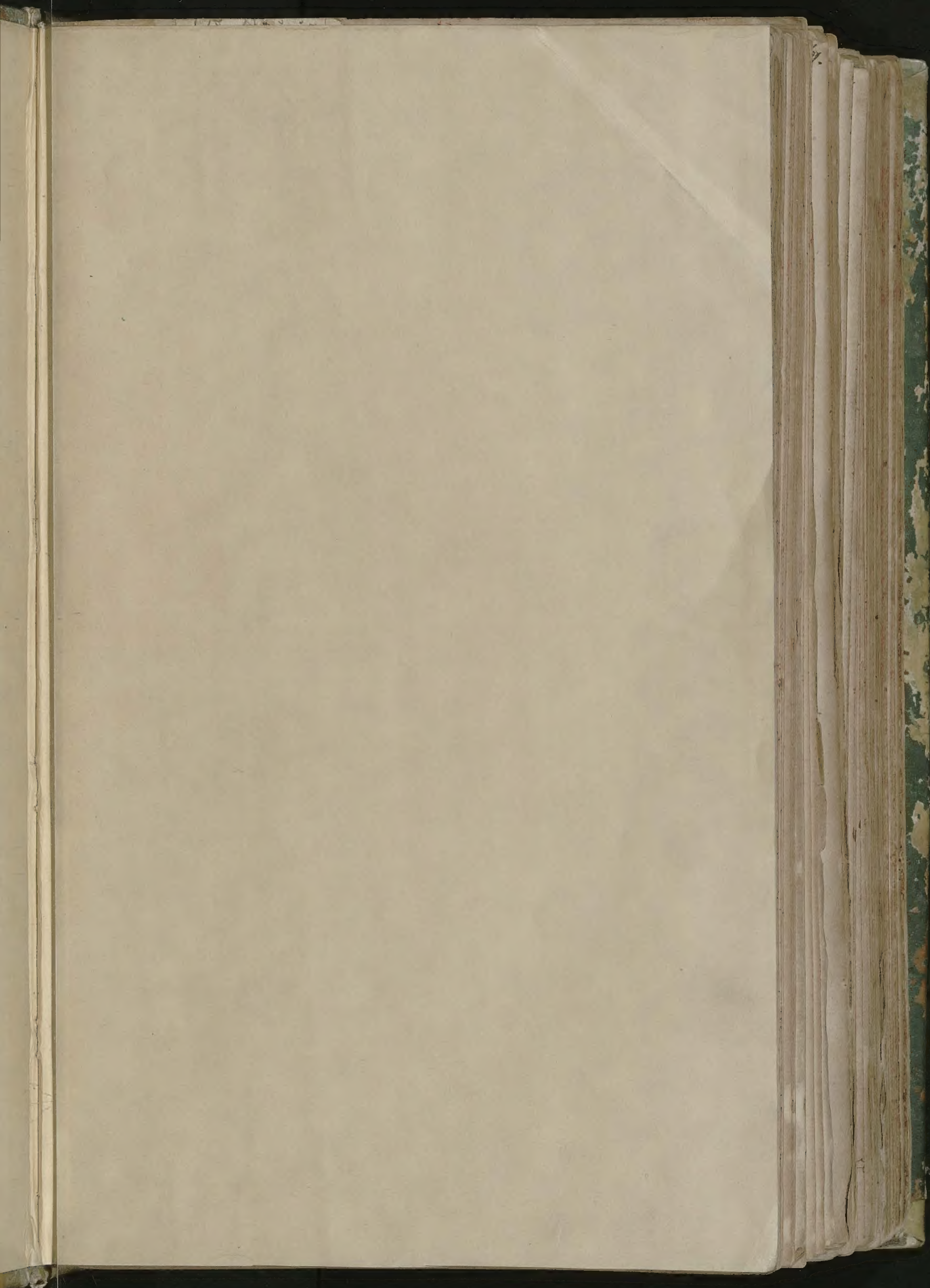
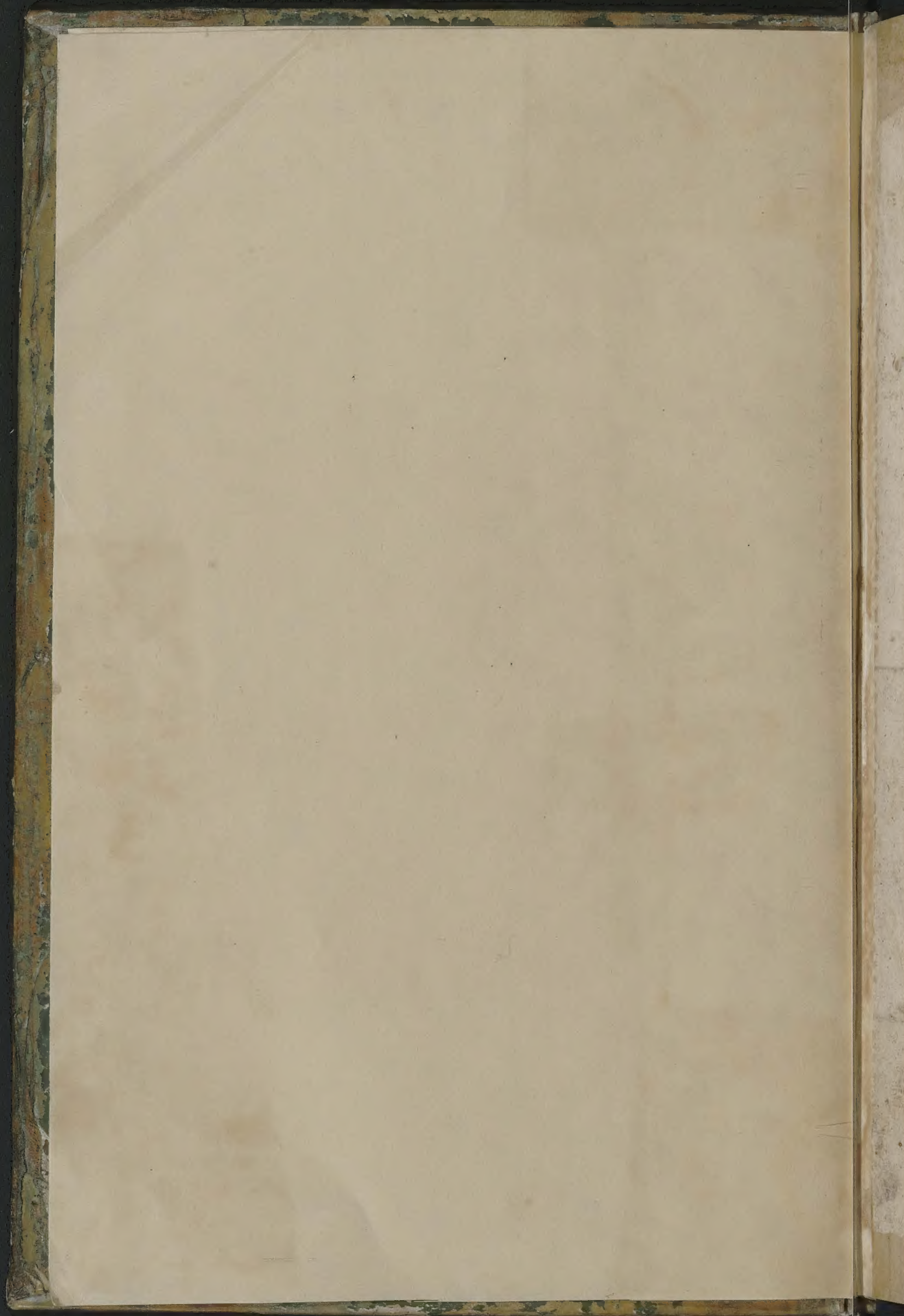

Oprawa wyrestaurował zaleśad inżynierski
Robert Jachoda w r. 1934. Zetłade tekstury okła-
dek zastępiłono nowemi, damie wyklejki wle-
piłono na folie.

Nr. inwent. 6295.

Christe
in me
falsch
Gemein
rathen
Lathen

III

Droß o ruybactenre Pteon Vefnas
ze Stow o antebire kunnstze in rapat
min um Verb. Der na H. H. m. d. l.
Stow, bo mi sig sum Sym nar d. l.
D. l.

Kalendarza Tytlow 15

15

XXXXX

808

N. Jan. 6295

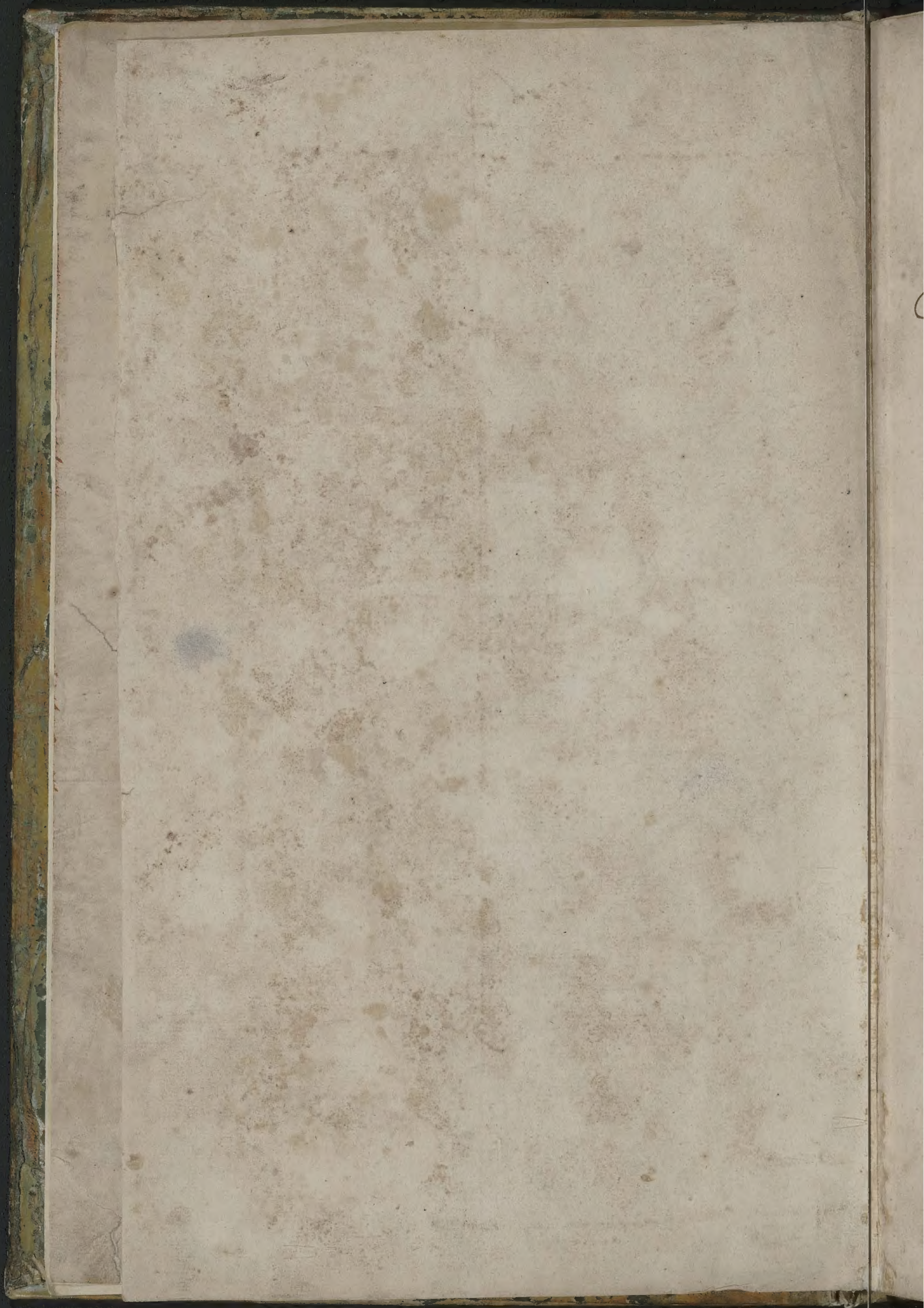
which has P. Sumner's
to Kirk who some

MS. are under list P. Po's change Marnette
Leyman, why look Lugo

MS. why some & interfere Potkinary
Sketch of L. Lugo no

1
1

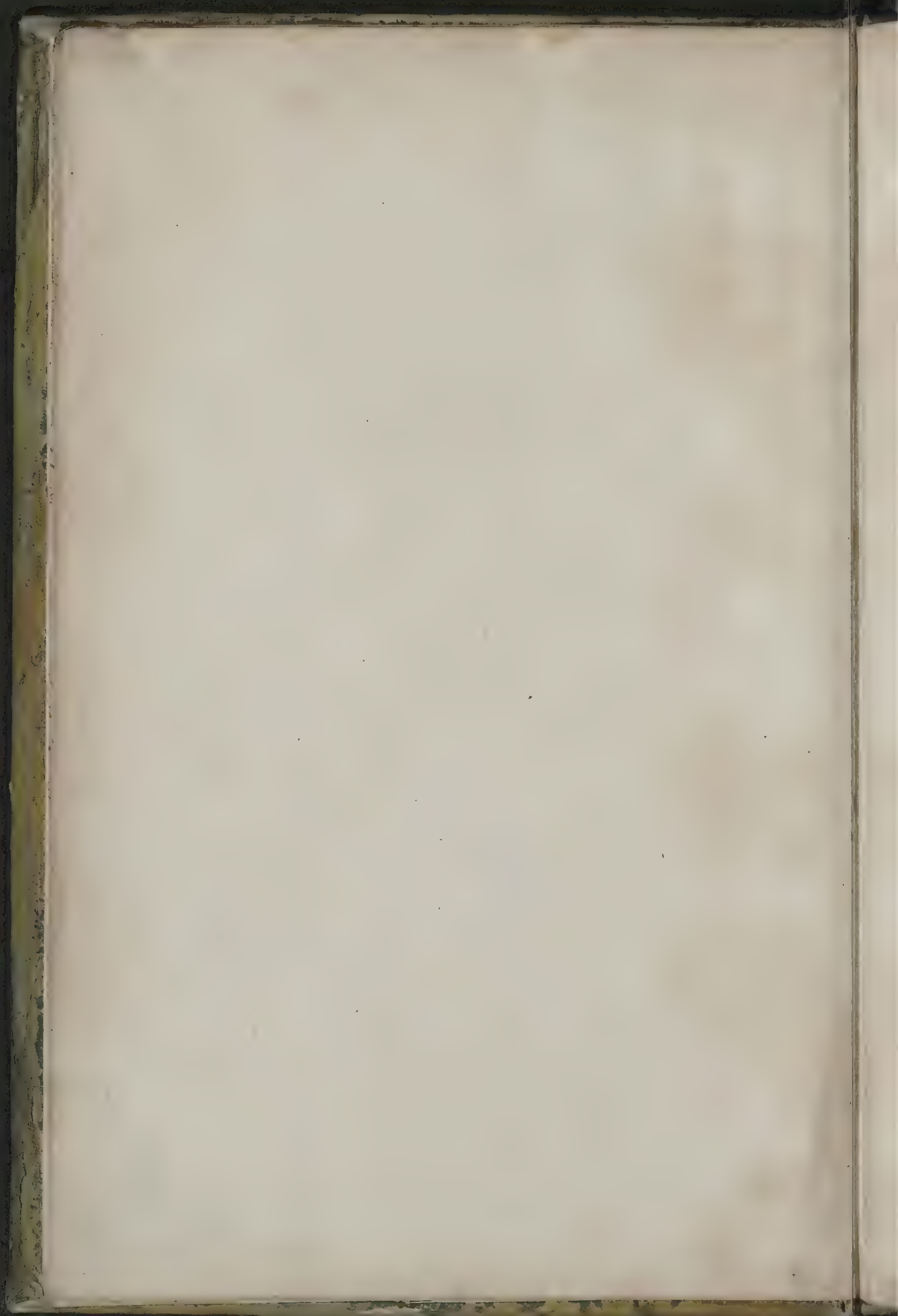
Protocollo
Anni
1724.

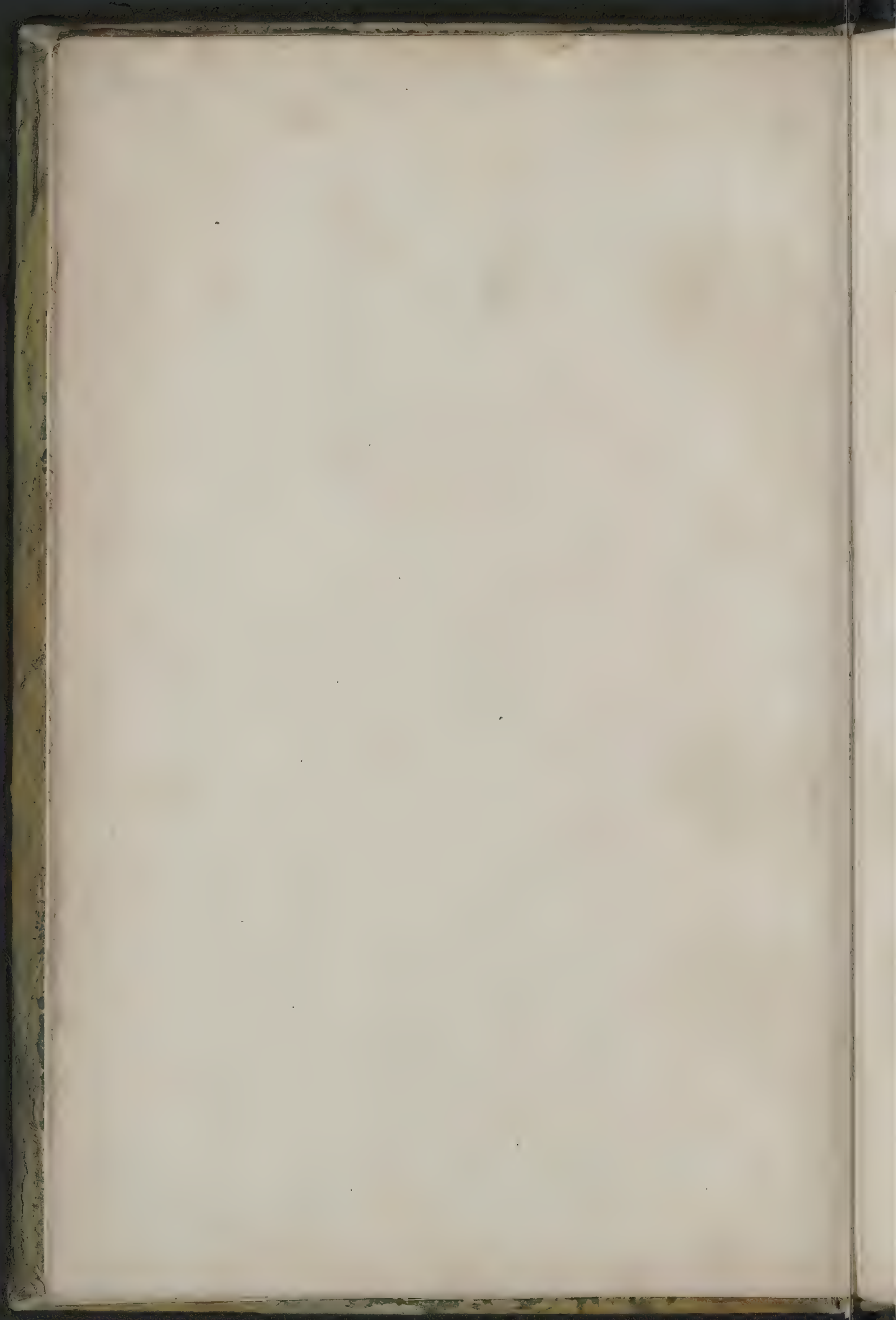
[Faint handwritten notes and a diagonal line]

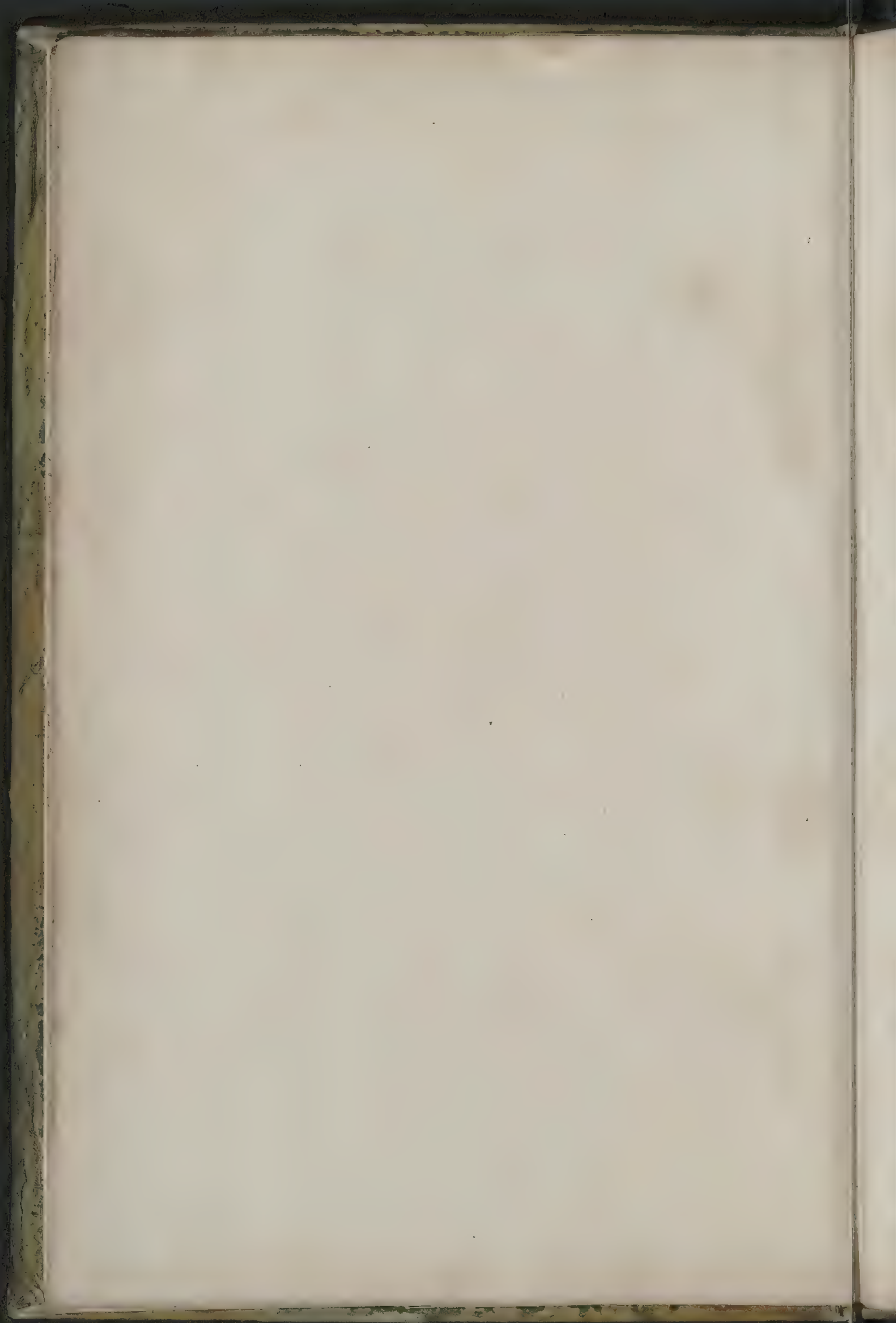
150 +

IX
1

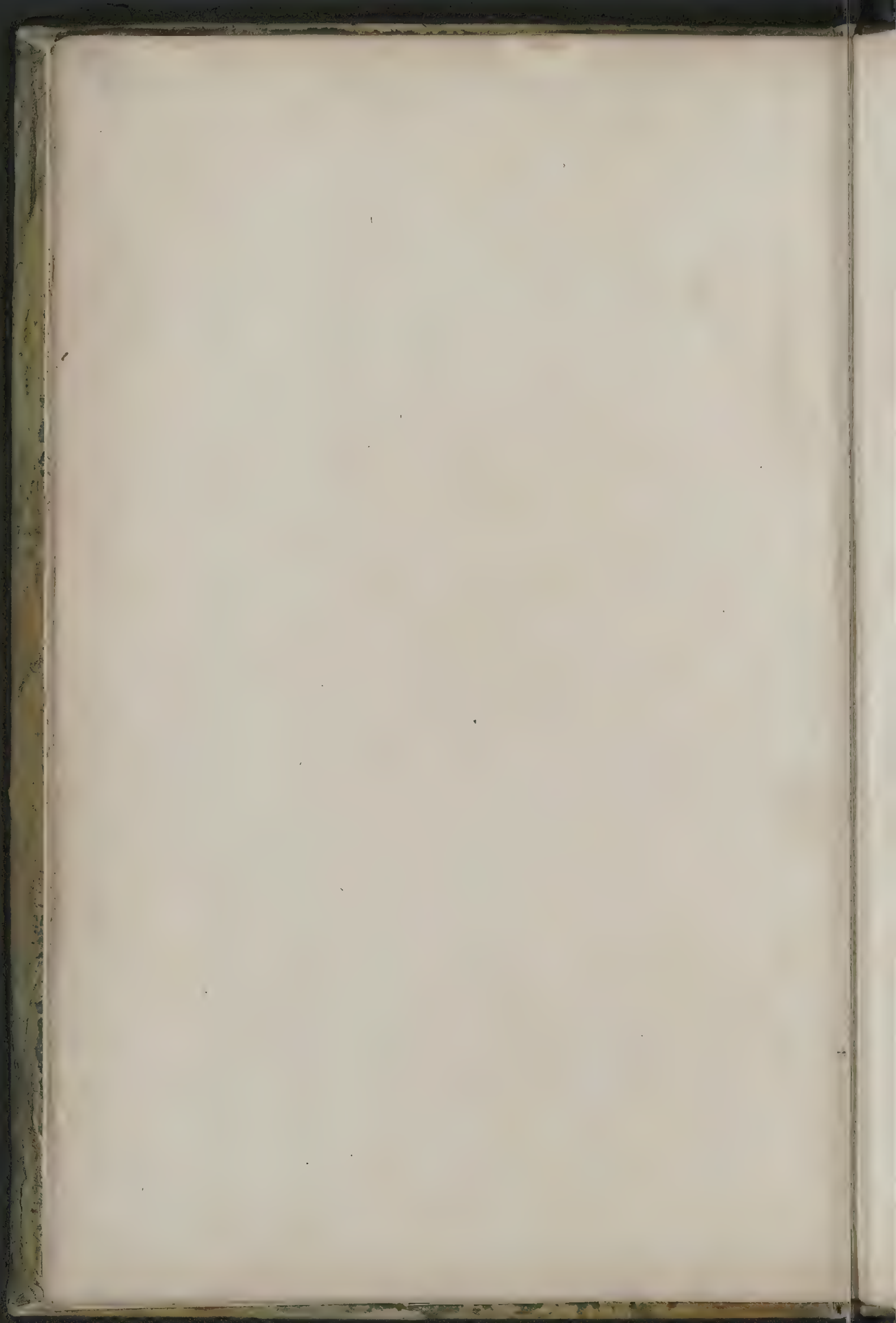

(X)

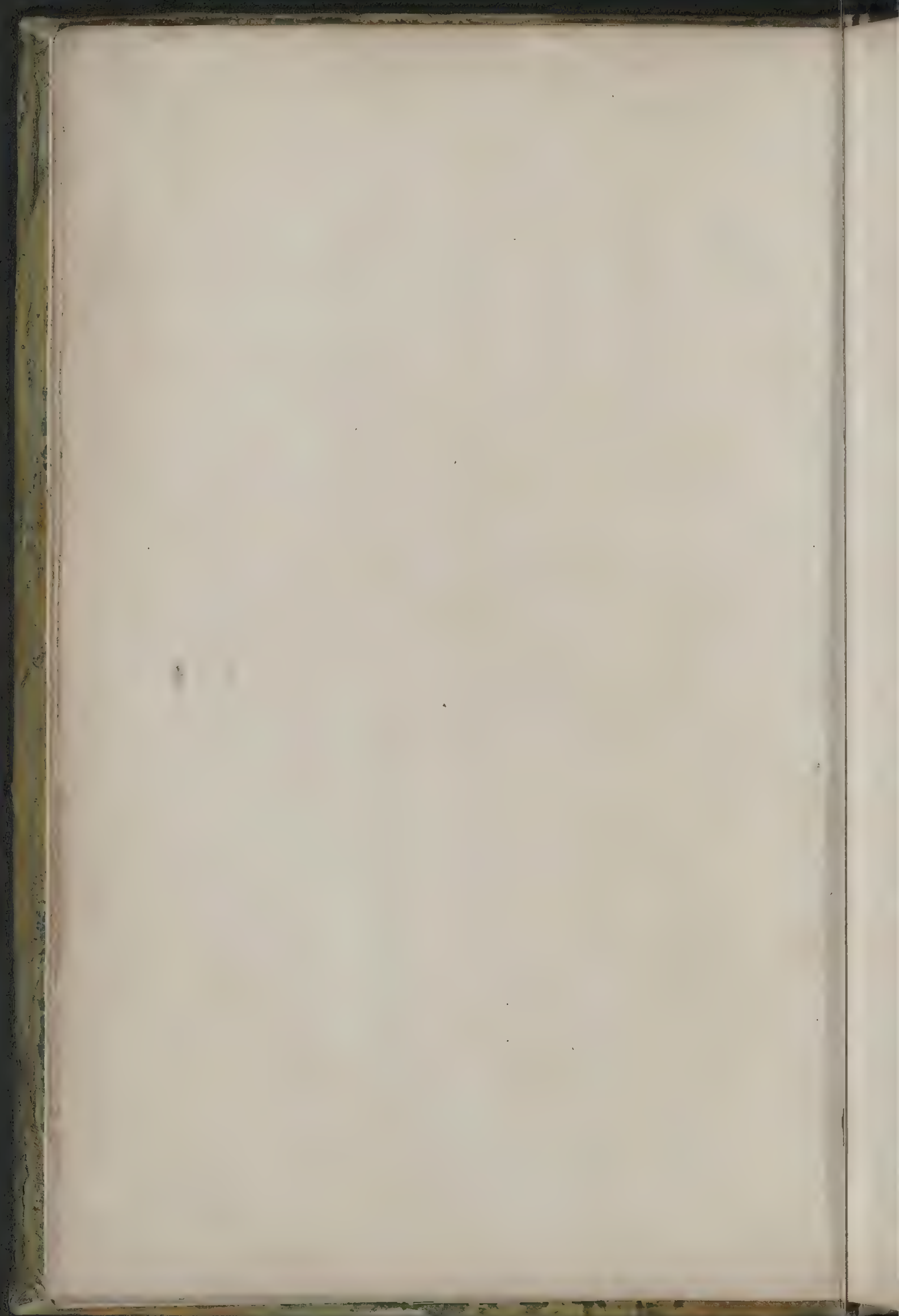

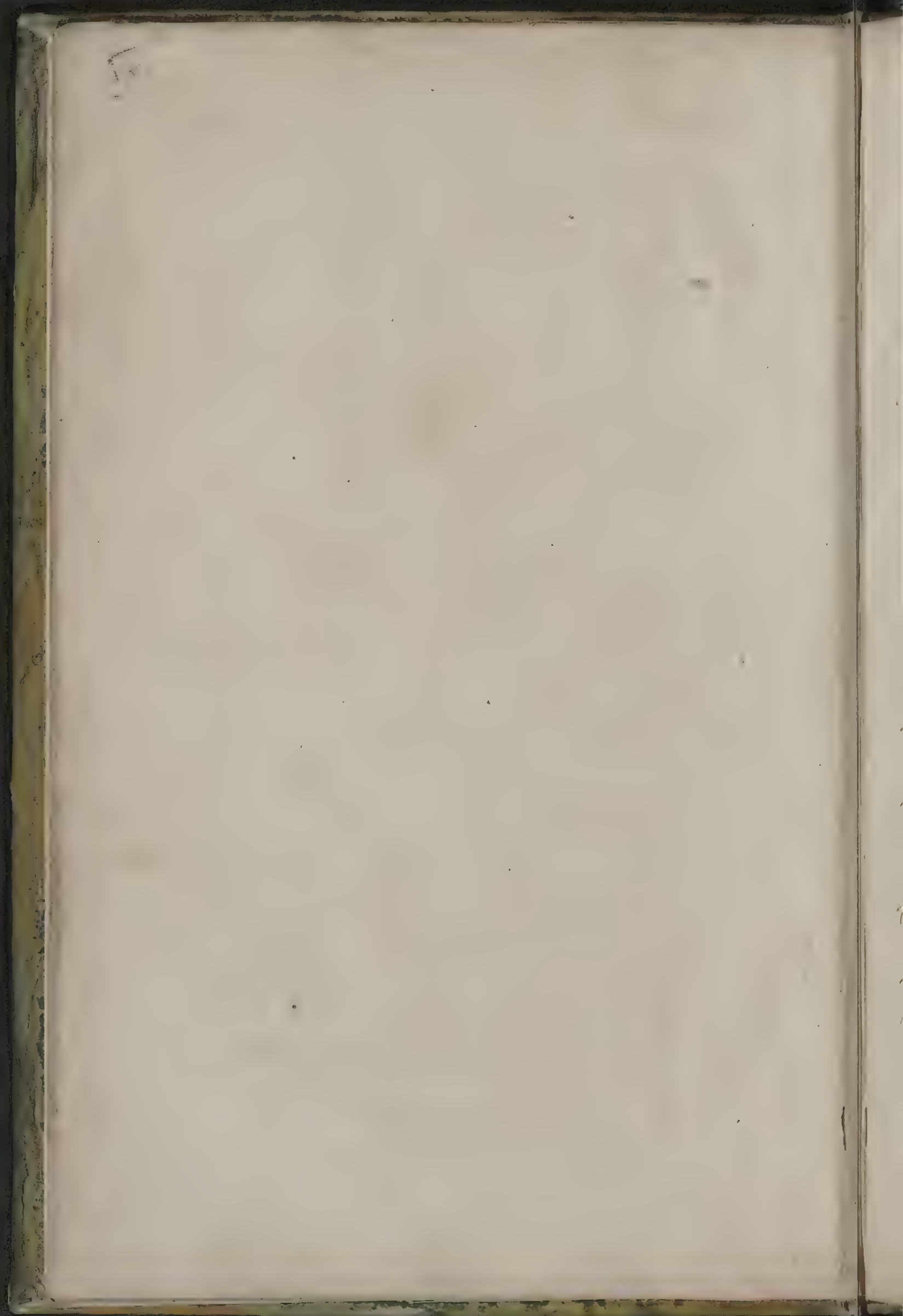
—
1X
—

114X

XIX

A

Od Jm. Pana Kanclerza W.
Koronnego do Jm. Pana Mar.
szatka W. Koron. z Kupisk 2.
Januarij 1724.

Postany mi List do K. Kr. Mści. P. M. milt. do Jm. P.
Jm. w materji, jako annexa Coia informat,
explicowany, zem idebrať bez wyrażenia woli
Panskiej względem należytego adresu, przeto
zdato mi się go ordynować do r. k. Wm. Pana,
wraszając, aby za powrotem Panskim raczył mieć
explostatem mentem Principis czyli go łazę oddać
w Warszawie Kciu Jm. Dothorubickiemu, czyli też
ordynować do tego Ministra, przy bolu Jm. P.
znajdującego się, oraz aby tę wolę Panską, jako
in premissis declarabitur, raczył do skutku przy-
prowadzić, ile kiedy mnie podobno takę przędę nie
przyjdzie stanąć w Warszawie, abym miał antici-
pare przyjąć K. Kr. Mści. To wrzeczelnę poufalo-
ści wyrażisz, znam się być zawsze.
Rac. Wm. Pan komunikować też Explicacyi
Jm. P. Dothorubickiemu. W. K. Wm. P., nie zyszę ić.
Onak. Copij wydawać, aż wprzód list oddany y
postany będzie. Ten zaś list do Kciu Jm. Kur-
landzkiego rac. Wm. Pan! z r. k. własnych od-
dać Jm. P. Kłynie do przestania do Gdańska.

Od K. Kr. Mści. do
Cára Jm. z Drezna
24. m. Decemb. 1723.

P. T.

Już od niematego czasu wzne y ustawiczne
 odbieramy przestrogi, o pewnych sekretnych z
 Xięciem Kurlandzkim względem sukcesyi w Kur-
 landyi in casum zejścia tegoż Xięcia bezpotomnie
 regogagach, wktóre y zę się Rosyjscy ludzie Pod-
 dani Wojarstwu Wielwmu podobno bez wiadomości
 y wzhasu Wojarstwiego Wielwmu mieszczai mają,
 wtychże przestrogach Nam dobitadaig. My zaś
 pamiętni będąc, iżesmy sobie przyrzekli ostrze-
 gać się wzajemnie o tym wszystkim, co by się zobo-
 polnych Interesów Naszych tykać miało, lubo nie
 chcemy dać wiary pomienionym relacyom z jednej
 strony, zasądzaig się na dawnych y ostatnich
 Traktatach zobopolnych, oraz y na tak wielu
 obietnicach y assecuracyach Wojarstwu Wielwmu
 in commodum et emolumentum Rzpltey deklaro-
 wanych, zdrugiey zaś gunduię się in antiquis
 Diplomatis Incorporationis et Unionis in-
 tegrali, absq' ulla clausula exceptiva, aut reserva-
 tiva, niemniej na Constitucyach cymowych y mi-
 nych, prawnych y nieodbitych Prawach Rzpltey,
 altum, Directum, utile, et ex omni parte ple-
 nissimum Dominium cum absoluta et indepen-
 denti całej Prowincyi Dispositione et ordinatione
 interveniente caducitate przyznawaięcych, y
 positivie, ac incontestabiliter determinuięcych.
 Vigore ktorych ani sam Xięce Kurlandzki, ani
 Dozwatele tamexzni tanquam Vasalli et sub-
 diti Republica, bez woli y wiadomości onę
 nietylko

nie tylko w żadne Prukty z kimkolwiek ratione
 suaeque przysię, licite et legitime wdawać się
 pod litym kolwiek pretextem albo tytułem, ale
 z pomysłu o tym nawet niemożę absq' peri-
 culo incurrus in penam Feloniae, z maie
 pro comperto, że takowe Actus invito et in-
 scio Directo Domino nulliter attentati pro
 irritis et inanis pożytkane by były. Jednak
 zobowiązani powinney czułości i starania Naszego
 o celosci i konserwacyi Państwa Rzeczy, tudzież
 wedlug trybu i zwyczajów między Monarchami zhu-
 ligowanemi przyzwoitego, poufale, i po przyjaciel-
 sku rzetelne, i doskonałe pragniemy mieć do Wo-
 cania Wiel. i objaśnienie w tym Interesie, żeby-
 my za pospiechem wprzód Naszym do Krole-
 stwa Polskiego, mogli stany Rzeczy należycie
 informować, a naybardziej, żebyśmy wkrótce
 przed sobą przez remonstracyę sprawiedliwą
 intencyi Wojsku i biela w Instrukcyi na cę-
 mili Przed. i mowe Woiewodztwa tym ogłoszon
 i rozruchem shandalizowane i pomieszane
 illuminowali, i zupełnie uspokoi. Przytym
 długoletnego zdrowia i pomyślnego powodzenia
 do Pana Boga Wszech. Wiel. Życzymy.
 Dan ut supra

Od Krola Jmci do
 Xcia Kurlandzk.

Die ut supra.

Illustrissime Princeps Grate Nobis Dilecte
 Ultimis Responsorialibus Illustritatis Vestrae

4.
inherentes nolimus quidquam credere, multo mi-
nus statuere ex rumoribus nuper divulgatis,
quasi ratione alicujus clandestine Transactionis
de Successione futura Ducatus Carlandie. Ast
cum in dies validior insurgat non solum fama
verum etiam plurimum constans undequaque asser-
tio, continuationem hujusmodi negotiationis non
cesare, imo ulterius progredi, in prejudicium
Jurium Majestatis Nostrae et Reipublicae, ad
solicitudinem Nostram Regiam pertinere cen-
suimus, Ser. Mus. Caesarum specialiter super
eo Literis interpellare, prout Illustritas Vra
melius ex Copijs earundem sensum Nostrum
intelliget, mensuramq. tales exinde capiet,
ne Nos et Respublica aliquod detrimentum in
Juribus Nostris respectu Domini Directi et De-
volutionis in casu Caducitatis patiamur, et
ne Illustritas Vra loco meliorande conditio-
nis suae deteriore faciat, aut vana spe
partem cupiens per intempestiva remedia
salvare, totum amittat, seq. una cum Terri-
genis Ducatus Carlandie in discrimen majus
ac difficultates inextricabiles conjiciat.
Quantum attinet allegatas Jurium Illustritatis
Vrae lesiones, ceteraq. gravamina quasi a
Nobilitate Carlandica, seu a quopiam causata,
tum alias pretensiones, pro securitate et inde-
mnitate sui regiminis, ex parte Nostra accom-
modandas, tam in omnibus Regni Generalibus pro-
ximè incidentibus, quam in Judicijs Nostris Ordi-
narijs, ac extrajudicialiter omnimodam sa-
tisfactionem

5
tisfactionem et assistentiam eidem pollicemur,
nimine dubitantes, quin Illustrata Vestra vi-
cissim perenne deus illibata successu fidei sua
ac Praedecessorum suorum immutabili perseveran-
tia sit observatura. De cetero omnem prosperi-
tatem ac bonam valetudinem Illustrati Vre a Deo
precamur. Dabatur.

Littere Responsoriae ab
Illmo Duce Curlandiae
ad Smam Majestatem Ge-
dani d. 16. Januarii 1724. Da-
tarum Germanico Idemate.

Receptis Vre mandati Litteras humilli-
mo debitoq' cum respectu resignavi, et ex ipso
humme contentus percepi, id quod Eadem hac in par-
te ad me expediri dignata est. Quoniam vero
integra fide et debito cum respectu hoc idem susci-
pere me obligatum video, eidemq' conformari
tam debeo, quam volo, idcirco demisse supplico
Majestati Vre, quatenus interim per Reverum
Descriptum suum Regium meo Supremis Consili-
ariis, contra me obstantibus, tum Equestri Ordi-
ni in gratia quam experientissime Demanda-
re dignetur, ut hoc quod inter se concluserunt
ultra quam Conventus concessus in ore habu-
erit, illisq' consenserit pro nullo habeatur et
cassetur, illisq' se etiam conforment ad omnia
anteriora Rescripta, plenariam debitam mihi
praesent obtemperantiam, et eisdem non sint
contrarii, omnes proventus mihi abstractos

6.
resarciant et cum redivitis Ducillares, vulgo
sient rind' accis grfällr / sedere nolint, sed ipsi
met Libavienses per duos nobiles Curlandicos
ad hoc destinatos ad me traxi, in hucusq' possedi-
minitantes de facto eodem recipere, Viginti et
ultra homines Guardia mea, quoniam nullum
sustentamentum habere potuerunt, demittere
debui, et Consiliarij Supremi maluerunt eos in
extraneorum manus cedere, totos etiam proter-
vos se demonstrantes, impune regimen sibi tan-
tum modo vendicando, et pro beneplacito suo agen-
do, de meis mihi nullatenus aliquid immolescen-
do, nec minimam mihi de eisdem notitiam dan-
do, quam longe autem illis placuerit, RR & Mtis
Vestris deferendo, et tales formando querelas, quae
e diametro Rescriptis RR & Mtis Vrae sunt con-
trariae. Cum milites absq' stipendio in hucusq'
detentos ordinaverim ad inequitandum meos
a RR & Mtis Vrae collatos Capitaneatus, quos
Castellanus Grotthausen defacto acceptis ad hoc
militibus Lithvanicis Exercitus, oppugnavit,
Ille, nihilominus quamvis hoc negotium ad Judi-
cium Apelloriale RR & Mtis Vrae sit delatum,
et totaliter ei annexum, eodem recipere cona-
tur. Quapropter etiam demississimas et humilli-
mas fundo preces, haec in parte gratiosum RR
& Mtis Vrae exhibere dignetur mandatum
quo praedictus Grotthausen a devastatione Ca-
pitaneatum Wobolniti et Polangen desistet,
eodemq' evacuet, exitum Regionum Judiciorum
exspectet, mei quoq' Consiliarij Supremi mihi
infecti, ab auctoritate sibi vendicata desistant
ad Deus.

7
ad revisionem causae, Regium mandatum, eo in
casu gratissimum impertiri velit, alias in pro-
cedendum venient, et ex una alteram formabunt
confusionem. Insuper minati sunt Externis
Potentij. Sicut ergo me Protectioni S. R. O.
Majestatis Vrae et meam justissimam causam re-
commendo, singulari indesinenti, debito ac hu-
millimo cum respectu, ita vivo immutabiliter

Od Jm Pana Dem.
bowskiego Sekretarza
Do Jm Pana Kanclerza
W. K. & Drezna d. 29.
Abno 1723.

P. S. Przytamt Wm Panu Dolnoziejsowi in ad-
juncto Extrakt ostatniego Dekretu Trybunal-
skiego Indescensjonis do Dobra Leszczyński, który
tu dla Informacyi Dworu przystano. ale non pa-
tet z niego, ze Rydzna z alserno jako uprzed
Listami swemi Jan Wojewoda Rydzki / są ex-
powane od Indescensji, zemu się tu dziwnie,
jżeli in Authentico Instrumento non contine-
tur.

Przysła także y Informacya qua methodo po-
stąpię tak Indescensja, niż błażę am li-
row Krolewski / na które rijkali P. Gostynski
Przemyslański Kaliski miał mowę, ze takich
Gostynie zawsze za taler bity, a P. Mięchowski
Podgoch Wschowski powiedział, ze miłszy
mi prawi papier z podpisem Alexander My-
cielski niż talowe listy. ani opowrzyj In-

terefactorum, z miejsca na miysie pcedit,
pretenduique czerwonego Litoego od Kysica za
praca, a tak gdy na osm millionow dlugow y
zolidadem pokazato sie ex concursu creditorum
flubo ani Lehman z dwymi 000, ani Plasy
Dluxnicy, y tak wielu innych jeszcze sie nie odexu-
li. Panowie Condescentes niegdz zlodni y ja-
tygi nieumkny.

Ze skonczywszy w dobrach Dziedzicznych, chcy isc
do Krolewcy zn, signanter do Starostwa Nowo-
Dworskiego.

Ze Creditorowie porozumiewszy tantum chaos,
sami sie między sobą mieszac poczynaia, ze y ci
co mordicites promouwali te Condescenty, rad-
ziby sie jey jux zbrygowali, między innym Jm
P. Mycielski Chorazy Nadw Kora stara sie po-
combinowac cum Administratoribus Leszra y
Rydzny, byle dlug Jego przeigto, dawsz mu satis-
factionem adequatam, y nie content z Condescen-
ty.

Ze P. Koniusz Poninski na Plenipotency ad hunc
actum od Stanisława cum plenu titulo Regio-
litorę postaremu non producit, ale miasto Ple-
nipotentia sam Creditorem agit, produkuicze nie
male zapisy y obligacye sobie nalezace. Za
co P. Radonski zadaic mu falsificationem o-
bligacyi, ze maine blankiety od Stanisława
popisał sobie co chiał na nich J. et alia si-
milia J.

Ze relacye sprawity novas curas Przysławo
przynik

przy nich pewne Punkta, których mi Im Pan
Feltmarszałek ukażać uommunikował, żądając
abym na nie powiedział sensum meum. Z
niemieckiego tedy tłumaczone infumma były
te:

1. Żeby Chr mę wyprawił od siebie expres-
sum Nuncium na Reasumpcyę Trybunału Kor-
a Remonstracyami pro manutentione insti-
tucyi Traktatowych, zyszczyć także natę funkcji
Im Pałorażego Stoickiego.

Natem Punkt repositui, że to non est iudicis loci,
przeciw dwyzkajowi z powadze Panskiej, że
satiur za powrotem Chr mfi starać się, aby
Postom Trybunałskiem adquate ad hoc deside-
rium był dany Respons, ponieważ mają się
w tym Panu justyfikować. Może być, że vol-
natus consilium uxna być za punkt należę-
cy do Deliberacyi swojej, tedy tym gruntownie
było.

2. Jexeli non expedit uideat Mandaty na owe
Łądy, które są postanowione Traktatem, ponie-
waż przeciw Traktatowi wybrażają z Stanis-
ławem Correspondencję, z tćraz non verentur
przy Indescenscy przyjmować tegorocznych obli-
gacyi Jego cum pleno titulo Regis.

Ad 2^{am} repositui, że Łądy Traktatowe stri-
cte biorąc są postanowione contra crimina
Status notoria, z że propria Authoritate
Dwora resolveri nie mogą, że wezwawszy wo-
pisanie ich, trzeba się należycie porozumieć,
quibus, cur, quomodo, quando, z dowodami

rzetelnymi, bo to res majoris momenti, utrum
brymiec Dobrze, ale wyjątki niebezpieczne.

3to Co czynię, jeżeli Condescensya pojdzie do
Rydzyny i do Leszna?

ad 3tem. Repowiem, że gdyby chiano stupae Recepu
toby się nim składać na lexato, albo jeżeli się
znajduje w Delencie / taki jako upewnia 8. Listownie
JmP. Wojewoda Kijowski / że te majestnosci są
escypowane, to się ytg. excepcyę bronii, in seus
to od Junistow zasięgnę Consilium, albo in de-
fectuositate actus, co do Nas nie należy.

4to Co czynię jeżeli tax Condescensio pojdzie
do Dob. Krolewskich, ex quo za piniędx od Dta.
znikow zacięgnięone są luyione.

ad 4tem. Jako Dobra Krolewskie privatis one-
ribus podlegać niepowinny, gdyż na nich za-
one pretendi nie mogą, taki rozumiały, że
ta sama rzecz uia oppositionem Juridi-
cam y Protestacyi zanie hona. wstrząsiby po-
uimna ejusmodi actus Condescensionales, ato-
wym niepodlegają Krolewskim.

5te tedy y tym podobne były rozmowy moie z
JmP. Oberster-Leutnantem Vvrugiem, które tu
ad scriptum reduxi dla Informacyi WmMłana
Dobrodzieja.

Po napisaniu tego que supra, bydu mnie JmP.
Vvrug od JmP. Petom a donosząc o nowych
Condescensionis przegrozdach, że chcą isc do
Leszna y Rydzyny, mówiąc, że eo non obstante,
ix nie masz o nich rozmianki w Delencie, Con-
descensya iednak chce ich adcitare, aby im-
dali

Oziedl integram mapam dlagow
y d'atego zleci mi JmP. Feltmarszałek upra-
sza Wm Pana Dobrego, abyś podał sposób do-
zabierania temu Łamachowi wdescensionis,
ktory non aliter interpretatur, tylko na wy-
wrocenie p'dextentim Traktatu catego. Czyby
non expediret zatorze mandat na tym sa-
mychże Grodom y Ziemiowom, gdyby miały fun-
dare wdescensionem w Rydzynie y Lesnie,
ktory to mandat trzeba by rozumnie napisac.

Przeszły poxtę postalem Wm P. Dobro-
Copias Listow JmPa Kasztelana Woynickiego
tak do JmPa Feltmarszałka jako y do mnie.
pois anyk przeciwko Miastu Kralowu
JmP. Feltmarsz. kazal mi sobie dac informa-
cyę, ce qui en estoit, et ce qu'il y auroit
a repondre, abym się z Sekretarzem Jego zniost
a tak oddatem naprzod des remarques JmPa
Feltmarszałkowi, jako Miasto Kralow przeve-
nit supplicia swoiey Krola Jmci de gravamini-
bus, ktore ponosi przez przetadowanie Czapowe-
go, y przez uwięzienie Czekuyi Czalitorow,
przeiw ktorym supplichowato o fleyt, y otrzy-
mato go od Jmci jeszcze in Octobri Potym
aby miał za Respons informowac Sekretarza
JmPa Woynickiemu, po informatione napi-
sałem mu sequentia, non involvendo wni-
czym Wm Pana Dobrego.

A Mr De Lohm.

Pour repondre a Mr Dembinski postelan
ce Woynicz, il me semble, qu'il faudroit

Luy faire connaitre, que bien que la de-
mande est venue tard, on est toute fois
persuadé, que rien n'est point sortit, qu'il
blepât la justice. Car quoy que la Ville
(de Pracevie) en s'adressant au Roy pour
soulager la surcharge del'impôt sur la
boisson / en latin, Contributio Ducillaris et
Potivaria / eut obtenue le Sauf-Conduit
au mois d'octobre, S. M. n'a pas crû de
pouvoir luy refuser cette protection, d'au-
tant moins qu'Elle sçait bien, que les Sauf-
Conduits ne s'opposent point aux Loix,
mais aux abus et desordres, qui peuvent
s'y glisser, et c'est pour cela que les
Sauf-Conduits sont appellez Remedia
Juris et justitiae.

Nieuwem tedz jexclⁱ ad hunc sensum Zda sie
Zdzie Jan Pufelbm. ⁱⁱⁱ Respons do pwnienionez
Jm La Woznickiego, moy Zdzie brotozy, bo
sie, niudajie Wrazocynaye, vzeex same
Doniose, ze jux Miasto odniwsto, oco suppli-
kowane.

Enowu tu przyrzeta Nowa Supplicia ad
owego Dawidsona, ktoremu Jm P. Woiewoda
Kiedminski chce odebrae Schenfeldt y przy-
stad nowy porzew, in craftino De Katharine
wydany, Supplicium Jm M. o protebuzie
ale gdym ten Porzew porząd examinowae po-
czad, znalazłem, ze niebył prawdziwy, y tyrfen
tylko

tylko Pruskim zapieczętowny, Znać że Jmł.
Wojewoda straszy go tylko, aby co wystraszył.
Kazano mi tu pisać do Trybunału Koron² za
Jmłm Wnrukiem Stolnikiem Wschowskim o
Zbor Kargowski, ażeby napisaniem in eum sen-
sum jako się przypaść kopia.

Jmł Pa. Chwerina conveni znowu respektu
uwolnienia Ridella, który się tym tylko exhu-
wał, że Responsu jeszcze nieodebrał, że się zno-
wu odzwie, i do samego Króla swego pisać
chdzie, przy obiecać. Interim uprasza, aby
Memoriał de raptu, który novissime przesta-
tem Wmł Panu Dobry był mu zleiony. Aże-
by occasione pojechał się uskarżać, że Pan Jego
żadny od Rzplty nieodbióra satisfakcyi, pro-
sitem go wzajemnie, aby pomianował wezyna-
ter z Rzplty satisfakcyi od Pryncypala Jego?
a tak gdy nie niemożet znaleźć, skonczony
diskurs.

Gdy to piszę przysłał mi Jmł. Gr' Mantegel
Copiam traductam Listu Króla Pruskiego / bo
original przyszedł po Niemiecku / respektu
Blanchenberghow do przestania oręcze Wmł
Panu Dobry.

Od Jmł Kr' Mici do
Trybunału Koron² za
Wnrukiem Stolnikiem
Wschowskim o Zbor Kar-
gowski d. 22. Tobis 1723.
Z Drezna dany.

August Wtóry etc
 Wielebni, Wierozni, Wrodzeni Wprzymie-
 y Wiernie Nam mili. Przetożono Nam jest
 nomine et pro parte Wrodzonego Wnruya
 Kolnika Wschowskiego, jako w sprawie Ducho-
 wney o Zbor Kargowski, y litorey ani w for-
 sistorzu Loci Ordinary, ani in ullo foro spi-
 rituali cognitio non processit, do Trybunatu
 Koron^o jest pociągniomy. Cze przeciwko Prawu
 Glacchedim wlotoryh pomieniony Kolnik Wschow-
 ski niewybroczył, Dziecie się; obzerzymi Nam
 powodzone reprezentacyami, a oraz supplican-
 no, abysmy Wprzymosciom y Wiernosciom Na-
 szym wtey y tym podobnych sprawach iustam
 ac debitam attentionem vsilnie zaleci;
 abyscie ich Wprzymosci y Wiernosci Wasze
 jako extra forum legitimum evocatorie pociągni-
 nych ad iudicium suum nieprzepuszczali y
 niezaprzeli. Ktora supplicy do nas wniesiony
 gdy się rozszelaz stasznosci, zgadzaię, znay-
 duiemy, oneze annuendo, Zardamy vsilnie,
 abyscie Wprzymosci y Wiernosci Wasze wspo-
 mniorego Wrodzonego Kolnika Wschowskiego
 ab impetitione et processu ejusmodi uwol-
 nili. Co pro equitate zalecaię Dobrego
 ad Pana Boga Wprzymosciom y Wiernosciom
 Waszym Zyciemy Zdrowia. Dan w Dre-
 znie wsupra

Literale

15
Litera Regis Prussi
& ad S^m R^m M^{tem} in
negotio Blankienbourg
fratrum Berolini d. 27.
Novemb. 1723.

P. T.

Relatum accepi duobus Fratribus Bal-
thasaro Friderico, et Dionisio Georgio de
Blankienbourg, quorum alter in regione
mea Moselana Centurionis munere fun-
gitur, a Clero Romano-Catholico in Polonia
haud exiguam molestiam creari, eorumq' res
in tantum discrimen esse deductas, ut illis
aut fidei sue sacra deserenda, et reluctante
conscientia, Religio Romano-Catholica ample-
ctenda, aut gravissima mala et pericula obe-
tenda sint, quamvis, quod sane mirandum, tam
dire persecutionis nulla ratio exhiberi possit,
nisi quod Pater eorum quondam Romanæ
Ecclesiae partes fuerit secutus.

Fere incredibile mihi visum est, Inhabitantes
Polonia gentem, quæ alias tam singulare
et extremum iustitiæ, rectæq' rationis studium
pro se ferre consuevit, eo adductam esse, ut
religionem quam profiteretur suam, violentis
mediis propagandam esse censeat, cum id
consilij, uti satis superq' notum, nec ad hunc
finem consequendum aptum, nec sua Natu-
ra Divino Numini gratum aut acceptum

esse possit. Qui auctores si Romano Catholicis
in Polonia sibi licitum esse putent contra
illos, quos Dissidentes in Religione Christiana
vocant, tali modo procedere, quod Principibus
Evangelicorum multominus vitio verti debe-
at, ubi sibi quoque tandem aliquando ius paria
paribus referendi, et erga Subditos sub Roma-
no-Catholicos eadem potestate utendi licentiam
vindicaverint.

Verum cum longè satius sit, ad evitanda va-
ria, quae exinde facile oriri possunt incommo-
da, ejusmodi via facti et violentiae ab utraque
parte abstinere, a M^{te} V^{ra} fraterne ac
summo opere efflagito, velit suis ad quos haec
res pertinet, serio et cum omni effectu in-
jungere, ut praedicti duo fratres de Blan-
kenburg, secundum hoc Saxonis Politici pre-
ceptum, in Polonia habeantur, et ipsis libe-
ra facultas concedatur Religionem suam
quam veram esse agnoscunt, quomodo rectam
salutis viam monstrare persuasi sunt,
placide et quiete exercendi: Omnia vero
quae in eorum detrimentum molantur, pro-
sus et in totum sistantur.

Nullus dubito, quin M^{tas} V^{ra}, qui ipsius
est recti bonique amor, et candidus erga me
affectus, huic meo desiderio, omni justitia
et aequitate inmitenti, locum sit datura,
qua etiam spe felix M^{ti} V^{ra} felicia
quies

quodvis et prosperam valetudinem ex a-
nimo apparecor. Dabantur ut supra

Od Jm Pana Kande-
rza W^o K^o do Jm Pana
Dembowskiego Sekre-
tarza z Kupisk d. 8.
Januarij 1722.

List Wm Pana obszerny cum annexis
sub d. 29. Xbris anni elapsi R^o 97. pisa-
ny odebrałem tą pocztą. Dziękuję Wm Panu
za punktualny, continuacyj mityj korrespon-
dencyj. Ze zaś moje Listy nie tak punktu-
alnie Wm Pana dochodzą, przyczyna tego
jest Cursoria Pocztę Litewską, przebieg przy-
najmniej w tym non culpanda, ze pominięciem
Listy nieoginięty. Jm Panu Schwerinowi
chciej Wm Panu przełożyć, to co ad contenta
Listu Principała Jego Jm P. Podskarbi W. Koron.
repsuit Jm Panu Metrykanowi sioho chiemu
względem mniemanej Departacyi Kupców Pru-
skich w Mławie na Jarmarku jako in anne-
xis sub litera A. patebit.

Względem zabrania gwałtownego Dawida
Leukarta ze Wsi Duden do Starostwa Je-
orgenberg, in supposito, zeto do Starostwa
Jurborskiego w Litwie, mogą być ekspedowa-
ne Listy do Jm Pana Wojewody Wileńskiego
od Wm mgi aby sem investiget, et pro equi-

tate discernat ac determinet, tak jako się
 też ekspedowały w podobnych do Jmci Generała
 Wielkopolskiego.

Co się tyczy Listu względem Blankenburgu
 pisanego, ponieważ się w nim doczytać nie
 można wlotem, Dyceński ci Książka Knajpina
 się, do tegoż ma być mieć impety, tedy
 potrzebna jest rzetelniejsza informacja, aby
 się wyznała należyta diligentia ad rei veritatem
 et equitatem investigandam.

Dokonywał relacyi de Actis per Condensationem
 in Bonis Leszczyńskianis Książkę, Między innymi
 aby ta Kondensacja miała do Leszna y Ry-
 dziny procedere, ile kiedy to Dobra były Dekre-
 tem Anni 1723. proxime praeteriti wposcie
 żenowanym do niej per expressum ekspowa-
 ne, wprawy stanem zaś teraz ostatniego De-
 krete Extrahie jest dotożono, Niepari-
 cko iteratą Condensationem in fundum
 Bonorum omnium Leszczyńskianorum Dekre-
 to anteriori latam replikatorum: To-
 nad Dekret Kondensacja nie sobie pozwa-
 lać nie powinna. Jeżeli zaś miała co
 w Lesznie y Rydzynie chcieć attemptare, to
 Listem Originalnym Jmci Woiewody Kijow-
 skiego, et premissa ratione mogły Actus in-
 pugnari et impediri. Nie trzeba też dawać
 wiary wszystkimi relacyom, bo mogą być takie
 przez litość chłubi prywatni Dwor mieszka-
 ę takim

19.
z takim sposobem swoim Interesom Dogodzie-
list do Trybunatu względem Dobra Kar-
gouskiego trzeba było, aby był w innych
terminach ekspedowany. etc.

Littere Regis Prussiae
ad Senatum Mitem Berolini
d. 7. Aprilis 1723.

L. J.

Non possumus non, quin Miti Vrae huius
Litteris fraterne exornamus nuperime ex Prus-
sia ad nos perlatum esse Nuntium, quod a Subdi-
tis Nris, qui Commercij Causa Fora Poloniae fre-
quentare solent, ibidem varia, eaq' inusitata exi-
gantur vectigalia, et speciatim in mundis
haud ita pridem in vrbe Mlawae habitis, a non-
nullis mercatoribus e civitate nostra Nei-
denburgensi postulatum fuisse, ut de centum
Florenis pro panno vendito acceptis, decemflo-
renos, octo vero, si alia mercium genera usq'
ad summam Centum Florenorum vendidissent, ex-
solverent.

Cum autem haec res Pactis, quae Nobis cum In-
clita Poloniae Republica intercedunt, omnino
sit contraria, quippe quae tales exactiones
disertis verbis prohibent, tantum abest, ut
credamus hae iussu Mitis Vrae esse peracta,
ut potius certo persuasi simus, omnia illa
insua Miti Vrae suscepta esse, praesertim
cum in Prussia Nostra Majestati Vrae Subdi-
tis

qui mundinas ibidem visitare consueverunt,
præter visitata nulla unquam onera sint impo-
sita.

Hæc etiam est causa, quamobrem speramus et
confidimus Mtem Vram pro insigni sua animi
æquitate, seria et omni cum effectu conjuncta
mandata daturam esse, ut ejusmodi nova
vestigalia pro futuro prorsus abolerentur,
Subditiq. Nostri ab omnino et supra memo-
ratis Pactis contrario onere liberè maneant
et immunes.

Quod ut ita fiat Mtem Vram etiam atq. eti-
am rogamus, Eidemq. de cætero prosperam
valetudinem et ad invidiam usq. feliciter flu-
entem fortunam ex animo appreciamur.
Dabantur utriusq.

Od Jm Pana Cichockiego
Metryhanta Do Jm Pana
Kancelerza Włom. z War-
szawy d. 5. Januarij 1724.

Odebrawszy z należytym respectem List
Wm. Pana y Dobrodzieja, komunikowatem
indilate Jm. Pa. Podskarbiemu WK. Listu
Kw. Pruskiego. Jm. P. Podskarbi WK
przy oddaniu winny wrozonosci Wm. Panu,
kazał mi donieść Wm. Panu, że już w tym
Interesie Fechterę tu odprawił z sekreta-
rzem Brandeburskim, który z kupsami Bran-
deburkiem
Deburkiem

dekursiem był u niego, a gdy provocabat ad Pa-
ta, obligował go JmP. Podskarbi, żeby one poka-
zał, iż w nich Punkt-uwalniający onych a solutio-
ne Feloniorum, które wszyscy Kupcy Gdańscy, Tho-
nscy, Polscy y inni prowadzą towary ad Regnum
et ex Regno vitata od dawnych lat methodo pla-
cie muszą, a consequenter y Brandeburscy Kupcy
od płacenia tegoż Cła wolni być nie mogą. Dotego-
ci Judicantes, niezwykłą drogą, ale in frau-
dem Scharbu manowcami na Jarmarki jeżdżą,
których ludzie Scharbou zasnućwszy, kilka po-
stawow sukna in vim Confiskaty onym zabrali.
Które JmP. Podskarbi WK. per Generositatem su-
am oddać im chciał, ale zaraz wydał Univer-
sali, których Copia, postać, temuz Sekretarzowi
Brandeburskiemu, ze in iusturum jeźdźby lito-
ry kłucie minęszy Komory y nie zapłaćszy
Cła do Rzeczy postanowionego, wazyć się manow-
cami na Jarmarki jeździć, tedy wszystkie towa-
ry jego na Scharb irremissibiliter Confiskowane
będą. Tak tedy przereczony Interes wspólności
JmP. Podskarbi WK. etc.

Od Jm Pana Kan-
clerza WK. do JmP.
Kasztelana Woyni-
ckiego. Z Kupisk d. 2.
Januarij 1727.

Pisatem antecedenter do Wmm Pana Instancjal-
ny List, motus płacziwym rekursem Miasta

Jkr mfi Stobexnego Kralowa szukajcego
 omni meliori modo uwolnienia od Podatku szelę-
 znego na Seymiku Proszowskim novissime uchwa-
 lonego. Terax zas jux nie ad Instantiam Miasta
 ale motu proprio zobligacy moiej ku. Przeswiecne-
 mu Wolewodztwu ponawiam moiej pierwsza pro-
 szbę do Wmmlana jako pierwszy kredyt mairiego,
 spodziewaję się skutku ję doskonałego, y donosząc
 to in omni confidentia Wmmlanu, ze wiele Jhmj
 Pierwszych in ordine Senatorow tak do Jkr mfi
 Pmmlto, jako tez ad meum Ministerium ode-
 zwali się in tuitionem Jurium pomienionego
 Miasta, allegując ze in jakobowich ante No-
 vellam Legem praxis pdaenia szelęznego / przeciw-
 etemu Miasto miasto zawsze reclamare / preiudi-
 care niepowinno, y ze w Przeswiecnyim Wwodztwie
 znajduje się wiele takich Jhmjów P. Obywate-
 low, ktorzy tej ostatniej uchwały nie approbują. Ze-
 by tedy wtey okolicznosci rzecy ad extrema reme-
 dia nieprzychodziły, y tak Jkr mfi, jako y moie
 Ministerium dosiud Radę Senatu non obligetur,
 wwszelkie szereg poufatosi insinuare Wmmla-
 nu nieomieszkuje pragnąc zawsze zabiegać ja-
 kimbolwiek niepomysłnym consequentom, y pi-
 szę się ven cultu

Od Jm Pana Kanclerza
 WskŁo do Jm Pana Woiewo.
 Dy Małowieckiego z Kupisk
 d. 15. Januarius 1724.

Tak ex impulsu nieustanny obliżay moicy, ia-
 co tez ex motivo Listu Jm Panny Matki Naszey
 Lubelskiej, primas Linias correspondencyi w tym Ro-
 ku nowozaczętym ry suiz, niech będąc auspicijs-
 mum ich exordium a votis, litozemi wnie suozna-
 nę zyskliwość prosperitatem Wm młan Pna pro-
 sequi do zgornie nieprzestamę. Względem na-
 bycia placu Alonowskiego to moie było y jest da-
 nie, aby przez otrzymanie Cesty od sukcesorow do
 niego należęcych wzięc cęym prędy, Intromisyj-
 y uiz acie z tym sukcesorami zawęto w Krakowie
 Jmieniem moim kontraktować, uiedz jednak zdato
 się pretium plus iustum, y Jm X. Książa Lubel-
 ski miał admittire medium, aby ten plac mógł
 cedere Jm P. Wziętkom levisibus impensis, et
 breviori via, zdato się kontraktu zawętego nie-
 determinować, y rzecz, in statu quo zostanie do
 dalszej dyspozycji. Potym ponieważ Consens ad ce-
 dendum daty Jm Panny Brigiti da Wm młan Pna
 zdanie moie było y jest, aby cęym prędy, et omni-
 nion modo nabydz tego placu y wpospebyq,
 oddac Jm P. Wziętkom. A z tym raz Wm
 młan cęli to przez dokonozenie kontraktu ode-
 mnie zadętego, na w przeszły powstę postatem

Listy potrzebne do Jemlanny Marthy Lubelskiej
 czyli też przez jąli wny skutecznym y nieodwołalnym
 sposobem determinare, aby mogły Jemlanny
 Wikz thi gaudere possessione tegoz placu: Listu
 mego do Cesarzowej Jemfi Amalii Wdowy, jako
 Wmianu komunikowaś Jan Jan Marszałek
 Wk tak ja komunikoway Responsum pisze
 się constantissimo et vero cultu.

S. E. Mgr. le Grand
 Chancelier de la Couronne
 à S. E. Le Feltmarschal
 Fleming à Kupiski le 26.
 Janvier 1722.

Votre Excell^e verra dans l'extrait
 joint, ce que j'avois écrit à Mr Demba-
 ski dans l'affaire des biens de Leszno.
 En attendant le plaisir de parler: il plait
 à Dieu avec V. E. sur ce sujet, je la puis
 assurer, que son Grand Nom est un grand
 soutien dell'interest, en faveur duquel
 Elle l'a bien voulu prêter, et il est
 pour moy un motif d'agir, comme je
 fais, même par cette Ordinaire pour
 le maintenir dans l'état present, jusqu'à
 la Diète prochaine. Je m'expliqueray plus
 amplement sur cela de bouche étant avec
 tout le respect.

Do Im Pana Kancelarza
 Wo Koron^o Do Im Pana
 Wojewody Kijowskiego
 z Kijowa d. 16. Januaria
 1722.

Wiedząc Dobrze ze Im P. Marszałek WK^o
 mm Pan za Compulsem do Nas wszystkich
 Ministrów od Kr^o m^o P. M. Milt^o danym wzglę-
 dem sprawy Dobr Leszcymskich y względem Reces-
 su otychże Dobrach doblisko przyszłego Sejmu
 obszernie pisał do Wmm Pana, dla tego z tym nie
 rozwodząc się brotło upoufalszai wszelkie ra-
 miemiam, iż ja pisałem do Dworu, jako niew-
 zumiałem y nierozumieć tego, aby Kondescensya
 miała do Dobr Leszna y Rydzyni pwićdzieć, ile
 kiedy te dobra były Dekretem Anni 1723. praxi-
 ne preteriti wporcie jenuarym od niego per
 Expressum expowane, w ostatnim zaś pod la-
 suk Wmm Pana Dekreie jest dotożono: Necesa-
 riam esse iteratam Condensationem in gundum
 Bonorum omnium Leszcymanorum Decreto an-
 teriori lat^o ~~o~~ specificatorum: Tote nad De-
 krete Kondescensya nie sobie pozwalai nie-
 miała, ile ze y List Wmm Pana do Dworu
 pisany wyrażnie enunciat, iż w Lesznie
 ani w Rydzynie sprawy żadne, nie ma mieć po-
 mieniona Kondescensya. Ażatym referuyc

iq do remonstracy i insynacacy In Pa Mar-
szalka Wo K^o Wmmlana, jestem pewien, ze
auctoritas et prudentia Wmmlana potrafi
dogodzie uszytlicemu, wzegm ozechuwajac
porzadnego Wmmlana response, jestem

A Rege Prussia ad
M^{te} M^{te} in negotio
Dissidentium Berolin
d. 22. Januarii 1725.

P. T.

Quamquam non sine acerba animi agri-
tate, id quod libere fatemur advertamus au-
ctas, quas apud M^{te} Vram hucusq' interpo-
suimus pro nostris in Polonia communis fidei
fidelibus dura persecutione et oppressione re-
xatis, iteratas toties commendationes adeo pa-
rum presidij et tutela adversus inimicos
et persecutores illis attulisse, ut magis etiam
eorum calamitas exasperaretur, et persecutio-
nes in eum cumulum exsurgerent, unde uni-
verse rei Evangelicorum in Polonia haud
dubius interitus, propius quam antehac
nunquam prospiciatur. Non tamen ideo o-
mittendum duximus, pro eadem causa M^{te}
Vram denuo interpellare, unucta fiducia
subnixi, tandem impetrandi, ut quicquid per
constitutiones Regni Poloniae, pariter atq'
per Pacta M^{te} Vre cum Repub^la conventa
et solenniter

et sollemnissime confirmata, in favorem eorum, quos
 Dissidentes vocant, sanctum habetur, ipsis
 ut pote integro semper in Mitti Vram et Rem.
 publicam fide, Subditis reapse prestetur, quod
 pro illis Jus fargi postulant, ceteris quibusvis
 considerationibus potiora habeantur.

Quum vero hoc ipsum profens exigit necessi-
 tas, quando Dissidentes in Polonia nunc denovo
 recentibus vexationibus adeo premuntur et
 urgentur, ut nisi Deus O.M. opem ostendat
 et animum Mitti Vre in auxilium miserorum
 flectat et inclinet, autem de illis esse, et in evita-
 bili quodam fato extremum exitium impende-
 re videatur. Luculentum rei argumentum
 prebet, quod paucis abhinc diebus in templo
 Dissidentium apud Piaski et Wengrow atten-
 tatum est, quodq' Mitti Vram latere non po-
 test: Nimirum ut Decreti a Tribunali Lubli-
 nensi 13. Decemb. anni nuperi publicati, in-
 stauratio Templorum in Piaski inhibetur, quod
 jam perfecta et reparata essent, intra septi-
 mum diem destrui juberentur, Exercitium Cul-
 tus Divini publicum severissime interdicitur,
 et Patrono Locu 24^m flor. mulcta nomine
 imponuntur. Nec multo post Templum Evan-
 gelicorum Wengroviense, quamvis antiquae
 Radzivilianae fundationis, et in hunc diem
 à Neoburgiis, quo nomine nunc appellan-
 tur Bonis sustentationem recipiant, ab Epi-
 scopo Lublinski Dissidentibus non alio nisi

ive Veridendo sane obtenta, quod Campanae
hujus templi grandiores essent illis, quas in
suo templo Catholici habeant, erectum est;
praetereaq' in Ministros Verbi Divini eidem
templo Servientes, Captivatio Deuota, eos cum
Vxoribus et liberis, tristi exilio solum vertere
coegit, sicq' hoc etiam loco, ut in alijs compluri-
bus Dissidentibus cultus sui et consuetudine li-
bertas reclamantibus Divinis humanisq' legi-
bus, suppressa et penitus est sublata.

Fieri ne possit, ut hi infortunati, qui omnibus
retro tam prosperis, quam adversis temporibus
Mitis Vrae Eiusdemq' in Regno Antecessoribus
imo universae Reipublicae tot eximia integer-
rime fidei et pro salute Patriae xeli, Documen-
ta supra millenos alios, se ipsa exhibuerunt,
a Mitte Vrae opis et auxilij vacui relinquan-
tur, et qui sub nomine Dissidentium comprehen-
duntur, Fideles Mitis Vestrae Subditi, inimico-
rum invidorum et persecutorum suorum injurijs,
ad internecionem permittantur, ab Excelso
Mitte Vrae animo longe alienum esse augu-
rari licet. Nos vero non adhuc adeo, quam
ad ipsam unam justitiam respicimus, quam
coram Deo et propria consuetudine omnibus
sibi subjectis sine discrimine aequaliter ad-
ministrare Vra Mitas rogamur, perq' eam
instantissime et fraternè rogamus, ut ne
ultra differat iniquas illas modo recensitas
persecutiones

persecutiones serio et severe cohibere, et Dissi-
 dentes ab omnibus suis Proponentibus inimicis
 et persecutionibus defendere, jura eorum, pu-
 blico usu et Legibus comprobata tueri; impri-
 mis autem Regio mandato precipere, ut su-
 pra dicta Evangelicorum Tempora, in Piasli et
 Mengrow sine mora restituantur, Possessores
 eorum in legitima possessione ultra ne tur-
 bentur, Patronus memoratus ab imposita mul-
 ta liberetur, aliag' praeterea gravamina, quae
 sibi illata Dissidentes in Polonia justè quæran-
 tur, quæq' vel omissa huius eorum mentione
 Mttæ Vrae abunde cognita sunt, prorsus ab-
 ceantur. Nihil est quod magis gratum ac-
 ceptumq' Mttæ Vrae prestare nobis possit,
 et curabimus vicissim, ut ejus sensus in
 Nostros etiam Catholicæ Religionis adductos
 benedictos redundet, qui si etiam tantam beni-
 gnitatem praesertim in Terris Nostri Prus-
 siæ, experiuntur, ut inde vehementius No-
 bis doleat, Nostros in Polonia fidei soror-
 tes tantâ duritiâ haberi, sed vel ideo non
 imputandum Nobis fore contendimus, si
 post exhaustam patientiam, de medijs
 reddenda viuis et gentium jure, paria re-
 lendi dispiciamus. De cætero etc. La-
 bantur ut supra

Memoriale Secretarij
Brandenburgici ad Sm
Rm. Alttem

Serenissime ac Potentissime Rex
Domine Clementissime

Non latet Sm Rm. Alttem Vram paulo ante discessum Eius nuperimum in Saxoni-
am, causam Magistratus Elbingensis cum
Lanionibus eiusdem Civitatis, in puncto pra-
sui litigiosi, germanice (der flrisch-französisch)
dicti, in iudicijs Appesorialibus ventilatam,
ab eisdem interlocutorio prolato, ad iudicia
Relationum SAC. & Mtis. Vrae devolutam
esse. Cum autem Ser. mi. Borussiae
Regis, Domini mei Clem. mi. Interese, respe-
ctu oppignorationis Territorij Elbingensis,
ab Ingulta Poloniarum Republica, sibi facta,
maximè ea in re versetur, quipsum sum
eo quo par est devotissimo respectu, orare
ai. Rm. Alttem Vram, ut iudicii Relationum
reposito, res ista ad Regni Generalia Comitia
deferatur, vel saltem pleno Senatus Consilio
examinanda detur, quo amplior Elbingen-
sibus enascatur occasio, iustitiam Cause sua
supradictae exponendi, et plenius disquisitioni
subjecta, proficius de ea cognosci, atq. per sen-
tentiam definitivam componi possit.

Lubus

Quibus obtentis submississimo cultu per-
maneo.

Sacra Regis Mittis Vestra

Paravi

20. Januarius
1724.

humillimus atq' obedi-
entissimus servus.

G. Hoffmann

Aliud Memoriale
ejusdem Secretarij ad
S^m R^m Mittem sub eadem
die porrectum.

Inter alia quae Ser^{mo} Borusie Regi Domino
meo Clementissimi cum p^{re}fecta Poloniarum
Republia intercedunt, non immerito primum
obtinere locum, finium utriusq' Regni et Provin-
ciarum ceterarum solida compositio, cujus
in hoc usq' tempus facta dilatare, non aliter
evenire potuit, quam varijs collisionibus et
excursibus, communium Limitum accolis frequen-
tissimam preberet occasionem: Cumq' Ser^{mo}
Rex Borusie priam suam faviat applica-
tionem, omnia radicibus evellendi impedimen-
ta, quae mutuo Vicinitatis studio, vel appa-
renter tantummodo, novira esse possunt, ita
spem concepit rarissimam S^m R^m Mittem
Vram eodem Boni publici amore inductam,
spontaneo motu, optima huic intentioni
obviaturam, atq' conjunctis viribus commu-

rem utilitatem promoturam.

Jubeor itaq' infra nominandus ego, novam
proponere finium regundorum Commissionem,
inprimo a Sac. Reg. Mte Vra, habendo Lenatus
Consilii decernendam, quae potius reasumenda
vici possit, cum jam constitutione quidem Regni
Polonia stabilita, saepius iterata vice, proser.
tim temporibus Lib. Baronis à L'Althöfel, in-
cepta, per fata temporum autem vel alia
obstacula iterum intermissa sit: Qua beni-
gnissime impetrata, superfluum petitionem
meam esse censeo, ut aempe Sac. Reg. Majes-
tas Vestra Viris Cordatioribus et paucis stu-
diosissimos denominare clementissime digne-
tur, qui cum Commissariis a Ser^{mo} Borus-
siae Rege eligendis, iidem Viris probis et
equitati studentibus constituendo bono pu-
blico, firmandog' salutarem suam operam
navent.

Nihil igitur superest, nisi ut promptissi-
mam resolutionem Domino suo Clementissi-
mo, citissimo nuntio a se referendam expe-
tat, in sempiternum, submississimo atq' de-
votissimo cultu permansurus

Rapport de Mr Le Fort au
sujet du Duché de Courlande
de St Peterbourg le 26. février
1724.

Je reclus dernièrement ordre de remettre de la part
de V. M^{te} une lettre à la M^{te} Savienné, qui est datée
du 14. Xbre passé, ce que j'ay aussi exécuté en son
tems. Sur ce sujet Sir, je fus appelé à
vanthier au College des affaires Etrangères. Je m'y rendis
ou je trouvay Mr le Conseiller privé Osterman et Mr le
paraf Conseiller privé de la Chancellerie.
Mr Osterman me porta la parole, et me dit, qu'il avoit
eu l'honneur de faire son tres humble Rapport à S. M^{se}
du contenu de la lettre de V. M^{te}, et que la M^{te} S^e
avoit ordonné de me faire la Réponse suivante.
Je l'interrompis en cet endroit, et luy dit, que comme
je n'avois nul ordre speciel d'entrer dans le sujet
de la dite lettre, et n'ayant pas l'honneur d'être
chargé positivement des affaires de la République,
j'avois esperé que S. M^{se} S^e auroit bien voulu
me faire remettre une Réponse par écrit, ce qui
me paroistroit plus convenable.
Il me repliqua : que l'intention de S. M. S^e étoit
bien d'écrire à V. M^{te}, mais que comme S. M. devoit
partir dans trois jours, que l'on étoit dans les
fêtes du Carnaval, et que d'ailleurs leurs Corvains
Polonois avoient déjà prit les devants pour Mo-
scou, S. M. S^e avoit ordonné de me faire ad
intérieurement une Réponse Verbale, qui contenoit :
Que S. M. S^e avoit paru fort étonné des bruits,
qui s'étoient répandus, comme si ses sujets eussent
voulu tracer quelque intrigue en Courland au sujet

De la Succession de ce Duché, suppose que le
 Duc vient à mourir sans enfants. Qu'elle
 l'ignoroit entièrement, et que s'il s'étoit
 passé quelque chose, c'étoit à son insçu.
 Que S. M. ^{se} n'avoit pas oubliée les Traités
 formels, qui s'étoient faits entre les deux Couronnes,
 et qui devoient être observés inviolablement.
 Que S. M. ^{se} avoit diverses raisons, qui ne permettoient
 pas, qu'elle se mêlât des affaires du Duché de Sour-
 lande sans agir de concert avec V. M. et la Repub. de
 Pologne.

1re Que c'étoit agir contre les Traités mutuels, et
 2de Contre les dernières assurances faites à Mr le Palatin de
 Masovie.

3de Qu'il étoit de l'intérêt de sa M^{te} Prussienne que le
 Duché de Sourland restât dans l'état où il est, et sous
 la domination de la Repub. et qu'étant voisin de deux
 frontières, il ne convenoit pas à S. M. ^{se} de rien
 altérer à leur domination.

Qu'enfin je devois assurer V. M. que de sa part
 il ne se passera aucune négociation, sans aller de
 concert avec V. M. et la République, d'autant plus,
 que S. M. ^{se} faisoit tout son possible pour
 renforcer la bonne intelligence, et éviter toutes
 les occasions pour l'altérer.

Mr Osterman m'a chargé d'en faire rapport
 à V. M^{te} pour que les sujets de V. Majesté
 puissent être détrompés de faux bruits qui
 se sont répandus, et qui doivent être sans
 fondement.

Jean Le Fort.

35
De S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la Couronne
à S. A. Le Prince de
Sultzbach de Varsovie
le 9. du Février 1724.

Monseigneur.

C'est avec d'autant plus grande confiance
dans la grace de Votre Altesse Sérénissime
que je prends la liberté, en l'assurant
de mes très-humbles respects, de recommander
mon Neveu à la Protection, que mon
empressement sincère pour le service de
Votre Altesse Sérénissime, et de Son
Altesse Madame la Princesse Son
Epouse, sera déjà connu à Votre Altesse
Sérénissime par la relation des Ministres
que S. A. Mgr L. Electeur Palatin avoit
employés dans les affaires des Biens
en Lituanie appartenants à S. A. Ma-
dame la Princesse. Je suis entièrement
persuadé, que mon Neveu ne manquera
de s'appliquer à pouvoir mériter les
faveurs de Votre Altesse Ser^{me} et pour
moy, je tâcheray de les reconnaître dans
toutes les occasions, étant avec toute
la Soumission

Inscription

Inscription
 A Son Altesse Serenissime
 Monseigneur le Comte Palatin du
 Rhin, Prince Hereditaire de Sultzbach
 Duc de Baviere Juliers, Cleve et Berg,
 Chevalier de la Toison d'or et de l'Ordre
 de Saint Hubert, General Major et Colonel
 d'un Regiment des cuirassiers de Sa Maje-
 ste Imperiale et Catholique

Adresse A Monsieur

Monsieur Trzebinski Major dans
 le Regiment de S. A. Serenissime
 Mgr le Prince de Sultzbach

Requisitoriales ad
 Residentem S. S. e
 Regiam Mtis in negotio
 Abbatis Paradicensis

cum Sa Regia Mtas Dnus Noster Clemen-
 tissimus non solum ex relatione certo-
 rum consiliariorum Regni, sed etiam ex
 supplicibus Literis Venerabilis Josephi
 Gorezynski Abbatis Paradicensis ex no-
 minatione ejusdem Sa Regie Mtis electi
 et authori-

et auctoritate Sedis Apostolicæ con-
firmati et consecrati percipere et intelli-
gere dignata est; Quomodo Magnus de
Nimetz Capitaneus Glogoviensis contra eun-
dem Venerabilem Abbatem et Reliquos Mo-
nachos non tantum Inhibitionem dederit, ne
idem Venerabilis Abbas tanquam nominatus
Regius suscipiatur ex eo: quod contra Alterna-
tam quandam ex Statuto Sigismundi Primi ob-
soluto, et Posterioribus Regni Legibus sublato,
pretensam inter Polonos et Germanos nunquam
practicatam, Nominatio ejusdem Abbatis facta
esset; Verum etiam Decretum Sequestrationis
Bonorum Abbatialium in Ducatu Silesia
consistentium protulerit, et de facto eadem Bo-
na sequestraverit, utq' eligatur Novus Abbas
instituerit ad homagium reddendum / quod ra-
tione horum Bonorum pretenditur / Commis-
sarium Venerabilis Abbatis huius non admi-
serit, Jura et Privilegia Monasterij sibi ex-
hibere, de Argentaria Ecclesiastica Paradisien-
si conservata coram se respondere Monachis
mandaverit, de susceptione et admissione
Germanorum / quæ nunquam denegabatur et
est licita ad idem Monasterium / deq' obedi-
entia eorum, et pena claustrali quandam
Ordinationes fecerit. Quæ præmissa et
alia per ipsum attentata, nec unquam pra-
ctigata, cum Jurebus Sæcæ Mttis Dni Nri
Clem^{mi} et Republicæ summo perire derogent,

ac praediciant, itaq' ut ea Saesareae
Regiae Majestati Magnus Franciscus
Liber Baro de Martel Residens deferre
et pro omnibus his amovendis attentatis,
factis, ac in futurum avertendis similibus,
conservandaq' pace, tranquillitate, et mutua
amicitia instare velit hisce requiritur.
Datum Varaviae Die 11. Mensis Martij
Anno Domini MDCCXXIV.

Respon. na Instru-
kcyą Postom Ziemi
Wielunskiej Wrodzon'
Jozemu z Osin Węzy-
kowi y Jozefowi Kuro-
patnickiemu. Dany z
Kancellaryi Koronney
w Warszawie Dnia XIV.
Miesiaca Lutego Roku
Panskiego MDCCXXIV.

— Mile sa Jkr' Msu Panu Mitkowi
podigte ołeto Dobra pospolitego fatygi,
nieprzeczaja sie vigiles cure, ktore Regi-
am Jkr' Msu Pan' Mitko bez przestani-
ku exercent mentem, liedy nie tylko pro-
sperrimi onych succesus universalne
contentuiq' vota, ale tez dulcis refer-
carh Civium

cach Privium recordatio z powiną przed
Majestatem Pańskim popisując się wdzięczno-
ścią, którą ze y Łańca Ziemia Wielunska
nie zamierza y owszem Dżerto Godnych Po-
stów swoich ogłasza elogium, przyjmując to Ję-
k. Msc P. N. Między pro summa mercede
laborum. Jakoż na przeszłych infau-
sto eventu doprawionych leymach nil inten-
tatum reliquit Jęk. Msc P. N. Między, chcąc
do pożądanego obrady publiczne doprowadzić
terminu, tak do szeregów blisko następują-
cy konkluzji wsiwego dołoż starania, et tem-
pestiva media dobroćliwie disponit. O czym
gdz chce mić perswazam Łańca Ziemię Wie-
lunską, Pańską swoją tasę tak cały ty Ła-
ńca Ziemi jako in particulari godnym o-
ney Postom pro benegesta Poselstwa swojego
Provincia ofiarować należy.

De M^r Le Baron
Puchet à S. E.
Mgr Le Grand Chan-
celier de la Courone
de Rome a S. Fevr.
1724.

Comme j'eus l'honneur d'écrire à Votre
Excellence la semaine passée, que j'avois
avec toute la circonspection représenté
à Son Eminence le Cardinal Albani

ce qu'il vous avoit plu Monseigneur m'
 ordonner par la votre du 20. Xbre, j'auray
 presentement celui de Luy dire, que j'avois
 preventivement dispose mon Discour d'une
 maniere a faire connoitre a Son Eminence
 que ce que V. E. m'avoit ecrit a son egard
 provenoit de la sincere amitie, que vous
 luy profesiez et du déplaisir que vous a-
 viez de voir que plusieurs des Seigneur Po-
 lonois murmuroient de ce que sous la Prote-
 ction il arrivoit a la Pologne des prejudices,
 sous tout presentement du costé du Chapitre
 de Varmie, et que V. E. craignoit beaucoup
 que la dernière ecriture présentée depuis
 par l'Agent et au nom du Cha-
 pitre ne causa des nouvelles plaintes et
 quelques ressentiments publics. Je m'a-
 perceus que S. E. ecrouloit mon Discour a-
 vec quelque chagrin et emotion, et Elle re-
 sta pensif pendant quelque tems, puis
 me respondi, e que devo fare più di quella
 che ho fatto e farò, se poi non mi riesce
 che colpa ne ho io? io non posso forzare
 ne il Papa ne li Ministri et V. S. che è
 in loco loci e vede e sa le mie passate e
 presenti operazioni meglio di nessun altro
 potrà per veritate rendermi giustizia

in tanto

in tanto la prego di ringraziar molto
 Sua Eccellenza il Sr Grand Camerliere
 dell'atto confidenziale, che ha usato
 meo, me ne prevalere, per non dare occa-
 sione alli Proceri di Polonia a fare
 qualche atto pregiudiziale al decoro et honor
 mio, Ce son Monseigneur a peu pres
 les paroles de Son Eminence. Au sujet
 de quoy j'espere que V. E. ne prendra point
 en mauvaise part, que j'ay la liberte de
 luy humilier mes sentiments, qui sont, que
 ce n'est pas la connivence ny faulxite
 ni credulite de S. E. qui est cause des
 nouveutes survenu sous le tems de la
 Protection pour ce qui regarde l'affaire
 des Religieux a se soustraire de la juris-
 diction des Commendataires. Premièrement
 la contrariete au sujet des Abbayes est
 depuis fort long tems entre cette Cour
 et celle de Pologne, et puis pour ce qui
 regarde la jurisdiction, ce fut le Pere Mi-
 recki, qui son exemple et persuasions fo-
 menta les autres Religieux, qui trouvant
 un acces libre aupres du Pape defunt
 qui estoit fort facile a donner audience
 pour tout aux Religieux, qu'ils consi-
 deroit comme le soutient et appuis de
 la

la Religion, ils eurent les moyens de
poursuivre leurs tentatifs, ma conscience
m'oblige monseigneur à rendre cette ju-
stie a S. E. le Cardinal Albani, qu'il a
esté fort contrair a ces Religieux, et a
fait tout ce qu'il a pu même par autho-
rité, pour les obliger au silence, jusqu'a
les menacer de les faire chasser de Rome,
ceuy Monseigneur est une pure verité,
et je me suis trouvé present, quand les
dits Religieux ne pouvant plus estre admis
a l'audience du Pape, a cause que le dit
Cardinal la leurs empêchoit, ils attendirent
le Pape sur l'escalier du Palais un jour,
que Sa Sainteté sorti, et se plaignirent
de la violence et menace, que le Cardinal
Albani leurs faisoit, dequoy le Pape se
facha tellement, qu'il fut une publique
reprimende au Cardinal Albani qui le
suivoit, ordonnant, qu'a l'avenir on
eusse a les admettre a son audience pre-
ferablement atous les autres. Voila Mon-
seigneur les incidents, qui donnerent lieu
aux entreprises des Religieux, au sujet
de la juridiction.

Pour ce qui est de la nouveauté suivi dans
l'expédient

l'expédition de Varmie et des prétensions de ce Chapitre, on ne peut absolument pas dire que cette nouveauté a eu commencement depuis que le Cardinal Albani est Protecteur, elle commença dès l'année 1690. sous le Pontificat d'Innocent XII. et la Protection du Cardinal Barbarini, lorsque l'Eveché de Varmie fut conféré à Mgr Zaluski il est bien vrai, que cette nouveauté fut confirmée et en quelque manière étendue à l'occasion du passage à cette Eveché de Mgr Potocki présent Primat sous la Protection de S. C. et c'est en quoy il y a à considérer, que S. C. étant depuis peu Protecteur étoit nouveau des matières de Pologne. Il proposa ainsi l'Eglise de Varmie de la manière que le Pere Salaroli, qui avoit la conduite de cette expédition lui presenta le formulaire établie à l'instance, et poursuite du Chanoine Fantoni au nom du Chapitre en vertu des motifs et documents, qu'il avoit produit dès l'année 1690. et renouvelés à l'occasion du passage de Mgr Potocki, je sçais cela de certaine science, pour m'en être informé depuis que je suis resté seul icy pour y veiller.

veiller aux intérêts de Sa Majesté et de
 la République, et comme j'ay eu l'honneur
 de représenter par le passé à V. E. que
 ces sortes de nouveautés préjudiciables
 sont arrivées, à cause que toutes les
 Expéditions Régis Nominationis, ne passent
 pas par les mains de celui qui est chargé
 des affaires de la République, ainsi pourrons
 encore survenir, si V. E. n'a la bonté de
 faire en sorte par un Decret de la Diète
 d'établir ce point, et ce qui doit excuser
 Monsieur Vincenti Vlisses si de son tems
 cette nouveauté a eu lieu, comme il n'a
 vu point le soin de l'Expédition, il ne
 pouvoit pas ainsi n'y sçavoir ni pre-
 voir ce que le Chapitre de Varmie a-
 gissoit par le moyen de son Agent, et
 le R. Pere caroli, qui a eu le soin
 de toutes les deux expéditions de Mgr
 Zaluski et Potocki, n'en a jamais domé
 la moindre connaissance.
 Au sujet de ce que V. E. a encore la
 bonté de m'écrire. Que si Elle n'a
 pas au plutôt aliquod ad opponendum
 aux zelées pro Juribus Majestatis et
 Republicae, qu'elle craint quelque
 repentiment public et préjudiciable
 à la personne du Cardinal Protecteur.

Je dois

Je dois assurer V.E. sur ma conscience et
 honneur, que depuis que Mr. Fantoni
 a produit son écrit imprimé, que
 V.E. le Cardinal Albani a fait au delà
 de ce que nous pouvions espérer de luy.
 Il a été le premier, qui a vu et lût cet
 écrit, et l'ayant trouvé temerair et
 impertinent, il m'en a d'abord averti.
 Il en a parlé avecque vigueur au Pape
 et ses Ministres. Il a fait tout son pos-
 sible pour faire casser le Nihil transeat
 opposé par Mr. Fantoni au nom du Cha-
 pitre. Il a taché de persuader le même
 Fantoni, et ne pouvant le fléchir, il a
 fait ses efforts pour persuader Mgr l'
 Auditeur du Pape, et le Cardinal de
 Agnes, mais ceux se sont excusé de ne
 pouvoir pas admettre les instances du
 Chapitre, qui avoit toutes les raisons en
 vertu du Concordat établi entre les
 Roys de Pologne et ce Chapitre, dont
 les paroles sont = Cum autem dicti
 Prelati et Canonici sui ut prefertur, v-
 num ex quodam quatuor nominatio
 elegerint, intimare debebant Nobis
 et Successoribus Nostri nosrum electum,
 et cum eo supplicare, ut illum Nostri

Litem Sedi Apostolicæ et S^mo Domino
 Nostro commendamus, ut Electionem de
 eo factam cum gratia confirmare Digne-
 tur = C'est sur ces paroles Monseigneur
 que la Sainteté et les Ministres pre-
 tendent, que le Chapitre a raisons de
 s'opposer à la prosecution de l'expédition
 de l'Evêché, avant que les dites condi-
 tions ne soient exécutées, et encoir qu'ils
 confessent eux memes que l'Election du
 Chapitre, ne soit qu'une formalité, ils
 soutiennent neantmoins, qu'elle doit
 précéder la nomination de Sa Majesté.
 Non obstant tout cela S. E. le Cardinal
 Albani se sert vigoureusement des
 raisons politiques que Mr l'abbé Au-
 coramboni nous a envoyés et de celles
 que l'avocat a écrit in Jure, que
 j'auray l'honneur d'envoyer à V. E.
 lorsque le tout sera digéré et mis en
 exécution et conclu, ce qui ne tardera
 point, comme j'espère.
 Pour ce qui est d'un Comprocteur
 V. E. doit croire certainement, qu'au-
 cun Cardinal ne l'accepteroit sans le
 consentement du Cardinal Albani, qui
 est considéré en cette Cour et le sera
 pour

long tems, comme le premier et le plus
 puissant du sacré Collège tant pour
 estre neveux de Clement XI. dont on
 venerate beaucoup la memoire, que comme
 Cammerlinque, et particulièrement comme
 Chef d'un tres grand nombre des cardinaux.
 et le dit Cardinal renoncera plutôt à
 la Protection, que de souffrir une telle
 tache à son honneur, et je suis sur, qu'à
 la moindre insinuation, il le fera sans
 hesiter, mais V. E. me permettra de luy
 dire avec toute la respectueuse sincé-
 rité, que le service de la Majesté de la
 Republique, et celui de la tres Illustre
 maison de V. E. en souffrirait, vu qu'
 aucun autre Cardinal n'est et ne sera
 pas capable de pouvoir faire, ce que
 le dit Cardinal peut faire, et en ce qu'il
 ne peut réussir, certainement un autre
 beaucoup moins réussirait, outre que
 ce Cardinal est en état non seulement
 presentement de rendre des services con-
 siderables, mais le fera de longue main
 et comme il est tres zélé pour la
 sacrée Personne de la Majesté et
 fort ami de V. E. il le fera certaine-
 ment toute sa vie, y etant porté par
 inclination

inclination et genie, ce que j'ay experimen-
 té en plusieurs rencontres, et particuliè-
 rement par l'acte qu'il fit il y a quelque
 tems de refuser d'accepter la Protection
 du Royaume de Portugal, qui luy auroit
 apporté des grandes avantages pour la
 profusion des depenses, que ce Roy fait
 faire en cette Cour a ses Ministres, de-
 quoy depuis long tems j'aurois informé
 V. E. si il ne m'avoit obligé par ser-
 ment de n'en rien écrire, lorsque je
 luy en parlois apres en avoir eu la con-
 noissance, crainte que cela ne se divul-
 gua et ne fit croire aux Portugais,
 qu'il s'en vanteroit ou les méprisoit.
 Je puis aussi jurer sur ma conscience
 que V. E. n'a pas un plus grand amie
 ni plus partial que luy, c'est une
 pure verité Monseigneur, et si le bon
 Dieu m'accorde la consolation de ven-
 ir icy V. E. cette prochaine année
 sainte elle en sera certainement con-
 vaincu. J'espère que V. E. prendra
 en bonne part ce que j'ay l'honneur
 de luy écrire, et m'honorera de ces ordres
 que je puisse avec plus de contentement
 communiquer a ladite Eminence. Je suis &c.

Od Jm. Pana Kanclerza
W. K. do Jm. Pa Barona
Pucheta z Kupisk
d. 5. Martij 1727.

Doszedł mi tu List Wm. Pana sub d. 5.
Febr. pisany, który tym bardziej rad odebra-
łem, kiedy actualiter maturando powrót mój
do Warszawy, mogę się z niego informować
o insinuwacjach względem Jm. Pa Kardynała
Protetora potrzebnych, do zabiegania tym, o
których antecedenter w szczególnej dyktandowej
poufatorskiej namienione reſentimentom, y u-
pewniam że tykże insinuwacji będę miał u-
sum bonum do utrzymania honoru y kre-
dytu Jm. Pa Kardynała Protetora, lubo się
z drugiej strony obawiam, żeby novitates
attentate przez Xa Fantoniego nigdy a
scelus nieślęchany temerarij ausus przy-
kładem. as zadowolonym Nil transeat, y do
woli swojej, ponieważ Olekya ichciaz w
przedtuzonym terminie stanęła, utrzyma-
nym, y w skrypcie contra Jura Majesta-
tica et Reipublice wydrukowanym toż
zadowolone Nil transeat popierającym, nie
wzyski mi w exclusioni szerszej dyktandowej
applicacyi moiej difficultatem, ile kiedy

jako to Wm. Panu bawo. Dobrze constat, w
 wolney Rzplce, in consilio goodi sie laxe-
 mu sensu suo abundare, q Nam Ministris
 Status impropere, ze tak ex vi Ministeri-
 orum Nostorum juratorum, jako tez ex o-
 bligatione novella Legis, obowiazani jestem
 ad mantenenda Jura Patronatus. Ze zas
 nie male patiuntur prejudicium tak in Col-
 lationibus Abbatiarum, jako tez q wtey Cir-
 cumstantyi Biskupstwa Warmińskiego, jest
 rzecz oczwista, nietylko ztych racy, ktore
 JmX. Accoramboni wyrazit politycznych,
 ale tez q ztych de Jure Canonici, o ktorych
 Wm. Pan namieniasz, ix per Advocatum byty
 ad Scripturam redacta. Ani pozimmo con-
 cordatum z Kapitułą Warmińską mile
 in Vrbe tantam auctoritatem et appre-
 hensionem, bo to jest per usum alium im-
 memorabilem abolitum et obsoletum, q
 cale inisy byt Status Pruss, natenizas ca-
 ty Kray tamten byt in fide Catholica pod
 Mistrzami Ordinis Teutonici, sub Depen-
 dentia a Sancta Sede et a Republica, te-
 raz zas cale inisy, ex post virus byt
 nalezyty, bo uijus est condere ejusdem et
 interpretari, Krol dat Przywilej, Krol ex-
 post sine ulla Capituli injuria executio-
 nem JmX

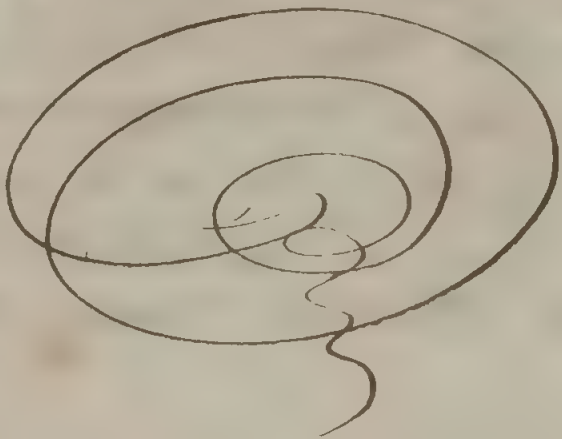
nem Jęgo czynit per statas continuos prope
 Centenaria Possessionis. Consequente jam
 za sobą poizgaiz y napotym poizgnę mogą
 te novitates, hardy rzeczy wiadomy ex moder-
 no Statu Sedis Vacantis perspicere, moze,
 y Womman ex annexis informowac się po-
 niekad będzierz. Najlepiej by tedy Ocie Święty
 wezynał, gdyby jako się pisato wydat Capituła
 nato Biskupstwo motu proprio de plenitudine
 potestatis, salvo talibus qualibus Juribus
 Capituli. Jezeli idzie o Context pomienionego
 Przywileju Kapituły danego takowe, albo też
 interionibus magis favorabilibus znalazłyby
 inne in Regno Kapituły, ktore pewnie hoc at-
 tentato Warminskie Kapituły mogą scanda-
 lizari. Niech Kardynał Jmci będzie persva-
 sus plene, że ja wezynał omnem diligentiam
 aby niewymienęto ni przeciwneho honorowi Jęgo,
 jestem prawdziwy Jęgo sluga, y com pisat, bo-
 na intentione et in omni confidentia pisa-
 tem dla zablaxenia wszelkim opacznyim im-
 presyom, y jestem pewien, że przy dalszym
 Kardynata Jmci applicacy ad manutenitio-
 nem Jurium Majestatis et Reipublice wszyst-
 ko obroci się ad gloriam Kardynata Jmci.
 To wyrażusz etc.

Respons na Instrukcyę
 Wrodzonych Michala Mię-
 kinskiego Sędziego Sur-
 rogatora Ostrzeszowskie-
 go y Bartłomieja Glem-
 bickiego Stolnika Inowro-
 clawskiego Sędziego Brze-
 skiego Kujawskiego Po-
 stow do Trybunału Star-
 bowego Radomskiego,
 Dany z Kancelarii Ko-
 ronnej Dnia XX. Miesię-
 ca Marca Roku Panskie-
 go MDCCXXLV.

— Nie mogąc droższego y miłszego ingeniusus
 amor solum powracającemu ad solum et
 solum suum Pana wymyślić prezenta,
 nad te, którą Łacny Trybunał Starbowy
 przez godnych Postow popisuje się, Wier-
 nosci y życzliwości swojej ku Majestatowi
 Panskiemu demonstrując, przez wdzięczną
 Dobrodziejstwo Panskie in publicum reco-
 gnoscę et longdum in columitati appre-
 ciując. Łacnie to Jkr Mę P. N. Mitbur
 supra omnes thesauros, przyjmując benigno
 animo

53.
animo za najwyższą niestającą tam in-
tra quam extra Regnum ołtę. Dobra pospo-
litego prac y wigilancji swojej rełompensę
ciężać się, że przy wyrobionym in sudore vil-
tus Regij pollicui, quos beatos feuit, gratos
videt. Wazę oraz justo pondere na spra-
widawę, wielkiego rozsadu Panskiego wadze
znalazomite ku Majestatowi sułemu y Re-
ex, pospolitego ~~Regij~~ Wielkiego w Boga Xię-
Dza Kupnieuskiego Biskupa Łuckiego Pre-
zydenta, y Wrodzonego Potockiego Starosty
Kalińskiego, Dyrektora Trybunatu Karbowego
ktore in hoc subsellio wprzysładney Regis
Novella enituerint executioni. A jako pu-
stus meritorum iudex niezechce non pre-
miatam onych relinquare virtutem, y owar-
tasę y munificencji swojej augere pragnie
inincrementa.

Ludobnyx Panskich swoich respectow przy-
chylnosc y dobrothę, in Distributiva gra-
tia pamięć godnym Postem Łanego Try-
bunatu Karbowego pro optimē gesta Po-
selskwa swego Provincia Ję. Kwołuska
Mie Pan Nasz Mitosiuwy ofiarować
razę.

Do J^o Kr^o Msci Do Wiel-
możnego Woiewody Ky-
owskiego z Warszawy
& Marca 1722.

Wielmożny, Upierz mie Nam mity. Donie-
siono Nam jest przez Sanow Rad Naszych,
ix Upierz mon Wasza ordynowawszy Insti-
gatora swego do Lublina zlecites mu roz-
pisac Gospody dla Trybunatu Koronnego,
Ktory to Instigator stanqwsy tam, nie maig
podobno perfectam notitiam constitucyi
Koronnym annorum 1565. 1590. titu-
lo o Gospodach, et 1605. titulo indemnitas
Miaста Lublina, odstąpiwszy oraz conti-
nuam wtym praxim, w dał się sam wro-
piszwanie y rozdawanie Stanu non si-
ne prejudicio Ciemstwa tamtecznego,
ktore wedlug Prawa maig statum, ium
w Trybunale powinno tez mie Gospody
swie, Więć ze e Supremo gradu Nostro
Prawa, et in fundamento onych postano-
wione brachia Nasze, ne aliquam vim
patiantur, tueri et manutenere po-
winnismy, uiedząc Dobrze, ix Wrodzonemu
Lawsie Naszemu Lubelskiemu y Jego
Grodzkiemu Urzędowi vigore pomienionych
Constitucyi

Constitutioni Directe tu Dispozycja Gospod
 należy, tedy requiruiemy presentibus Wprzeżm
 Wasze, ażebyś Instigatorowi swemu nie ka-
 zał się ad promissa mierzac, a żadney nieczy-
 nił przeszkody prerogatywie Stanowiskiej,
 in Executione legis, będąc pewien, że exacta
 wtey mierze Wprzeżmowi Wasze, pomienio-
 nych Constitutioni observantia pomnoży nie-
 śmiertelną Imięnia Jego Staue, Panskie o-
 raz Nasze provocabit respectu, z którym
 się y nateruzas Wprzeżmowi Wasze osuiad-
 exając, Dobrego Onemux od Pana Boga Zy-
 cujemy Zdrowia. Dan ut supra.

Od Jm Pana Kancel-
 rza W. K. do tegoż
 Jm Pa Woiewody Ky-
 owskiego

Po wyjeździe Wm Pana z Warszawy, ja-
 ka tu nastąpiła u Jkr mfi Pam. milt
 reprezentacya ratione Dispozycji Gospod
 w Lublinie dla Trybunata Koronnego z
 Listu Panskiego fusius Wm Panu pate-
 bit, ja dotego Listu Jkr mfi Pam. milt
 to z particularnego mego ku Wm Panu
 affectu y obowiązku przysięgę votum,
 abyś Wm Pan tamte interueniency
 wielkim rozsądkiem et interpositione Po-

wagi swojej pomiarłowac, y zupełnie v-
spolowic raczyt ad gloriam wielkiego imie-
nia swiego, et ad satisfactionem Jhr mci
P. mm. a oraz y do partykularnego ulon-
tentowania y obligowania zyskliwych sztyg
swoich, osobliwie tez y mnie samego, który
radbym zdusze widziat wszelkie prosperi-
tates Przesw. Domu Jhgo accumulatas, a o-
raz wszelkie trudności y przykrości odwo-
cone. Jestem &c.

Od tegoż Jm. Pana Kan-
clerza W. K. do Jhmej
P. P. Deputatów Try-
bunatu Koronnego.

Wszystcy to ingenue przyznać powinniśmy,
czego rzecz samą doświadczamy, że Zgo-
da, konfidenya y dobra harmonia nie tylko
na Walnych Giazdach, y w publicznych sub-
sellach, ale tez et in particulari między
znamy tej Ojczyzny, jest zawsze Narodowi
naszemu tam gloriosa, quam et pu-
ctura, dlawczego opera pretium byt wz-
miem, aby każdy z Nas, bożo Pan Bóg,
et propria virtus na jaluie elevat fun-
duje, oto się najbardziej starać, ażeby te
salutaria inter Jhes wzajemney miłości
vincula

vincula coram barzicę stabiliri mogły.
 Aże zokazyi procesu prawnego przyszło
 między Jm Panem Starostę Grabowieckim
 Deputatem Trybunatu Koronnego y Jm P^m
 Podkom. Ziemi skim Lubelskim ex officio
 suo ad subsellium illud należącym ad ali-
 quas differentias, które dotąd niebędąc ku-
 petnie umorzone, mogłyby w Sądzie Prze-
 surnym Trybunatu Koron przynieść jakie
 zatrudnienie, a oraz między Łacnemi Jmio-
 nami niechęci y kłótnie, tedy proszę wni-
 zenie Wm m Pana, abys z miejsca swego
 przez wszelkie środki y sposoby rażył sku-
 tecznie operari et perficere amicum mię-
 dzy Jm Pami reconciliationem. Tax diffe-
 rencyę data okazy, że y Gospodę Jm Panu
 Podkom.owi, którą tak dawno ma ex le-
 gitima dispositione constitutionibus for-
 mata, sjało to Kr m P. M. Metkowi
 wlicie swoim obszernie wyprawa do
 Jm Pana Woiewody Kijowskiego Wm Pana
 y znacnym loszem swoim też Kamieni-
 ce konserwuje, na Jm Pana Starostę Gra-
 bowieckiego chęć odebrać, z czego byłoby ma-
 jus incendium dalszych między Jm Pami
 Collixi: Więc abys Wm m Pan y temu
 interpositione Powagi swojej zabezpiecz na-

est, instantissime supplicam. Sui adeo-
na w tej mierze Lasce, q aplikacyę wsta-
dę chęci zasługować będę. Interca zo-
stawam

O tegoż Jm. Pana
Kancelerza W. K. Do
Jm. Pa. Laszka Sta-
rosty Grabowieckiego

Konserwując zawsze memoriam przyja-
zni, którą miałem z Nieboszczykiem s. p.
Jm. Panem Woiewodą Bedzkim Godnym
W. m. Pana Rodzicem, zaraz przy pier-
wszym widzeniu się, z W. m. Panem oswiad-
czyłem mu się, z życzliwością moją do przysta-
gi Jego ochoty, q teraz też samę pona-
wiam. Jakoż zas cieszę się bardzo, że W.
m. Pan vestigijs magni Parentis postę-
pując applicuiesz się ad usus publicos,
tali całym sercem życzę, abys tę chwałę
bonę porzyski cum augmento meritorum,
et honorum continuas, w czym wszel-
ką moją, z życzliwością W. m. Panu deklaruję
pomoc. Lebyż zas tym lepsza y skute-
czniejsza hoc in passu mogła być W.
m. Panu

A large, dark, swirling line drawing, possibly a stylized letter 'Q' or a spiral, dominating the right side of the page. The line is thick and dark, creating a sense of movement and depth. It starts from the bottom right and spirals upwards and to the left, ending near the top left. The background is a light, textured surface.

Innotescuntia fhm
 PP. Commissarow K^o
 Xi Mści Sucesorum
 Boissonowskiem do Dworu
 na Gruncie W.W.
 Panien Brigitte w Lublinie
 leżącego interesującym się, dane.

My Jan Tarto Woiwoda Lubelski,
 Chryzostom Zatuski Starosta Lubelski, Michał
 de la Mars Nominat Suffragan Chetn-
 ski Archidyacon y Oficjał Janowski
 Działyński, Felician Gądzowski Pod-
 sędek Ziemiński y Podstarosta Grodzki
 Suffekzynski Pisarz Ziemiński, Ma-
 ciey Suchodolski Pisarz Grodzki Lubelski
 Michał Luski Łowczy Łomzynski K^o Xi
 Mści Papomitto Commissarze ad infra,
 scripta naznaczeni

Wrodzonym y szlachetnym Posporom
 Sucesorum y Prawo jakichkolwiek mieć
 pretendującym do Dworu Stawetnych
 między Boissonow Matronow Miężczyzn
 Lubelskich na Gruncie Wielebnych Panien
 Bakornych

61.

Zalonnym. święty. Prigitty Klastoru
Lubelskiego zbudowanego, w Lublinie le-
żącego do wiadomości podajemy. Ję Ję
Krołuska m. Pan Nasz Miłostwy, mając
wosobliwie, Protekcyi Klastor z Lgroma-
Dzień. pomienionych Wielebnych Panien
Zalonnym, gdy one część gruntu swe-
go pewnego, na którym pomienionym Dwor-
stoi J. Wielmożnemu Stanisławowi Cho-
mentowskiemu Wojewódzie Mazowieckie-
mu, Radomskiemu, Drohobudzkiemu, Lto-
wyskiemu Lubelskiemu J. Starości
na nową fundacyę Wielebnych Panien Za-
lonnym Nawiedzenia Najświętszej Panny
Maryi udzielił y konserwacyę swoję do sku-
pienia tego Dworu Boysonowskiego na
nim stojącego przez Niewolnych niegdy
Boysonow Małżonków Dyfidentów przeciw-
nie Prawom Koscielnym zasiadłego, teraz
opustoszałego, y nie temu Klastorowi
niepożytkującego daty, aby ta pobożna
intencya y fundacya jako najprędzej
bez prawnych Zawodów, litotni y pro-
cessu skutek swoję otrzyma mogła, zleci
nam miłostwie raczyć, sprawę tę wyku-
pna tego Dworu Boysonowskiego rozsa-
dzić.

Dxi. Węc Powagę Naszą Kommissarską
 Jkr msi. Pano mlt^o obawiamy temi
 Innotescenjami Naszemi, wszystkich do tego
 Dworu Interesantow, q onym rozkazujemy
 abyscie na Instancję Jkr nie Wcielmożna
 Jm Pana Woiewody Mazowieckiego przed
 Nami Kommissarskami osobiscie albo przez
 Plenipotentow swoich na Dzien Swarty Mie-
 sica Kwiethnia Roku niniejszego stawa-
 li, Prawa swoje jakie do tego Dworu mieli
 pretendowacie pokazali, Summę pienię-
 żną jaka się z tasy tego Dworu pokaze-
 odebrali, q z niego wstąpypili, Vpewnia-
 iąc, ze lubo stanicie, lubo nie, My i-
 dnali non obstante contumacia, po za-
 fundowanej Jurisdikcyi do tego co mamy
 rozkazać do Jkr msi. Pano mlt^o
 sądownie przystąpimy, q exekwować
 będziemy. Stawcie się tedy, natym termi-
 nie jako Roku Zawitym. Dan w Rezy-
 denyah Naszych Dnia XV. Miesica
 Marca Roku Panskiego MDCCXXIV.

66.

71.
Od Ł^o Kr^o Mści
do Wielmożnego
Wojewody Wołyńskiego.
z Warszawy dnia
27. Marca 1725.

Wielmożny Uprzemię Nam miły. Lubo
wiemy Dobrze, że ipsa sibi pretium Virtus,
y że Znakomita Uprzemość Waszej, ku Ma-
jestatowi Najemu Wierność y Złotywość, ku
Ojczyźnie miłość, w wielu okazach y spr-
wach publicznych elucescens kontentuje się
^{solu} recte factorum gloria, przeuważając
Distinctam insignium meritorum
Uprzemości Waszej estimationem et pri-
mo more Najasnieyszych Antecessorów
Naszych Staropolskich Uprzemości Waszej
cnotę premiować pragnąc, wakuując Wo-
jewództwo Wołyńskie konferyować w
Dom posyłamy Uprzemości Waszej, tej bę-
dąc nadziei, że ta Łaska Nasza, vota U-
przemości Waszej poprzedzając, grato
przejmiesz animo, jakoś in Equestri Ordine
Zarliwym zawsze Dostojeństwa Naszego
Praw y swobod Obyczajów polować się
Aspertorem, tak y w Senacie pariterze
zbawienną Nam y Rzpltej asistere ze-
chcesz

chcesz Radę. Atraz przy ofiarowaniu dal-
szych Naszych respektów, Dobrego Wprze-
mosci Waszej do Pana Boga zyczymy i do-
wia: Dan ut supra

Literae Regem Prus-
siae a Sac. Reg. Ma-
jestate

— Literae Majestatis Vestrae die 22. Janu-
arii Anno praesentis ad nos datae in favo-
rem Dissidentium a religione Auditorum
Nostrorum cum acerbioribus animi Maje-
statis Vrae sensus expressionibus, eo majo-
rem Nobis et presenti Senatui dederunt
occasione admirationis, quod commenda-
tiones Majestatis Vestrae, quascumque habui-
mus, semper curavimus, quantum per Nos
fieri potuit, ut essent efficaces, prout id
luculentius Majestas Vra etiam in Re-
sponsis nostris ad suas Literas, tum ad
Memorialia Ministrorum suorum ad Au-
lam Nostram Residentium videre potuit,
inde colligere, quae illico in rem eorun-
dem Dissidentium egimus. Quando vero
idem Dissidentes coram Tribunali Regni
causas pendentes habent, cum semel desu-
per decrevit, et determinavit, ejus De-
creta

creta non nisi Comitia Regni relaxare
 valent. Equidem ad præsens nobis po-
 tius subeget iusta ratio reponendi gra-
 viorem animi Nostri, presentiq' Senatus
 dignitudinem, quod recommendationes No-
 stre pro Ecclesia Lisnoviensi toties inno-
 vate, tum et alia plures representatio-
 nes hucusq' desideratum, licet per exigen-
 tiam justitiæ, et per omnes rationes expl-
 cta tum, non sint consecuta effectum. In
 fiducia tamen obtinendæ tantæ satisf-
 ctionis, non intermittimus modernæ quoq'
 interpositioni Majestatis Vre correspon-
 dere, expediendo Literas Nostros ad Admo-
 dum Reverendum in Christo Patrem Epi-
 scopum Gracoviensem, in cujus Diocesi
 Bona Piasli, tum ad Reverendum in
 Christo Patrem Episcopum Luccoriensem
 in cujus Diocesi Bona Wegrow consi-
 stant, eodemoq' requirendo, ne dictos
 Dissidentes gravari permittant, contenti
 debitâ illorum intra Jurium Regni
 continentia. Plurimè autem per-
 suasam esse volumus Majestatem Ve-
 stram, id Nos prestare non propter
 adjunctam ad finem dictarum Majesta-
 tis Vre Literarum comminationem,

confidimus enim nunquam in animum
 Majestatis Vestrae inductum iri, ut priva-
 torum Subditorum Nostrorum querele
 valeant aliquando derogare, et præjudi-
 cium inferre Libertati Exerati. Quod si Ro-
 mano-Catholicam Religionem profitentibus
 in Prussia, ubi hæc libertas, et securitas
 vigore stipulatorum Pactorum perpetuo-
 rum illis incontestabiliter debetur, sed
 propter evidentiorē etiam hac occasione
 significationem, quanta animi benevo-
 lentia ac promptitudine ad manuten-
 da semper bonæ viciniae et amicitiae
 vincula feramur. De cetero Majestati
 Vestrae bonam ad Deo valetudinem intra
 prosperos fœderum successus precamur.
 Dato Varaviae Die XXV. Mensis
 Martij Anno Dni MDCCXXV. Regni
 ven. Nostri XXVII. anno.

Responsa
 Instrukcyi Wod.
 Xcui Mikolajowi
 Woronieckiemu
 Stanislawi Szredzie-
 mu y Kasprowi
 Modliborskiemu

75
Postom Wojewodów
Poznańskiego y Ka-
lińskiego z Seymi-
ku Przedzkiego Re-
lationis, dany z Kan-
cellaryi W. Korm-
ney Dnia XXIV.
Miesiaca Marca
Roku Pańskiego
MDCCXXV.

Jakcata Rzplta y Zaone Wojewodztwa
Poznańskie y Kaliskie porządany JKr'
moi Pan młko ciężą się prezency,
tali Majestat Jego Pański ztąd conajit
solata, gdy toz Państwo swoje sobie de-
super powierzone wnieńaruszonym
stanie tranquillitatis publice Bofia
opatrznosc przy Oycowskim JKr mfi
staraniu utrzymać.

Aze to jest częsc satisfakcyi wyznanie
Dobrodziystwu, ubywa przykrości, przyby-
wa ochoty Sercu Jego Pańskiemu do nie-
ustający in publicum applicacyi, nie-
mnież do vltaturenia wszelkich przysze-
go Seymu trudności, gdy pomienione Wo-
jewodztwa przez wyrażną godnych Po-
stów

stow swoich Legacy, sprawiedliwą satyg-
 ystarani Cywiliich pro Republica toto
 tractu przeszłego Symowania podiętych
 Majestatu Pańskiemu przynoszą re-
 cigniacy.

Między Lasami J^h Kr M^u P^umitt^u pier-
 wsze ma miejsce sprawiedliwość, nie bez
 należytych Praw opisanych animadversyi,
 dlatego przeczorny rozsadek Majestatu Pa-
 ńskiego, jako in praeteritum z ukontentowa-
 niem tychże Woiewodztw waluięce honory
 między godnych y zastawionych ichże Pa-
 triotów Distribuować raczy, tali et in fu-
 turum idem libramen justitiae servare
 deklaracie.

Zasługi J^hm P^u Radomickich in Patriam
 y wyprobowana Wierności erga Maje-
 statem znajduię w sercu Pańskim Cywili-
 remimisceniy, przeto jako względem c^uta-
 rostwa Międzyrzedkiego należyty zaszedł
 a^u komodament, tali ywinnych obliu-
 renyach dalszy respect swej Dobroszyn-
 nosi J^h Kr M^u onym pollicetur.

Wszelkie Commercia jako są Regnorum
 sustentacula, tali utrzymuię J^h Kr M^u
 P^umitt^u Panowania swego Powagę.
 Rzylte, wygodę, et quavis communia
 emolumenta

47
emulamenta z Postronnemi Dworami o
manuteney Compactatorum, satisfacienda
iniuriatorum, y wolny tamiecznych Woie-
wodztw Rzekę Wartę navigacyę, omni
meliori modo Panskiej swojej Powagi interpo-
nere nieomieszcza, za dostateczność
per omnes circumstantias tych należących
exaltacy y impetygi relacy.

Desiderium Łacnych Woiewodztw do Kła-
stora Trzebnickiego reguluicy się, jako
było in antecessum cura et cordi Maje-
statis, y interpozycya Jkr mci do Cesarza
Imi powielekroć była ponowiona, et
cum effectu tak y dalej nieustajacy Pan-
ski, swojej aplikacy ad vota Łacnych
Woiewodztw w tym interese Jkr mci
Declarowac raczy.

A jako ex distributiva iustitia et gra-
tia każdego pragnie widzieć Jkr mci
P. N. Mitawy participem y contentowa-
nego, tak in particulari rekomendowa-
nych Kłz Pralatow, tudzież godnych Ła-
nych Woiewodztw Postow, z których suum
uij Deus, suum adept meritum Dobro-
czynnosci Panskiej skutecznyimi dowodami
premiare raczy.

Na wstanie Jkr mci
Panomitt rozbazanie

Respons na In-
 strukcyę Włodzon'
 Macieja Grabowskie-
 go Podczaszego Ky-
 owskiego Kommissara
 Zupp Solnych w Kr-
 mji y. Adama Sa-
 mockiego Postow Zie-
 mi Warszawskiej
 Dan z Kancellaryi W.
 Koronnej w Warszawie
 Dnia miesiąca Mar-
 ca Roku Pańskiego
 MDCCXXIV.

— Nasz cym zaszczycać Zagna Ziemia
 Warszawska, kiedy nietylko Panow in
 solo suo wolnemmi Electoris Populi glo-
 samy obranych Dzwiga solia, ale też by-
 dąc proxima solis y Najasniejszego Pla-
 nety Polskiego iradiata obtutu poja-
 zowata zawsze chwalebny zycliwosci
 y wiernosci ku Majestatom Pańskim mi-
 losci, ku Ojczyźnie et recte sentientium
 Civium fertilitatem y stusznie nie za-
 zdrosi innym abscondito wlogaty ch
 mironatuk

mineralach Thesaurus, gdy to co ma feriat
 Polshi najdrozsze, piastue et germi-
 nat virtutes. Przywsi y teraz ta Zagna
 Ziemia przez godnych Postow swoich fructes
 Krm. P. N. Mitta fructus wierney subiecty
 y powinney Laski Panskich in publicum swia-
 dzonych relogniji, ktore Krm. P. N. Mitta
 expanso sinu dobrothwie przyjmowae ra-
 cz, et alta mente reponit, oraz annuen-
 do postulatis tej Zagne Ziemi, Uniwersat
 na cegm. z Kancellaryi wyda rozkazat.
 Jaki zas in antecipum stara sie Krm.
 P. N. Mitta omni possibili conatu o pom-
 sly obrad publicznych subies, taki y na
 nastepuqym Legie ad prosperum onego
 eventum sollicitam impendet operam.
 Ze Zagna Ziemia Warszawska Prowentom
 zopowego y szelzkiego secundum pro-
 scriptum legis et consuetudinem fruiter,
 tadow. Krm. P. N. Mitta w tym
 Punkcie ma relacy.

Wniesiona zas za Wrodzonym Sobo-
 lewskim Piarzem Ziemiom Warszawskim
 interpretacya, jako jest pamietna K.
 Krm. P. N. Mitta, tak referuie sie do
 dawney Daney z Kancellaryi W. Koronney
 Resonsu, stuszn miec o dzie Krm.
 P. N. Mitta na zastugi jego et super infe-

licem casum w podających obliczeniach re-
 spetus y reflexyq. Podobnyż y zalecony
 sobie od Ławnicy Ziemi Wroclawskiej Dobrego-
 sta Skulskiego Przemysła Warszawskiego
 y Michała Wyszyńskiego Miexnika Mal-
 borskiego Dignarii zechce pamięcia y Dobro-
 czynności, którą w particulari Dignis
 et disertis Desideriorum tej Ziemi Interpre-
 tabus Wroclawskim Postom Łachanie ofiarowa-
 rać.

Respons na In-
 strukcyę Wroclawskim
 Xiędku Kurdwanow-
 skiemu Piarszowi Ko-
 ronnemu y Jozefowi
 Soltykowi Podczasze-
 mu Podolskiemu Depu-
 tatom Trybunału Ko-
 ronnego Dany z Kan-
 cellaryi W. Koronney
 w Warszawie Dnia XXV.
 Miesca Marcia Roku Pan-
 skiego MDCCXXIV.

Nie moze niu bardziey kontentować wypa-
 niatego serca J. K. m. s. u. P. A. N. m. i. t. k., jako
 kiedy za szerszego Panowania Jego ju-
 stitia

stitū et Pax osculantur invicem, y gdy
 ta, ktora niegdys Terras Astrea reliquit, nie
 tylko Thronu Jego Panskiego pilnuie, ale et
 in Subalterno Majestatu subsellis chwa-
 lebnie lwoitnie y zasiada. Widzi przylta-
 dną Onę obserwaną Jkr Mśc P. N. Miltwy
 w Łacnym Trybunale Koronnym, gdy pra-
 gącym Sprawiedliwosci Sprawiedliwosc, Ma-
 jestatowi. Zas Jego Panskiemu powinny
 przez godne Poselstwo pro exantlatis
 ołasto Dobra Pospolitego laboribus tribuit
 wdziękność y recognitioną, ktore, orwiałe-
 nie tak w Instrukcyi wyrazone, jako et
 diserto godnego Posta eloquio verumone
 przyjmie effuso Dobroci Panskiej sinu
 Jkr mę P. N. Miltwy, tym się niemniej uc-
 sząc, ze Regium Iudicium, ktore Ławosze pra-
 wiedliwosc y Distrybucie honorow trzyma
 zwykło wagę, znalazło universalnem
 całego Świata Polskiego plausum zkonfe-
 rowane, Primacyalne Godności temu, kto-
 ry magnitudinem onę meritis et virtu-
 tibus aequat, enormia superat, zna do-
 brze pretium znakomitych w tej Rzplcey
 zastęg y Wielmożnego Poiewody, Kijow-
 skiego, ktorych yteraz w godnej y chwale-
 bnej Łacnego Trybunatu Virchuyi widzi

incrementa, y one Panska swia pensare
pragnie munificencyj, ne languet si-
ne premio Virtus.

Wpamiętnym mić będzie respektie y Wi-
lebnym Trzcinieckiego Archidyakona Gnie-
znieńskiego Prezydenta, y Wodzieńskiego Ka-
nonika y Oficyala Kralowskiego eximi-
as Dotes, et parem probitati capacitate,
Aze mić będzie nie zyczy nad to, aby su-
um uiz' tribuat Deus et premium, Wzyc
y godnym Postow virtutes et merita
Panskiem swoiem Distinguere zapa
favorami.

Uniwersat H. Kr.
Msu przeciwko
Werbunkom Postro-
nym

August Wtorek etc.

Wszem wobec y każdemu osobna ho-
mu o tym wiedziec należy, mianowicie
Wielmożnym, Wrodzonym Senatorom
Dignitarzom, Stanom, Urzędnikom
y wszystkim Stanu Ryterskiego, osobli-
wie Pogranicznych Woiewodztw Obywa-
telom Wprzemyć y Wiernie Nam mi-
tym

tym; tudzież Miastom, miasteczkom,
 i innym wszelkiej kondycji ludziom do
 wiadomości podajemy. Jz gdy Nas zro-
 znych miysc dochodzą relacye, ze się znay-
 dują tacy ludzie, ktorzy przeciwko wszel-
 kiem Prawom i Konstitucyom Koronnym
 dawniejszym i posledniejszym, i ostatniej
 Symp. Pacificationis w Panstwach Naszych
 w Miastach, miasteczkach i wsiach lu-
 dzi Poddanych Naszych zaciągają, werbują,
 ayskują, i gwałtem wpadają, onych za-
 bierają, i za granicę wyprowadzają: Te-
 dy zabiegając takowej licencji, a stosując
 się do wszelkich Praw w tej mierze opisa-
 nych, takich rozsyłkich ludzi, ktorzy by do
 Panstw Naszych z każdego wiek wypadali,
 i ludzi Naszych Poddanych zaciągali, al-
 bo gwałtem brali, lub skrupowali, i za gra-
 nicę wyprowadzali, wszędzie gdziekolwiek
 się w Panstwach Naszych pokazali, tapar-
 imac, więzaci, i do poblizszych Grodow
 lub Miejskich Magistratow oddawac, i
 tam prae vijs inquisitionibus na gardle
 ciarac takowych rozhaszujemy. A gdyby
 co poimania onych się większej potrze-
 ba było, tedy tam gdzie znaydowac się będą,
 poblizni sąsiedzi na ratunek wezwani,

pomagac do łapania ich powinni będą:
 oraz Wielmożnych Hetmanow oboyga
 Narodow obliquiemy, in fundamentis Prae-
 wa et Senatus Consilij po Armie in An-
 no 1720. expediti, aby werbowac, zaciąg-
 gac, y wyprowadzac za Granice Poddanych
 Naszych bronili, y temu się ex officio suo
 opponowali. Insuper in casum necessi-
 tatis, na Instancję Wojewodzke Ziemi y
 Powiatow Pogranicznych, Wici na pospo-
 lite Ruszenie pro securitate et defension-
 re communi wydać rozkazemy. Gdyby
 zaś który okoto imania y werbowania
 ztych werbowników był zabity, tedy o
 takowem Zaboystwo do Zadnego Ładu y Pra-
 wa nie ma niel być potęgniony, y po-
 dług Prawa Koronnego in vindicabile caput
 takowego zabitego być deklarujemy.
 Ktoryto Uniwersał Nasz, aby wszędzie
 po Grodach, Parafiach, mianowicie Pogra-
 nicznych był publikowany, Urzędom Na-
 szym Grodzkim rozkazujemy. Na wola
 lepszej wiary रहा się własny podpisali-
 smy y Pieczęć Koronną przycisnęć rozka-
 zaliśmy. Dan w Warszawie Dnia XXV.
 Miesiaca Marca Roku Pańskiego MDCCXXIV.
 Panowania Naszego XXVII. Roku.

832
Od Kcia Jmci Mę.
Zyka do Jm Pana
Kancelerza W. Kor.
z Petersburgu d. 16.
January 1724.

Liawny Listowny moicy exprepyi
expedywanę do Wm. Pana w Interesie
moim o Karostwo Orszanskie, q Dobra
moie oddzielone od Chonomij Mohitow-
skij Potękiwicz, wiem ze Wm. Pan
Dobrze jest informator? Ktore Karostwo
q Dobra Potękiwskie za dobre wstęgi
moie Najasniejszy Krol Jmci Pan May Mi-
traię ycata Rzplta po szereglinie za-
konionej Kaliskiej Batalij mnie kon-
firmował, q Przywilejem danym confirmo-
wał. Teraz nie wiem, za jakim pretext-
tem Jm. Pan Krzyszpin Kancelar
Zmudski zajeżdż Karostwo moie Or-
szanskie, q Dobra Potękiwskie zamy-
śla odbierać. Miałbym y ja ztak
wielu Potężni Pać reprepalia, et si-
mili certare modo, ale się jęszcze za-
trzymam, zwazając że ten Zajazd sta-
ie się licentiose a nie za wolę Najasniego

Pana Mił^o, gdyż jawny reprezentator
document, licy w nagrodę tego starostwa
Najasniesz Król Jmⁱ equivalentem dał
Kasztelanu Zmierzły Jmⁱ Wm Panu.
Upraszam tedy Wm Panu jako da-
wnego Przyjaciela mego, aby doniosł Na-
jasnieszemu Panu Mił^ou, że w talie
cierpię postpozuję, na com nigdy nieza-
stężył. Oco wielec upraszając awitor-
nam sponsionem zabieram do zastuxe-
ria, pisząc się

Respons od Jm^o Pa
Kancelerza W^o Kor^o
Do tegoż Xcia Jmⁱ
Męzka z Warsza-
wy d. 31. Marty 1724.

Z należytym respectem odebrałem List
W^o Xcia M^o w interesach Jego pisany. Lu-
bo zaś przełożone w nim interesy nale-
żą do Ministerium Wielkiego Księstwa
Litewskiego, przeuier z zyczliwą moją do
przystąpi Waszę Xcia M^o o choty w
wszelkich rzetelności donoszę Waszę
Xcia M^o, że Prawa Nasze tak Dispo-
nują, aby każdy cuius ius. Status et con-
ditionis wszelkiej brzydki swoje prawne
postępiem

postempliem in Foro competente docho-
 xit. A za tym nie moge byc innego Da-
 nia, tylko tego, abyś y Wa. Xa Mśc zwa-
 zywszy wszystkie okoliczności tychże Inter-
 esow swoich, y wziąwszy Radę od biegłych
 w Prawie, tymże sposobem dochodził pre-
 tensyi swojej, gdyż y Najasmyślszy Król
 Jmci P. Moj Młdzy według Praw Naszych
 Łazdemu wkrzywionemu nie inaczej, tyl-
 ko przez Prawo y Sąd sprawiedliwosci dążyć
 szyni. Co gdy szczerze namieniam, znan-
 się, bydx oraz nieustanną obligacyą.

O Jm. Pana Kan-
 cлера W^o Koron^o
 Do Jm. Pana Woje-
 wody Podlaskiego
 Hetm^o Poln^o Koron^o
 z Kupisk d. 17. A.
 prile 1724.

Przy osiadzeniu zyceliwey moiej Wm^o
 m. Panu wniżonosci szyni poufaly re-
 lurs do doświadczoney Wm. Pana bu
 Dobru, Pospolitemu zarliwosci, a oraz
 zwoydey bu mnie łasce, communiuizy
 in omni confidentia et pro scientia sa.

mego Wmmłana: Naprzód Projektu Pun-
 ltu do przyszłej Instrukcji Antekomun-
 alnej sub № 1.º względem tych ma-
 teryi, które się zdają tamować consilia
 publica, apraszając o wielkie Jego Zda-
 nie. Secundario donoszę Wmmłanu, że
 liędym mówił z Jmłanem Komiuszym Li-
 tewskim Wmmłanem strony tej Kommandy
 Wojska Czołowieckiego, zapewnił mnie,
 że gotów w tej mierze wszystko uczyni,
 cokolwiek od niego desiderabitur, byle
 się rzeczy działy cum bona gratia; seun-
 dum resultatum ostatniej Konferencji, któ-
 re in casum, żeby go Wmmłan nie miał,
 ani to sub № 2. Powiedział mi także
 Jmł. Komiuszy Litewski, że się deklaro-
 wał być Listownicą Jmłanu Kralowskie-
 mu złożyć tę Kommandę q przed termi-
 nem, gdyby był tego zyczył, ale że nie-
 miał nato żadnej rezolucyi od niego, za-
 ja infero, że Jmł. Kralowski odłożył ten
 Interes aż do umowionego terminu, chcąc
 się na ow czas porozumieć in hoc negotio
 z Wmmłanem, q z drugimi Jmł. P. Kol-
 legami. Dlatego rozumiem, że in hoc in-
 terstitio czasu expediret przecież, aby
 Jmłan Komiuszy Litewski pisał do Jmłana
 Kralow.

Im Pana Kralowskiego Mm Pana wedlug tego
 Pwizatu, który inkleduie sub No 3. q zeby
 Im Pan Kralowski odpisał Im Pu Koniuszemu
 Litewskiemu, wedlug Projektu, który anncito
 sub No 4. Przez ten sposob Dogodziłoby się
 moim zdaniem expectationi publicae, q ta
 interuenienya uprzętnęłoby się um bona
 patrii zobu stron, zutrzymaniem party-
 kularny q alitwalny przyiazni między Im P
 Kralowskim q Im Pu Koniuszym Litewskim.
 Znajdziesz Wmm Pan wtych Projektach dwu-
 dwuch Listow exprepy, które exkuzuię nie
 jako zatrudnienie przeszłych Symon, im-
 putando je rauce, nieporozumieniu się na-
 leżytemu, et falso zelo bona fide, a nizeli
 jałcuemu interepowi partykularnemu, albo
 aliuu negligentie, co niepowinno mieć miej-
 sca w traktowaniu Interesow publicznych.
 To woszczelliey pousfatoru wypisawszy wrzyp-
 io sub iuu summo iudicio Wmm Pana, sup-
 pādnuę instantissime Wmm Pana, 1ma a-
 bys po przeczytaniu Listu tego et annex-
 rum wielkie swie zdanie wyraził mi
 super contentis. 2da abys Wmm Pan
 Projekt Punktu do Instrukeyi Ante omi-
 cyalney q projekt Listu, któryby miał
 międzytożnie pisać Im Pan Koniuszy i to

do Jm. Pa. Krawuskiego poprawiony secundum
 magnum sensum suum, indilate adestat
 mi racy, et ad expediendum. 3to abys
 Wm. Pa. hoc supposito, ze Jm. Pa. Koniuszy
 Litt. taki List napisze do Jm. Pa. Kra-
 -wuskiego, wzemię disponować animum
 tegoż Jm. Pa. Krawuskiego przez swoje Ka-
 raty y sposoby solita et magna sua dexte-
 ritate, zeby za odebraniem takiego Listu
 od Jm. Pa. Koniuszego Litt., takiowy dał Re-
 spons, insynuiąc nioby z siebie Dispositivē
 et preventivē contenta tego Projectu do
 formowania Responsu ex parte Jm. Pa. Kra-
 wuskiego, za odebraniem Listu od Jm. Pa. Ko-
 niuszego Litt. Dlatego Vmyslnego posy-
 lam do Wm. Pa. z tą expedycją, aby tym
 prędzej y pewniey doszła, y zebym ja także
 tym prędzej y pewniey mógł odebrać respons
 od Wm. Pa., y według niego potrzebny
 y nieodwrotny wity nie insynuać Jm. Pa.
 Koniuszemu Litt., który po Świętach ex-
 curret do Saxonij, alec ja przez Vmy-
 slnego Kafetę ordynować do niego będą
 insinuata od Wm. Pa. Wyglądając
 zatem cum impatentia pożądanego Re-
 sponsu Wm. Pa. dostawać nakazuje.

94

Od Im Xiędza Bi-
skupa Luckiego do
J^{ce} Kr^o Mści z Jano-
wa d 19. Aprilis 1724.

Wyznaję ze rozkazy Wy Kr^o Mści Pam^o —
mitt^o exequi non interpretari powinie-
rem, kiedy jednak Dissidentes protensa-
rum Legum volumine jak tarczą zastania-
ia się, muszą y ja sepultam veritatem
in adversam auiem wyprowadzić. Konfede-
racya Warszawska y inne, ktore in favorem
Dissidentow allegari mogą, Konstituycje, y
praejudicantes Legibus antiquis graviter o-
bligantibus, y tak wielu Prawom, osobliwie
ab Anno 1413. usq^{ue} ad Annum 1572. sta-
wiającym przeciwne, a zatym subsequen-
tibus Constitutionibus zniesione, et novel-
la Lege za szerszego Panowania Wkr^o
Mści Pamomitt^o zlamane valide et glori-
ose. Insuper na tenczas kiedy te komen-
ty Heretyci wychodzily in Lucem, ex^oscia
acephala byla y rozzerwana Rzątki, ex^o
scia Duchowienstwo y wiele Wojewodztw
Articulos de Dissidentibus zawrze prote-
stacyami gluszowali, mając po sobie Jus

vetandi, utore jest anima Libertatis tum
 per nullas Leges hi Articuli ratihabiti, y
 od samych Dissidentow Konstytucje, utorem
 siq, zaszczycajz violata, Frangenti zas fi-
 dem, fides frangitur eidem. Niechc ja
 cum rationabilibus wzwozcu siq, causis dla
 ktorych niepowinniby hi sentes et offensio-
 nis lapides tollerari, Nie przywodz exem-
 pla, jako sa Paris et tranquillitatis tur-
 batores, et effectus tollerantes ich, sunt
 tumultus et crudelitates in corpora et a-
 nimas, Nie szerz siq, zdowodami, jako
 gratis et ex sola Clementia tollerantur,
 y o tym fuse mowie niechc, jako juramen-
 ta Najasniejszych Krolow Panow Naszych
 de Pace inter Dissidentes tuenda, utora
 plus solidi periculi, quam optata quietis
 habet, Niemoga zadna, miarq im suffra-
 gari, bo sq vel conditionata, vel repugnan-
 tia utilitati Ecclesie, Legibus antiquis,
 ac proinde non obligant, albo tez seve-
 ritatem ty llo Exeutionis Constitucyi 1424.
 y Konfederacyi Korczynskiej, to jest, zeb
 ich pro infamibus et proscriptis niemi-
 no, suspendentia, tak jednaki aby Leges
 antiquae contra illos in suo robore zo-
 stawaty. Rozkaz szeregubny Wey Kr. Ma

maire

maije pro lege suprema, schytam kark
 in adorationem et susceptionem manda-
 torum W. Kr. Mści P. M. mł, supplicuię
 tylko, azeby wotworzeniu Zboru Węgrow-
 skiego, który ex magnis motivis, że wa-
 żyli się dale Corci Łuby mieszczanina ta-
 melznego Katołika in suam sectam per-
 trahere, q. idnę z nich recentissime przed-
 terazniejszyemi Wielkownemi Świętami
 oddawszy, drugą az do Prus Brandeburskich
 wyruszył. Ze post Conflagrationem Zbor-
 ten de novo wystawili, Prawa za jakim
 siedzą polazai niechcieli; Lutherianum
 Ministrum ad excretionem Luterskiego Na-
 bozenstwa dotęgoz Zboru Kalwiskiego
 propria auctoritate admiſerunt, q. z innym
 przyczyn, ołtore za Antecęporow jęzore
 moich Procię w Trybunale Koronnym jest
 na nich wszę ad ultimariam fortę exe-
 cutionem przewidziowy, zapieczętowai ka-
 zatem, mogtem mieć od W. Kr. Mści Pa-
 momiſe conęsam moram, polui wpre-
 tenzjach moich satisfakcyi nieodbiore,
 ile wzie mi niegodnemu Pasterzowi o
 Ołwieczkę inter kados zawieruszony, któ-
 ra w jakiej estymie bydx powinna po-
 harat

zobowiązał to Chrystus Pan, i nauczył Nas, gdy
 Dzienią dziesięć Dzienią innych opuszcimy,
 jednej straconej solucji szukać, Błiskim już
 jest tem wynalezienia, gdy mi przywróci ją, ad
 ovile meum Dissidentes przyobicieli; do tego
 też snadno postrońnym dać replikę możemy,
 ze wzajemnie Rosjów Lissnowski Katolikom
 Prusach Brandeburskich odebrany, tuż pod
 czas przeszłego Sejmu Interpozycja WKr Mści
 i przytomnego Senatu do Ministra Pruskiego
 oto załączona, dotąd naszym przywrócony
 nie jest, a w innych Dissidentach Państwach
 dawno od Katolickich Dzwonów powrócy od-
 wieszano, et pro libitu suo nad nieusinnymi Ka-
 tolikami, tylko do samego Boga udajemy
 się, se viunt. Poddani zaś WKr Mści Pa-
 mment^o Dissidentes, in hoc Regno zostający,
 taką Powadze, sprawiedliwości i Dobroci W.
 Kr Mści P. Mment^o czynią brzywdę, extra:
 neas szukać protectiones Pana swego ma-
 ię, palam est. Querulanter niesłusznie
 cix Dissidentes ze pro obligatione nostrae
 tuemur Jus plenum Religionis Catholicae
 w Państwie Katolickim, Niemcy też i
 mnie godzi się wskazać na nich przed
 WKr Mści P. Mment^o ze noviter post
 Constitutionem w diocęzi mojej trzy Lbo-

ry przeciwko Prawu oryginali; Suppliku-
ię w tym Prośbacy Wykr. m. P. m. m. m.
aby zniżsione być mogły, gdyż najbardziej
wtenraz oszumię, i t. m. k. e. e. e. e. e.
im inspirant spiraculum mortis, Zborz
i zgrai minitellorum rzezwoe c. e. ni
a zuzczaynie gdy lto chio szłodkawe od-
straszę ptastwo, gniazda rozzuca.
Rzucam ja to wszystko i siebie samego omni-
um reverentia pod stopy Państwa um
submisso osculo Dziełni r. k. i. Wykr. m. m.
P. m. m. m. um appreciatione quam dui-
tissimi fausti Regiminis, oltore Pana
Boga proszę, orax z tym upewnieniem,
ix krwi moia zapiszwać ię gotowem
z. m. jest ad natus.

De S. E. Mr' Le Nonce
a S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la Cou-
ronne de Lg. et de 22.
D'Avril 1724.

Je suis obligé d'avoir recours a
la bonté de Votre Exclle contre les
insolences, que vient de faire aux
Colleges Apostoliques de Leopold le

Bourquemaitre President de la meme
 Ville, nommé Charles Smeling, lequel
 ayant fait mettre en prison un homme
 de la jurisdiction des Colleges, malgré tout
 ce que le R. P. Redenaski Prefet des Colleges
 luy a dit, et fait dire, l'a gardé et mal-
 traité au dernier point, pendant une
 semaine entière, a peine après avoit il re-
 lâché celui cy a l'intercession de madame la
 Palatine de Belz, il y en a mis un autre,
 qui y estoit encore au tems que le R. P. Pre-
 fet m'a écrit pour la meme raison que le
 premier, c'est adire, pour une dette pas
 plus grande de quatre florins. Les reponses
 qu'il a données aux remonstrances, que
 le Prefet luy a fait faire, ont été encore
 plus insolentes que l'action meme, c'est
 pourquoi je supplie tres humblement V. E.
 de me faire la grace de châtier cet homme
 d'une manière exemplaire, et qui
 puisse garantir à l'advenir les Colleges
 des pareils insultes. Le terrain ou est
 fondée cette jurisdiction, a été donné aux
 Colleges par S. A. R. le Prince Constantin
 a qui il étoit echu en partage, parce que
 Roy Jean II. de glor. mem. s'en étoit mis
 en possession

en possession, pour se payer d'une grosse
somme, qui luy estoit due par un Arménien
nommé Bogdan; qui estoit mort insolvable,
et la Majesté l'avoit déclaré exempt de
toute Jurisdiction de la Ville. C'est avec
la même prerogative, que S. A. R. l'a
transporté aux Collèges de sorte, que quand
même on ne voudroit pas le considerer comme
un Bien, qui jouit de l'immunité Ecclesiastique,
ce qui seroit d'ailleurs très juste, j'espère
qu'au moins, on ne voudra pas que le S. Siège
à qui les Collèges appartiennent, n'a pas
moins de droit sur ses Biens qu'un simple
Gentilhomme Polonois. J'espère que la
bonté dont V. E. m'honore me pardonnera
la liberté, que je prens, m'accordera la
justice, que je luy demande, et c'est avec
le plus profond respect, que j'ay l'honneur
de me dire

~ La faire dont V. E. me fit l'honneur
de me parler par ordre de la Majesté, est
finie de la maniere, que Nous souhaittons
Mr le Comte de Mantruffel m'ayant dit
que Mr l'Abbé de Scicilchow son Cousin
seroit venu luy même me rendre la réponse
que je luy demandois. Mr l'Abbé vint
avant hier au matin me trouver, et

puisque dans une assez longue visite
qu'il me rendoit, il ne faisoit aucun sem-
blant de vouloir s'expliquer avec moy
sur l'affaire de Mr Weisbach, je fus le
premier à entrer en matière, et à la fin
il me réussit de le persuader à s'en desister
entièrement, comme il me dit formellement
qu'il faisoit, laissant même là le Decret
contumacial, qu'il avoit obtenu au J. Tri-
bunal contre Monsr Weisbach. Le même
soir étant chez Monsr le Feltmareschal
à une noce, qui fut même honorée de la
présence du Roy, je priay Son Excellence d'en
vouloir bien dire un mot à la Majesté;
ne voulant pas prendre cette liberté moy-
même, ce que je me flatte, qu'il aura
déjà fait, et par conséquent, l'affaire est
tout à fait enterrée.

Maintenant je prie V. E. de me permettre
de lui communiquer une pensée, qui
m'est venue dans l'esprit au sujet de
la nouvelle, que j'espère de recevoir bien-
tôt de l'élection d'un Souverain Pontife.
C'est plutôt pour me conformer au génie
et à la volonté de la Majesté qu'en sui-
vant à la lettre les Instructions de Rome,
que je me suis contenté jusqu'à cette
réunion

heure de l'honneur que Sa Majesté m'a
 fait, en m'admettant de tems en tems
 a son audience en particulier, et sans
 aucune forme de Ceremonie. Cependant
 comme mes Supérieurs m'ont ordonné
 plusieurs fois de procurer l'honneur d'
 être reçu de Sa Majesté en Ceremonie,
 et entre autres raisons, afin que la ma-
 niere de cette reception, dont on convient
 icy entre Monseignr le Cardinal Spinola
 et Mr le Grand Marechal Biechinski, ne
 soit oubliée avec le tems, croit-elle V.
 B. que ce seroit une occasion fort a pro-
 pos pour cela celle que j'auray de remettre
 a Sa Majesté le Bref du nouveau Pape?
 Mon plan seroit aussitot, que la nouvelle
 de l'Election sera icy de me donner l'honneur
 de l'apporter au Roy de la maniere, dont
 j'ai été introduit jusqu'a cette heure a
 son audience, et meme en habit court,
 si par hazard Sa Majesté se trouvera
 au jardin. Dans le meme tems j'auray
 soins d'entendre le jour et l'heure, a la
 quelle Sa Majesté voudra me recevoir
 en ceremonie, pour luy remettre le Bref,
 et a cette fin je ne manqueray pas d'en
 parler

parler à Monsr le G. Marechal à la première occasion, que j'aurai de le voir. En attendant je prens la liberté d'envoyer cy-jointe à Votre Excell^{ce} Copie de la convention icy dessus mentionnée, afin de V. E. ait la bonté de luy donner un moment de son loisir pour le considerer, et j'ai l'honneur d'être avec une véritable et profond respect

De S. E. Mgr^e le Grand
Chancelier à S. E.
Le Nonce en Reponse
de Kupisk d 26. d'Avril
1724.

C'est par la poste de Lituanie que j'ay reçu en même tems les deux Lettres que V. E. m'a fait la grace de m'écrire du 29. et du 22. du mois present. Je suis tres obligé à V. E. pour la communication de la resolution de M^r l'Abbé de Sieuichow dans l'affaire avec Mr Weisbach. L'entremise dell'authorité de V. E. devoit produire necessairement cet effet; mais afin que l'affaire soit tout à fait entermée selon le souhait

V. E.

de Sa Majesté et selon les intentions
 et les soins de Votre Excellence il ne suffit
 pas ce, que Mr l'Abbé a dit à V. E., ni
 qu'il ait laissé le Decret Contumacial
 entre ses mains, puis qu'il reste dans
 les Actes du Tribunal, il faut bien
 quelque autre chose, pour la sureté
 dudit Mr Weisbach, surquoy je me remets
 à ce, que Mr le Secrétaire Dembowski aura
 l'honneur de représenter à V. E. . Puisque
 la Majesté m'a voit donné la Commission
 de recommander cette affaire à V. E. et
 que V. E. ait reconnu avec sa grande sagesse
 et justice, que Mr l'Abbé se devoit s'en
 désister entièrement, il est nécessaire non
 seulement pour les parties, mais pour
 l'autorité de V. E. que la résolution de
 Mr l'Abbé soit effectuée, comme il faut,
 selon nos Loix et coutumes.

Pour ce qui regarde l'audience de V. E.
 en Ceremonie, je crois, que l'occasion
 et le plan que V. E. m'a fait l'honneur
 de me communiquer, est fort à propos
 pour cela, et je suis persuadé, que V. E.
 Mgr le Grand Marechal de la Couronne
 contentera en cela l'attente de V. E.
 Pour ce qui concerne l'affaire de

Smeling, en attendant qu'il soit cité
et jugé, j'écris au Magistrat de Leopold
et j'y joins cette lettre, étant avec tout
l'empressement possible et très sincère
pour l'accomplissement de ses ordres et
avec tout le respect.

Do Jm Pana Kancelera
W^o Koronnego Do Ma-
gistratu Lwowskiego

Przełożone querele Jmxa Prefekta Col-
legiorum Apostolicorum Lwowskiego con-
tra Nobilem Smeling Profansulem o za-
branie dwóch ludzi z jurysdykcją eorundem
Collegiorum, nie tylko immunitate Eccle-
siastica, ale y exemplum przez s. p. Kró-
la Jmxi Jana Trzeciego zaszczycający się
tędzież o niesłuszne dla matki rzeczy-
ony chre więzienie, y inne in verbis et fa-
ctis exorbitancye, jako byt powodem Jm^{xu}
Nunquidum m^odam ze mi to wszystko
communilowac należy, exposcendo iustitiam,
tak y mnie stimulus ad conveniendum
Nobiles et Spectabiles Dnaones Vras, a-
zebyście nierównowaznie pomienione atten-
tata

tata wedła, sprawiedliwosci purgare nale-
żyto satysfakcyę starali się, pilnie tego
przestrzegając, żeby wszelkie okazy, za-
wsze mogły amoveri, któreby podobnemi
querelami. Ad Regem meum Pam. multo ten-
z, napotym ad administrandam justitiam
obligowac miały. Co gdy jako raz u siebie
Zalecam orax zostawam.

Litera à Rege Ma-
gno Britannia ad
Sae. Reg. Majesta-
tem

Georgius Dei Gratia Magna Britannia
Francie et Hibernia Rex &
Ser. mo et Potent. mo Principi Domino Augu-
sto Secundo eadem Gratia Regi Polonia &c
Fratri, Consanguineo et Amico Nostro Charis-
simo Salutem. Serenissime et Potentissime
Princeps Frater, Consanguinee et Amice Cha-
rissime. Cum sepe saepius Nobis renunti-
tum fuerit, Incolas Polonie, Provinciarumq;
eidem Coronae annexarum, quibus ejusdem
Nobiscum Religionis communio est, quique
vulgo Dissidentium nomine appellitantur,
solo Divini sui cultus obtentu, Juribus et
Privilegijs suis antiquis exui, varijs ini-

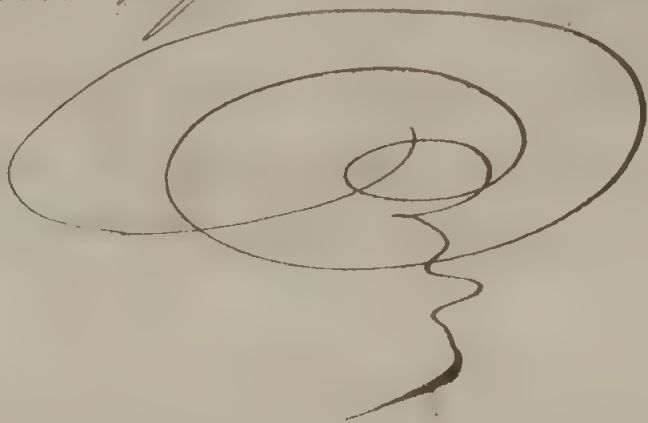
quisq' vexationibus exagitari, et contra leges
 receptas per vim, violentiamq' Adversariorum
 calamitosos reddi; Nos sane fraterna mise-
 ratione commoti Hominum alias innocentium,
 et conscientie tantummodo causa, male
 injusteq' habitorum, haud diutius intermittere
 potuimus, quin Majestatem Vestram in gratiam
 oppressorum per Literas adiremus. Persuasissi-
 mum habemus, eam esse Majestatis Vrae
 benignitatem, eam animi moderationem, ut
 Subditos suos, fideles alioguin et dicto sem-
 per audientes, nullog' alio quam fidei diver-
 sa nomine in crimen vocatos, contra jus
 fasq' Libertatibus a tempore diuturno con-
 cessis spoliari nollit. Et cum res ea in
 Comitibus Regni Solennibus et gravius et a-
 ptius tractentur, Majestatem Vestram mayo-
 rem in modum rogamus, ut velit clemen-
 ter Authoritatem suam interponere, in iis
 quae proximè habenda sunt, quo Fratribus
 nostris Religioni Protestanti addictis, sive
 Dissidentibus, ut nominantur, Jura sua
 omnia antiqua sarta, tecta conserventur
 et Privilegia olim concessa denuò confir-
 mentur, hominesq' innocui, et a Patria bene-
 merentes in posterum et fortunarum et
 conscientiae libertate sine omni vexatio-
 ne inte-

ne intemerate fruantur. Quo Pado et
 rem equitate ac Clementia Vestra Regia
 Dignissimam fauies Majestas Vestra et
 Principibus omnibus Protestantibus gra-
 tissimam, imprimisq' Nos tanquam singu-
 lari quodam beneficio collato sibi pluri-
 mum devinciet. Quod reliquum est Ma-
 jestatem Vestram Divini numinis tutela
 ex animo commendamus. Dabantur in
 Palatio Nostro Divi Jacobi 24. Die mensis
 Januarij Anno Domini 1723³/₄. Regni Nostri
 Decimo.

Litera Responsi
 à Sac. Reg. Majte
 ad eundem Regem
 Anglia.

Recurrentibus Subditi Nostri in Reli-
 gione Difidentibus super quocunq' gra-
 varum particulariter illato / contra
 generalem enim aesi solo Divini sui cul-
 tūs obtenta vexationem nunquam realiter
 conqueri possunt / semper ipsis juxta Le-
 ges et Consuetudines Regni Nostri desidera-
 tam

tam protectionem impertiri non intermi-
 simus, et Majestatis Vestre in favorem illo-
 rum facta interpositio nunquam suo caruit
 effectu, ac ad presens quorundam ipsorum ex occa-
 sione intervenientis certum nonnullis eo-
 rundem Processus judiciarij testati. sumus.
 Cum autem Nos ex parte Nostra omnia
 possibilia per respectum Officiorum Majes-
 tatis Vestre in favorem eorundem a Religi-
 one Dissidentium Subditorum Nostrorum
 libenter prestemus, semperq' prestare pa-
 ratum sumus, ideo majori cum fiducia In-
 colas Dominiorum Majestatis Vestre, quibus
 unius ejusdemq' Religionis Catholice No-
 bis cum est communis, Protectioni et gratie
 Majestatis Vestre recomendamus, cujus
 efficacia documenta Nobis fore gratissima
 cum singulari obligatione spondemus.
 De cetero bonam adeo valetudinem intra
 prosperos rerum successus Majestati Vre
 apprecamur. Dabatur Varavie Die
 XXII. mensis Aprilis Anno Dni 1724. Re-
 gni Vri Nostri XXVII. Annis.

107
Do Jm Pana Woje-
wody Kijowskiego od
Jm Pana Kanclerza
W. K. w Warszawie

25. Aprilis 1724.

Salvo antecederet Ziętem Wm Pana. To
to impulsu Dobra pospolitego y prawdzi-
wego lu wielkiemu Jego Jmieniowi affektu,
aby zachodzące prawne difference z Jm Pm
Krahowskim Wm Panem mogłybydx amica-
bili adinventionem determinowane, tak y te-
raz toz samo votum et desiderium pona-
wiam, tym wrilnie y goręcej po miłym wi-
dzeniu się na tym miejscu z Jm Pm Wojewo-
dą Potockim Wm Panem. Jestem albowiem
pełnie, ze tenże Jm Pan Wojewoda Potocki
Wm Pan do Przeswietnego Domu Wm Pana
dawny Koligacy, do Jm Pa Krahowskiego
Jm Pana novo vinculo tak ściśle nale-
żący, y szczerze pragnie, y skutecznie po-
trafi aplikować się do tego, aby pomie-
nione difference z ulcontentowaniem stron
albowinowane były. Upraszam zatem
instantissime iterum atq. iterum Wm
m Pana, abys tę moję insinuaçę, zobó-

wiązanę, moiej partykularnej Dyktando-
 się, et ex rationibus boni publici pochodzą-
 cą takawie przyjąć należy, y przez pou-
 fale wszelkiej konfidenyji porozumienie
 się z JmŁm Woiewodą Półckim MmPanem
 przez przyjacielską kombinacyę ten interes
 z JmŁm Kralowskim MmPanem załatwić,
 boć wiele natym Dobru Rzeczpospolitemu należy,
 aby jałonaydosłonalsza między tak wiel-
 kiemi Jmionami mogła być kointelligen-
 tia y harmonia. In expectatione po-
 mysłnych Wmm Pana, bono publico po-
 zyskowney, a wielkiemu Jmieniu Jego chwa-
 lebnę rezolucyji, zostawam na zawsze

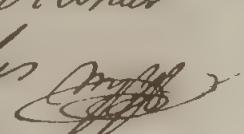
A Sac. Cesarea
 Majestate ad Sac.
 Reg. Majestatem
 Poloniae

P. T.

Benedicente Deo Nobis ex Dilectissi-
 ma Augusta Nostra Majestate et
 Dilectione sub Mensis Aprilis diei
 quinto horam Octavam Vespertinam,
 Serenissima Archidux Infans Hispan-
 nia nata, atq' Christiano ritu a-
 quis

quis Australibus renata, et Maria A-
malia Carolina Ludovica Ludmilla An-
na dicta est; Prospera ambo et Ge-
nitrix et Genita valetudine sospitan-
tur; De quo felici simul ac jucundo
parte Serenitatem Vram certiore redder-
am duximus, persuasum habentes, omnia
quocumq' Nobis lata et prospera eveni-
unt, Eadem pro mutuis amicitia Nostris
officiis certo latitid argumentis fore.
Quod superest Serenitati Vestre quale-
cumq' felicitatis incrementum ex animo
desideramus. Datum in Civitate Nostra
Vienna die 6. Aprilis 1724. Regnor
Nostrorum Romani 13. Hispanicorum
21. Hungarici et Bohemici pariter 13.

Serenitati Vestre

Bonus consanguineus
Fratres et Vicinus
Carolus

Ul. de Schornborn

L. de Georgerthal

A Ser^{mo} Palatino
 Rheni ad Ill^{mum}
 Supremum Regni Can-
 cellarium Mannheim
 & 10. Aprilis 1724.

C'est avec d'autant plus de plaisir,
 que j'ay receu celle, que Votre Excellence
 m'at fait l'honneur d'ecrir du 19^e
 Fevrier passé, que j'etois aise de pou-
 voir m'acquérir la connoissance d'une
 personne, dont les les merites et la grande
 reputation m'avoit été prouvé par tous
 ceux, qui de ces pays-cy ont eu l'avan-
 tage de jouir de sa connoissance;
 Vre Excellence se persuaderat aisement,
 que si je puis être utile en quelque chose
 a Mon^r Son neveu, je m'en ferai un
 plaisir tres particulier pour luy faire
 connoître en quelque maniere la reon-
 naissance, que je conserveray toujours
 pour les bontés et les soins, qu'Elle a
 eu pour mon Epouse et pour moy a
 l'occasion de nos biens en Lithuanie,
 j'espere qu'Elle y ajoutera enco-
 re celle

celle de conserver ces Sentiments, et de
me faire la justice de vouloir être per-
suadé de la parfaite considération, avec
laquelle je suis

Monsieur
De Votre Excellence

très obligé ami
Joseph Charles P. Pal^{atin} du Rhin

Od Im. X^o Szufr-
gana Krakowskiego
Do Im. Pana Kancelerza
W. K. z Krakowa
d. 9. Aprilis 1724.

Ventura Solennia triumphacego Zmier-
ci Zbawiciela Swiata winszuj jakonay-
unizerszym affektem Wm. Panu Dob. idae-
jou, Zyskaj aby Resurgentis Christi trium-
phus sit in augurium dalszych przy we-
sotym zawsze powodzeniu fortunnych pw-
grebow. A jako toto vita mea cursu sta-
ratem się oto zawsze, aby akcy swoje di-
ponere ad eum finem, zhtoregoby większa
wymilnqe mogła przy stuga, nietylko Panu
Bogu, ale y Domowi, licedy Dobrze Bosha
Dom Nasz innumeris cumularit benedictio-
nibus

nibus in Capite Wmm Pana, jako in primo
 angulari lapide fundamentum wzeleciej
 fortuny y honorow teraxniejszych zatozys-
 zy seriam cogitationem Potego appstikowac
 umysliem, jakoby quæsitus meritis et virtu-
 tibus Wmm Pana Dobry^a comparatus honor
 simul cum fortuna ad posteritatem byd kon-
 serwowany. Wiec prospiciendo futuri Zda-
 to mi się o niektórych intencjach moich pou-
 faty insinuacya rezynie. Bardzo by mię to
 cieszyło, gdyby Stypensia majtnosc cum
 elocatione Jym Panny Solnikowny Koronnej
 Synowicy Naszey w Cudzy niewyniosła się
 Dom, Zysk bym zebys Wmm Pan Dobr. Onyze
 hereditario jure cieszył się, si permittente
 Lege, aby principaliora Bona Patronimica
 ktorzymi się szczeci cata familia mogły byd
 exemptibilia ex aliena possessione, jakom
 z ust samego Wmm Pana y Dobry przestym
 słyszał, bo lubo ja sumę moię general-
 nym przyznany, deklarowatem rezynowac
 Jm Panu Podkomorzemu Krahowskiemu wi-
 dzac jako pro Dignitate Nominis sui na
 Wzgardzie talim w Wojewodztwie sustines
 multos labores et expensas nad fortunke
 swoię, przy tym maie problem numerosam
 jest to wozach wozyskich, ze per Dei
 gratiam

gratiam rose dobrę edukacyą dać, zha-
 wielić nadzieję, że non degenerabunt a
 virtutibus paternis, contentuq; omnium
 expectationem, qualitatibus suis et exem-
 plis, jednak aby hereditas et possesso
 Stupowa niechomu inzeremu cedat tylko
 Wm Pana Dobr. repositione simili summa
 albo Inscriptio na którymkolwiek wda-
 snych Dobrach Wm Pana Dobr. contentowa-
 się obligowalem go przez kartę, ad eum efe-
 ctum reszta jego własną, podpisana, w go-
 tow zawsze uczyni, o którego wszelkie w-
 holunek się także interesu tego indifferen-
 cyi y submisji, raz Wm Pana Dobrę firmis-
 sime być perswasus, gdyż ja go sam pro-
 prio motu ztym ultro potkałem, nie spodzie-
 wając się tego faworu odemnie. Wiel-
 kaby to Consolacya moia była, gdyby stante
 jeszcze hac breuitate dierum meorum
 przy częstej przypadającej słabości, doczeka-
 tem się, aby sub auspicijs qua publice qua
 privatim Wielkiego Imienia Wm Pana Dobr. pomie-
 niona majętnosc Stupowska do Jego Dzie-
 dzicznej Possepyi redire mogła, wczym oče-
 kując reholucyi zostaić.
 P. S. Dłuzego zaś woswiadczeniu faworu tego
 potorem non iudicavi Im Pana Pawły Le-

Lowskiemu nad Jm Pana Podkomorzego Krakow-
skiego, trwonię tego listownie powierzyć,
chyba potym ustnie opowie się.

Od Jm Pana Kancelerza
W^o Koron^o do Jmci^o
Suffragana Krakow-
skiego Respons z Ku-
pisk 8. Aprilis 1724

Znam wielką obligację Wm Pana, że
mię ad recursum Paschaliū gaudiorum La-
shawym powinowozowaniem et effusione voto-
rum raltytes convenire. Przy należnym po-
dziękowaniu paria vota in rem et prosperi-
tatem Wm Pana repono, supplicując Tri-
umfuiemu z mieru Authori voto, aby zdo-
nie zupełnie doskonale Wm Pana y wszel-
kie požądane sukcesy wszechmoenę swoich
Protekcyj, zaszczycać racyj długoletnie.
Dziękuję wniezenie y zatej confidenyę wleto-
rey mi Wm m^o. Communikować racyj ex Re-
klaracyi swojej dany Jm P^o Podkomorzemu
Kralowskiemu Wm Panu względem resigna-
cyi Summy na Stępowie z Dziate przyznanej
y całym sercem winszuję Jmci tej tak wiel-
kiej łaski, która ex meritis et dignis quali-
tatibus suis nalazet in oculis Wm Pana.

(Zygnie)

(Zyniqi zas zadosy. Requixyji Jego, ex-
 primo sensum meum, ze to pewna, iz slo-
 vom z Cudzych Krajow powiad zyszytem tego,
 aby sie Stupow zostal przy s.p. JmP. Kaszke-
 lanie Wojnickim jako Starszym Bracie, q lito-
 tego szczerzy ad vras publicos przy wielkich
 kosztach applicacji po s.p. Ojcu Naszym,
 cacy Dom Nasz, hoc Deora utore mamy, orax
 et meritis gratitudinem jure merito powi-
 nien. Toz samo prawdziwie szczerze votum
 moie bylo, aby przy dzialach mogl byc ad
 premisa respectus y Successorui Jego JmP.
 Starwie Zelowskemu hoc sors obtingeret
 nawet zeby mu sie bylo y Starstwo Bieckie
 dostalo, a JmP. Holnik Koronny zeby sie byl
 Zelowskim contentowal, liedy jednak ina-
 czej sie zdalo Ichmion Braci, zyszytem, aby
 przynajmniej expost Stupowa hereditatem
 mozt adire, in hac fiducia, ze Pan Bog po-
 tens excitare de lapidibus filios Abraha,
 y z niego moze dac dignos stirpe sua
 Successores, ile liedy dotqd ani mnie ani
 JmP. Holnikowi Koronnemu nie wazyl dac
 masculam prolem. Niczy lko zas do za-
 stacenia JymP.anny Stolnikowny Koronney,
 ale ani do zapisu resignowanej Summy
 JmP. Podkomorzemu Krakowskiemu na in-
 nych Dobrach nie znalazl sie in statu

a jeżeli dalsza Wmmlana nie nastąpi
 abyś dopomógł Jmłwu Podkomorzemu do do-
 stąpienia integra hereditatis Stupowa, pe-
 wie przyszły mąż Jemfi Panny Polnicko-
 wny będzie się starał zptać mnie Jmł.
 To zuszella do woli Wmmlana rezygnacy
 namieniwszy, znam się być indesinenti cultu.
 P.S. Doświadczysz przez experientyę, że
 nie masz mądrości, wstropności grady, prze-
 ciwko woli i Radzie Boskiej, Pana Boga pro-
 szę, aby wszelkie Wmmlana Dispozycje wie-
 rowaś i selundowaś na wiaryzję swoją chwa-
 tę, i na Wmmlana samego zupełne ukon-
 tentowanie wieszcie i wieknoś, Suppli-
 cacyę przeciw instantissime Wmmlanu, abyś
 raził był Tashaw i na Jmłwa i Starostę
 Lebowskiego.

Od Jmłana Kan-
 clerza W^o Koron^o do
 Jmłana Wojewody Pod-
 laskiego Hetm^a Poln^o
 Koron^o z Kupisk d 24.
 Maj 1724.

Szerze zycze i sollicite myslac, jakoby
 od przyszłych cymilow Przed cymowych, od
 których porządane zakonizena pomysne
 Szym

Czym przyszłego zawisły auspicia, do-
 uroci się, mogło wszystko to, cokolwiek by ie
 zatrudni mogło, posyłam znowu Wm. Słone-
 go mojego do Wm. Pana przy wniżonym mo-
 im ołtonie z niektorem reflexyami y ob-
 serwacyami, względem annotacyi Wm. Pana
 Wdowa Punkta postanych antecedenter
 Wm. Panu Projektow, to jest
 w pierwszym Punkcie Instrukcyi G. Kr. N. u.
 Antefomyalnej, aiedyby się miało zamie-
 nić praesens tempus in futurum, ze Kom-
 menda Wojska Cudzoziemskiego będzie ad-
 satigacją Władzy Hetmanskiej dispono-
 wana y uspołojona. W drugim takze
 reformowanym Punkcie ad finem Projektu
 Responsu, któryby miał być dany od Jm. Pa-
 Anawskiego na list Jm. Pa. Koniuszego
 zitt, aiedyby miało być wyrażona ta
 apprehensio fortis, zeby się przyszły cym
 nierozbit in eodem scopulo jako przeszłe.
 Takowe expresse niemożłyby tylko dać o-
 dazy, Woiwodztwom, Ziemiom y Powiatom
 ad similia jako przedtym na Synikach,
 y potym na Sejmie certamina z wielkim
 Zawodem publicznym, et cum discrimine
 zrynu, do którego zdamien wielu gmiel.
 Alech Ludzi ten Interes Wojskowy niemiad
 byt

być całe należec. A przez takowe ex-
 presyje znova jak na nowe zadoby się
 to negotium ad deusionem Rzytę na-
 mie remitte, przeciwaro intencji Woiewodztwa
 Ziemi y Powiatow, ktore wpolowione tej ma-
 terji Komendy Woyska Cudziemskiego
 zaluty y oddaty uora Hosi mgi. Pmmit
 y samychze Wmmlanow, yto staranie Pan-
 skie y Wmmlanow wzięto juz pżadany
 skutek per Resultatum konferencyi Warszaw-
 skich. Ktore uiedy Wmmlan a orax postane
 Prejchta Listow, yto co ja pisatem zwazyz,
 bedziesz raczyt wznać, ze to negotium jest
 udatuione, y natym fundamenie wszystko
 Nasze studium powinnno być teraz, aby tak
 Instrulacya od Hosi mgi. Pmmit na Lemili,
 jako y Listy od Jm Pa Krakowskiego, ktore by-
 dq publicznie w talowych wychodzący termi-
 nach y expreszyach ktoreby expectationem
 publicam ulontentowac y wszelkie przeciure
 in antecessum poczynione impressiones et ap-
 prehensiones sanare et dissipare mogły.
 Co do sposobow jalkiemibz salvo honore et in-
 tegra amicitia Jm Pa Koniuszego a to mogt
 ten Interes zakonny, ja jestem non dubi-
 us spei, ze Wmmlanswie, ktoreysie na kon-
 ferencyi Warszawskiej in hoc iusto voto et
 sensu

sensu byli, znaydzicie te media, uia ma-
 gnā prudentiam y xawrze magnis negotijs
 suffecturam, samego Wmmlana, y byle sie
 xzewy bona fide et intentione jorzym nie wat-
 pie, i/ traktowaty, Pan Bog poblogostawi, et
 suggeret modos za dalszym porozumieniem
 sie z Jm Pm Koniuszym Litm. Te tedy Re-
 flexye w xwylty pufatorci communicuie
 Wmmlanu upewniam o sekrecie tak z strony
 Jm Pa Koniuszego Litto wiecia ufrowe wgo-
 dnosci y przyiazni Wmmlana maircego,
 jako y z mojej, bedac securi ex parte Wm-
 mlana o wzajemnym, wiedzac jako in fide a-
 miutis et in modo tractandi wszystko xawi-
 to, y jako pownien bydz bonas usus non abu-
 sus innocentis confidentis. y Dobro Pospolite za-
 cel maircy: bedac dotego tristi experientia
 do. ti, ze xwysto xyste intencye y ucywione
 wize, nie ad bonum finem insinuacye na inx-
 wile obracano, sekretne informacyami
 psowan et sinistro interpretacionibus in-
 suspicionem bytex naylepsze cogitata po-
 dawano cum summo prejudicio Interesow
 publicznych, nie tylko ludzkiey podciowosci,
 honoru y kredytu. Ja xaraz po Suijtraid
 da P Bog wyjezdzam z tad do Warszawy dla
 expedycji cymowey y tam spodziewac sie bede
 powrotu tego Wmyslnego moiego z Responsem

Wm. Łana. Niewątpliwie ze y Jan. Ko-
nuiszy Lito maturabit także powrót swój
do Warszawy. Interea zostawam Z

Od Xcia Jmci Pry-
masa do Jm. Łana Kan-
clerza Wo. K. z Błonia
d. 10. Maj 1722.

Zda mi się, że już odeszwał się Wm. Łana
Jm. Ł. Opat Paradyjski wkrzywdach swoich,
w które ni fallor własny jego Interes rekem
excitat, aby to co mu ademptum jak nagle
było przywrócone ad fructum. Et mavult
presentia quam futura periculosa, wchodząc
w Traktaty, które in ijs, quae sunt in com-
mune, nie należą Particularibus, atym
bardziej Religiosis. Ale co mu odpisuję, com-
munico Wm. Łana jako Wielkiemu Ministro-
wi Statūs. Rozumien że dość wódzie natym,
ponien Zarządemu pro Juribus Regijs et Pa-
trijs, to co bydz może ad iniquiorem y Rzplty
ingloriam consequentiam. Jam bedac do wskel-
kich obaczy animo et vultu

Copia Listu Jmxa
Opata Paradyjskie-
go do Xcia Jmci Pry-
masa d. 19. Aprilis 1724.
pisanego.

Jdy nieustanie w swojej imprezie nie czyni-
wa Vicinitas Regency Nalichy, q uiz nie-
tylko Sacram Sedem q Rzply iniquitatis
wdzieraniem sie, nullo jure wrzady cudzego
Panstwa usurpuie sobie alternatę Opactwa
Paradyjskiego a fundatione nieavalyhowany.
ale tez q Cesarza Jmci do dalszej nielaski q se-
questracji niemiłosierny roj jux trwajacy.
Powazam sie iterum atq iterum premisso o-
mni ac profundissima veneratione Waj. Xciy
Jmci Dobrodziejowi supplicowac ad innatam
magni nominis Epus Clementiam, azeby tak
cięższa arzyuda Kosuota Bozego przez w-
zerwanie fundacyi q oddalenie wboizn, kto-
re w Polski naleza wzapomnienie niepo-
szto, gdyz jux znawznie Dobra w Polszce
ledze deterioranter, poniewaz famych pta-
gow tygodniowych ceterdziesci przeszto ode-
brano, ktore zawsze w Polszce rabiaty,
a coz insze rzezne wboizny snadny do-
wod ruiny tej fundacyi, q inne inconveni-
entia zaszy nie bez uiszkiey Obraz Boskiej

gdyż w Heretyckich regu y dyspozycji te do-
bra są, y dotego czasu sequestratorowi robią.
Zabronił roku przeszłego publicam proce-
sionem infra octavam Corporis Christi, pe-
unie y tego Roku tak będzie, zażąd wielka
pocieszka Lutrom, hanba zaś y žal niezno-
sny Katholikom. Spodziewam się, przebie
post porrectum Memoriale z Kancellarij Ko-
ronnej pociesznego Responsu, aleby był sku-
teczniejszy, gdyby też Dobra Pamięć Głogow-
skich in sequestrum wzięte były, albo by prze-
dzy na hummatacy pozwolili, co day Boże
aby więcej podobnych violenacy od Pa. Starosty
Głogowskiego Rypitka y łosciot Boży niepo-
nosil. Pzas in hac materia pisze Reve-
rendissimus Procurator Ordinis przerytam
Wey, Xięcy Mści zebrając dalszą Protekcyę
y konsolacyę w tym przesładowaniu, znając
się być a viterna obligatione et profun-
dissima veneratione

P. S. Jeżeli potrzebował będzie Dwor Widen-
ski informacyi choćby samych Praw Opactwa
Paradyjskie nie miało, dosyć natym że w Die-
cezyi Poznańskiej fundowane, a ta Diecezya a
seculo nie należała do Śląska per conse-
quens y Opactwo y owszem Śląsk do Polski
należał, alternaty nigdy niebyło, ale choć
tylko najpierwsze ratione Abbatiarum

in libro

in aibn Herburthi prxeixta Impan Re-
 xident dispozycie y Prawo będzic satis-
 factus, y przyznae musi, ze niestuszná
 vlexa, wnfuzya y przesladowanie zaszo
 ex suggestione Impana Stanpły Glogow-
 siego y niewiernych Niemcow, ktorých y
 teraz zywie muszę na chlebie Polskim, a
 Dobra wzięte już nie ydo znalezny przy-
 chodzą ruiny, przez zabranie pługow y
 rosozow w cąsłu do Polski należących,
 jako przetyn obraza Bozsa, y solutio plu-
 rimorum pisai się niegodzi.

Copia Literarum a
 Ando Procuratore
 Romā ad Rndmum
 Abbatem Landensem
 d. t. Martij. 1727.

Ad porrectam usq' de mense Aprilis
 ultimis meis iteratis instantijs ac precibus
 favorabilem relationem per Em^{um} Dñm
 Cardinalem Consegos Ministrum Im-
 perialem, et per D. Residentem Casarem
 Augustissimo Imperatori pro parte Andⁿⁱ
 Dñi Goricensis Abbatis Paradisiensis re-
 gressus Praga Viennam Casar nuper re-
 spondit Undecima Januarij, se ex prafa-
 ta informatione plene comprehendisse

Legitimam provisionem Apostolicam fa-
 ctam in personam Rndmⁱ Gorickynski pro
 Abbacia Paradisiensi, adeoq' velle eum
 conservare in ejusdem possessione, et remo-
 vere appositum Bonorum Sequestrum in
 Silesia dummodo provideant iuxta preten-
 sioni ac Juri Monachorum Paradisiensium
 Nationis Germanicae, quo ad alternativam
 in Abbacia, vellet propterea ex nunc Api-
 tulariter iniri Concordiam inter utramq'
 Nationem, qua stabiliatur, quod deinceps
 Abbas Paradisiensis una vice eligatur ex
 Monachis Germanis, alia vero ex Polonis, ut
 sic omnia futuris temporibus sint in reli-
 giosa pace, solita controversia omnino
 componatur, Juri Germanorum non ali-
 ter prejudicetur, et fasar ipse liberam inve-
 stituram ac Possessionem novo Abbati Paradi-
 siensi dare possit. Postquam Concordiam pro-
 mittit Imperator se indilate remoturum pro-
 dictum Sequestrum et Jura Paradisij conser-
 vaturum, in casu contrario et constanti
 deliberatione, prout scribit ad Em^{um} Cen-
 suos, nunquam sequestrum relaxandi,
 ego quidem nescio an hujusmodi disposi-
 tiones provenerint ex insinuatione Mo-
 nachorum, aut potius ex suggestione Offi-
 cialium Imperialium, qui diutius memo-
 ratum Sequestrum pro eorum emolumento
 retinere

retinere perciperent. Haec igitur omnia
 ad notitiam Am^o D. V. praesentibus de-
 ducio, utpote interesse habentis in hac
 parte pro D. Gorczyński, quatenus sanio-
 ri iudicio hoc negotium trutinaret et re-
 solveret cum Am^o Dno Commissario Generali,
 cui fuso calamo scribo, et cum Dno Gor-
 czyński, cui etiam etsi brevem notitiam
 porrigo, fusius informando per And^m
 D. Vran. In casu itaq' quo opportunam
 iudicaverint praedictam Concordiam pro pa-
 ce Religiosorum Paradisiensium, et pro obse-
 quendo voluntati Imperatoris in profectum
 Paradisi, bonum esset si fiat capitulari-
 ter cum omnium consensu, et statim mit-
 tatur una copia juxta vota Imperialia
 quo facto omnes controversiae componentur
 et sequestrum omnino auferetur. In casu
 autem contrario praestolor Responsum
 tam Am^o D. Vre, quam etiam Am^o Dni
 Commissarii ac Dni Gorczyński, ut illud
 illico suggeram Em^{mo} Dno Cardinali
 Bonifacio, qui pro modo Caesari rescripsit,
 se ejus Literas et voluntatem mihi com-
 municare, meq' ei appromississe cuncta
 scripturum in Poloniam, et responsa si-
 bi denunciaturum, ipsi interea supplicari,
 ut Imperatori Paradisum commen-
 daret, ne ulteriores turbationes et vexas

idem patiatur. Fuimus in Tractatu
cum Dno Residente Casareo, ut si fiat
supradicta concordia pro prima vice post
fata Ami Gorczynski mittantur modo
sortes, cui Nationi contingere debet Ab-
batia, cum eodem Dno Residente concepi-
mus, subjectam introductionem ponen-
dam ipsidem aut similibus terminis In-
strumento expressae concordie. Quibus
innotuatis S. Alexander Magnus S. T. D.
Procurator Generalis S. O. C.

L. I. Quando hoc negotium scilicet Concor-
dia esset contraria Juribus Regni, quod
nescio, deberet Serenissimus Rex Poloniae
tueri Jura Monasterij Paradisiensis apud
Augustissimum Imperatorem, vel auferre
alia media pro hoc negotio bene termi-
nando, ne diutius Bona Monasterij sint
sub sequestro.

Copia Listu Xcia
Jmci Prymasa Do
mna Opata Para-
dyskiego w Btoniu
d. 20. Maji 1724.

Na List Monastera dedata 19. Aprilis
Ola zabaw moich przetrzymamy trochę
Respons daie, tenaz relative ad expres-
sionem

sam dawniej mentem meam, ex non
 sufficit pisae y skarzy się na mnie, su-
 tierze, ale expedit do Dworu jechać, y u niego
 successus uigere suos przystomnie, reprodu-
 ctione praw swoich y przywilejow, proba-
 tione niebywatych takich nigdy przyleta-
 dow, przez jakie chce potentia in se ju-
 stitiam trahens omnia yustanowii rze-
 now, niemienną ad posteros, Expressio-
 ne zalow y przysw, bo vive in dolore vo-
 ci plus creditur, amixeli temu co Wm Pan
 na kartach y Postscriptach zdalcha przygo-
 taw. A wow czas y ja presentes cona-
 tus, gdy tego potrzeba będzie Powaga moia
 apposite poprz. Niech się jeszcze nie
 przykryżę te sequestra Wm Panu, przez
 utore mu są odcięte plugi y robocizny, bo
 altius huc sapit Sententia, quam quae
 terra sunt, y lepsza do czasu uierpliwsze
 bez pożytkow, niż dla pospiechu ich zła
 Transakcja na zawrze. Conferencye
 colloquia z Obcym Dworem y dyspozycye
 do Traktatow prywatne cale nikomu
 z Wm Panow non conveniunt, bo powin-
 nisic tylko jussa sequi, parata ample-
 cti, y wyagnatoy Wm Pan na siebie
 censuras legum, dispensuię się nato, co
 do całej Rzeczy, należy, y w tym calosc Ju-
 rium

rium Patronatus Regij vertitur. Jux
 Wmmlanum od tych, ktorzy tego sequen-
 curam maij proponitur, aby circa Con-
 cordiam na alternatę Opátow raz ex
 nostra Drugi raz ex Viuna gente, byta
 Investitura Niemca ad Abbatiam przy e-
 sarzach impoiterum w Krolewie Polskim.
 Aby byto to za vulnus qprawom y swobodom
 tej Rzplty, co za brzydka y inconuenientia
 Majestatowi cudze w Panstwie swoim pati
 Dispozycye, cum nec eadem duos patiatur
 soles, Nie trzeba explicowac Wmmlanu
 bene intelligenti; et ut melius intelligas,
 co xatadowe attentatum exekae by mo-
 gto subditum a swo Principe, Civem a Re-
 publica, Koncre zatym zostajac.

Od Jm Pana Kan-
 clerza W^o K^o Do Xcia
 Jmu Prymasa z Ku-
 piska d. 12. Maj 1724.

Stym wielkym w contentowaniem wysta-
 tem Respons Wey Xiey Msu Dany prawdzi-
 wie ab Oraculo przezornosci Prymacyalney
 Powagi Jm X^u Opátowi Paradyskiemu, im
 pomyslnie dostalo mi się, w nim confirma-
 tissimos venerari sensus W X Msu robor
 et vim

et vim adducit meum dotegoz Jm^a Spa-
ta uix nionym antecederet podobnym in-
simuayom y prekusodycom. Jako tedy wy-
razem nalezyte Wxmni podzielowanie za-
taslawy tej correspondencyi kommunikaacy,
tak wzajemnie, jalki sie paspus in hac ne-
gotio od Wxmni. Pmmito wazynt u Jm^a
Rezydenta Cesarza Jm^a, in annexo folio kom-
municacy pisze sie profundo et vero cultu

Od Jm Pana Kander-
za Wox^o do Commis-
sarsza na Trybunał
Starbowy Radomski
z Kijowa d. 14. Maj.

Juz od lat osmnastu maję z tasli
Wxmni Pam^o Mito in possessione sta-
rostwo tutejsze Lomzynskie y Kampino-
skie, y punctualnie etiam pro annis ho-
stilitatis kwarty wyplacacy, w tym Roku
dopiero upomina mi sie kwarty, jakoby
przed lat dwudziesty przez J. p. Jm^a Pana
Przemowskiego zatrzymanę P. Kapitan
Bucholtz, dobywacy niewiedzie z kąd
Asygnaacy, bo wiem ze nie ze Starbu
y zater Roku, w którym niebył w służbie
Rzplę, Jako tedy ta impetyga nie tytu

gionis. Alzym Wnna Panu. inuicibz sufficiat
 Expedis zas, aby Jmł Kardynał u przyszłego
 Ojca Świętego w tym quam dexterrime bez
 dalszego ab utring! drukowania, y iako mo-
 ze bydz privateissime hwe negotium eveni-
 eat, pro funibus corona et maiestatis. O
 wszystko ceterum &c.

Od Jmł Pni Kanclerza
 Wsk^o do Jmł Pana Woje-
 wodę Podlaskiego Het-
 mana Poln^o Koron^o & ku-
 piask 26. May 1724.

Po napisanym onegdaj liście do Wnna Pana
 ex zelo in publicum, et in fiducia tasli Wn-
 na Pana ku mnie, przyszła mi reflexya,
 ze w punkcie do Instrucyi od Jmł Pni na
 Symonii mogłoby się zamienić tempus praesens
 in futurum, dotychczas ze ta materia
 kommendy vspokojona będzie przez Symem.
 W drugim zas punkcie reformowanym ad fi-
 nem Proiectu Responsu, któryby miał być
 dany do Jmł Pana Krakowskiego na list Jmł
 Konińskiego List^o, posydam Wnna Panu in anne-
 xo folio, jakoby ten Punkt mógł być reformo-
 wany, bo te terminy podług słona & wyrażonych
 w liście pieruszym są summo iudicio Wnna nie
 mogą być admissibiles. Jestem etc

De S.E. Mgr le
Grand Chancelier
de la Couronne à S.E.
Mgr le Feltmare.
Schal Fleming de Ku-
pisk le 27. May 1724.

Votre Excellence verra dans les copies jo-
intes, ce que j'ay écrit à Mgr le Palatin
de Podlachie apres avoir reçu les lettres de
Votre Excellence du 20. et 29. du mois present.
A l'égard du tems d'ecrire à Mgr le paste-
lan de Cracovie V.E. le saura bien prendre
faisant reflexion (1.) au voyage de Mgr
le Palatin de Cracovie aux eaux de Schar-
bade, pour le quel il a prie la Majesté,
de luy accorder son consentement Royal
et le Passeport, et le dit Mgr le paste-
lan de Cracovie, avant que de partir, vou-
dra concerter et faire les depeches pour
les Dietines, et (2.) au tems dell'Expe-
dition de la Chancellerie de la Majesté
pour les Dietines, laquelle expedition doit
estre toute prete au commencement du
juillet, et de le moment, que l'on com-
mencera ecire les Exemplaires dell'
Instruction de la Majesté, ce qu'il faudra
faire

faire vers la fin du Juin, les points
peuvent venir d'abord à la connaissance
de Mgr le Castellan de Zaborie, et même
il faudroit les lui communiquer, selon
mon avis par avance pour le porter
afin qu'il forme ses lettres aux Palati-
nats, conformément au contenu de l'
Instruction du Roy. Je soumetts mes
pensées au Grand Jugement de V. E.
et en attendant sa résolution, je suis
avec tout le respect.

Od J. E. Kr. Mści d.
Wielmoznego Woje.
wody Kijowskiego
Marzalka Trybuna-
tu Koron^o za Mia-
stem Krakowem

Wielmożny Wierzę, że nam miły. Mając
polowanie nad Stolecznym Miastem Kra-
kowem, przez Woynę, powietrze, i zamie-
szanie Rzeczy, irodze zruinowanym, w
którym commercia ustaly, i tyłko z same-
go kraie szynku Obywateli Jazw zwin-
sę, i z tego Kontrybucy, Pożywnego, Pro-
wizye, Wyderkaufy opłacają, a z ten o-
statni

statni sposób przysięgi przez włozone na
 nich szelki od Województwa Krawowskie-
 go onym adimitor, gdy Succollector Jego bez
 wszelkiego Prawa y respektu na Protekcyę
 Naszą onemu daną, Exekucye gwałtowne
 (prowadza), Piwnie pięczętnie, y inne vio-
 lence czyni, jako to obszernie w Suppli-
 ce swojej Nam podanej wyrazili, y o toż sa-
 mo tak Succollectora jako y całe Woję-
 wództwo do Sądów Sęmovych Naszych za-
 pozwali, polutorym na tym zapozwaniu
 ze pomienionym Succollector udał się do
 Trybunatu Koronnego, y tamto Miasto tur-
 buie, tedy jakośmy to Miasto w Protekcyę
 Naszą wzięli, pragnąc onemu w tej mi-
 nie suffragari, tak ne confundantur Ju-
 risdictiones, pilno tego po Vprzymoszu Na-
 szey Ządamy, aby Vprzymosze Wasza spra-
 wę tę od Succollectora Województwa Kra-
 wowskiego Miastu intentowaną, Sądowi
 Sęmowemu Naszemu, w ktorym depen-
 det zostawio, y toż Miasto a Foro Tribu-
 naliu uwolnić starał się, co ze Vprzymo-
 szem Wasza weźmi, pewni jesteśmy, Lpżemy za-
 tym do Pałoga dobrego Vpr' Wej, zdrowia. Dan
 w Warszawie Dnia XXVI. Miesią Maja Roku
 Panskiego MDCCXXIV. Panów Nasz. XXVII. Roku

Od Łok' Miu do
Wielmożn^o Wojewody
Śeradzkiego Staro-
sty Kra kowskiego
zатымze Miastem

Wielmożny Wprzymie Nam miły. Lepiej
podobno wiadoma bydx moze Wprzymosi
Wasze nizeli Nam doniesiona ruina. To
lecznego Miasta Krakowa, w którym gdy
commercium ustaty, obywatele z samego
prawie tylko szynku żyją, Kontrybucyę,
Pogłownego placu Prawizę Winderkauffy i
inne onera Civilia ponoszą, aży ten ostat-
ni sposob ich porzucenia przez wtorene
szelężne od Województwa Krakowskiego
onym adimitur, god Succollectora z pro-
wadzonymi Exekucjami, niedbając ni
na Protekcyę Naszą, i wydane mandaty
do Sęmovych Sądów, onych aggrawacie,
violenter im Piwnie sekwestruie, i inne
bezprawa tenze Succollector czyni, jako
Nam to w. uyplice podane wyrazili.
Więc ze się to przeciwko Prawu dzieje,
tędy mając polutowanie nad tymze zrui-
nowanym Miastem, zapanny jślnie po

Uprzeżmosi Nasze, aby to miasto przy
 Protekcyi Naszej, y przy Litispendencyi
 Szymowej Powagą swoją Stanowioną utrzy-
 mywał, podobnych violencyi, jakiej im prze-
 rzeczony Collector Dotych czas czynił,
 Onemu czynić niedopuszczać, polci się z tym
 z Województwem na przyszłym Sejmie
 nie rozszadzą. Coż Uprzeżmosi Nasza
 wierzni, pewni jesteśmy. Dobrego zatyń od
 Pana Boga Uprzeżm' Naszej Zyczenia
 Zdrowia Dan w Warszawie ut supra.

De Mr le Caste.
 lan de Cracovie
 à Sa Majesté de
 Leopole le 10. May
 1722.

C'est avec toute soumission et véné-
 ration, que j'ay l'honneur de faire
 part a V. M. que dans l'esperance
 que le changement d'air contribuera
 au retablissement de ma santé, et
 pour faire quelques dispositions, et
 entendre les sentimens des Medecins
 touchant mon estat, je me suis fait
 transporter a Leopole ayant employé
 unique

cinque jours pour faire avec beaucoup de
peine ce voyage de dix lieux. Mais comme
je vois, qu'après avoir éprouver tant de
remèdes, le moyen le plus efficace pour
parvenir à ce rétablissement, selon le con-
seil de Mr Gayer de Mr Bonfigli et de
plusieurs autres, est d'aller aux eaux
minérales d'Allemagne. Je prens la
liberté d'en demander la permission à
V. M^{te} Je l'aurois aussi demandé à la
République, si Elle avoit été assemblée,
mais la conjoncture et le tems ne le
permettent point, par rapport à la né-
cessité de profiter de la saison. Je suis
avec un très profond respect

Od J. K. Xr. M^{ci}
Do Jasnie Wielmozn^o
Kasztelana Kra-
kowskiego H^o Wo-
Koron^o.

Jasnie Wielmożny Vprzymie Nam
mił^o. Jako wszelkie relacje o słabym
zdrowiu Vprzymosia Waszey y wytrzy-
manych w tym Roku Paroxyzmach były
Nam zawsze przykre y nie mile, tak gdy
dobrze Boska eluctari z nich Vprzymosia

Waszey pozwala per media starania
 Rady Medykow cieszymy się wielce, oraz
 przyjmując wdzięcznym sercem wniesioną
 do nas Wprzeczności Waszey prozbę, abysmy
 mu do wód y ciepłej Zagranych ex
 consilio Medicorum natę Wiosnę, nieod-
 wycie urządzonych pozwolili, niechcemy
 najmniey ex consideratione tak potrze-
 bnego in publicum Domina Wprzeczności Wę,
 żadney do tego poratowania czyni prze-
 szkody, ale owszem idąc zażądaniem Panow
 Rad przy Braku Naszym znajdujących się,
 o talowey, litora moram non patitur po-
 trzebie, chętnie y nie mieżkując asensum
 Notru Regium praebeamus niniejszym ni-
 stem Naszym, Złazę, Wprzeczności Wę, zupełną
 jako nayprędzcy donwalescencji, oraz za-
 daćcać vsiebie, abys Wprzeczności Wę post pera-
 tam Curam thermalem powracai ad Sta-
 tionem suam nieomierzkać, a interim, abys
 Wprzeczności Wę tam in civilibus, quam et in mi-
 litaribus punctualną regum et institu-
 tionum Patriarum osenog, tudxiex et
 tranquillitatis publicae curam, i uoaltu-
 nis Officialibus zaleuť, wozym perspekt
 ostroznosci Jęgo zwiadoma Władze, Hec-
 mansuicę potrafi. My zas przydaję
 votum

votum Nasze na szeregową podróż,
Dobrego do Pana Boga Wzrętności Na-
szej zyciemy Dzwia. Dan w Warz-
wie Dnia XXIX. Miesiaca Maja Ro-
ku Pańskiego MDCCXCV. Panowania
Naszego XXVII. Roku

Od JmX^o Suffragana
Krahowskiego do JmPana
Kancelerza W^o K^o z Kra-
kowa d. 23. Maj 1724.

Dilationem Responsu causavit absentia
JmPana Podkomorzego Krahowskiego MmPana,
ktory rozporządzeniem Interesow Dobr swo-
ich w listwie Zatorskim, y roznyimi Podkomor-
skimi fundyami tymi czasy był rozrywany,
ze mi się dnia wexorayozego dopiero przyszło
z Nim widzieć w Rezydencyi moiej, wespoł y
zemną in summa admiratione beneficen-
tissimi affectus et favoris MmPana Dob. cui
osobie juwiej zostaje. Dotąd jeszcze jest res
integra, rezygnacyi zadnej summy moiej nie
wzyntem, iterum atq' iterum pulsando ad o-
stium zelantissimi pectoris MmP. Dob. jako
primi validissimi Promotoris et conservato-
ris Honora całego Domu, zebyś bonam vo-
luntatem et sinceram devotionem, erga No-
men suum repudiare nievialzył. A ze Mm
P. Dob. nieładzisz się in eo statu, ze-

bys się mógł zdobyć na pomienioną Summę,
 podać według liwego wzoru mego in-
 posob, aby Przyjęciem na Łęchowice in Per-
 sonam Jm. Pa. Podkomorzego Krakowskiego upro-
 szonym, rekompensę uczynić, ja zaś in in-
 stanti gotowem zeznać Wm. Panu Dobrod-
 sine ulla condicione et pretensione et reserva-
 tione, bo in auzę. Kupow nigdy non redibit ad ho-
 reuitatem pristinam. Domus, jeżeli Powaga z
 Protekcyą Wm. Pa. Dob. non accedet ad vindicanda
 hac Bona de manibus extraneorum.
 Ta odemnie intimata Jm. Pa. Starosie. ale-
 wuskie mu futura dispositio, bynajmniej
 non contristavit animum ipsius, bo niech
 się Siostry miłosierne uia hereditatem
 Miroszowa utrzymają, ja mu gotowem
 podobną Summę na wykupienie Podgaja
 wykazać, zlitowły deklaracyi wielce kontens-
 zofat, a dopieroż kiedy mu Lasza z affekt
 Wm. Pana z Dob. asistit, tym ochotnię go-
 towem to uczynić, co bym miał na Kupno
 jaśnie inożę Wioski na fundacyę Szpitala
 mego tożę, tedy się to Jemu dostato, ale to
 ante omnia requiritur, żeby pomieniona
 fundacya moja na Miroszowie dothonale
 przez konstytucyę utwierdzona była, w się
 bez osobliwej asystencyi Wm. Pa. Dob. stać nie
 moze. Aże Wm. Pan Dob. pro consumma-
 ta prudentia et bonitate sua gloriam Dei
 et utilitatem

utilitatem boni publici magis zaurze pro
 primo et principali objecto, sed ad eam
 finem. proposita subjecta, utore pro na-
 turali capacitate sua et generositate
 animi, non ad otium et torporem, sed ad la-
 borem, magis inclinant, aby exasum suego
 ad usum Reipub^l et Ecclesie valere mo-
 ry, exego nie ujedney osobie vivum Julia-
 tu Polakom polozales documentum, tali goz
 nie szulajce extra, wstaszym. Domu Na-
 szym moze sz, znalosc cum go qualitate-
 ras non degeneres ab indole et virtute
 Paterna gily, tym bardziej ardens amo-
 re, et sollicitam suorum Domesticorum
 curam habens animus Wm. Panadob. accen-
 di mus, ut non sinas eorum ingenia ste-
 rilesce et obscurari in angulis solitudi-
 nis. Xze Jm. Bishop Kralowski od lito-
 rego bytem przy powitaniu gratiosissime
 susceptus, Jm. Pa Kanonika Warminskiego
 a Syna Jm. Pa Podkomorzego Krakowskiego
 bardzo mile y szasawie przedemna spo-
 minad, utoremu nihil deest, tylko zech byd
 in continuo exercitio virtutis et activita-
 tis sue, a gdzie sz lepiej bezpieczniej mo-
 ze ja nabyd, tylko na samey aktual-
 nej vstudze ad latus Wm. Pana Dob. przez
 niejaki czas szym bliszo nastempnie,

Supplikuję za Nim poluornie Wmł Dobr.
 żebyś go do procleros et uberimos fru-
 ctus resultantes ex desideratissimo obse-
 quio Dobrodzieja swego admittere uiałyś.
 Adimplebit we wszystkim nutus et benepla-
 cita, y starać się będzie, żeby się polkazad non
 imparum huius oneri, ad quodcumq; uedług Wol-
 nosi Jego, perspicacissimum iudicium Wmł Pa
 Dobr. Jego destinabit. Ja postaromnie nie
 mam pro repulsa prioris postulati mei,
 litorē multiplicatis uicibus humillime repe-
 to Wmł Pa Dob. bo inaxę pupilla oculi no-
 stri extinguetur hereditas Stupowa, jere-
 li Wmł y Dobr. aspernaberis intentionem
 meam, tak trzymam, że y woczach Boskich
 acceptabilem, non ex aliquo partiali affe-
 ctu erga personam Jmł Pa Podkomorzego Tra-
 dusięgo, ale ex puro candore et amore
 Domus resultantem. Enam się ja do tey
 obligacyi, pro tot gratiis et beneficiis, lito-
 re odebratem do Wmł Dob, że hoc tantil-
 lum et modicum poruinięnym ultro, nihil
 requirendo ustatę, lecz gdy tenuitatem
 substantię et numerosam prolem optimę
 institutam Jmł Pa Podkomorzego uwarę,
 chęciabym aliquam portiuęulam adicere,
 ad augędam fortunę Jego. I to donoszę

Wmł Pa

Mm Pu Dobr. in ea confidentia ut ora
rozumiem, że mi nie naruszy. Laski Jego,
że niektórzy z przedniejszych Imion y niż-
szej kondycji Obywatelów Woiewodzkich te-
ż, przedemną, niby jakoś zpodziwieniem
condolenyym wyrazali, ex occasione ode-
branych Zgłoszeń, ja y potrzebie jakonay-
wizenicy Supplikuję, żebyś Słupow in
antiquam et pristinam hereditatem Do-
mus asserere raxyst, Zostawić &.

Od Im. Pana Kander.
za Wz. do Im. Xa
Szefragana Krakow.
suego Respon. zku-
pił d. 3. Lutry 1724.

Dziękuję unizenie Mm. Pana za konti-
nuacyę poufalej intencyi swoich odspo-
zytych domowych komunikacyi, et pro
voto doyscia przezemnie hereditatis Słu-
powa. Im. Pu Podkomorzemu Krakowskie-
mu Mm. Pana za Jego afekt ku sobie, y z
estymacyi godnych przymiotów, żyłszy tem zaw-
sze y żyłszy dobrze, y miarkując rzeczy z
przeszłych dowodów, terazniejsze własnie
do Mm. Pana wyrażone zyskliwość mojej
ku Jemu Mm. Pu testimonium niepoufanno

byto bydz in admiratione. Z czego seria ży-
 cze, aby favorabiles Wm Pana in rem Jm
 mm Pa intentiones byt in executione, ydziko-
 wa zato bydz Wm Panu. Co do mnie, ze ucy-
 nione, w zgledem nabylia insinuatō mēdy
 Supowa przystępi niepodobna jest akcepta-
 cyja, sam Wm Pan bedziez racyj przeznac,
 kiedy zwazysz ze Lesthouie na ktorych ma Ls-
 na moia Jus Communicationum, Cepy ja som
 wznit Boronie, ztych racyj uczyni nie mo-
 gę. 1. Ze uwazaję lenuitatem proventu
 moich, więcej się Intraty z Lesthouie podziur-
 mogę, anizeli prwizja od summy z Supo-
 wa importowata. 2° Ze na spłacenie
 Jeyonlanny (kolonizowey ztegoz Supowa ja-
 ko teraz nie mam, tak in futurum niewidzę
 u siebie sposobu. 3. Ze w tym niewidzę za-
 dneyo cale a cale własnego awantazu. A
 ztym moim zdaniem naysępieyby podobno
 byto, zeby Wm Pan concernens Jeyonlannę
 kolonizowę oddał Jey, a sam zyskawszy ka-
 zes ty majątności, na ten czas niy dispo-
 nował, jako się zdać będzie, yta summa de-
 stinowana na wykupno Podgaia, Ciez by się
 meo sensu yprzeczniey ybezpieczney na
 Supow obrzuta, ystactwie by się potym Jm Pa
 Lannę z Lesthouie z Jm Pa Podkomorzym Kra-
 uowim, mając na Supowie z Lesthouie Wm Pa

po pięćdziesiąt Tysięcy, między sobą przy-
 daloxę, Potęhię y woli Wm. Pana oddzieli-
 ctwo, y spłaćnie jeden drugiego komporto-
 wali y pomiarowali, atym sposobem sta-
 now jurzby został w Domu, z wielką od wszyst-
 kich Wm. Panu obliżając, który ja wyznać
 partykularną Wm. Panu, res. Łaskaw y najmła-
 Starostę Lełouskiego, który tym bardziej wy-
 znawac powinien, że Wm. Pan jesteś Jego Pa-
 truus et. Pater. Dla Jhm. Panien Zakonnych
 od Wm. Pa pobożnie y potrzebnie bardzo fun-
 dowanych, żyłybyś niedowstocznie pod innym
 żyłczwym imieniem, y wzięwszy należyte pro-
 cautions lupie w blisko Krakowa takim
 sposobem, jak dla Jhm. Panien Wziętek Jm.
 Solmle Korm' nabył Trajedyna, bo to jest
 pewna, że Appondaua na wężnie, nietylko
 dla niedochodzących czynów, ale też dla wiel-
 kich na fundacye alchimacyi, musi pozyc
 wodwstok, y do tego gdyby można, nie trzeba
 by odrywać Mironowa od Stupawa. Mien-
 zas oto instantissime supplicauie Wm. Panu
 ex zelo ku chwale Bozey et ex ven. affe-
 ctu uia Wm. Panu, abyś te fundacyę swoją
 jako najlepiej, nieodkładając ugruntować
 raczył, Pan Bóg prosperabit y dalsze di-
 pozycye. Względem aplikowania Jm. K.
 Kanonika Warmińskiego mowitem z Jm.

Kanonię Warminskiego mowiłem z Janem
Dziechanem Warminskim, jakim się spo-
sobem ma stać, aby dać Bogu na święcie na-
stępującym być w Warszawie. Nie trzeba
go było osadzać w Warmii, co się stało prze-
ciwko Daniu mojemu. Wyrazona z podzi-
wieniem kondolencya ze occasione Złotko-
wie udał się Dzierżawę niepuszczonych, mu-
siata od tych Jhmów prosić, którym
nie wiadomo są szersze ex indispensabili
necessitate raze, dla których stać się to mu-
siata sine ullo prejudicio affectu do Jm. Pa-
Podkomorzego. To w szczególności rzetelności in
virtute pozwolonej kondolencyi wyraziwszy,
zostawiam.

Respons na Instrukcyę
Wrodzonym Michałowi Pa-
chickiemu Stelmikowi Wołyn-
skiemu Rotmistrzowi
Wojsk B. K. m. i. y. Rzpl. k.
Jerzemu Wielhorskiemu
Kasztelanowi Wołyn-
skiemu Rotmistrzowi Wojsk B.
K. m. i. y. Rzpl. k., Stanisławowi
Szapliowi Stelmikowi Owruckie-
mu, Piotrowi Pełbuskiemu Pod-
czaszemu Kijowskiemu, Micha-
łowi Wielhorskiemu Miechowi-
wian.

Łowi Wołyńskiemu Kazmier-
zowi Jwanickiemu Podstole-
mu Permiechowskiemu Po-
stom Kota Ryerskiego Dary
z Kancllaryi W. Koronney
Dnia VIII. Miesiaca Kwiet-
nia Roku Pańskiego 1724.

Wielce Dobrze Jkrmse Pan Nasz Miłbwy ze
najasmierze Polskich Monarchow Trony non
sui exalbis non circumstantis pila, quam
tutatur amor, ydolego szesznie się z tym cum
invidia innych. Narodow Polocy zaszekcaiz
signanui, ze na liadego Poddanego tonie be-
spierany maiz spocznek, ytaie to Poddanych
u Panu, Pana lu Poddanym miłose y zob-
wina. Confidencya, jako jest firmum nietyl-
u miłosiratos Pański, ale y Pańsko samych
praesidium, tak nieomylnie trwatego szeg-
sia Publicznego augurium, zktorey kontesta-
cyi, ydy Łaine Wojewodztwo Wołyńskie
gucando ydonych Postow swoich ore do
Jkrmse Pańskiego odzawa się, et dicta
factis probat, pomnaza wdolnościwym Jk-
krmse Pańskito sercu oycowskiego lu
miłymy synom affeatu ytasui Pańskiey
inrementa, ktorych yteraz widzi jasm
dowod Łaine Wojewodztwo Wołyńskie,
liedy prona ad premia dextra Jkrmse

P. N. Mił^o poprzedziła munificencją swoją
vota tego Ławnego Województwa, w konser-
waniu wałuięgo post. Dolenda magni Ci-
vis gata, pierwszego w tym Województwie kre-
sta, w zarządzie ku dostojniejszemu Państwu
Prawom y swobodom Ojczyzny nemini secun-
do meritis et virtutibus clarissimo Wielmo-
żnemu Łowobowuemu trawnięszemu Wo-
jewodzie Wołhynskiemu, któremu tym ujętą
anatomiją w Rzędku zastępy jego prokurator
Jędr. msi Distinkcyj, im ochotniczszą e-
meritam Purpuram oddał Dobroczynności
noleitg' rogari.

Jest y będzie wspanięci y respektu Jędr. msi
Państwa Dolne zastępowy in sago et toga
Civis Wroczony Olszanski Rędku Wołhyn-
ski, aoraż umiesiona za nim Ławnego Wo-
jewództwa Instancja

Jakoż nieprzebranego Distributiva gra-
tie zrodła siędzo widzieć pragnie par-
ticipem Jędr. msi P. N. M. ta in particulari
godnych tego Ławnego Województwa Po-
stow, zlitorych suum cuiq' deus suum ad-
est meritum, obfity Dobroczynności Pan-
niej profluency sature Rędku.

Repon. na Instrukcyę Wrodzonym Jakubowi Narzyskiemu Podkomorzemu Nurkiemu y Jozefowi Jezewskiemu Podkomorzcowi Plockiemu Postom od Trybunału Skarbowego Koronnego Dany z Kancelaryi WK. w Warszawie Dnia 21. Micazerwca Roku Pańskiego 1724.

Sprawiedliwym amon: et gratitudinis lu
 gości. P. P. Mittu Deuse tem naknaco-
 ne y exped yowane godne od Łańskiego Trybu-
 nalu Harbowego. Koron. Poselskwo, zoddaniem
 winnego prawdziwej Rzeczywosci y nalezyte re-
 comenci y submisji trybutu, mile przyci-
 nazyd. K. M. P. N. Mittu. Stozyd gratum
 hunc censum K. M. P. N. Mittu in thesauru
 gratiarum, repamietnym y petnym wdzie-
 czności serae swoim, upewniaiacy, ze z niego
 jacy Wielcy w Bogu Bishop Lucki Pre-
 zydent, Wielmożni Wojewoda Chetmin-
 skij Marszałek, y Kanclerz Płocki, re-
 commendowani w Instytucji, tak y inni

w tymże Ławnym Trybunale zasiadać, i
 chwalebnie dla Dobra pospolitego pracować,
 i samiz Władzei Postowie, wyszłym bo-
 wiem suum cuius Deus, suum adest meritum,
 prozadane ex justitia distributiva. Jakiż
 mój swego czasu mić będy task i respektow
 Pański emrita documenta, które pewnie
 cwinet osuad exony pro Lege novella, Dvir,
 na nocturnag contentione excubans zelus.

Cópia Literarum Re-
 gis Danie ad Sm Rn
 Mttem Datarum Hacken
 24. Junij 1724. ex Germa-
 niu transumptarum

Pa Ra Mtas Dignetur amice fraternez
 in mentem revocare, qualiter diversis viui-
 bus Interceptionales meas ratione oppres-
 sorum Evangelicorum in Regno Polonia
 degentium ad Eandem direxerim, ut tan-
 dem pro sua in toto orbe laudabili aqua-
 nimitate tam ingentibus oppressionibus,
 Evangelicis per Romanos-patholicos atten-
 tatis viam ulteriorem pracludere velit,
 et illos impofterum sibi competentibus
 Libertatibus et iuribus inviolabiliter gau-
 dere permittat. Oequidem sperabam de
 Eodem continuo testificato amore pro
 justitia

iustitia ejusmodi Interdictionales meas votivum
 sortitas fore effectum; Sed cum Situatio ne-
 gotij Religionis in Regno Polonia magis et ma-
 gis deteriorascit, et Clerus Romano-Catho-
 licus unam post alteram occasionem exqui-
 rat, quo Evangelicos opprimat, ac illos
 eorum Templis et legitime acquisitis, funda-
 mentalibusq. Legibus Regni Poloniae confir-
 matis Libertatibus et Privilegijs sub pretextu
 tibus omnimode prejudicialis privet / si-
 cuti illis ante breve tempus tres Ecclesie
 nemae duae in Piasli, et una in Węgrow
 adempta et occlusa sunt / et interim
 huic durus processus non solum mihi ma-
 gnum excitaverit dolorem verum etiam
 insuper in magnum totius rei Evangeli-
 cal in Europa prejudicium vergat, et o-
 mnibus huic Religioni addictis Potentijs
 nec parvo sensibile esset debet, quod ejus-
 modi membrum Ecclesiae suae non postre-
 mum contra ipsa met Jura Regni Poloniae
 et Transactionem Anno 1505. inter glo-
 riosos defunctos Dnos. Praedecessores Nostros
 nempe: Fridericum secundum Regem Daniae,
 et Stephanum Bathorem Regem Poloniae
 confectam, tam magno fervore persequi,
 imo totaliter suppressi vident. Proinde
 indilati Regi conscientia necessarium duxi

iterato pro miseris meis in fide socijs, in
eorum afflictionibus intercessionem meam
representationibus aliarum Evangelicarum
Potentiarum adjungendam, atq' Majesta-
tem Vestram amice, fraterneq' ac instan-
tissime requirendam esse, ut Eadem dignetur
pro magno populo suo rem eo deducere,
quo in hacq' continuatae oppressiones
Evangelicorum in Regno Polonia sistantur,
Ecclesia eorum securitate fruatur, ille
que post Tractatum Paris Olivensis adem-
pta sunt, restituantur, et Exercitium Re-
ligionis cum annexis liberum illis permit-
tatur, ut imposterum tam in naturalis li-
bertatis Republicis, et jure possessionis,
quam etiam per manifesta jura fundamen-
talia Regni Polonia ratione exercitij Reli-
gionis illis competentibus libertatibus et
privilegijs pacifice et inviolabiliter gau-
dere possint.

Quemadmodum ergo. V. R. M. t. hoc in pas-
su signum in habitantis animo suo equita-
tis in lucem proditura est, ita speculo me-
quae hanc intuitu miserorum et afflictorum
sociorum meorum in fide, demonstratam bene-
volentiam cum omnimoda gratiarum acceptio-
ne recogniturum, recipiensq' quibuscumq' officijs
ad complendum curaturum, et semper omni-
um propensione permanens fore. Dat.

Od Jm Pana Kanclerza
Wok do Jm Pana Baro.
na Pucheta z Warszawy
z 21. Junij 1724.

Le Nam Pan Bóg tak godnego y święto-
ściwego iakże dać Papieża, niewymowna
tu jesteśmy wszyscy napelnieni radością. Li-
endum zaś Wm Panu ze przed trzema nie-
dzielami juxta rozgłoszono było voce popu-
li o dośztych Eklezji tegorocznej 1°, y w sam
dzień Eklezji determinowany Guardya Jm Kr.
msci miała parol Benedictus, z łag infer-
tur, ze operante Spiritus Sancti gratia to
dziśto się stało. Ażatym zaś Jm Kr mł P. M.
mittuie, jako y my wszyscy wiele sobie do-
bręgo a juistia et pietate tegorocznej 1°
da Królestwa Polskiego obiecujemy. Dziśie-
szę Pórtę ma expediri List od Jm Kr mł do
Jm Kr Kardynała Protektora, uściłnie instan-
do, aby zawczasu pro Janibus Patronatus cer-
tare nieomięchła, ile kiedy zachodzi infor-
macya, ze in Mense Aprili preterito, miał
sobie apelurować Coadjutoria Opactwa
Jędrzejowskiego. X Łaszczyński Profesus Kła-
stora Oliwskiego, y ze arca Expeditionem
Bullarum Jm Kr Wespłowi na Biskupstwo
Inflantkie ma yta Coadjutoria expediri.
Co ze okazywie Dzieci się in Convulsionem

Jurium Patronatus Krami, chiey Wmban
 Jan^u Kardynatowi deferre et sollicitare, aby
 omni meliori modo, efficiat, zeby te molimi-
 na monachorum nicey do skutku nieprzych-
 dzily, ale owszem, aby zateraznicy szego Cy-
 .lietego rarys siy Kardynat Jan starac o alko
 mowowanie ad vota Rzytly negotij Juris Pa-
 tronatus: doczygo miast miec Jan Kunyusz
 od s.p. Orya 1° zlecenie y Projekt formowa-
 ny tego alko mowowania, ktorogo ja nie wi-
 działem. To tylko wiem ze sub obtentu trakto-
 wania eiusdem negotij, tak Sulejowski ja-
 ko y Koprzywnickie Opactwo in preiudicium
 Jurium Corone w Rzymie disponowano, y te-
 raz jeszcze jedrzejowskie bez wszelkiej ra-
 cyi y potrzeby disponowac vsiluiy. Trzeba
 zas koniecznie brzytae siy, aby te przez po-
 mienionę disposycyę Opactwo inflata vulne-
 ra Juris Corone mogły sanari w czasie, u-
 miarkow. Collixi, do utorychby Rzytla przysia-
 musiała, utrzymuię Prawa swoje moribus
 antiquis per p.w. ebum de facto. Co gdy wy-
 razam, spodziwaię siy, tale w tym Interesie
 jako y o Expedycyi Warmińskiej przęda-
 ny wiadomości zostawam.

153
De S. E. Mgr le
Grand Chancelier
De la Couronne a S.
E. Mgr le Comte La-
gnasco.

Je suis tres obligé à V. E. pour la nou-
velle, qu'elle a bien voulu me donner
de l'elevation du nouveau Pontife
avec des expressions fort edificantes et
consolantes. Je puis assurer V. E. que
la sainteté avoit déjà été proclamé
icy avant trois semaines, et cette voi
du peuple venant d'être confirmée,
on la croit avoir été répandue par un
instinct du Seigneur, puisque en contant
les jours, tandis que l'on commençoit à
songer dans le Conclave a cette Election,
elle a été prédite et divulguée icy.
Comme elle est par l'inspiration du
Saint Esprit, ainsi il faut s'attendre
que le Pontificat present sera des plus
saints, glorieux et heureux pour toute
la Chrétienté, et que Sa Majesté le Roy
Notre Maître par tant de raisons, et
ses Sujets a cause de luy recevront des
effets d'une grace distinguée et par-
ticulière, d'un aussi saint et grand

Pape, que celui d'aujourd'hui. tu restes
je me remets au rapport de Mr. Pu-
chet, et en me recommandant aux bonnes
graces de V.C. je suis véritablement.

Repsons Jkmsi Pan
Mitto na Instrukcyę
Powiatu Orzanskiego
(Urodzonym Michalowi An-
toniewiczowi Starosci Bol-
nickiemu, y Michalowi Pio-
trowskiemu, Starobielowi
y Pisarzowi Grodzkiemu Or-
zanskiemu. Potom tegoż Po-
wiatu z Szymka Gromnickie-
go w Roku terazniejszym ad-
prawionego wyprawionym, da-
ny wniebytrości Kancelaryi
Woxalito z Kancelaryi Ko-
ronnej w Warszawie d. 22.
Czerwca Roku 1724.

Tak własnie należało wspomnianym Pa-
nemu Powiatu Orzanskiego Geniuszem Ho-
nor swoy vindicare a lapsu szubalc
Clemeneyi Jkmsi Panomitto Sercem
pełnym wfnosci, jako przeciwko Ocy, peł-
nym Rewereneyi jako przeciwko Panu, u-
Ciebiego

ktorego tyle jest Łaskawości y Dobroci, ile
nieporównanych Najasnięszego Domu swoie-
go, a w nim tak wiele Cesarzkich y Kro-
lewskich Koron, ozdób.

Saluz przyjmie J^{ku} m^{ci} Pan N. Miltburg
Łaskawie wspomnianym Wmyśleniem trzaznie-
sze Poselstwo, zezwala na przywrocenie
Activitatis in Subsellij Obyczny Łaene
mu Pariatowi Orzanskiemu: Jednak wty
nadziei, ze się Apelluracji, przez Wndzonych
Pastor nomine Publici Charoi J^{ku} m^{ci} pod-
pisane stanie Zadoye, ze immunitas Dob-
rotowych urzęcy Łasa, atym bardziej violata
niebędzie, y ze ta Ławosc y Obywskie
J^{ku} m^{ci} Pan m^{ci} przyrzecie, pou-
gnie cunctos do prawdziwey gratorum
animorum Recognicji.

A teraz wszystkim wobec y Łaenemu
zrosobna J^{ku} m^{ci} P. N. Miltburg Łaski y
respectu swoje abunde ofiaruie.

De S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la Cou-
ronne à S. E. Mgr
le Feto marechal
Flemming de Varsovie
le 24. du Juin 1724.

J'envoie à V^{re} l'Extrait de la lettre
de Mgr le Palatin de Podlachie, qui j'ay
reueu par la dernière post quand mon

Repres sera de retour, avec relation plus ample, que le dit Mgr le Palatin me promet, je ne manqueray pas de la communiquer au C. J'entre presentlyment ala maniere d'adresser la lettre de M. au Mgr le Castellan de Cracovie, que je viens de recevoir avec la lettre obligeante de M. C. du 14. de ce mois etant avec tout le respect

Copia Listu JM Pana
Koniuszego Litwo do
JM Pana Kasztelana Kra-
kowskiego Hetmana Wiel-
kiego Koron^o & Francusk^o
przetłumaczonego A. 1724.

Wiadomo najlepiej samemu Wmm Panu, ze
nie miazę, akceptowatem Komendę Woysha
Cudzoziemskiego Jhr mji y Rzplty, tylko za
consensem y rozkazem Wmm Pana, do ktorey
podjęcia się, szeregulna do wstęgi cyż xny
zarliwosc y ochota; tudzież au Wm Pu par-
tykularna propensya, ani żadna inna
pospya przysiodła mię, albowiem z Gene-
rala Komendanta naywysz xq nad Woy-
shami. Askiem Jhr mji Zwiierzchnosc ma-
jącego statem się subalternus Wmm Pana,
konformując mię do woli y rozkazu Jego.
Niejm =

Nieprzefitowatem y szelaga ztę Komendy
 y contentowanie, którem sobie zahtował
 w postarzeniu Ordynansom Wm Pana zał.
 terowato się y w gorzkość odmienito, przez
 tę tierbaży, którzy Wm Panu byli okazywa-
 li, którzy publico wypersecuować usiłowali,
 jako bym się miał wyłamać z pod Ordynan-
 sów Jego. A jaćżż wixnie mogłem, bo na-
 zwałbym długo komendować, żebyś się nau-
 czył nie miał być postarzym. Pokazano
 to publicznie tak przez Ordynanse ad Wm
 Pana odebrane, jako też y odemnie do Re-
 sumentow wydane, ztem się conformować u
 mandata Jego, y mętyłoby żebyś miał wixm
 prejudicare Władzy Hetmanskiej, ale owszem
 drugim dawatem przykład z siebie powin-
 nego Onęże ze wszelkim respectem postu-
 szenia y posłuszaney. Pojść zaś nie-
 mogłem, jako, y dlażego ten interes, który
 między Nami mógł terminari stać się pu-
 blicznym, pamiętna albowiem Wm Panu, ztem
 po wiele lase tak samemu Wm Pu jako y Przy-
 jaciółom Jego reprezentować, y że natural-
 nie między Nami samemi wspomnieć się to było
 powinno, y że snadno do tego wynaléć się
 mogły sposoby sine prejudicio Władzy y Po-
 wagi Wm Pana y bez awaryi moiej: ale
 takowi ludzie znalazli się, którzy niezwadżyli

profundius recte, obvinili mię y oskarżyli
 in publico, musiałem naturaliter bronić
 się na oddalenie opacznych o mnie im-
 presyi. Jakoż nie trudno mi to było, kie-
 dy z jednej strony cała Ojczyzna, zem jej
 wiernie służył, wyznawata, a ciedym Wojsko
 Cudzoziemskie do dobrego przyprowadził po-
 rządka, et in militari utrzymywał discipli-
 na, ze żadnego więcej tak Ojczyznę swoją
 jako et privatis inferre nie mogło cizara
 y uprzykrzenia. Ciemni Wnioskodawcy
 niey sprawiedliwości swojej dał approbacyę et
 tribuisti justiciam nawet wniebytności mo-
 jej. Z drugiej strony Prawa Nasze raz-
 dany szary y honorem wydzierać pocciwie
 służącemu niepozwalać, z tym wrzyskiem gdy
 idzie o dobro popołite, y utaswienie try, lito-
 ra publiczne obrady samowata, trudności,
 wstać zawitych jako były na przeszkodę i cy-
 mie konjunkturach, mam sobie pro gloria
 saleriflować się na przystęgi Rzytke, y to
 mi powodem było, ze zprawiwszy bonifis
 au Ojczyznę miłosć sam oddalitem hunc
 lapidem offensivis, vpraszaie Głr me,
 o pozwolenie, abym mógł wystąpić kom-
 mendy, utore otrzymawszy tego zaraz mo-
 mentu deklarowatem na konferencyi, utora
 z Wnioskodawcą y innymi Jchm. Pany Hetma-
 nami

nam w tej materji była, zechciał ustrz-
pie z dobrą manierą pomienionej Kommen-
dy, jako to się obszerniej pokazuje in resul-
tatu przesłanej konferencji. Postorzyłem
Wm Panu, tak wstnie jako scriptotenus też
moję deklaracyę, a nawet przed terminem,
całkiem oddać Kommenę conformiter ad
resultatum sine ulius prejudicio. Spo-
dziem się zaś że Wm Pan ex praeipsis
wątpie nie będziesz, żebyś nie miał y w na-
znaczo tym terminie stosować się do uspo-
mnionego Resultatum, Rozdazy albowiem
Wm Pana tak na akceptacyę y kontynuacyę,
jako też y na ustampienie tej Kommeny,
i y będą u mnie zawozić za Prawo. Jeżeli
ich tedy nie tylko in virtute Resultati na-
mienionej konferencji, ale oraz w tej nadzie-
i, że summa iustitia et aequitas Wm Pana
suggeret one sine prejudicio mei: przez
co coraz to bardziej ugruntuję się we mnie
wielka estymacya y respekt, który mam
y cato życie mieć być do orobie Wm Pana.

O Jm Pana Kancler.

za Woxo do Jm Pana

Kasztelana Krahow-

skiego Hetmanów z

Warszawy d. 24. Junij 1724.

Jak przedmnie doszedł po expedyowane

immediate' przesyłę porzucił do Wm Pana
 inkubowany list od Jm Pana Koniuszego
 Wm. Litta Mm Pana przez Sztafetę ordy-
 nowany, tak go zaraz przy otrzymaniu
 z ręką moją unizorowując oddałem Wm'
 m Panu. In expectation požadanego
 Responsum circa continua vota deside-
 rati sukcesus tężnieszczego używania
 wód na jako nayczestwiejsze y naydłu-
 sz. Dobre Wm Pana doświadcza.

Od Jm Pana Kanclerza
 do Jm Pana Wojewody
 Podlaskiej Hetmana
 Potrzeb Koronnego z War-
 szawy d. 24. Junij 1724.

Choćby moją Wmysłę jeszcze niepowrócił
 z przyobiecaniem, od Wm Pana relacyj odpra-
 wionych z Jm Panem Krakowskim Wm Panem
 konferencyj, jednakże mając na pamięci ma-
 gnum sensum et votum Wm Pana, aby list
 od Jm Pana Koniuszego do Wm Pana mógł
 być nieodwrotnie ekspedowany, tedy jak
 przekaże mię przez Sztafetę tenże list we-
 dług Projektu wzmiankowanego, gdyż Wm'
 m Pana approbowanego napisany, tak zaraz
 go przysłać do rąk Jego, unizenie upraszając,
 aby

a dy Wm Pan wedlug zdania swego raczyt tak
 ex propinquo adhiomodum oddanie Jego,
 kiedy y jako sie bedzie zdało Wm Panu najlepiej
 y najwyteczniej. Dlaczezo pisze y ja List
 do Jm Pana Kralowskiego Wm Pana przy Lisie
 Jm Pana Koniuszego Lit^o, aby tenze mój Wm
 szny z tym moim Listem y przy nim z pomienio-
 nym Listem Jm Pa Koniuszego Lit^o jechal do
 Jm Pana Kralowskiego niby directe do niego
 ordynowany, nie nie wspominajac ze byś u
 Wm Pana, jesli tak videbitur Wm Panu. Pisz
 y drugi List do samego Wm Pana in forma o-
 stensibili, abyś Wm Pan raczyt czy to przez swoy
 adres, czy tez przez tegoż Wm Pnego mego z
 listem moim ordynowac ty Excelexy do Jm Pa
 Kralowskiego. W tym sie cale spuszcza-
 na Wm Pana subjiuendo cale to negotium sum-
 me prudentie et dextere Jago ty oraz
 bezdne nieplonne nadziei, ze Wm Pan in hac con-
 fidentia zostajacy teraz z Jm Panem Kralow-
 skim, oltorey wostatnim Lisie z wielkim
 ulowtentowaniem czytatem, tak bedzie sz
 disponowal animum Jm Pa Kralowskiego, aby
 Respon^s wterminach komunikowanych Wm
 m Panu in ante e sum, byś dany Jm Pa Koniu-
 szemu Lit^o Wm Pa ad satisfactionem Grego-
 ile ze tak goone y obliquie Listu Jego ex-
 pressye, jure merito Satisfactorium Respon-
 sum miie powinny. In expectatione z tym
 pożądanego skutku party sularney circa

promissa applicandi M. Pana in publi-
cum potestatem, et in privatum in tey puz
10 3

Respons od J. Kr. m. s. u.
Pap. m. s. u. na Instrukcyę
Wrodzonym Jerzemu Olzan-
skiemu Chorazemu Owru-
ckiemu, Janowi Olzarowi
Podkomorzcowi Kyjowskiemu
Mareganiowi Szaplicowi Low-
czemu Zytomirskiemu, Janowi
Pruszyńskiemu Starosiel Nosow-
skiemu, Jozefowi Potockiemu
Regentowi Ziemiowskiemu Kyjow-
skiemu, Michalowi Zwierzchow-
skiemu Szesniewowi Brzeskiemu
Kyjowskiemu Postom Wojewod-
stwa Kyjowskiego Dany z Kan-
cellaryi Wielkiej Komnary w
Warszawie Dnia XXVII. Mie-
sicazerwca Roku Pańskiego
MDCCXXV.

Jezeli czyie Dopieroż Byłowski J. Kr. m. s. u.
Pap. m. s. u. serce diligentes se, umie y pra-
gme diligere. Szanue ten Dobry Pan y ta-
shawy Ociec nie zokolicznosci mieysca lub
czasu, ale ex zelo stateczney lu Majesta-
towi swemu zyxliwosci synowskich affectu
owody, y dla tego osnadzenie ich od Za-
cnego

onego Wojewodzka Kijowskiego mile przemawiający.

Wewnątrzne uspořádienie jako in manu-
tione novella Legis naybardziej zawi-
sło, tak oto się Jego Kr. M. P. N. M. wy ex par-
te sua wszelkim osiadowaniem starał y
starai dalej nieomieszczenie, aby tenże fun-
dament szersza publicznego nieporuszony
zostawiał, bynajmniej nieustraszyć, że y Za-
me Wojewodztwo Kijowskie chwalebnie exem-
plari zelo suo in tuitione et observatione fan-
citorum persistendo, takowy Tariffę pretio
aqualitatis placenia Podatkow uformowało,
utoraby na duszo następnym y mie ul-
niversalem Zgromadzonej Rzeczy miu mo-
sta approbationem.

Super iacturam Obrad publicznych na prze-
szłym y maik wiele uobolwał Jego Kr. M.
P. N. M. i. wy, ajako przetył tak y teraz
pro Paterna sua sollicitudine nihil inten-
tatum relinquit do udatwienia y abomo-
dowania wszelkich trudnosci, utoreby cur-
sum consiliorum remorari mogły.

Zachodząc Pograniczne z Panstwami
najasmiejsze są Jm. i. difference nay-
skuteczniej y naygruntowniej praticata
methodo przez naznaczenie jommissyi
i. oktory, takze są Jm. i. in sp. i. na przyszłym
dałby y mie uspořádienie mogły. Interea
Jego Kr. M. P. N. M. z Wielmożnym Arcyem

Dothoruum przy Dworze JKrmy rezidu-
 iacym expostulowac haxe, aby ludzie sam
 Imi desistant od wszelkich violencji, y
 zeby Requentibus administraretur justitia
 przex postanowienie pro interim Sedziey
 Pogranicznego polci Komissya z tymu prz-
 szlego nie nastapi. Nicornieszka oraz
 JKrmy P. N. mittuy requirete tegoz Wiel-
 moznego Xcia Dothorubiego, ratione odda-
 nia Xigg Wojewodztwa Kijowskiego, aby
 w tym Puncie Deklarayom y obietnicom sam
 Imi jakonay przedzy dosze rezynow.
 Kommissye ad vislimitanda Bona Terrestria
 a Regaliis jako teraz expediantur, tak gdy
 o nie Haredes Bonorum Terrestrium wedlug
 Prawa instabunt wydac haxe JKrmy Pan
 N. M. z Kancellaryi Koronne Reuerenti-
 bus: Wielobnemu zas Archimandrycie
 Owruckiemu gotow JKrmy suradowy laske
 swoje winny okurrencji, poniewaz na
 te Dobra, ktorych sobie zyxzy, komu winnemu
 Prawo stacy.
 Rewizya Dobra Kwieckich leze publica
 na tymie postanowiona byd powinna,
 Cognitiw zas Terrestreitatib Bonorum do-
 chodow Lepnowych nalezy.
 In reliquis Laske swoje Pansko y pamiet-
 na ad premianda merita munificencz
 tak ceterum Dacemu Wojewodztwu Kijow-
 skiemu

skiemu, jako in particulari Wrodzonym
 Herzemu Olszanskiemu Chorzeemu Baru-
 chiemu y Janowi Chazarowi Podkomorzemu
 Krasnemu pro optime gesta, y za Kolle-
 gow swoich nieprzymytnych Poselstwa pro-
 vincia Jkr mę P. N. mittay ofiarowac ra-
 chy.

Od Jm Pana Kancler
 za W. K. do Jm Pana
 Kasztelana Krakow-
 skiego Altm^a W. Koron
 z Warszawy d. 6. Julij.

Zaluz sie y mnie przychodzi super incerti-
 tudinem et impunctualitatem pisy Jm^a
 Pana inculpata, bo nie tylko doniosem
 przy oswiadczeniu zrychlowa y uatona me-
 go o dosztytu tu starzym consensie ad ceden-
 dum starostwa Swowskiego, y wyrazitem
 szereg zdanie moje, abys Jm Pan raczył pro
 impetranda nova gratia listem swoim
 odezwac sie do Jkr mę P. N. mitt^a, alem
 tez oraz komunikowal Jm Panu warszel-
 sie poufatosci Projektu sformowane na-
 mile Antepmicyalne Instrukcyi, pragnę
 miec zdanie Jego wielkie sobie przed ty
 expedycyą komunikowane. Ze zas czas
 uplywa do wypracowania tychze Instrukcyi
 nięc in fiducia Approbacyi Jm Pana pomie-

niwego Projektu, już tak jako się komu-
nikować do Województwa i Ziemi Instrukcyę
wychodzić muszą. Ogdy in candore wyzel-
lić rzetelności wyrazam, piżę i

Od Jm Pana Kaszte-
lana Krahowskiiego
Do Jm Pana Kanclerza
Wok. ze Lwowa d. 1.
Juli 1724.

Lubo komplementowa wpisania teraz-
niejszym podać mi się materia, gdy przy-
wiec Wmysłiem ad completum Matrimonij
Statum sponsalitii z Jm Panem Wojewodą
Potockim Hetmanem Polnym Wok. Lito jedy-
ny Corci mojej, nie zazywam jednak ap-
paratum verborum, ani przybranych wy-
kontaktowaniemi conceptami stylow, bardziej
rzetelnym cordis loquentis wyrażeniem exam-
plenas cultu Wm Pana tabulas, atorego jako
nie premonialney doznowatem zawsze Łaski
i przyjaci, tak fiducialiter vprašam, abys
zaraz. Akt weselny nadzien Trzydziestę
miesięca Lipca we Lwowie determinowany
bytnosiq, swoją, condoware. Przypasz Wm
mian mnie rediiviro potak ciężkiej choro-
bie. magna solatia et multiplicatis geni-
mina obousaphow miub w zastęgowaniu
sobie, zator emi zostawam niestannie

169
Od Jm Pana Kanclerza
Wł^o do Jm Pana Ka-
sztelana Krakowskie-
go Hetm^a Wł^o z War.
szawy d 17. Julij 1724.

Prawdziwie nie komplementowa do wstę-
gi Wm Pana znaie się być obowiązany,
propensy, radbym miał szczęście z honor
asystować weselnemu Aktowi, na który
mię osobliwa łaska Jego inuitas, a oraz
cierzy się desideratissima visione Wm Pana.
Pewien jestem, iż samego prawie teraz
przez Boku Jm Kr msi. Pam^o Mitt^o zostając go
z jeszcze rozsetaniem Expedycji na Gmili
Antefomigalne intentam Dobroliwa prze-
zornosc Wm Pana będzie mię w tym miała
za wymownego. Preiex adepe votis
Aktowi temu nieomieszkuie, supplicuie,
aoy Opatrzności Boska tak godną tę Parę
obfitością swego kontentować raczyta bło-
gostawieństwa, żebyście Wm Państwo
stygmatycznie widzieli z mię filios filio-
rum in circuite mensae suae, na osobliwą
swoją konsolację gysztych Wm Państwa
zyskanych, między któremi, jako jestem ne-
mini laudus, tak pisze się infinito voto
et vero ultu.

Od Xcia Jmci Pryma
sa do Jm Pana Kan-
clerza W K^o W Lysko
wicach d. 14. Julij

Otrzymały z Łaski Wm Pana z Zapieczy-
towany Consens nasz barwstwo Guxowskie
odebratem dnia dzisiejszego, Saltorego ex-
pedyowanie jak najuniżeniej Dziękuje.

Bedziemy zachwiali dla z Bratem moim i ta-
roftwa tego ad recognitiones tal dawnych
ale nie zastarzających wpamięci, jako z no-
wo wyśmionych na sercu Łaski z Guxow
niegdzie nam nodus Gordius, ktoregobysmy
in obligationes debitas solvere, y siebie sa-
mych z nich ex vinculare niepotrafili.

Przynowanie Repedyceji na iymia Wiel-
kopolski in rem et personam Jmxa Kotł-
zkiego. Proboszcza mego Jmierznińskiego
ponieważ się nie zda Wm Panu, lubens ac-
quiesco, ex senectute debili et morbida
mogłoby być zawód, togo unis militens
juvenes, pro fouis. Parosc decertet.

A że mię wczorayszą Posztą zaszedł List
Jm Pa Krakowskiego Wm Pana, wskazał-
ysię nad nieuspokojoną materją Kommen-
dy, tedy amicū consiliū exposu Wm Panu
czyli sam wezmiesz onus promovendi.

„Kwła

u Kwa Jmci negotij, czyli radzie będxie, abym się z ja przytożył espostulacyi moiej, ad amovendam Syllam, o ktorą się kilka seymow rozbiły onerarie. Trzymam ze samego Jęzo multum valebit Remonstracya, przy honorze Pańskim, który wutrzyma nie przyszłego Sejmu non modicum dāvisit, ze entia Instancyi multiplicare necesse nie będzie. Jeslibys jednak Um Pań sapdział, gotuam instare pro amovendo obice, posylając in Originali List tenże Jm Pa Królewskiego, z odesłaniem Jęzo eadem Cursoria prosząc, et ad solitam clausulam Listu to, przylając, ze sine clausula jestem wnyklowiać.

Od Jm Pańa Kanclerza
W K. Do Xcia Jmci
Prymasa z Warszawy
z 15. July 1724.

Do świętego wykonywania poufanych rozkazow Wę Xci Jmci partykularnie obgrywana ochota z rzetelną aplikacyą moia bierze stimulum ad usus et comoda Wielkiego Jmienia W Xci Jmci, z taką nadzieją W Xci Jmci akceptacyi. Za resolutioną względem ordynowania Cypri na Sejmie Wielkopolski dziękuję

wniesienie Wł. msi, tą porządką ordynując się
zaraz do rąk Jm. Pana Wojewody, Głównego
skiego Generała Wielkopolskiego. Jakom
zas za zywota s. p. Ksi. Jm. Prymasa Bra-
ta y Poln. dzieja moiego życzł był ekspedycy
do Łańc. Woiewodztwa Łańskiego adre-
sować na ręce y dyspozycy, Onegoż, tak y
brać Jm. m. Supplikować Wł. msi, abyś
rządził Łańc. nakazyć disponować dotędy
Woiewodztwa podobną ekspedycy, którą
adjungo.

O Jm. Pana Krasnowskiego m. m. Pana przez
porządką immediate przesłtę miatem y ci po-
dobną insinuwacy, jako mi Wasza Łańc.
do siebie uwzględniony względem materji Kom-
mendy Łańc. komunikować rządził.
Om Jm. m. m. Panu odpisał in hoc Puncto,
y względem Artilleryi, annexum informa-
uit folium. Porządką y Resultatam konfe-
rency po przesłtym. Jm. m. odprawioney, tu-
dzież Kopią listu Jm. Pana Komiuskiego Łańc.,
który niedawno pisał do Jm. Pana Krasno-
skiego, et in hac zastawam fiducia, że za
porozumieniem się dalszym Jm. Panow. Het-
manow z tymże Jm. Panem Komiuszym de modo
executionis Resultati pomienione, konfe-
rency nastąpi przed cymem cum administrato
Prymasalną Wł. msi applicacyi porządane wywołanie. Jest

Supplex Memoria.
le Conventus Oli-
vensis ad Sac. Reg.
Mtem contra Citta-
tem Gedanensem por-
rectum Varsaviae
d. 14. Julij 1724.

Ad eam quam omnes in Ser^{ma} M^{ttis}
Vra Protectione fiduciam ponentes ele-
mentiam experiuntur, Nos quoq' in fini-
busdem subditi humillima cum reveren-
tia et submissione recurrimus. Pre Nobi-
lis Magistratus Gedanensis committimus an-
teriora gravamina, ne prolixiori eorunden-
narrativa oculis Ser^{ae} M^{ttis} Dni Nostri
Clem^{en} molesti simus: in presenti ante
aliquot septimanas posuit excubias mili-
tares in fundo Territorij nostri ad Canalen-
p^{ro} Statione Navium Marinarum acco-
modatum sub pretexto quasi Telonia
Ser^{ae} M^{ajestatis} Vestrae et Reipublicae
defraudarentur, cujus nullum nisi forte
ultro quosdam, idq' inter suos duntaxat
habet documentum, jam veru pro parte
Nostra plus quam aperte in magnum de-
trimentum vergentes. Si enim a tot

. oculis, quibus stat Portus Gedanensis nul-
 lum illatum est damnum. Promontorio Serenae
 Majestatis Vre, nunc certe inani colore pre-
 tenditur. Cum ergo posita exubie novita-
 tem sapiant, magnum jam nunc nobis infe-
 rentes praedictum, majus vero paulo post
 causatura damnum, sumillime prostrati ad
 plantas Serenae Majestatis Vre supplica-
 mus, ut Serenae Majestas Vestra pro Paternae
 suae solitudine, qua unumquemque cir-
 ca Jus suum conservare dignatur, Nos quique
 infimos Exoratores circa partem a Serenae
 Antecessoribus suis hereditatem protegere
 velit, ac dare mandatum ad praefatum
 Magistratum, quatenus praedictas Exubi-
 as e Territorio Nostrum tollat ac revocet,
 multominus vero Receptaculum, a his for-
 digardam pro eorundem commoditate pro-
 ut jam defacto jactavit, ibidem erigere
 presumat, quin potius Nos in quiete Deo
 famulari permittat, qui eo liberius atque
 ferventius Devotiones Nostras impende-
 mus ad implorandum Divinum Numen pro
 felicissimis. R. O. M. Vre, totiusque Ec-
 clesiasticae Domus suae Succisibus, Cujus
 pedum vestigia reverentissime exosulamur.

indigni coram Deo exoratores
 et sumillimi Subditi
 Frater noster Nicolaus Zaleski
 Abbas
 Frater Hierotheus Prior Olivae
 cum toto Conventu

A Sac. Reg. Majesta.
te ad Magistratum
Gedanensem pro parte
Conventus Olivensis
Varavia 21. Mensis Julij.

Nobiles et Spectabiles Fideliter Nobis Delecti
Intelleximus ex Supplicibus Litenis Venerabi.
li Abbatis et totius Monasterij Olivensis, tum
et ex relatione certorum Consiliariorum Nostro-
rum, ac si Fidelitates Vestra ante aliquot Se-
ptimanas Reuicias Militares in fundo Territo-
rij Abbatis Olivensis, ad analem pro statio-
ne Navium Marinarum accomodatum, eo
quasi sub pretexto, ne Telonia Nostra et
Reipublice defraudarentur, posuerint, et
receptaculum alias ordigardam pro militi-
bus eisdem extruere intendant, Unde Vene-
rabili Abbas sibi Monasterioq. suo et Ju-
ris ac fundis ejus magnum praesidium
illatum esse pretendit. Cum autem pro
Jure Patronatus Nostri quod super Abbati-
am hanc, uti et alias Nobis competit,
indemnitate et immunitatibus earum
prospicere, Jurag. earum Protectione Nostra
tueri Nobis incumbat, et Novitas hae pro
avertenda ac si degraudatione Telonei No-
stri et Reipublice, hoc in fundo per Fidei-

tates Vestras adinventas prorsus non neces-
saria spe dignosuntur; ideo mandamus
Fidelitatibus Vestris, quatenus easdem Ex-
cubias Militares ex profato fundo Abba-
tie Pluvensis amoveant, neq' in eo reus-
paculum vulgo sordidam aliquam in-
vito Abbatem et Monasterio extruant ad
fundum eundem uti alienum nullo mo-
do interessare presumant. De cetero Fi-
delitates Vras bene valere cupimus. Da-
cantur ut supra

Opisanie burze,
nia y rabowania
Collegium Thorun-
skiego Soc. Jesu q. 17.
Lipca 1724. 8°

Jak to jadowna y nigdy nieugaszona prze-
ciwko P. Wierze Katolickiej, a zatym y
przeciwko Katolikom Heretycy wzy sey
prawda, ale ooblicie Lutry, nie nawise
maiq, polazata to Luterya Thorunsha
q. 17. furrento na O. Jezuitch Thorun-
skich y ich Collegium, atore ledwie nie z
fundamentu orax z. zkolami zruinowae
chciata, a to ztey olazji, ze pod czas Proces-
sji, atora sie cum Venerabili po smen tarzu
Kosciola

Kościoła Pannie Zdobnych w niedziele
 przeszłą odprawowała, postrzegł Student
 Jezuitki która przypatrzyła się i irreve-
 renter. Procepyi z głową nakrytą, zło ductus
 Kapeluszu mu zdjął z głowy, tak to zanie-
 ciałow uraziło, że Studenta na smertarzu
 Kościoła Pannie Zdobnych po Procepyi po-
 gołkami ubił, uwięził, i za pozwoleniem
 Pana Prezydenta bez wiadomości Wielkiego
 Księcia Rektora Jezuitckiego do Wartbudy
 Miejskiej wsadzili, okym dowiedziawszy się
 Studentu Jezuitcy expostulowali z Panami Pre-
 zydem i Burgrabią, natę expostulacyi
 nie uchylił, tylko że odpowiedź od Pana
 Burgrabięgo ustąpił, że kto go łaził wa-
 rzać do Wartbudy, ten go niech łazić wy-
 wodzi, trzymając się tej odpowiedzi Studentu
 Jezuitcy, szli do Mieszkanina tego, który
 wartę sprawował, i wziąć łaził Studenta
 i inni zaś mówili, że jakoś W. łaził
 władzą do Wartbudy Naszego Studenta,
 tak go W. łazić wypuszcze, ta jest wola
 Pana Burgrabięgo. Mieszkanin fingendo
 lenam, jakoby miał listę posłać do Zol-
 nierz, o wypuszczenie więźnia, sprawował
 Zolnierz, i jednego z prosiących o uwol-
 nienie więźnia łaził i wszelkimi przy-
 czynami niewinnie wziąć do Wartbudy. Ta-
 kąż, rozkazem Studentu Jezuitcy po-

wtornie szli do PaPrezydenta, chcąc mu do-
nieść co się stało, jako miasto uwolnienia
jednego, jeszcze drugiego wzięto do Wartbu-
dy, ale ich studzy nie przypuszcili do niego,
onychże polajawrzy. Tak tedy niemożę spra-
wy doysc Studenti Jezuiicy, niemożę też
znieść tak ciężkiej swojej urofuzy, a chęć
iż niecznie wężnion windykować, tego spo-
sobu sądzi to jest, bez konsensu W. X. Rektu-
ra y X. Prefekta. Szkoła złapała Studenta
interdikcyę y do Szkoły Jezuiickich zaprowa-
dziła. Tędy tedy P. Burgrabia, Prezydent y
Magistrat Thornunski ożypisac pokazali
być pierwowzem Motorami buntu y tumultu,
ktory dozwalać wzięc drugiego. Studenta
Jezuiickiego niewinnie bez wszelkiej przyczyny
do więzienia y pod wielą Talerów strofą naka-
zali zgromadzenie się pospółstwa, to zgroma-
dzenie uderzy na szkoły. Studentow Jezui-
ckich umysliło, co zrozumiały. Studenti Je-
zuiicy, mieli się na ostrożności, y gdy obaczy-
li że się autry, dypia, y na nich uderzy chcą,
stannili się przed Szkołami y Collegium stoją-
cych, to cegłami, to kamienniami rzucali, cze-
go niemożę Studenti Jezuiicy znieść,
uderzyli na nich, y pewnieby ich byli rozpe-
dził, gdyby im był Kapitan miez. ki z Koł-
nier zami na Sukurs nieprzyszedł, ktory
cazał

Kazat osnia z Litindac do Studentow. Co
 postrzeższy Ob. Jezuię, dla uchronienia się
 wielkiego tumultu, do Collegium Studentow swoich
 wegnali, y na reguły pp. Prezydenta Studenta
 Lutenskiego zabranego Pu. Wiedemajewui wrę-
 ci oddali, y rozumieć Ob. Jezuię, że za od-
 waniem tego Studenta Lutenskiego miał się tu-
 mult wspowski, ale się inaczej stało, gdyż wię-
 szym wrzaskiem y hałasem do szkoł Jezuiickich
 y do nich drzwi gwałtem wytłaczali z pocho-
 dniami, mołanami, szpintami, z rapierami, z sie-
 kierami, z berdźkami, pistoletami, kijami, Dra-
 gami wpadli, y wpadłszy do wewnątrz, do szkoł,
 drzwi powybiali, wzniołach Katedry, ławni,
 i tóż, ławice szuwalne porabiali y palali,
 ołna z ramami y brzydzami powyrzani, piece
 we wszystkich także szkołach porabiali, y
 Kongregacyom Studentckim nieprzepuszczając
 bo naprzód w Kongregacyi mniósłszy Ostarz
 nowy, nycerską robotę wywołony, porzucił,
 porabiał, toż y w Kongregacyi nięlsz, Ostarz
 w ruinie, gdy go tak zruinowano, że k-
 dule znać Ostarza zostaty. Dopieroż na
 obraz, które były, lub to w Kongregacyach
 lub w szkołach jad. Heretycki wywarły, bo
 naprzód Obraz Naswiętszej Panny niepokana-
 nego przejęcia posiedzący, Drugi Obraz Mat-
 ki bolesny obuchem potłuczony. W infimie
 obraz Bógostanionego Regisa posiedzący.

na Kawatki, Obraz B. W. Marii Annun-
 ciata porwany y podeptany, obraz w Poety-
 ce . . . Jozefa podarty, a iwo najzatosniejsza
 inze Obraz, jako to Obraz Najświętszej Pan-
 ny, Kawierny Soj. So Kazimierza ogień na
 wiliy nanieuwszy popalone, a paląc przez
 ogień ztosiwie skawali, y spalając te słowa
 . . . Bluznierskie szuchałi Terazę, ratuy Dzie-
 wicek, wrexau powiadaiy. Papistowie, ze ich
 ty ratujesz, ratuy zę teraz sama. Inni wo-
 łali Vivat Maria. Tak szkoty ad intra
 xruinowawszy, wybili drzewa na gansle do
 . . . um Jeznickiego, także y drugie dwie
 drzewa do Jedy pieraszy Kolegiackiej, w któ-
 rą wpadły, toł wielki potamali, ołnia
 wrytacie powycinali. Pana Jezusa ułrzy-
 zowanego na obrazie. Bole szpądą przebi-
 li, Obraz Najświętszej Matki wniwierz po-
 darł y porzucił, Obraz Drugi. Pana Jezusa
 ukrzyżowanego dwa razy szpądą przebili.
 W tym Gwardya J. Kr. M. na . . . (Słlegio
 Jeznickiemu przyszła, ato wty nadzieie, ze
 Kapitan Mieyski z swojemi ludzmi miał
 bronić fortę Kolegiackiej, ale się nieczę-
 sta to, niewiedziec xrzyżego Ordynansu, je-
 den z Rayow Thorunskich jak tylko Ka-
 pitaniowi do weka porzeczność, tak zaraz
 żołnierze mieysce wxięwszy flinty pod Pałacy
 do . . .

od Collegium odstąpił, a to dlatego, żeby zają-
 szona w terytorium tym bezpiecznie na Collegium
 i Jezuitorów uderzyć mogła. Jakiż tak się
 stało, bo jak tylko garnizon Królewski w terytorium
 z Języ Komunalnej Collegiańskiej na Włocławek
 manu et violenter wyparował, tak zaraz Lu-
 terya rozbudzona bardzo wzięła impet o-
 brata na Collegium, przuciła się naprzód do
 forty Collegiańskiej, gdzie nie znajdując żadne-
 go z Łodnierów Miejskich Dwarzyli się sztur-
 mem Collegium dobywać, i użyci to. Naprzód
 wzięli obłężę, jedni z flint i z pistoletów do
 Collegium strzelali, inisi kamieniami, cegłami
 pięściami przez okna do środka rzucali, tak że
 stało, że iż żaden z 100 Jezuitorów w życie swoje zo-
 stać nie mógł, bo kamienie do nich i cegły ja-
 rzą grad leciały. Dlatego też żadne okno, które
 było na Włocławku nie zostało, inisi osobli-
 wie Ciesle z siekierami, Rzeknię z toporami,
 kowale z młotami rzucili się do forty, Collegi-
 ańskiej i w jej przysionku wszystko co tylko
 mogli, jako to okna, drzwi, drzwi sztachet
 sadzone poruinowali, a drudzy drzwi do Colle-
 gium z siekierami wyrąbywali, ale ze były
 potężne dębowe dali im pomocy. Raczę wzię-
 wszy drugow zelażnych niemi mur, gdzie
 zawada Łamca od drzwi wysiła, i tak
 fortę wyłamawszy do Collegium wpadli po-
 wodzinie dwudziętej w noc. Gdzie po wzię-
 ciu fortę która jest przy fortej Jezuitorów,

wszystkie inne jakoby na dołnym kurytarzu po-
 ruinowali, bo wszystkie olina z pićć w nich
 potłuli, stoty z stotki z tuchla potamali,
 porabali, drzewi także do wszystkich tamże
 jak przybijali, co w nich zapali; między się
 wykarpali, naybardziej się jednak w Vesp-
 arny oznaki dali; bo ja wniwecz zrabowa-
 łem, tak że ledwie na raz jeden chust białych
 wnię zostalo, co tylko było obrazów na tym ku-
 rytarzu dołnym, nad każdym się gorzej niżli
 poranie pastwili, bo naprzód obraz wielki w Ca-
 mach wkręcowanego Chrystusa czterę razy
 znacznie przebiły, obraz S. Ignacego y Xavie-
 ra z P^m Jezusem trzy razy pochnięty, y od ra-
 mow odarty. Obraz wielki Nays. Panny wa-
 łem na sztabki porodzieramy, obraz wielki Pana
 Jezusa wkręcowanego y Nays. Panny Bolesney
 z męcennikami podarty. Obraz Nas. Panny
 z P^m Jezusem y z S^z Katarzyną podarty y po-
 rałany. Obraz S. Xawierego przebiły szpadą,
 Jezoz S. Drugi obraz trzy razy przebiły. Obraz
 wielki S. Franciszka Borgia za podarty, o-
 obraz S. Gostanionego. Aloixego Gonzagi wni-
 wecz podarty, inoze zas pomniejsze Obrazy
 jako S. Jana Chrzciela, S. Doroty, S. Joz-
 efa, S. Ignacego, S. Doktorow, wszystkie S.
 obrazy kaprowe podarte y podeptane. To
 szczegul ze się do Refektarzu nie dobyli, a to
 Hatego

Dlatego, że im Obraz mieli S. Ignacego, któ-
 ry z ciemnymi odzietymi i nadz. i drzwi Refektarskie
 y drzwi Luterskie zastawił, atak za Protektora
 S. Ignacego Refektarz wcałowi został. Tym
 czasem Guarnizon K. M. i. spuszczał się na Zł.
 nierz, miewał ^{ze} skalających Kanali wesoła
 do Kollegium broni mieli, wbezpieczony, szcót
 żeby przez nie znowa nie weszła do Kollegium Lu-
 terya, pilnował, ale kiedy wziął przestroga ze
 Kanalia Luterska nie tylko się do Kollegium do-
 była, ale też wzięła dołne Jęby poruinowawszy
 porabowawszy, na gorny Kurytarz impet swój
 gotowała, chciał iść na odzież Collegio, ale i
 nie mógł determinować, atąd iść, czy przez U-
 licę, czy przez Jęboty, tym czasem Kanalia Here-
 tycka na gorny Kurytarz wpadła, naprzód
 na świątynię Pańską, to jest na Kaplicę do-
 mową, w której zostawało Venerabile ztorc
 swoje Heretycką wyprawę, krak, Snyć się
 wboła do tejże Kaplicy y drzwi dwójakie po-
 rabata, do Kaplicy wszedł Obraz S. Józefa
 spadłami przebił, olna w tejże Kaplicy
 potulił. Co widząc jeden z Braci Złotych
 uiał i, o Honor Świątyni Pańskiej, strofując
 ich oten Dishonor, który czynili Bogu przy to-
 mnemu w Kaps. Sakramencie wzbiorum, na
 tę perswazję przepuścili iż Rakozowie ot-
 tarzowi y Venerabili, że go na ulicę sknen
 pjało niektórzy chcieli i niewyrzucili, ale owe-
 mu Bratu Złotemu nieprzepuścili, o go

bez miłosierdzia pobili i potłuli. Z łaski
 udata się tak Piłkielna Kanalia do pieruszej Jasy
 Zakonnej, do której Drzwi wybiwszy, na talerz
 rabunek jako ydo innych weszła. W tym Guarnizonie
 Jk mł na odwiek Jezuitem przyszedł, y przyszedł
 się na rabunkach one, Jk uderzył, opierał się
 z raku, ale kiedy się oprzeci nie mogli, musieli się
 wielkim napałem tłuznić. Boga y Świętych Je-
 go przed samą forte Collegij reiterować, tam
 złączywszy się z korańską Kanalią, obrot Collegium,
 uderzył na Guarnizon Jk mł, którego go prze-
 tamac y przełamawcz, na dokonanie Collegium
 owinę, przez forte wnieść, ale Guarnizon mocno się
 opierał, dlatego też w tym opieraniu jeden z Guar-
 nizy szpadą przebił, a drugi koraniem, a trzeci
 z tą reszłą odważnie stawali, że za Wiarę
 Katolicką y za honor Boga y Najświętszej Mat-
 ki Jęgo krew lać y ginąć gotowi. Widząc Lu-
 tersha Kanalia tę Katolików odwagę y reso-
 lucję poprzestali się opierać Guarnizonowi,
 ale ty tego żądali, żeby im pozwolili rewizji
 całego Collegium, a to na szuwanie niw to za-
 branie. Kudenta Drugiego, którego wtedy im
 pozwolono, a oni po rewizji uznali swoją
 piękną pretensję, deklarowali tak O.
 Jezuitem, jako Pu Kapitanowi Guarnizonu
 Jk mł, że mieli już tumult poskromić
 y od Collegium odstąpić. Niedostając jednak
 deklaracji ich O Jezuici, wprosiło to u Ka-
 pitana

pitana, ze Guarnizonu przez całą noc z Colle-
 gium nieprowadził, jakoby ze Ob. Jezuii przy-
 szły Collegium swoim niezgine, y ze całe Colle-
 gium in ruinam y supellex jego in directionem
 nieposzła, temuz to Guarnizonowi Królewskiemu przy-
 pisują, mianowicie ze Luterya Thorunskiego
 miasta osobliwy jad y zawziętość przeciwko ca-
 temu uprzedzie Collegium, ale nay bardziey
 przeciwno Wielob. X. Rektorowi tego Collegium,
 y X. Prefektowi Szkoły, a jeszcze bardziey prze-
 ciwno X. Mercelowskiemu, y wrotopnie Ob.
 Jezuii wzięli, ze się tej zawziętości Kanakij
 na oczy nie narazali, bo pewniey konfuzji,
 ba y śmierci nie uoxli byli, y tym wrotopnie
 Ob. Jezuii sobie postąpili, ze studentów
 Collegium swoim przed zawziętością Luterską
 tak dobrze utaili, ze żadnego z nich najmniey
 się sława niepokochała. Na ostatku zawzię-
 tość Luterya odwarzyła się na ruinę całego Mian-
 sta, bo na kilku miejscach ogień, choć Collegi-
 um wcale wzahładano, ale mieszkanie ja-
 mi obawiając się zżuby całego Miasta ogień
 oasie razali. Ze zaś nie tylko na Jezuiirow, ale
 na wszystkich zstał Katholikow też miata. Lute-
 ry nie nawisł y zawziętość, a to stąd jako ona
 powinna obaczyć, ze im Katholik Miasto wiarę
 swoją, Katholicką zapasłudził, y reszcie razbył
 w Thoruniu rozárzewił, dlatego myśleli też ze
 obaczyć na upolemienie ich zaxyc, y pewnieby
 przy szło do tego, bo się już na Kamienice trzech

osobliwych Katoликow Jm Pa Vernera, Jmni Pana
 Celo Rzytke, Jm Pa Rubinowskiego Pocztmaysra
 Jmni y Jm Pa Maryanowskiego zmauwiali, ale im
 przeszkodził dotego Juarizon Jmni, który
 przez całą noc wparacie przy górach Collegia-
 chiey stał. Trwał ten tumult nieświeższy, se-
 retychi od pułgodziny na środny wieczorny, aż
 do południa. Najajutrz jawnie waz kuterya
 jessze ożazi szukata do wznowienia tumultu,
 marząc się choć nieświeżnie na studentow Je-
 zuickich, że na Lutrow kamieniami rzucali,
 Ruskami nazywali, dlatęgo za perwarę przy-
 tomnych na ten czas in Collegio tak Duchownych
 Praciatow jako y świeckich Urzędnikow, Wre-
 letu X Reutor deklarował sekretarowi od
 Magistratu na to zastanemu studentow przed
 czasem wypuszcii, naprzód dlatęgo że szkoła
 zruinowana, a druga żeby kuterya nie miała
 żadney pretensyi y ożazi do wznowienia tu-
 multa, Wiąsion, Magistrat uaxat na rynku
 obwołać y przyuwać, y toż za użazanie pisane
 na Bramach poprzecyć, żeby żaden z Mie-
 szczan niuomu, osobliwie studentom y Kato-
 likom do zwadek, a dopiero do tumultu nie da-
 wał ożazi, a to joss wtraty głowy. Aże w tym
 tumultie nagusęcy było Pisarzy, Ktopow,
 Wozni kuterych, dlatęgo na requizygg os.
 Jezuitow żadnego z Pisarzy, Ktopow y Wozni
 z Miasta niepuszczali dotych czas. Jsi dale
 dżiac będzic czas pokaze.

Od Jm Pana Kancler.
 Za Wok^o Do Jm Pana
 Solohuba Lowczego
 Litewskiego w Warszawie
 d. 19. July 1724.

Quiellim zalem przyjechał tu JmP. Chorąg
 z Towarzystwem Chorągwi Leśkiej Krola Jm
 Pam^o m^o, chege p^odać sup^olię, Krmgi, u-
 szarzuąc się na Wm^o Pana o to, jaleby s^o miał
 tę Chorągiew w mieście Gostyninie bez dania
 obiazgi napiechać, y bezbroznego tegoz JmPana
 Chorągego pobieć, y Towarzystwo tę Chorągwi
 p^ownofundować, y Jednego z nich zanie, barzaj
 tedy, izby ta sup^olię mogła exacerbare Jm^o K^o
 m^o Pam^o m^o, y dalszą tasę prachidene l^o m^o
 m^o Pana, zdatu mi się zatrzymać tychże sch^o m^o
 i^o swarzystwo, abysy jenzke, wty swy brzyw-
 dzie do Krola Jm^o nieudawali, ale wprzod
 Przyjacielsko convenire Wm^o Pana, jaleoz
 nie remonstruie tę brzydę, tedy Wm^o Panu
 wiadome, zyskę Wm^o Panu p^omnionych
 sch^o m^o Towarzystwo przyjacielsko zago-
 dzie, y uspokoi, aby nie mieli obiazgi sup^oli-
 rowania Krmgi, utorym pewnie Krol Jm^o
 jako dobrze zastawozym musiałby dać pro-
 tacyę do popierania Prawem talowego p^o-
 grepu, zuzo jale incommoda, nieukontento-
 wania, y wlasne Panskie ubliżenia subequi

mogą, gdy to Wmian zwazysz, rozumiem
ze wszelkim sposobem wypolowi ichmion sta-
rac się Wmian będziesz. Bezgo powtornie zy-
cząc zyskać.

Od J. K. Mści do Wrodzonego Starosty Gostynskiego

Wrodzony Wierne Nam mity. Zachodzą
tu częste skargi y supplicie od Towarzystwa
Chorągwi Naszej Lelug w Gostyninie Jmsi-
stency mający, przeciwko Wrodzonemu
Alexandrowi Zaykowskiemu Komornikowi
y Regentowi Grodzkiemu Gostynskiemu, który
onych roznymi sposobami przesładowie, grun-
ta ich przez tradycyę Urzędowem za przewo-
dem Prawnym, dla niezapłaconego Podatku Po-
głownego we Wsi, zallu posiadłe sobie uxar-
puie, zacięwa zallu ich, Wsi y wypasza, wla-
ściwlich y zboza bydlęta wgania, y coraz do
Grodu Gostynskiego onych pod pretekstem wyklu-
pienia zapozywa, y nie sądząc się, z nimi pod
Regestrum trzyma, Kancelarystwo y inne
Osoby, aby to Towarzystwo inquierowali,
naprawuie, Urzyski po Gospodach rozpisa-
ne maza, y do nich nuprowadzae się Cancellar-
yostom uaze, Towarzystwo zflowch Gospod
inquier, Nagrobki, albo mogily ich z tymiz
Cancellarystem rozrzuca, y inne violenye
ony

Orym czyni, Co ze się przeciwko Prawu y
 wszelkiej słuszności dzieje, tedy po Wierności
 Waszej tego żądamy y mile ciemy, aby dla
 zatrzymania pokoju prospokitego, y zabie-
 ganiu dalszej kłótni y wioleny między To-
 warzystwem y Sancellaryjstami przexegone-
 ro Wrodoznego Alexandra Szaylowskiego re-
 stytuował, aby tego Towarzystwa persequi-
 rować zanichał, albo jeżeliby dał się być
 w tym incorrigibilis, od Regency y od Sancel-
 laryi Grodzkiej, Gostynskiej dodał, y Sancellary-
 stów ostrzegł, y surowo napomniad, żeby prze-
 śladować tego Towarzystwa Chorągwi Naszej
 poprzestali, wioleny ani krzywdy żadney y
 Contemptow Orym nie czynili, ale żeby się
 słomnie przy Sancellaryi zachowali, jeze-
 liby zaś Towarzystwo pomienione krzywdy
 swie. Prawem dochodzić y zapożywać tyć
 którzy im wioleny perxmili, chcieli, tedy
 aby Wierności Wasza indilate sprawy O-
 rym sądząc, pilno zalecamy. Co ze Wiernu
 Wasza wixni, bynajmniej nie wątpimy, do-
 brego z tym od Pana Króla Wierności Wa-
 szej życzemy Zdrowia. Dan w Warsza-
 wie Dnia Lipca 1724.

Od Jm. Pana Kancelerza
W. K. do Jm. Pana Ka-
sztelana Krahowskie-
go Hetm. W. K. z War-
szawy, d. 20 July 1724.

Dziękuję, wnieście Wm. Pana, za wiadomość
o odebraniu Listu Jm. Pana Koniuszego i Lito-
Jm. Pana odemnie postanęgo, litorego con-
tenta z urzędem, powołaniem i tatarskim, uto-
żone niewątpliwie, że jako znalazły akceptację
in summo iudicio Wm. Pana, tak otrzymał
a magna et amica mente Orędowni rezolu-
cyę. W. K. ponsie, korespondującą repres-
syom tegoż listu Jm. Pa Koniuszego i Litew-
skiego, że ta materya dobra intencją
i manierą traktowana, odpowiedzi się według
Punktu Instrukcyi B. K. i. m. si przed szynem
zu kontentowaniem publicznym i prywatnym
za dalem jałom wprzeżym listie namie-
nit porozumieniem się Wm. Panow. Ja pro
modulo meo gotuam dopomóc zprawni-
wey ad obsequium publicum et privatum
ochoty.

Od Jm. Pana Kanclerza
W^o Koron^o do Jm. Pana
Podskarbiego Wielkiego
Litewskiego z Warszawy
d. 27. Julij 1725.

Przez spieszącego Jm. Pana Kasztelana Mści-
tańskiego do Grodna na Wjazd Xcia Jm. Ka-
sztelana Wileńskiego Mm. Pana, odzywam się
Wm. Panu z moim uniezonym wstaniem i oświad-
czeniem nieustannej Zyczliwości, wpraszając, a-
byś Wm. Pan sądził byś za Javens Desiderijs pomienio-
nego Jm. Pana Kasztelana Mści. tańskiego Mm. Pana,
et in hoc voto Zostając, abyś Wm. Pan rebus con-
fictis do wmontowania swego w tamtym Kraju,
tu ad Regiam szczerliwie przybywszy, dał nam
honor Desideratū Visionis suae. Ponieważ
nie przyszedł Wm. Panu ani Xcia Jm. przed odja-
zdem swym Zgod Deferre Jkr mui Resultatum
naszej Konferencji względem powstornych. Sz. mi-
Ja po djezdzie Panu tego donieść nieomieszkałem.
ale Jm. mui visum est, aby prelatari eventum
pierwszych Ordynaryjnych. Cygniów, a dopiero po-
tym to wydawanie. Cygniów resolve, za donie-
sieniem Zdania Jm. Pana. Hetmana Wielkiego
Woxa Lito. Nie wątpię zatem, że albo isto-
wa insinuaacya, albo przytomna. Xcia Jm. pro-
perabit to negotium. Tymmi dniami pisatem
do Jm. Pa. Stomiba Towcego Woxa Lito, in certo
pragnanti negotio, jako Wm. Panu ex annexa

copia patebit, ale ze ~~z~~^z adjechał na pami-
nioną wiażd do Grodna, więc podobno jeszcze
go ten list mój nie doszedł. Jako tedy przez
tęskawą promocyą Wmiana Interepa et vota
tegor Jm P. Lowczego suam wzzięty prosperi-
tatē, tak smiem wypraszać Wmiana, aby Jmu
razżył do tego inducere, żeby querulantes na-
lezye uspokoić, y tym samym ab ulteriori re-
curru do Jm. P. Pamietto odwrócić ich.
(Że gdy się postanie Wm. zapewnić spodzie-
wam, oraz piszę się infinito et vero cultu.

Od Jm Pana Kancelerza
W^oK^o do Jm Pana Kaszt.
lana Krakowskiego Het.
mana W^oKor^o z Warsz.
wy d 27. July 1727.

Jako Komisarz Państwa Miłob. z Łódź Kancelarii,
upewniam w Instrukcyach Św. Województwa
na fundamencie Resultatów Konferencji, że
materya Komendy wyłożona będzie przed
Sędzią, tak in eodem voto et spe zostając, że
to przed Sędzią effectualitatem przy Łódź Porządku
także expediet uprzedzić primordia Sędziu
pomysłnym ad vota publica et ad satisfactio-
nem privatam tego Interesu wyłożeniem..
Relacja de enormissimo attentato w Toru-
nie, którą in annexis posyłam Wm. Panu, jak
prędzej tu do Państwa Kom. wracając z listem Jm. X.
Biskupa

Biskupa Chetmiskiego urgentissime instan-
tis o Zmocnienie Prezydij w tymże miesiecu ad-
vertendos ultiores tumultus, tudzież Relacya
przytomnego tu Jmci Pana Dambskiego Pisarza
Siemskiego Jnowrotauskiego, jako in Vicinis
Territorijs mieszająca Nobilitas, armata ma-
nu intendebat vindicare tantum scelus, tale
zaraz obliżowała. Przeczornosc et pium zelum
Principis, ze in hoc funesto incidente moram
axatym preventivam z Wn. Panem communica-
tionem non admittente, sztepszej Gwardyi swej
Lazat komenderować tamże do Thorunia ludzi
na utrzymanie securitatis debite. Co samo
Jmci Panu woin. dowoi. Wn. Panu. Jazas
wyszłościę punktualności to wyraziwszy, pi-
szę się infinito et vero cultu.

O Jmci Mści Do te.
goz Jasn. Wielmożne.
go Kasztelana Kra-
kowskiego H. a. W. K.
Dzie ut supra

Jasn. Wielmożny Uprze, mie Nam miły.
Jad przedko doszła Nas rzetelna relacya o
tumultach w Mieście Naszym Toruniu, nie tyl-
ko przez wstną informacyę Wrodzonego Dan-
skiego Pisarza Siemskiego Jnowrotauskiego,
ale też przez listowną, a szilną bardzo Wie-
lebnego w Bogu Biskupa Chetmiskiego jako
Loc. ordinarij Instanczy, zeby niecodwierzanie
securitatis causa Praesidium wspomienionym Mie-
scu

scie Naszym augeatur, tak zaraz zleciłismy
z Gwardyi do Boku Naszego wyprawi ludzi
wista, na zmoconienie tamże w Toruniu zo-
stającego Guarnizonu, y na zabiekanie in
tempore dalszym niepomysłnym konsequencyom.
Oraz gdy Uprzejmosci Waszey Doniesiemy, a
oraz na obżerniejszą komunikacyę Wiel-
możnego Kancelerza Wokron. referujemy się,
dobrego onemuz od Pana Boga zyczymy zdra-
wia. Da ut supra

Supplex Memoriale Secretarij Gedanensis ad Sac. Reg. Mtem

Detulit haud ita pridem in sinum Paternum
Sac. Reg. Majestatis Vra Civitas Gedanensis
humillimo, quo et ^{ma} Majestati Vrae obstrin-
gitur subjectionis cultu illa, quae a. ex ^{mo} Rege
in Prussia ad eandem pervenerunt desiderata, tam
summis ad Rd Mtem Vra, unici in Terris Do-
mini sui Clementissimi, quam Civitatis ipsius
Junius prejudiciosissima, Res agebatur De certo
quidam juvene Michael Bantzor dato, mins-
renni, ac in servitijs pro addiscenda mercatura
constituito, qui Tutoris correctionis impatientis,
in Protectionem Ser^{mi} Regis in Prussia se rece-
pit, ac impetrata ibidem etatis venia titu-
lum consiliarij commerciorum adeptus, ut prodi-
galitati magis, ac per etatem ipsi licuit, servire,
ac de

ac de bonis suis, quorum partem non exiguam
 pro utento titulo, militari Cassa promississe di-
 citur, liberius disponere posset. Qua de re cum
 ad Ser^m Matrem Vram Civitas humillime re-
 curriset, ac pro devotionis suae nexu Debitè re-
 monstrasset, Ser^m Matris Vrae
 Jurisdictionem, nec non Jura ipsius Civitatis
 quin omnium Gentium Jura, utpote quae in pu-
 beribus nec velle nec nolle tribuant, multo
 minus per concessionem veniae aetatis et chara-
 ctens scientiae juvenili patrocinantur, non le-
 viter inde convelli. Ser^m Matris Vrae pro innato
 suo tuendi sibi subditos zelo apud Ser^m Re-
 gem in Prussia eam Civitatis Gedanensis, quod
 omnes in illa devinctissimis venerantur pe-
 ctionibus, habuit rationem, ut sub a lis Ser^m Matris Vrae
 eadem tuta Jurebus suis frui, et ab
 impetitionibus similibus secura esse posset.
 At quod summo opere dolendum, justissimis
 juxta ac gratiosissimis remonstratombus
 Ser^m Matris Vrae speratum nondum respon-
 disse effectum. Rescriptum novissimum Ser^m
 Regis in Prussia, quo Civitas ad extraditionem
 bonorum immorigero minorenni juveni in
 fundamento susceptae Protectionis, et impetra-
 ta veniae aetatis, additis in speciem exhorta-
 tionis comminationibus, sine ulla protela-
 tione denuo stringi vult,
 comprobatur.

Simile quod ex parte Ser^m Regis in Prussia
 Civitatem affuit, est postulatum, durissimis

pariter Rescripto insinuatam, de solvenda in
continenti Subditis Brandeburgiis, Civitatis
creditoribus summa, secundum transmissam
Designationem 219500. flor. bon. mon. nec
non protensa Declaratio, qua ratione et qui-
bus in terminis solutio plenaria residui debi-
tarum summarum sequi debeat.

Recordabitur benignissimè . ac . Reg. Mtes Vra
quæ ante annos non multos a Ser^{mo} Rege
in Prussia, ad Civitatem ides pervenerunt simi-
lis duritiei et vix non penalia Rescripta, Ci-
vitati non aliundè, quam à Sa. Reg. . Mte. Dno
suo Clem^{mo} expectanda, quorum tamen effectus
ob paternam . ac . Reg. Mtes Vra Protectionem
est tandem, ut . Ser^{mo} Rex in Prussia ad mitio-
ra erga Civitatem flexus, moram solutionis con-
venientem acceptaverit, et Civitas e contra.
no mandatis . Sa. Reg. Mtes Vra, externorum
debitorum solutionem ante omnia injunger-
tibus, subjectissimi obsequij cultu satisfaciens,
ex eo tempore in hodiernum usq. diem Sub-
ditis Brandeburgiis, creditoribus suis aliquot
centena millia flor. bon. mon. actu et realiter
exsolverit.

Quæ cum ita sese habeant denuo ad . in
Rm. Mtes Vra humillime confugit Civitas
Jedanensis afflictissima supplicans, dignetur
Sa. Ra. Mtes Vra, eas cum Ser^{mo} Rege Pres-
sio imire rationes, ut quoad primum pun-
ctum

cum, exemptis illa minorennis Bantzeri, tan-
quam Supremam Jurisdictionem Sac. Ro. M^{tes}
V^{re}, Civitatisq' Jura unvellens, pro nulla de-
claretur, similisq' exemptionis modi, sive fians
per assumptionem Characteris, sive per receptio-
nem Protectionis, aut quemcumq' alium titulum,
a Ser^{mo} Rege in Prussia in Labefactionem Jun-
um. Sac. Ro. M^{tes} V^{re}, et eversionem Judiciorum,
que per Dei Gratiam, authoritate. Sac. Ro. M^{tes}
V^{re} salva et intacta hactenus exerauit.
Civitas Gedanensis, sinistre potentibus minime
indulgetur, aut concedatur.

Quod exolutionem summorum subditis Bran-
denburgis debitarum concernit, Civitas Geda-
nensis humillime confidit, fore, ut ad gra-
tiosissimam Interpositionem Sac. Ro. M^{tes} V^{re}
Ser^{mo} Rex in Prussia habito etiam respe-
ctu promptitudinis, qua Civitas solutionem
earundem, per tot annos vicibus haud in-
terruptis continuat, moram Civitati indul-
geat, non eam in finem, ac si intra certum
tempus nihil solvere, multominus oneri
solvendi plane se eximere intendat, sed
ne tanta summa una ac simul, idq' sub
comminationibus gravissimis et Rescriptis
Quarissimis exigatur.

Venerabitur iterum, hoc gratie et bene-
ficientie sibi a Sac. Ro. M^{tes} V^{re}, Do-
mino suo Clementissimo conferende ma-

numentum, subjectissimis obsequiorum stu-
 dijs Civitas Gedanensis, Deumq^{ue} ter opti-
 mum terq^{ue} maximum precibus ardentissi-
 mis implorare non desinet, ut. Altum
 Regium diutissime firmum, et sacrosan-
 ctam Majestatis Vestre Personam in
 seors nepotes salvam et incolumem
 gratia sua divina servet, conservetq^{ue}

Aure Regia Majestatis Vestre

humillima subjectionis cul-
 tu devotissimus
 Reinhold Rudolph Behne
 Civit. Gedan^{ensis} Secretarius.

Od Kcia Jmci Pry.
masa na Sejmiki
Antefomicyalne.

Wychodzi biennalis Interstitij cras, q nad-
chodzi dies salutis publicae, licet Wm Pno-
wie, jako gorliwi tej Ojczyzny synowie, solli-
citam wto Dobra pospolitego exonerare men-
tem, q niejako manuum operi zbawiennych
obrad admoveere zechciecie. Przychodzi z mnie
cras tot votis porzadany, abym niecontentu-
iqe sie tym, co fama publica doniesc mogla,
z partykularney moiej erga singulos et mi-
seros donioist propensyi. Jzaska Boska
y Panska eo mie wci posuit, gdzie w pier-
wszej godnosci ta Ojczyzna primas curas
et prima decora, nierozdzielny ztozyla y
ztozyla jednosci. Wytauriony tak in pri-
ma dignitatis specula, uwaxam
potrzeby tej Ojczyzny, miarkuie sity wlasne
zapatruie sie na tak godnyh molis publi-
co Atlantow, ywyznauie, ze quodam ex his
parere, quodam meliora sperare liazq.
Do nierownych tanto oneri sid, ufam ze
zdolne y zgodne tantorum nominum con-
current Fulora, y iezeli jeszcze co solari
moze, to jest, ze Ten, ktory pierwszego z
Domu obraawszy in Sacrorum Ministerium

gdy go wywyższył ad eum dostojności gradum,
 doda pomocy, ne titubet, sed stet velut mu-
 nus pro Domo Israel. Tak oddawszy się
 wprzód Panu Panów, a potem Ojczyźnie mojej
 in Victimam et holocaustum, nie liczę -
 Przechow moich zastęg, ani Bóg moję de-
 ducio Imienia, Don namienię: ze przywie-
 rze święty przeu nieprzejawion krzyżu
 So hojnie plyną ich brzo, łatwo obwie to
 wywierze. Spada na mnie. Łukiejsza szeregach
 ich z brzo dobrze skupionych brzo pro pu-
 blico zastęg, abym z Ja in Primatiali Pur-
 pura, w śasnym wstawanem et immolatio-
 ne mei verus. Angvinis et meritorum ich
 pokazat się, haeres. Schodzą nie będzie in
 Conatibus, co chwila Um Panowie in sem Juri-
 um et Deorum Majestatis laudabile, Conser-
 vationi immunitatum et Libertatum, ac saluti
 communis congruum et utile na starszego
 Brata wdożyć. Będzie zawsze memor mu-
 neris et Characteris. Quibung' voluerit in-
 ter Vos primus fieri, sit sicut Vester Mi-
 nister. Teraz gdy Paterna sollicitudo Ję-
 Kr' m'ia Pam' m'ia et provida mea Wiel-
 liego. Ministra z Pieczętarza, nieparji-
 sima Instrukcyom Przed Sejmowym inscriuit,
 Ja oto upraszam, abysie Um Panowie amo-
 re tej Ojczyzny et Religiois takich na
 przyjeżdż

przyszły, i ad Bog. Sępn. Postow e medio sui de-
stynowali, którzyby nie tylko Prawa y swobody
zyskać, ale też antiquum zelum
prociw pomażac, y niejako redivivum ardorem
wzięty od Pradków tych wiary, którzy cum
primario fievore Religionis szerokie wzela-
nych Npach Państwa temu bli granic,
monstrare et excitare mogli.

Accedit y to w Instrukcyach Jhm. Panom Po-
stom na przyszły Sępn. Vallandum et firman-
dum, aby in methodo et antiqua Sęmowania
Praxi Legibus et consuetudine firmata,
mianowicie takienia się in tempore Jxby
Poselskiej Senatem, non vertantur, sapien-
ter od Pradków Naszych reperta, semel pla-
cita et semper observata. Niebezpieczne
we wszystkich rzeczach, osobliwie pospolitych
mutaciones. Tak sama vocis libertas w
Senacie co y Jxbie Poselskiej, y Pradkowie
Nasi, cum Republicam in Ordines divide-
rent, Libertatem in Communi posuere.

Stare zasługi tak się insinuant przyszłym
obradom, że nie tylko do fere, ale do Summe
nia dadzą się holatae. Nie wdzie wyimo-
wla, że pomarł ci, którzy zdrowiem y for-
tunam hodowali, Żyć wielkich Wodow,
mitych wspomnienia y odważnych Genera-
tow. Takie porwie, Jhm. Panowie Jabłonowsy
Potocy, Karsy y inni, tak wiele receptami
przeszłych Sępnów wspomniem, których Oy-

conie niedłatego na szaniec obrony tej Ocy-
 kazy wydal fortuny, aby ynowie ich e-
 gerent. Azatym osychajac wramych na-
 dziejach rekompensy merita, jezeli nie de-
 bita mercede laborum et virtutis, przyna-
 mnicz powinna tozonych za Ocykazy sub-
 stancji restitucya, udrzyc sie mogly, eniscie
 przyszlym obradom commendandum vpra-
 szam.

Jezaka sub externo Dominio, ze nie rzeby
 jugo Territorium Oblyskie, boie sie zeby
 nam niemauiato niedbatych sprow socordiam.
 Co Oycowie Nasi tak drogo, bo krwioz obficie
 wylana nabyli, my zastawiamy, traciemy,
 acquirendo Patrimonio segnes, conservando
 incuiri. Lzyke Olibraczy Portionis tego kra-
 ju Rzpety instantissime Jchm Panom Postom
 adinveniendia in commune zakcie media.

Ad compescendos ausus antiquiores et re-
 centem Miasz Pruskich, in Religionem Domi-
 nantem, ze Rzpeta vtetur Jure suo, gdy Jchm
 an Panowie zelantibus pro Religione et Pote-
 state Suprema e medio sui delegandis, za-
 leciac, jako niewatpie, tak zmieysca me-
 go specialu Punctu Instrukcyi consignandum
 vpraszam.

Quod superest jako pierwszy Kaplan y pier-
 woz Senator felicissimum Consiliorum dykt
 eventum

203
eventum, y sam przy zaleceniu mię in-
gulis et universis, zostawam w Śmierci,
wicań d. 1. Augusti 1724.

Od Jm Pana Kaszt.
lana Krakowskiego
Hetm^a W^o Koron^o do
Jm Pana Kanclerza
W^o K^o Zelowia d. 3.
Augusti 1724.

Kogożby taka relacya Prawowiernego Kato-
lika de enormissimo attentato w Thoruniu, non
commoveret do Zalu y Zemsty obrzydliwej Bo-
sacy? Znalazta jústum zelum wperciach nas
wszystkich bezbożna Dissidentow Transakuya,
dlażego upraszatem Jm m^o, aby raczył motivo pi-
etatis sue extendere manum na uharanie ztutek.
pomnym przykładem tych obrazobogow in recenti
crimine deprehensos, gdzie Luso do Jezuici w
ich relacyach nieśladu, byk winnym Kapitana Wat-
tera Kommandanta tamczynego takze Acatholicum,
y wreszcie przyznać mu, że ich salwował, ale z in-
szey wli nam de suspecta fide Jęgo pewny uradu-
mose, że nieomylny miał mieć z Magistratem G-
intelligency, ad peragenda nefanda, licedy będąc
strazem wszelkiego wspaniewstwa zawyżym y przez
godzin licba continuującym się niezabitym exorbitan-
cypm, aż dopiero gdy się bestyalskiej zadarye stato-
stowu, hazard wspólnaie tumult, niewzięszy,
zadnego Dissidenta wsequestr, y ten u jest. Rępkę

pożytek, stał wielu po Regimentach konserwujących się, Officjów Artylerii, którzy są in fensi fidei orthodoxa, jakoż nam mają sprzyjać. Wiem że należało subsecuto casu tanto na zmocnienie Garnizonu Toruńskiego ordynować więcej ludzi od Regimentu Gwardji, ale jeżeli his gradibus posimo się było stać to kommandowanie ludzi bez mego ordynansu, kiedy wprzód wyzniono, a potem doniesionu. Tu Wm. Pan już dwiema listami swemi zapewnił mi rację z Imieniem Króla o przyniesieniu i wypołożeniu Kommandy przed Sęmem gwierzy mi rację mocno wto, a tandem przeciwnie następną tę apeluracji dyspozycję. Więć jeżeli tylko przy mnie wiara być powinna bez wyznaku tej rzeczy, co jest maneris mei, toby była fides sine operibus mortua, przeto racz Wm. Pan przezorny Rado, swoją tak wiarę tę ugruntować, aby przyniosła zbawienie publicznemu Ładaniu, i prywatnej u-
 przyskijowanej władzy mojej satysfakcyi. Mała to wprowadzić ad Pedandos motus de Torunia jest ordynowana Kommande, trzeba tam się losować. Parthi i nie pod ręką Kommandantem ejusdem garnizonu w Torunianie, jeżeli staszone chcemy się więcej za honor Rosji i Świętym Jego obserwacją. etc.
 Ratione doniesienia na Sęmili i Artillery na Zb. ule będący miałem list po Francusku od Króla. Ja to użę nie gotowem, ale trzeba żeby ten punkt osobliwie Król i Wm. Pan podparto staraniem. Wyżę namieniony Pro-
 ceder przynosi mi także do informowania Wojewody erigendo credit moy in publico. etc.

De S.A. le Castellan
de Cracovie Grand Ge-
neral de l'armée de
la Couronne a S.E. Le
Feldmarschal Fleming
Grand Ducier de Lithuanie
de lezpeté le 3. d'Aoust.

J'ay bien reçu la lettre que V. E. me fait
l'honneur de m'écrire du 13. de Juillet.
Personne ne sait mieux qu'Elle, comme je
lui ay donné ce Commandement, et touchant
l'estime et l'amitié, que je porte a V. E.,
j'en ay donné des marques convaincantes.
Mais comme la République est maîtresse de
ses dispositions, et que V. E. comme un bon
Citoyen a voulu y témoigner son zèle, puisque
la dite République n'accepte point cela, et
que l'on explique diversement cette disposition,
je crois que V. E. se rendra a la volonté de la
République, et a ce, qui a été conclu entre nous
dans la conférence tenue chez Mr le Tresorier
de la Couronne en presence de Monseigneur Le Pri-
mat et autres Ministres. Au reste je ne sçais
pas, quo fait le Protocol de notre conférence
et la copie qu'elle m'envoie, jointe a sa
dernière, ne s'accordent point, puisque dans
le Protocol le tems fixé pour l'exécution du
Resultat de la conférence étoit avant les

Dietines, qui precedent la Diette, et non pas simplement ala Diette, comme il est marqué dans la Conclusion de la Conference qu'elle m'envoie jointe a la lettre, je luy envoie l'un et l'autre, pour qu'elle y fasse attention. Au reste, j'attens tout de l'equanimite de V. E. cependant je suis.

Extrait de la Conference
avec les Generaux touchant
le Commandement eue a War
saw le 5. Aout 1742.

La conclusion de la Conference avec les Generaux estoit, que l'affaire du Commandement resteroit en son estat, sçavoir, que le Grand Cuijer de Lithuanie ne cederoit pas encore le commandement, mais que S. A. le Grand General donneroit aussi ses ordres immediatement aux regiments, excepte ceux aux Gardes, qu'il donneroit au Grand Cuijer, en l'absence duquel le Grand General ne donneroit ses ordres a personne d'autre qu'immediatement aux Regiments. Que le Grand Cuijer de Lithuanie, a qui on ne disputoit point le premier Generalat Subalterne des troupes Etrangeres, commanderoit dans une campagne les troupes Etrangeres sous les ordres et sous la dependance des Generaux. et quand il seroit alors absent, ce seroit celui, qui estoit le plus ancien apres luy, qui commanderoit les troupes Etrangeres.

207.

Strangeres, ne voulant point faire tort
à l'ancienneté, mais qu'avant les Diètes
de la Diète future, se servit au Grand Cayer
de se faire de ce commandement de la meil-
leure manière, dont ont aviseroit avec luy,
ne doutant point, que tout ceuy n'estât le
mesintendu, à l'égard du Roy, des Generaux, des
affaires publiques, étant d'ailleurs tres con-
forme en tout aux droits des generaux, et ne
faisant pas tort au Grand Cayer de Lithuanie

Od Im Pana Wojewo.
Ody Podlasieckiego Hetma-
na Polnego Koronnego
Do Im Pana Kanclerza
Wojewod^o ze Lwowa d. 6.
Augusti 1724.

Przy pożegnaniu Im Pana Krakowskiego
pożegnania Hymenalia, obszerna była urocz-
ność, którą Im Pa Wojewoda Potocki i Im Pa
Pana Referendarza Konfederacya, także Im mendo i ex-
pedyjący Listów na Sejmiki Przed Sejmowe, na których było
przeprymis i gęstym, ażeby po kilku rzeczach Sejmów nie tylko
pożegnaniu następujących obrad w podobnej nie wprowadzić
niebezpieczeństwa, ale też poparciem i uderzeniem
swoim ad imitandos et perficiendos dopomagali
cursus. Jedem zawsze oddawaną Responso, ze de-
klarowane publico et privato consensu z tożsami
przed Sejmem Komendy pewnego zostali in execu-
tione, i ten tak długi a fatalny Sejm on uścisnąć

spor. Przeciex sąsny powane dawniey na Sey-
mili Listy mollius et temperantius zpomi-
nioney konferencyi są poprawione, ani spodzi-
wan się, a żeby similes dawnieyszym Taciturnum
y rozruchom mogły accendere motus. Wskazy do
stateczny relayy, awprzod listowny ekspresy
wszystkiey rozmowy fons. Referendarz Koronny
litery cauta et prudenti persuasione złyk
y dopomagad, a żeby wszystkie Seyma Prelimina-
ria dawnym y przez Konstituuy opisanym za-
czynaty się porządkiem, offerendo ipem porządne
utaturienia tak długi libotri. Koexpresy z

Od M. Pana Karsztelana
Kraakowskiego Helma-
na W. K. do M. Pana
Kancelrza W. K. ze
Lwowa d. 9. Aug. 1724.

Wiem dobrze ze reintegrato zdrowia mego
znayduie prawdziwy, w tase Wm. Pana Złoty-
wosc, y gdyby tak in suo esse była doskonała
convalescencya, naniemyby mi nie schodziło,
tylko inter continuas wstęgi Wm. Pana Zo-
stawne meditationes. M. Pana Koniuszego
Listo Listo bardzo ambiguis terminis pisany,
potrzebowad czasu ad respondendum niematego,
ale to gorzej, ze J. K. M. przeuieło Prawo
y zwykajom, niedosy z fwardzi swojej, ut ut est
Commode

Commenderwać uaxat me inscio ludzi od
 Gwardyi do Torunia, ale z Poznania podo-
 bym sposobem do Regimentu Krollskiego
 bez mego Ordynansu ruszono ludzi, insygnia
 juz gazety publiczne donoszą, że Kapitan
 Watter vocatur do Warszawy ad dandas ra-
 tiones z Komendy Torunskiej, mimo że
 Hetmanski do. adu Marszałkowski, z
 tegożem ja się za szkodę moję wstąpił. Poze-
 uad, że mi przez Gwatt honor wydzierają,
 muszę gwałcić przed Rządy na nieżno-
 sny urząd publiczny z moją, bo na sta-
 nowo menażowa niema co, a przeciw li-
 bertatem, quam a maioribus accipi non di-
 mittam z przed Wzmianką. Janym się pro-
 testuję, aby jako Custos Legum, chciad
 obviare temu, z moją szkodą zał domier
 skromi rację, aby Ministerium moję, aia
 iura et immunitates Laszkaie zachować,
 a ja dostawam

Li. t. Jm Pana Kaszt.
 lana Krakowskiego
 na Sejmiku Antefo-
 mialne pisany we
 Lwowie d. 9. Aug. 1724.

Prinziwoz, a teneris unguibus wstąpię
 publicznej Gwie z fortunę moję, niemoż
 mieć dalszemu pozwolonego jessze do
 Pana

Loga zdrowia vsuram, nad to kiedy pieraszę
 sit moich konwalescencya spólnym Presydetny
 Wm Panow Ziemi dostać mi się impendere o-
 bradom, y iako w wolnym Narodzie communes
 hausimus auras, tak za naypryncypalnieysz
 sobie załadadam cel życia mego, extremos spi-
 ritus Oczysznie moiey sakriflowae; Dlaczego
 um distincta Wm Panow uszeptlich veneratio-
 ne, nieubliżając zwykajowi me mu, abarokiz
 exolvendo nalezytey powinności obserwaney,
 ja naypomyslnieyszich z kongresu Wm Panow
 zycząc in publicum subiektow, Urzędu y mie-
 sca mego obligacye wypetnić chcę. I cho-
 ciałoz mię resztych sterilitat bilba Symas
 atra deterret imago, kiedy jednaki przy po-
 minam sobie, ze fati pertinaciam Virorum
 gregit constantia, Imiem sobie po tasda-
 wey 45° Kr'mści. Pam'mitb ad vota popu-
 li Condensensyi, y po Stateczney Panow
 Rzplty do Interesow swoich explicacyi obie-
 cywae, ze upartą dotąd szurajac popolite-
 go alleam constanti mantentione in me-
 lius convertet, Nie wspomina tu tadio-
 za, erie perimentes Rzplty, necessitates, bo
 się jux po tak wiele inutiliter napisanych
 Instrukcyach, po tak situ inefficaciter for-
 mowanych Przyjętach, prawie na pamięć
 Rzplta nauczyła, Wzrym Praw dawnych de-
 rogacyi

rogacy i nowych niebezpieczeństw consequen-
cyom primum occurrere. Dłaczego niechaj już
odiosam crambem repetere do inognuowanych
przez liilla Szymilow Przepietny Wmłanow
Biemi longiori apparatu propozycji moich,
niechaj nie mam w przypad nad to, że nieodmien-
na rerum faies, i wjednolowich odolixnosciach
zestaique rzeczy, jednostaynego i stateckiego
Wmłanow potrzebuje starania i poparua.

Niedoskonaty z Koriny i Lwędzka Poloy po-
winien primas Rzplty occupare mentes do zabu-
czenia iustis przez Traktat medys.

Upomnienie się u Przejawu Naszych restitu-
cyi avulsorum wstętu i osuszow, i nie interesowania
się ad ditores ikr mfi i Rzplty Curlandias me-
retur talize promptum consilium publicum.

Materia korrrelatury Trybunatu Koron
atos iaculis exoptata traktowana już na prze-
stętu i gmau spraudliwiej potrzebuje reflexy
Koron Rzplty.

Wyprawadzenie Woyska z Lokacyi swo-
ich na Pogranicze, aby wiedziato, quis sit armo-
rum usus, i byto sposobne ad quosvis casus do v-
stętu publiczne, żeby tam zawsze inter exer-
citia et martis meditationes zosławato, do
cuičenja iobnienskiego, i bezpieczeństwa Kra-
ju tamiecznego, jalu już przedytym obfzernie
wywodzio rationes publico proficuas, efe-
ctuare zyrz.

Fortice Podolskie i Artillerye, in

bello praesidium, potrequi obmýslenia fundu-
szu tante na reparacy, ta na Erchuz, swoj
ktory to Artilleryi trafia si tu intra Regnum
exose znacna y pýsna do nabycia, desidera-
tur tytko sposob do zaplacenia oney ex Arario
Rzplty.

Ja zas in declivio wielu mego zastaję
nie insze sobie zholatanego obsequijs publi-
cis zdrowia zakadadam medelam, tytko ut bene
sit Patrie, y zebym przez Lawarciem oku moich
mogł widzie reptitutam internam et externam
tranquillitatem Rzplty, y jalonay grunto-
wnieysze fundamenta Rzeczypospolitego polwoju, lito-
reys dotę umbram tytko non corpus vitale
tenemus.

Co wszystko liedz do generalney Wmni
Mpanow kooperacyi nalezy Sortes ty Ogękzykny
singulorum cura et dexteritate oddawszy, sa-
meys siebie Lase Wmpanow rekomendując, oraz
zostawam inveterato cultu harszego

List tesoz Jm Pana
Kasztelana Krakow-
skiego do Jm Pana
Podkomorzego Warszaw-
skiego we Lwowie ut supm

Ledwo by si to etiam spartano patientis
nieuprzykrzyto, ze zastamowane tale sita
rasy acerbis exitu vota populorum wobro
Dach swain

dach suoscul non proficiunt, licet jednale prawdzi-
 wego statum pretium natum. Zawi to, aby wzel-
 lum tej Ojczyzny przeciwnościom viriliter et
 constanter oblectari, rozumim, ze nierzad-
 gotwane Wmmlana ołostu Dobra pospolitego
 starania, nie trać do publicznej roboty ser-
 ca beneceptorum gdem nieprzetomanych stat-
 kiem do honoru utrzymowac będkie; przeto nie
 odnawiać wifandum Dolorem tych sytuacji,
 wleto rychię Rępkta znayduie, bo się te same
 clarissime Wmmlana penetrationi prezen-
 tuie; to mi się tyłko przy pomnie Dato, ze ja-
 ko in eodem statu, g wjednych zawi sze obolictano-
 siach Interessa publiczne zostai, talies je
 Wmmlan equali et immutabili zelo do szep-
 shwego statuu nieprzeostad promovere. W tym
 boiem nietylko Securitas g szepshwie Ojczyzny
 ale g samego Wmmlana zato zony jest honor,
 licet gatorum vincet constantia nostra rigo-
 rem, g niepozwoi zadowolnym Sapiadom Anie-
 porzadkow Naszych daley profitowac. Głotko
 plenissimis Wmmlana considerationibus namie-
 niwszy zostawam

Od Jm Pana Kander
 Za Wokron do Jm Pana
 Podkomorzego R.

W Warszawie d. 12. Aug. 1724.

Proszę Jm. Ant. omi. aby blisko nastę-
 pujący dzień mi ołazyg dozwanai się Jm. Panu
 Zaczelnym

zycielnym moim affektom i unizonym szlone.
 Jakoż i tak pragnę tych Obrad Przeswie-
 tlego Wojewódzkiego Zalewnienia, tak do prze-
 zorny Oryze in commune bonum Zarliwosi,
 to ty llo votum i zdanie moie wszelkie Wm-
 mianu communie poufatosi, aby na Wm-
 mianu Wmmlanow Puncta Instrukcji Jękroli-
 mski Zalewne zgodnem i ntymentami byty u-
 trzymowane i aby Art. luty w Instrukcji
 Poselskiej wtransformowały się ad bonas interio-
 res Jękroli, jako bonum publicum za cel
 maique. A ponieważ materje universa-
 le Bonum caley Oryzy conuerntes, nayle-
 piej communi sensu et assensu Ordinum Re-
 gni rozstrzygnię, ażeby rozsolowane i
 determinowane naley mie być mogę, tedy
 optandum, aby Przeswiecne Wodows wypadob-
 nych materjach reprovata Jękroli Prowo-
 stow swoich ad communem sensum caley Re-
 cypitky, obuguię Jękroli, aby przeptreza-
 li, ne quid detrimenti Respublica patiatur.
 Lebyżas coisset Wmmlanow i Zaslauy
 Jękroli communilacyi in nym Jękroli, jako ad
 tenorem Instrukcji Jękroli. Materja kom-
 mendy jest in actuali opere do vspokojenia
 przed cymem, posytem Jękroli Jękroli
 Lito do Jękroli Kralowskiego Wmmlanow pisanego, po-
 dzielawacy się plusie szęchwey tego interesu ad
 vota publica determinacyi, i kossacy

Do Jm Pana Barona
 Puchetta do Jm Pana
 Kanclerza Wskoni
 z Rzymu d. 12. Aug. 1724.

Nie miem już y stawac przed oczym Jm Pana
 na Dobrodzieja, widząc nie szczepione jakeś ja-
 tum, które zatrzymuje expeditionem Biskup-
 stwa Warmińskiego. Advocat jejże nie skon-
 czył Skrypturę swoją, y dopiero w przyszłym
 tygodniu ma ją wygotować. Day Boże żeby
 zaraz y szczepione Congregacya słowem ta ten
 Interes. Prawda ze Consistoria nie było y nie bę-
 dzie, chyba primis Septembris, y spodziewam
 się na nim ultimare Expeditionem, do absolu-
 te starać się będę, choć swego grosza dołożę,
 żeby sam Ojciec Święty proponował Calesiam, y
 tak wniw Consistorio et hebdomada słowem
 Expediunt.

Controversya która się znajduje inter Emi-
 nentissimum Protectorem y Jm P. Provisio-
 ra, patet Jm Panu Dobr. z Delacy, któ-
 rym Jm P. Jm Palapa raz nazwał pisat
 dla Króla Jm, Niemcego pochwałę nimium
 ardentem zekim Jm P. Kieralskiego y Tur-
 kiego, którzy tuż po juribus Calesie et
 Nationis cęstowali, mogli jednak matenius
 zważyć y perire, cum tota Natione, kiedy
 się niechcieli udawać pro consilio do Jm Pa

Graffa Lagnasca conferre y Jęze, lętymenta
 tyżce, niżeli poyci do samego Protektora congre-
 mowai mu orationis repulsam wizyty, lętorę już
 Oniem przedytym dali byli Jęgo Kapellannui. Kar-
 dynat Protektor był bardzo wzgniewany natych
 dwóch, nie dlatego zesię opponowali Jęgo wizycie,
 ale ze tak mętodzi będą, tak improprie z Nim
 sobie postępnili, bodayby był Kardynat nie przy-
 szedł do jakiego repentimentu przeciwność nich,
 gdyby był nie nadzedł do mitigowania gnie-
 wa Jęgo; Kardynat Jęmu zdał się na Jęm Gra-
 fa Lagnasca, y rezolwował się rzekae rozka-
 zow Jęmu. Wm. Pana Dobr. Doktoręgo prosit mę,
 abym veridie wizytę rzekę opisał. Pewna
 rzekę jest, gdyby byto można bez tej Jurisdikcy
 wizyty, toby byto lepiej, ale ponieważ jak Kar-
 dynat Protektor aschurui, że nie może być
 to rausze, lepiej ex duobus malis minus eli-
 gere, to jest lepiej, żeby on qua Protektor et
 Delegatus a sacra Regia Potte et Republica
 wizytował Kosciół Narodalny ad referendum,
 niż gdyby miała wizyta Apostolska to wizy-
 nii. Posyłam Excerpt Bully na lętorę, P.
 Provisorowie fundui suum już Depoticum,
 et independens. Kosciół jest in summa re-
 cepitate wizytowania, Wm. Pandolwicz chęć
 disponowae.

Information de S. Ex.^{te}
 M. Le comte de Lagnasco
 faite au Roy au sujet de
 l'Eglise Nationale de
 Stanislas de Rome le 12.
 Août 1724.

Sire
 Des l'année passée le 26. Août S. E. M^r
 le Grand Chancelier écrivoit une lettre au
 Cardinal Albani, par laquelle Il luy repre-
 sentoit, qu'ayant quelque avis, que l'Eglise
 Nationale de Pologne avoit été mal gouver-
 née, qu'il le prioit de vouloir bien prendre
 connoissance des interets de la dite Eglise,
 de l'avoir sous la Protection, et de faire for-
 mer un état des revenus et dépenses d'i-
 celle, par lequel il se puisse voir, en quoy
 l'argent envoyé de Pologne, et celui que
 les Administrateurs pro tempore de la dite
 Eglise avoit contracté pour rebâtir les
 maisons, desquelles Elle tire ses revenus
 et en suite de daigner d'en informer la
 Cour de votre Majesté. Le Cardinal Alba-
 ni voulut d'abord satisfaire à l'instance
 de Monsieur le Grand Chancelier, et ne
 pouvant le faire sans le consentement
 du Pape. Il en parla au Cardinal S.
 Agnes, qui étoit Secrétaire d'Etat, ce-
 luy cy quelques jours après luy répondit

que le Pape ne vouloit point introduire
 cette coutume, que les Protecteurs des Royaumes
 visitaient les Eglises Nationalistes, prétendant
 les faire visiter par ses Subdélégués, qu'on
 appelle la Saine Visite Apostolique, à laquelle
 les Eglises Nationalistes ne veulent point
 se soumettre, ayant des Constitutions con-
 firmées par les Papes, qui les exemptes des su-
 dites visites, mais comme les Papes Regnans
 prétendent pouvoir abolir et faire charger
 ce que leurs antecesseurs peuvent avoir éta-
 blir et accordé quand les raisons et la conve-
 nance, de l'autorité du Saint Siège le de-
 mande : cette dispute entre les Papes et
 les Eglises Nationalistes durent depuis long
 tems, et c'est la raison pour laquelle le
 Pape défunt ne voulu point permettre au
 Cardinal Albani de faire la visite de St.
 Stanislas par rapport, que cette visite du
 Protecteur étoit comme un acte qui autho-
 risoit en quelque maniere l'indépendance
 de l'Eglise Nationale. Mais le Pape d'au-
 jourd'hui qui n'est pas si scrupuleux, et
 le Cardinal Paulini plus amis du Cardinal
 Albani, que ne l'étoit St. Agnes, accorderent
 failement, que le Cardinal Albani fit cette
 visite, à laquelle outre la Commission, que
 le dit Cardinal en avoit eue de Monsieur le
 Grand Chancelier, les Préviseurs, qui gou-
 vernent

venant presentement l'Eglise de St. Stanislas, l'en avoient prié avant quelques jours. Son Eminence ainsi pour les premières connoissances de l'état de l'Eglise, et de ses revenus, ayant Subdelegué Monsieur Gentili Prélat Distingué et accrédité se détermina de faire au commencement de cette semaine la visite, à cette effet il envoya un de ses Aumoniers faire savoir aux Préviseurs, qu'ils devoient le lendemain se trouver en état de le recevoir avec toutes les ceremonies usitées par les Eglises, lorsqu'ils sont visités par les Ordinaires. Cette Ambassade du Protecteur surpris beaucoup les Préviseurs, qui ne s'attendoient, qu'à une visite du Protecteur tout à fait privée, et sans aucune formalité et extra-judicialiter, en vertu de la Bulle de Grégoire XIII. qui les exemptes de toutes sortes de semblables visites, Ils refusèrent ainsi de vouloir obéir à Son Eminence et convinrent à la persuasion du Baron Puchet de représenter leurs raisons au dit Cardinal, qui répondit, qu'il ne pouvoit point se dispenser de faire cette visite dans toutes les formes et comme Subdelegué du Pape, sans lequel aucune visite ne se pouvoit faire, et par Commission, qu'il en avoit de Mr le Grand Chancelier. Puchet alors supplia

tres respectueusement Son Eminence au nom
de toute la Nation de vouloir bien suspendre
toute action, jusqu'à ce, qu'on en aye en-
crit en Cour de votre Majesté, et receyves
ordres, Son Eminence en fut contente.

Le Cardinal m'a ensuite parlé de cette
affaire, me représentant, que l'engagement
dans lequel il se trouvoit avec le Pape ne
pouvoit plus le dispenser de cette visite
dans les formes, et qu'il n'avoit pris cet
engagement que dans la vue de préserver
les Privilèges de l'Eglise Nationaliste par
rapport, qu'ayant appris, que le Pape étoit
sur le point de deputer le Cardinal Scotti
pour faire la visite Apostolique générale-
ment de toutes les Eglises de Rome que St.
Parishus n'auroit pu être exempt de cette
visite, comme il arriva l'année 1627.
que ladite Eglise fut visitée par la visite
apostolique; qu'il étoit bien plus avan-
tageux à l'Eglise Nationale d'être visitée
par son Protecteur sur tout le même en
ayant été chargé par la Cour, que d'être
simplement visitée par la Visite Apostolique
qui ne rend conte qu'au Pape. Que cela
avoit été le motif pour lequel il avoit ju-
gé d'engager le Pape à lui permettre cette
visite. Qu'il croyoit en cela avoir rendu
service à la République.

Je ne mettois point sur les raisons, que
les Privi-

Les Provisours ont eu de s'opposer aux desseins
du Cardinal Protecteur, Ils auront le sien, comme
je leur ay fait insinuer de le mander a son
Beul M^r le Grand Chancelier

Pour moy comme je ne suis point autho-
risé par la Republique, je n'ay pas jugé d'
entrer en discussion de cette affaire, je me suis
contenté d'approuver la moderation de M^r
le Cardinal sans trouver a redire au proce-
de des Provisours, quoy que je m'apperois
fort bien, qu'il est bien plus convenable
pour l'honneur de la Republique, et la preser-
vation des Privileges de l'Eglise Nationaliste
que la visite se fasse par le Cardinal Prote-
cteur comme Delegué a cela par la fuy
de Votre Majesté, que de se voir visiter
de gré ou de force par la visite apostolique
Outre que je sçais fort bien que l'estat de
l'Eglise de St. Stanislas, qui a été tres mal
administré a un besoin tres pressant d'être
visité et d'être assisté par le Protecteur
pour pouvoir reparer a sa perte, a cause
des dettes, dont elle est surchargé sans
moyen de pouvoir les payer sans une assi-
stance toute particuliere. Il est ainsi
certainement beaucoup plus convenable,
que l'Eglise soit visité dans les formes par
le Cardinal Protecteur, qui informera fide-
lement la Republique de son estat, que par
la visite apostolique.

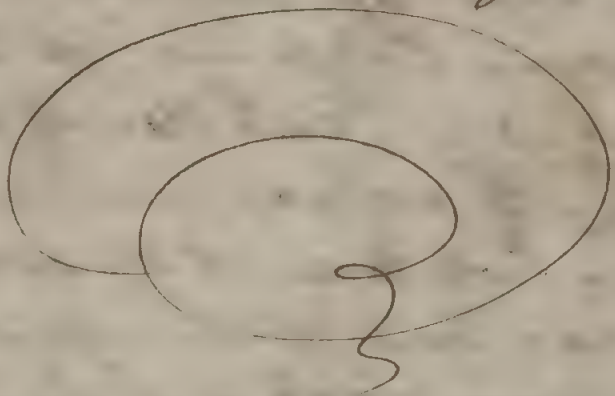
L'Ampliation de la dispense etiam ad Epi-
 scopatus en faveur de Son Altesse Monseigneur
 le Prince de Neustad est déjà expédié, et l'A-
 gent de Mgr le Cardinal de Saxe s'est char-
 gé d'avoir le soin de la faire tenir à Son
 Altesse, n'ayant point voulu la remettre
 au B. Puchet, qui aura le soin de faire expé-
 dier le Bref d'Eligibilité aux quatre E-
 veques spécifiés par la dite Altesse, lorsqu'il
 aura reçu les mille florins, que Mgr le
 Cardinal de Saxe lui doit envoyer à cet
 effet. Au reste Vostre Majesté peut être
 assurée, que sans presser cette Cour pour
 qu'on inser dans le Bref de l'Eligibilité
 la condition, que la Sainteté au cas de
 besoin changera un autre Eveque à la
 place d'un de ceux, qui sera spécifié
 dans le Bref, comme Son Altesse souhaite.
 Mais qu'on ne nous accorderoit pourtant
 point enoir, que nous le demandions par
 rapport, que c'est contre le stile usité
 de cette Cour en ces sortes de matieres.
 Que chaque fois que S. Altesse Mgr
 le Prince de Neustad aura l'esperance de
 pouvoir réussir dans la recherche de
 quelque autre Eveque, elle n'a qu'à
 nous avertir par un Estafet, d'abord
 nous lui procurerons un autre Bref
 spécifique

spécifique pour le dit Evêché, qu'il souhaitera, et nous lui ferons en même temps avoir un Bref de recommandation au Chapitre, qui vaudra bien plus que le Bref même d'Eligibilité. Je déjà fait les démarches nécessaires pour empêcher, que le Pape n'accorde à l'Electeur de Sologne le Bref d'Eligibilité pour l'Evêché d'Osna-
 broug, et il ne l'obtiendra point, mais il ne faut pas s'en espérer, que cette Cour fasse auprès du Chapitre d'Osna-
 broug le moindre pas pour faciliter le Coadjutorat de cette Evêché au Suidit Prince de Neustad, par rapport que ne pouvant reconnoître le présent Evêque d'Osna-
 broug pour Evêque à cause, qu'il est Acatholique, elle ne peut point non plus s'employer à lui faire avoir un Coadjuteur, et encore que le présent Evêque et le Chapitre eussent choisi pour Coadjuteur le Suidit Prince de Neustad, Neantmoins le Pape ne l'approuvera jamais à cause de la su dite raison.
 Il seroit pourtant bien que Votre Majesté procura d'assurer cette Evêché au dit Prince de Neustad pendant la vie de l'Evêque présent, crainte, qu'après sa mort le Chapitre n'en élu un autre. Pour cette Cour, je suis sur, qu'elle dissimulera et à son temps nous accordera les Bulles.

Je me suis fort bien servi auprès de
Ministres de la sainteté des Instructions
qui ont été donné par la Chancellerie de
Pologne pour le Dietines de Palatinats, que
S. Exc. M^{rs} le Grand Chancelier a eu la
bonté de m'envoyer, pour leur faire con-
noître, qu'il étoit dans l'erreur de croire
que le Ministère de Votre Majesté ne vou-
loit point entendre parler de l'accord pro-
jeté au sujet des Abbayes en Générale
vu qu'il étoit évident, que le dit Ministère
y songeoit sérieusement, puisqu'il en a-
voit formé un point essentiel, de ce qu'il
devoit traiter à la Diette Générale.

A notre grand regret nous n'avons en-
cor que l'esperance de réussir bientôt
dans l'affaire de l'expédition de L'Eveché
de Varmie par rapport, que Notre Avro-
cat n'a encore pû terminer son Carri-
ture, a cause que la recherche des docu-
ments a pris beaucoup de tems, vu qu'il
a fallu feuilleter plusieurs registres depuis
pres de deux cens ans. Nous esperons
pourtant, que dans la semaine qui vient
la Congregation se pourra tenir, et nous
ne manquerons pas ensuite de solliciter
le plutôt possible l'expédition &
P. S. Le Baron Puket a oublié de joindre
à la

a la presente relation un point tres essen-
 tiel, qui regarde la moderation du Cardinal
 Protecteur, au sujet de la visite, qu'il vou-
 loit faire de l'Eglise de St Stanislas, qui est
 qu'un des Provisours nommè Serauowski et
 le Recteur de l'Eglise nommè Turshi, etant
 en personnes allés fort imprudemment trou-
 ver Son Eminence, ils luy confirmèrent
 tout net, qu'ils ne pouvoit point recevoir
 la visite par rapport, que l'entiere autho-
 rité du Gouvernement de l'Eglise dependoit
 uniquement des Provisours, qui ne devoient
 rendre conte a qui que ce soit de leurs
 administration, Son Eminence leur repondit
 avec beaucoup de douceur, que comme j'étois
 icy Ministre du Roy, qu'il s'en remettoit
 a moy, qu'ils devoient en faire autant,
 et prenant le pretexte de son depart
 pour la Campagne vouloit suspendre
 la visite jusqu'à la reception des Ordres
 de votre Majesté, que je supplie tres hum-
 blement vouloir m'envoyer &

Provizorowie y Rektor
Kosciola Nacyjalnego
S. Stanislaw w Rzymie
d. 12. Augusti 1724. Do
Jm Pana Kanclerza w
Koroni.

Posimne JW Wmlanu Dobrodziejowi ad Nas nay-
nizsze obsequium, goblizaya muneris Provisioni-
alis, ktorzym in utroq. spirituali et temporali
gubernio Kosciola y Szpitala S. Stanislaw
Naszy Naszey in Vrbe fungimur, ktory Nam Le-
gem indispensabilem, abyśmy JW Wmlanu saxe-
ra y prz. wszelkiey submisji vrazmili rekon-
strayce interesu, ktorzy cum Em Omo Dno sardi-
nali Protectore Korony Polskiej in defensionem
et mantentionem inuolabilium iurium et
Privilegiurum, quibus gaudet Kosciol Naszy
Naszey, lubo inuiti assumpsimus.

Snaydugi sie ten Nasz Nacyjalny S. Stani-
sław in Vrbe Kosciol dla uiszlich Expens ero-
gowanych na fabryke wielkimi przysionionymi
stuyami, do ktorzym dosze vraznicnia mularze
y inzi Rzemiesnicy Kredytowicie już zaszli byli
instancye iudycyalne, xdato Nam sie cum con-
silio caley Naszy tu presentis reuerrere ad E-
minentissimum Protectorem, ut dignaretur au-
thoritatem suam apud Iudices interponere ad
effectum otzymania wszelkich szesznich Dilayci
in emolu

in emolumentum Koscioła, y chcąc pokazać
 wszelką estymacyę, która Powagę Emimi prore-
 quimus, osądziwszy słuszną rzecz supplicować
 nad to, aby acceptares in commodum penitus in-
 gaudi angustum statum miserie, w których ex oc-
 casione długów ten Koscioł reperitur, et extre-
 mas ratowania Jego necepsitates, uważwszy y
 zmiarszczawszy stan. Najasniejszą Rękę
 representares, et pro congruis remedijs ad ex-
 tingvenda debita / nieustajęc w tym y Nasz
 Powagę swoją interponeres. Przyjął byś um-
 multa benignitate Kardynał Jm Nasz mi-
 stanę, deklarował promovere et procura-
 re wszelkie emolumentum Koscioła, y swoją
 in persona bytnosc u S. Stanisława dla in-
 formowania się de statu Fabryki, et de qua-
 litate długów przyobiecął byś.

Wielceż dnia osmego miesiąca tego Kazał
 Kardynał Jm Nasz Przewodzić y Rektora Ko-
 scioła awizować, że miał być przyjeźdź na Wi-
 zytę Koscioła y Szpitala. Termin Wizyty
 dał Nam niewiele do pomyslenia, y uszyliśmy Nam
 słuszną suspicję y zelozę, że medytabatur
 Wizyta formalna przeciwko Statutom y
 Przywilejom / o których chciemy wierzyć że Kar-
 dynał Jm nie był plene informatus / nigdy nie
 praktykowany, y dla wzięcia Consilium między
 nami, jako y dla formowania resolucyi natę-
 prożycyę, złożyliśmy partykularny, Nasza-
 mych Kongregacyę.

Doty przyszedł do Nas jeden osobno z Kapel-
lanów Kardynata Jmci z intymacyą, aby na pomie-
nioną wizytę wszystko było tego dnia in ordine
cum assistentia dwunastu księży / niemając Ko-
ściół tylko dwóch / w kąpie, w komzach, ze
furekami, z koczem, z wodą, święconą z krosnien
czyby dzwony kościelne dzwoniły, formalitates
litore tylko practicantur in Ecclesijs subjectis
visitationibus suorum Ordinariorum albo De-
legatorum Apostolicorum, nie w kościołach Na-
cyonalnych, litore ob respectum Principum albo
Rerum publicarum, a quibus protegentur,
sa ab isto onere wyjęte.

My tedy uważając że ten Akt Solenny podda-
wał Kościół Nasz wizycie formalnej, et conse-
quenter przynosił prejudicium Statutom z
Przywilejom Naszym, daliśmy Responsum o-
mnino obsequio et veneratione, że Nasza inten-
cja nigdy niebyła proci Kardynata Jmci, aby
wizytę formalną, czy nie / gdyż razmielibyśmy
byli mniele rzecz chwalebny godny censury, i
nie approbowania od całej Nacji Naszej / ale
Nasze desiderium Nasze było przy Powadze z
Protekcji Kardynata Jmci sublevare Kościół
od ciężara zaciężnionych. Thysro et invigila-
re observantia et defensionem Privilejow z
Statutow Naszych, ad quem finem wszystkie
Kościóły Nacyonalne, szyciły się z przycer
honorem assistencyi Protectorow Nacji swoich.
y Ażebyśmy Bmno Protectori zawsze więcej
respectu

respectus et humilis venerationis osu adchy-
li, odpowiadzieliśmy Kapellanowi Jego, że Jemu
samemu in persona mielibyśmy portare Nasze
obsequia, y ratyfikować response, który swo-
mandatario od Nas był dany, jakowz wsku-
lu samym tak było. Pierwey tedy mieliby-
śmy honor udania Kardynatowi Jemu,
ex beneplacito ejus movilibyśmy z audytorem
swoim, miaowzy z Nim dobry discurs, y nie-
maly nad punktem wizyty alterkacy: na
ostatku przypuszczeni do audyencyj, Kard-
nał Jemu movił Nam in terminis, że ta
wizyta od niego pretendowana była Jemu
zlewna od Cyja S^o y od J^o Kr^o M^o Pana
Naszego, który miał mu być o tym pisać;
y gdybyśmy jakby w tym chcieli wzyni rezy-
stencyj, deklarował się, że in tali casu
wziqłby facultates a S^{mo} ad proceden-
dum w tej wizycie formalnej, jako Delega-
tus Apostolicus, et cum hac phrasi movie-
nia bylibyśmy licentiuwani.

Rozumiemy że Kardynał Jemu. Protelitor te-
mi terminami z Nam i się rozmowit, chey
Nas podobno mieścić, abyśmy zawziętego
stusnie in defensione Praw Naszych przed-
sięwzięcia odstąjili, gdyż iniauzę nie zda
Nam się, aby tak godny Purpurat darowa-
ny od Pana Boga wysolim talentem, y do-

znany wztropności, chwał abq' occasione
et motivo rationabili; zniematy swoiz cen-
surq, nie tylko apud Curiam Romanam, ale y
u inszych Cudzoziemskich Dworow; mutare
tale speciosum et gratum titulum ac Mini-
sterium Protectora Nauy Nasze, et assu-
me inoze mniej przyjemne y zlehdzq ce Pa-
wom Naszym Jmiej Wzysptora Apostolskiego
bqdac te tytuly dwa y Ministeria incompati-
bilis, aby się sine lesione recipere mogły
contemporaneę exercytować.

Stym wszystkim gdzie idzie rzec o Jurisdik-
cyę, litora jest rzeczenia oho, y melius est
intacta Jura servare, quam post vulnere-
tam causam remedium quærere, neltanie
dobywamy ac dolonca invigilare.

Dnia wczorajszego rano mieliśmy Congr-
gationem generalem całej Nauy, na ktorę
po przeczytaniu Praw, Przywilejow y Konstitu-
cyi Naszych cum plenitudine votorum sta-
neta rezolucya, aby zaczęty in defensionem
Jurium honestę imprez, distinctam relati-
nem Dworowi Najasniejszemu Repłke uszyni
pro capiendā sua determinatione, atym
exasem in procurando dilaciones, akoby
Kosciolowi Naszemu inseparabile et perpe-
tuum zbyd prejudicium inszym Kosciolom
Nayonalnym non causetur, litora mialyby
sluszne motiue zakuć na Nas, oczym już
Nam swoje uszyniły Declaracyę.

Wzysksmy

Wzięliśmy Consilium ad Junis Consultos, którzy
 są więcej ałłredytowani u tego Dworu, Wszy-
 sty u jednym danem konkludują z approbując
 fundamenta racy Naszych, gwarantując Nas
 wprzedeżyciu zaiętych z racy, ponieważ
 Bulla Apostolica Sanctae Memoriae Gregorij
 XIII. Papae publicowana 6. Xbris a. 1570. któ-
 ra zawsze była in viridi observantia, daie
 Provisorom Kosciota / ktorych tam sub no-
 mine Administratorum, Rectorum et Guber-
 natorum zowię / tak ampla Privilegia ze
 podobno Ładney Nacyi w Rzeczy Kosciot w-
 ney nieotrzymać, albowiem ta Bulla Grego-
 riana / ktorę Copię z Pierwszą Kosciota z spi-
 rala Nacyi Polskiej z podpisem Naszym ex
 Archivo Ecclesie wyjętą JW Wm Pana por-
 tamy / concedes Nam plenariam facultatem
 et privativam Jurisdictionem in administra-
 tione Kosciota y szpitala tam in spiritali-
 bus quam in temporalibus.

Dociehamy ze Eminentius Protector pretendo-
 wania Wizyty Nam deklarowane, et cum
 his formalitatibus wzię motywum Elistu
 JW Wm Pana, ktorę in supposito podobno
 ad sinistram informationem, ze Nasz Ko-
 sciot był despotycznie ad Jm X^a Kanonika Kra-
 jeńskiego rządzony, sine adiutorio inozych
 Provisorow, Komputysta y Exactor oddaleni,
 Congregacye Generalne przez lat trzy nie
 miane, Gubernium tak spiritalne jak tem-
 porale)

porale zle prowadzone, y inie inuenerintia
 pociągione, pisates byś JW Wm. Pa. przed lat podo-
 bno ducima do Kardynata Jmci /: Atożego Listu Co-
 pia po Włosku tyllu Nam Daleka egzta. /: aby
 ex illa ingenuitate, estimatione et amore, Ato-
 zemi ferat przeciwno Jmieniowi Polskiemu, Awey-
 zraś byś in hoc supponowane malum Guber-
 nium, starając się, aby cum sua auctoritate bo-
 nus ordo et Regimen per omnia remitteretur.
 Zez gdy suppositum JW Wm. Pa. ex sinistra
 informatione inaeque pociątek, Dzisiaj non
 verificatur in facto, bo nieuspominając rządow
 Jmci. Krajewskiego, Atożego nigdy niebyły tak de-
 spotice egzione, jak udane, ponieważ fie-
 bant cum consensu aliorum Comprovisorum
 y zinteny, ut in bonum Ecclesie redundarentur
 ad confutandam malam relationem JW Wm. Pa.
 donosimy, ze jako na Pruiszorach y Gubernato-
 rach Kosciola tego nigdy niezbýváło, et cum
 illorum Ministris, tak y my juxta Constitutio-
 nes ac solitam praxim Nacyi Naszey /: Atoż
 corol Pruiszorow per Canoniam Electionem od-
 mienia albo confirmacie /: tego roku będzie obra-
 ni in Pruiszores, zastalimy jak Rektora y La-
 crystiana ad tenendam bonum ordinem Eccle-
 sie, tak Komputistę y Exaltora do odliczania
 y notowania intras y Expens Koscielných, y
 marci a corde bonum Regimen Kosciola jednych
 Ministrow, jako to Komputistę, Atożego urzadzi-
 my potrzebnego Ecclesie confirmari, et alium
 jako Exaltorem rejii, et novum creari ad
 cate

cate, Nauji na Kongregacyi Generalnej pro-
curavimus. Ministros zas Eclesie et Hospi-
talis Rectorem et Sacristianum, utroque a libe-
ra dispositione Provizorow dependent, judican-
do xto majus bonum et emolumentum, ad
corrigen-do diversos abusos amovimus, cre-
ando na miysie JmX. Mulionicka Relato-
rem JmX Kanonika Turskiego, et de Sacri-
stiano vyzniliemy to samo, gdyz na miysie
Kleryka, o dzdobie Koscioła y Zakrystyi nie-
dbalego, obrabiamy Acta Presbyterum hochajego
cultum Dei et Devorem Eclesie.

Latym his stantibus Kandydata Jmci Prote-
ctora pretensoya exignicia awizyły, justum
niemaję motivum, niuicy by nieprzynosta-
tylko non leve prejudicium Juribus et Privile-
gijs Nostri talis amplis, jake Nam concedit pro-
fata Bulla Gregoriana, et infringeret imme-
morabile exequium, utore Divisorum Ko-
scioła Naszego mieli auctoritates sue cum
plena Jurisdictione, tam in spiritualibus quam
temporalibus, exnuc in utroq' Constituycy y
Statuta, utore inviolabiliter observantur.

Vyzniaszy tedy te rzexera grzetelnę JW Wn-
on Panu De Statu, wlotorym sy Znaydujemy in-
formacyę, supplicujemy cum omni profundis-
simo obsequio, aby JW Wn Pan in to Consilio
Złymy, utorym talize cura et sollicitudo Na-
jasmieysze Rejltę inuambit, chciab providere
de opportuno remedio, aby dawexasu his pro-
judicys, utoreby Nasz nietylko so Kanistura

ale y inie Naygonalne Koscioły mieli mogły,
 obviare. Dlatego supplicujemy JW Wn. Panu
 abyś ad Commum Cardinalem Protectorem in vir-
 tute wielkiej Powagi swojej pisał, aby ab omni
 titulo pretense Visitationis tenax se absti-
 neat, jako Delegatus Apostolicus, niechay prz-
 namniey excha, jexeli insze Nationales Cule-
 sid tym sposobem będą traktowane, abyśmy się,
 iuxta exemplum aliorum regulować mogli,
 y to non se ingerat, chyba in spiritualibus.
 Jako Protector niechay przjdzie, liedy musy
 podobac będzie, wżgni Nacyi honor, ale non
 ut Judex cum actu Jurisdictionis, a qua je-
 stemy exempti, leix jako persona grata Res-
 cypit, cum privata auctoritate, ad effectum
 uxnania expens uczynionych na fabrykę, po-
 trzeb subsidy, wlotorych znayduie się Nasz Ko-
 scioł, et ad finem informowania o wszystkim
 Status Rypłtę. Procz Opium Bulla Grego-
 riana nad to JW Wn. Panu wyprzedce posłany
 testimonia inszych Naygonalnych Kosciołow
 jako podobnych wixyt niepralibowaty, a
 jexeli Delegatus Apostolicus specialiter per
 Breve exercytował Jurisdycyę nomine Pa-
 pe, extendebat se tytko ad spiritualia.
 Zelum wutrzy maniu. Praw y. Przypitow
 Nacyi Naszey, litory jako lochajcy y po-
 suszni Synowie Ojczyzny JW Wn. Panu wy-
 rakamy, tuszamy w wielkosc animuszego
 ze Nam JW Wn. Pan niezganisz, ywaszem prz-
 igusz

apostoli, nos et tenentes inter eos utraque iuris Pre-
terea, approbata et confirmata. Oco po-
tissime supplicare protestamur si na-
ture

Bulla Gregorii
XIII. Papae data super
Ecclesiam Sti. Stani-
slai Nationis Polonae
Romae sitam.

Gregorius Episcopus Servus Servorum
Dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Ex supernae Dispositionis arbitrio Uni-
versalis Ecclesiae Praesidentis Gregorius Domi-
nico presidentes inter varias curas, quae
ex ministerio Pastoralis Officii Nobis in-
cumbunt, illam per quam Hospitalia No-
stra et alia pia loca et pauperum Pere-
grinorum praesertim ad aliam Urbem
Nostram confluentium, receptionem et
subsistentiam constitui possint, toto
affectu amplectimur, Utque commodius
fieri possit, desuper disponimus, prout
conspicimus in Domino salubriter expedire.
Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesia-
stica cum cura et sine cura apud Se-
dem Apostolicam tunc vacantia, et man-
tea vacatura collationi et dispositioni
Nostrae reservavimus. Decernentes ex

tunc irritum et inane, si eius super his
a quo quam quavis auctoritate scienter
vel ignoranter contingeret attentari.

Cum itaq' postmodum Provincialis Ecclesia
S^{ti} Salvatoris in pensulo Regionis S^{ti} An-
geli de urbe post liberam resignationem
Dil. fil. Nicolai Menic: nuper ipsius Ec-
clesiæ Rectoris, de illaq' tunc obnebat in
manibus nostris sponte factam, et per nos
admissam apud Sedem eandem vacaverit,
et vacet, ad presensq' nullus de ea præter
nos hac vice disponere potuerit, si ve pos-
sit reservatione et D^{cto} Obstantibus su-
p^{is}. Et sicut Dilectus filius Stanislaus
tubuli S^{ti} marie Transiberim Presbyter
Cardinalis Varmiensis nuncius Major
Penitentiarius noster, et Nationis Polonia
induta urbe Degen' nomine Nobis nu-
per exposuit, quod in dicta Urbe ceteræ
fere omnes nationes, quæ nomine Chri-
stianæ censentur, Ecclesiam et Hospitale
propria sue gentis usibus habeant de-
stinata, Poloni vero aliq' Polonia Regi
subjecti, quorum utriusq' sexus fidelium
copiosus numerus devotionis aut alia cau-
sa ad ipsam urbem confluere solet, tote-
mensis viarum periculis, totq' peregrina-
tionis superatis laboribus et remotissi-
mis pedibus ad eandem urbem communem
totius

totius Orbis Terrarum Patriam auedentes non
 habeant ut defessos sistant pedes, qua
 de causa quam plurimi, aut ab huiusmo-
 di Sancta peregrinatione retrahuntur,
 aut ad Romanam Curiam pro necessarijs
 negotijs per tractandis auedere debentes
 peterentur, si ad eandem Ecclesiam Sancti
 Salvatoris animarum cura addicaretur
 eaq' cum omnibus Parochianis eiusdem
 Ecclesie ad Ecclesiam S^{ti} Lucie eiusdem
 Regionis illi contiguam seu viciniorem,
 et ad id capaxem et commodum transfe-
 retur; Et pars fructuum Ecclesie Sanctae
 Lucie applicaretur et appropriaretur;
 Viitaz' Ecclesia S. Salvatoris sine cura
 effecta p^{ro} Nationis Poloniae p^{ro} missis et
 alijs Divinis Officijs ubi celebrandis per-
 petuo consideretur; ac inter tot per Nos
 restaurata et etiam denovo erecta in
 dicta Urbe Collegia Hospitalia et Eccle-
 sias p^{ro} diversis Nationibus Hospitali
 p^{ro} pauperibus Peregrinis Polonis, alijsq'
 Regi praedicto subjectis; ad eandem urbem
 p^{ro} tempore accedentibus Hospitali di-
 ctae Ecclesiae ^{S. Salvatoris} contiguam construeretur
 et erigeretur; Et hoc profecto dicta Natio-
 nis Poloniae peregrinationi et laborum p^{ro}-
 num consolationi non modicum consule-
 retur; ac circa curam animarum Par-

chianorum p[ro]p[ri]um non solum non quippi-
 am detraherentur, sed potius et commoditati
 et diligentia esset, ob frequentem numerum
 p[ro]p[ri]orum, qui ad Ecclesiam Sanctae Lucie
 p[ro]p[ri]am, ubi eorum societas canonicè institu-
 ta, convenire solent. Quare dictus Stanisla-
 us cardinalis, asserens fructus redditus et
 proventus dictae Ecclesiae S[an]cti Salvatoris, et
 illi p[ro]p[ri]i annuorum sexaginta Ducatorum
 auri de Camera Sec. Com. est, valorem an-
 nuum non excedere, Nobis et nomine p[ro]p[ri]o
 humiliter supplicavit, ut p[re]s[er]tio annuere
 de benignitate Apostolica dignaremur. Nos
 igitur, qui dudum inter alia volumus, quod
 petentes beneficia Ecclesiastica alij uniri
 tenerentur exprimere, verum annuum va-
 lorem secundum existimationem p[ro]p[ri]am, et
 beneficii cui aliud uniri pretenderet, alij
 unio non valeret, et semper in unio nibus
 Commissio fieret, vocatis quorum interes-
 set Naturam p[ro]p[ri]am et singulares illius per-
 sonas, a quibusvis excommunicationis su-
 spensionis et interdicti alijq[ue] Ecclesiasticis
 sententijs censuris et penis a p[re]se vel ab
 nomine quavis occasione vel causa la-
 tis, si quibus quomodolibet inodato exi-
 stant, ad effum p[ro]p[ri]um duntaxat con-
 sequendum, harum serie absolventes et
 absolutas fore censentes, Nec non alium
 annuum valorem fructuum reddituum et
 proventuum

proventus dictae Ecclesiae S. Luciae pre-
 sentibus pro expreso habentes, hujusmodi
 supplicationibus inclinatis in eadem Ecclesia
 S. Salvatoris, sive promisso sive alio quo-
 vis modo, aut ex alio cuiuscunque persona
 seu per similem resignationem dicti Nicolai
 vel cuiuscunque alius de illa in dicta Curia vel
 extra eam etiam coram Notario publico et
 testibus sponte factam, aut constitutionem
 fel. mem. Joannis P. P. XIIII. Prodecessoris
 Nri, quae incipit Excelsa, vel abrenun-
 tationem alio beneficii Ecclesiastici quavis
 auctoritate collati vacat, etiam si tanto
 tempore vacaverit, quod episcopo collatus juxta
 Lateranensia Statuta Concilii ad sedem
 ipsam legitime devolutam, ipsae Ecclesiae
 S. Salvatoris dispositioni Apostolica spe-
 cialiter vel alias generaliter reservata
 existat, et super ea inter ea inter aliquos
 lis, cuius statum praesentibus haberi vo-
 lumus pro expreso pendere & indecisa,
 dummodo episcopi dispositio ad Nos hac vice
 pertineat, titulum et denominationem Pa-
 tronicam dilecti Filii Nostri Aloisii tituli
 S. Mariae Presbyteri Cardinalis Corneli
 nuntii, ad quem rationem Ecclesiae S. Mar-
 ci, quae tituli sui Cardinalatus existit sol-
 latus, provisio et omnimoda alia dispo-
 sitio dictae Ecclesiae S. Salvatoris aperi-
 tur

tur pertinere, expresso ad hoc accedente consen-
 su aucte apostolica tenore presentium perpetuo
 supprimimus et extinguimus, ac ueram anima-
 rum imminentem ab ea et perpetuo abdicamus
 et separamus, ipsarum animarum cura cum Uni-
 versis Parochianis p[ar]tis ac tam illis in ipsa Ec-
 clesia S. Salvatoris, quam ipsi Ecclesia in illos
 competentibus, et invicem debitis ac prestari so-
 lita sepultura, et alijs j[ur]ibus ad d[ic]tam Ecclesi-
 am S. Lucie de consensu D. F. Francisci But-
 ticelle illius Rectoris transferimus. Itaq[ue] d[ic]ti
 Parochiani ad eandem Ecclesiam S. Lucie tanquam
 eorum Parochialem Ecclesiam pro Ecclesiasticis
 sacramentis sumendis et alijs necessarijs auc-
 dere, illig[ur] ac p[re]sto Francisko et ejus in d[ic]ta
 Ecclesia S. Lucie Successoribus de j[ur]ibus et
 emolumentis Parochialibus respondere, aliq[ui]d
 ad quod erga ipsam Ecclesiam S. Salvatoris
 tenebantur prestare, Franciscus vero et suc-
 cessores p[ar]ti ipsorum tanquam propriorum
 Parochianorum et animarum suarum cura
 gerere et exercere debeant; Ecclesiam au-
 tem S. Salvatoris hujusmodi sui sine cura
 effectam una cum illius sacristia, Cruicibus,
 calicibus, vestibus, ac alijs paramentis et
 pretiosis, nec non domibus, structuris, adif-
 cijs, j[ur]ibus, obventionibus et emolumentis
 suis universis eidem Nationi Poloniae, Itaq[ue]
 pro illa liceat eidem Stanislas Cardinali
 nomine dicte Nationis per se seu alios Cor-
 poralem

poralem possessionem ipsius Ecclesie S. Sal-
 vatoris propria auctoritate apprehendere,
 et perpetuo retinere, nec non illius fructus,
 redditus, proventus, et alia similia percipe-
 re, exigere et levare, ac in d^{ca} Ecclesia S. Sal-
 vatoris, et instituendi apud eam huiusmodi
 Hospitalis, usus et utilitatem convertere,
 nec non missas et alia Divina officia in ea-
 dem Ecclesia S. Salvatoris per unum seu plures
 Capellanos ad ejusdem Stanislai Cardinalis
 seu Rectoris Administratorum vel Gubernato-
 rum, pro tempore existentium ipsius Hospi-
 talis nutum amovibiles, a Vicario Urbis
 approbandos, celebrari et in eisdem Divinis
 deserviri facere, cujusvis l^{ta} desuper min^o
 requisite. Insuper apud d^{ca} Ecclesiam S. Sal-
 vatoris Hospitale Polonorum, in quo pauperes-
 peregrini Poloni et alij eidem Regi subjecti,
 ad Urbem p^{ta} pro tempore confluentes, jux-
 ta providam ordinationem ipsius Stanislai
 Cardinalis Hospitio recipi possint, ad Dei
 laudem et subsidium indigentium, eisdem
 auctoritate et tenore sine alicujus pro-
 judicio perpetuo erigimus et instituimus
 ac p^{ro} Stanislao Cardinali et pro tempore
 existentibus d^{ti} Hospitalis Gubernatoribus
 seu Administratoribus, et quaecumq^{ue} statu-
 ta et Administrationes felix Regimen et
 prosperum statum ac Gubernium d^{ti} Ho-

spiritualis illiusq' temporalium et spiritualium
 bonorum quomodolibet concernentia licita ta-
 men et honesta ac sacris canonibus et prae-
 tim Concilij Tridentini Decretis non contraria
 condere et facere, eaq' postquam condita et fa-
 cta fuerint, quoties sibi videbitur, commutare,
 alterare, limitare, corrigere, declarare, modifi-
 care, et in melius reformare, libere et licite
 valeant. Quodq' Ecclesia S. Salvatoris et Hospi-
 tale huiusmodi, illorumq' res et bona quaecumq'
 perpetuo sub Stanislawi Cardinalis de Gubernato-
 rum Rectorum seu aliorum Administratorum
 p'orum cura, gubernio et administratione
 perpetuo remanere debeant, nec esse ad cuius-
 vis instantiam, quavis et apostolica autho-
 ritate p'ta alicui conferri vel committi, aut
 cuiusvis etiam pio loco uniri possint conce-
 dimus et indulgemus, Decernentes, quascumq'
 Collationes, Provisiones, uniones aut alias di-
 spositiones, de illis, quavis etiam apostolica
 autho p'ta, de cetero faciendas nullas et iniva-
 lidas esse, nullumq' cuiusq' ius titulum tribu-
 ere posse, nec eas propter quas praemissa
 concessa sunt coram quocumq' seu quibus-
 cumq' iudiciis Ordinariis et tanquam dicta
 Sedis Delegatis verificari debere, Nec pro-
 pterea aut etiam ex eorum interesse preten-
 dentes vocati non fuerint per subscriptionem
 obtenta praesumi, aut viribus careere, nec
 non p't est irritum et inane si seorsus
 his a quocumq'

his a quoquam quavis auctoritate scienter
vel ignoranter attentatum fuerit, vel tenus,
vel impostere contigerit attentari, non ob-
stantibus priori voluntate nostra p[ro]p[ri]a et Late-
ranen[si] Concilio novissime celebrati unione
perpetuas, nisi in casibus a jure permisis
fieri prohiben[te] ac p[er] memoria Bonifacii
p[apae] VIII. et predecessoris nostri, alijsq[ue] Aposto-
licis Congregationibus, Consistorijs quibuscunq[ue] aut
si aliqui super Provisionibus sibi faciendis
de hujusmodi vel alijs beneficijs Ecclesiasticis
in d[ic]ta Urbe speciales vel generales Dele-
gis vel Legatorum ejus Literas impetra-
rint, etiam si per eas ad inhibitionem, re-
servationem et Decretum, vel alias quomo-
dolibet sit processum. Quas quidem Literas
et processas habitos per easdem ac inde se-
cuta quacunq[ue] ad d[ic]tam Ecclesiam S. Salva-
toris volumus non extendi, sed nullum per
hoc eis, quo ad assecutionem beneficiorum
aliorum prejudicium generari et quibuscunq[ue]
libet alijs Privilegijs, indultis et Liten[ti]s A-
postolicis, generalibus vel specialibus quo-
rumcunq[ue] tenorum edant, per quos pre-
sentibus non expressa vel totaliter non in-
serta effectus earum impediri valeat, quo-
modolibet vel differri, et de quibus eorunq[ue]
totis tenoribus de verbo ad verbum habenda
sit in Nostris Liten[ti]s mentis specialis. Nulli
ergo

ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostre absolutionis, suppressionis et extincti-
onis, abdicationis, separationis, translationis,
erectionis, institutionis, consecrationis, indulgi,
Decreti et posterioris voluntatis infringere,
vel si ausu temerario contraire, si quis autem
hoc attentare presumpserit, indignationem o-
mnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli
Apostolorum eius se noverit incursurum. Da-
tum Tusculi Anno Incarnationis Domini millesimo
quingentesimo septuagesimo octavo, Idibus Octobris. Pontificatus Nostri
Anno Septimo. Ferd. Pro h. de Medicis
Summ. C. Glorierius J. Bronke Bta a-
pud Casarem Leu. nus.

Od Jm Pana Kan-
clerza W. Koron' do
Jm Pana Kasztelana
Krahowskiego Hetm.
Wok. z Warszawy d. 17.
Aug. 1727.

Dwa listy Wm Pana oddano mi ztema-
niepze, poxtę. O ruszeniu ludzi z Po-
znania do sprowadzenia Kapitana Wattera
do Sądów Marszałkowskich, całe opacze
Wm Pana wzięzione była relacya, et aliena
a veritate, bo ani ludzi zniżąd nie ruszo-
no, oprócz tych dwóch Chorągwi z Gwardyi
J. Kr. zstaj ordynowanych, ani Kapitana
Wattera wziętego wareszt tu nie sprowa-
dono.

Dzono: Ażatym pewien jestem, że przezor-
 nosc Wm Pana niedata wiary Anis ru-
 moribus. Le zas Wm Pan racyzoz prowi-
 der, aby Præsidium Thorunskie jeszcze było
 zmocnione, chętnie nato J^o Kr m^o przypa-
 dać racyz, ztę reflecya, aby z Oblęga nie
 ogalacai Præsidium, y tam bardzo potrzebnego
 zobaży Potencyi Pograniczney y intene-
 nioney Juris, obitocy jaluom antecedenter
 komunikował tak ytera komunikacii,
 annexam Copiam.

Doniosłem insuper Panu et de Commissario,
 ad Jm Pa Bonaha, y cytalem Copia przysła-
 ną mi listu tegoż Jm Pa Bonaha. Nato J^o
 Kr m^o P. Wm m^o namienii mi racyz,
 że należało, aby ten Commissarius tubytor-
 dynowany ad Wm Pana, żeby za Paszpor-
 tem J^o Kr m^o znajdował cego się in Regnu
 kontynuował był przez Państwo Jego po-
 droz przedsięwziętą. So względem wiado-
 mej Materji Kommandy, jestem jaluom ple-
 nus votorum, tali non dubius spei, że
 przy tasie Boskiej y przy dalszej J^o Kr m^o
 P^o m^o m^o applicacyi, zadalszym porozu-
 mieniem ię Wm Panow według dawniejszych
 moich listow uspołojona będzie przed Sey-
 mem. To waszelić, rzetelności, y ochotne
 ad usus Wm Pa applicacyi wyraziwszy, Znam
 się być.

Do Im. Pana Kancelarza
W^o Koron^o do Im. Pa-
rosty Ostre szowskie-
go z Warszawy d. 23. Au-
gusta 1724.

Zasza tudoworu Jezoklewskuy Moim
Pam^o milt^o sharga od Porstonaistra War-
tenberskiego z Naska, ze Postilionu Jezo-
zpoisty do Wieruszowa iadzeego P Podsta-
wsu Wm. Pana Wieruszowski, pod pretext-
tem szlody, wzbozu, nietylko enormiter
pobit, ale do tego ylonie porstowe zabrad,
ydotad z nich jednego oddac recusat; tym
zas swym nie nalezytym procederem cur-
sum poisty punitalem zatamowad. Przez
co jaluie mogg nastampui Consequenye,
Inadno Wm. Pan racy sz perpendere, y oraz,
aby nalezyta satisfaluga ulrzywdzonym
byta obmyslona zawczasu providere, w
tym samym Dwor Jhr. me: od dalszych
reversow uwolnu. In fiducia zatym v-
czynnosci Wm. Pana in pramissis, przy or-
suiadzeniu szyczliwosci y pletoru mezo pi-
szę sie

Do Jm Pana Kancel.
za Wok. od Jm Pana
Kasztelana Krakow-
skiego Hctm. Wok. ze
Lwowa d. 30. Aug. 1724.

List Wm Pana d. 17. Pontis z Warszawy dyspi-
parit wszelkie opinie ex fama publica alte-
ruique mię, względem ruszenia Ludzi z Pozna-
nia y ewoluacji Kapitana Wattera ad forum
incompetens, lepiej się bawiem stato, że non
verificantur te relays, niżli gdyby miaty
tantum użycie prejudicium Jurisdycyji moię;
jakoż plenam fidem nie miaty u mnie, bo
wiem, że Wm Pan jesteś vigilantissimus Le-
gum Custos, nie opusciłszyś takowej Consul-
ty Ministeriorum pati. Więć co należało
do powinności moię, wyznitem to wszystko,
wydatem ordynasie dolegimextow Dragon-
skich, żeby po Chorągwi jednej kazdy z nich
komenderowali do Torunia y z Garnizonu
Poznańskiego: niemyslnie ruszyć Obłaskiego/
ze sto ludzi ordynować kazatem na Zmocznie-
nie Toruńskiego Præsidium, ex quo summissy
od Jm mfi nakazana tam potrzebuie ru-
merosam assistentiam et securitatem sui
vtab ludym miescie. Nim mię, zas jeszcze
zaszta wiadomosc otey summissy, wydatem

ordynans na wzywanie Inkwizycji ratione
Kommandy Kapitana Wattera y sadzenie go
wrygsrechtom.

Dziś kuż, umienie Wm Panu po annexa (opis)
Listu Jhr mji ad Regnantem. Prepsie pisane,
w ktorym venerat tak żywe y dobre okrzyg-
de publicznę wyrażenie y upomnienie się
niech Pan Bóg nadgrada zuto dłużyim wie-
liem Jhr mji y oszczędnem w Panowaniu. Na-
leży tegoż Bogostawieństwa Boskiego y obli-
gacyi publiczney w szostnictwo samemu Wm
Panu za przeczorne in Ministerio suo Di-
cta et facta. Comissariusza od Jm Pana
Bona da chciatem do Warszawy nawirowac,
ale kiedy on żadną miarą niechciał, tyłko tym
traktem na Kralow, citeminis passibus po-
bież, trudno go było przyniewolci.

Lycha tu jabyby tam ktoś miał sobie upo-
sić Kadala pod Belskim y Halickim, y
requirować u Wm Pana zapieczętowania, któ-
rego złości swoje denegować, jako mam
relacyę. Wiżę upraszam Wm Pana, aby za
cooperacyę Jego byli nabywane te Kadale,
ponieważ ci ludzie, lubo są tu do ziemi, ale nie
handlem żadnym dorobili się fortun swoich, leż
brwią w dany stawiać dawce mężnie na wsta-
cie Jhr mji y Rzyby, ktorzy merentur, żeby im
co jeszcze dano, nie y to brano, co całe życie swoje
stasznie nabywali. Ktorych rekomenduję do stawia-

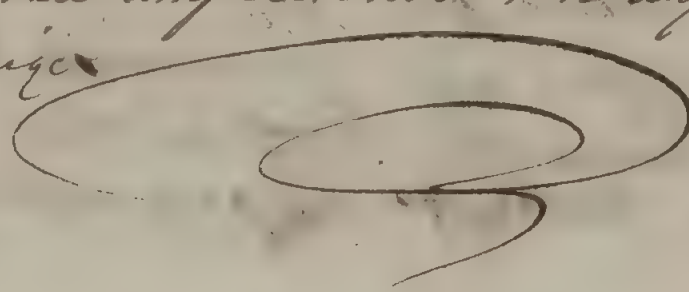
Do J. H. Krolewskiego,
 Mściu od Jm. Pana Ka-
 szelana Krakowskie-
 go Hetm. a W. Koron.
 z dnia 30. Augusti
 1724.

Nawzajem się w Przed Sejmowych Uni-
 wersatach, wdanych do Wojewodztwa, ziem
 y Powiatów Instrukcyach, nawet w samych
 ze do mnie pełnych Dobroci W. Kr. M. Pa-
 momito Listach, jako po tak wiele niedo-
 sztych Sejmach omylnych expectationis
 publice nadziejach do porządane obrad
 publicznych skutku, y oddalenia wszelkich
 impedimentow prawdziwie z Ojcowską Wra-
 kr Mściu P. M. Mittu, claryguiesz się applica-
 cy. Pewien laski być może szerszego
 przyszłych obrad subiectu, kiedy im Laskawa
 W. Kr. Mściu P. Momito clemencya podaie
 media, wdeklarowaniu przez Sejmem wy-
 łozenia Komendy, przez postuszenstwo na-
 leżyte ludzkości Wzyska Ordynan-
 som wyprzysilejowanej Władzy Naszej Het-
 manskiej. Niema nikt większy nademnie
 brzydki, ze zprzeczny choroby mojej niemo-
 gtem tak dawno frui beatifica visione
 W. Kr. M. P. Momito, ani przy aktualnych

wstugach moich przypominając się respektowi
 Jego Państwu, axali teraz vocatus do
 Warszawy będę miał honor adorare maje-
 statem Wkr mgi Pm mlt, jeżeli sko-
 labane chorobą tak długi czas nie do-
 szwante go zwole dozwie. Przeuez gwo-
 usz' spiro bydx nieprzeptane zuszeltum re-
 spektum.

Od tegoż Jm Pana
 Krahowskiego do Jm.
 Pana Kanclerza Wro
 Kor' ze Lwowa d. 30.
 Aug. 1722.

Dauno pragnęcy videre faciem Domini,
 odebrałem tą pocztą Invitatorias do War-
 szawy nadwie niedzieli przed terminem
 blisko następującego Synu, jakox na
 rozkaz Jkr mgi Pm mlt, byle zdrowie go-
 zwole, mam być wielką przybydx ad obe-
 quium publicum. z paneg. Wm Pana wstugi,
 lubo Doktorowie Paryscy dali mi prescri-
 pcyę, aby ten miesiąc cura salutis impen-
 dere, abym jednal był blisko Warszawy
 potę. Poziwie chę wyjechać do Dzielowa.
 axzędzie amplectendo rozkaz Wm Pana.
 Zostaję.

Od Jm Pana Kancel.
rza W^o Koron^o do Jm
Pana Kasztelana Kra.
kowskiego Hetm^o W^o
Koron^o z Kupisk^o 3.
Septemb. 1722.

Natym tu miejscu doład nabrotki czas
przyszło mi z Warszawy excurrere, odebra-
tem znalazły obserwancy List W^omm Pana
sub d^o 23. Augusti do mnie ordynowany. Ja-
kożas wszelkie poufale requizycje W^omm
punktualnie zawsze exequi pragnę, tak
jesliby zarzła od łogowolnicu Instancya
ozapieczkowanie Kadukow wlicie W^omm
specyfikowanych, pamiętny będę uszywny
prociustodzy, ywkanie Hany moiej, aby
obserwowana była inquam. Nicużpie-
ze Jmratonid Jm^o H^omi. Pam^o milt^o do-
szły dotąd ręk W^omm Pana. Lp^oty całym ser-
cem cum vigore Zmnia et robur id
W^omm Panu, abys commodę mógł przybyd
nauzas od Jm^o H^omi. Determinowany, xely
materie trudniące consilia publica we-
dług Parskiej Declaracyi przed. legmem były
uspokojone. Jesliby zas. tabosc Zmnia nie
pozwolita jessze ty podrozy W^omm Panu zy-
czytym, abys W^omm Pan oblihowac raczył Jm^o H^omi
Pander

Panow Hetmanow Polnych Koron y Litwy, aby
chcieli materiam gressus suos natum re-
ctas naxnaxony, maius restawiony po-
cty do Umiana, mogly by sie przeto rzezy
stwierdowac y zalewazy. Ja lubo bym nad
miast stuzacy spoczynek y wytknienie ad
facy publicznych, punctualnie naczas zia-
de do Warszawy, gdzie jezeli desiderata wi-
sion Umiana jui nie sedy miast skuzia,
to przynamniej puszacych rozkazow Jez a-
vidissime oczekiwac bde, pragnac zawsze
qua public, qua privatim demonstrare,
jauw sie znam bde

Od tegoz Jmiana
Kancelerza do Jmci
Pana Wiewoda Pod-
laskiego Hetma Poln.
Kor^o in Postscripto.
sub data ead.

Niewatpie bynamniej ze jux Umiana
dostly Invitatorie Jhr mci. Pape mltto
zeby Um Pan racyt duriema niedzielnim
przed Zaczyniem syemu stange w Warsza-
wie. Podobne listy Panskie juxty ydoxia
Jmci Prymasa y do innych Jhonfion, bez pre-
zency Um Panow Hetmanow, na ktorey car-
do rei vertitur wszytkie quamvis egregia
consilia

consilia bytyby inuadia et inefficacia: A-
 zatym jexelib JmP^u Kralowskiemu MmPanu
 tabosi. Znowa niepozwolita, MmPan raz po-
 spieszyc, wszakze coholwiekby smy utozyl, ro-
 zszadzon, poizty, bedzie moglo communicari Jm^{ci}
 Panu Kralowskiemu, i ta materya kom mieny
 moze byc arpolojona wczesnie przed zaujcia
 sejmu, byle tylos MmPan stanq wczesnie przed
 terminem naznaczonym w listach Jm^{ci} Pa-
 nomilo, zeby pozata byla rozszadzona do Jm^{ci} Pa-
 na Kralowskiego

Od tegoz JmPana
 Kanclerza Komnreys
 do JmPana Barona
 Puchetta z Kupisch
 d. 3. Septemb 1724.

Expedyryy Warminsky Panu Bozu, dispo-
 zyryi S. Sedis Apostolicie y applicacyi
 MmPana oddawszy zadnego wtym dla domu
 mego niepretendowatem ani pretenduic
 favoru, ale tylos justitiam cum impari-
 entia vexchiuam, aby Juribus Regis Ma-
 jestatis et Legibus d. jaluiego niebyto wtym
 prejudicium.

Traktat wzgledem Opactu non tam fauli
 negotio byc moze, jako sy tam zda Mm^{ci}
 M^{ci} Panom. Dyrzeczaynie zas do kazdego

Traktatu nalezy wprzod super Punktis poro-
zumie sie, umowie, y dopiero konkludowac.
Immediatę przed wyjazdem moim traxnily-
szym z Warszawy dał Jni JmX. Muncyusz Pu-
lta do tegoz Traktatu, na przyszłym da
Boz Sejmie nastąpi Deputacya ad hoc nego-
tium. Orazym da Pan Boz subseguenter. A
teraz piszę ię Z.

S. E. Mgr le Grand
Chancelier de la
Couronne a S. E. Mgr
le comte Fleming
Feldmarechal de Ru-
sile le 3. Septemb. 1724.

Je suis tres redevable a Votre Excellence
pour la communication des ses lettres
obligeantes ecrites a Mgr le Primat et
a Mgr le Castellan de Cracovie
Pour ce qui regarde la reponse du Roy de
Prusse, et l'ordre de Mgr le Castellan de
Cracovie aux Regiments, dont Mr Debowski
m'a envoie les copies.

ad L. Comme Sa Majeste le Roy N. M.
luy avoit ecrit par l'avis du Senat
present, alors a Varsovie, ainsi je crois
qu'il faudra communiquer de meme cette

Reponse

Reponse a Mgr le Primat et aux autres
 mm. les Senateurs et Ministres, quand
 il viendront a Varsovie au terme fixé,
 dans les dernières lettres de Sa Majesté
 pour entendre leurs avis la dessus en
 ce temps la / il plait a Dieu / j'auray
 l'honneur d'écouter de meme les dignes
 sentiments V.V.C. sur ce sujet.

ad. 2. L'ordre de Mgr le Castellan de
 Pologne. donné a l'occasion dell'incident
 bien facheux du tumulte a Thorn, est
 conforme a l'intention de Sa Majesté, la-
 quelle en donnant l'ordre d'envoyer a
 Thorn les deux Compagnies du Regiment
 de ses Gardes, avoit jugé alors, que ce n'
 étoit pas assez, et qu'il y falloit envoyer
 plus de monde pour renforcer la garnison.
 Votre Excellence verra dans la jointe copie
 ce que Mgr le Castellan de Pologne m'a
 écrit la dessus. Je suis avec tout le
 respect.

Instrukcyja Wielm. Jchm Pa-
nom Stanisławowi z Lubran-
ca Dąbskiemu Kasztelan-
cowi Wojnickiemu z Hierony-
mowi Ankwikowi Chorąż-
mu Nowogrodzkiemu, Posłom
Przed Sejmowym Województwa
Sandomierskiego do Najas-
niejszego Majestatu Jchm mści Pa-
ni na Sejmiku Opatrowskim
za Uniwersalem Jchm mści Pa-
niom mści przed następującym
Sejmem dnia 23. Sierpnia w
Roku 1724. zgodnie obranym
Dana

Dozie głosne na cały świat non sine in-
dia gostronnych narodow w Ojczyźnie Na-
szej echo, ze naprzód z providencyi Boskiej
potym ex Paterna solitudine Jchm mści
Paniom mści w Koronie Naszej Pax ubiq fl-
rescit amica, to tylko najbardziej corda fi-
vium permovet, ze szerzący się obawy do
lillu letniej nie szczepliwości nie doscia. Se-
mow daci odporu niemożemy, tak dalece, ze
Respublica Consulibus plena, consilio va-
cua aut infelix, w tym czas ab intra et ab
extra Kijłty Naszej w polozeniu w Ojczyźnie
Jchm

Jegości Papomito Łaskawości używionym
 tam chyba zostawac się niepodobna, latorzym
 in turbine messis. Zabiegając tedy futu-
 ris ea hac infelicitate consequentis, Jm. P.
 Postwaile Wojewod. k. Naszego, nateraknij-
 szym wprawom Szymku, przy doniesieniu
 poainnego homagium Najasom u Majestaboi
 Jegości pro paterna et exemplari soli-
 tudine ołoto Dobra pospolitego, y za wzy-
 nionę Deklaracyę wprzystaniu Instrukcyi na-
 teraknijesz Szymku ułatwienia Kommandy Wo-
 sha Cudzoziemskiego, nalezyte użyć podzię-
 wanie, a na fundamencie pomienionę Deklara-
 cyi Panskiej, oto suppliciter upraszać będę, aże-
 by tak łaskę do wywołania przyszłych Obrad
 Rzymskich sposob-łaskawie a licptować zaczął, ze-
 by pretendowanę od Jm. Jm. Pana Fleminga ko-
 nuższego Woxa Libo, Feltmarszałka Wojsk
 Łaskich Jegości, nad Wojskiem Jegości
 y Rzymskich Cudzoziemskiego Authoremantu um
 injuria Władzy Hetmanskiej Kommandę ułat-
 wie, do przyzwycię Jm. P. Hetmanow Władzy
 przewodzić zlecił. Aże in recenti patra-
 tum scelus, przez Torunianow wszystkich
 serca Nasze permovet, ludy Ostarze, Cru-
 cifixy in contemptum rapae, Obraz Świętych
 Panskich rozdzierać, deptać, Obraz Najświę-
 szę Królów, Królowa Naszego psalci, bla-
 sphemas, inter insultationes smili, iabo

tedy kardynały punkt tykający się Religii świę-
tej katolickiej, która fundamentem jest Wolno-
ści Naszej, gwarantując Swobodę Wyznajców, zwrodo-
nę Staropolskiej pobożności obowiązek JhmPP.
Postow, aby supplicowali do JhmPP. Pap. Mitt.
zeby pro merito quam rigorosissime stuzna
pena infligatur Toronczanom. Dispozycja
zas Ordynacji Ostrojskiej, jako ad resolutionem
omnium Ordinum Rzeczy, należąca, aby do
przyszłego Sejmu zatrzymać raczy, co summa
Devotitati JhmPP. Postow committitur.

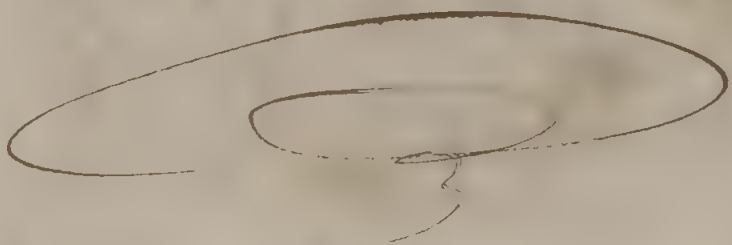
Benjamin Sharbel na Barony Broussin
Cesnik i Marszałek Art. Sycerskiej
Widzowa Lendmirskiego.

JhmPP. Postowie Wo-
jewództwa Lendmirskie-
go do JmPana Kanclerza
Wojewódzkiego z Warszawy d. 2.
7bris. 1724.

Lusznie będąc informowane Wojewódzko
Nasze Lendmirskie przez Wielm. JmP. Post.
JhmPP. Pap. Mitt. De Paterna cura et so-
licitudine obrotu utrzymania biskupstwa następu-
jącego Sejmu, obligowato Nas e medio sui,
abyśmy za Łaskawą Ojcowską pamięć naj-
wyższą JhmPP. Pa. Nu Mitt. uznali podzię-
kowanie. Wczym satisfaciendo woli Wo-
jewództwa

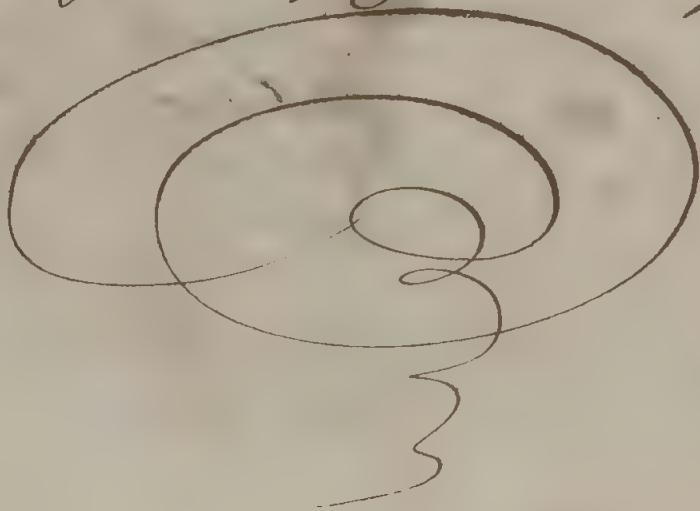
jęzwożow Naszego stanęliśmy w Warsza-
 wie, gdzie inwida to przepisać musimy for-
 tune, liczy Brachium Bożym Pannom
 nie zastacimy. JW. N. W. M. Naszego Państwa Do-
 brze. Wice przy Doniesieniu wriżone no-
 mine Nidżow Naszego JW. W. M. Dobrodzie-
 jowi veneracy, apraszamy, abyśmy przy wie-
 towadny JW. W. M. Dobrodzie promocyi mogli
 Donies. Najasn. Majestatu JW. W. M. postu-
 lata Wdżow Naszego w Instrukcyi Nam
 dany expressa /: ktorey kopia JW. W. M. Do-
 brod. posyłamy /: na ktorey abyśmy pełno
 auxilium JW. W. M. Dobrodzie pomyslna, od JW. W. M.
 Pannom odebrali deklaracya, suppli-
 cujemy. A coholnie JW. W. M. Dobrodzie wy-
 suradczysz Nam Stugom swoim, zabierze obli-
 gacya tak Wdżow Nasze, jako y my par-
 tykularny do powinno JW. W. M. Dobrodzie
 odstuzenia, pisząc się yttrez być plenissimo
 cultu JW. Naszego W. M. Pana Dobrodzie

Wprzeżmo Zgachivem y
 nisliem Stugom Stumitau
 Z Lubrana Dambki.
 Hieronym z Postawic Anduriz

Im Pan Kanderz W. Koron
Do Jhm P. Postow Woje-
wodztwa Sandomirskiego
z Kujisk 4. Wris 1727.

Tym bardziej mi jest ciężkie to umartwienie,
ze przez oddalenie się moje na krótki czas
od bołu Jkr' mego Pam' m'go dla nader po-
trzebnego ^{na przyszłe prace Sandomirskie} spoczynku zwaślonemu przeszłemi
pracami zdrowiu mojemu, suriadowe ad vota
przystąpi moicy niemożę hic et nunc. Przeswie-
szemu Województwu Sandomirskiemu, jako też
Samym Wm' Panom godnym Jego Postom, do któ-
rych y przez Zaczność Jch Osob, et per remissum
tam prawdziwey z sp. Rodzicami Jch przy-
jaźni partykularny mam affekt. Pewien
jednak jestem, że y w mojej ^{nie} bytności zwróce-
ney Jkr' mego Dobroci, nie tylko łaskawę Wm'
Panowie mieć będziecie audyencyę, ale też
pożądaną ekspedycyę. Ja zaś inszych szczyt-
sposobnych predestinari nieprzeftanę, w któ-
rychbym zawsze mógł skutecznie demonstra-
re, jako się znam być distincta destina-
tione

S. B. Mgr le Grand
Chancelier de la Cou-
ronne à S. B. Mgr le
Feltmaroschal Flem-
ming de Kupiski &
de Tbo, 1724.

Votre Excellence a jugé très bien, en
couchant par écrit ses dignes pensées
sur la Réponse à faire à MM les
Députés du Palatinat de Sandomir,
qu'il leur faut donner sans delay au-
diences de la manière accoutumée, et
la réponse par écrit. J'envoie à
V. B. aussi bien la copie de leur In-
struction, que le projet de la réponse
dans laquelle V. B. trouvera ses dignes
sentiments, En le soumettant au
grand jugement de Votre Excellence
je suis avec tout le respect

Réponds de J. B.
Kr' msci Pan' Kito
Włodzonym Stasi-
stawowi z Lubran-
ca Damboliczma
Kasztelanicowi

Wojniczemu y Hiero-
nymowi Ankurixowi
Chorazemu Nowograd-
zkiemu Postom Lucie-
go Wojewodzta Sando-
mirskiego, Dany z Kan-
cellaryi Wielkiej Koro-
ney w Warszawie Dnia
Mioia Wrzesnia Roku Pan-
skiego MDCCXXV.

Jako byto curae et cordi Jkr mci wewne-
trzne Panstwa od Boga y Wolnych głosow
sobie powierzonych aspołożenie, a oraz przy-
wrócenie antique forme Reipublice,
przez powszechny we trzech Stanach
Rzeczy, legitime zgromadzonych Obrad, na
Seymie, która naystuleczniej y naygrun-
towniej, wszystkie negotia publica traktowa-
wai y determinowai moze, y jako do usta-
nowienia tegoż pożądanego Pokoju y u-
trzymania przeszłych Seymow, y sam Jkr
M. P. N. Mitoy Oycowskiem swoim staran-
niem wszelkie procurował modos et me-
dia, y drugim przytadek swoim dotęży
samego był powodem, tak ucieka się Dul-
cedine tranquillitatis interne, razem z
Wiernymi Poddanemi swojemi ubolewał
pari z Mirrix dołbre nad niezręczliwością
niedroga

nieodzicia tychże przeszłych cymow. In-
strukcyje Antysemickie J. K. M. i. y. nawi-
sime wydana, jawnym są y autentycznym
dowodem Dobrych Intencyi J. K. M. i. P. N. Mitb.,
iz nie szukał y nie szuka własnego party-
kularnego Interesu. Swoego, ale tylko publiczne-
go tych Cnych Narodow, chętnie zawi-
prywat sua commoda sakrificując publi-
cznemu tej Ojczyzny Dobru.

Stusze zatem wyznanie Ładnego Wo-
jewództwa Sandomirskiego Paterna Soli-
tudinis J. K. M. i. ołoto Dobra pro politego
y sprawiedliwie za nie podziękowanie mile
J. K. M. i. P. N. Mitb. przyjmując, porania
Deklaracyi swoje, Pansha w Instrukcyi Ante-
semickiej wyznając, względem spokoje-
nia materyi Komendy Wysocka (udzielen-
skiego przed cymem. Wtore, materyi po-
expedycyowanej tyż przeszłej Instrukcyi ul-
tenores passus patet bunt Ładnemu Wojewod-
ztwu Łopij, Listu Wndzonego Kormiszego
Litewskiego do J. W. Kasztelana Kralowskie-
go Altm. Wielkiego Kormnego, a orax
et Invitatoriarum J. K. M. i. do Najprze-
wielebniejszego w Bogu Sm. X. a. Trybiskupa
Gnieznńskiego Prymasa, y do mrych Wie-
lebnych y Wielmożnych Senatorow, Mini-
strow Status et Belli. A z tym Łwa,
żywszy Ładne Województwo contenta tychże

Liśtow, q chwalebne Włodzkiego Koniuszego
 Liśto ex zelo boni publici pochodzące oswiad-
 czenie się; łatwo conjicere mox, ze tenak
 już nie idzie oto, owo Ładne Województwo in-
 stat, aby Jkr M. P. N. M. Zlecił Włodzkiemu
 Koniuszemu Liśto ułatwienie q przywrócenie
 tej Komendy, ponieważ on się już z złozeniem
 jej oświadczył, ale tylko idzie de modo, o którym
 porozumienie się jest, in Resultato ostatniej
 z Wielmożnymi Hetmanami Konferencyi in-
 frowane, q ze tenże modus za przybyciem
 Najprzewielebniejszego w Bogu Jm. x. a Pryma-
 sa q innych Invitatorum adinvenietur.
 A ztąd Ładne Województwo infret niepton-
 ną nadzieie pewnego tej materji vypołożenia.
 A wszakże Włodzonym Postom na. tym przy-
 szty od Ładnego Województwa obrany con-
 stabit, za przybyciem Jch ad primordia tegoż
 Seymu fructus et effectus apphikacyi tych
 deklaracyi Jch Kr. M. P. N. M.

Względem Tumultu Torunskiego na-
 znaczona jest z Ładu Jkr M. P. N. M. Kommissya,
 tak godni kommissarze tam ex C. natoris,
 quam Equestri ordine deputowani. niemie-
 szkaiq pewnie należęcy tej uszynei Inqui-
 zycyi. Złutosey deducta crimina pewnie w
 Ładzie Jkr M. P. N. M. non manebunt impunita.

Względem Ordynacyi Ostrogskiej
 Liedz

wiedzy Łańc. Województwa zważy tenorem
 Punktu tego w Instrukcyi Królew. ante semi-
 cyalnej wyrażonego, znajdzie też samo, iże-
 go żąda; Leta materia choiua przed. 4. men-
 optima intentione, aby nie trudniła auspiciu
 Sejmu, ufacilitowania, finaliter niemoże być
 zahowazona tylko per resolutionem omnium
 Ordinum Rypłty na przyszłym Sejmie.

In reliquo Łańc. swię. Królewski y pa-
 mietny ad premianda merita munificentia
 tak całemu Łańcemu Województwu Cando-
 minskiemu, jako in particulari godnym jego
 Postom pro optime gesta Poselstwa provincia
 H. Kr. M. Pan Nasz Miły, ofiarował racy.

X. X. Jm. Sanguzko
 Marszałek Nadworny
 Woxa Litto do Króla
 Jm. z Lewartowu
 d. 3. Septembr. 1724.

Nieskonczone Dobroci W. Kr. M. P. M. Miły
 ja magnalia y znakomite curarum Paterna-
 rum luty G. z. i. n. a. Dobroci, ze uwolnieniu
 iq. hercia felicitate a furore Gradivi, v. i. t. u.
 i. e. z. W. Kr. M. P. M. Miły firmam populo
 dare quietem, przez usmierzenie wzro-
 cunctarum asperitatem, l. t. o. r. e. b. y. o. b. r. a. d. y. p. u.
 c. t. e. m. o. g. l. y. s. c. o. p. u. l. o. a. l. l. i. d. e. r. e. t. r. i. s. t. i. L. e.
 z. a. o. y. I. n. t. e. r. e. s. s. P. r. y. n. a. y. P. o. t. r. o. g. o. l. i. e. y. w. d. o. b. r. o. t.

liwy Wey Kr' moi Pam'mitto zofacie pamieci,
 jak naygłębiej do nog Pańskich aduolto podzie-
 lowanie, nieomylnie będąc vfnosci, ze Powaga
 y Protekcyą swoią dobroczynną aduersam Juri Na-
 turali et successivo będziez raczył Wey Kr' moi
 P. m. mittwycałobse charytatem, y nas succe-
 sorow Domu Liżyat Ostrogskich przy spólnym
 mitosciuie ugruntować poprosi. Podtym in-
 timacyi tedy Wey Kr' moi Pam'mitto nieo-
 mieszam wixesnie przed Sejmem stawie się
 do Warszawy z zupełną do woli y rozkazu Wey
 Kr' moi Pam'mitto rezynacyą. Atriaz
 zpowinną submissyą waleczną Wey Kr' moi
 Pam'mitto całując rękę y iestem.

Do Jasn. Wielmożnego
 Kasztelana Krakowskie-
 go Hetmana Wielkiego
 Koronnego od Króla Jmci
 z Warszawy d. 7. Iunia 1724.

Jasn. Wielmożny Vprze mie Nam miły.
 Doszło do wiadomości Naszey, ze Vprze m
 Wasza ad samam wzniecone w Toruniu
 tumultu, ordynans do wszystkich Regimen-
 tow Dragonskich wydaty, aby z każdego
 Regimentu kompania do Torunia maszer-
 wata, ato dla zmoocnienia garnizonu ta-
 mecznego. Wzrym zelum Vprze mowi Wey
 indesinentem ku Interesom Naszym y Kro-
 lestwa

Cestwa Naszego uznajemy. Ze zaś wspo-
 mnione Miasto Toruń zawsze idzie sub-
 iecti, y ze Garnizon tameczny zostawszy zmo-
 cniony Dwoma Chorągiewami do Regimentu Gwar-
 dyi Naszej, jest in statu utraymania Miasta
 in obedientia, Da się Nam za rzecz mniej po-
 trzebną, aby się przexzeczone kompanie Dra-
 gonskie dalszym marszem fatygować miały,
 ileżeto bez inkommodacyi Kraiu, osobliwie
 w okolicy Torunia być by nie mogło. Dlatego
 dobrze uczynisz Vprzeżm² W², gdy powtorzy
 wydasz Ordynans do Regimentow, aby Kompa-
 nie swoje naślad² wfneli, okrom kompanie
 Regimentu Prebendowskiego, która się na Pre-
 bendarstwach Toruńskich postować może, dla
 asystowania kommissarzom, oraz y Garnizonowi
 in casum necessitatis, luboż zawnęz nie ma sz
 apparencyi, aby się czego takiego obawiać na-
 leżało. Domieniono nam także y to, że Vprze-
 mosci Wasza Daleś Ordynans Wielmożnemu
 Nijewodzie Chetminskiemu, aby Kapł² Lotnier-
 ski vulgo Krigsrecht trzymał przeciwko Ka-
 pitaniowi Watterowi Gwardyi Naszej. Wiado-
 mo Vprzeżmosci Waszej, że nim Krigsrecht
 postanowiony być ma musi pierwey prze-
 dere Inquisitio in negotio de quo agitur. In-
 quizycya zaś przędz² być nie może, pókaż
 kommissya naznaczona nie weźmie y nie
 uczyni należytay informacyi in negotio prin-
 cipali

cipali, zładby constare mogto, jeżeli Krigsrecht
 albo Judicium na Kapitana Wattera ma być
 mere militare, vel mixtum. Dotego we wszyst-
 kich Regimentach jest ten ustanowiony Zw-
 yczaj, że gdy idzie o Kapitana, albo na-
 jakiego Officera subalternum, to z tego sa-
 mego Regimentu, z którego inculpatus będzie,
 Krigsrecht na takiego Officera złożony i
 trzymany być ma, a w ten czas tyż to Judici-
 um Generale z Officerów w innych Regimen-
 tow compositer, gdy wyższego Officera, jako
 Louig Sztabowego Sędziego przychodzi. Jako
 tedy wszystkie inne Regimenty są in possessione
 tego Prawa i Przywileju, tak byłoby z krzy-
 wdą Regimentu Gwardji Naszej, gdyby miał pri-
 vati hac prerogativā. Więc ex considera-
 tione allegatorum dasz niewątpliwie Przy-
 mość Wasza contre-ordre Dowiedzionego
 Wojewody Chetninskiego, respektom wspo-
 mnionego Krigsreichte. Aż do czasu oznac-
 czona Komisya weźmie i uczyni infor-
 macyę in negotio principali, na owczas
 łatwo porozumieć będzie de natura casus,
 oraz i Inkwizycyę przeciwko Kapitanowi-
 Watterowi, a subsequenter i Krigsrecht z Re-
 gimentu Gwardji Naszej nastąpi. Jeste-
 my tedy zupełnie perswadowani de equi-
 tate Przywileju Waszego, że nie zechcesz

wmitym

w niczym prejudicare prerogatiwom Regi-
mentu Gwardji Naszej, które jak sub. Prede-
cessoribus Vultis być mu zawsze zachowa-
ne, tak aby y pod Nami nie były alterowane,
dopuszczać nie możemy. Dobrego zatem Wprze-
su Wiszę do Pana Boga żyjemy Zdrówia.

Dan w Warszawie ut supra

P.S. y to jeszcze considerandum evenit,
co y niektórzy z Kommissarzow Destinowanych
uxoria, xę gdy simpliciter ad inquirendam
rei veritatem tamze deputantur, a nie ad
Secretandum, to y assistentia tam fortis
militaris ouibz xnueria ludzi y ludzi na
tak nagły termin jest mniej potrzebna.

Do Wrodzonego Pod-
komorzego Koronnego
do Króla Jmci z Warsz.

Wy i

Wrodzony Wprzezmie Nam miły. Znajdujący
się tu Sekretarz Torunski podał Nam sup-
plikę Imieniem tegoż Miasta, zalegając, że
Wprzezmie Twoja przed zacięciem aktu Kommissji
Delbretu Ładów Naszych naznaczony, klucze
od Bram miejskich łazarz odebrać y zatrzymać,
cum prejudicio Praw Miasta tego, które Ładów
Nam zwykło klucze oddawać y nazad je zaraz
odbierać, tudzież że nakazać substancji da

ludzi żołnierskich tam łowianych cum magno
 libertatis detrimento. Niemniej zaś od Uprze-
 mosci Twojej żadnej de promissis relacji, lub tego
 wstnie słomy, aby wszelkie crimina wyprze-
 szłym tumultie tamże popełnione, jakie się z
 Inkwizycji pokazą, były summo karare, prze-
 cież ponieważ jeszcze niejest deductum, aby
 Magistrat cały Toruński był in reatu pomienio-
 nego tumultu, czego mić jura Miast sarta
 tectag', Wysłuchamy za zdaniem Rady przy
 bohu naszym przytomny uwiadomiu Uprze-
 mosci oty Supplicie, żądając, abyś Nas oty
 interuenienyi informował, oraz jeżeli nie-
 widzisz Uprze-
 mosci, Twoja tego żadnej przy-
 czyny y potrzeby, abyś kłucze od Bram Miey-
 skich nasza oddać rozkazał, y do sustentamen-
 tu dla Chorągwi tam łowianych od Rikłty
 regularny płać przewidowanego, ex ratione Ca-
 ristia tamtego Kraju y drugiego tych Chorągwi
 Marszu umoderować jaknajlepsz, sine notabili
 gravamine Miasta, ile kiedy zachodzi w tym powrze-
 ny Interes fortun Szlacheckich y alimentay. Kła-
 sztorow, ktorych Summy Kapitalne w tymże mie-
 scieherent, a przez talowae exakcy musiaty by
 wonalazytych exakcyach frustrari. Pewniżatym
 będą, ze Uprze-
 mosci Twoja zechcesz tej Naszej za-
 dożyć wezgnia requizycji, Oremus dobrego ad Pane
 Boga zyczenia Donwica: Dan.

Do Janie Wielmożnego
Kasztelana Krahowskie-
go Hetmana Wielkiego
Koronnego od Króla Jmci
z Warszawy d. Octobr.

List Vprzymoszu Waszego sub d. 21. Septembris
pisany jest Nam in tempore prezentowany,
ktorego contenta wyrozumiawszy tym bardziej
perswadowani jesteśmy, że Vprzymosze Wasza
nie tylko w Torunskiej Sprawie, ale i w wszel-
kich innych okazyach, to co jest munus ex-
nisi, i petnisi, jakoż dobrze się stało, że V-
przymosze Wasza Chorągwie Dragonskiej, któ-
re do Torunia iść miały, kiedy się bez tego obga-
mowało, naxad reuolnowales. Wielkie za-
ługi Vprzymoszu Waszego tam in toga quam in
sago od niematego czasu oczekując suadexone,
i rzeczy experyencya nie są Nam tajne, ale
jako my nie więcej niepretendujemy nad to, co
Antecessorowie Nasi mieli in Militantibus, tak
pewni jesteśmy, że Vprzymosze Wasza in exerci-
tiu Władcy Swojego czynić nie zechce nad to
co respekt super Jura Majestatis et Rei publicae
wuciaga, i do czego dawniejsza est novella
Lex obligue. Alec ponieważ z kommissji
aktualnie w Toruniu dotąd agitując się i
juxta conclusionem vergenti, jak przysięga
do Sady Waszego asponsorując wyprzedzenie

o całej sprawie Inkwizycie najlepsza mozesz
 powziąć informacyę względem Kapitana Wat-
 tera, tedy zadamy po Uprzymosku Waszę, aby
 formowanie Sądu Krig-rechtowego przeciwko te-
 muż Kapitanowi zatrzymał zechciał. Jeżeli
 Pan Bóg wyczerpie tyle sposobności Doroia Uprzy-
 mosu Waszę, że tu niezadługo będziesz mógł
 przybyć, o wszystkim natenczas zniemiemy
 się z Uprzymoskiem Waszą. Jeżeliż zaś mia-
 ta do przybycia tu Uprzymosku Waszę dłużej
 stać się widzi: czego nie życzymy / obciem po-
 nure, tedy przez Wielmożnego Wojewodę, Pod-
 laskiego Hetmana Polnego Koronnego toż
 może nastąpić porozumienie się, nader po-
 trzebne. Dobrego interea od Pana Boga U-
 przymosku Waszę przy łasce Naszej życzymy
 Doroia. Pan B.

Im Pan Baron Luchet
 Do Im Pana Kanclerza
 Wielkiego Koronnego z
 Rzymu d. 21. Octobris 1724.

Zalac się onegdajszego dnia Im Pan Graff
 Lagnaski, że nieodbiera nalezyte response
 na te relacye, które ja pod imieniem Jego
 pisuię do Króla smi: Jam smi represen-
 towal, że ta relacya nie do Gabinetu po-
 winna być byd, postana, ale recta do JW.
 Wm. P.

Wm. Pan. Dobry, ile ze w interesach con-
 nentia negotia et Jura Reipbly jest pisana;
 odpowiedział, ze ta Jego była y jest intencja
 aby te relacje pierwę sub trutiną JW. Wm. Pa-
 na Dobry były dane, a potem do gabinetu były ad-
 dressowane, y ze dlatego sub volanti ie posyła
 do Xa Auoramboniego, aby on odebrał, ad
 JW. Wm. Pa. Dob. rozkazy mogł Nam nalezycie od-
 pisac na wszelkie relacyi naszych punktów; Ja
 replikuie, ze kiedy była taka Jego intencja, to było
 potrzeba recta do rasy JW. Wm. Pa. D. relacje po-
 syłać, ale on reprezentowałszy mi, ze dla odda-
 lenia Wm. Pa. Dobry od dworu nie mógł tego czy-
 nieć, gdyż trzeba było, żeby Jkr. Mł. była instan-
 tanie codziennie informowana de rebus cur-
 rentibus. Proponui tedy Jmii, żeby na mnie
 dał curam posyłania codziennie recta do
 JW. Wm. Pa. D. copiam relacyi, abys Wm. Pa. Dob.
 był już informowany, y wiedział co za rozka-
 zy trzeba Nam Będzie in responsum dać, ni-
 zeli relacya z gabinetu do rasy Jego przegladzie
 approbavit Jm. tym chętnie, ze prawdziwie v-
 znaie, ze in negotijs concernentibus interesse
 Reipublice nilit insoy nie może Nam dawać
 rozkazy y dirigere negocya, tylko JW. Wm.
 Pa. D. jako pierwszy Minister et Legum
 Custos: Zaś nam tedy od dzisiejszej re-
 lacyi, której copiam annecto, gdy upe-
 unienia jeżeli regulatę dociekasz, będę ie-

One, po drugie znaczący solito sequenti nume-
 ru, jako teraz znaczący № 1. Jeżeli co będzie
 potrzebowało większego sekreta, to utar cyfra
 którą mam z J. W. W. P. M. D.

Negotium tenczasowej relacji o pretensy-
 ach Rzymskiej w Neapolim jest według mego zda-
 nia bardzo zawyżone, ile że Xiążę Neuburskie
 od tak wielu lat jest in pacifica possessione, y
 roznie z Nim a famery Neapolitanska zasady
 transakcyje, Jednak gdyż agitur de negotio
 alicujus consequentia, nie trzeba by opuszczać
 tentare recuperationem tychże sum, ile że
 to bez kosztu Rzymskiej być może, y że się sam
 podejmując J. W. W. P. M. D. ten interes sollicitować
 może że zada szkodliwie sobie także u Rzymskiej
 Negotium także postarania się o Indultu
 do nominowania simpliciter na Biskupstwo
 Warmińskie bez listów Compulsoryalnych
 y innox formalitates, jest alicujus momen-
 ti, nie możemy wiedzieć de certo, jeżelibyśmy
 go tu mogli otrzymać, ale postaraniu ma-
 my wielką nadzieję, osobliwie pod tenczasową
 szym Papieżem wielce życzliwym Królowi Francji
 y całej Rzymskiej, et stante ministerio Kardi-
 nala Pauluciego. Ja z całym moim domem. Dr
 nog upadam J. W. W. P. M. D. Dobrej Zc

Expedycja Przedsej- mowa in Anno 1724.

Deliberatoria 4ta
Kr. Mści wydane w
Warszawie d. 6. Maj
1724.

August Wtorek etc.

Wielmożny. Uprzejmie nam miły. Jak wiele
wszystkim Państwu na przezornych i doskona-
łych zawisto deliberacjach, które ze wneytrudnie-
szych i nayniebezpieczniejszych konjunkturach
czasy i daleko więcej, dochazowac zwykły, a nize-
li mocne i liczne siły, poznab to Narod Polski,
gdy za naypierwszy swobod swiack i szczęsua pu-
blicznego fundament, i zaszczyt Rady powszech-
nej, z wszystkich Stanow legitime zgromadzoną
zatożył, na której coholwiek ad conservationem
Dobra pospolitego, lub ad salutem singulorum
et universorum regulari powinną, zgodnie
zwykły stan uści, ekspedycowac, i determinowac,
prawić i ednać pierwszy Dostojnostwa Naszego
Deliberatione z teniem circa proponendas
materias na Sejmikach Przedsejmowych, i po-
tym na Sejmie Walnym resolvendas. Przeto
konformując się ad instituta majorum pro
primo gradu wistney applicacyi Naszey, circa

bonum publicum, singulare administraculum va-
 lidi consilij Uprzymosku Waszej zażyliśmy
 smy, czego mić communicationem consumati
 Sensus Jęgo, względem punktów y Interessow
 publicznych, do formowania Instrukcji Ante-
 migalnych, ex re et utilitate potrzebnych, któ-
 rey oczekiwając, Dobrego interea od Pana Dępa
 Uprzymosku Waszej Żykemy Zdrowia. Dant ut
 supra

Uniwersal na
 Sejmiki Antesomi-
 cyalne wydany w
 Warszawie Die 7. Julij
 1724.

August Wtorek etc
 Wszem wobec y każdemu zoscona łowu o-
 tym wiedzieć należy, mianowicie Wielmożnym
Urodzonym Senatorom, Dignitarzom, Urzędni-
kom Ziemskim, Grodzkim y wszytkiemu Ryćer-
stwu Woiewództwa Uprzymie
 y Wiernie Nam miłym prz. ofiarowaniu Łaski
 Naszej Królewskiej do wiadomości podajemy.
Wielmożni, Urodzeni Uprzymie y Wiernie
Nam miłi. Jako Najwyższemu Panu Łaskę
 pow. qui dat belligeris fœdera gentibus, po-
 łowne oddajemy Więci, że po zerwanym jedynym,
 a dwóch infructuoso exitu zcięższym serca
 Naszego zalem rozestych Sejmach pobłogo.
 stawit wsilne prace y starania Nasze do
 odroczenia

odwołania tych, litorum ex iactura obiad publi-
 cnych wymiata zwykły niebezpieczeństwa, y u-
 trzymania wyrobionego mitego pokoju, tak wi-
 dząc i specula. Panskiej przezorności Naszej,
 y Ojcowskiej osto Dobra popołitego vigilancji
 ze niemoże być perfecta ta Rzplta felicitas,
 jeżeli jej zbawienna y zżyliwa Zgromadzonych
 Pansko Rada y nieprzerwana Sensusum et a-
 nimorum vnio meino nieugruntuje, y nie
 opuszkając nigdy celu, dum quid superest a-
 gendum, a orak pokazując przykładać Legio
 obserwowaną, ięm Walny Ordynaryjny w deter-
 minowanym przez Prawo czasie: to jest na
 dzień Wtóry Miesiaca Października Roku te-
 razniejszego 1724. w Warszawie składamy,
 y tymi Przedjęmowami na miejscu zwy-
 kłym Wprzemyśliom y Wiernościom Wa-
 szym w nadzien Dwudziesty
 pierwszy Miesiaca Sierpnia, generalnie za-
 na dzień Jedenaoty Miesiaca Wrzesnia w
 naznaczkamy: Tę będąc na-
 dziei, ze jako z Naszej Strony, wszelkie
 atore tyllu praticari mogły Disporuimus
 media do požadanego konsiliorum successu,
 za jony cel maię salutem publicam,
 litorą przez tak częste ięmow niedoysia-
 wając y słabiej musi, y do swego corax
 doskonałego przyjsc niemoże vigore,
 tak z Nam Wprzemyśliom y Wierności Nape-
 metam tendetis ad vnā, y obrady swe
 stosować będziecie ad objecta ięmu przy-

sztego w Instrukcyi Naszey, proposita, a oraz
 semoto prywatnych Interesow studio, talo-
 wych Postow e' nedic sui obierzeie, ktorym
 wyprobowana w Sprawach publicznych acti-
 tas et prudentia Dobra pospolitego zelus dotey
 funkcji przyda suffragium. Do ckego Vprzymo-
 sui y'wicznosci Naszey amore Patrie obowiazu-
 iac, Onym dobrego od Pana Boga zyxemy zdu-
 ura. Ktory to Nasz Uniwersal, aby do wszys-
 kich wiadomosci nieodwlocznie przysc mogl,
 po Grodach, Parafach, y' miyscach zwyklych
 publicowac go zlecamy. Dan w Warszawie
 ut supra.

Universale ad
 Conventum Genera-
 lem Terrarum Prus-
 siae sub die 7. Julij
 1724. emanatum.

Augustus 11. Dei Gratia &c.
 Universis etc. Prout Supremo Domino Exer-
 cituum, qui dat belligeris foedera Gentibus hu-
 millimas reddimus gratias, quod post disru-
 pta una, bina vero infructuoso exitu cum gra-
 vissimo cordis nostri dolore dilapsa Generalia
 Comitia, benedixit impensis conatibus et Labo-
 ribus nostris, ad avertendas eas, quae ex pactu-
 ra consiliorum publicorum ~~perire~~ solent
 infelicitates, mantentionemq' elaborate dul-
 cissima pacis, ita videntes e specula Regiae
 Nostrae sollicitudinis, Paternaq' circa bonum
 publicum

publicum vigilantia non posse dari perfe-
 ctam huius Reipublice felicitatem, si illam sa-
 lutaria ac sincera Congregatorum, Statuum Con-
 silia et irrupta sensuum et animorum unio
 fortiter non solidaverit, non demittendo ma-
 nus, dum quid superest agendum, ac simul mon-
 strando exemplarem Legis observantiam, so-
 mitia Generalia in Determinato Lege tempore
 scilicet in Diem 11. Mensis Octobris. Anni sur-
 gentis MDCCLXXV. Varavia induimus, con-
 ventum vero Generalem Terrarum Prussiae a
 Die Mensis Anni ejusdem Ma-
 rii surgi ex alterna vice assignamus. inien-
 tationis et Fidelitatis Vestrae. Pleni ejus
 spei, quod prout ex parte Nostra omnia, quae
 tantum praticari poterant, Disposuimus me-
 dia, ad exactatum Consiliorum Successum, pro
 omnia meta habentes salutem publicam, quae
 per tot reitatas somittorum iacturas labe-
 factari et debilitari debet, nec ad perfectio-
 nem pervenire potest vigorem: ita inveni-
 tales et Fidelitates Vestrae metam tendetis
 ad unam, consilia sua dirigetis ad obje-
 cta somittorum futurorum in Instructione
 Nostra proposita, ac simul seroto privato-
 rum negotiorum studio, tales e medio sui
 eligetis Nuntios, quibus probata in publi-
 cis functionibus Activitas et prudentia
 publicis boni zelus ad hanc functionem
 adent suffragia. Ad quos sinceritates
 et Fidelitates Vestras amore Patriae ob-

stringendo, optimam eisdem a Domino Deo
precamur valetudinem. Quas presentes Lite-
ras Universales Nostras, ut eo citius omnibus
innotescant, eisdem in locis consuetis publi-
cari jubemus. Pro majori vero fide manu
Nostra subscriptas Sigillo Regni communiri
iussimus. Datum Varaviae ut supra

List B. Kr. Mści
Circularny Przed. Sey-
mowj do Najprzewie-
lebniejszego w Bogu Jmci
Xdra Prymasa y do
Wielmożnych Hetma-
now Obojga Narodow
wydamy z Warszawy
d. 7. Julij 1724.

Najprzewielebniejszy w Bogu Wprzejmie
Nam mił: Złotywszy Szym Walny wczynie
Prawem opisanym, y pragnąc votivum mego
pw utilitate publica succęsum, niemięsklu-
cimy sollicitam do tego pporządane go loka im-
pendere curam. A jako pomysły Seymików
Przed. Szymowych eventus wiele do tego contri-
buere mogą, tak aby ten Seymiki zgodnie
y szęśliwie odprawić się mogły, przekornie
y skutecznie Wprzejmosi Naszey wzywamy
exultosi y appellacyi, wsilnie żądając, aby s
Wprzejmosi Nasza Powaga swoją y skuteczne-
mi insinuacyami do tego rzeczyć disponować,
zeby natychże Seymikach Antygmieyalnych In-
teruże

tenże nasz w Instrukcyi in Paterno candore
od Nas danej wyrażone, exoptatum pro bono
publico otrzymaty effectum. Z tego zobowiąza-
nia, ku Nam dyskretności Wyprzeczności Waszej i
zarliwej ku dyskretności miłości pewni będąc, o-
nemax przy ofiarowaniu dalszych respectów
Paszyn, doorego od Pana Boga dyskretny (Zmowa).
Daj w Warszawie ut supra.

List także do
Wielmożnych. Ena-
torów Suo Data ead,

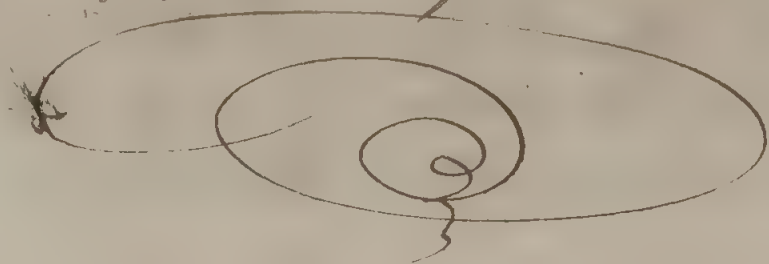
August Wotory etc

Wielmożny Wyprzecznie Nam miły. Złoży-
wszy, eym Wotory w czasie Paucem oisam
i pragnąc votivum Oregoz pro utilitate pu-
blica suum, nieomieszkujemy dotego poz-
anego końca sollicitam impendere, curam.
A jako pomyslnie Seymów Przed. eymowych e-
ventas wiele dotego contriouere mogą, tak a-
by też Seymiki zgodnie rozprawić, dopracić
się mogą, przeczorny i skutecznego intermedij
Ordinis wyważyć skłoty i applicacyi, wsi-
nie zadamy Wyprzeczności Waszej, aby na
praszam i kmitu Przed Seymowym dotego
poważną swoją perwazę i arędytem rzecz
prowadził, zech Intenue Nasze, w Instrukcyi
in Paterno candore, od Nas danej, wyrażone,
exoptatum pro bono publico, otrzymaty efe-
ctum. Z tego zobowiązan, ku Nam dyskretności
i ku dyskretności miłości Wyprzeczności Waszej, pe-
wni będąc, oremax przy ofiarowaniu dalszych

Laski Naszej dowodem Dobrego Intencu od Pana
Boga Zycem Zmowa. Dan w Warszawie ut
Supra.

List także ad
Equestrem Cui
nem ad data ut

Urodzony Wiernie Nam miły. Pagnąc zio-
nego przez Nas wczasie Pa- m' opisanem i
mu Walnego wotum pro utilitate publica
succesum, nieomieszluim. Dotego porzą-
nego honca sollicitam impendere curam. A-
ze komysne. Epimilow Przed Sejmowych eventus
hile do tego contribuire mogę, tedy maigę per-
spectam virtutem et dexteritatem Wiernoci
Twoiej, wicznie zadamy, aby Wiernosc Twoja
niellim kredytem swoim inter Concilio, et omni
studio do zgodnego yszczęśliwego przysze-
Epimilu. Ante bincyalnego zakonizema do-
pomogę, a tedy Puncta do Instruceji Naszej, in
Paterno candore wyrazone, exoptatam pro
bono publico otrzymat effectum. Przez co
Wiernosci Twoja nietylko Ouzanie swoje po-
winny przez dowod miłości, ale i Panskie Na-
sze ku sobie pociggniesz casu y respektu,
przy ktorzym ofiarowaniu Dobrego intencu Wi-
ernoci Twojej od Pana Boga Zycem Zmowa.
Dan w Warszawie ut supra

Copia Responsu Nigricia Mli.
Primasa, na Deliberatoris J. J. Mli.
w Lociu 5. Junii 1724.

Fadziwisiz Swiat nie tylko w tym Wieku, ale w idg-
nych ad aternitatem crasack, nad tym niepradtyko-
wanym nigdy przez najiasniejszych Antecessorow
Waszey Krolewszicy Mli. Pana Mo. mto. wznyim przykla-
dem Dobroc, ze przeciwno naturze, Wsytchich Monarchow,
Atony rozumiziz epe Summam Imperii nullis teneri
Legibus, piekusey W. K. M. Jan Moy Mli. w novus
et rarus Phoenix w Krolach Panach rarissima mode-
rationis, y od naywyszey Prerogatywy margcegosiz
Supra Leges Majestatu, variotis iestore ad vota Popu-
lorum fondeccensionis, porwolites opisac sz na pun-
ktualne w Lat, dwie Lawrze. Sztadanie Szymow, y
to bylo przedtym Regum Arbitrii, ucaynites Legum
obsequii. Do Zwycizskich Laurow, do pysetnyes in-
signi fama solosow, na atorych monumenta et
Trophaea hericanych Diet waszey Krolewszicy
Mei grata leges Latag posteritas, przydates y to ozor-
kliwe nieprzywoitey drugim Monarchom, owzem
Stan Ich prienosigcey snoty ornamentum, ze ipse

Sui tictor

ipse Sui Victor, datusque praeiudicij pro bono, pos-
 trebom y wygodom Rey Rzeczypospolitey, Legum fon-
 dator Ipse, et Legum patiens. Soki to dolećwo w-
 wolnasciach swoich, poki w nich sursus Szymon duma-
 bit, poty w nich tanci gratia facti w ustach Narodu sho-
 bodnego bremie y Ryngie niepreestanie. Ani ad non
 abolenda antiquitate Beneficia potneba bzdzie hi-
 storyi, w ktorey Res Imperantium florantibus Ispis
 czystokroe bywaię z assektu przydane, postquam occis-
 derant, recentibus odiis uigte. Lostanie Lawie in
 Volumine Legum pewnieysze y wiernieysze Mieię
 sie niesadzononym glosom o Dobroci Naszey Grolews-
 kiej Mli; Et tym se Prawem, ktore nastepuigee
 po nas oczy cytae będg y ktorymes się sam dobro-
 wolnie doowigat, zaraz Lawigetes y Lamowites Sobie
 Swaisimam Panowania Swego apud posteros Memo-
 riam, upewnitel longissimam Imieniu swemu
 apud Aleros Floriam. Idylm Muchat Inclinatę
 moiey, iah pragnie in abundantia ferdis os loqui,
 dlugobym niepreestat chwale hę M: ydlugo chwa-
 lę ieliciebym Enalazę w nay bogatszych y nay obfit-
 rych słowach, curta quod desit Rei ad proportionem
 przewyżniającey omne Genus laudis materiy. Ale
 iaz ad formalitatem Serca y myśli moiey explicativam

nam, iak nayuniżenicy deizhuige W. H. M. Li. La. Ł. Tarky,
 ze Sey. następnicy y wedlug prawa plus quam religio
 de y wedlug potnec R. p. o. p. o. l. i. t. e. y plus quam opp. o. l. i. t. i.
 ne składae racys, tycie La. Ł. Tarky, a bys w iad
 naypoznicy de d. n. i. c. i. a. S. w. e. g. o. R. e. n. e. s. i. u. i. h. o. l. a. i. g. e. m. a. y. s.
 dare jura L. u. i. r. i. t. i. b. u. s.

Wielka y nieodbita potnec Seymowes obrad,
 iur. wyracliy niernaz na Seymicki Antefomithalme wy-
 chodigee Instrukcy, K. o. r. e. l. u. b. o. f. a. t. e. l. i. h. i. s. t. o. r. i. e. S. e. y. m. o. w.
 periculo, do Skutku nieprysety, postawia, iednack
 integra et illda Encomia p. n. e. z. o. r. n. e. y. d. a. n. e. e. l. l. a. r. i. i. h. o. s.
 ra gdy w nich co nalezec moglo ad praesentiam nece-
 sariae, ad futura proinde ad Substantia consulti sume,
 nigdy nie nie opusca, magno Sey et prudentissima
 Ministerio, cheoebym milozad Same ustaudecne pra-
 ce y ochotne paternal W. H. M. Li. o. h. o. t. o. D. o. b. r. o. R. e. y. p. o. p. o.
 l. i. t. e. y. S. o. l. l. i. c. i. t. u. d. i. n. i. s. E. x. e. c. u. t. e. S. e. ad Confessiones et pra-
 conia.

Teraz lubo bym niemial do dawnieyszych co
 przydae wiedze ze sobym nieprzydaa Sama danul.
 Larys per vigil omne fortuito w bliskich na Sey-
 micki expedyacyach wyratie non omitteret, a co ex
 ratione S. w. i. e. r. s. y. c. h. A. r. c. u. m. S. t. a. n. e. y. c. i. c. h. e. z. t. u. n. a. m. i. e.
 nie, w tym pewnie mentem meam praeveniret ut
 impleat, Iednacke maige Honor odpiszwa ad Deli-
beratorias

beratorias. to k mli, aby m si niezdal byc irresolu-
tus deliberandi, et consultus stentis consulendi; Roz-
kazowi H. M. K. oboediens. Primatiam nemu unedowi-
memu, na ktorym miz Pascha H. M. K. noviter osadita
respondens, facti Dacie moie explicio.

Securitatem internam et externam w seylthes
Atolestu principales furas, ktor nie pnyzna i se
duo Brachia binosq Lacertos, na ktorych si, latose
Ocyony Panuigeych wladza y Maza, Sodadanyel lichore,
y Domowa Seceshwase utrymuie, Hicq dari vires et
fulmina Bello, divitias Paci. Iako ras sz w haedym
Regdie asentiabiea constitutiva politici corporis,
tak gaj idmo albo ktoreho wiek emies nutat vel pas-
titur, carae ex consensu sata languescit complexio,
vel ubi Summa labant, cetera turbantur.

Uczyniwszy ras hanc Circumscriptivam wngstunego
y Lewngstunego Respicuentia definitionem, preet.
ktorg po hakwie sz pathetice, idk wiek nam na dwor-
fundamentach y pilarach ad sustinendam fortuna-
nostra molem nalez, wedlug onyesze Runcty, ktore
teraz do Instrukeyt odnowienia mogg byc potrzebne,
in duas partes podzieli.

Ad Securitatem internam nalez intimius supetna.
inter Status confidentia, y ta to Inconsultis vestis
porgdaney inter sives idnego, ktorg teraz Audia, in con-
traria seipsa poproty animositates. Iak ras potrzebna,

Interesse samego W. K. M. Pana M. Mitoskiego abyś
niepatrzył na dalszy upadek Szymon, które już po kilka
Iroc Szadale, cum sacrificio Dorowia y niewerasow swoich,
adperitura dolendo, nieczęba tego obiasniae prenitare
Sam W. K. M. któremu Summam D. J. deder. iudicium

Bo nicy także aby była in Securo aequalitas sprawie
dliwie wiertur pociągach domowy, którego sobie wyproduk
pogłównym Woiewodstwa y Ziemi, maige Prigłanie
Legi novella Rzecz, bez Seymu uczynić niemogę. A ier
dne aż, nader Jaryż, Anni 1656 przedstawiane, gemunt
subonere oplacające deserta, gdzie były quondam solonio
drugie za post Hostilitates znówu i Tashi Pana
Boga y opatrności W h m pracę ^avigente, napelnio
ne. Ludzmi y nowymi, których przed tym Imienia,
niebyło, za padzone w siam, bardzo mało co contri
buunt, Bo portat muscam molem formica revoluit
co iako Musznosei Swobodom y równości jest Contrarium,
tak potrzebna nicodystoczną contribuentium coequatio.

Tu si sime insinuant Irwawe nie tylko La Ocyer-
 yng ale Lawiary S. pastug dawnych Rycerzow przeciw.
 do nieprzyjacielowi Krzyza S. martiria, nadwerzone wiel-
 kieb Lodozow, wyragowanys na wytnymanie Fort e.
 w pogranicznys y zaplaty Reymentow Summae Subs-
 tancie, do tyn nie tylko ullo pramio virtutis, ale nawet
 nulla restitucione toronys in p^upublicum ^{ex} ^{nis} ^{re} ^{re}
 creato. A takym aby nikt nie rozumiat, ze to cohowiech
 snowes Colony Contribuendum przynie, obroci siy ad
 privati.

privati usus compendia, cedat in mercedem Dispendii
Sanguinis, et meritorum nie zapomnianych per merita
Antecessorum w Successores.

Nanekaj takze karta y Litwie w Swietych Swoich
do mnie legaliaes na Schmankow Polow y Ministrow fuz
doriemshies, te praeiwo prawu y dawnym Swietajom
Seymom adsum, subtili pod ichy achiwitate zgodne obra
dy lamwig, y rebymy w niesformosci y zamieszaniu naszym
Zawsze tylko Penite cor sacynali, niekoncerge do foku
syi Seymow dalko wize adstruynt laiemne przeszkody
nie lawne wolnych glosow ni by odomowy interes w nie
cone certamina. Wize te to co podobno, zgadywaiq
w samey neey byc more rosumialnym yia nova et
turbida sapientibus, amovendos auctores. Ma wladcy
Jan San ellarnatek Wielki koronny, iako by postromiciali
fonsilio requisitus, Treba tylko Lascenia. W S. m. u. l. a.
na Mgo Mgo ut ulatur jure suo obliquige wczemnie Anti
Sanow S. Ministrow fuz doriemshies, aby Semp prisiu moris
retinentom uwolnili od tych niebywalych przedtym Swoich
Assistencyi. So samo Deditwom Significatum, by dzie gras
tissimum y Dobru popolitemu Salutare, et sub lata.
w fuz doriemshies suspicione succedet między Swemi prys
naymnicy od blizkiy tentacyi uwolnionemi verecundia
Prudencia albo crywania Seymow.

Conuicissey cas sumpto vel sumenda obtentui re
hiska Seymow nominatim na komendzie ni by na pradu
lub kaku iadim robito, iestere w publiczym mniemaniu
y teras, quos Scopulos senserat, ieta timet Navis. La reonal

iednak lubo niewolpiż ze iuz ta trudnosc supetnie uta
 oniona, wedlug konvenciji, ktora siz po ostatnim Seymie
 stata, y ktorey prosper successus, sama miat ieduce. An
 comicialne popnedit Seymichi, leci by co do niego des
 sideraretur, Supplicat W. H. M. Li. Sana Mgo M. J. go
 servicecepta, y day to solatium pragnieym Doddanym
 supewniem w Instruccioni, ze wzecy ta matenya
 nie bydzie nec ad matum prynilemu Seymowi, ze kon
 clusyi iego Secre W. H. M. cheet ad confundendas ina
 dey volumiegetes

So siz zastanie Securitatem externam wtey iakom
 Cogwintien Lobowigskiem Duchownego Stanu, Lacynam
 ab hoc y od hnywa hoscioła Rolsiego, ktore onemu infert
 wyniosle ad Supremitatem Sgredetwo Brandeburskie
 Tabieraige violenter y profanue Sagtne Sanshie w Li
 smowie Dycesyi, Helmsinskiey, przeciwko paktom ktore
 mi obwarowana iest in Spirituali bus hoscioła tamede
 go indepenter a Principe immunitas, et proprietas.
 Tudiet y na Darmig ustawicenie Cynige ferriculas
 menta, ni by per protestum Reprebalidum, la Dehre
 ta Tribunalnie serowane centra Disidentes, ktory miz
 rhaige w knodku Proletowa ber Ladney excepeji y Las
 dney do Sanstwa Brandeburskiego ni maige klaczi,
 powinni Sgo y prawo pod ktorym Siedz amplecti et
 pati. Tamach ten in Religionem, verendum aby siz
 nie pochylił in Regionem. Dopieroz gwałtowne lagra
 nite naiardy, nieprerastanne Explagationes Iudei nil
 vicinum, nil mite, et amicum wroga.

Joz siz dzieie et ab Aquilone, o Verhuie do Uny

S. na roznych miejscach osobliwie w Powiecie Comskim
przywiedzione o ktore tak iad w istnym Samostwie swo-
im recipitur passio, y zpiegrosedami Eukhwatemi for-
matur praelensio.

Niewiele Tashawicy, lubo przedtym Lawse Tashawe
przeiwio nam flant venti occidui, Zagarnissey w Anst
Dobra Opactwa Paradyzkiego, y gdy tż Sequistracyę wy-
musie alternatę pro eligendo raz z Polskiego, drugiraz
z Niemieckiego Narodu Abbate, admistris logistalis aby,
pnes to Jure Juris Patronatus Wdm in se inalterabilis
niepożęta w Podział i cudziui fundo Arpospolitey y na da-
wney fundacyi Polskiej Jurisdyciey, metuenda tyes
Samystow Executio.

Sopieroz od wschodu choc iessere Silens quid detinet
 Curis, ^{JK} Kamieniec i matym opatzeniem, mnieysze ma
 iessere ku obronie pradium. Proxim ter przytym pre-
 ciuho Saklom ufortyfikowany mnostwem Milicyi Tur-
 nekicy osadzoney Urbi Sakhago Amula. przychodzi tu na
 mysl apposite liczko onym Akymshim wodzom Naman-
 tia quam si non avertebat Roma, illa oppressisset Co-
 nam.

Colligaeya Moshiewska dla ktorey do tych Czas Ewim
popiotow wygrzebae sz nie lano, miasto utilitat
ktorg nam przyniesie miata, obraca sz nam bez Pa's
dney wdziaczności y nadgrody in periculum Socialis
Bellis, Po ani własney hurlandyi aschuwowac Aepo
spolitey nie mozemy, ani quod operas erat pretium
Traktatow, ktoremi nas weiggaige in Societatem Ar
morum odwoiwane awulsa Regno przywrocic deklaro
wano, Satisfakcyi Sadney nie widzimy.

Interea Xpze Sm. Kurlandski pize do mnie sollicite praege
 oshroenie amarituum lego, hore tym muche lize:
 se, im ius dante implorat iustitiam, inuocat legum
 auxilia aby mogt byde, ad iura et Proventus Xp:
 stwa Kurlandskiego przywricony, seby eas tak dugo
 ex terris et ex pte restitueyi swoicy nie utraeyt na hos
 niee Ciępliwosci y nieuczynyt qd him iakiey o wta
 sne Panstwa swoie, iako ie nazywa Alodialia, trans
 aheyi, iest naderym Statibus et Ordinibus pomyslu,
 y wczesnie za biede temu co by mogto z trudnie
 przynaymniey Rzpospolitey y podae icy Supremum
 Jus do Kurlandyi per quationem dubitationi, inter
 grum per exceptiones diminutioni.

Alle to wyslyho co nas moze extrinsecus dolegae
 turbowae y strasze, lubo Cycowska Wkml opas
 trenose y nieprzebrana wladac lego, naysehnieney
 ne gabinecy pueni haigeyet, obfitorse moze edate ha
 uertere, dissipare te chmury, hore nas gmoz nee
 dare tempus sulminibus y tak ten Narod ubespie
 cze, iak hiedys Reymshi pod Augustem swoim be
 spieczny, to mu inter summa wynawat Elogia:
 Nulla inprobens nobis formido dum Augustus sta
 te validus, seque et Domum et Sacem inatentaret
 Succiesz aby Rzpospolita nie zostawuige tego late.
 go Czarui Curat Deorum Sama tez o. Sobie radila,
 wyslyho to com wyrazyt, on granet, monet et mo
 vet, iak Sas Reym przysly nader iest potrzebny
 ewincit, et probat hory aby mogt ea wczesnym us
 prawnieniem, gorum quod ad obicem Accesliwie sta
 nge, ad Honorem in taminatum et perennem la
mmam.

samam Imienia Waszey Grolewskiej Mli ad felicis-
 tem Apollis ad respectum vicinorum, ktorym Zaraz
 pogodną tego w iednosci animorum, sonelusię sta-
 niemy sy considerabiliores particularnym tym
 y taniem y proretem moim, publica voto
 sam Ład waleczę caturę Szku Wk M y cyerę wpo-
 eny wiek ut terreat Orbem, arceatq mala, pisset
 I. B. M. W. M. Li. Lana y Dobrodziecia M. G.

Copia Responso A. M. Li. X. Biskupa
 Chelminskiego na Deliberatorię
 I. B. M. Li. w Thoruniu 17 Junii 1724

Pierwsze, postanowiony z Dobroczyney Łaski W.
 B. M. Li. Lana Mego Miłosciwego na Chyżkie Sena-
 torshipm oddawaie deliberatorias: naypierwey mi-
 naley od nayniższego Łaczynae podziżkowania,
 ze mie gdonym uchytył ferre consilia, y te nieustay
 nie dykowskię piastute Łanstwo swoje. Dozoręs
 się, nie nieostawuie lo by nie było ad conservati-
 onem tego. wighę a wighę Łanosie professię pra-
 wdiwey biernosci ku Majestatowi Łanskiemu y
 najiaśniejszemu Domowi.

Ło dym Łas miał punctatim proponowae na Sey-
 mię piysie Antecomicialne de vili Sensu meo. Ło
 Ład Ławnie Łe Dozorna Łk M. Li. in bonum opatro-
 ŁaŁ efficacissime providet y Ła łęga immensis y gra-
 vaminosis do Łostronnych insultibus, Łiedy niedawno
 iako do Łara Łmsi Łarat expedyowae prŁustoditiones
 Łrony Łnsłant y Łurlandyi ŁaŁ do Łnsłia. Łursłistna,
 Brandeburskiego meri Łasalli Łk M. Li. y Łeposłis-
 Łey Łirca insolitas incursiones w Łanstwo Łolskie.

y usurpationes exorbitationes obdierania forisitorum.
 iako do tąd odebrany ieden w dyoecyi moiej detinet.
 oraz Ebiqga Miasta ktoreaby moglo byc quam
 solius eliberowane media adadquata adinvenire rebz
 isyhmj do nas nieroscyt sobie prstensi, to mniemy
 co dodac nalez, tylko pohornie dzizhowae la piecco
 towanie Oycowskie, y iego wcale podawac siy opiece.
 I to podajz Maiestatowi Wk Mli Jana Mego Mit.
 Seiwego aby przy Rzeszliwie ius obranem Oycu szaj
 tym na tapominae wczesnie Ius Patronatus inrus
 ere. poniewaz sami Ichmied Abbates wcale nie
 cheg recognoscere od Wk Mli podanyos de sure opai
 tow. ale lo contraveniendo sami siy obierajz y Ius
 mu approbatione confirmantur. a tym samgm upar
 da Ius Patronatus. so tak pro munere meo supremo
 Trutind Wk Mli Jana Mego Mitowego paddawsey.
 Aebie samego pod nogi Panskie Kiele.

Wk Mli Jana Mego Mitogo

Copia Responsu Je Mli X. Biskupa Samie.
 nieckiego na Deliberatorie Je Mli Mli
 Die. 1. Julii. 1724

Wichsza Rzeszliwosc byc nasza nie moze iak Rer
 stwosc Wkrolowskiej Mli Jana mego Mitowego Zdrowia,
 ktore im bardziej asseritur pracom, y eo momentalnym
 circa bonum publicum staraniem, tym wichszg obliqa:
 cyz, y karliwszym affektem nalez hardemu Lysze mo.
 menta porzadnego Wk Mli panowania przyrodznych
 iak naydluzey sitach amulentur et mutantur in
 annos, o co gay niewstajce do Nieba Rzymshg du Tra
 ranowi niegdy expresse supra fundo, non opes, nam
 paco

pacem te poscimus Jupiter, unum Simplex vobum,
 et omnia complexum est, Salus Principis. Emieysca
 mego naynisre Wascey drolewschey Mł. Sana Mego Mł. a
 doławny dziechi pro fura Dobra Pospolitego y oras pro
 compellatione rady lub lichy moicy ad salutem Cy-
 ayny et media vitandi ingruentias Seymowi nader-
 puigiemu nocivas, ktore te na prod byc mogg exdu-
 turna pátroveria Putawy Strone komendy Wojsha.
 Ludozietniskiego, powagam się Suplikowae, te bys su-
 prema Aulhoritate hunc modum Wł. m. Solocere va-
 cryt, boe iereli quicunq; sapharea Saxe fuit, Iawne a
 naufragis. vela retorquet aquis, toc y o brad pnysetyeb
 Gmaba, illum quo laba videtur tyle kroc rary, Studenie,
 horrebit y Zala się obawiae adire locum; Iuge provide Wł.
 H. m. P. m. m. t. y chiecy Clementissime obtem hunc plana-
 re, aby nie był dalszy pretext Zalamowania. rectas
 consiliorum intentiones.

Niemieysze od postrotnyeb Monarchow imminet
 periculum alla roznyeb interesow, bo Ich Mł. Sc. Chinisto-
 wie erozumiawszy difficultates utrymania, Principa-
 tow commissa, techy per subalterna subiecta Postow-
 naryeb tamowae rady; Jaczym gdy by można, te by
 stenu obviare y Ich Mł. Janowie weallug konstytucyi
 koronnych ob supicionem paktih pnywnges na-
 ten las się z Warstawy pravia relatione funhcyi
 swoicy alienowaly. Iako Was pomnieysze Nigep-
 ta, y grubych Narodow geniusst nastaduige politi-
 cam Status swoich pny Diworac externorum Prin-
 cipum konserwug Residentow, tak ex necessitate
 szchet bym salubres, abysmy pny naysmniey nasycel
 Szlachow

Szpiadow y innych beneficiorum, albo niechetnych wie-
dzieć intencyj, albo domysle się mogli nadym, quo-
vicinos animo Gratia Throas habet. nie utilius, iac-
ko teby od Rypōspolitey łapaces hoc characterem in-
signiti destynowani byli pro cautela et informatione
albo pro majori soliditate pnyiazi, albo teby my
gotowi byli jacere, aut tela vitale.

So tak ad internam securitatem od pogranicney
Barbary i Brotho Aethiā Hamienca Dabolskiego ante-
murale Christianitatis natwanego spes nulla utry-
mania, bo y ludzi nie masz do obrony, y ludwie na-
od miane sufficiunt warty a cor sine subsidio y nay
obronniejsze fortece. Etud ci y fortifikacya w os-
kopach Enacnie bez naprawy diminuitur et ver-
git in ruinam, bo iako securitas sine milite, tak
miles sine stipendio subsistere nie more nie more,
gotowa tego wnytkiego pnyayna, iępinigche albo
intempore nie dochodzi, albo Enacnie per sub-
tractionem diminuitur, eo ultra lesionem hogs
honoru iuxta visum et ex auditu W h m. i. S. m. m. t. g.
reverentissime edato mi się na mienie, aby securita-
ti providere wczesnie. Winyes o kurreneyach rep-
niz się do pnyitjes e Santellaryi W h m. i. S. m. m. t. g.
wydanyes instrukcyi, ile se or Majestatis et vigi-
lans Aphritio occurrere malis, ut eveniant bona,
y iako niegdy o swoim kaudemu Anglia, Custodit
Remptam, tuctur favetq. fortunam, Sensus loci
um Majestati Majestatisq. providentiam omnibus
explidare solitus ra Las wierny moy in deliberato-
riis Sentymēt Sanzkiemu po darsy rozha rowi,
y woli, szlaniam się cum demissimo poplite.
Nagiasniegremu Majestati Dei W h m. i. S. m. m. t. g.

Copia Responsu J. S. M. Li. X. Bi.
 Szupa Kuia wskiego na
 Deliberatorie J. S. M. Li.
 w Gdansk 20. Junii 1724.

Atuiz pokornie rzek Waszey krolewskiej c. M. S. Pa.
 na Mego Milosciwego, w Lesie tego Rankim do-
 mnie wyrazonq. Dzieluiz iah nayumienieney Pa Oy-
 cowskie staranie o hoto Dobra pospolitego, y ta pun-
 ktualne utrzymywanie Praw Oycystych, w cym s-
 abys y momentu nie przyszedl, racyles i chieci-
 onych deliegi, w cecnie do nas pospieszyc, y wszelkie
 preparatoria do przyszlego Seymu wedlug dawnych
 zwyczajow nalezyte ordynowac a oraz zdania wier-
 nej Twozey Rady rektrowac nie zapominasz.

Porumiem ze Summa Instructionis na blischo na-
 stępujace Seymiki przed Seymowe sufficient te, ktore
 przebiegaly na pnie te niebezpieczne serwanie,
 y pnie te Seymy idalo bymi sz iednak nie ktore pry-
 dae. Am. iahoby zabierze Asystym recursow privatorum
 Personarum, ad Potentias extraneas po horrektur Praw
 y Sekretow tey Repopolitey, ktory nec erudescunt
 nieustraszonemu Seru J. S. M. Li. armatas procurare,
 instantias, et novas per representalia ad ignominiam
 krolestwa imprimere leges wlasnie iah bylo krolestwo
 harazowe bylo, albo iahoby na Luierzechnose y pawage
 J. S. M. Li. wolno bylo, cudzym krowac Ordem. Takos
 we preliminarium nie tylko honorowi J. S. M. Li. y latey
 Repopolitey szkodly, ale y dalzym y gorzym konsequen-
 tiom bity toruiz drog. Iahoby skutecniey obmy-
 slye sposob, aby miasto Gdansk obserwowalo. S. M.
 Li. J. S. M. Li. et decisiones Reiplica. galyz fide-
 latis sua terminos, w tym naybardziej zapisuie, co

Sobie m.

sobie milego bych rozumie, w slythie Las insze Prawa,
 y konstytucye La nie nrema, y ostatnię konstytucyę Sey
 mu Sacrificationis in puncto articuli qđi absolute sante
 mnis y owsem auger Contemptum Religionis et injurias
 nietylko mnie, ale tez in particulari recentissime Pannon
 Lakonnym S. Brigitty konventu Idanskiego inferre non
 erubescit, ktorzym Wicewlasny Wlaszarnig Sydliee chce
 appropriare suo Dominio. Byt miedzy nimi kontrakt
 na Lat 15 tego Wiekhu punktaes Miasto niedotrzymato
 wiele kuydy narobito y teras ius od pultoru lat poskon
 cionym Kontrakcie absolute do tyel. Sy Dobr intereşuig,
 Kontrabucye wybiera tak iako Emadota, lubo ta Wic,
 iako insze Wsł klastorne publiczne Repopolitey los
 datki iako to Hiberny y inne tego Miasto nie płaci
 wyptacae musi. Nomen Salolckow coraz in majorem post
 positionem idrie nietylko ad Magistratum, ad Seabratum
 Centumviratum, ale ani docechois nie pnyimwie, chy
 ba do takich ber ktorzy Sy obysc nie moze. Aco naygor
 ne Seiatki porodowies Salolckhaes powstale pervertis, na
 opichy aliena fidei Titulos daie, y tego nigdy nebywato
 ius adulos ad Apostasiam pnyimwie, dusse ludiee qus
 si pnyecis ko prawu Rosktemu y byczystemu. Itlo Ab
 expeditione Secreti in deliberatione pendentis ratione Ros
 nerum Episcopatus sinoviensis seu Siltunensis multa de
 pendent w kurlandyi dla uspochoenia Lupetnego tambe
 go kraiu: dihu tyłko Seiaty iest ktorzy te Dobra tryma.
 iq, li ex commo do privato publicum negotium ery nig,
 et peniculis mutationis Religionis drugies strasz, aby
 mieli uszysq asisteneq Supplicantiom do Majestato
 Wsł Ma y teby tu nam przed Ocy nie wiadomym wucali
 Magnorum Bellorum et periculorum instancie Tudeyos
 Menas

Monarchos procurant hore dantur ut petantur. Interim
 pnes Inyiaciot Swoich na w horeta drugich przyprawa
 diaig. Czym publicnie przesetego Seymu na Sgadach
 Delacylnych Partij Selschty Silenskiej quereld. Tamed
 y Orynas b. k. m. aby p. Inyigator honorny wydal Mon
 dat lym hory publicas legationes sine Scitu Reipublice
 itey oharji do Brunswiku Sobie wymyslali; y od prawia
 k non obstantibus protestationibus drugiej Selschty
 Silenskiej hory has legationes uenawali. Sze no dwas
 Reipublice. a przy tym et la legacya nie byta prointeresse
 Communis, ale tylo dla dwodek albo dla trzech hory wy
 maig dobra Aishupie. Idy bys b. k. m. Sedes iusta
 unanimia Senatuum vota expedire racunt, ia hie ius
 Rescriptum Swoim Possessores Honorum pnestuegt y De
 cretum Comissij Seymowej w Sestinie Anno 1686. So
 lenniter odprawione y approbowat, to bys b. k. m. wumet
 wielkie uponten towanie. Tamceiney Selschty hory
 si teraz itym niesmieig wyiaac, oraz eabiegt bys
 b. k. m. temu pomispianiu hore si tam Enaydaie
 utwirdyt bys b. k. m. Silynoy hore in hoc statu ia
 ho teraz b. staig przywocekt b. dge ad suas libertates
 antiquas per Constitutionem Seymu pacificationis y wy
 maig wielkg w tym Tashy b. k. m. i. e. ius equali ratione
 Enami sine ulla dependetia. Acrige si libertate onis
 crum bardiej niemysig iaho de perpetua gratitudine,
 b. k. m. i. p. m. i. g. Enie Sun dta sam uotnie b. k. m. i. p. a. na
 mego m. i. g. insinuare nie omispianu ateraz iah nayhae.
 Alwreyes Supeptow w iah naydluzie lata. przyruped
 nym y Aertwym edrowiu przyofito sui Bogostawienstva.
 Boskiego Enayiazney hory Potomstewem in multas
 generationes upneymie lycz, wyenaige enaynista
 Submissyq. Tem iest. b. k. m. i. p. a. m. i. g.

Copia Responsu I. H. M. S. X. Arcy
biskupa Lwowskiego na delibera-
torie I. H. M. S. X. Obnierz
na. Anno Dni 1724

Niosce Sacrificium sordis na adoracyę naynis-
szę Majestati I. H. M. S. Summam beatitudinem
Cateę Cyryny na racy profiteri et deprecare pos-
winieniem. Re precesyę swoię w krolewska M. S.
milościę dobra pospolitęgo miłosc sioium plusquam
vi Magnifica ku sobie zniewałasz. Re admiratione
Magnatium suorum, y wszelkim pilnym staraniem
dę vastissima sponata menta publica desideria. in
communem salutem et conservationem Cateę praw
swobod Stanow Rypopolitey provenire ci consolari
racysz. Niech Pan Bóg za to Majestat I. H. M. S. X.
krolewska M. S. Pana M. S. X. wiać naydluszym wielku
per diuinam prosperitatem seriem do iak naywyszyney
wyprawadza Stawy. Niech przydaie I. H. M. S. X. nie
naruszney nigdy Cerkwosci Cerkwia I. H. M. S. X. de nostris
super adalat an nis, który integritatem Cyryney Racy
Delicium swiata Polskiego, wielkimi dietami, nie.
ustaigę Cerkwie, pocięta pace jucunda, magna
mimulate Regia, Argdem Cerkwie, augmento Ser
ceren efflorescenti nam Serculo wielkiego niegdy
Regimskiego Augusta przytadem reprezentuier y.
Coraz bardziey iuncta bona desiderabilia. efformare
racysz. A lubo Majestabus I. H. M. S. X. nie pos-
rownana pocięnośc Clavibus lumine Solis dos
cumentis wewszym dostateczny y naydohonalney
ny upatnie Commodis publicis Satisfacę. Niecie
gdy I. H. M. S. X. Pan. M. S. X. miie racysz dignum roka.

domo

zom swoim, ad muneri mei concitatus officium ante
spectum Majestati b. h. m. l. i. potnebie pnsilio publico obie-
ram y casytam ex sensu meo puncta, oraz przysewieniu
stop b. h. m. l. i. m. l. go lasce Dobroci y siemeneyi sie la-
leam. Nayiasnieyszego Majestatu Waszey Krolews-
kiej m. l. i. Pana m. l. go m. l. go.

Copia Responsu J. H. J. m. l. i. Pana
- krakowskiego na Deliberatorie
J. h. m. l. i. w. l. owie d. 14 Junii
1724.

Naley y to, do wiekopomney b. h. m. l. i. Slawy ze nie-
tylko pectricibus armis oaleczy Jego Agha pod Was Boy-
ny Rzeczypospolitej Paszycy, ale tez intra Otium pos-
egdanego Bohotu ex instituto Predecessorow swies a
Sardisley ex speciali oholo Dobra Rzeczypospolitego providencia,
atego Krolewsa potneby Salutaribus opatruiie pnsiliis.
Alubosiz iniquo Rzeczypospolitey Talo tak Sia, rary ro-
spocetg zlawienmye! Cbrad robota zeprowata, pniecia,
na spracowane b. h. m. l. i. Staranie nie sobie pner to nie,
cynige w strptu recentibus rawie incum bit curis aby
uspochoione krolestwo optimis ab intra Legibus reflore-
seat, i hgd y ia mam niepotnq nadziej ze i adobrotli-
wym b. h. m. l. i. powodem y umowionym iur. ordynaryngel
trudnosci utatuzieniem rozpatrywasy sie w potrzebaes
swoiel egromadzone Aptley Slany, pner te oraz nienuy
sia, apnynte niebezpieczenstwa uwazywasy wczesnemi
in omnem fasum securitatem suam obwaruie pod ka-
mi. Poniewaz sie las b. h. m. l. i. y mnie m. l. i. subsidium
nie skonczonyes prac y fatig swoiel per Deliberato-
rias invitare podobato i ewycayney moicy ku Maj-
statowi h. m. l. i. wernosci a i. wrodzoney ku Ocyzeniu
eguliwosci sensum meum aperio.

Anaprod poniewaz nay grontownieyszym potnii
y segeciu Rzeczypospolitego fundamentem securitatis or-
mata.

armata, et virum opinio urnana bywa, obcyrawszy się do
 tad na nie dawarty, że Siwecy Trakab et belli potius
 inducias quam finem uwarowy fluxam Solu mior
 nasycal si dem incertam prehendui geyt. Sg. Alia dca Ma
 ryet amicitiam, nie nad to potzebui dy Rego nie widet, ia
 ko leby przez proporcjonalny tantis peniculis Doysha.
 Aukcy adobieroz przez dohonalsy poradek et executi
 onem Militaris disciplina w kpszy się Swoiat postu
 rze Alia. Stange mogta. Sg. se tanta punctualite
 regularny placz powiadujemy kiedy po laty Poliore.
 Torruene Chorgwie, et propriis Signis ignotus Miles
 Bodow Sola Ryku y broniata y uerna, chem u wszytki.
 mu chyba generalnym Doysha. Sg. gniem effraci
 ter obwaru niemożna y pewnie obawiae by się nalerato
 aby tu obmyśleniu punktualney Doysha placz Reptio
 usundowana tandem się Swoiat y imprey nie dawodta
 bo ieseli w Repopolitey Monarchii quatuor Tribuni
 militibus desidua quies Romanum vigorem paulatim
 enervabit, perunie unas nie exerebowany Solmierz
 y laraz go Authoramencie Swim ber wreshicy pros
 by na konsistencye torrueny, uicio proruigiego Polos
 iu, in multis porgtku gotowosci, y nalerzytego Ayns
 utunku deficeret, wcyym ieseli by się kiedy uchoway
 Sore Repta. Lawdise miata, nie chay na Alimanow
 nieskadoa inordyi, ktorym nie podobno indistans ages
 re y roenym Labiegae defectom w tak odleglych Res
 gimentach, Enahach, et ut plurimum nie mairomyet
 Dodozom Swoim Officierach, nacitathu iaha się
 knywda dzieit przy rowney wszytkim placz, a uiero
 wney ustude Doysha Poronnego, kiedy kalkanasci.
 Chorgwi na granicach. Stoigce ustaleniog kampa
 nig y Surwarestami, Sity konie, y porgtki Swie.

aterrunt, gdy interea drudzy indulgentia pacis meritis
y prawie publicaney uslugi incapaces zostali, qd dulo
by sz pnyrnaymniey partitis podiectis obsequiis, aby
ci ad quietem popprawy, nisi eas ab ignavia bieringed
sossystencyi, eoccati, sit y gotowosci swozey proby ucy
niti. sudouiemshiego takze Woysha non exacta obediens
tia usitatam ab antiquo praxim misza, kiedy pner nie,
potrebne subalternacye pnehodigee Ordynanse, wie
le a celeritate sua omittunt y postur sensuwa Boyshowes
go promptitudinem retardant.

Lograniczne Fortee Kamienic, Opoki, Biata cer-
kiew niedawno wstrzyt Potencyi orientalny y La Rayt
granic Polskie, teraz humulus jacentium ruderum, ie
celi munifica B. & M. i y Replety w sparte niebada
Dextera, pewniey niebezpieczenstwa, ^{„nie obawiajmy się”} Ruskie Podol
skie Siowshie ^{Podtupa} Thope in Securitatem suam, cheg seby
Biatacerkiewska Fortea Samego pure starostwa Sum
phibus reparowana byla, niuwaraige tego Securitatem
sorum Salus wtym fortificacya ad Patrona generale
wszystkie Obywatelow Subsidium potrebure. . Atty
terje takze foronna vis ignea martis y rednakowa.
Nelli ac Triumphorum Materies, wiahim niedostatku
zostate wyrazie niepodobno, itora moglaby cesore.
etiam intra Regnum nateryte Enalere materiaty y
inse ad instauratiorem requisita, gdy by kure defi
ctui kiodroblwa Bancey & M. i opatrnosey. Eyp
Staranie Speciali Sumptu provideret. Starc la.
stugi po tak wielu declaracya ad ingrata oblivione
poguebione B. & M. i przypominam, nienadadeq
sz tak atugo od Reypolitey latymane Summy, quia
pretium Sanguinis sunt, adolego iereli tak liberalis

Sakia,

Patria, ze proenuecemu nowego Komputu Wojaka.
 punktualna obmysla placę, niechayze bądzie tak
 sprawiedliwa aby zapracowana Stanisława Adama
 data zastugi wraak niepowinna byda, major fundendi
 quam fusi sanguinis merced, niechay Waszey bro-
 lewszicy Mści Clementia y latey Nuyssley Komputa,
 ma względa na lawiedione publicong ustugę wśel-
 kich imion Fortuny y na imie dla Wojaka łacig-
 gnione Slugami ktore ynaczey wyplacone byda mę-
 mogę Juhicy tak wielkę Pierpliwoscię przecehana
 placa, łupetney zasturonemu Wojaku nieprzynię-
 cie Satisfakcyi. Quod ad Securitatem Regalem,
 przynae to. Citra inuidiam Potencyas Narodow mus-
 zy ze ładne Stanos pieknieystem si nę łacney
 ea łrawami, kiedy iednak wielkistadnie łempotum
 et nominum am-bitu, na tym ze męyscu gdule
 gum Patriarum Sacro Sancta powinnia byda, observa-
 tio, łam łardynalne łwoboda y praw Naszey łura-
 conellundur, łorumiałym łeby łorrektura Tribu-
 natu łoroniego do łłorey łiz iuz ławnio łanani
 łato łitła łabierata, exigentibus łircumstanciis
 ad effectum łuprowadzona byda. łac łomowego
 łongthu y punktualney placy łegularnosie łatym
 ławista łeby łuyssley łard in łeditibus łur
 ługeatur y łommercia łuyssie w łanstałł
 łassey ł. M. łeflorescant, nie łogę łego łilento
 łłerire iako łiz łurpacya łal łłit w łograni
 łany łosłłowie łorłodetłal łiter łarticularis
 łosłłores łogłłla, łal łalece łe łedwie łest
 łłra.

ktora bies y owsem Mieysce gdiwby pniechodig
 cych kupiew towary manifesta rapina non depa-
 ctarentur, pniez to taki wstyp Abbie Rudowiemey
 ucyunili, te wstythies Accyey ktorycesmy in tra
 Regnum sopiam mieli, teras extra limites sus
 hac musiemy, ctemu kiedy Wasia hr M Se Sanuit
 Scymu et abrogatione podobnyes in posterum uun:
 pacyi, obviabis nitomylnie wstythie ab origon
 te towary importowane bzdg e profitem Mars
 bu Darney hr M Se a orae, Repospolitey Commer
 cia i Armarii w granicac maszyes do swoiey
 przydg pofekcyi. In reliquo biem de Tolerat
 ia sonecium bey Cyeyeny sollicitudo et perspi
 caciissima smit Janelena in Publicum meditatio
 bipey Darney hr M Se suggerent. In przykon-
 valesceudy moiey, ktorami altioribus suis im-
 morari ierone, niepowala, tego tysho zycz aby
 to h M Se. i tak wielu tydalowes projektow salu
 berrima qualy obrawdy oned ad immortalem Imie
 na swego Gloriam Securitatem publicam et fe-
 licitatem universorum i Cyecowskiey opatrnosi
 dirigowat. Poncy latym, i may gloszym Respe
 ctum Postage.

Darney krolewszkiey M Se
 copia Responzu J. B. Sem G. Sana
 Woiewody Siirachiego na De-
 liberatorie J. R. M Se i Jaroslavin
 die 7 Junii 1724 Niemce

Nicmore Sobie Dyczyna nie pomyslnieyszego
 uovere ani ominari, iako biedy widzi ze Wasza Kro-
 lewska Moe Pan moy Milosciwy kila Antecessor
 swoich via ad instituta ich si conformuige, minus
 taskawego we wseythim Pana ad mensuram Augus-
 ti. Ki Nominis imple, iako swiero wydane z Ans-
 cellarii Wk Mei Pm. M. Deliberatoria testantur su-
 stianq obrady pro Obiecto maigee, ktore y ia enar-
 teytm odebrausy respektom Sensem meum namie
 przed Majestatem Wk Mei Pm. Mgo depono, Co-
 nalezy do Somowey y we wnytnnyes obolierosei-
 tym ex inimitabili prouidentia Wk Mei Pana Mgo
 Mgo y Ministeris Jego zda sig satis prouisum
 puer puerite Instructie lubo nie dosydes Seymow,
 ktorym Wojewodetwa y Liemie deferendo que uet
 pliwie concurrent aby ta Oliva Pacis waleczna
 Reha Wk Mei Pana Mgo Mgo e arte reuerat La-
 receptiona, nie tylo niewigata, ale nowa tawne
 cultura tym bardziey sub auspiciis Wk M Pm Mgo
 florescat et exereat. Unum porro necessarium
 oco lum Suplici Republica genu cadens uprasam,
 aby ten Scopulus exicialis Radom Seymowym
 puer Questig o sommendz byl przed nim elemen-
 ti Wk M Pm Mgo animadversione oddalony, bo-
 gely ius prouidie ad somitiale certamen puer nowe
 coras. Proin irritabit ledwo nie somitiale rebak nich
 morbo corripitur. Repolita iako kila Seymow das-
 ty nam to na oho widziec. Proxime temu accedit
 ordynacyi Ostrowskiey lucta pari Seymowi

impendens dispendio, dla tego zelato by sie mi pro-
 monere Woiewodetwa, aby finalny przedziwisty
 oniz determinacyj, iako nig disponowac rzecz
 Salvis utilitatibus Reipublicae Semel pro Semper
 deciduige. Gdy sie tak ad externa obracam homin-
 factus sum & timeo uwaraięce procedery Swor-
 Gusięgo ktory cos wizekiego musi fovere in pro-
 cordis, kiedy tak indignie s. lubo to tyko expor-
 tari in audio fama. y w pisanu swoim d. d. k.
 meci sm m. go y przez inste nie przyrazne actus
 sworci inami sie obchodzi, co mi motivum da-
 ie do glosnych reflexy, trahendo originem tego
 od naszych sanow. Sospidentow, iako by mi grava-
 minibus suis iceteli sobie iakie zakladaię, niemie-
 li prsidiu sufficiens in legibus Patrie ktore
 mi volumina napetnionę. Sg, nie somentuige
 vicina s. Potentias y protekcyi szukaige, po ktorę
 y do Swecyi iako mi relatum y gdzie indzi zar-
 biegaig, Sg to ishierki poprzedaigce y purna-
 igce day Boze Salvo patcinio cizski iaki poia-
 niczby tedy Woiewodetwa Perio w to beyraty
 y gdzie mali origo nicchay studia sworci obro-
 cy aby to mogly restinguere co sie uhrywa sub
 cinere doloso. Podobny melus mig occupat excul-
 gari panter rumore o furlandiy, iako by Car Imi-
 cheial avellere a Corpore Reipolitay y do Ro-
 flant appropriare, lubo y ote korona Swiedela
 pepigit enim in prsjudicium Reipolitay Contra
 Idem

contra fidem Pactow Oliwskich, Czar Janie tak wie-
 lzę Pojuzow y Traktatow restitutionem onych spor-
 pondit, ale w tym wstytkum non est veritas. Nie
 chce daley oderare paginam ani duszcie pnerornos
 sei to h. m. c. Jana M. Mtgo ktora Coneta prospicis
 wyraziwszy tylko essentialiora, obracam sie do po-
 winnego wdzieczno sei pro beneficiis to h. m. c.
 Jana M. Mtgo in Aemplam oswiadczenia to Co
 Kludwige voto, aby naywyszy Regnorum Mode-
 rator uszycał Waszey Krolewskiej M. c. S. m. m
 wstacem quam mereris y utwierdzat animum
 quem dedit oney debite cymienia zawsze epo-
 winnym Respektem. Najasnieyszego to
 h. m. c. Majestatu.

opia Responsu H. c. m. c. Jana
 Woiwody Ruskiego na Deli-
 beratorie Jego Krolewski Mei.

25 Maj. 1724.

Bym sie Rzecz przycit, tego Polska teraz doznaje
 moribus Antiquis stat res Romana virisq. Toda-
 li Pławni et imitati to h. m. c. Antecessorowie Pa-
 nowie nasi Obrad publicznych na Seymach y
 Seymiach formę, y tym to moribus antiquis
 Poddane to h. m. Narody wolności Swoicy kons-
 servacyi Praw y Sobow Dacymaig dulcedinem.
 Le eas a Capite uhonorowana to h. m. c. głowa cy-
 lowskiego Starania, pracy y piecrotowania pros-
 it nam Senatowi przykladem, y przed. następnym
 Seymem, Panstwie Deliberatoris prować Seny

Sensus nostros do podania rad naszych pokornie y
umiezenie D. H. Mei emieczca mego dziehuige nie
wygastę w dziejnosie przy nogach Majestatu D. H. Mei
Capitulij. Jedno także maige Legum obser-
vatoreni Imperij Principem.

Przedy zaś ciałem Janie intymius w eieramy u-
wagam Stanu Repółcey teraniejszy Systema, mus-
zę mowić, Dignitas Dei est hic. Po wojnie Ailha-
nastuletniej, chorągiew edyng bezładnego Tra-
ktatu, któren iedynny janilimina Nadeł Poloy z-
nię mamy, a bardziej wojny zastanowienie, bez-
postanowienia Ładnego i Galligatami naszymi
tey le wojny, które pundus diei et abste priygas
~~te~~ pnygnich poręchi y kraie nasze zostaly, przy-
iaen w Nowach, zahonowienia eas interesow Ładne-
go nie było. Od Szwecyi wyzłmney pacyfika-
cyjey, pnie Szym Traktatowym naznawij. Cy-
my kontinuo Sg ruzg, serale Lawrie et tremendum.
Repółcey omen między Sg siadami mocnemi war-
mowanemi, swoje awantare, naszym pnieładaig-
cemi, tanquam liliū in ter spinas. Przechyamy,
Sami prawie bezprontni. a tym wszystkim, iako
ja od pigciudiesigt lat, sam in abste wojny Tur-
reckiej urodziw się, takiego pokoru niewiedia-
tam. Teraz go ab extra et ab intra od roku 1717 daję
wamy.

Wielka to nader łaska Boga, ale im wyższ-
ym bardziej nas admonet abyśmy się w tym Poku-
iu nie zasypiali pamięcią owego cum Iove mand

manum move, nie jest to radicitus ulcera, sed a-
 niem moim: gorgilla, ale tylko intermittens.
 po Doğu y tudowney opatności Jego, tego mite
 go, lubo niebezpiecznego do tego pokoiu, wieżę.
 y dobroc do h Mei ingens est argumentum. Wiel-
 kosc ze do h Mei mienego w Kiedziarne Sanstwa
 w Schreinstwa y w Phanse Jana, Lg siechi wie-
 dzę. Dobroc das ze nas swasi prudentia ngdeis,
 de to ci da Granicy miszhaigey ci w Sanstwie
 Polshim, pamistasz Dawse onas. Te novella
 Legem y Sam obserwowae racysk y nas doley
 de obserwy pocigasz. Te wedlug umowienia y
 konstytucyi Seymiki y Seymy z Madasz, in tem-
 pore, y utrzymowae chceis in debita forma.
 ze do h Mei y swieru pny madne lachowaney
 roinyu distributioni iustitiae. Pot w Primiciatney
 Rodnosci latq Polshy w konferowaniu Sey ugon-
 tentowae racysk teratnieysiemu Xciu Imli
 Primasowi, Te Lg wiechic pokoiu naszego fun-
 damenta ale porro unum necessarium y brwa,
 tego pokoiu constitutum, a by Seym pnynty
 slangt; Teu das slange niemore, poticy to
 co pnesite Seymy rwato to in comparabili
 do h Mei ingrosc licpliwosc, y hu Oyayenie
 mitore non amovebit. Rednose inter Status
 jest to takie pro extra et intra ambitum,
 ze pny niey naymocniejszyu Niepnyia ciotom
 invulnerabiles, a w sobie in concupibiles, sta-
 iemyj Lg. Bowazem Lg tedy ex vinculo meo

nie tak radzić, iako Suplihowac b. h. M. abyś
materję komitendy według Łaskawey Swoiey
deklaracyey, nawet in materiam discussionis
na Rymkach y Seymie, puszczyć nieporowolito-
ste iako wladę Hetmanską Repolita in Nos-
vella Lege mić opisaną cheiała, ad literam
ię exequowac karać.

Jest nieposłedni obex Seymu Naszego Suse-
ce Castrana castrana periculosa praktyka ze S. b. a.
Poselska, przeciwo wyrażnym Prawom Jonsz
kulejom Wygnaiom y ze tak Rysz, etgeroney z
Kratem Duszy, i Sioz Senatorów przy majestacie
b. h. M. iasiodawcy tgerie sz in tempore legati
niecheiała. Należałoby hoc damgatum et ple-
num periculi prajudicatum Dowiewodetwom doniesie
konsekwentiaze Sceptionis vestis in consiliis y iowy
wrocenia Status Wywiecie oraz S. b. exhortari aby
przy zupełney Wolności ktora kordermu Postowi tak
w Senatorskiej i Poselskiej Jecie jest otwartą akti-
wa et gloriosa, Dowiewodetwa ralicili S. b. m. Sonom.
Postom etgerenie, y enoszenie sz z Senatem,
według iawnego opisania Praw dawnych y nowych
Stare Pastugi, ile woyny szetey przeciwo
Turkom wzumi Repta. ze ie obliwioni tradens,
zniesie, ich, y imaze, ale sz Zarodki bo y Bog,
za ktorego kuyz. Szetey na tej woynie krew
talismy y na trzymanie regimentow y Fortec
Substancye nasze potracilismy, kuyw dż nasz
vindicabit y my tez przy wolności Słacheckiej

chey, nigdy sobie non deerimus. Supradziemy tedy M^ocy
Panie, abys ty atore piy nogach Majestatu C^o i Mei
dołroze deponimus, kawałki w Instrukcye do Seymadow
dobrośliwie transferre łosobliwym Łalceeniem S. p.
Cyca M^oiego, kłorey Ściesławey C^o i Mei Meheyi apo-
stym Panowania Jego wiernym y Łyczliwym był do
Śmierci Swoiey Helmanem a nas w długis nieeracho-
wanyes równaigeym Si^o Śmierci nieŁberzeiu łosła-
wył. Niech Ła będzie pamiełnego Śiehom C^o i Mei
Panowania Stawa, Łes Łoyny Łurechie, Brandeburhie,
Łwedorhie, Łomowe, młdreey Łwycizsko upokoit
a Łoyny Łwisłey ruiny wiŁdylacyy Łaryes Łastug
nam pro publico igiturym nadgrodeył.

nam pro publico quibionum magistro.
Sed inne materie, ledne do uspokojenia przed Reys-
mem a drugie do traktowania na nim, ale bym egn
ayt, gdy bym probatum et solertissimum wielkiego kon-
clera Senium chciał przewodzić, a W. K. M. aludem listem
occupare. Ingemino vota moie do Roga, aby dawny
W. K. M. i. wowsylich Rodzicach, wzmoczenia, wia-
ry Szwedzkiej zachowania boien uspokojenia. Ojczy-
ny Nasze, dat y t. nam nayporogdniejsz rezy La-
usidnym chceniem y staraniem W. K. M. Rym pny-
sly wolne porogdnie y bezskisze moribus antiqui
Stogoty August Reymnski w Polskim dedicive wshne
rony, naxa dlugo y Spokojnie to y bezskisze
Panowat. Si quis eas usus toto me quantus sum
fructu Servo.

Opia Responsu H. S. Amli. Sana.
Wojewody Podolskiego na Deli-
beratorie Jego Królewskiej Mości.

Nie tylko Province Królestwa Polskiego ale (as

caley Europy Monarchie, iawnie widzę ciutro W. H. Mei Pana Mego Miłego w utrzymaniu bezpieczeństwa Państwa Waszego Cyrowskie Staranie w konserwacji Praw Swobod, y Wyzwań Cyrystych. Czego iasny dowód przywładanych miłobądź i kancellaryi honorney do przedwiektnego Senatu deliberacyach iey ia i dobroci Majestatu Waszey krolewskiej Mei oddę ram naywiste ia to przy Pańskich nogach. Władam podziżkowanie. Łat się, kóre, se ustawicznie, y paco wite, i uymy nawet Prowia W. H. Mei Starania. Co rap nowemi Instrukcyami Seymich ogłoszone, o Pa łalny Ustonych Seymow kamien, Ławie się o rabi ty, a w doniesionych in antecessum Instrukciach to wseytho puerornosc Cyrowska. Waszey krolewskiej Mei Wygrata, co dołwieć do wiekopomney Mawy Is mienia Waszey krolewskiej Mei, y wiekuietego Świe. sia Paś Weythich Igdać się mogła. Nierozum iem Łatym, nowe iakie formować na przyszłe Sey mihi Instrukcyę, ale dawnieysie tylko rekapitulować, przy łatecedniu wynależienia doskonałych Podkow, do Exekucyi Chwalebnych Waszey krolewskiej Mei propozycyi. Bezpieczeństwo długie od z Siekuisz Dopełney Ławisto, na długim Prowiu y Lancwanu W. H. Mei o kóre gdy wetero cyplikujemy wysyry, Cyrye esmy powinni aby ia Świeckiego Panowa nia Waszey krolewskiej Mei, Aquilo et Auster y na ruzione se Swecyę Pałta, uspołkione były. Be- wnyżne bezpieczeństwo puerornoscig W. H. Mei y au- łosci. Ich mościow Panow Hetmanow ad invidiam, et Exemplar Państwo absolutnyel mile się konseruic. Chonomia, Paś wewnyżna, Paśsia publicznego

in nullo sustode tenentur. Nihilominus Milliony
 wycieczek impune za Granice, a Rowent piniżdkę, pnie,
 otwarcie Aljancji y resumptio de paritribus nie ob-
 mysłony. Wyprawadzone ze wrythick Fortec y k
 Hauzew Armaty, y Amunicye nie maig żadnego fundu
 Bu do Restauracyi. Niedo honorone Fortificacye
 Samienca y Chopow S. Troyey, lubo L Dobroci Wascey
 S. Mei na Radach po Seymowych nie daig natnas-
 aone Subsidia cor pótym, kiedy Summus dicitur Ars
 liter, Suchac tego y ptacu nie chce, y tak pnie przy-
 gotowania in omnes venturos casus non facem. Ad
 despicienda voluptamur. Te S. kardynalne potrzeby
 Panstw S. Mei od Boga Tobie powierzone, którym
 iereli prethie non propinabitur remedium, actum de
 Gloria, et Securitate Narodu naszego. Co wszystko sto-
 zywy ad Rebellum Majestati Wascey krolewskiej
 Mei Pana Mego Młodego w Staiz egzobozu aduacyj.

Copia Responsu I. W. S. M. S.
 na Wojwody Lawskie go na
 Deliberatorie Jego krolewskiej Mei
 d. 1. Junii 1724

Ingenac wielkie Narody musza iado y kady enas
 iel in recognitione ze naysamiejzy Majestat W.
 S. Mei Pana Mego Młodego Kamem Olivo portans us
 inymies in lincis Sancita Sudore Santa Traha.
 Towego Seymu y teraz w przypadaigeym crasie ad-
 colligendas fractas Tabulas Seym uti salutare res
 medium fatanda majestatis, Conservanda liber-
 tatis, Salvanda Republica mitosciwie determinos
 racys. Za ktorego promissorum manutencyj cir-
 cam demissam filialem obseruantiam inno fun-
 den do duzdi Panskie Columnas Regni Peishano

pokornie nogi.

Ze ras W. A. m. e. cheesz miec exploratum sensum.
meum in docilis magnalia nescio loqui. Instru-
kcyę tak z Kancellaryi W. A. m. e. Pana mego M. t. c.
in ante wydane iako po Dozwoleniu Niemiec
y Powiatach opisane, dla Iahonicszenia exiciati p. d.
nodo Seymow mie sz. reszlowane a ad resumen-
dum Postaję gotowe y niewiem co by do nich quo-
ad providendam securitatem augeri et diminui mia-
to. So tylko in est cordi meo, aby Kurlandyi ins-
eres za Digtęcię Iomci Ferdynanda in proecta.
State Postajęcego Sante vita ejus uspokoię sz. y
konstytucyę Anni 1589 reszumi mogły.

Miasto Elbląg circa Suplicem libellum prasi
o swie wlasności, reby o eliberacyi Terri torii
iako naypredcy W. A. m. S. m. m. t. cum suo Senatu.
et ordine Equestri paradyty.

Wbodey Ludzie in hoc territorio Postajęcy gravi
sub pondere pniez Situacyę bosz y lożacyę Sworu
Berlinskiego przy nie wygryzyes extorsiaes izęcy
cy, aby Ich ex faucibus devotantium wyprowadie,
implorant clementiam. Naley tedy Witoszay
krotu certum et indubitatum do usacilowania Swos-
ru Berlinskiego w naleytey swocie, obmysli fun-
dum, alee tego pnie ornacie Kancellaryi W. A. m. e. l.
m. m. przy pisaniu Instrukcyi non termitte bys-
zarie.

Ja sam ex Statione mea providendo temuz ubogic-
mu Miastu Elblągowi y do samey Stusimowi Sto-
lucy sz. w tak nagley potrzebie. Reczy p. sz. politycy
ex voto bycy aby ad normam terazieyszego praktykowanego

wanego y punktualnego podatowania, genus con-
tribuenti wryge przed sz y uboques iudei non de
pauperando khatut naruyon w kilkuniedielnym
ora sic hoc contingens wryscy in uniuersum
laplacie mogli.

Non recensito quo ad inter-
nam securitatem naley respectem horreklury In-
bunatu, Sharbow takte homposycyi inter Mas-
tus Bequacyi w podatowania, wprowidowania
artileryi foronney, et aliarum obuersantium
circumstantiarum ponitwasz dosyc Instrukcyje
pnesite omnia edixerunt, y przysite tym bardey
oglosza.

Stadla Hetmanska tey iedom nadziei
ze sursum consiliorum tamowde nie bzykie.

Ateraz przynaymniey demissy Regalem deorus-
lando Rucputam te nioz expressy. Tem iest.

Copia Responsu H. Smi Sa
na Karolana Belskiego na
Deliberatorie Jego L. Mei
Datt w Lublinie d. 24. Junii.
1724

A przed niezepowinnosci moiey ktorz mi ta
Ma L. Mei Jana Mego Mitawego imponit
de Responsu ad deliberatorias Nowy Senatūs Inco-
la mowe Deito rgh Sauskie to powiem i wozycnym
y unizonym ut creatura m creaturam compedit
Seriem. Anayiasniemy Milosciwy Panie
uoyzites ex bene Deio miraculum, y codeien in
altum coehens Soddanyes Swoich in Ordinatio
insolitem, kiedyc pierwiy i Senatu przychodei

mi pisze nie mowcie picywey konsultum esse nie
Locum consilii adeptus.

Zadroszcz tym niecywym liksom se popniedaia,
w das wotee Zadroszcz farcie se wprod dothnie siy mch
Panskich nie Ja sam ex stalle nog do h mci bo
gdy y donich na Miyscu mowienia przydz Los
wym ktory beneficium simul accepit et sompedes,
bydz miał twiglane, usta grucpotrafie tego Nowem
byraue co seriem dis bardziey nie Porro wyena
wam. It mayias nieysey Mitociusy Parie totum
muneris hoc tuum est iz iedem pueniesiony
e Ayerskiego Stanu ad Premium Patrum. Se by
Stawuice Sortes meas na boy nie y usadze dyp.
inter furules osadrony. Se te aym iedem y aym
miz monstrabis digistul prateruentium to mie
miedzy enacnemie dyne more Enacnym, quod
Spero qd placeo se placeo tuum est.

So Instrudcyi na Seymiki ktore popniedu
kilka iut Seynow Tat dolendo Serwanyes, nie
wsem co by de intacto et necessario przyda e
bo co moglo nalezye do pnestrog y do Rodkow
przytanych Arpotey tsytko to wyraita nie
raz puelorna cancellarya wiekiego Ministra
Majori ad omnia mentis oculo oswiecona y
informowana. Inceisze choe bym cheiat wniest
in supervacaneum et Superfluum dorye cynige
wiharowi Panskiemu Aruciuszko Edanie mo
ie wyrazam

Seym Teracnieysey ktory do h mci San Moy Mity
adnotllwie ex prascripto konstytucyi w lat daie

dwie przypadać wlasnego na Siebie Prawa,
 będoge Lator et Quetor ištadae raorys, iak iest interes.
 som protestwa tego potrzebny instancya na dypla
 intus et foris loquuntur mala. Miedzy nami
 niemamy iedności y konfideneyi, u Patronages alla
 niegod naszych ładnye consideracyi. W domu ra
 dy improsperare ruunt a pnieiwo nam ludee ex
 tra Parietes Surgunt, y choe iestee seho sub suppo
 Jamd heroicnych Diety sit w h Mei Sama
 mego Mitoscedwego pnieiwo niewernoe nasza
 daie vicini. Audendi animum powoli w deictae
 siz w Prawa Repospolitey tentare iey lator ag
 gredi Ludzi, Franice transgredi na ostatek San
 cta Deorum insectari. Jaho to coar bardiey
 uharwie siz od tuchwalic y od Samsiedue nie
 po Somiedsklu o behodze siz poteneji Brandes
 burshiey pnieiwo hory hory hory hory hory hory
 mindhiey w Linozie pnieiwo Pactum Labrany.
 solatia et suffragia in spiritualibus Duxom ka
 tolicim inter insidentes będogym wiele n Wars
 mig ustawicznie postrachy. Naiardy na Mieszkach
 nasze od Franice kirsie enich gwałtowne ludei ex
 plagiationes. Od Dworu briedenskiego lubo siz ten
 enami lawste pnieiwo et aquanimus somportue,
 wychodzy pnieiwo awiey pnieiwo Prawom w h
 Mei y dyptey Seisnime Sequestem Dobra Opachia
 Paradyshiego na bymusenie alternaty aby raz
 potaf arugieras pnieiwo byt Opatem, In Fundano

dum Reip: y na dawny fundacyj Polsk inducitur
 Jus alieni Imperii alla huku Monarchow Roms-
 cow ktory nstunt Regem nisi salarem. Od Moskwy
 o serhwoie w wstarym Panstwie do Idonoci Pe Ro-
 siolem Rzymskim przywiedzione prastendum tur injuria
 i Epistolacyami dumne mi y e pnegroskami more
 gentis Cirowstemi y iadby Septa obligowana im-
 byta ad reddendas Sprawy swoich rationes exa-
 men Enicy instituitur furlandy dluzey u legos
 Potentata ktory se more presis manibus se se occu-
 pavit tenere totumie optimo jure occupare.
 Obligacya enim se massa tanto Sanguine Constant,
 y tak wielkich w Ocygynie ruin y Depictas lausabix
 Ladney nam ani Shonysei ani wdrigomoei nieprzy-
 niata. O dozye Cythieniu Traktatom ktoremi nas in
 Societatem armorum wprowadzono niemas mencyi
 podobno y myśli owszem ubi cessavit necessitas
 incespit fastus et gravitas faciei. Da Porthy et hoc
 idere omnia tranquilla gdy iednak uwazae przy-
 chodzi ja miemie y w Twarniow y w Ammuniye
 letko opatnony exoppoito Rocim precuwo factum
 ufortyfikowany mrostwem Turckiey Milicyi Lasas
 dhony metuendum aby ta umocniona y murem u las-
 dkom Pograniczna sleskose Da naypierwsz rew-
 luty niebyta nam instar Equi Troiani Domoy
 pengndek w wielu neceach bez od wstaki potneby
 a nay bardziey w po miarkowaniu Podatku Rzglowne-
 go ktorym redne Wojwodstwa y Liemie an nader
 sz udi nione y preladowane drugie mato lo ptaege

ptacege, ledwo go Aug, et qnd que lyko Senu aleks
 samey imaginacyi spet lishie in aquali dep: in
 aquali forte onus. Czym wrythem y werngetz
 y le wngls, sam seicgubnie seym more dac modum
 et moderationem w egromadzonycs ku obradzie
 iurech Stanach korych se Dk M Pan M Mitou
 wy iestes orywarogeg Dusz et prima intelligentia
 Motrix hujus Mo bilis w nim iednym est nadie
 ia Podesliwych konsilioum obrotow y nacym pue-
 ste roebiraty se seymy aby na tym dabrego nie
 miaty upadku w lesnych y skutecznych sposobow.
 Na koniec ridgym wgore edrowiem Dk M y
 lat naydluznym Panowanem Lycz Mitouwy
 Panie Tibi crescat omne et quod occasu uidet et
 quod ortus. Robie lastego Secesua Lycz abym
 mogl bydz egodnie

Copia Responsu Iosmci Pana
 Kastelana Miedzyneckiego
 na Deliberatorie Dk Mei
 w Solinie d 28 Maj 1727

atemu Swiatu to iest wiadomo iako Wasza Pros-
 lewska More Pan Moy Mitouwy, bzdge Clemens
 Infimus w Panowanem swoim iestes digidissimus
 Observator Patriarum Legum, aby Regis ad exemplum
 wszelkie Lycz Stanu conformuige Lycz, przy sworey
 uhonorowaney Stowie, iako nierozrywane Panstwa
 tego wlonki Cooperacyi o hoto Dobra Pospolitego
 dobrog reprezentowaty Harmonig. Luboc nad tym
 uobolewac mately se nie hore seymy ztashi Dk Mei

w ślasku według Prawa y opisanyym Ełone swego nie
 wiekły skutku y nie tak rozrywane iako bardziej ali-
 quo occultiori. Taki rocznie pucier B. H. M. Pan May
 Mitoy uaynites to i dobroci Swier de lo holwiej
 naleziato do konserwacyi Dobra popoliwego y le
 wngelnego Khoru do tego wrythiey przytoytes
 Applikacyi racytes B. H. M. do fara Amey w gdem
 Xyptwa Jurisdictioniego, ktore iako y inflancyi Arpley
 antiquitus nalezge far Amey do Panstw Swier
 appropinac tyuy y tym sz iusore nie kontentu-
 ige, Titulum sciana Saley Ausi obbie usurpat.
 w cym to sa konsequenctye ohoto Prowincyi Auskies,
 do B. H. Mei y Arpley nalezgcych Subsequi moge
 wiadome prawi pokazuj sz Bijectory Nic sa
 pomniate, takie B. H. M. wydac Universaty ad
 Status Regni, iako postonna Militia warty sz
 w Panstwach B. H. Mei y Sep. tanie werbunki y lu-
 dri Coactos violenter labre sz, aby ta licentia
 ushromiona byla. Sa to iako sa Amey sa mes-
 go iako nayunienicy dzighuie B. H. Mei f. m. m. m.
 pro Paterna Cura et Sollicitudine, tak cala Septa
 podzighowae dwinnu w dzighonoscig nie omieszka i
 to Xyge Seime Brandenburgski, rozumiege le omnia
 quod libent licent, nie tylo ie ius Sobie Titulo
 Regis Prussie dawna usurpat, ale tez w tych Pro-
 winciach Iure Feudi do B. H. Mei y Arpley nalez-
 gcych, vi et violenter kocioty Katholickie Lawiera
 y Prawa dawne tam tym Prowinciom nadane od
 Siera. Ekgnd aby dalsze ete pucier to. Potwore
 majestato

Statu B k Mei y Prawom Aipthey Instawionych, us-
dawno na puresetych Seymach dabatur Ludsko co
se do tona Ladnego niewieto Skutku terae kiedy
Pax Alta pny Pisce Boskiey, y Srecliwym Panowaniu
B k Mei w Polskich residet hrabiach, roziumiem ze ma-
dne do tego przedkie dari media. mogg, Inreych Puns-
ktow ad Pacem internam et externam nalezeceych,
ktore iuz sufficienter w Instrukcyach B k Mei pned-
Seymami niedosetymi byly wyrazone y nimi instu-
keye puresetych Ich Meiom Panom Sostom od Boie-
wodetw na Seymy obranym na peluione niewyra-
zam, bo roziumiem ze ie Cancellaria Adronna pro
exgentia et Circumstantiis terainieyszego Casu
exarare pro consummata Prudentia. Sua que lapos-
mai Sa tylko uolios Successus pny Srecliwym
Panowaniu y do trym wdlugie lata Zdrowiu B k Mei
prawdziwym y Sreclwym Sreem tyocz iako
lawste bytem y terdem.

Copia Responsu I W. M. G. Sas
na Kasztelana Wisniego
na Deliberatorie I. G. Mei.
2 Surozni d 2 Junij 1724

Sdy tam si mnie ta choc te et in abdito loco
la pueprawami manentem Panski dochodzi roklar
y wyszla per Deliberatorias oprzyetym Ident sus-
peri Srecliwym Seymie expedito od Majestatu
B k Mei Pana Mi Mto areby do Oycowskiego Swe-
go iako Patria Patria Circa Bonum Publicum

picotowania orat et Secundi Ordinis Nobis de prom-
ptos mihi racytes Sensus B. h. Mei Pan Nasz Mitosciu
chętnie concurremus pnyewykty na przed Maje-
statu Panskiego adoracyi y podziękowaniu, te insi-
stendo Prawu Pospolitemu et instituto Majestum
Seym ten Mitosciu następnicy Szlache et Regni
ordinibus racyte innotescere. Do ktorego gos-
myslney do Populorum wotaday Bore. zgodney racy-
sumpeyi to universis Edaisie na przed dydz adak-
quatum medium a ieby Pansky y Cycowsky powaggy
swoig wszythie ktore potwiek y pnieite (cal sig Bore)
Seymy prawaty obstacula y szkodliwe amove antu
materye. A Same bonipublici integritatis y tak
internat iako et external Securitatiz propositye las-
sity wpnieiorney B. h. Mei Pana M. Mtwego Insba-
kcy, do ktorey las y pnie Seymowych Seymichow co
by dzie. rorumiat et Equestis Ordo bydz lateg Cycy
unie utile et proficuum Suplikowac bydzie pnie
swoie Poselstwa do Majestatu B. h. Mei Pana Nasy
Mitosciwego. Ktoremu dugo letnigo pnyewykty
Ladowiu Panowania Cycege fidelissimie zastac.

Copia Responsu do Sem. Pana.
Pariskiana Szadeckiego Ma-
j. Deliberatorie J. h. M. li

Die 12 Junij 1724

Majestatowi B. h. Mei uniam Nowy Epowin-
nym respectem dighuige B. h. Mei tenas in
Partem Consilij Consumat wywasz. Pryema

Ingeraiemy abeq assentatione et validis mi-
 nistris et potenti manu & h m latore Cyryeny
 y manutenentiz Swobod Naszych wiekowatos
 na Poi y etym. Sig przed latym Siatem las-
 sciemy, ze przy protekcyi & h mei Stodys-
 cy Schoiu ad invidiam Rostromnych Narodow
 darywamy; precize funduje Sig na tej ma-
 xymie ze quies Senhim sine armis haberi, do-
 piero konserwować Sig niemosemy ile w km
 & nietylach koniunkturach, gdy widziemy ze
 Somsiedzi Nasi w Potencyach wielkich Poig;
 od & schodu Schoim Contra Tractatum z Portg
 ufortyfikowany, y licnym Lotnictwem osadzo-
 ny; w sylstie te circumstancye, Skryte Somsia-
 dow Naszych intencye, a Panstwom & h Mei ys-
 kryptey Schoiliwie wnoszą konsequentye. Aby
 tedy przyslym Niebezpieczeństwom matu-
 remedia mogła miec Dyplta. Suplikuje & h
 Mei Imieysca Mezo aby & h Mei w Instru-
 ach Kancellariji materiam na Seymiki przed-
 Seymowe Mitosciwie Palecie rozkładał obmys-
 iako najlepsze Fortyfikacyi kamienca, y
 licnteynym Lotnictwem tej Fortyce osade-
 nie, y toych Repolitey Dukeyg. Przy tym
 iak naydalszego y iak naysekretniejszego
 Nam Panowania Darscy krolewskiys
 m G. Cyry. Iako.

Copia Responsum J. H. Mei
Saxonschego Marszałka
Nadwornego Koronnego
na Deliberatorie J. H. Mei

z d. 26 Junii 1724

Expedjowane z Kancellaryi J. H. Mei Pana Mezc. M. do
dosły mi z Deliberatorie iasny y prawdziwy dowód
Saski nad publiczną Fortunę Providencei. Nie
podobna nie wzbudzić w Sobie y wdzierney do
pamięci, y rownego nie czynić podziwiania,
le piastuige y bytnymuige Siat Polski wypro-
wadzony z fal Barliwych y niebezpiecznych in
Malakiam, tak miarkować y prawie divina biru-
te kierować racysze: ne in compositis et majori-
bus feratur fluctibus. Ktoreg opakt nose y osk. K.
wg. ku Spolney Ocyunie Sobornosc J. H. Mei k.
M. M. go iako universalnie gratissima. Sicutum.
pectora dukontentowanem Swoim przyimaig.
Tak y Sa Partykularnie Admirator Tanti Ocyis
et Restorum J. H. Mei na obowiazanym Majes-
tatowi Jego Saskiemu Sercu moim, ry. Kiz
etg birny y prawdziwy expresty. Sceptri vim
unicam ac felicem, quibus dominatis felices fa-
cere. Do proponowania. Das na Seymichi przy-
nte Ante Comicialne pro oili Sensu meo ro-
miatbym hode notanda. naprzed pro Singula
vi aby. Securitas interna et externa. A. K. K. K.

List J. Kr. Mści
Do Wrodzonego Po-
sta na Sejmik Pro-
seymowy.

Wrodzony Wiernie Nam mity. Dаемy cam
psem Wiernosci Tworcy mienić respektu
nasze Sanokie, gdy mazi ialewne wile Wiernu-
sci Tworcy, in rem Romi publici Sudrum, y nie
perastony ku majestowi Naszemu Tyzliwosci, za-
zywamy doby Jego in Charaucte Posta naszego
do Wicewodstwa -- na przyzety Sejmik przed
seymowy na Duen -- mieniza -- w Roku
terazniejszy -- przypadaizy, zydauy po
Wiernosci Tworcy, aby na was pomienionego
Sejmiku ziczat, Punkta Instrukcyi Naszey
z Cancellaryi podane doniozt, y do chwalebnego
onychze Skutku, a pochodzacy zsyd publi-
cznego da Bog na pomienionym Walnym
Sejmie w tymze Roku terazniejszym Die
mensi -- przypadaizy, vhoiscentowa.
nia, concurrat nie omieszkat. Co Sobie publi-
nosci Tworcy obiecuyz dobreo onemunt do
Pana Boga Tyzemy zdrwnia. Dat. w War.
stauru 7 guly 1724.

Przedens Wrodzonemu
Postowi na Sejmik
Przed Sejmowey

August 11. 1724

Wzajem wobec z każdym z osobna domu o tym
niechcąc narodzić, mianowicie jednemu
Senatom, Dygnitarzom, Wzgodnikom,
Sensu, yrodzkiem, z łacnie, ywać tom Wójc.
miedztwa Wprzezmie y Wiernie Nam
mitym, przy ofiarowaniu Łaski Naszej Królewskiej
do wiadomości podajemy. Jz jakośmy Sejm Wal-
ny Szesc niedzielny, Kanon, Ręptey w Warsza-
wie nadzien 11. miesiąca, października w Roku
terazniejszym 1724. złożyli z Sejmiki Przed-
sejmowey na dzień XXI. miesiąca, sierpnia
Uniwersałami Naszemi nakazali, tak poży-
tamy do Wprzezmie y Wiernosci Waszych na
termin Sejmiku Wrodzonego
Dworzanina Naszego, mając zalecone onegoz
boni publici Studium, et in rebus agendis acti-
vum, cum Charactere Posta Naszego; zapa-
my zatem po Wprzezmosciach y Wiernosciach
Waszych, abyście temuz Wrodzonemu Postowi
Naszemu w tym wszystkim, cokolwiek ex re boni
publici conformiter do Instrukcyi y Kancelaryi
Naszej Koronnej sobie danej, doniesie, ple-
nam fuem dali. Nawożę dalegoż wraży y wai, zły
w ony podpisawszy, Ręce Koron przyasnąc rozkazaliśmy
Łan w Warszawie d. 7. Julij 1724.

Instrukcja Wrodo-
nemu NN. Dworzanu
nowi y Postowi KK
msu Pap. Mit. na Sey-
mie Przedsejmowy na
Dzień XXI. Mies. Ser-
pnia w Roku teraknie-
szym Wojewodztwa N
mazna czozy Dana zkan-
cellaryi Koronnej Dnia
VII. lipca Roku Pan-
skiego MDCCXXV.

Niech KKms P.N. Mit. w nawi-
załow ex iactura pro szlego y dawnych
sejmow, ani exaggerowac niepomysłnych kon-
sequenci, ktore za sobą przyciągają talowu con-
suevorum publicorum exitus, niewatpiąc by-
namniej, ze chociażby Opatrzność sibi. Perca,
tez zale. zuiq, a oraz toz samo znaia, co
Primi Coniutores Rzpłty uznali, wiedz chwa-
lebną przexornosia, id teno divisio, libertatem
consulendi in communi posuerunt, y punktu-
alne Sejmow Walnych utadanie postanowi-
li, y assekurowali, wiedząc ze Sejmem jako
zuiacm prinyypalnym este Corpus Politicum
Rzpłty animatus, vivit et vegetatur, y ze
Rada publiczna rationem et securitatem

Status nayniebezpieczniey utrzymuie. Z tymczasem
 J. K. M. P. N. Mitów bez cenzury prozney ciwa-
 ty przed całym Sejmem gloriari moze, ze jako
 spunktu alnym Sejmów skutadanie, wusilnym
 orak do porządane go onychże skutku applicowa-
 nia się nie nigdy nieomieszkał, tak przez ten
 czas za osobliwą Boską Opatrzością y pomocą
 Powszechną y wewnętrzną Paterna sollicitu-
 dine et vigilantia utrzymał y utrzymuie. Złoto-
 wym Ojcowskiem staraniem y pieczowaniem
 do szerszego przyszłych Obrad skutku oswia-
 dzając się, że jest ufnosci, ze Ładne Woje-
 wództwo N. Sejmówac będzie Panskie J. K.
 M. P. N. Mitów pro bono publico conatus,
 y reprezentowane in Capite przeszły Instrubuj
 Przed Sejmow, y teraz resumowane votum
 es desiderium do skutku przywiezie. To jest
 ze K. M. zalutadając za fundament zba-
 wiennej Obrad przyszłych Instrubuj, grunto-
 wny y nierozrywany między Stanami harmo-
 nia, in unione Majestatis et libertatis, Rady
 oraz Powszechnej z wszystkich Stanów Zgru-
 madzonej debitum wedlug Prawa cursum,
 przez ofserwaną opisanego Konstitucjami
 Porządku Sejmowania, bochy też naytrudniej-
 sze y nayniebezpieczniejsze conjunktury,
 przez dosłone y przezorne Deliberacje
 et communi consilio mogą być ulacturione.
 Z tego J. K. M., aby Ładne Władze
 N.

N. Władznych Postów swoich viros timentes
 Deum, intelligentes, et amantes Bonum Rei-
 publicae obawszy, innato zelo et pietate in
 Patriam obligowali się, żeby jednostayną z
 do prywatnych Interesów daleka chęcią zgodnie
 concurrant, ad mantentionem tej nieporuszo-
 nej, inter statos konfidenyji, a oraz ad faci-
 litanda consilia publica, przez należytą wpo-
 mionego o Porządku Sejmowania Prawa exe-
 cutyw, żeby zjechawszy się na powzeczny Ra-
 dy, ony nie tamowano, ale utrzymując niepo-
 ruszoną, trwałość y bezpieczeństwo Wolności
 prawdziwey Prawem opisanej, radzie pokwolo-
 no, y przestrzegano tego, żeby per abusus se-
 j. strzedz Boże i ten nappierwszy ony ze za-
 kazy Powzeczna Rada ze wszystkich Stanów
 legitime Zgromadzona, a oraz bezpieczeństwo
 y uspołojenie wewnętrzne y zewnętrzne nie
 szwankowały, unikając tristem przeszłych
 i. now eventum, ile kiedy już te materye,
 które zdały się tamować Obrady publiczne, ja-
 wto Kommercy y Ordynacyi Ostrogozkiej
 przyszłego da Bóg. cyma nie zatrudniać. Per-
 wsza bowiem per Resultatum konfereneyi po-
 statnim Sejmie odprawionych, ad satisfi-
 ctionem Wielmożnych Hetmanów przez sub-
 ordynacyę y posłuszeństwo należytę Woy-
 ska Cudziemskiego, Ordynansom Wyprzys-
 lepowany Władzy Hetmańskiej disponowana

y uspołojona będzie przed Sejmem. Druga
za staraniem y aplikacyą I. B. K. m. f. przez
wzajemne porozumienie się Stron interesowanych
usfaulitowana, approbationem rąk Szanow.
Rzeczy na Sejmie zgromadzonych potrzebo-
wne będzie, amplexu per disceptationem Cursum
elegantem tamwac.

Ponieważ czas wyrażone wprzeczety In-
strukcyi materye, dotąd przez Szan. Rzecz
nie mogły być rezolwowane, dlatego aby na
przyszłym da Pan. Bóg Sejmie ekspedowane y
determinowane być, też same y w teraźni-
szey Antyfoniealnej Instrukcyi Lacnemu No-
jewodztwu N. immutabili zelo et tenore
proponowac y zalecac Regia solitudine ra-
chy.

Komunikowaną od I. B. Jaroskiego Wie-
liczeństwa o zawartym z K. m. f. K. w. d. z. h.
Traktacie wiadomość z Punktem do Interesów
I. B. K. m. f. y Rzeczy regulacyą się, Doniosł
był zaraz I. B. K. m. f. S. N. Mittwy Interme-
dio Ordini, w Response do I. B. Jaroskiego Wie-
liczeństwa wyrażając, że te materye refer-
wad ad sensus ejusdem Intermedij Ordinis:
Viget ex consensu praevisi Senatus sensu, a
oraz et ex assensu I. B. K. m. f. Pap. n. o. tax
materna ad Ordines do Sejmu odłożona, te-
dy ex provida cura Boni publici I. B. K.
m. f., Pap. mitt. Zychy przy komunikacy
Lacnemu Nojewodztwu N. tegoż Punktu Tra-
ktatu

ARTYKUŁ XV.

Traktatu Neyfztádzkiego między Cárem Jegomością y Koroną Szwedzką.

NEgo Krolewskie Wieliczeństwo y Rzeczpospolita Polska, iako Sojusznicy Jego Car: Wstwa *in hanc pacem* miánowicie *includuntur*, y *im Ingres* takim sposobem *totalitèr* przedostawuie się, tak iákoby między nimi y Koroną Szwedzką ponáwiájący się o Pokoju Tráktát *de verbo ad verbum* w teráznieyszy był wniesiony. Dlátęgo tedy we wżytkich mieyscäch y wszędzie y we wszytkich oboim Wysokim stronóm przynależących Państwach, Ziemiách, y Prowincyách, choćiáy one extra, albo też są *in Romano imperio*, wszelkie Nieprzyiácielskie postęпки, *qualecunque haberent Nomen*, wcale przestáć y kończyć się máią, & *stabilis æterna pax* między nimi *debet conservari*, y ponieważż od Jego Krolewskiego Wieliczeństwa y Rzeczypospolitey Polskiej, żádných Pełnomocnych Ministrów ná tutecznym o pokoju *Congressie* nie znayduie się, y tak pokoiu między onemi y Koroną Szwedzką formálnym Tráktátem *nunc simul cum eodem renovari* niemoże; dlá tego przyobiecuię Jego Krolewskie Wieliczeństwo Szwedzkie, że on *sine mora* ná to mieysce, o ktorym *assentient* z Jego Krolewskim Wieliczeństwem y Rzecząpospolitą Polską Pełnomocnych swoich posle, y pod medvaczą Jego Cárskiego Wieliczeństwa ná przystoynnych kondycyách *æternam cum illis pacem renovare & concludere dignabitur*, iednakże aby w onym inserowano nic nie było, coby teráznieyszemu z Jego Cárskim Wieliczeństwem uczynionemu wiecznemu pokoiowi wczymkolwiek, albo też iákim kolwiek sposobem *contrarium aut præjudiciosum* byđz mogło.

at
in
for
w
ja
w
Im
a
sto
in
tal
an
ty
ny
Ax
V

Im
go
A
mi
re
fi
fa
hi
sup
po
po
na

etate, aby Wnioskowi Postowi sufficienter
 instructi byli, ad capiendas resolutiones con-
 formes utilitati et exigentis publicae, tak
 względem dania resolutioni Imperatoris Wielu
 jako też respektiem restabiliendo. Pacis & ko-
 ringi. Szwedzka, tudzież ratione assumpti
 Imperatoris Russia tituli, przez jura Imi-
 a oraz względem wynalezienia Przewodów v
 stopniach do poparcia nadziei Króla i Rzeczy
 in expreso poprzysiężonego. Łącznie razem, y na
 talu wielu. Dellaragach y obietnicach Impera-
 tora. Melikentwa ufundowane, ze Instan-
 ty unicum Zaczęty Wzrost, a także niezliczo-
 nych szkod premium, będących Króla i
 Rzeczy, oddane, a oraz Księstwo Kurlandzkie
 y Semigalskie uwolnione.

Proponowane Imieniem Cesarza
 Imi. Przesziankiego przez Posta Wielkie-
 go desideria, przysiężnia lub Króla i
 Rzeczy chęć ad commune commodum et
 mutuaam utilitatem. Laieckich Państwo
 re monstruic, a oraz promowic Con-
 firmationem et renovationem antiquorum
 fœderum, litore utrinq' pozachodzity, y
 litore. Roku 1677. Dnia szwartego Miec-
 sijca Kwiećnia od s.p. Cesarza Imi. Leo-
 polda, a od s.p. Króla Imi. Jana Trzeciego
 potwierdzone były z wisslegzym porozumi-
 niem sy de modis et medijs, przez litoreby.

tale presentibus et futuri eventibus proprii,
 jallo bez detrimenta ab adversis Partibus
 intentata vel intentanda averti mogły. A-
 ze te desideria J. K. M. P. N. miły w Re-
 sponsie swoim na memoriał pomienionemu
 Postowi danym doniesć Stanom Rzeczy dekla-
 rowań; Wiec gdy podobne Fadera communis
 defensionis y z drugimi Potencjami do utrzyma-
 nia Poluju y bezpieczenstwa publicznego, y do
 odwrocenia faderata potentia wszelkich nie-
 bezpieczenstwa od Stanu J. K. M. y Rzeczy,
 takze Tractatus commerciorum ad commodum
 et utilitatem Rzeczy, bytoby potrzebne y po-
 mocne wiele, dlatego J. K. M. zaleca Za-
 cnemu Wojewodztwu N. aby w tych materyach
 wrozem Postowie jejs nalezycie instructi by-
 li do wzycia potrzebnej ex sensu et apensu
 Ordinum in rem boni publici rezolucji.

Jallo zas ad porozumienia się z Dworami
 Postronnemi, y do wiadomosci rzeczy, conjunctur
 y obliazy wiele zawisto in capiendis consilijs
 co bez komunikacyi z temi Dworami przez
 Postow, lub Ablegatorow, y Rezydentow byc nie
 moze, tale nate potrzebne expensa, pomie-
 wax ordinarijnie. Skarbow proventa suffi-
 cere niemoga, aby mogły byc na przyszlym sy-
 mie wynaleziony y obmyślony certus fundus
 bez uciemienienia poddanych, J. K. M. Zacie-
 mu Wojewodztwu N. zaleca racz.

Pretensye

Pretensye wszystkie Woyskowe dawniejszych
 komputow o zastugi stare, nietylko Trybuna-
 tem Radomskim Anno 1699. Sejmem Lubel-
 skim, Walną Radą Warszawską, y ostatnim
 Sejmem afschuwowane, ale też na Trybuna-
 tach Radomskim wstępniejszym y komisyji
 Łuckiej liquidowane, oraz przez Repartycje as-
 sygnowane, adotaś intoto vel in parte nie
 wypłacone tak Subieporom Woyska tego, litore
 na Pogranieczu pod czas Woyny Turckiej pro
 Republica excubabat, y za swoy własny groz
 żyto, jako też tego, litore export in vicibus
 Regni cum aggravatione populi subsistebat,
 deducta liquidatione damnorum per mutuum
 compensationem pro iustitia et pro salvando
 honore ^{dei} Republice, aby na Sejmie przyszłym
 do Województw, Liem, y Powiatow, przez Posto-
 Liemskich sufficientem facultatem et compen-
 sationem szkod y przywd od Woysk poezynowych
 maiqcych sciundum iustam et proportiona-
 tam Repartitionem alkomodowane y wypo-
 łojone semel pro semper bydz mogły, J. G. Kr.
 msc P. N. Mitłwý urgentissime instare
 racky.

Nic obmyslony na ostatnim Sejmie
 certus fundus, tak na reparacyę Artilleryi
 Obozga Narodow w schauzach, Arsenalach
 Ludwisarniach, Prochowniach, y innych requi-
 zytach funditus zruinowanych, aby wezwemie

zabierze się mogło millionowej szkodzie, jako
też na utrzymanie Fortec Połączonych mia-
nowicie Kamienia Podolskiego y innych U-
brainskich, requirit promptam et infallibi-
lem od Stanow Rzeczy provisionem, et aspi-
gnationem.

Zachodzące z Dworem Berlińskim
interueniente, mianowicie, ratione tituli
recognoscendi, tudzież ratione receptionis ho-
magij eventualis, aby na przyszłym Sejmie
finaliter mogły być akkomodowane, Stanom
Rzeczy Król. P. N. Między zaleca racę.

Liberationem Territorij Obingen-
sis Król. P. N. Między przypominac non
intermittit, aby to Miasto tot Seculorum opus
przez to nieupadło, że Bona sua Patronimica
wielużych szkod widzieć musi, że nullum
Proventum ex illis percipit, że co rok tra-
ci ultra Dwadzieścia czterech Tysięcy Talerow
Intraty, zastępsując onus całej Rzeczy Kró-
lowy Polskiej y Wojsko.

Księstwa Kurlandzkiego y Semi-
galskiego agerrima conditio, nie tylko ex-
ternis, ale też et internis incommodis du-
go laborans, providam promptam na Sej-
mie przyszłym znaleźć powinna medelam
jakoby Jura Majestatis et Reipublicae ul-
lum non patienter Detrimentum.

Tak dawna controversia circa
Jura

Jura Patronatus cum curia Romana dotę
nieuspolujona, meretę reflexionem, appli-
cationem Rępły, aby ex integro mogła być
abkomodowana.

Montawska Szpica propter aspe-
curandam Navigationem do Gdanska Łcący
Polskiej potrzebuie promptam reparationem,
et magnum nato Sumptum, gdyż summus
metus, żeby się meatus Wisły lędy indzia nie
obrouł, y ten Łoty Talassus nie zgingł, a
zatem ten powszechny Łcący Rępły, Interes
z Rybowskiej swojej przezorności, Bóki me
Łkanom Rępły, podać ad reflexionem, ut
quam citius Sumpta publico subveniatę,
maię to w łonsideracyi, że co by się teraz
minori dispendio reparować mogło, to by
potym majores nie równo potrzebowało im-
pensas.

In simili periculo zostaię Navi-
gatio nad Gylem z Łanu, gdzie takżę
tempestiue occurere należy, żeby się mea-
tus tej rzeki nie zaschorował cum ingenti
Bonu publici Damno.

Omoniszą Mennickę, Bóki
Łnaw P. N. Muttę, sądzi być bardzo po-
trzebnę, invitatis Vicinis et convocatis
illis Civitatibus Prussie, ktore Jus audenda
monete mają, y z Ich Gwardeynami, żeby

na tej Commisji mogli convenire super certum
 pedem, ligam, pondus, et intrinsecum valorem
 nova cudente moneta argentea, żebyśmy się
 tandem mogli porównać in valore moneta
 cum Vicinis nostris, tam propter facilitanda
 commercia, jako et propter cambia, które
 in immensum excreverunt propter inequali-
 tatem moneta, et propter pretia rerum, któ-
 re zatym diminuerentur, żeby przez to ex-
 creveret Publico, żeby i stipendia Militaria
 y Hiberna była umniejszona ad proportionem
 bonae moneta, gdyby zastugi Wojsko boną
 monetą odbierało, Szlachę znowu, jako
 była valvatio, Stany Rzeczy na Sejmie
 convenient, Szlachę y Private suum
 commodum, gdyby Intratę Dobr swoich bo-
 ną monetą perciperent, nie szlachami.

Aże bez srebra mennica ot-
 warta być niemoże, defert B. K. M. P.
 N. Mittwy, że oprock Kłusza jeszcze się
 znajdują inne srebrne góry bardzo bogate,
 które ad perfectionem przyniesie Ludzie Au-
 d. Łoziemscy artis huius gnari podęmić
 się, conditione adiecta, aby Jm. od Rzeczy
 obwarowana była wszelką securitas, y dane
 Privilegia, żeby gwarlowie more aliarum
 Nationum tamże osiedli, y tego skarbu do-
 bywali, Wczym Wrodzoni Postowie, aby
 instruit

instructi byli, pracavet Jhr' msi.

Miasta Koronne y Wołoskie in
Visceribus Regni Sedace, jako też Pograniczne
wszystkie, gdy propter continuas belli calami-
tates, per impositiones et extorsiones arbitra-
rias, ultra mentem Legum Propowego y Szelegne-
go, y inne niezliczone gravamina przy szły
do ultimam et abominabilem desolationem,
tak dalece, że nietylko Kupcy, ale też Artifices,
Suficiles, Sukiennicy, Jedni popyngli, Drudzy po-
mocy chodzili za granicę, tedy aby cix ludzie,
albo inni na ich miejsce znowu naza zwa-
bieni y zachęceni być mogli, niemożze się zna-
lesc aliud expedientius medium, tyllko żeby per
reassumptionem antiquarum Legum securitas
et indemnitas od wszelkich ich zarow nad Prawo
tychże Miast apelowana być mogła.

Szarb Jhr msi y Rzplte, per
Protectiones indebitas et varias na prywat-
nych mytach, ktore się nullis concessis Legibus
zaglęscity, Depactiones, violentias, aliasq'
licentias, jako y przez Szarpaniny y rozbo-
ie Kupców, wielkie w Prowentach ponosi detri-
mentum, bo ani Kupcy tanti oneribus suffi-
cere mogą, ani handlu swego securitatem
niemaię Towarow prowadzą, o co et Vi-
cini Principes querulantur; aby zatem
hi abusus tollantur, żeby commercia refl-
rescant, y cale nieupadły, providere nale-
ży Rzplte.

Redintegrationem et reductionem ad
pristinum florem Dobi Statuoych wkoronie y
Wox Litm per avulsa, y inne gravamina et
prajudicia proter Leges penitus zniszczonych,
Jkr mę curd et sollicitudini Ręplę, zekom-
mendue.

Ekonomia Szawelska porrex Sta-
ny Wox Litm, jako się per binas constitutiones
obligowaty, aby wykupiona, et ad mensam Regi-
am restituta była urzet Jkr mę P. N. Miltur.

Ze zas ta powinna byda wszystkich
Narodow maayma, y ze natym consistit Con-
servatio Univerii, zeby tego, co się rodzi w Pan-
stwie litorym, za granicą nie szubac, aby nie-
nigdzie extra Regnum niewychodzity: Więc ze
Bog Najwyższy oddarzył Polskę tak wielkim
kleynotem solnym, ze samey wody znayduie się
w Wielicce y Bochni taka quantitas et va-
nitas intrinseca, jakieg caka Europa niema,
y ze moze byda tak dostatek soli, ze nietylko
w Wox Litm prwideri moze, ale tez y za mo-
rze wzieliby się Ję mogło. Więc każda Ję
Jkr mę P. N. Miltur po Stanach Wox Litm, aby
Regnicolarum more soli inney nie brali, tyl-
ko jedni z Sambora drudzy z Wielicki y Bo-
chni, litom Szarb Jkr mę pro commodita-
te loci et conventionis Wox Litm prwi-
dowac będącie. Azato, zeby soli Cudzoziem-
skieg nie brano Status Nobilitatis participa-
bit sol suchedniowy tak jako wkoronie
ile.

ile gdy teraz tego Sekretu Ludzka Industria
 dociekła, że ta sol ma w sobie Durabilitatem,
 y już jej nieubywa nigdy, bo nie topnieje, y prze-
 chodzi ta próba wszystkie inne warzone sole
 tak in virtute intrinseca, jako y wbiatorci.

Altera activitate et Dexte-
 ritate Unioneque Postea commit-
 tuntur.

Instructione Generoso
 N. N. Aulico ac Nun-
 tio Sac. Reg. Majestatis
 Dni Nri Clemⁿⁱ ad con-
 ventum Generalem An-
 tesemitaalem Statibus
 et Ordinibus Terrarum
 Prussiae pro die men-
 sis Anni presen-
 tis Designatum, data ex
 Cancellaria Regni die
 Mensis Anno
 Domini MDCCXXLV.

Sacra Regia Majestas Dominus noster
 Clem^{mus} neg' renovare dolores ex paitura
 immediate preteritorum et anteriorum co-
 mitiorum Regni Generalium, neg' exaggerare
 intendit infestas consequentias, quas post
 se trahunt tales consiliorum publicorum exi-
 tus

tus, minime dubitans, quod Corda Civium, qui-
 bus amor Patrie inest huiusmodi dolores senti-
 ant, simulq^{ue} idipsum cognoscant, quod Primi
 Conditores Reipublice agnoverunt, et statu-
 erunt, dum ex laudabili providentia, ceteris di-
 visis, libertatem consulendi in communi posue-
 runt, ac punctualem Comitiorum Generalium Ind-
 ictionem ordinaverunt et assecraverunt, bene-
 scientes, Comitibus, tanquam spiritu principali
 totum Corpus Politicum Reipublice animari,
 vivere et vegetari, et per huiusmodi Consilia
 publica rationem et securitatem Status tutis-
 simè manuteneri. In hoc autem Sac. Regia
 Mittas Dñs N^r Clem^{ens} absq^{ue} censura vane
 glorie coram toto orbe gloriari potest, quod
 quemadmodum in punctuali Comitiorum Ind-
 ictione et in enixa ad votivum eorundem ef-
 fectum applicatione nihil unquam intermi-
 sit, ita per hoc omne tempus ex particulari
 Divina Providentia et auxilio, Pacem internam
 et externam Paterna sollicitudine et vigilan-
 tia manutenuit, manutenebat. Quam
 Paternam curam et sollicitudinem ad felicem
 futurorum Comitiorum effectum declarando,
 in hac manet fiducia, quod Status et ordi-
 nes Terrarum Præsid. secundabunt eoddem
 Sac. Regis Mittas Dñi N^r Clem^{ens} pro Bono
 publico conatus, et representatum in capi-
 te præterita Instructionis Antecomitialis
 ad presensq^{ue} reassumptum votum ac deside-
 rium ad effectum deducant; nimirum quod
 R. M. tas

Sac. Reg. Mtas pro fundamento salutis fu-
 turorum Consiliorum structura ponendo Sta-
 bilem et inalterabilem inter Status harmoni-
 am, in unione Majestatis et Libertatis, simulq'
 communis ex omnibus congregatis Statibus
 Consilij debitum iuxta Leges cursum, per ob-
 servantiam prescripti Constitutionibus Comiti-
 alium Consiliorum Ordinis, nam etiam diffi-
 cilis et periculosissima conjunctura perfectis
 et circumspectis Deliberationibus ac communi
 consilio facilitari possunt: Exoptat Sac. Reg.
 Mtas ut Status et Ordines Ferrarum Pribis
 Generosis Puntis suis Terrestribus, Vinis tinen-
 tibus Deum, intelligentibus et amantibus Bo-
 num Republice legitime electis, eodem in-
 nato zelo et pietate in Patriam obligent,
 quatenus unanimi, et a privatis negotijs
 remoto studio, concorditer ad manutenendam
 huiusmodi inalterabilem inter Status confiden-
 tiam, simulq' ad facilitanda consilia publica,
 concurrant per debitam memoratam de ordine
 in Consilio Comitali tenendo Legis executionem,
 ne congregatis ad universale Consilium Ordi-
 nibus illud impediatur, sed manutenendo in con-
 cupiam stabilitatem et securitatem vere li-
 bertatis Legibus descripta, ut facultas consu-
 lendi concedatur, et ut hoc precaveatur, ne
 per abusus illius s. quod Deus avertat s. istud
 primum ejus Deus, videlicet universale
 ex omnibus legitime congregatis Ordinibus
 consilium, simulq' securitas et tranquillitas

interna ac externa periclitentur, evitando
tristem anteriorum somitiarum eventum: cum
etiam jam ista materia, quae videbatur
impedire consilia publica, videlicet Commenda
et Ordinationis Ostrogiensis, futura Deo dante
somitiis non difficultabunt. Prima enim per Re-
sultatum Conferentiarum post ultima somitia
habitarum ad satisfactionem Magnificorum Du-
cum per subordinationem et obedientiam debi-
tam militis externa, mandato privilegiata
Potestatis Ducalis disponetur, et accommodabi-
tur ante somitia, Secunda cura et applica-
tione Sac. Reg. Mittis per tempestivam cointel-
ligentiam Partium interessatarum facilitata,
approbatione potius Ordinum Republicae ad
somitia congregatorum indigebit, quam per
disceptationem cursum eorundem impediet.

Quoniam verò in praeterita Instru-
ctione expressae materiae hucusq' per Sta-
tus Republicae resolveri non potuerunt, ideo
ut in futuro Deo dante somitiis expediantur,
et determinentur easdem met ipsas et in mo-
derna Antisomitiali Instructione Statibus
et Ordinibus Terrarum Prussiae immutabili
xelo ac tenore proponere et recommendare
Regia sollicitudine dignatur

Communicatam a Sua praes. Ma-
jestate de concluso cum Regno Sueviae
Tractatu notitiam cum puncto ad negotia
Sac. Reg. Mittis et Reipub. sese regulante
communicaverat statim Sac. Reg. Mittis
Dn. Com. 2

Inus N^r Clem^{us} Intermedio Ordini, ac in Re-
 sponsis ad S^m Sarcam M^{tt}em expreſſit, se hanc
 materiam retulisse ad sensus ejusdem Intermedii
 Ordinis; Cum itaq^{ue} ex consono ferme totius E-
 natio sensu, simulq^{ue} ex assensu S^m Sarcæ M^{tt}is Dⁿ
 N^ri Clem^{us} eadem materia ad Ordines in β-
 mitij congregatos sit dilata, proinde ex pro-
 videri Boni publici cura S^m Sarcæ M^{tt}is D. N. Clem^{us}
 circa communicationem hujusmodi Puncti Tra-
 ctatus optat, ut Generosi Nuntij Terrestres suf-
 ficienter sint instructi, ad capiendas resolu-
 tiones conformes utilitati et exigentiæ publi-
 cæ, tam ratione dandæ resolutionis S^m Sarcæ
 M^{tt}is, quam etiam ratione restabiliendæ Paci-
 cum Regno. Veris, tum ratione assumpti re-
 S^m Sarcæ M^{tt}em Imperatoris Russiæ tituli,
 nec non ratione adinveniendæ mediæ
 ac graduum ad firmandam ipem S^m Sarcæ M^{tt}is
 et Reipublicæ, in expreſſo jurati Fœderis nexu
 et in tam multis Declarationibus, ac promissis
 S^m Sarcæ M^{tt}is fundatam, quod Livonia vni-
 cum capiti belli, et ex eo innumerabilium da-
 mnorum premium S^m Sarcæ M^{tt}is ac Reipub^licæ
 reddetur, tum quod Ducatus Curlandis et Se-
 migallia pristina restituantur libertati.

Proposita nomine S^m Sarcæ
 M^{tt}is per Legatum magnum Desideria, ami-
 cam erga S^m Reg. M^{tt}em et Reipub^licam pro-
 pensionem ad commune commodum, et mutu-
 am utilitatem Viciniorum Dominiorum re-
 monstrantia, simulq^{ue} promoventia Confir-
 mationem

mationem et renovationem antiquorum Fœderum, quæ utrinq' interierunt, et quæ
 Anno 1677. die 4. mensis Aprilis per Serenissimos ac Potentissimos Dives memoris Leopoldum Romanorum Imperatorem, et Joannem Tertium Poloniarum Regem confirmata fuisse, cum ætiori cointelligentiâ, de modis et medijs, quibus tam presentibus, quam futuris eventibus prospici, quam etiam detrimenta ab adversis partibus intentata vel intentanda everti possent, Quoniam huiusmodi desideria Karolus D. N. R. Cæs. Responso suo Regio ad Memoriale prefato Legato Magnifico dato declaravit communicare Statibus Reipub. Proinde dum similia quoq' Fœdera communis defensionis etiam cum alijs Potentijs ad manutendam Pacem et securitatem publicam, et ad avertenda Fœderatâ Potentiâ quævis pericula adominijs S. R. E. Mttis ac Reipub. tum quoq' Tractatus commerciorum ad commodum et utilitatem Reipublice essent necessariâ, et multum condicibilia, Deos S. R. E. Mttos commendas Statibus et Ordinibus Terrarum Præsid, ut super istis materijs debite sint instructi generosi Præntij ad capiendam opportunam ex sensu et assensu Ordinum in rem Boni publici resolutionem.

Porro quemadmodum cointelligentiâ cum Aulis externis a notitia rerum, conjuncturarum et occasionum plurimum

mum in capiendis consilijs praeest, quod absq' communicatione cum ipsius Aulis per Legatos vel Ablegatos et Residentes fieri requirit: ita quandoquidem Proventus The-
sauri Regni et M. D. Liba ad has necessa-
rias expensas sufficere non valens, ut in
futuris Comitib' adinveniantur certus fundus
sine gravamine Subditorum, S. R. M. t. as
commendare dignatur.

Præterea omnes Exercitus
anteriorum Computatum, ratione veterum
stipendiiorum, non solum per Tribunal Ra-
domiense Anno 1699. Comitib' Lublinensi-
bus, Generali Consilio Varsoviensi, et ulti-
maris Comitib' assecurato, verum etiam in
tribunali Radomiensi proximè celebrato, et
Commissione Lucoricensi liquidato, ac simul
per Repartitiones assignata, hucusq' vero
in toto vel in parte non exoluta, tam Lucor-
sonibus illius Exercitus, qui in Comitibus
tempore belli Turcici pro Republica exui-
basat, et de proprio vivebat, quam etiam
illius, qui ex post in visceribus Regni cum
aggravatione populi subsistebat, deducta li-
quidatione Damnorum per mutuam com-
pensationem pro iustitia, et pro salvando
honore fidei Reipub' & ut in futuris Comitib'
per Nuntios a Palatinatibus, Terris, et Di-
strictibus sufficientem facultatem ad com-
probationem Damnorum, injuriarum, per
Exercitum causatorum, habentes, secundum

iustitiam et proportionatam repartitionem
accommodatam, absolutam, semel pro semper
esse possint, *Sacrae Maestae* Dñus N^r Clem^{mus}
instare dignatur.

Non provisus in ultimis Co-
mitijs certis fundus, tam pro reparacione
Artillerie utriusq^e gentis, in armamentarijs,
arsenalibus, Redibus gusonijs, molendinis ni-
trati pulveris, alijsq^e requisitis funditus rui-
natis, ut tempestive multorum millionum
damno obviari possit, tum pro manuten-
tione Fortificationum infensarum, potissimum
Camenei Podolia, et alijs Ucrainensibus,
requirit promptam et infallibilem a Sta-
tibus Reipublice provisionem et assigna-
tionem.

Interveniencia cum Aula Berol-
linensi intercedentes, potissimum ratione
tituli recognoscendi, tum ratione receptionis
romagij Prebendalis, ut in futuris Comitijs fi-
naliter accommodari possint, *Sacrae Maestae*
Dñus N^r Clem^{mus} Statibus Reipub^licæ com-
mendatum habere cupit.

Liberationem Territorij Elbin-
gensis *Sacrae Maestae* Dñus N^r Clem^{mus} denuo
in memoriam revocare non intermittit,
ne Civitas illa tot seculorum opus per
hoc collabatur, quod Bona sua Patronymi-
ca in alienis manibus videre cogatur, et
nullum proventum ex illis percipit, in quibus
h^{ic}

his annis superando onus totius Reipub.
Regni et M. D. LXXX ultra viginti quatuor
millia Talentorum proventuum perdat.

Ducatum sartandis et Semi-
gallia agerrima conditis, non tantum
externis, sed et internis incommodis diu
laborans, providam, promptamq' infirmitas
futuris meliorem invenire debet, ne Jura
Majestatis et Reipub. ullam patiantur de-
trimentum.

Tam antiqua Controversia
circa Jura Patronatus cum Curia Romana
nec dum hucusq' composita, meretur refle-
xionem et applicationem Reipublicae, ut ex
integro aspiciri possit.

Quam summum et evidens
periculum augetur ratione defluatationis
per fluvium Vistulam ad Civitatem Ged-
rensem, supervacaneum est pluribus enar-
rare. Notorium enim est, quod Fluvius Vi-
stula ad montem album praecipue Ange-
lum seu spicem Montis viensem ducit, in
dies majori et vastiori impetu antiquum
subruat munimentum, et tantam molem
undarum in fluvium Mogath dictum exo-
neret, ut omnes impensi Insularum
aliorumq' conatus minime sufficiant, nec
aggeres apposti tantam aquarum susti-
nere queant magnitudinem, sicut aliquoties

iterato minoris Insulae Marisburgensis tum
 Elbingensis, et aliarum circumjacentium in-
 undationes, tristi et luctuoso comprobantur
 eventu. Idcirco prefatus Generosus Nuntius
 defunctis Statibus et Ordinibus Terrarum Prus-
 siae, quod Civitates Prussiae ad requisitionem
 Sacrae Majestatis Dni Cleme^{ntis} per particularem Eius-
 dem Commissionem Magnifico olim Palatino
 Marisburgensi et Rendo Abbati Sivechovi-
 ensi data laudabili applicatione ad occurren-
 dum majoribus periculis, media necessaria
 ex parte sua anticipando subministra-
 runt. Ne itaq' opus hoc saluberrime co-
 pium aliqua retardatione inevitabili discri-
 mini exponatur, vel quod merito metuendum
 in nihilum redigatur; Idem Generosus Nun-
 tius ulteriori mature Statuum et Ordinum
 Terrarum Prussiae reflexioni iterum atq' ite-
 rum proponet, ac instantissime commenda-
 bit. Nam licet si res hoc opem et operam
 totius Reipublicae requiratur, nihil tamen Sa-
 crae Majestatis Dni Nri Cleme^{ntis} censet intermit-
 tendum, quin similia interim adhibeantur
 expedientia media, donec in proximo futuro
 Comitio congregata Respublica conjunctam
 huic operi manum admoveat proposit.

Ampli periculo subiacet naviga-
 tio ad ostium fluvij San Cygel nominato,
 cui tempestive quoq' occurrendum, ne meatus
 hujus fluvij arena oppleatur cum ingenti
 boni publici damno.

Commissionem

Commissionem monetariam. Sa-
 rasmatas D. N. Clem^{ens} summē necessari-
 am esse judicat, invitatis Viennis, et convo-
 catis illis Civitatibus Præsid, quibus Jus cu-
 dendæ monete competit, cum earum homi-
 nibus peritiam cudendæ monete habentibus,
 ut in hac Commissione convenire possint super
 certum pedem, ligam, pondus et intrinse-
 cum valorem novæ cudendæ monete argen-
 tæ, quatenus tandem coequari possimus
 in valore monete cum Viennis nostris, tam
 propter faciilitanda commercia, quam pro-
 pter Cambia, quæ in immensum excre-
 scunt propter inequalitatem monete, et
 propter pretia rerum, quæ per hoc medium
 diminuerentur. Multum inde accresceret
 publico, nam etiam Stipendia militaria, et
 hiberna diminuerentur ad proportionem
 bonæ monete, si Exercitus emerita stipen-
 dia bonâ monetâ acciperet. Quævis res
 solidorum de novo posset esse valutatio, de
 eo Status Republicæ in Comitibus convenient,
 Invenirent etiam privati in hoc suum com-
 modum, si proventus ex Bonis suis bonâ
 monetâ, non solidis perciperent.

Quoniam autem Officina
 Monetaria sine argento aperiri non po-
 test, Sarasmatas D. N. Clem^{ens} defert, quod
 præter Olusæ, adhuc alij argentei montes
 ditiores inveniantur, quos extranei homines

artis hujus periti ad perfectionem perducendos
in se recipiant, conditione adjecta, ut a Repu-
blica ipsis omni securitate prospiciatur, Pri-
vilegiis concedantur, quatenus Cultores Argen-
ti foedinarum more aliarum nationum ibidem
sedem figant, illumq' thesaurum eruant. Qu-
in Puncto, ut Generosi Nuntij instructi sint,
precaveat S. R. A. Mittas Dnus Nr Clem mus.

Civitates Regni et Md Littae in
Visceribus Regni existentes, nec non reliquae
finitimae, cum propter continuas belli ca-
lamitates, per impositiones et extorsiones ar-
bitrarias, ultra mentem Legum Ducillanis et
S. R. A. Contributionis, et propter alia in-
numerabilia alia gravamina, ad ultimam et a-
dominabilem Resolutionem pervenerint, eorumq'
ut non tantum Mercatores, sed etiam Artifi-
ces, Opifices, Pannifices, partim interierint,
partim extra Limites sese receperint; Igitur
ut vel iidem homines vel alij in locum illo-
rum ad reditum alluciantur, aliud expedien-
tius medium inveniri non potest, nisi ut
per reassumptionem antiquarum Legum se-
curitas et indemnitas ab omnibus oneribus
ultra Jura Earundem Civitatum abscurari
possit.

Thesaurus S. R. A. Mittis et Rei-
publicae per protectiones indebitas et vari-
as in privati Vectigalibus; quae nullis
concessa Legibus sese cumularunt; Deprecat-
iones, violentias, licentias, nec non per de-
judicationes

spoliationes et Depredationes mercatorum
magnum Detrimentum in Proventibus
publicis perfert; nam neq' mercatores tantis
onibus sufficere possunt, neq' merces / ex
quo securitatem commercij sui habent /
advehunt, de quo etiam Vicini Principes
querulantur: Interest itaq' Reipublice ut
hi abusus tollantur, quo commercia reflore-
scent, nec intotum cadant.

Redintegrationem et reinductio-
nem ad pristinum Florem Bonorum mensae
Regiae in Regno et M.D.LXX per avulsa et
alia grava mina ac praedicia praefer Leges
penitus deterioratorum, a R. M. T. D. N. C. M.
cura et sollicitudini Reipub. d. commendat.

Ut Oeconomia Saxlensis
et. fatus M.D.LXX, prout se binis Consti-
tutionibus obligarunt, refluatur et mensae
Regiae restitatur, urget. R. M. T. D. N.
Clem^{mus}.

Cum autem omnium Nationum
haec maxima esse debet: in quo etiam con-
sistit conservatio universi: ne illud quod
in proprio Territorio nascitur extra limites
quiescere cogatur, ne pecuniae extra Regnum
evahantur. Igitur cum Deus ter Optimus
maximus Poloniam tam ingenti beneficio
salis ditaverit, ut in ipsa aqua Viekkid
et Bochnid talis qualitas et bonitas in-
trinseca reperiat, qualis in tota Europa
non invenitur, et quod possit tanta esse suffi-
cientia

cientia Salis, ut non tantum Magni Ducatus
 Litta provideri, sed etiam ultra mare alijs
 communicari possit. Hinc S^a R^a M^{tas} D. N^r
 Clem^{mas} a Statibus M^d Litta requirit, ut
 more Regnicolarum Sal non aliunde, quam
 nonnulli Hamborjā, nonnulli Viliia et
 Bohna sumant, quod Thesaurus S^a R^a
 M^{tas} pro commoditate Locū et Conventionis
 cum Magni Ducatus Litta providebit. Pro hoc
 vero ne Sal externum importetur Status No-
 bilitatis M^d Litta participabit Sal quar-
 tuale, taliter prout Nobilitas in Regno, ma-
 xime cum humana industria Secretum de-
 texerit, quod hoc Sal habeat in se durabili-
 tatem, et nunquam ei quicquam decedat,
 ex quo non liqueat, superatq^{ue} omnia alia
 Salia cocta, tam in virtute intrinseca quam
 albedine.

Litera Invitatoria
 Jkz Mgi Do Senatu
 aby nadwie niedzieli
 przed Seymem do War-
 szawy ad latus Jkz Mgi
 zicubali.

August Wtorek etc.

Wielmożny Wyprzeżmie Nam miły. Jalcosmy
 iż w wydanych na .ę m. i. Przed Seymow
 Uniwersałach, y danych Postom Naszym In-
 strukcyach wszystkim Wojewodztwom, Ziemiom,
 y Powiatom osiadać, że niu nie mamy pożą-
 danzego nad to, aby sterilesens przez tak
 długi czas universalis expectatio pomy-
 śnego Obrad publicknych Subiektu szeregów-
 szym na następnym Seymie mogła co-
 ronari skutkiem, tak dotego jedynie celu
 wsitną Naszę kierujemy applicacyą, y do
 pożądanego Onychże Zaczęcia, a oraz zakon-
 czenia, wszelkie, które są tylko imaginowa-
 nym dysponiemy sposoby. Y dlatego do-
 niószy Wojewodztwom w instrukcyach, że
 materia Komendy per Resultatem Kon-
 ferencyi po ostatnim Seymie odprawionej ad
 satisfactionem Wielmożnych Hetmanów
 przez subordynacyą y postużenstw nale-
 żyte Wojska Cudziemskiego Ordynarjom
 przywilejowane, Władzy Hetmańskiej dispo-
 nowana, y uspołżona będzie przed Seymem.

Ordynaryj za Ostrogoska za staraniem y
applicacyą Naszą, przez wixesne porozu-
mienie się Stron interesowanych, ufaulitowa-
na approbationem racze Kanow Rzeczy
na Sejmie Zgromadzonych potrzebować be-
dzie, anizeli perdisceptationem cursum one-
gorz tamować. Czegc to do należytego przę-
wiesi skutku, za rzecz indispensabiliter po-
trzebną, sądziemy, wixesne in promissis po-
rozumienie się. Obowiazujemy zatem Wprze-
mose Waszą amore Patriae, abyś nadwie-
niedzieli przed terminem blischo następujące-
go Sejmu tu do Warszawy zicchaś, ad concur-
rendum wraz z Nami tempestivo wraće
do jak najdoskonalszego y gruntownego uło-
żenia y uspołojenia pomienionych materyj
y do ułożenia potrzebnych nautrzymanie
tych przyszłego Sejmu disposycyj. Przez co
Wprzemosi Wasza, jako in publico mie-
scu gloriā obsequij, tak y Nasze ku
sobie tym bardziej poizgniesz respectu. Kto-
remu inter ea dobrez od Pana Boga żywe-
my zdrowia. Dan w Warszawie Dnia XIX.
Mscia Sierpnia Roku 1724.

Diaryusz konferencyi

Predsymowey w Warszawie

in Anno 1724. d. 22. Iulijmianay.

395.

Przytomni tu Jchmł. Enasorowie y Ministri Status
ialco to Kieyż Jmci Prymas, Jon Kieyż Biskup Ka.
mienicki, Kieyż Jmci Kartoryjski Kasztelan Wi.
lencki, Jmci Krysztyn Kasztelan Imuński, Jmci
Marzatek W. Korony, Jmci Kancelarz W. Korony,
Kieyż Jmci Podkancelarz Lit., Jmci Podskarbi W. Lit.,
tuziest Jmci Referendarz Korony, zechali się na
Patac do Jmci mi o godzinie dziewiętej rano.

Do których, Jmci mi orel suo Regio wyraził. Jz
ialco wyrozumieć ex consensu Litow Cyrcular.
nych przyetyng, dla której się konwohowani, sah
Jmci mi tyż, aby dla tymlepszego porozumie.
nia się w tych materjach zechali się na confe.
rencyi do Kui Jmci Prymasa, y aby zgodne da.
nia swoje Jmci mi komunikowali.

Ta co Kieyż Jmci Prymas podziękował Jmci miem
wstyżliu, wystawiając dykowski Jmci mi moii
dobre Dobra popolitnego staranie, y wyraził,
ze wole Jmci mi inprdmisio wykonać zechce.

Wystedzy zaty m od Jmci mi Kieyż Jmci Prymas
inwisował wstyżliu Jchmłow, aby do niego zechai
się racyfi na zajutrz na godzinę dziewiętą rano.

Die 23 Septembris. Gdy się Jchmł. S. S. V.
natorowie y ministri Status do Kui Jmci Prymasa
zechali, Kieyż Jmci assum konferencyi z ag ad
odpodziękowania Jmci mi pro Paterna cura obo.
to Dobra popolitnego, a oraz y ta pozwolenie kon.
ferencyi w Rezydencyi Jegorz. Nim zaś do materij

w Inwitatoryach wyrażonych przystąpić miało, da-
to się wprzód podana Supplikę Jęz. Kr. mi od Sekretar-
za Thoronskiego względem odebrania Kławy, y na-
kazania Subskrypcyi Chorągwiom sam w Thoronii
lokowanym czytać, y porozumieć się wsey materji.
Zgodził się z tym Jęz. mi, aby mógł być list od Jęz.
Kr. mi do Jęz. Pana Podkomorzego Koronnego, na któ-
rego się maasto w Supplicie stać, y aby Jęz. Pan Kanclerz
W. Koron. doniozły has Sensus Jęz. Kr. mi, y wtrącając
Panską Jego rozstrzygać takowy list wygłaszać kazad.

Po tym Jęz. Jęz. Prymasz wywodził obojętnie
y roztrząsał witali chorągwi Jęz. Kr. mi. Jęz. Kr. mi.
mندی, exquisivit Sensus Jęz. Kr. mi wsey materji. Da-
to się ante vota czytać Resultatum konferencyi ma-
nej po ostatnim Jęz. mi z Jęz. mi P. P. Hermanami
y listy wsey materji Jęz. Pana Krakowskiego, y Jęz.
na Konieckiego Lisowskiego. Po przeczytaniu tej
Korespondencyi, gdy Jęz. mi poszli per vota, Jęz.
kuiż tak Jęz. Kr. mi pro paterna cura, ratio rez
Xui Jęz. mi pro solius uine Primatiali do uspokoi-
enia tego Jęz. Kr. mi; Sub Jęz. Pan Krakowski sta-
statoru. Edmunda Trebatu su nil mozt, Drugich zaś
Jęz. mi Panow Hermanow. Dotąd restat e nil mozt,
przeizt conduserunt, aby Jęz. Pana Konieckiego
lit. juxta tenorem Resultati Conferencyi po Jęz.
mi przesyłanym odprawioney, w którym porozumie-
niu się Jęz. mi de modo utatnienai, y uspokoienia
tej materji rest inserowane, inuitat na confe-
rence na Poniedzialek dla porozumienia się
z nim, et ad hunc effectum na tenze dielem sobor.
wana sepya.

Die 25 Septembris. Trebatu iz wyzey Jęz. Kr. mi.
kowani Jęz. mi do Xui Jęz. mi Prymasa na kontynua-
cyę

Krakovskiego Ordynansom nie inną, intencyą, pod
 igt się sey Kommandy, tylko aby się dobrze zastawiać
 dyscyplinę, jako żołnierza zofawiać dyscyplinam
 et exercitatum; Ordynansom Wodza Swoego obedi-
 tiam exactissimam nie tylko sam swiadcząc, ale y
 subalternis suis, aby swiadczyli. Daj przykłada, takie
 Jmć Jan Krakowski nie rat za to sam mu dyktować,
 potym gdy o tę Kommandę in publico wystąpią się
 gubstio, jako motu proprio stoye ię deklarować
 tandem na terminie i konferencyi po ofiaruim
 Seymuli mianey natractorym, jako bę deklaracyę
 conformiter ad Resultatum pomienionej konferen-
 cyi Jmć Janu Krakowskiemu in scripto powstoye
 po wystynionej sego wystyluicy Rekapitulacyi wedy
 ewangelij żołnierzem się być powiedzieć, quiambu-
 labas, dum ambulare, venebas dum venis, iube-
 batur, a takim powiewat na teraznię przy kon-
 ferencyi otym sepe Rada, aby ta materya uspokojona
 była, wiec te z nię emanata jego Kommandy con-
 kernenā oitakiwa, oswiadcza się iż audies, es obe-
 dies; Takowyst Swoię mowę wypratać, jako sub-
 missa mente Deo mihi iustitiam et clementiam
 tudziesz Przytocy ktora dobrze stuzymy zawsze
 wdzięczność swiadczyci ueneratur. Wodziehowad in
 super Xui Jmć Szymasowi pro elogijs, które mu dai-
 racy, in vim gratitudinis sal. digne Jmć jako y
 wstypuim Jmćfom Serce Swoie y Catege Siebie
 oddad, y aby byli swiadkami Jmć in Patriam pie-
 sates, lu Jmć Janu Krakowskiemu H. V. Honor
 weneracy, y lu Jmćfom submissy, uprastać

Do sey deklaracyi Jmć Janu Konwistę 16to da-
 to się Jmćfom dla deliberacyi, y dla powzięcia wiado-
 mosci i Siostry solwować seby, do wody, jako iż seff
 solwowana na godzinę Wieruszki i rana.

Die 27

461

Die 27 Septembris Frachawsty sig. Jchmł dr
Kua Jmci Symasza concluderunt unanimiter Resul-
tatum Conferencyj, ut sequitur.

My Senatorowie y Ministrowie Statu konwo-
kowani od Jchmł dr Kua Jmci S. N. Mt. do ustatowienia przed-
taczonym przyrzecze Seymu, tych materij, które da-
ły się trudnie przesłać Seymowi obrady, podziako-
wawsty Jchmł dr Kua Jmci S. N. Mt. Ta to dykowski oku-
to. Dobra Ocytytyny Naszey istanile, po Conferency-
ach za pozwoleniem Jchmł dr Kua Jmci S. N. Mt. u Kua Jmci
Symasza odprawionych, takowe wprerwiste materij
Kommandy Woyska Cudziomskiego Aukhoramentu,
tu ex unanimi assensu Janie Nasze podacerny
summo iudicio et beneplacito Jchmł dr Kua Jmci S. N. Mt.
y Rzepsey.

A naprzodu uwataciz wityplie od samego prowa-
tku okolicznosci sey Kommandy Woyska Cudzo-
ziemskiego Aukhoramentu ktorz Jm Pan Koniuszy
lit. po Skoniecznym Traktacie y Seymie Warzsa.
wskoni ta ordynansom Jm Pana Krakowskiego Her-
mana W. Koron, miał sobie powierzoną, uznacemy
ze rako Jm Panu Jm Pana Karzeclana Krakowskie-
go Herm. W. Koron, w danu sey Kommandy Jm Pa-
nu Koniuszemu lit. była dobra ex interesse, et
utilitate publica, to iest, aby po ewakuacyi Woysk
lastnich mogło być być doskonałe, et firmum
providium z Woyska Cudziomskiego Ewizgu Rzepsey
na obronę Dostojenstwa Jchmł dr Kua Jmci S. N. Mt. y Ocyty-
tyny, y aby tot Woysko było in suo esse, y w nale-
żytem porzeczku wymondrowane, cwiotton, y utr-
mane in debita disziplinie tak y zachwycy przerw
Jm Pana Koniuszego lit. była ad mentem seyle
Jm Panu Jmci S. N. Mt. y ordynansu Jm Pana Krakowskiego

ponieważ Regimenty pod Jego rządem, i dyspozycją
Jego przesiadana Krahowskiego iemu powierzoną
będzie, porządnie, dobrze i zachowaniem, i utrzymaniem
Discipliny militaris Inaydują się.

Dla tego nie możemy tylko dać testimonium
veritati, i przystać Jmśanu Koniuszemu Lit^o
gloriam obsequij publici, i ze meretur gratitudinem
Przysłęcy.

Zwazywszy probym matura deliberatione com-
tercepit expos. wsey materij, iako wosta in publi-
cum, i zdana do woli Przysłęcy, i przeoczywszy Re-
sultatum Conferencyj ostatniej z Jmś. P. H. Helma-
nami po ostatnim Sejmie odprawionej, sędziest, i
Lit^o Jmśana Koniuszego Lit^o, który pisał do Jmśana
Krahowskiego, i Responsum nań. Zwazywszy probym
ustne regoz Jmśana Koniuszego Lit^o przed nami
oswiadczenie się cum omni resignatione, iako in
antecapsum do woli Jmśana Krahowskiego, tak i
berat do zdania Naszego, uznaliśmy i w tym faul-
tatem Jmśana Koniuszego Lit^o laudabilem, et merito-
riam.

Ponieważ zaś ten Intercess Kommandy był in-
gigitowany, i traktowany in Publico, i zdany na wole
Przysłęcy, nie maieże być do tego przypomnosci Jmśana
Krahowskiego ani się jej tak proplechy mogą podnie-
wai. Dla Stabonii onegoż, a proagrze voluntaria
sollitudinem et exprecationem Jmś. P. H. H. m.
w utaswieniu hujus obstruibi, aby auspiciu Sey-
mu przypisłego nie trudniło. To medrum podacemy
aby Jmśan Koniuszy Lit^o będzie perwasus o spra-
wiedliwym rozetnaniu, i wdzięczności Przysłęcy Jm.
strument sen. Za którym, tę Kommandę Wyyska
Cudzoziemskiego Zaogru obięz i trzymał. To jest
Ordynans Jmśana Krahowskiego sobie dany, oddał
secundum

secundum desiderium w Jzbie Polskiej, o 80 na prz. 402.
w tym Sejmie Jussantium ad manus Jmbana Pod
skarbnego Nadwornego Koronnego, iaku Marszałka
Sejmu przyszedł, ten zaś, aby go o brannemu Jaj
Borę przyszedł zgodnemi ybrani Jmbanu Marszał
kowi przyszedł Sejmowi rakiem z lasky, oddał do ur.
li Krzyskiej. w Warszawie d. 27 Septembris 1724. A^o

Theodor Polocki
Arcybiskup, y Prymas.

Pawel Paweł Hozrusz
Biskup Kamiennicki.

Ludwik Policki Włoda Wileński.

Michal Kij Czarsoryjski

Karzelan Wileński.

Jerzy Jh. Kerszenstein

Krzyszpin Karzelan Kijstwa
Zmudzkiego.

J. Mniach m. w. Kij

J. Szembek Kanielen Wł.

Kmierz X. Czarsoryjski

Podk. w. w. X. Lito

S. C. Poniatowski Pod.

w. w. w. X. Lito

Pawel Kij Sanguski

m. n. w. w. X. Lito

Die 28 Septembris Pomienione Resultatum oddane
rejt Jh. Krolewskiej Mosii, ktorz dał do stumaczenia
na francuski Jztyk.

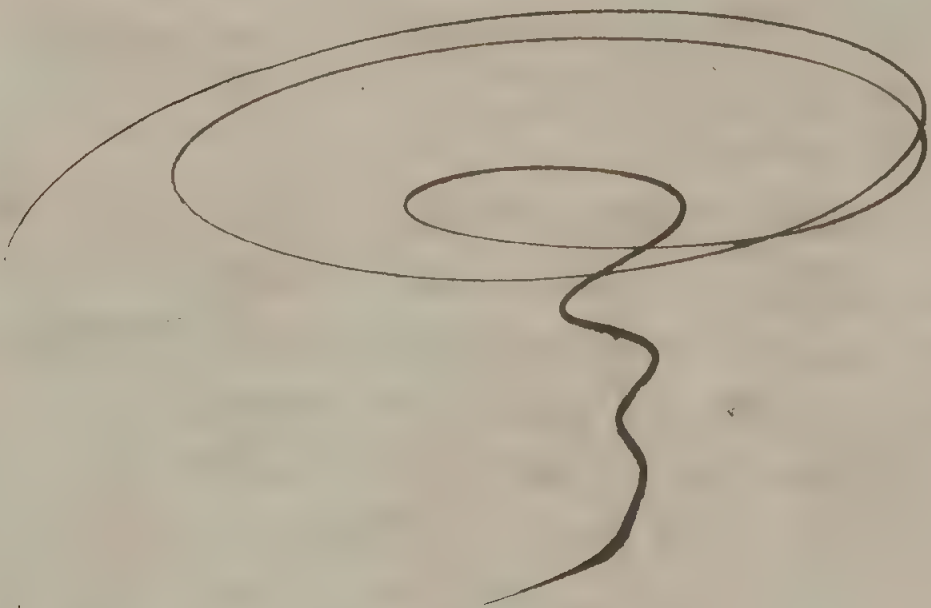
Die 30 Septembris Kontynuowali swoje konferen.
ye in materia Ordynacji Ostrogskiej, y rano to super
hae materia Resultatum takowe.

W drugiej materji Ordynacji Ostrogskiej utasura.
rejt es hunc obtem do staryliwego Sejmu przyszedł
zaczeka, to medium podaiemy, uprasztai Jh. K. m.
S. m. m. w. w. X. Lito, aby strony zainteresowane Sowaga Swia
Parsky obligowai racyt, zeby in hae fiducia, it per
Continuationem tablicy w tej materji konferen.
cy wynaydai si spow, y uformul projekt ad appro.
bationem Krzyskiej Zupednego tego zainteresu uspo.
kwienia, in utilitate publica bytytmy nastey

Ktoć miłoścy y Dobry Charitables omniē superare
 powinnny ad satis factionem orae Interessowanych Stron
 nie trudniy, ten Stronę per Disceptationem auspiciis
 Seymu y Elekcy Marzabka, ale przez adinwenyę
 prawicych okolicę Interesę, a posylny przez
 approbacyę ex unanimi assensu Ordinum szlache-
 waty tej materji uspokojenia, żeby w tym Zarządzie
 pewnienie od Stron mediante Auctoritate es declarata-
 trone Regia.

Die 2 Octobris Jęz Krolewska mi raczy probare
 huiusmodi utriusq. Resultati salvis Juribus maiesta-
 tis et Reipub. et salva novella Leye.

Die 2 Octobris Przed Zarządzeniem Seymu nami sy Jęz
 Krol mi raczy do Koscioła na Motywę Jmć Pana Konia-
 rzy L. H. in presentia m. p. s. oddać ordynansę H. et
 manshuę Jmć Pana do szkarbiennu Nadz. Krom, iaku
 Marzabkowi przysiężę Seymu, aby ie oddać w szkar-
 biennu nowo obranemu Marzabkowi do woli
 Reipub.

404.

Dziaryusz Sylmu Walnego
Warszawskiego Pierwiedzielnego
Dzie 2 Odrobici in Anno 1724 styczniowie
Tarczego.

Według Prawa y Uniwersału Włkr mi na Dzien
Dziarsy drugi mienzeja Osoba Tarczego styczni-
wie Sylm Walny ordynaryjny sequenti modo. Ogo-
dzanie Dziarsyey Traua zickaliny do Famliu Nigze
Jmci Prymasz, Nigze Jmci Biskups Krakowski, Jhmci X. X.
Ptocki, y Kamienicki Biskups. Azy Jmci Woiwoda
Krakowski, Jhmci S. S. Wileński Herman W. W. X. Lito
Potocki Herman Polny W. X. Lito Ruski, Lubelski, Wo-
iewodowie. Azy Jmci Wileński, Jhmci S. S. Smoleński,
Smudski, Leczycki, Betski, Kasztellanowie. Marszałek
Kancelarz Wiczy Koronny. Nigze Jmci Kancelarz y Pod-
kancelarz W. X. Lito Jmci Pan Podskarbi W. Koron, Pod-
skarbi W. W. X. Lito, Azy Marszałek Nadz W. X. Lito
Jmci Pan Referendarz, Podkomorzy, Chorazy, Podnik,
Podczasy, Podskarbi Nadz, Czelnik, Miesznik Koron-
ny. Azy Jmci Miesznik, Jmci Pan Koniuszy, y Obotny
W. X. Lito, Regent Koronny, sędziest, Jhmci S. S. Puz-
Portowie Woiwodow, Trzemi, y Powiatow, Doyt in nu-
mera frequentia. W apisteny pody Jhmci W
1724 Krol Jmci Gankami do Ksiuota Collegiaty
Jana, gzie miał wotywę pontificaliter przy Ka-
peli Kroszewskiej Jmci Biskups Ptocki, Kazanie
zas miał Jmci Wytycki Archidiacon Krako-
wski Scholastyk teyze Collegiaty Warszawskiej
super Thema: Ubi Spiritus Domini, ibi libertas
2. Corinth. 3. ca. Na sey Mity proniewart byto
Soygo Angelorum Custodem Jmci Pan Kancelarz
W. Koron komunikowat.

Do skonczonym nabozenstwie wzywo Dwunasty

godzinie eodem ordine et in eadem assistentia po-
wroub H^o Kr^o mi na Pokoie Swore. Tędy zaraz jechł
P^o Postowie obruli się z Jm^o Janem Podskarbnym na
dwornym Korony raku marszałkiem przeszłego cę-
mu do Jzby Poselskiej. W której zaradził tenże
Jm^o Jan Podskarbi nał Koron, Tagaid Cepya od powi-
sania Jchm^o Panow Postow, dzikunę prouidencję
Poselską, że in communi radie potwala, tudzież y
Majestatowi H^o Kr^o mi, że in termino prawem pre-
scripto na sz obradę prouidencję konwokował jech
razem. Także się, że Łaska Dyrektorska w ręk
Jego była herilis surculus, która przez niedopul
Seymu nie mogła in viresces exirecere lacrus, ani
proizdanych in publicum przyniesi fruktow. Tędy
aby transplantowana ad fertilius solum do godniej-
szego na Marszałkowskie Subieptom nie zawiodła
Ipem et expectationem publicam. Do czego przez
applicacyę Księcia Jm^o Prymasa, tudzież innych
Jchm^o P^o Senatorow y Ministrów Stasis, że z ew.
li H^o Kr^o mi wygnalezionę sz media, że obces na
których stwan lewady przeszde Seymu, sz uspokono-
ne, y że Ordynansę Jm^o Jana Krakowskiego H. W. Kom-
dane na Kommandę Woyska Cudzoziemskiego
Aut horamentu Jm^o Janu Kuniuszemu W. A. Lit-
sen Łacny Kawaler Oddał do ręk Jego, aby ie ra-
zem z Łaskę consignet Jm^o Janu przysędemu
marszałkowi Jzby Poselskiej do woli et ad arb-
trium Rzypłey. Ordynacy sez Ostrogskiej Interes
przez akomodowanie ich Interesujących się przez
adinwencyę Rzypłey snadno determinari moze.
Alazym in h^orendu legi positvde o porządku Sey-
mowania dał glos Wicewodztwu Krakowskiemu
do nominacy marszałka.

Wizwisty

Wzięwszy tedy głos Jmć Jan Stembek Sotnik Po-
ronny, y powiadałszy drugie powitanie Jzby ex-
quirebat assensumoney ićcieli miał przystąpić do
Nominacyi Marzabka, na co conlatatum tyoda-
tylko Jmć Jan Mispuna Pored z Rywskiego contradi-
cebat, ale y ten, iolym przedbuit assensum. Tak
tedy Jmć Jan Sotnik Korum nominował y upraszał na
tę funkcję Jmć Jana Podolskiego Referendarza
Korum. Poita Podolskiego.

Gdy per turnum Gali Jchń Głowy wstępy unaru-
miser, nemine excepto vota sua et suffragia dabi-
na segos Jmć Jana Referendarza, który ex turno
suo dat wzajemneli votum na Jmć Jana Sotnika
Korum, ialeu naysierwey do tej funkcji Jmć ne-
minuiego, nichorzy Jmć Jchń Głowy przedbuit.
Dycał, że po obratym Marzabka, wspomnieję
co maig in Commissis w Instrukcyach. Jaleu to Jmć Jan
Ozarowski Sotnik Krakowski z Jmć Janem Ru-
sekami Collegę Suym przedcustodiverunt ze do
należy neli przystąpić, polki Komenda Legi-
timis Potestatis oddana neli bężel. Jmć Jan Su-
dyna Karol Wiski przedcustodivit, aby projekt
Constituty był in futurum na bieżący
Symbel Kardemu Patryj communicabilia. Woto
przedm. pracicabatur ze w masyach, leor
nel Gwady w Jzbie Potestatis in propositione. Kom-
dytuył in plena Republica wypane, y otrzyma-
wano.

Jmć Jan Jaroszewski Choręży Ptochi przedcustodivit
aby Constitucya Anno 1683. Patrak Cudzo ziemskuch
ansl omnia była in executione.

Jmć Jan Karwowski Podkarzy Wiski przedcustodi-
vit, aby sprawa Thorońska była sędzona przez

Chary Rzyplbey.

Jmś Jan Kabinowski Starosta Winnicki przedu.
 podwójt Kommandę zgodzi się z Wództwem Bra.
 kowskim, y prosi aby na tym była. solwowana
 sebya. Ale gdy go wstąpił gęm obryzanie, aby
 nie samował dobrze zastępcę Data, tandem popry.
 wanych remonstracyach descendit do nominowa.
 nea na marstatthofu Jmś Jana Referendaria Koron.

Jmś Jan Wytycki Podkomorzy W. K. Lit. przedu.
 dował Jnsereß Ordynacy Ostrogskiej, inuehend na
 wydane do nowo mandaty o tej Ordynacy, owaradca.
 iż się, że do niczego nie przystąpi, póki te manda.
 ty nie będą zkasowane.

Na opasach Jmś Jan Lubomirski Podkomorzy He.
 runny iako Góet Inflantki przedu. dował, aby spra.
 wa Thorowska exemplariter ante omnia iako
 sprawa Honoru Bożkiego y Matki Maryi wigorey.
 przed Kommandę y innemi Jnsereßami pu. blicnie.
 mi determinetur.

Kiedy zaś przyszło nominować marzabka
 ex turno Wójtostwu Kyjowskiemu zadaniem
 głosu Jmś Janu Trypolskiemu Podkomorzemu
 Kyjowskiemu, stał mu z kontradycy Jmś Jan
 Mikulicz zastawiając kondemnatę Trybunałską,
 vigore usory, chwałę ab auctoritate removere.
 ale potym superscedowawsty tak kontynuował
 swój głos Jmś Jan Podkomorzy.

Jmś Jan Godsharbi wab Koron przedu. dował
 simo sermone oddat laskę Jmś Janu Referendaria
 w Koron, a ował y Ordynance Jmś Jana Kwaka.
 wickiego dane Jmś Janu Koneu. Itemu Lit. mu, lito
 re oddat ad Arbitrium Rzyplbey.

Jmś Jan

Jm Pan Referendarz Koron po wyłożeniu prz.
 rzędz. ad prescriptum legum Zarządcy mięysce
 swoje podziękował et engatissimo style pro Suffra.
 gyo, które na niego włożony hani Provinciam A.
 stuyi publiczney, iuz w latach podestętych, w ko.
 rzech razeby o to się starać, y o tym myśleć, qua
 parte arbor cadat non que colte virescat, od bie.
 rzeży iednak Łaskę ex Imperio Jz by wyuzga
 rzeży do tere wziętych Jchmfe, aby go in hasum.
 uione validissimi Consilij schurowai razeby.
 Pity kontestacy mery dworey według zwyżaiu
 deputowat Jz by do Jz K. mui um denuntiaw.
 ne obrania Marzalka; I matcy Polski Jchmfe
 P. S. Ożarowskiego Siołnika Krakowskiego, y
 Ożolinskiego Obersterleutnanta. Wielkicy
 Polski Jchmfe P. S. Wilkowskiego Podkomorkego.
 Kochanowskiego, y Makwaskiego Starostę Re.
 chanowskiego. I W. K. L. H. Radziwila Star.
 szę Pileckiego y Jm Pana Wostowicza Star.
 szę Feudanskiego.

Jak odeszli Jchmfe Depusati do Króla Jm.
 Jm Pan Marzatek solwował sebyz, in crast.
 nium na godzinę dziewięć, a rano.

Die 3 Octobris Jm Pan Marzatek zagał
 sebyz, wypratając z iako Pan Beg razeby pobło.
 gostawie exordia Seymu terazniejszego per exa.
 ctam observandam legis positae w obramie pier.
 wstępnym Seymowaniu Marzalka tak mu.
 ze się brać omen, ze y daley będzie razeby prope.
 rare Jntency Jz by ad exauditionem prawapo.

rzędu Symoniana, in uelando Rzymu, pod.
kawy, serui legum simus, ut liberi esse possi-
mus. A ponieważ zadanych rugau nie masz, więc
zaprasza Jchmów, aby seruas legio ordine zabici
concederent do powisania Jchmów. Też tak
Jm Pan Polnik Krahowski Depuowany nadnia
wzoraystym do Jchmów cum denuntiatione o-
brancy Marzadka nie prosto o staru natnact-
nie do powisania Jchmów, więc oblegowaty
uprasza Jchmów Marzadek, aby chcieli quan-
toque prosperare ad uisionem beatificam Jch-
mów, interea aby uzyli relacy Jchmów Pol-
nik Krahowski swojy funkcji, ad hunc effectum
dat gdo Jm.

Jm Pan Polnik Krahowski uzywisty relacy
iako nie tylko ex ore dignissimo Jchmów Krah-
owa W. Krah, ale set ex fonte serena Jchm-
mów wyrozumiat y z Jchmów S. S. Collegami swe-
mi chontentowanie Jchmów z obrania ad prel-
scriptum legio tak godnego Marzadka Krah-
owa cum eogio wyrazit tenze Jchmów Polnik
powinnowanie. Jakoż tak na dniu wzoraystym
uzyli prel krahowsky, względem windy krahowsky
honoris Divini do Thronie, seditot względem
Kommandy, y Ordynacy Ostrogskicy, tak y na dniu
Ostrogskym prel krahowsky, aby do niego nie przysk-
powai, poki se materijl upokoront nie bdy.

Jchmów Godzasty Wiski uzywisty gdo intu-
lit jorty powinnowanie Jchmów Marzadkowi
unanimi voto oddany Funkcy, aby serui bono-
ris Divini byta vindicata exemplariter. Też tak
in materia Kommandy oddany set Krahowsky or-
dynansu Helmanshcego do rzy Jchmów Mar-
zadka, o uorego oddanie przysk y symy spadaty.

410.
się, przeto aby był używany instytut, dla Informa-
cji, żeby, co w nim contained.

Jan Włodkowski Starosta Krakowski pre-
sł, aby do powitania Jego Miłosierdzia
na przedmiotach trzech punktów, to jest
dem sprawy Thoronickiej, Komendy y Ordyna-
cji Ostrogickiej

Jan Miśbuna Sośet Kyowski intulit, że
sako na dniu wtorek tym utymet przed kasodę
czy, przed nominacy Marszałka, aby ante omni-
a Interes Komendy był integrity uspokorony, tak
po obraniu Janu Marszałka przy powino-
waniu Gmiej Tunkij in h. v. p. m. i. n. o. n. e. y
przed kasodę.

Jan Podkomorzy Koronny podziękowawszy
Jemu, jako Delantibus pro honore Divino, ty-
czy, aby ante omnia per observantiam Legio po-
bitud posprety ad visionem, y do powitania Jego
Miłosierdzia, ponieważ h. v. n. p. r. d. m. e. s. t. z. a. d. n. e. y. t. u.
sposobu vindicationis tegor honoru Bożego
być nie może.

Jan Major Ruski Sośet Krakowski użył.
nie przed kasodę, podobny, jako y Jan Starosta
Krakowski, adlegując, że jest do tego Instytutu obli-
guet.

Jan Podstary Wiski interloutorie mowid
że nie jest satisfaktus w swojej illacyi, aby był
używany Ordynans, który jest oddany do ręki Janu
Marszałka.

Jan Matachowski Worew. D. i. e. Potnanski
Sośet Sandomirski powinożować awoty Janu Mar-
szalkowi Laske z Kondoleny, że mu na dniu
wtorek tym nie przyszedł Gmiej Tunkij suffragio

wyrazie podziękowanie Jmciemu Komunistemu
Rzeczypospolitej pro ea equanimitate et utrynusque party
Stugie Rzeczypospolitej przez wymiunierowanie porządku
Regimentow teraz ad arbitrium Jey składa dany
Tobie Kommande, tymczasem, aby ten Skrypt
in facie ordinum Rzeczypospolitej był annihilowany.

Jmciemu Pępowowski Podkomorzy Podolski wyraża
aby juxta prescriptum Legis o porządku Symo-
wania Curiae Obrat teraz nieczynny, iako się za-
częło, dalej procedat, ile kiedy zadney mate-
ryi, zadney illacyi, his non prescriptis upokoi-
tu nie podobna.

Jmciemu Podkomorzy Kijowski prosi o użycie
Ordynansu oddanego Jmciemu Marzabkowi.

Jmciemu Boguszeowski Podsepek Podolski o raz
tamto instytui, ale że to nie może być przed poro-
zaniem Jmciemu, aby iakakolwiek materia
miała tu być rozstrzygnięta, y determinowana
wzycie wyraża aby ante omnia propere de po-
witanie Jmciemu ad prescriptum Legis positum.

Jmciemu Dunin Regens Koronny pro powoisto-
waniu Łaski Jmciemu Marzabkowi, tymczasem, aby
pro oddaniu Ordynansu Hetmanskiego, przez co
uzyskawszy jest materia Kommandy, która tak
wiele Seymow irritum utrymba evenum, ob-
serwować tandem legem positivam o porządku
Symowania, bo bez tego ani vindicatio soli ho-
noris divini, ani tade inny Jmciemu nie może tu
być nalezywać traktowany, ani determinowany.
Atakem aby przedwziedmiutoditione, że de zadnych
innych materiyi nie partytę Jmciemu, poki se wy-
ko jest soli honoris divini, Kommandy y ordyna-
cyi Ostrogskiej nie będą rozstrzygnięte, quanto
cyus prosperet do powitanie Jmciemu, do

Do Mathematica voborum Senatus, ialeu Barzycz
Pravi.

412.

Jordan Tysowski Choręży Krakowski innotis,
aby czytać Ordynans oddany względem Komendy
y aby Król Jmci sygnit sprawę Choręży ante
omnia.

Jordan Marzabek innotis, ze lex jubet
non disputat, aby przed wizakami masery ante pre.
liminaria sequi uprzejmy; między ktorymi iest
powitanie Jmci. Wize ad uim effusum sol.
wawat sebyz in Crastinum. Na co Jordan Podoba.
sty Wiski powiedziad ze nie ma z sydy.

Die 4. Octobris Legat Jordan Marzabek
sebyz, od podziękowania Groudeny Boshicy, z
ktorey Boshicy terazniejszy seymantania
adscriptum sequi stanęty, tradicia w
Kasce Boshicy, ze dality uorsus obrad tych per
observantiam Prava o porządku seymowa.
nia continuabitur. Wize ze po obdaniu Mar.
statka, y uprzejmieniu rugow, ktorych nie bydy.
Pravo kasce condescendere do powitania Jmci
Jmci, y na tym byta wzorayza rokowana.
na sebyz. Szteto innotisat Jmci, aby chcieli
properare in veneracionem infis. Jedni sedy
Jmci conelamarunt zgoda, aby iic do powita.
nia Jmci, drudzy temu contradixerunt,
poki nie bydy uspokoieni w swoich przedkustady.
cyach ad tenorem Instrukcyi wysynionych.

Syfat sy zaty Jordan Marzabek iezeli
iepr Uniwersalita zgoda, aby iic do powitania
Jmci.

Wizyposy na to zgodzili, sytko Jmci 8. 8. 80.
stowiel statley contradixerunt, allegando, ze mazi

Guradam Instructionem, aby do niego nie przy-
szprował, pochi maserya Kommandy ex Jnsygn
uspuhoionu, nie będe.

Proid zasym o gda Jnsan Kotonsey Poset z Po-
wiatu Wotkowiskiego, alagdy mu by dany od Jda
na Marizatka, Jnsan Kopei Karbny, i t. c. i t. c.
opporuwał się, że nie ma st. zgody na gto, bo Bra-
wo kaze, aby po obraniu Marizatka, y rugach
zadnych maserya nie traktując, kontynuował
dalze preliminaria deymu. Wzyl ze następnie
powitanie Jd. K. mi, ugebat, aby nie zabierając
darmu czasu gto, i t. c. i t. c. do powitania
Jana.

Jnsan Marizatek inwizował Jzby, aby
per Observantiam Prawa nie chcieli motari
powitania Jd. K. mi, i t. c. i t. c. i t. c. i t. c.
ka Krot Jm. na przysięgi Jzby.

Jchm. S. S. Haliuzy Inowu contradixerunt.

Jnsan Marizatek dat gto Jnsanu Potni.
Kowi Krakowskiego do Deklaracji. Alagda
Kotonsey wspomniat się, że miał sobie pierwszy
dany gto, y tak Jnsan Potnik Krakowski sa-
peredował Jnsanu Kotonseiw gto swego.

Wziqwszy zasym gto Jnsan Kotonsey,
powinowatowity laski Jnsanu Marizatekowi,
wyrazit, że do niego nie przystąpi, pochi se ma-
teryl. To jest sprawy Thoronickiej, Kommandy, Kom-
mandy, Ordynacyi Ostrogickiej, y Dobi nei barstuch nie
będe, se placu uspokoiene.

Jnsan Potnik Krakowski. Dzykował Jda-
nu Wotkowyskiemu, że użyciu tych przedmiotów
cyi od Wotkowyskiego Krakowskiego popart, nihil
ominus Zytty. Jnsanitt erl powitanie samo sylko
prese Jd. K. mi, y aby po powitanie zaraz do wyje-
regredi dla uspokoienia tych maseryi. Jnsan

Impan Suxyna Starosta Wiski, inter alios
powiedział że po powieszeniu Jęki mi nałoty
słuchał Propozycji od Thronu, iako obiectum wy-
mowania.

Impan Kurdwanowski Polnik Belski Paret
Halicki wnioś, żeby się rad zgodził um sensu o.
mniem do obserwowania preliminarium Seymu
tego, ale że mu poprzysiężona Instrukcja Linarę
przedupit, iakym przeproszał, że się Sey trzymać
musi.

Tandem Impan Marszałek exquisivit, i czy
jest zgoda się do powitania salvo zaraz regre-
su na co Krągła zgoda.

Poszli takym wycyph Jchmł do Senatorskiej.
Jchmł, gdzie Kaszala Jęki mi y z Jchmł S. S. S.
matorami redygecy.

Do danym głowie przez Impana Marszałka
W. Korony Impanu Marszałkowi Pałskiemu. mu.
wit diversissime et facundo sermone witał Jęki mi.
Od Thronu Impan Kancelarz W. Korony
zwykły Eloguencyj odpowiedział. Sł. politym
wstąpił Jchmł Postowie per surnum do pocatowa.
nia z Jęki W. Kor. mi.

Impan Marszałek Pałski donioś, że jest obli-
gowany upraszać o regre- do Jęki.

Ruszyli się Jchmł S. S. Ministrowie Kaszala z micyci
Swach do Jęki mi, iudicant y Jchmł S. S. Senatori-
wie z nim Jmiz dygnasem, a tak.

Impan Kancelarz W. Korony od Thronu powiedział
Jęki grata rest visio Jęki mi Fałnego Pana
Rycerskiego, y nierad by, aby od niego separari, y lu-
bo drawo o porządku Seymowania napisane se-
nie pozwala, ale raczej dalsze preliminaria kon-
synuować przedupit: przeto aby się nie dāt decpe
Insencyj y prozbie Jęki Pałskiej, stopując się

orac do Instancji Senatui, pozwalai racy na
regres oblique, aby iakunay przedy sie powo-
lali, et ad hunc effectum sepey limitowad.

Jako sie podym wroci do swej Jzby Jzby
P. B. Postowie, Jmian Marszałek orwiedzy sie
iz iaku fideliter wykonad co miad in Comissis
dem Regressu, tak kiedy latwosc Jzby miu wlym
zaszta, podziawa sie, iz y Jzba symtas wlym ad
observantiam Brawa o Symowanui co descendere
zeicel, et co sine solwoad sepey in Crastinum.

Die 5. Octobris Jmian Marszałek jako pier-
wszy Dzien Symowanui terazniejszego byt in mi-
one Angelica, tak y drugi wrotaysty in exhibitio-
ne Straphici Officij woddanui powinnego Jzby
miu homagium, Descripty tas P. Plauda atak
portyncele wizek p. lania Jzby in comodum Rzygdy.

Wturyty glos Jmian Postworowski Dzed Drobilki
powitat Jzby y Jmianu Marszałkowi Laske powin-
nowat, Cozas tyze wtywnych prachustodyuy
do ktorych wtywny jest z Jzby Senasorskiej, z
grop, tyzty aby do szdzenia sprawy Thoronskiej
byli Deputati ex Dovernijs.

Jmian Jarostewski Chorazy Ptochi. Podzuchowa,
wszy Jmianu Marszałkowi przy powinnowaniu
Laske, tudziest Calcy Jzby pro zelo vindicationis
honori Boskiego y maske Mayowizstey w dny
Thoronskiej zeltonego, tyzty, aby ordine Juris
mogta sie stai do wındykacya. A poniewaz iuz
jest ta sprawa intentowana do szdow apsefor-
skub Jzby miu, y acta Inquiritory w wry exped-
untur, tedy wtywny mel tyzta, ze Jzba Kancelar
ob: Koron, in sermone dextera, ad decisionem

Rzygdy

Przepisy. Co do Kommandy, ta ponieważ przez
oddanie Ordynansu rest uspokojona, iuz go tu wyżej
non expedit. o Władzy też Homanskiej Doyce iuz
Prawest napisanych. Co do Ordynansu, cyfry 22.
cep. Sejmu Anno 1677. a tedy intulit, ze ta mat.
rya ad decurionem Catey Ryszowej nalezy. Jak zas
na Dniu onegoż szym przedstodivis Exekucyjem.
szym; Anno 1665 o Postach Cudzoziemskich, tak
intulit, aby Jan Marzatek miał to in recent me.
maria, y cyfry 22. de tenore pomienionego konstytucy.

Jan Supio Starosta Litzki. Powinszowawszy
Janu Marzatkowi Laski intulit, aby ponieważ
non observatio gradus Symoniana iuxta preli.
sum Constytucy. Anno 1690 kadre tu medium
uspokojenia przynajmiej preliustodycy, wy nalen
sig nie może, anse omnia ad executionem Regoz pra.
wa przystąpić allegował, ze tristes experientya
euty, iz przestle Sejmy dla Regu voborum even.
tum nie wzięły, iz Regu strawa nie obserwowano
ale na pierwszym Sejmie, y Marzatkowi nie obia.
no na drugim obrawia Marzatkowi. Iz powinszowa
jękowi nie przystąpić. Na seraz nie przysta
zas po obraniu Marzatkowi, y powinszowa
jękowi dalszych preliminaris Regum obserwowai
nie chęć. A izli tak to Sejm po rednym gradue
postepowai sie bezdare do Exekucy pomienionego
prawa, to by ientze trzeba na to kullunastu sej.
mowi, a tak kulludierig. Konkludował zatem
iz Leges, quas servari volumus, primo spiriti ser.
vamus.

Jan Cieniski Lowcy nad Koron, Forst Sic.
radzki. Powinszowszy, izby, y powinszowawszy Janu
nu Marzatkowi Laski, deklarował spólnie z gby
obstawai pro Juribus et Libertatibus Patrie.

Jan Gotuchowski Podisoli y Forst Endomeriski

Powitawszy Jęb, y Jm. Janu Marzathkowi powi-
stowawszy Łaski, insitit, aby ten ordynans wzglę-
dem Komendy oddany nie był, ni był używany, ale
i est in actis, aby z nich był eliminowany.

Jm. Jan Tienowicz Pórt Półocki Komplement
powitania Jęb y powinszowania Jm. Janu Mar-
zathkowi wyraził.

Jm. Jan Krasinski Cześnik y Doradź Cieszanowski
wziął gło tyłko do tabrami activitatis.

Jm. Jan Lubieniecki Pórt Cieszanowski, wzięszy
gło, że tyłko formalia powiedziad. Do niego
nie przystąpił, póki se trzy masery, to jest spra-
wy Thoronskiej, Władzy Hermanskiej, y Ordynacji
Osrojskiej nie będą uspokojone.

Jm. Jan Wotowicz Starosta Feudanski Doradź
stowawszy Jm. Janu Marzathkowi tyłko, aby wy-
należł medium iakowaych utwierdził, żeby spra-
wa Thoronska niedostatecznie u exemplariter o-
szkazona była.

Jm. Jan Mispuna: Wyraził, że Woiewodztwo
Kijowskie, iako odległe nie wiedziato iest o tej de-
kryi niepostrzeżonych Łubow Thoronskich, y sta se
w Jm. Janu Mispunie ni ozym non prescripsit. o Kom-
mendacie Łas, y o Ordynacji Osrojskiej in juncit, a-
by były ante omnia te masery uspokojone.

Jm. Jan Wysocki Doradź y Doradź Siemski: So-
wisat Jęb, y oswiadczył, że tyłko propter ac-
tivism Woiewodztwa swemu gło zabia, sezer-
wując sobie dalszy gło przemowienia, że
masery agitujących się.

Jm. Jan Sawicki Siarz Siemski y Doradź Wi-
lenski, powitawszy Jęb, y powinszawszy
Jm. Janu Marzathkowi, insitit, aby sprawa Tho-
ronska odestana była suo tempore do Cypre
Cypre

Seymowych. Co się zaś tyce masery Kommen-
dy, ta jest uspokojona ad desideria nostra, gdyż
nie prywatnie, ale publice ordynansie dane. Co
do Ordynacyi deklarował ise in sensus graty. In-
terim tedyż obserwował prawo Seymowania.

Jmśan. Wyżyci Podkniasty lit. Ponieważ
w regreß w jękie Senatorskiej na Inne wzoray.
stym, prosid Jmśan Marzatek, y w tym fiedem
probaris, seraz należy dai racye dla uszych
ten regreß się stat. Te zaś mogą być z prz.
kustodycyi dnia przewizego uszychnych wzgl.
dem Aluy Thoronskiej, względem Komendy
y względem Ordynacyi Ostrogskiej. Co do spra-
wy Thoronskiej wątpić nie trzeba, że Jmśan Kan-
clerz W. Koron, jako insaminat fidei et deputa-
tis minister, tak odbierze władach swoich Jm-
gwitycyj pro enormitate casus może się odentac
do Seymu. Co do Władzy, ponieważ ordynan-
se dane tedy za przybyciem su Jmśana Her-
mana Polny Koron, y porozumieniem się z Jmśan
może y ta maserya pełnie być uspokojona.
Co do Ordynacyi Ostrogskiej, jako na przeszłym
Seymie interat auctoritatem o wydane manda-
ty, pokazy nie były kasowane, tak y seraz przy-
tym persistere deklarujemy, ile gdy jest prawo
że nie przez sąd Seymowy, ale przez sąd Rz.
zpięty ma być ten interes uspokojony. Pro-
sis orat o Polny, Sepsy.

Jmśan Marzatek takym solwował Sepsy
in crastinum.

Die 6 Octobris. Jmśan Marzatek ja-
ko in observantia prawa racyy jest seraz nieprzy-
stym, tak należy, aby dality curules zego a traktat

recto segoz prawa nondelines. Tęczyd tedy y upm.
stad, aby do czytania Satorum Conventorum, Sena-
tus Consilium, do Stuchania Expositum, et voto-
rum Senatoriorum, tudziest do expedywania alio-
rum preliminarium proscriptum do Jzby Senator-
skiej, y pytał się ieli rest zgodna na to.

Condamatum takim zgoda, ale niektórzy Jzby
contradixerunt.

Dany potym glos rest Jmianu Podkomorzemu
Taborczymuskiemu Kuzłowskiemu Potow. Statu-
mu, który insule, że ta sprawa Thoronska sędzi-
na byde nie może, to iudicium Tadne sine actor
et reo odprawować się nie może, y iut sejt ta spra-
wa w sądach Jzby in terminis atasy m. pr.
drey tam determinabitur. Względem Władcy
Helmanskiy, ponieważ oddany Ordynans, to
go przeczytał, y oddał komu należy, a tam był
sopita quibetio; Konsylium o Postach Cudzoziem-
skich, aby ad excusationem przyprowadzona była
institis. Ante omnia Tas, aby ixi do Jzby Se-
natorskiej zaprowad.

Jmian Potanowski Dorod Braubawski, powita-
wsty Jzby, y Jmiana Marszałka wniozł, aby in
podnam za akcep Thoronski Ministeria Parizen-
stwa Lutry nie mieli. Ordynans Helmański
zeby był czytany. moderni Rofepores Ordynary
Ostrogiński, zeby in possessione byli konserwowa-
ni ad deusionem Rzyplsey.

Jmian Kopei Karbny W. A. L. L. Jux prie
Dni Zasiadamy, a praua iedney godziny nie warta.
Chwałit glosy, które uspokojenie pralios todyow anych
materji urgent, ale że nie podają quibus auxili-
is, cur, quomodo, quando to ma być. Jzeli o Tad-
sen, tu byde nie może, toby była derogatio Juribus
implis. Jzeli postat Depusator z Jzby do sey spm.
w

wy, y to być nie może, bo na to prawa nie masz,
ani się godzić diffidere Justitiam wielkiego Ministra
Jordana Kamlerza W. Korony. Jeżeli się sprawa
wz. Krolew. Jmiej. y z Senatem per Deputatos y to
bre et nunc być nie może, ile kiedy Inkwizycyja
cie nie masz, ale Jm. W. mi uprasza, aby racyj
wy, t. do commissariorum o accelerandis Inkwizycyji,
y o przyśpieszeniu jej ad forum competens, żeby cymprę.
Wszystko sprawa mogła być ogazona a symmetriem
przygotować do paradygmatu Symoniana prawem anni
1690 opisanego. Insuper Ordynaryj Ostrogskiej oba
wra się wada, ale y ten może być swego czasu do
volensensowania Rządkowej uspokojony. Nammen.
Dzień mi się nie ubliży, bo jeżeli Jordan Fleming Ko.
niuszty t. co u niego zawinął, suberit iudicio, jeżeli
się przypatruje do Rządkowej, powinien za to mieć
wzajemności rekonuier. Jakoż tak głośno wol.
nym prawem constituitur, tak bym z gdnem convol.
linie może. Jest lex positiva o paradygmatu Symoniana.
nisi, y obserwowai należy, ale per omnes tres ordi.
nes constituitur prawo, przez Jm. W. Dolskiy samy
interpretari nie może. A tatem urgebat, aby w.
Dług prawną obserwowai paradygmatu Symoniana,
aliter stitit activitatem.

Jordan Rodkomorey Korony, chwał wrygę głoś, ale
ponieważ była zaplanowana przez Jordana Kępcia
activitas, musiał supercedować.

Proszony, potym Jordan Kępcia, aby restituere
activitatem, powiedział że nie on, ale scripta Lex
tali jubet, non Disputat.

Jordan Marzatek pytał się, jeżeli się zgodzi
isi do Senatu, że zwalali wszyscy byłby Jm. W. D.
Haliccy contradixerunt, allegando że passivi iustitiam
nie mogą.
Jordan Kępcia rzekł, że porwala activitatem

in executionem legis positum, ale non in contradiccionem oney.

Jmśan Podkomorzy Koron, ułożył Informacyę jako będyłom parzem z przystannym Jmśanem Starostą Cichanowskim podpisałę Inkwizycyę, korey mu się stuhai dostato, y ze do tych czas muria ja się w Thoronii pod Przewidyę, Jmśanem (Biskupa Kucawskiego) sa somniędo. Takoz, a zatym władzie Jmśanowi jako się zaszęba, tak y za korey sa sprawa pro Justitia. Inscera dyktę, ale legem positivam o porządku Seymowania do skutku przyprowadzić.

Jmśan marszałek znova się pytał, czyżby zgodzi się do Senatu, ale znova contradixerunt Postowie Halicy, y Kyjowski Jmśan misłuna.

Jmśan Karwowski Podzastę Wiski Insulit ze Wolny gda jest jako kaxdemu Statutowi na sejmiku, tak Postowi na Sejmie, nie należy samowolgo imperative, ale może się przy prawie opponowai persuasive. Regress pozwolony jest dla przedkustodycy na trzech punktach użycionej. O tych mowili się godzi. A ponieważ novi casus novas firmant Leges, alia zaś Thoronska in sua enormitate casusem się trwai nie może, bo consulto y podobno pręmeditate użyciona, więc i tak to de ducetur per Inquisitiones, trzeba, żeby exemplariter ad perpetuam rei memoriam była osędzona. A jako crimendolendum Lyszczyńskiego było przez sejm Seymowy skarane, tak może y to enorme attentatum być podczas tego Seymu osędzone. Deputacy do sądzienia nie może być non pręmissio formalitati bus Preliminarię Seymu. Ordynans Komendy żeby Legitimes Potestatis bus oddai, a tak Jmśa Pordika poß vota Senatoria, po Deputacy do Chosy.

Do Konstytucyj powroci narad w ten czas może
się napisać konstytucya • Władcy Hełmanskij.
Interes ordynaryj Ostrogickiej y Dobi naybar.
Ihich meretur considerationem Rzeczy, to by
z tych Dobi mogło być kilka nasze sprawy Wby
ska. Tuo tempore deklarował by maserya pro
mu wować, interea observare prawo o porządku
Symoniana, y czep.

Jm Pan Tienowicz insulit, ze pozwolić nie
może, aby iść do senatu, polki Hełmanska Wła.
sta nie będzie uspokojona.

Jm Pan Surski Towarzysz Łomżyński insulit, ze do
stowre na to tu są, patani od Braci, aby obser
wowali antiquas leges, a se observant super
novis rvidensibus formowali nowe Prawo, Ito
tas nie obserwui dawniejszego Prawa, może mu
mowii, qui non est meum contra me est. Quod
obice in vindikacyi Iaci honoris Divini przez
Thronizancu tu w jzkie propositum, dla ktore
go Prawa o porządku Symoniana zachowai
niektorzy Ichm decretant, y chcą, aby ta spra
wa przed sąd Symowy była sądzona, wywiad
iz to nadnym sposobem być nie może, to mia
sta Pruskie mają swoje Prawa, z ktorymi acce
serunt ad Corpus Rzeczy. Ma y miasto Tho
ron pro Sobie Konstytucyj Anni 1611 et 1647 w
ktorych Forum nakazzone w sądach Tadevor
nych H Kr. mci. Do tego jest Prawo, iz w ktorym
sądzie się sprawa zachwie, tam się konczy
powinna. A jeżeli Karolus Głodzki powinien
pity Prawie Honci Jurysdykcyi Lubiej, Dabko
bardziej sąd H Kr. mci. Supremi Jurisdictionis
ubliży, obre septe Jurysdykcyi nie pozwoli.

z kto chce, że Sprawa Thoronska była przez
Seymowu sądzona, ten impliite non accelera-
tionem Iustitiae, ale retardationem promoves. W
Sądach Półn. mu y przedcy y bezprawnicy ta sprawa
według procesu Zakoncy są. Interca aby nie
trudniła cursum opisanych Gravem Preliminari-
orum, czyż?

Jm Pan Regens Koronny czyży, żeby kontrower-
syami niepotrzebnymi nie bawił, ale przystąpił
ad preliminaria lege praescripta, bo iekeli per
calcasas Leyes co czyni zuchomy do końca fatali
experientia przeszłych Seymow nie trafiaemy. Oba-
wia się trzeba, aby ten zetus o sprawę Thoronską
nie przewodził o sprawiedliwości, który niepochybnie
Jm Pan Kanclerz w. Koron, w Sądach Sądach, y na
Rodzonym Brata respelctu nie ma chy administrat-
bi. Jest tam asessorum marszałek sey Jzby
y sobie także namienit, iż tam asides, y że może
inviare z sey Jzby Jm Pan Kanclerz do sey spra-
wy, kogo mu się zdać będzie. Post expedita preli-
minaria może się, potem napisać konchystuwa
aby przynajmniej potowa kaskolikow in ma-
gistratu in futurum była.

Jm Pan Korsak Poset Nowogrodzki poszedł
in sensum Jm Pana Kopci innuendo: ad quod
condere Leyes, si non observentur.

Jm Pan Topalski Poset Cichanowski powitał
Jzby.

Jm Pan Baroffa Cichanowski interlocutorre
conuert, aby Officyera d Guardyi, który podczas
tumultu Thoronskiego miał tam Kommandę
tu sprowadzić Hermani, y tu był przez kręgo.
rekrutowany.

Jm Pan Pod.

[illegible]

Jonan Podkomorzy Podolski urzębuje, aby ad for-
mam Symowania przysięgi, ponieważ że ten
materye nie powinny observansiam Prawa samo-
wai. Sprawa Thoronska jest in gradu Procybus.
Ordynayę także in gradu uspokojenia. Kom-
menda in gradu Satisfakcy; ad vota Krysztey, bu-
dy Ordynanse są w Rellu Jonana Marzalka,
nei restat, syfko re oddai temu nalety; y prosid o
Solwowanie seby.
Jonan Podawinski Karosta Gzm binski, restabas

aby do Senatu według Prawa ad observanda pre-
liminaria etc. deklarował takim, iż po Regresie
hiszpańskiemu do kadency innej masery nie przysięgi
poki te trzy uspokojone nie będą.

Indane Starosta Wiski. Zaliczył na nieporządek
Symowania Serakucyjskiego, inuando, że prze-
ste serwane, y niedozte Symy tego są obaczę, es
jam mores sunt, quid videri fuerunt. Jexeli ex
niezachowaniu Prawa opozycji Symy in uno pun-
cto delinquemus, omnium reuocamus. Quotabas
aby isi do Jzby Senatorskiej, podobnie sta sta
chancii propozycji od Throne. Ponieważ oddane
są ordynance in materia Kommandy do rzy Jzby
Marzalka, Argyla wzięwisty ten Jndereß za my,
meliozem rasis fasionem nek sperare nek preden-
dere potest. Sprawa Thoronska ponieważ iut
jest in terminis wędach Włki miu Apsebori kich
sam wedtuy Prawa konet ona być powinna, y
trzeba się spodziewai dobrego iey konia. Jexeli by
się zas zdato, roby mogł Jzban. Manders A. Kony
serowawisty Dekret, na publikowai go Partibus
ale wprzód tu Jzbi komunikowai, a tak mogło
by się, co poprawii, lub dodai ex sensu Catey Jzby
/ na tę illayn, wstypu Jchmł. Postoure dispensum
suum pokazali. Offyuer Kommandy marzey
podektas sumultu w Thoroniu, aby tu był sprawa
Wzory przez Jchmł. P. P. Hermanow, y aby był się
Wzory insitit. Co do Ordynacyi insulit aby man.
Daty były Zhaßowane, a na to trzeba Prawa
ponieważ zas non premissio preliminaribus za-
one prawo nie może być stanowione, urge urge.
bat, aby premittantur preliminaribus.

Indan marzatek naszym solowat sepyz
in crassinum.

Die 7. Octobris. Imdian manradet Saka.
iusty depya, inwitowat jely, aby per obervantia
Leyi

legis positivae possumus in gradibus Symonia 426
nia, y in de Senatu Ha uprzywilejowania preliminar-
rium, bez których nie czy nie nie można.

Jm Pan Podskarbi nadz. Koronny. Ponieważ na prze-
stych Symonach Ha tego ad expectatum nie było.
Ona było przyix finem, że Prawo o porządku Sym-
onowania nie było inobservansia, tedy y teraz
mesuendum, aby Curvus obiad Symonowych fatali-
nie zakończył się periodo, kiedy tymże sposobem per-
calcatam legem positivam chcemy wyrobić i senna-
ialu przeste spadaty się Symony. Tyczy, aby prope-
rare do Senatu Ha Stuchania propozycyji o kom-
mendę wyraził, że nie wie iakiego kto wie bożego
może pretendować ten masery, uspokojenia, nad to
które się stało, kiedy ordynansie oddane do rąk nar-
szadka ten jest. A ponieważ Jm Pan Wra-
kowski pisze na Symoniki i dat masery, do dyspo-
zytyi Krzysley, tu zaś tylko widem Ordo tenże
Krzysley znajduje się, tedy należy aby in plenio
Ordinibus oddanie komendy należy tegoż ordynansu
subsequatur. Sprawę Thoronską extra omne
dubium wchodzi pro Justitia Wielki Minister exa-
multis desideratus Adules Jm Pan Wanders W.
Koronny do ukończenia Nas wrypskuch. Or-
dynansu Ostrogska przez całą Krzysley i wygo-
su determinari może, teraz zaś quod restat a-
gendum, czy nie należy przez zachowanie pra-
wem opisanym gradusow, które pominiemy, do
konca rąk nie podobna.

Jm Pan Sadowiec. Ponieważ sprawa Tho-
ronska w sądach Sę. Kr. mu. Asesorowski i tacyta
pro Justitia najlepszy y najprędzej może być de-
terminowana, y ponieważ Komenda Herman-
ska przez oddanie ordynansow zda się być uspokoi-

na. Ordynauya też obywatelska przez Interpozycyę
 Wykrmieć do Kombrinauy przysię może, y przez całą
 Rząpłę Determinabitur, tedy urzędem, aby obserwa-
 ce gradus Symowania, a nie zabierać czasu na
 daremne tymi materiami.

Jonatan Kalinowski Starosta Winnicki. Sprawę
 Thoronską, oświadczył Jonatan Kanclerz W. Koron, iako
 rząpłę, Kapsitana zaś Wattera Kommandę, tam
 maigcego, aby tu sprowadzić, y aby był sądzony Krzy-
 rechtom przez Officerau Katholikow. Wyględem Kom-
 mendy, instabat, aby ten Skryps oddany był anel
 omnia Legitimis Potestatibus, bo o Władzy Herman-
 skiej iest pizędzięca Konstytucy; a o Symowaniu
 porządkiem, syfko idna. Lepiej tedy przysięgi do wy-
 konania Eraw o Władzy Herman skiej, aniżeli do
 Ceremonij Symowych. Deklarował się zaśym
 że się krzyżby nie ruszy, psoki ten Skryps Legiti-
 mis potestatibus oddany nie będzie.

Jonatan Przeraadowski Starosta y Poet Rozanski
 wyraził, że glos wziąć musiał, widząc calcata Jura
 o porządkiem Symowania, iako veteranus. Spra-
 wę Thoronską, in fonn compesenti oświadczył Jonatan Kan-
 clerz W. Koron pro Justitia, iako Vir insaminabile
 fidei, y Kieręgu Jurisdikcyi, nie może pojąć in
 proffusionem, żeby tu Delirio Jęgu mogły być
 poprawiane. Co do Kommandy, ta materia iaku
 należy do Catey Rząpłey, tak in faul Catey Rząpłey
 powinna być Determinowana, ile kiedy Jonatan
 Herman W. Koron, na Symicki dał ten Interps
 ad arbitrium Domini sui Reipbl. A zaśym
 należy, aby in plenio Ordinibus oddany był ten
 Ordynans, komu należy. Ordynauya obywatelska także
 należy ad dispositiōnem Catey Rząpłey, y tu zadnym
 sposobem uspokojona w Jębie Państwa non pfd.
missus

missis praemittendis, et ideo non observato ordine 428
Symoniana według konstytucyj Anni obgo nie
może. Allegowano tu że to Ceremonialia tylko
są opisane o porządku Symoniana. To to cerl.
monia obrat marzaska, to to Ceremonia odda pa.
nu debito Subiectionis tribut, to to Ceremonia sta.
chaj saska Conventa, y Conclusa Senatus Consili.
orum. To to Ceremonia studai propozycji et vo.
ta Senatoria Co res anima Symu. Wize hie.
dy Lex, iacet non disputat, inhdrendo Judana
Ozmianskiego wtorażytey przy prawie opo.
zyty; Declarowat się, że moribus antiquis Po.
stus za prawem mowizemu powrotem asiste.
et, y że do zadney masey nie przystąpi, póki pra.
wo o porządku Symoniana in actuali executio.
ne nie będzie.

Jm Pan Orzeszko Piotr Sinski, Instabat aby prowi
na gore, ile kiedy masey pro obdauko zatorine
suo Ordine mogły być uspokojone.

Jm Pan Podkomorzy Leczycki także urzędował
aby obserwowai prawo o porządku Symoniana
y że do Senatu, jeżeli bonum eventum Symu
senatniewiczego spodziewai się godzi, gdyż y pra.
wa Thoronska przędz y lepszy in foro competen.
ti zatorzona będzie cum satisfactioe Universi.
rum, y Kommenda oddana, y Ordynarya Ostrogska
uspokojona będzie.

Jm Pan Rudzki Podkomorzy Czerski insulit, że
nie chciał zabierać głosu, ale kiedy wzyway się zga.
dzamy, aby lex positiva o porządku Symoniana
ante omnia obserwowana była, iż, aby kiedy
y sprawa Thoronska in foro competenti agdei
się, y Kommenda iux in manibus Jm Pana mar.
szaski harenis, y Ordynarya Ostrogska dysponowa.
na do uspokojenia trudni obrat Symonaych, nie

powinna, obserwować ante omnia Prawo, a także
 spodziewać się felicem eventum Sejmu tego

Jmć Pan Mafalicki Doradca Grodzinski, tenże sa-
 me insulit, y zaprasza do Senatu.

Jmć Pan Izgowski Chorąży Krakowski powiada
 że iako resplende convictus prawem y racyami
 iż sprawa Thoronska w apellacyi sądzona być
 powinna, tak widząc wiodnie de iusticia gda-
 na Kanclerza W.^o Korony, dążyć od swej propo-
 zy. antecedenter wniesionej, aby na Sejmie ten spr-
 wa była sądzona. Co do Kommandy insulit, że
 dy Ordynans oddany jest Jmć Panu Marszałkowi
 Izby, tedy expedit, aby Legitimis Potestatibus to jest
 Jmć Panu Hermanowi Biskupowi Korony, restitueretur. Na-
 co interlocutorie niektórzy Jchm. Patowie rzekli,
 że może być oddany ten Ordynans Jmć Panu Her-
 manowi, ale in fauor Cadey Przysłbey, y też
 konstytucy, napisal, ne in futurum similia
 attententur.

Jmć Pan Bekierski Doradca Bractawski instabat
 aby observare Prawo o porządku Sejmowania
 które nie jest Ceremonia, ale epenyż Sejm. Spr-
 wa Thoronska w apellacyi apellatum przez Wielki-
 go Ministra pro iusticia determinabitur. Kom-
 menda kiedy przez Ordynans oddany bierze w r-
 ku Jmć Pana Marszałka nie trzeba diffidere
 aby in fauor Cadey Przysłbey Legitimis Potesta-
 tibus oddana nie była. Ordynans ten obywat-
 nie może być uspokojona, tyłko per omnes ordi-
 nes Przysłbey revocabis, iżli iako wyśdy, mandatis

Jmć Pan Sutor Doradca Brzeski insulit, że
 ona Instrukcy, aby ante omnia sprawa Tho-
 ronska była rozszdzona pro iusticia, a także
 instabat, aby byli Deputati do Relacyi w Grodz-
 kiej

430
Jędrkowi naznaweni, y aby in futurum Burgravia
Thoronski był Orlachui Kaskolik. Ratione
Kommandy Lychy, aby podziękowawszy Jędranowi Ko-
munistemu ^{komendansowi} Ordynansowi Jędranowi Oset.
manous Polny Korony in absentia Melkieru.

Jędran Chorągły Stoki Remonstrował, alio Dif-
fidentes in Religionem zadnego Prawa należącego nie-
macy, do tyłko przez Confederacyę Securitatem
causam, ooblicie poditas Interregna evicerunt,
y lubo tak wiele konstytuuy, iest, które miasta
Pruskie nie tyłko do Sądów Seymowych, ale y do
Tribunatu pro paenis Osetaty, kiedy, iednak po-
sterior Anno 1647 Forum Thoroncanom w aspe-
ctus naznawsta, może się też Izba ubiegająca
ze seralniczy Wielki minister nie tyłko u Ławy
Korony, ale y u podobnych Narodne Wielki kse,
był macy pro Justitia y Sprawę Osety. Kie-
instabat, aby Prawo o porządku Seymowania
ante omnia obserwowai, ile kiedy y Kommandans
y Ordynans Ostrogski tym Taburey uspokoił
ex integro być mogą. A officer Kommandans
Thoronski, aby był przyprowadzony do Sądu Kory,
rektorowy, instabat. Ad extremum powodziat
ciężkie Prawa nie obserwowamy, a nowych nie stanu-
wimy. My Starzy Seymowali zapomniemy, a
młodych też nie naujemy.

Jędran marzadek in voto, ze Jędrni kontradi-
censes w obserwowaniu Prawa o porządku Seymo-
wania tandem acquiescent Sensus Ławy Kory, sol-
wował sepyz do Poniedziadku in ordine do regrepu
do Senatu.

Die 8 Octobris. Niedziela vacat.

Die 9 Octobris. Poniedziadek. Jędran marzadek

431. immediate przed dwunastą godziną, zaczął się
wyprawać. Je przeciwast Magna Civium Nomina
aut laborans kato uspokojenia takodziech in
cursu Symoniana seradnieyiego trudnosci, y po
niemast Deus et tempus najlepiey secundare his
conatus mogę, tedy limitował się ad hunc ef.
fatum do dnia, jutruyiego na godzinę dziewiętą.

Die 10 Octobris Wtorck. Jm Ban Marzadek.

Jako unanimi voto nalezy wykonai incensum
Bzipsy przez wykonanie positiv Legis o po
rządku Symoniana, tak kiedy w tej gzie fa
cylituię się rzeczy do satisfakcy semest Prawu
y Insency. Bzipsi mui, symulniey zapraszab
aby się do Senatu, y pytat się iżeli jest zgoda
w tym uniuersalno. Na co conulatum zgo
da, sylke niektorey Jchm contradixerunt, y pro
sili o góry jako to naprzod.

Jm Ban Kalinowski Starosta Winnicki, neu.
Lit. Je utymie przedkustodycy, że nie poydzie
do gory poty, polki Komenda nie będzie usualiter
oddana Legitimis Potestatibus, y seraz tzt sa
me ponawia, aby była Władza ex Integro
w rzecie Hermanuski od nikogo independens.
Je zas przesety głos Jego censurowano, poure.
Dział ix Ceremonialis et preliminaris są to
Synonima. Insuper wniozł, żeby wynaleśi me
dia uspokojenia rzeselnego Hermanow a tak
depiero moti odstępić swojej przedkustodycy.

Jm Ban Mißuna Poet Kijowski. Poniewaz in
parte jest satisfactus z Deklaracy Jm Ban Mar
zadek, że Prawa Thoronoka przez Jm Ban
Kalinowskiego W. Kom. in foro competenti był
pro Justitia oszdzona. Ordynary ter Ostrogski
Infant

in facie całej Rzeczy Determinari moze,
 tedy bylo Interes kommendy byl skutecznie
 uspokojony przez oddanie Ordynansu Le-
 gitimis potestatibus, gotow jest co pra-
 misso isi za daniem całej Izby do Sena-
 tu. Interca deklarowal sig, ze doniczego nie-
 przystapi, polki ta materya zupełnie nie-
 uspokoi sig.

Jmci. Oginski Podstoli Litewski. Po-
 witat Izbe facundo sermone, y Jmiana
 Marzalka, y deklarowal przyimowic do
 materyi kommendy, y innych, ale pra-
 misso Preliminarij, oporzadku Seymo-
 wania Prawem praescriptis.

Jmci. Rzewuski Starosta y Poset Chel-
 mski, powitawszy Izbe z Jmianem Mar-
 szalkiem, przyimowil sig ad praesto-
 ditas materias, ze sprawa Toruniska
 naylepszy y nayprzodzey in foro compe-
 tenti gdzie sig zaczyna przez Jmiana
 kanclerza Elbk. awedlug Sprawiedliwosci
 rozszadzona bydz moze. Wzgleciem kom-
 mendy poniewasz ordynans jest iuz w
 ruku Jmiana Marzalka, tedy bynajmniej
 wzgopi nie trzeba, ze bydzie oddany Legi-
 timae Potestati. Do Ordynacyi Ostrozhki
 suo loco et tempore obiect Senatum su-
 um powiedzieli, interca zy czyst aby pry-
 watnemi ugodami, iako ad Publicum na-
 lezga, nie byla uspokojona.

Jm. P. Stoltnik Krahowski intulit ze nie-
 miał woli zabierać głosu, ale kiedy urzędur
 aby iść do Senatu nieuspolowisz nateczył
 prekusodię, dla których pozwolony jest
 mitosić od J. K. M. Regrejs do tej Izby,
 musi dać racy dla których pozwolici nie
 może nato. Naprzód w Instrukcyach J. K.
 J. K. M. na Sejmiki Przedseymowe wy-
 razona jest deklaracya, że Materya kom-
 mendy miała być przed Sejmem uspo-
 kojona, atosz dopominasz tego, aby ante
 preliminarie Sejmu. Stała się ta dekla-
 racyi satisfakcyą; bo y konstytucya alle-
 gowana 1690 o porządku Sejmowania nie
 obliwie żeby dzień po dniu te gradus
 obserwowai, nie niemowisz y Matery-
 ach. Po tym że Regrejs do Izby zdałby
 się być bez racy, gdyby bez uspolo-
 nia mieliby posć na górę, y mogłoby-
 się o nas mowić, że nescimus quid petamus.
 Insuper że Sposob nie jest podany, iakim
 ma być oddana ta kommenda, a z tym
 his non premisis, pro Reau Suę Instruk-
 cji, y honoru Izby nie może iść na górę
 co do inszych materyi gotow iść in sensum
 Calej Izby.

Jm. P. Szyszka Stoltnik y Posel Liozki
 powitał Izbę, y zyczył aby obserwowai
 Prawo o porządku Sejmowania, ile kiedy
 prekusodiowane Materye uis z J. K. M. J. K.

uspolojone

uspokojone. Względem Dobr Neyburskich, za-
mouit Sobie qtos suo loco et tempore.

JmP. Dembinski Starosta Czekow-
ski. Poniewaz zasza zgoda Izby, aby JmP.
JmPan kanclerz W.K. in foro competenti
osadzil pro Iustitia Sprawę Thorunską,
tedy z miejsca swego uprasza, aby Sta-
relacyi Braii na Seymikach postcomi-
cyalnych da Pan Bóg, obligowal JmPana
kanclerza W.K. zeby tę Sprawę finali-
ter rozszdzil podczas terazniejszego Sey-
ma. Co do kommendy należy Dzielnosci
JmK. Mui ze Ordynans o ktory rzecz byla,
jest da Rz. JmPana Manzatha tej Izby
oddany, z ktorych pewnie mozebydz od-
dany komu należy.

JmP. Poniatowski Podczaszy y Poset
Leczycki, pouitauszy Izby y JmPana Manzat-
ka, wyrazil podziwienie, ze bono omne
zaczuszy cursum Symowania niepotrze-
bnie użynione Prekustodiię, Stiterunt
gradum; Poniewaz zas Sprawa Torun-
ska najlepiej przez JmPana kanclerza
W.K. in foro competenti rozszdzona bydz
moze, y nato zgoda zachodzi, tedy uspo-
koiuszy tę pręney palną prekustodiię,
vindicationis zelzonego Honoru Boskiego,
należy y winnych podziuwai się, tak-
wegoż uspokojenia, boi tam tyłko zgo-
dy niemasz, ubi diversimodi de Deo loquntur.

Zadany i się, Hato y Władzy Hetmanskiej, wtedy
przez Ordynans oddany do ręk Jm^o Marzab-
ka, kommenda uspołojona. Gdy by zaś iako tu
allegatur miata materia Statum Rzeczy
tęgens byż przed Sejmem uspołojona
ex obligatione Instrukcyi Jegości Władztwa
Lub Ziemi, toby takowe Władztwo Lub
Ziemia byta iak ciał Rzeczy. Ordynans
ten odłerać do Jm^o Hetmana Pot-
nego nie należy, ale do Wielkiego. Ordyn-
ansa Ostrogka ma swoje Sejmowe Re-
cessa, do Catey tedy Rzeczy należy. A za-
tym życzył żeby in observantia Prawa
o Sejmowaniu Daley progredi, tedy nie-
masz racyi któreby miały morari.

Jm^o Puzyra Chorazy Upitski. Po-
witał się y Jm^o Marzabka; urębat
aby obserwowai gradus Sejmowania y
iść na górę, a tam nałtepiey y materia
o kommencie tanto motu agitująca się
proponi et determinari może.

Jm^o Podczaszyski. De Aure Pa-
terno przyiechawszy ad hoc Sacrum
Libertatis, rad by się nauczył co dotąd Sej-
my rwato. Ze urębat o czytanie odda-
nego Ordynansu, ma tego racye Laudan-
di montes, sed a planitie non receden-
dum. Dwie Prakustodiję iuz są uspoł-
jone dispositive, trzecia Hetmanska Władza,

426.
tak nami władza, że y prawa obserwować nie-
dopuszcza, y nie wiemy co się za tym z Sey-
mem stanie. Ta Władza do całej Rzeczy-
pospolitej, od której ma dependencję, kom-
menda wojska Cudzoziemskiego autho-
ramentu, że karebat w ręku Jmci^{Pa} koniu-
szego Lit^o, a potym jest oddana do ręk
Jmci^{Pa} Manzatk^o tej Izby; pytał się co
to jest Manzatek; jeżeli jest Director gło-
sów Izby Poselskiej, y któremu arcana
status są przez elekcyę powierzone, za-
coż diffidere Jmci, żeby ten ordynans nie-
miał być z ręk Jmci tam Łobowany,
gdzie należy do uhontentowania całej
Rzeczypospolitej. Już nie jeden Sześciuściełny
sejm dla tego się spadał, że non observata
Legis o Seymowaniu actum jest o tej kom-
mende. A ponieważ ten interes nie tylko
do tej Izby, ale y do Jmci^{Pa} i do Senatu
należy, tedy najlepiej może być czytany
y oddany Legitimis Potestatibus ten or-
dynans in facie całej Rzeczypospolitej salvo
Juribus antiquis, et Novella Legis, które pro
simulacro reputari niepowinny. Tam się
upomnie każdy może executionem
Eiusdem novellae Legis, żeby w Regi-
mentach tak officerow, iako y Rostyk
Łotnierzy, nie było więcej Dysidentow, niż-
li katolików, y trzeba będzie z przeżyte-

nego Ordynansu napisac konstytucyę, aby in futurum takich kłotni, y Zawodow Rządu niemiata. urzędował z tym aby pospł na górę, obserwując Legem Scriptam o porządku Sejmowania.

Jm. P. Wysocki Podczaszy y Posel Sie. radzki wniosł ze Sejmow przeszłych vestigia, zdadzą się y teraz reviviscere. Tatalna Materya kommendy, lubo iuxta ad vota tych, którzy przed tym za nią stawiali uspołokiona, przez oddanie do Rządu Jm. Pana Marzałka Ordynansu, o który rzecz była, przecież, kiloy, y teraz jest Lapis offensionis, co w tym za mysterium, Divinari nie może. Allegowano tu ze przeszłe Sejmy, były sine observantia positiva Legis o porządku Sejmowania. Dla tegoż Chwałę Izba nasza, ze wykroczyła z orbita prawa, prosząc regrejsum nie należyć, a jeżeli antecedenter na przeszłych Sejmach to Prawo złamane, teraz errores non allegandi sed corrigendi. Dwie tylko raży Stypzat ex adverso, y nanotował sobie, dla których niemasz zgody iść do Senatu do wykonania Prawa o porządku Sejmowania. Pierwsza żeby nie było rażić dla której prosita Izba o regres, dyby nie uspołokowszy ex integro precludi dyż mieliśmy pospł na górę, y ze w tym vertitur

tur honor Izby. Druga ze polu Ordinans
 Legitima potestati niebysze oddany, poty
 ztyd sy ruszyi nie moze. Na pierwszy od-
 powiedziat, ze iako Regres uproszony, et
 ex clementia Regia pozwolony iest pre-
 ciwko Prawu, tak nie trudno bydzie JmPa-
 nu Marszalkowi tej Izby po ufaylito-
 wanych dwoch prebystodziejach o Tho-
 runskiej Sprawie y Ordynacyi Ostrog-
 skiej po oddanym Ordynansie komen-
 dy, o Oracyi y fundamentalny Rayz.
 Na Drugo. Oddanie tego Ordynansu, iako
 bylo pozadane anteceder, tak iest pre-
 tium terazniejszego Seymu, trzeba ze-
 by ten Ordynans byl oddany in facie
 Catey Kxppty, aby moglo constare, co
 za rayza byla disputowai o tym tak
 dlugo na przeszlych y terazniejszym
 Seymach. De intaminata fide Marszałka
 wztpci si nie godzi, ktoremu Arcana
 Status. sy powierzono. Do tego nietylko
 iest Civis Sago et Toga clarus, ale ponie-
 waz JmPana Hetmana W. K. nie masz
 nie wiedzieli tez kto moze bydz Sponsor
 aby ten Ordynans chcial odebrać JmPan
 Hetman Pol. koronny, bo by sie od tego mogt
 exkuzowai, iz iako nie oddawal talo tego
 Ordynansu, tak go odbierai nie powinien,
 ale iako pierwszy Pulkownik Woysk JmP. Ma-
 y Kxppty, moze ten Ordynans miedzi siebie

odebrany do woli Rep̃tley. Żadna y poprzy-
 siężona Instrukcyja Postow nie obliquit,
 ani obligowai może, żeby utrzymowai iakę
 materyy, przez oczywiste złamanie Pra-
 wa. Obligowat zatym per amorem Patrie
 aby iść na górę ad observandos gradus Sal-
 szego Sejmowania.

Jm. P. Scipio Manzatek y Posel Lidzki
 powitausz y Izby y Jm. Pana Manzatha sy-
 czyl observare gradus Sejmowania Lege
 prascriptos, ile kiedy uexynione preluato-
 dyje zdadzą się być uspokojone.

Jm. P. Manzatek zatym Soluowat
 sepyz in Crastinum, in ordine do poyścia
 ad Senatum.

Die 11 Octobris Szoda. Jm. Pan Manza-
 tek przypominając observantiarn Prawa o po-
 rzędku Sejmowania, zapraszał Izby ad visi-
 onem Gł. Kr. Mł, et ad pramittenda prelimi-
 naria. na co Conclamatum zgoda, ty lko
 Jm. P. Oxarowski Stotnik krahowski inter-
 locutorie uexynił preluatodiję, aby po
 regreßum żadney inney materyy ni tra-
 towano, kommendy de plano nie uspokoi-
 wiszy. Poßli zatym uszyßy do Senatorskiej
 Izby, do której przybył Gł. Kr. Mł, z licznym
 Jm. P. Prymasem, Jm. P. młimi P. Senators-
 mi y Ministrami Status. Dany tedy
 głos iest od Thronu przez Jm. Pana Mar-
 zatha w. k. Jm. P. Manzathowi Izby Poselskiej,

Actum.

konieczności tego Sejmu, y pozwolwszy według
Prawa Regresu Limitował Sesyę.

Jak tedy pouczili Jch M^{ci} P. Postowie Do
swę Jzby, Imban Marszałek Solwował Ses-
syę in Craftinum na godzinę dziewięć rang.

Punkta Propozycji od Głokrótuskiej
Mii na Sejmie Anni 1724.

Primario Jch M^{ci} P. N. Młk^{cy} życzy, aby Sta-
ny Rz^{ps}tej informowane od Głokr Mii w Przed-
sejmowej Instrukcyi o Punkcie Traktatu
w Neystadzie między Głcarskim Wst^{em}em
y Koronę Szwedzką zawartego do Interesów
Rz^{ps}tej regulującym się, convenientes Do-
bru Pospolitemu, et rationibus Status sui wzię-
moży na tym Sejmie mensuras, tak wzglę-
dem dania rezolucyi Głcarskiemu Wst^{em}u
ialo lex respectem restabiliendo Pacis z
Koronę Szwedzką, tudzież ratione asumpti
Imperatoris Russie Tituli przez Cara
Imi, a oraz względem wyrażenia Szkod
y Stopniów do poparcia nadziei Głokr Mii
y Rz^{ps}tej in expreso poprzyżzonego So-
jusu neau, y na tak wielu Deklaracyach
y obietnicach GłCar^o Wst^{em}u ufundowa-
ney, ze Inflanty unicum zażytey Wojny,
a ztąd niezliczonych Szkod pramiem,
będę Głokr Mii y Rz^{ps}tej oddane, a oraz
y Księstwo kurlandzkie, y Semigalskie
uwolnione.

Do deliberacyi y rezolucyi Stanów Rz^{ps}tej

nałexy

442.

należą proponowane imieniem Cesarza Jmci
Chrześcijańskiego przez Postawionego Desi-
deria, przywiązując ku Włkr. Mui y Rzppcy chęć
ad commune commodum, et mutuam utili-
tatem sąsiedzkich Państw remonstruując,
a oraz promouując Confirmationem et re-
novationem antiquorum Foderum, które u-
trinę, pochodzily, y które Roku 1677 od S.
p. Cesarza Jmci Leopolda, y od S.p. Króla
Jmci Jana Trzeciego potwierdzone były, y
sustęszym porozumieniem się de modis et
medijs, przez które by tak presentibus et fu-
turis eventibus prospici, iako też detrimen-
ta ab adversis partibus intentata vel in-
tentanda everti mogły. Podobne Fadera
communis defensionis, y z drugimi Poten-
cyami do utrzymania Pokoju, y bezpieczeństwa
Publicznego, także tractatus Com-
merciurum, ad utilitatem et commodum
Rzppcy byłyby potrzebne, y wielce po-
moćne.

Przypominai y zalecai raczy Włkr. Mui P.
n. Młbny obmyślenie Satisfakcyi Wzysku
koronnemu dawniejszych komputerów intu-
itu pretensyi Starych zastug, iednych u-
chwalonych y wybranych anie wypta-
conych, drugich, choiasz przez reparacyę
asygnowanych, iednak oschłych, innich
more bez uchwały repartyuyi zabiegłych,
mianowicie Subiektorów S.p. Króla Jmci
Jana Trzeciego Włw. Hetmanów Gabłono-

uskiego, Potockiego, Lubomirskiego, Kępskiego
Generala Brandta, y innych, którzy z na-
cznych Summ in fidei Publicam na Dobra
y Substancye Swoie Zaciągnionych od Rz-
pcey odebrać niemogąc, od kredytorow swo-
ich ustawicznie promuntur.

Wynajdzienie certorum fundorum et sub-
sidiorum na Poselstwa lub ablegacye y Rezy-
dencye u Postronnych Dworow, na reparacya
Artyleryi penitus pod czas tej wojny zru-
nowanej, na utrzymanie Fortei Pograni-
cznych, mianowicie kamienia Podolskiego
y Drugich Ukraińskich, na Ekliberacyę Ter-
ritarij Elbingensis, na restauracyę Pro-
montorijs Montaviensis, y Cypla Łanowego
ad assecurandam commodam navigatio-
nem alias coram Bardziey deficiente z
całey Polski do Gdańska.

Uspokojenie kontrowersyi cum Curia Ro-
mana, ratione Juris Patronatus, takze z
Dworem Berlińskim ratione tituli pro-
tensi receptionis homagij eventualis, y
innych interweniencyi roznych.

Naznaczenie Comissyi pogranicznych
cum facultate decidendi intercedentes Cau-
sas, et controversias inter Confinantes.

Assekurowanie, y Ordynacyę Kurlandyi pro
presenti et futuro Statu.

Redukcyę monety ad valorem intrinse-
cum, wygubienie Szlagow, robienie nowej
monety dobrej przez otwarcie mennic, pro-
na

444.
viā Commiſſione ad eum finem z Symu
terazniejszego.

Przyſposobienie Srebra z Por Otkusliw
y innych, które się mogą znaleźć w Polsce.

Securitate Commenciorum, przez znie-
sienie prywatnych Cett. y Depuhtacyi nie-
zrachowanych.

Podzuignienie y powstanie Miast przez
opresję y niechłonic aggrawacyę totali-
ter zubożatych y upadłych, osobliwie Ho-
tecznego Miasta kralowa

Reintegrationem Dobr Notarych. Swo-
bodzenie Ekonomij Szawelskiej, na potrzeby
Rzppłey Zastawionej.

Wprowadzenie Manufaktur, y innych
profitow in commodum Publicum, które od
skarbu koronnego w Instrukcyach na Sey-
miki były zalcone, y na tych Seymie od Wo-
Podskarbiego koronnego będą sufficienter ex-
plihowane y promouwane.

Interes Ordynacyi Ostrogskiej, aby na
terazniejszym Seymie, mogł wziąć swoje
determinowany y uspoloicenie.

Die 22 Octobris Czwartek. Imban
Manzatek. Dopiero Jzba ta in prospera
sorte zostawai poczyną, kiedy post beatifi-
cam visionem Jzbr Mui do Dalszych Seymo-
wania progresow postępujemy, a ponieważ
ex ordine Legi prascripto następnie ulita-
wanie Wakansow, tedy ad hunc effectum dat
głos Urzędziwu kralowoliem.

Gm. Stólnik Loronny, Fundatorowie
Praw y Swobod Oyczystych, od tego zaczynać
kazali, co jest nappierwcy w Instrukcyach
Lelono; Wzyc ze Władztwa Kralowskie, do ni-
czego nieprzystępować obligowało nas Po-
stow, polu to co in Capite Libri położono
niebędzie ex integro uspokojono. Czytał
zatem Punkt Instrukcyi o excoście To-
runskim, w którym to położono, aby exem-
plariter delinquentes Skarauzy, Kościół
Kościół Matthi Bozey, nie słusznie przez
Heretykow opanowany, był Franciszka-
nom oddany. Prosił tedy Gm. Stólnik aby
ten Punkt cata Izba miała pro principa-
li praeiustodito obicito.

Gm. Litoski Chorgzy Kralowski. Dwa
walkanse w Władztwie Kralowskim z naydu-
ię sig, to jest Jurisdikcyi y Inspekcyi Pod-
komorska w Lupaach Wielkich y Bochen-
skich przeciwko Prawu Partis Conventis
Którui Stwierdzoneму. Drugi Walkans
Prawa w odbieraniu Soli Sukhedniowej,
co miasto Catewanow Prawem opisanych
daig tyłko Beizli y to na put z Ktorem, u-
praszał zatem aby to konnotować.

Gm. Stólnik Kralowski; ponieważ Sta-
neta tej Izby uniwersalna deklaracya,
iz do żadney Materyi post regressum nie-
miejisomy przystąpić, polu preiustoduyce

antecedente

antecedenter uzynione Diplano uspolojone
niebiedz, tedy non recendo od illayci Colle-
gow Swoich, przed nim mowizyck, upra-
szat aby sie pomignionej Deklaracyi rado-
zyi Stato, bo alias doniczego przytapi nie-
moze.

JmP. Regent koronny interloutorie
wniosl, poniewaz zachodzi in cursu ubla-
dania Wakansow obstacla, tedy zyczył so-
lowai Sepsy.

JmP. Marszałek z tym solwowat
Sepsy in Crastinum.

Die 13 Sbris. JmP. Marszałek Zasła re-
quizuya Przeszytnego Uwdztwa Mazo-
wieckiego dnia Dzisiejszego ex Lego et con-
suetudine General swoy odprawizyckiego,
aby in favorem Jch Miu mogła Izba Na-
sza indulgere cokolwiek czasu, wize co in-
tuitu solwuis Sepsy do dnia Jutrze-
szego.

Die 14 Sbris. Sobota. JmPan Mar-
szatek, tedy in hoc arenoso Stadio Obrad Pu-
blicznych dla uzynionych prekusodiiyi,
feliciori passu progredi nie mozna, wize dla
upauktowania interea corundem obsta-
culorum, solwowat Sepsy do Poniedziatku
na rano.

Die 15 Sbris. Niedziela Vacat.
w Palacu u Jch Miu przysiegat na Uwdztwo
Wothynskie JmPan Leduchowski przesyty
Podkomorzy krzemieniecki.

Die 16 Obris Poniedziałek. Im Pan Mar-
szatek. Jako momenta czasu tym są
pretiosiora, ze irreparabilia, tak lubo wroci
się nie mogą, nagrodzić się jednak mogą, lic-
by unanimi voto żeby dalsze progressus obad
terazniejszych prosperabuntur. A ponie-
waz uix Wdztwo Krahowski ex turno do
układania Wakansow głos zabrano, tedy do
kontynuacyi tego dat głos Im Pⁿⁱ Starosie
Krahowskiemu, z tąż jednak prelustoyuz ze
zuzeray bywat, y bydz powinien, ze kazde Wo-
iewodztwo y Ziemia lub Powiat przez jedne-
go Posta powinny się w tym deklarowai.

Im Pⁿⁱ Starosta Krahowski, wyrazusz kom-
plement tenuitatis suae indicendo, opowie-
dział, ze od prelustoyuzi przez kollegow
swoich wniesionej recedere nie może, y ze
wakansu nie podać.

Im Pⁿⁱ Starosta Czchowski, intulit, ze
ktorzy mają maiora merita w Wodztwie,
nalezy aby byli pierwsi do Wakansow. Wy-
razit podziękowanie J^hkrstni za konferowa-
nie: Ligeii Imi Prymasowi Podnosi Pryma-
cyalną, oraz temusz Ligeii Imi pro solli-
cita cura o kolo dobra pospolitego, prosze
aby iako iż zarzgt, tak daley zechiał con-
tinuare. J^hkrstni Pⁿⁱ Hetmanom pro defen-
sione Majestatis et Libertatis, J^hkrstni Pⁿⁱ
Ministrom Statu zato ze vigilem Custo-
diam Praw Obyczystych mają. Im Pⁿⁱ Fle-
mingowi koniuszemu Littⁿⁱ pro facilitate w
oddaniu

w oddaniu komendy, za co mu Rappta wdzięczności powinna

448

JmP. Major Rusecki. Podziękowanie oświadczyt J. kr. Mui, że Primatiale dignitate raczyt conferre e meritissimo Cui, upraszaże orax J. kr. Mui, aby o kapelusz kardynalski dla dziecia Jmui Prymasa do Rzymu instare raczyt. Dziękował Jch muiem Pa-
nom Hetmanom pro defensione Patrie, tudzież Jch muiem P. Ministrum Statuum, osobliwie JmP. Marszałkowi y Kanclerzowi ww. koronnym, y JmP. Podskarbiemu Nad. Korony pro continua do utrzymania Dobra Pospolitego applicatione. JmP. Marszałek też Poselski ze iako od J. kr. Mui premium, tak od Rappty wdzięczności et apud posteritatem niesmiertelną odbierze Stawę. Ratione prelustodycyi pro-
sit aby JmP. Marszałek upraszał J. kr. Mui o naznaczenie Jch muiem P. Senatorow do JmP. Hetmana Pol. koronnego, aby tam materię komendy finaliter determinowali.

JmP. Sawicki Pisarz Wileński, wziąwszy głos ex turno, gdy mu JmP. Molnik krakowski interrupt, mówiące że niemasz zgody na głosy ex Turno, polski prelustodyce niebędą uspolujone, feride obstitit przy zachętym głosie, et post aliquot intervallum czasu, y paroznych disceptacyach, zmiysc się ruszywszy, tandem kontynuował zachęty głos, w którym oświadczyt się, iż iako listwo Little, tak y Władztwo Wileńskie hui et nunc

zadnych niema do podania Wakansow, tylko obli-
gane jest podzielić J. K. M. i, za konferowane
Uwaga, y kasztellani, Ustenskie Dignis w
K. p. Proceribus, obliwie do tegoż podzi-
kowania J. K. M. Instytucja dala od Uwaga
za konferowane Podskarbitwo W. W. Lito godne
mu Ministrowi, który swoję przeczorną appli-
kacyę, dawne abusus y Depalitacyę na Etach
poznosił, a przeto aligkozych profitow K.
p. p. ucyznit wynalazek.

Jm. P. Manzatek chciał daley ex turno
dawać głosy, ale Jm. P. Stolnik krakowski z
Jm. P. Zienowiczem, y z niektórymi Postami
Halickimi, Bractawskimi, y Czerniechowskie-
mi temu obstiterunt. uszyby zaś insi Jm. P.
Deklarowali się ex turnum nieustępić. atak

Jm. P. Manzatek in spem utatwienia
try kontradykcyi solwował sepyę in Cra-
stinum Salvo Turno.

Die 17. Obris Wtorek. Jm. Pan Mar-
zatek zagait sepyę ubolewając super
iactura drogiego czasu, a oraz insistendo pra-
diusitate, y swoię przy solwowaniu sepyi
wczorayszcy prelusitodycyi, dat głos ex
turno do uktadania Wakansow Louriatowi
Osmianskiemu. gdy tedy chciał mówić:

Jm. P. Kopei Karbny Litewski, obstiterunt
temu, tak Jm. Pan Papięta Starosta Wołpiniski,
ialo, y Jm. P. Zienowicz tudzież Postowie
Czerniechowscy, domawiając się ze niepozwoły-
no głosy per turnum, y do Ładney Materyi.

poli

450.

poki prekusodycy Antecedenter Zaniezione,
ex integro nie będy uspoloione. a tak gdy
Jmł Pan Manzatek y cała Izba upperswadowai
nie mogli contradicentibus, aby byli Superse-
dowali od swej kontradykcyi, Solwowat
Sepy in Crastinum.

Die 18. Obis Szroda Jmł Manzatek.
kiedy uix non dubia, ale certa spes iest uspo-
kojenia zaniezionej, w Izbie prekusodycyi
wzyledem kommendy, poniewaz uix iest rezo-
lucya, aby oddai Ordynans, wice in adrendo
swoiej przy Solwowaniu Sepyi prehanuyi
dat głos ex turno do ukladania Wakansow
Patriatowi Lidzkiemu.

Jmł Starosta Wolpiniski contradixit gło-
som per Turnum, polii de plano prekus-
odycy nie będy uspoloione. toz samo Jmł P.
Lienowicz, Kalinowski, y Postowie Czernie-
chowski intulerunt. Potym.

Jmł Stolnik krakowski niezabieraigc głosu
interlocutorie powiedzial, ze nie dosyć latym
aby byt oddany Ordynans, ale trzeba aby y
rzecz sama oddana byta, quomodo zas fi-
et istud wiedziec niemozna, a ialso dotąd
omni aequanimitate przy prekusodycyach
stawat, tak gotow iest zerwolc, aby dalze
preliminaria byty kontynuowane, byle byt
aspekrowany, ze Jmł Manzatek do kadney
materyi nieprzystapi, az kommenda zui-
petnie ad satisfactionem legitimorum Po.

testatum uspokojona nie będzie. Zerwoliti
zatem wszyscy; aby Imb. Marszałek dekla-
rował. Na co Imb. Marszałek reposit, iż
gotow jest oddać ordynans u siebie Złozony
z rozkazy Hkr. Mui prawi regulamine in
militariibus między maiestatem y Hetma-
nami; a tak perturnam glos dat Powia-
towi Lidzkiemu.

Imb. Scipio Marszałek Lidzki, ponieważ
Zadnego wakansu do podania nie ma, tedy u-
prasza aby Hkr. Mui Dignitarstwa y Urzędy
Litewskie według Prawa Terrigenis tej Pro-
wincyi konserwować raczył.

Imb. Tyżkiewicz Pociel Wilkornirski przy-
mouisz się do prekusodycy Ich m. p. kła-
kowskich, powieść, iż Powiat Jego zadnego
nie ma wakansu

Imb. Oginski Podstoli Litewski z Bracta-
wskiego Powiatu intulit że nie ma zadne-
go Wakansu

Imb. Regent koronny z Sanioimirskego
rekomendował ad Iustitiam distributi-
vam Hkr. Mui tak Imbana Marszałka Jch
terazniejszego, ialso y przeszłego Imbana
Podskarbiego N. korony, tudzież Jmnych
Ich mui z swego wojewodstwa według
Instrukcyi na Podkanclerstwo rekomen-
dował Imb. Lipskiego Prezydenta tera-
zniejszego Trybunatu. Podat pro Vacanti
Viceinstygatoryz koronny, y Chorggieu
Lancerny y Dobra krolewski, które Imb.
Deregowski Criminosus trzyma.

Imb.

452.
Jm. P. Masalski Poset Grodzinski, podzię-
kował J. Kr. Mui za dane Wakanso emeritissimis
civibus, upraszał aby Donataryj w Ekono-
micy Grodzinskiej przez Ekonomow non aggra-
ventur, tudzież aby pretensya Jm. P. Strys-
kich uspokojona była

Jm. P. Chorzey Nad. Litt. Poset kowinski
tudzież.

Jm. P. Luszyna Poset Upitski, powiadziat
ze zadnych Wakansow do podania nie ma.

Jm. P. Cinski Lowczy Nad. korony Poset
Sieradzki, podał kasztelanu konarska,
Sieradzka, do ktorego rekommendował kole-
gę swego, Jm. P. Maczynskiego, Starostę
Klonowskiego.

Jm. P. Grabski Podkornowczy y Poset Łeczy-
cki, na Podkanclerstwo rekommendował Jm. P.
Lipskiego, J. P. Blumentala ze przeciwko
Prawu rzędzi się w Łupach officium podał
pro vacanti.

Jm. P. Odabowski Poset Zmudzki, powi-
tał J. P. y Jm. P. Manxatha, podziękował
za konferowane w listwie Litt. Wakanso,
osobliwie ze przez Jm. P. Podkarbiego te-
razniejszego Litt. uszeleć abusus, y depa-
ktować przed tym praktykowane są pozno-
szone. Dziękował y J. Kr. Mui pro sollicitudine
w uspokojeniu prelustodyji, y Jm. P. ko-
niuszemu Litt. za Łatwość w oddaniu Or-
dynansu, za co Rz. P. powinna Mui pe-
rennem gratitudinem.

Die 19 Obris. Czwartek. Im Pan
 Marzatek, continuando cursum dat głos
 Alwóztwu kijowskiemu. Niebiorąc głosu
 Im Pan Podkomorzy kijowski, ale się referując
 na College swego uczynił prehestodyę, aby
 ante omnia była Correctura Trybunatu korony.
 Im P. Woronicz wzięszy głos, uitał
 Jzby, y Im P.^a Marzalka, instabat do Łaski Jz-
 kstui, aby Honory y Urzędy Województwa
 kijowskiego, oddawane były Terrigenis tegoż
 Województwa. A ponieważ toż Województwo,
 dla szupłotii prowentow swoich nie może
 mieć Salariatos Deputatow na Trybunat
 y na inne Funkcyę, przeto upraszał, aby Jz-
 kstui raczył Łaskawie Supplere hunc de-
 fectum pane benemerentium. Receps Anni
 1717 favore Jhmów PP. kasztellana y Podko-
 morzego kijowskich uczyniony, aby był uspo-
 kojony. A chom mendował Łaskę Jhmów
 PP. Gablorouskich, Leduchouskich, y innych
 osobliwie Generala de Boyen kommandan-
 ta Białocerkiewskiego. Wzylędem kommen-
 dy uczynił prehestodyę, aby Władza He-
 lmańska była uspolojona według Prawa
 Anni 1717. in toto. Im P.^a Biskupa kijowskie-
 go, y Całą Kapitułę Łascę Jzkrstui insy-
 nuował.

Im P. Starosta Halicki, y Poset, do-
 wał anrow, biorąc głos, opowiedział, iż Pie-
 mia Halicha Ładnego nie ma. Na walu-
 ige zaś Podkanclerstwo koronne rehorn-
 mendował Im P.^a Lipskiego. Pro Domo
 Sui

244.
na także był Oratorem, do Łaszi J. H. r.
M. zastugi Jm. P. a. Marszałka Łabcaige,
tudzież recepsa Niemierowski. Ma-
tenja kommendy, aby była ex integro
uspolojona, kommandanii y oficerowie
w Regimentach aby byli Słacka, kato-
licy dopominat się

Jm. P. Starosta Chetmiski y Poset.
domawiał się aby kommenda nie tylko
in scripto, ale in facto według uszora-
szej Sponsyi była uspolojona. Wahan-
su żadnego nie podał

Jm. P. Malinski. Poset Wołhynski
Powitał Izbę y Jm. P. a. Marszałka. Dzięko-
wał J. H. r. M. za konferowaną Pry-
małyalną Godność w Dom Zasturony, tu-
dzież za Województwo Wołhynskie
Jm. P. a. Leduchowskiemu, upraszał aby
kasztelaniz Wołhynską, raczył confer-
re Jm. P. a. chorążemu Wołhynskiemu

Jm. P. Podkomorzy y Poset Podolski
za konferowaną Prymałyalną Godność
e merito Antistiti, Dziękowat, a oraz u-
praszał, aby J. H. r. M., raczył Instancje do
Ojca S. i, żeby też merita Cardinalitii
Purpura ornare raczył. J. H. M. i. P. P. a.
Marszałkow Izby terazniejszego y prze-
szłego, tudzież Jm. P. a. Marszałka y kan-
clera W. k., także Jm. P. a. Regenta Korony.
Łasce J. H. r. M., niemniej Jm. P. a. Biskupa

kamienieckiego rekomendował. Na Pod-
kanisterstwo Gm. Lipskiego promował.
Gm. Wojewody Podolskiego, y Gm. Mie-
cznika koronnego erogowane Sumptus
na kamienie, aby były nadgródzone
instabat. A że Summy ca. Senatus Con-
silio naznaczone na restauracyę ka-
mienicką, nie są przez Gm. Podskar-
biego Wsk. zapłacone, więc uprasza
aby Gm. Manzatek o to z Gm. ca.
postulował. Gm. Głowera Inżyniera
kamienieckiego do Nobilitacyi, także
Putlownika Samara zalecał. Preten-
sye o kunegundę, tudzież subieporow
Nieb. Gm. Lanikorskiego Podkomo-
rzego Krahowskiego, Lasce Wskr. Mui in-
synuował.

Gm. Scipio Poset Smolenski, z adnego
Wahansu niepadał, ale Wskr. Mui rekom-
mendował Gm. Manzaśka Izby, Jch Mui
P.P. Commisarzy do Traktatu Warza-
wskiego, Jch Mui P.P. Wołtowiczow, y Gm.
Podkomorzego Smolenskigo Chrapowic-
kiego aweterana, siedmnaście razy na
funkcyi Poselskiej bywałego.

Gm. Wołowicz Poset Starodubowski
Prosi aby Urzędnicy Ziemi y Grodzey
tego Powiatu mieli paritatem z Urzę-
dnikami Województwa kijowskiego, y
Czerwiehowskiego.

Gm. Ziencowicz Poset Polochi z adnego

Wahansu

486
wakansu Województwo nie padać, ale upra-
sza, aby *Legis non vacent*, y aby *Hkr. Mi*
racyt konsekrować przy Prawach w Pokoju
Subyek. Poddanych, upewnając, że przy do-
stoinstwie *Hkr. Mi*, *etiam si mori oporteat*,
non reformidabit.

Jm. P. Potocki Starosta y *Poset Belzki*
upraszał tyłko, aby *Dignitarstwa y Urz.*
dy tego Województwa *Terrigenis* we-
dług Prawa. były oddawane.

Lizet Jm. Radziwiłł *Poset Nowo-*
grodzki, powiedział że nie zabierając cza-
su, *ex turno defert*, iż w tym Woje-
wództwie żadnego wakansu nie masz.

Jm. P. Kotontay *Poset Wołkowyski*
zastugi s. p. *Jm. P. Zawiszy* Wojewody *Min-*
skiego, tudzież *Jm. P. Tutowskiego* na
dwóch *Seymach* Sekretarza rekommen-
dował. *Podskarbstwo Nadworne Woł. Lito*
aby nie było tyłko tytularne, ale in a-
ctuali exercitio instabat.

Jm. P. Bogusławski Starosta y *Poset*
Plocki, powiedział że wakansu w woje-
wództwie jego nie masz, do Łaszi *Hkr.*
Mi rekommendował *Jh. Mów P. P. Mi-*
nistrów Status y innych.

Jm. P. Sahoriz *Poset Witebski*, nie-
mając żadnego wakansu, to tyłko intu-
lit, aby in *Collatione Dignitarstw, y*
Urzędow. positiva Lex obserwowana była.

Jm. P. Rudzki Podkomorzy y *Poset*

Czerski. Podziękowawszy Izbie, że tandem
ad observanda preliminaria. Zgodnie we-
ług Prawa przystąpili, podziękował nas
y H^okr. M^{ci}, za konferowaną Godności Pry-
macyalną, emeritisimo Antistiti, uprasza-
jąc aby H^okr. M^{ci} do Rzymu o Purpurę
Kardynalską, dla X^{cia} Jm^{ci} instare ra-
czył. Pierze mnieysza korona, aby confe-
ratur Jm^{ci} Lipskiemu Prezydentowi
Trybunatu Koronnego. Rekomendował
Jasce H^okr. M^{ci} Jm^{ci} Wojewodę Mazowie-
ckiego, Jch M^{ci} P^{ri} Ministrów Status, y
innych, także Interes kuregundę. Ad
extremum intulit, że Cała Prusnaya
Wielkopolska, ma ciężzli Wakans pro-
aggravationis podatkami, et in aequalitate
in aequalis contributionis, osuadczając się
że etiam cum discrimine Rymu suo tempo-
re o to się upomni.

Jm^{ci} P^{ri} Podkomorzy y Posel Warsza-
wski, Przymawiając się do Wakansow, in-
tulit, że Ziemia Warszawska płaci na Rok
Podatku Szeszdziesiąt Tysięcy lubo iest
szczupła in sua circumferentia, a woda-
ranie soli nie iest proporejonalnie loko-
wana, prosi aby aequaliter mogła gaw-
dere solę iak Ziemia Pomska. X^{cia} Jm^{ci}
Prymasa aby H^okr. M^{ci} raczył promoverę
ad Cardinalitiam Dignitatem, tudzież
X^{cia} Jm^{ci} Biskupa Kralowskięgo wysta-
bat, ile kiedy tantorum Virorum merita.

czymby wiecej Aegyptu miała premiare
u siebie nietylko, musi quodere in ca-
teris. Jak Mów P.P. Ministrów Statūs et
Bellī rekomendował do Łaski J.Kr.Mui,
Liczeży mniejsza koronna, aby konferowa-
na była Jmł^o Lipskiemu upraszał. Jmł^o
Wojewodę Mazowieckiego, y Collegow swo-
ich Distributivā Justitiā J.Kr.Mui za-
lecał, tudzież Jmł^o Generał Grzego-
rzeuskiego. Receps Niemirowski Jmł^o
Wojewodę kijowskiego, aby mógł sortiri
effectum instabat. Satisfakcyja także
aby była Subiektorom S.p. Króla Jmł^o Ja-
na. Jak Mów P.P. Jabłonowski Poto-
ckim, Boratynim; tudzież aby tandem
Eliberatio Territorij Elbingensis subse-
quatur, sama ratio et Justitia urget. Szar-
ze w Regimentach Officya na komorach
aby katolikom były oddane Domnauialsig
Względem przedstawiania Prowincyi Wiel-
kopolskiej kontrybucyami, takowgix, iako
y Jmł^o Podkomorzy Czerski uczynit pro-
kustodyya.

Jmł^o Starosta y Poset Wisli, załatw
na Wiolencye, które Officerowie Brande-
burscy attentant gwałtem na Sarmarkach
y po Drozach zabierają Szlachte, y innych
obywatelów Polskich, instabat aby się na
konferencyi z Ministrami tego Dworu u-
pomni o to, y aby tak Labrani wydani byli

z Regimentow, i alio tex aby in futurum
takowoc gwałty niedziały się. Poddanstwo
z Dobr Szlachetlich zbiegi do Dobr Duko-
wnych y krolewskich trudno moze windi-
cari a osobliwie z Dobr OC. Kamiedutow Wy-
gierskich, wiez upraszat, aby JmP. Marka-
tek prywatnie raczył o to mowić z Przeto-
ronym Wygierskim i alio tu przybydzie. Wa-
kansu Zadnego nie podał, ale tyłko upraszał
aby czas non vacet w Izbie, ile kiedy pra-
kustodycy o kommendzie jest uspolojona,
y iuz wiecy nie pretendi nieporowno. Za
Jch mimi XX Biskupami Płockim, Kamie-
nieckim, y za JmP. Lipskim, któremu dekla-
rowane jest Podkanclerstwo do Lasli Główni
institui.

JmP. Starosta Cieszanowski, Poset Wy-
szogrodzki, w akansu zadnego nie podał,
ale tych Urzędnich do Lasli Główni re-
kommendował, których Jch mimi przed nim
mowięcy rekommendowali.

JmP. Zabicki, Choręży y Poset Zakro-
cymski. W akansu zadnego nie podał, pre-
kustodycy zaś uziywał Ratione Coequayci
w podatkowaniu, zgadzając się z Jch mimi
PP. Podkomorzemi Czerskim y Warszaw-
skim. Zasługi JmP. Ławiszy Marszałka
tey Izby, alpotym Wudy Minskiego, y in-
nych Jch mimi rekommendował.

JmP. Krasin'ski Poset Cieszanowski. Wa-
kansu nie podał zadnego, ale tyłko upra-
szał, aby Prawo o administracyi cel, któ-
re teraz dysidenii Impofesjonati, y Żydzi

brzymią, nie awakowało. Soli Suchedniowej
 wspominał się z innemi Ziemiemi coko-
 wany. Szarze pod Regimentami, aby były
 Polakom, któlihom dawane praeusto dicit.
 Ze Starostwo Arisztie korsztem Gmby
 Wojewody Chetminskiego reparowane,
 aby temusz Gmii expenda natę reparacye
 były nagrodzone instabat.

Gm. Glinha Fedzia y Poset Lomzyn-
 ski, Powiedziat iż w Ziemi Jego ty llo
 Podkomorstwo wakuie, ale to dependet od
 Cielcyi Brani o Cozrauyg. Soli z Ziemi
 Nurshy upraszat, ze zaś w Zupach z lq
 Sol Suchedniowg daig, y soluyg Wielk
 uyiggaig, y ze Zup Wielkie, y Sam-
 korszkie przez iakiego Blumentala
 administrantur, przeciw Prawu, na to się
 zaht. Gm. Podskarbi Nad. koronny Poset
 Rozanski, wyrazit podzighowanie Gm. Gm.
 ze przez oddanie Ordynansu, raczyt
 amovere obstacula seymowania, a orax
 uerynit prebustodyye, ze kiedy ten Ordynans
 Legitimis Potestatibus tradetur,
 aby to się Stato salva novella Lege
 anni 1717 in toto, tudziesz aby potym
 Napisana była konstytucya, iż iako mi-
 nisteria wszytlie Status et Belli de-
 pendent a Majestate et Repbica, tak aby
 y w. Adxa Hetmanska w tym się poczu-
 wata. Rekomendował zaty Gm. Pana

Wojewodę Mazowieckiego, y innych jak miu-
ialo pierusi kolledzy rekomendowali.
JmP. Podskarbi Nad Litę zyczył, aby mu do-
pomógł pracy, y Spólnie z nim Jura sua
tuatur. Miasto Kralow zruynowane,
aby przynajmniej circa Jura sua ma-
nuteneatur, upraszał. Dziłował na osta-
tek Izbie, za relognię wdzignosiu,
którę Pracom Jego przesyłam tribuit.

JmP. Starosta Drohiczy, Posel Nurski
zadnego Wakansu niepodał, ale intulit
ze ponieważ JmP. deklaratowat y wielkie
xięstwo Litę sukcesywną Solą provide-
wał, tedy sine prajudicio Ziemi Jego, mo-
ze Lasławie Ziemiom innym udzielić
więcej, ile kiedy tak wielka ma być tej
soli abundantia.

JmP. Marzański z całym Solwował
sejpa, in Crastinum.

Die 20 8bris Piglek. JmP. Marza-
ński ad continuationem dat głos Wojer-
wodztwu Podlasickiemu.

JmP. Postworski Stolski Podlasia Po-
sel Drohiczy, exaggerował, że Criminalis To-
runski, powinien być być Sędzony na Sey-
mie, tak jako był Lyszczyński y Picharski
Sędzony, zgadzał się iednak aby przez JmP.
Pana Kanclerza in cuius ore veritas
Sędzona była, lubo niktorym asseporum
których nominibus parcebat diffidował.
Dopominat się o Kastellanię Podlasia, że jest
o Pana impossessionato w tym Wojewodstwie.

JmP. karw

JmP. Karwowski Poset Bielski. Jako sz zda-
 wa dwa fundamenta Rzeczy zadowolone,
 to jest zdrowa rada y własne Sity, tak kie-
 dy Materya komendy, która przeplesey-
 my irritavit, y terazniejszy Cursum
 dotąd inaniter protrahit, jest uspokojona, na-
 leży aby konstytuacya napisai ne in futu-
 rum Similia attentantur, y dla tego się do
 pominat antecedenter czytania oddanego
 Ordynansu. W ahansu żadnego niepoda-
 ale naszym wyrazit, że w Regimentach
 tak wiele oficerow, że na jedną Szarzę
 in triplo et quadruplo znajduje się ich. Wa-
 kans Sprawiedliwości na Excep. Thorunski
 rehomendowat, aby JmP. Marszałek
 upraszał JmP. Kanclerza o jako nayprz-
 szy Sprawiedliwości administracyę. Wa-
 kans promowował Domow Szlachetlich
 in Confinijs Prus Brandeburskich, z których
 per vim Lotnierz Brandeburscy zabie-
 raiz Ludzi, jako to swiezo uczynili, o czym
 list czytał, y deklarował podai Regestr.
 Upraszał aby JmP. Marszałek mówił o
 to z ministrem Brandeburskim, y upo-
 mniał się tego, że maigc asystencyę Lot-
 nierz Pryncypala Swego, wazy się tu pod-
 czas Syumu Strzelai. Administracye w
 Ekonomiach, y Szarżach w Regimentach, aby
 szlachta katolicką trzymali. Recepsa Lubo-
 mirskich z Syumu Grodzinskiego rehom-

mendował. Także Interesą Ich Mów P.P. Sapielow y innych. O Pot. Sukcesionu do mawiał się, że Województwo ptań Podatku na Rok Dwakroć Notysię, a tyłko Tyśię Bezek Soli bierze. Miasto Kralow aby circa Jura sua et prerogativas zachowane było instabat.

Jm. P. Chorąży Warszawski, Posel Warszawski Podzięował Królowi Jm. ze Wakanse Ziemi Jego uiz rozdać rażył. Wauigie tyłko Interesą Wielkich Sułceporow S. p. Króla Jm. Jana Trzeciego rekomendował. Dla Ligi Jm. Prymasa aby Jm. rażył o kardynałsz. Go. Dnoś Instancyowai urębat. Za konsewancie Biskupstwa Płockiego Digno Prasuli Dzięował Jm. Ich Mów P.P. Ministrów iako to Jm. Marszałka W. k. apudum cum dispendio fortune, custodem Legum, Jm. kanclerza W. k. Sobie Samemu Injurium in Juribus Cancellariis nie niepretendującego. Jm. Podskarbiego W. k. aby mógł kwit otrzymać, rekomendował. Jm. Lipskiego na Podkanclerstwo. Ich Mów P.P. Generatow Pranouskiego y Przegorzuskiego respektowi Państwu insenuabat, y innych. Sprawy Thorunskie popierał, aby była indilate Sędzona, a jeśli contumaciter, iako stychał Mądry Thorunczanie, aby na Exchucy, etiam Pospolitym Ruszeniem pospieszyć.

Jm. P. Ant.

Jmci P. Wilkowskiego Podkomorzy y Poset So-
 chaczewski, Dzięlowat Jmci P. za godnie-
 go y dawno pożądanego Prymasa. Dzięło-
 wat y Jmci P. komiuszemu Lit, za łatwość
 w oddaniu kommendy, spondendo za to od-
 Asppłey perennem gratitudinem. Na-
 Piczeć mnieysz korną rehommando-
 wat Jmci P. Lipskiego Prezydenta Try-
 bunatu koronnego. Jmci P. Sołtyka Dzie-
 kana Chetminskiego respektowi Panskie-
 mu insinuabat. Ich mnu PP. Hetmanow
 utriusz Gentis. Jmci P. Wojewodę Mazowie-
 kiego, Chetminskiego, Ministrów Statu-
 sów innych wielu rehommendował. Wzglę-
 dem co do pracy w podatkowaniu, reser-
 wował sobie głoś po uspołkoieniu pier-
 wszych prelustrycyi. Co do korektury
 Trybunatu wniesionej, powiedział ze
 Praw poprawiac nie trzeba, bo są dobre,
 aleby trzeba sumnienia naprawić si-
 daktur modus. Sol sukcesniowa za dwie
 lecie zatrzymana Ziemi, aby była wy-
 dana, iuxta contestum Konstytucji
 Anni 1664. a ze przeciwko Prawu P. Blu-
 mental Zupami rzędzi, y Markica z ko-
 mory tej Ziemi violententer expulit Jmci P. Wa-
 ligurskiego, tedy o reindukcyi expulsi in-
 stabat. Miasta Kralowa Interes promo-
 wował, aby przy Prawach y Prerogatywach
 swoich było zachowane.

Jan P. Szcrawinski Starosta Gombinski
Poset Postynski, wahansu zadnego niepodat,
ale Dzielowat za Prymacyalna Podnosi e=
meritissimo Antistiti konferowanq. Dzielo=
wat Jan P. koniuszemu Litw za latwosci w
oddaniu kommendy, za co meretur debitam od
Rzypptej gratitudinem. Praustodiebat, aby spra=
wa Thobunsha, iakoway przdzy osodzona byta.
wzgle dem soli Sukedniowey, zgadzal sie z Jm P.
Panem Podkomorzem Sochauszkiem.

Jan P. Sapieha. Pisarz Polny W. X. Litw
Poset Brzesianski powiat Jzby y Jan P. Mar=
szatka, Dzielowat Jzbie za pamieci Interepou
Domu Swego.

Jan P. Oginski Starosta Gorzdowski, Poset
Pinski, powiatu Jzby, y Jan P. Marszatka,
powiedzial ze nie ma zadnego Wahansu, kto=
rego by konnotacya mogt Jm P. powiadac Jan P.
Marszatka.

Jan P. Lindorff Starosta y Poset Miast=
owski, promowowat Desiderium Publicum,
aby bylo naznaczone Iudicium Pograniczne
z Moskwą, y Delktarowat dai' swy nato Projekt.

Jan P. Starosta Winnicki, Poset Bract=
owski, wahansu zadnego niepodat, za kollega=
mi Swemi ad gratiam Principis instabat, Dzi=
lowat zadecza Jm P. Prymasa. Miasto ka=
mieniec rehomendowat, zeby Summy na
reparacyę tej Fortey naznaczone, byly wy=
ptacone. Codo prehistodyyi antecedenster
zaniesionych Delktarowad niwuszyci' sie z
Jzby, polica Jntegro wta dza Hetmanska
uspokojo na niebedzie.

Jan P. Zawisza Wodzic Miriski, y Posel

tegoroz

466.

tegoż Województwa. witat Izbę y Jm^o Pa^o Mar-
szalka, aby wakanso benemeritis rozdawa-
ne byty, instabat.

Jm^o P. Osierka Starosta y Poset Mozyrski
dziękował za konferowanie dignis Proceribus
Województwa y Kasztellaniey Wileńskiej, tu
dzież Podskarbstwa ^{woj.} Lit^o. Interes Jm^o P.
Stryiskich iuz zalecony rehommendował.

Jm^o P. Halecki Podkomorzy y Poset Rze-
czycki, witat Izbę z Jm^o P. Marszałkiem
za Jm^o Panem Sienichim po siedmnaścieletniej
niewoli Moskiewskiej przyuroconym insta-
bat do Tasli ^{woj.} Kr^oś^ockiej.

Jm^o P. Szembeli Chorąży Sandomirski
Poset Inflantki, powitał Izbę y Jm^o Pa^o Mar-
szalka. Niepodał żadnego wakansu, ty lko
rehommendował do Pieczęci mniejszey ko-
ronney Jm^o X Lipskiego, y Desideria Ariasta
krakowa.

Jm^o P. Manieli Podkomorzy Nowogrodzki
y Poset Czerniechowski. niemając żadnego
wakansu do podania, rehommendował ta-
sce ^{woj.} Kr^oś^ockiej Interes Jm^o P. Chrapowickie-
go Podkomorzego Czerniechowskiego. Poki-
zas' awtaży Hetmanskiej Materska, y spra-
wa Thorska niebędzie uspokojona, poty
z tej Izby nie ruszy si deklarował.

Jm^o P. Marszałek deklarował ze przy-
szyciu Jm^oui Prymasie będzie oddawał zło-
zony u siebie ordynans kommandy, do ręk
Jm^oui M^o P. Hetmanow Hetmanow. Apo-
niewaz przez Arbitrow po kztach tej Izby

katasy się dzieją, tedy exquirebat assensum
iexelima więcej warty przydać, stać się
go odprawiania Sepyi, o co wszyscy Jch Mi
upraszali.

Prosit potym o glos Jm P. Stolnik kra-
kowsli, który dany mianowcy, wyrazit, iż Wo-
iewodztwo krakowskie, zatożyszy ante o-
mnia prelustodyę Windykacyi laci hono-
ris Divini przez Excep. Thoruński, niepo-
dalo żadnego Wakansu ex Turno, ale że
supervenit kasztellania Sąddecka, więc
do niej rehommendował Jm P. Stadnickie-
go kasztellana Bieckiego, na kasztella-
nia Bieckę, trzech kandydatów podał, to-
jest Jm Pana Dembinskiego kasztellana
Oświęcimskiego, Jm P. Łowczego kra-
kowskiego, y Jm P. Starostę Peradzkiego,
iżliby zaś miata kasztellania Biecka
cedere Jm P. Oświęcimskiemu, to do Owi-
cimskiej rehommendował Jm P. Gene-
rala Czernego. Rehommendacyom zastu-
zonych Domow przydał swoje votum,
nieprzepominając Domu Jch Mi P. Tar-
tow. A że słyszał iż Jm P. krakowsli, ma
pod czas tego seymu resignować Bu-
ławę, więc, iżliby to się segri miata
instabat aby to wstąpił Jch Mi ad
triennium oddać raczył in Equestri ordi-
ne Jm P. Podkomorzemu krakowskiemu
Jm P. Lubomirski obożny koronny intulit.

ponieważ

ponieważ doszedł Sejmik Elekcyjny Podkomor.
ski Sandomirski, zaczęły aby ex Candidatis
jednemu ten Urząd cedat, to jest Jm. P. Bo-
rouskiemu upraszał.

Jm. P. Marszałek z atym Sotwował Sejmy
in Crastinum na Dziewiątą.

Die 21. Obris. Sobota. Jm. P. Marszałek
Ponieważ według Prawa o porządku Sejmowa
nia iux niektóre preliminarja przejęserunt
teraz zaś następuje gradus upomnienia
się Wakansow, więc exquirat, iezeli jest Jm.
Da całej Izby aby iść do Senatu?

Jm. P. Podskarbi Nadworny Koronny
niezabierał głosu interlocutorie wnieśli.
Jeżli edy Novum emergens wypadło z strony
Jch. Mów. P. Hetmanow przez wydane Swieże
Ordynanse do Generatow y Pułkownikow Wojs-
ka Cudzoziemskiego Authoramentu, które
directo pugnant contra Novellam Legem,
y przeciwko konstytucyi Sejmu Podzi-
elnego in toto, tedy przedstodziebat sobie
upomnieć się o to, iezeli interea to emer-
gens niebędzie uspolojone. Interea pro-
sit o Sotwęg Sejmy.

Jm. P. Marszałek z atym Sotwował
Sejmy do Poniedziałku.

Die 22. Obris Niedziela Vacat. By-
ły konferencye u Xiecia Jmci Prymaka
super emergenti wydanych Ordynansow.

Die 23. Obris. Poniedziałek. Jm. Pan
Marszałek wyraził. Jeż ustawiona przez

cały Świat Polski zgodna uterazniejszego
 Seymu początkach harmonia, y labia w
 rgle Jego z Łasli Jzby zostaięka, aby pozostali
 w Domach Braei Sprawie mogła po-
 ządane ukontentowanie iako się oto Stara, po-
 nieważ nowe interweniencye w poszedku tera-
 zniejszego Seymowania zdadzą się ad hunc
 finem obicem ponere, tedy pragnę aby te
 obstacla mogły przez konferencye amove-
 ri, solwować Sępyg in Crastinum.

Die 24. Obis Wtorek. Jmł. Marszałek
 zagait Sępyg wyrazię, iako z cięższymi
 Łalem, y nienuadgrodzoną szkodę przychozi
 natym mieyscu inutiles numerare horas,
 alei nienualezy desperować; qui dat tempus,
 dat vitam, prosi zaty m Jzby Poselskich
 o pacyencyę do dnia przyszłego solwując
 Sępyg praić na godzinę Dziwigę.

Die 25. Obis Sroda. Nizeli Jmł. Marszałek
 zagait Sępyg, Jmł. Podkomorzy
 koronny, przemówił się upraszaę ante
 omnia o Statuicyg kapitana, który pod-
 czas Tumultu Thorunskiego miał kom-
 mendę. o co wszyscy Ich Mł. P. Postowie
 unanimiter upraszali.

Jmł. Marszałek zaty m wyraził Jexeli
 komu, tedy Nam naybardziej nalezy de-
 ftere damna dierum; ale kiedy Samsz-
 try Jzby prelusodyę celeriore obrad
 Publiżnych tamuz cursum: A ponieważ

Sprawa Th

Sprawa Thorunska dnia Jutrzejszego o godzinie
 12. Dzona, komenda tez tak w celu Szymon
 Charybdis, y ta za Laską Boską Swoją we-
 zmie łowice, tak z uchronieniem młotów
 iako et cum securitate Rappley Salvis pro-
 rogativis Władzy Hetmanskiej Prawem o-
 pisanej, wice z tych racji Potwował Sępy
 do Piztku na Dziewizgę

Dzie 26. Sbris Czwartek. Tego dnia
 zgodziła się Sprawa Thorunska, na któ-
 rą o godzinie Dziewizgłej rano, zjechał się
 do Patacu JmP. kanclerza Włk. Jch m. Lk. Ku-
 iauski, y Płocki Biskupi. Jch m. Pł. krako-
 wski, Ruski, Wołkynski, Mazowiecki, Pł-
 cki, Lubelski Wojewodowie, Kigze Witen-
 ski, JmP. Czerski kasztellanowie, Kigza
 Jch m. kanclerz y Podkanclerzy Litewscy,
 Jch m. Pł. Podkarbiowie Wielcy koronny
 y Litt. Jch m. Pł. Referendarz koronny
 / Marszałek. Poselski, Podkomorzy, Podkarbi
 Nadworny, Oborny, Regent koronny. Jch m.
 Pł. Podstoli y Skarbn Włk. Litt. Jch m.
 Pł. Czerski, Warszauski, Podolski, Socha-
 czeński Podkomorzowie, Wyżogrodzki, Wi-
 ski, Ciechanowski Starostowie, Krahowski
 Płocki, Chorzowie, Stolni Krahowski
 Podczasz Wiński, Pisarz Ziemi Wińskiej
 Pisarz Zmudzki. JmP. Lipski, JmP. Sie-
 niński. JmP. Węzyk. JmP. Podgdeck

kamienieli; Im. P. Podszdek Sieradzki; y
inni Zaproszeni; tudzież krom tego Wiele
innych niezaproszonych. Cisze Jch. M. Za-
proszoni Zasiadali w Sali Patanu na tej
Sprawie; przed ktorej Zaczęciem się. Im. P.
kanclerz W. K. miał nową Animującą uszy-
tkich do S. Sprawiedliwości; y zaraz podym
indukował P. Nagrodzki do O. S. S. S. S.
Sprawę, opowiadając tam enorme Scelus To-
runianow, przy ktorej Indukcie, prezen-
towat obrazy, iedne postrzelane, drugie
poprzedziane, trzecie popalone, inne po-
deptane. Z Strony zaś Torunianow Sta-
wał Stawat P. Boguszeuski, upraszając
o dilaucę do Poniedziatku, gdyż pryncy-
palowie Jego tak krótkim terminie nie-
chali tu być, iednak jest wiadomość,
iz Złożywszy Apellacyę od Delcretu kom-
missarskiego, y wydausz Mandat, uix wy-
iechali z Thorunia Deputati od Miasta
na tę Sprawę wystąpi. Stamtąd tedy Dekret,
aby Thorunianie reponant Inquisito-
res na Poniedziatku Sub onere Causa.
Podszdek Cisze uszywy Jch. M. Zaproszeni
których było osób 48. byli na Trakta-
mencie u Im. P. kanclerza W. K.

Mowa Im. P. kanclerza W. K.
przed Zaczęciem Sprawy Thorun-
skiej.

Kiedy Sprawa Thorunska, na cały Lurjat
głośnie, ktorej przyczynę, Pobożni Katolicy,

krwawym

krawowymi prawie optakuię Izami, y samix
 rozumni Akatolici na niego narzekaię, przy-
 chodzi do Sędu Główni Apiesiorskiego pod
 ten czas Seymowy, wyznaię osobliwą nad
 sobą Boską providenę, ze ta Sprawa tan-
 ti momenti przychodzi pod czas pouzre-
 chney tej Obrady, ze mogę mieć adjutores
 tak wielkich y godnych Ludzi Wmymb^{Pr}
 ktorych *authoritas, prudentia, et experien-*
tia fulcient infirmitatem meam. Stra-
 żny to w prawdzie głos, a głos Boski Ju-
 dicium Surysimum his, qui praesunt, fiet.
Cum accepero tempus ego iustitias judi-
cabo. Alei moderuie Kune metum, drugi
 wyrok: *Salus autem ubi multa Consilia,*
 y ta w miłosierdziu Boskim upnosi, ze
 nieprzypuszczay do tego Sędu za Apiesior-
 kę niesprawiedliwosci, paszy y chciwosci,
 ktore zwyczajnie trzymaj uszy zamknio-
 ne w prawdzie, da Wmymbanom Summi Ju-
 dicij Viris, y mnie wraz z nimi takz my-
 drość roztropności, y Rada Boska tyle obja-
 snienia y natchnienia, ze zrozumiey
 y przenikniemy do gruntu *Substantiam*
rei et facti, y tak roztropnie, opatrnie,
 y przyzwolcie do miysa, Osob, y Praw u-
 moderuigmy bilancem Iustitiae, ze na-
 stapi *Judicium, in quo nemo innocens*
periclitabitur, nemo sceleratus eludet. Przy-

łachowey attendencyi, pilności, y ostrożności; a
 nadewszystko przy Łasce Boskiej spodziewamy
 że iako Cała Ojczyzna Nasza, a w niej prze-
 racny Stan Rycerski, który z Podoyim Dyre-
 ktorem circa auspiciis Szymu Łowczyjsze-
 go pokazał zaraz, y pokazuje chwalebny,
 przykładowy razem, z życiem wziętą jedyną
 Słowem Polską Zarliwość, że ubi Dei Cau-
 sa proponitur, tunc alia omnia pro niki-
 lo putans, ipsum solum intuetur, tak
 y cały Świat, niebiedzie mógł o tym sz-
 dzie mówić. Expectavi ut faceret iudicium,
 et ecce iniquitas, et iustitiam et ecce cla-
 mor, ale przez Sprawiedliwce do Pan Bóg
 iudicatum, sciet omnis Terra, qui est
 Deus in Israel. kiedy zaś o sprawiedliwości
 w tej sprawie do każdego z Nas, clamat
 Caelum clamat Terra, et universa se-
 culorum fama loquitur, my przed Za-
 cieżiem Jey do Boga westchniemy, ut
 adsit Nobis virtus Spiritus Sancti, qui
 et Corda Nostra clementer expurget,
 et ab omnibus tueatur adversis.

Die 27. Obis Pigtek. Jm. Marza-
 Lek w Izbie Poselskiej Zagait Seppg w
 ten Sens: kiedy Sprawa Thorunsha iux-
 actu agitur w Sądach Jmkr. Mui. apesor-
 stich, y tamże per Decretum naznaczone
 reponere Inquisitiones na przyszły Ponie-
 dziatek Thoruniczanom sub onere Causa;

Kommer

Komenda tez we uszytkim juxta Novellam
Legem jest uspolojona, tedy exquirivit Sen-
tus Jch Mius iexeli jest zgoda, poysci do Jzby
Senatorskiej, do upomnienia Sg Wabansow,
y wystuckania Votorum Senatoriorum.

JmP Podskarbi Nad. koronny intulit, iz
uix na pigty Tydzien Jotendo fato inutili-
ter exas trawiemy, y na tym kalu, na
ktorym przeszte obrady sie rozbijaly do
tgd haremias. a kiedy uix Ordynans od JmP
Krahowskiego JmP Koniuszemu Litew-
skiemu do komendy Woyska Cudzoziem-
skiego Authoremantu aktu jest oddany JmP
Hetmanowi Polnemu koronnemu, nalezy aby
inter majestatem, et inter Ducalem Posta-
tem, nie zachodzily talowe emergentia,
ktoreby Juribus Rzppley mogly Derogare,
nalezy quavis adversa molimina in herba
supprimere cum manutentione Legis
Novella in toto, ktora non vanum Nomen
Lacrum, albo Dotum calio ig nazywajac,
ale jest krwiz Szlachecku erigowane mo-
numentum Libertatis, na utrzymanie y
zniesienie uszelkich przeszlych JmP
wenienyi, y nazabiezenie przyszlym. a
ze uix Jg otym z koncertowane Punkta
przez Xycia JmP Prymasa y Jch Mius PP
Senatorow, y Ministrow Status, tedy zy-
czyt aby ad executionem przyprowadzone
byly. Do Prekustodyji swojy na dniu one,

gdayszym zaniesionej. Salva gratia Jm^o Krahowskiego, et debita Ducalis Potestatis observantia, przymowit się. Ze novum emergens iest ordynans Jm^o wydany precipitanter do Regimentow, nawet y do Pwardy. J^o kr^o Mui tu zostajęcy, ięzeczub die co Gbris, przez co derogatum est Juribus Majestatis, et R^o p^o b^o, co pod gardtem zakazuie ten- ze Ordynans, zeby Officyerowie niestuchali pod gardtem niłogo, tyłko Jm^o Krahowskiego, a przez to zda się, nietylko ex^o de^o dependentiam, którą Władza Hetman- ska z Wojskiem debet J^o kr^o Mui y R^o p^o b^o, ale ięzeczub iahoby chie mieć Majestatem in honesta custodia. Zakazuie forisbe- lowania Officyerow w Regimentach, a y te należą Pryncypalnie do J^o kr^o Mui y R^o p^o b^o. Należy tedy weyrzei providetis- me R^o p^o b^o, zeby przez ten ordynans pre- cipitanter wydany, non patiatur detrimen- tum Lex Novella, od ktorey odstępić, ani ley in minimo Punio convellere niepo- zwalać deklarował się y poty do niżego nie przystępić, polu ten ordynans, p^o b^o ci- pitanter wydany, in absentia Jm^o Krahowskiego przez Jm^o Hetmana P. Korony rewołowany nieb^o dzie.

Jm^o Holnik Krahowski wyrazit, iż ia- ko wojewodztwo Krahowskie byto in ordine pierusze do uformowania Novellae Legis, tak

Wiedy

kiedy afskurowane było przez Instrukcyę
 H^o Kr. Mii na Seymiku Przedseymowym,
 o zupełnym uspokojeniu Władzy Hetman-
 skiej przed Seymem, tedy executio w tym
 Panskiej Afskuraacyi za rzecz Przedseymo-
 wą censeri powinna. Do tego z list Gm^o Pa-
 narszałka Izby Poselskiej prodijt, iż kom-
 mendy Interes uspokojony, kiedy ordynans
 Gm^o Pa krakowskiego, quondam Gm^o Pa Koniu-
 szemu Litt^u, na kommandę Wojska Cudzo-
 ziemskiego Authoremantu dany, actu iest
 Gm^o Pa Wojewodzie Płaskiemu Hetmanowi
 P. Korony oddany. Nie iest to tedy novum e-
 mergens ze in hoc fundamento Gm^o Pa krako-
 wski usus Jurisdictione sua, i wydat or-
 dynanse do Regimentow, aby Władzy Hetman-
 skiej Stuchali, zeby in disciplina militari
 Wojsko utrzymywane było. A ze wydane tez
 Ordynanse aby Ich Stuchano pod Gardtem
 kancelarya Wojskowa nienauczyła się deli-
 katnym Stylem pisac, ale albo pod ostrością
 Artykułow Wojskowych pisze, albo pod Gar-
 dtem in renitentes, co iest idem, bo każdy
 Artykuł Wojskowy, ma być zachowany pod
 gardtem. Tożas novum emergens bydx by.
 Dzi, ze officera do Murzy Hetmanskiej gar-
 nizego się violenter z gospody, z pod Kuchli
 Hetmanskiej Gwardya H^o Kr. Mii zabrata,

urgebat, z atym aby ten Officer iezeli co
winien, oddany był do sądu JmP^a Marzalka
W. K. Ze zaś JmPan Podskarbi Nad. koronny
intulit iż są punkta z konwertowane wzglę-
dem kommendy, więc chciat być o nich in-
formowany, y prosił aby był w Izbie cyta-
lane, na insze illayz tegoż JmP^a Pod-
skarbiego, ktorzy tak przeto niemogł com-
prehendere paruzę, uczynił sobie prelu-
dodycz zuo tempore odpowiedzieć.

JmP. Lienowicz Ponieważ Władza Het-
manska, tak uiełz konstytucyami dawne-
mi: ktore de Annis cytat / iest dosyć obwaro-
wana, y niepotrzebuie, aby novella lege cir-
cumscribatur, tedy instabat, aby vigor ley
integerrime był zachowany, y aby wydany
Legitime od JmP^a Krahowskiego względem
Kommendy Ordynans, non reputetur pro
novo emergenti, ktory polu in effectiva nie-
bedzie executione, deklarowat się Donie-
go nie przystąpić. Instabat Insuper, aby
zabrany gwałtem z gospody Hetmanskiej
Officer był oddany do sądow Marzalko-
wskich.

JmP. Obozny koronny. ponieważ duo
Contradictoria są tu wniesione względem
kommendy, to iest od JmP^a Marzalka,
iż ta Materya iest iux cale uspolojona,
a zaś od JmP^a Podskarbiego Nad. koronnego
infertur, iż wydane od JmP^a Krahowskiego
Ordynanse miały przynieść JmP^a Mai iahieś

nienkon

nieukontentowanie, tedy zyczyt, aby pro Anti-
doto contra hunc lapidem offensionis, o
ktory sie kilka Seymow rozbilo, wziac Novellam
Legem, a tam sie obaczy co debetur krolowi
Gmii y Rzppcey, y co nalezy Hetmanom.

Gm. kanowski. Wladza Hetmanska
ze powinna miec dependenty od Gmii
y od Rzppcey. Ig tego przyklady iawne, mie-
dzy innemi jest y ten. Kiedy Zamoyshiemu
Data Rzppca nad Woyshiem kommande
sub Interrego, we uszytkim referowai mu
sie ad Rempcam kazala, wysadzisz ad
eum effectum kommissarzow. Gwardya pro
assistencia Majestati, et pro custodia Cor-
poris Gmii powinna byc iuxta No-
vellam Legem niedenegoilana. Aby zas
wexymy y Majestatem Wladzy tej, y Wladze
Majestati non prajudicet, nalezy o tym
napisac konstytuacy in perpetuum, ile
kiedy y ordynans kommandy Ich Mm PP.
Hetmanom oddany, a iessze allegatur, ze
przez iakgi diffidenciy materya Wladzy
nie ma byc uspokojona. Obawiai sie za-
tym trzeba, aby z tej diffidenciy, nie-
wyniknely motus peiores nad przesze
po rozeszlym Strzesz Boze infausto e-
ventu tym Seymie. Zkonwertowane Pun-
kta o Gwardyi, kiedy ig od Gm. Marzat-
ka privatem komunikowane, zyczyt aby
Ich effectus non impediatur. A tym crasem
agantur agenda, novella lex manuteneatur.

y do wynalezenia mediorum usmierzenia
diffideny, aby solwowana byta Lepya wi-
stabat.

JmP. Buynicki Posel Potocki, powiata
Izby y JmP. Marszałka, instabat, aby Ordynanse Hetmanskie obseruentur, y aby offi-
cyer gwałtem z gospody wzięty, i exili co wi-
nich oddany byt do sądu JmP. Marszał-
ka Wielkiego Koronnego.

JmP. Podkomorzy Łeczycki wyraził,
iz JmP. Krahowski praeipitanter wydał Or-
dynanse do Regimentow Cudzoziemskiego
authoramenta, a osobliwie do Gwardyi, nie
podzielnawszy pierwey pro cura JmP. Królowi
w uspołowieniu kommندی, tudzież Xyciu
JmP. Prymasowi Ich Mm P. Senatorom
y Ministrom Status Sollicitissimi koto
tego praeiżcym. Urgebat aby ten Ordynans
do Gwardyi od JmP. Krahowskiego wydany
był skasowany, zycyż Stawai się o kon-
fidenyę inter Majestatem et Libertatem,
a niemniej Novellam Legem pro vano si-
mulaero; Gwardya JmP. Królowi y Rzppcy, aby
byta pod Jurisdikcyą JmP. Marszałka
Wielkiego Koronnego instabat.

JmP. Ciciiszeuski, Pisarz y Posel Li-
wski, powiata Izby y JmP. Marszałka.

JmP. Odabowski. przelożył, iz iako
Ich Mm P. Hetmani z Worsiliem zausze
dependebant od JmP. Królowi y Rzppcy, na co
allegowat konstytucyę, tak nalezy aby w ni-
cym mnt

czy m. Majestati Regia et Reipubca wladza
Hetmanska non deroget. Expediebat. wprzód
podzieliwai Główni y Rzppcy za uspoło-
jony Interes kommundy, nizeli Descende-
ro do wydawania niewczesnego Ordynansow.
merebatur et meretur y Gm. P. Komiszy W.
X^a Litr^a gratitudinem za swiadczoną Hoc in
pąsu Tatwosi, y za wystawienie Munde-
rownych Regimentow. Gwardya aby Zosta-
wata pod Jurisdycyą Gm. P. Marszałka Wo-
koronnego instabat, tudzież o wynalazie-
nie mediorum, zeby przez wydane proci-
pitanter od Gm. P. Krakowskiego Ordynan-
se non prejudicetur Juribus M^{tas} et
Reipublis.

Auszyli się zaty m. wszyscy Jch m. z
miejsc swoich, et post aliquod czasu inter-
vallum.

Gm. P. Marszałek. Juxesomy się zdali Sta-
wai in portu bona Spei, az znowu odbi-
my się in profundum procellarum et
inter Sirtes ac Charybdes Disceptationum.
Względem illacy aby czytane były Punc-
ta z Jch M^{tas} P. P. Hetmanatna z koncer-
towane, odpowiedział: Ze w tej Izbie jest
infra Dignitatem Funkcyi Jego y Jch by
czytai Public Projelita, chyba te które cum
Deputatis do konstytucyi formantur. Wzglę-
dem officjera pod Warte wziętego, reposuit.
ix mowit z Gm. P. Marszałkiem Wk^m kto-
ry obciat Izbie Sprawę tegoz officjera.
Ze zas Sprawa Thorunska ma termin

naznaczoney u JmP^a kanclerza na godzina 8mą,
w Poniedziałek, wiec sepsy, solubował na tenże
Dzień na godzina Jedenaście.

Ordynans JmPana Krahouskiego do
Regimentow.

Adam Michotaj z Granowa Siemiaszli,
Krabia na Sktowie y Myszy, Kasztelan
Krahouszli Hetman W. Koronny.

Poniewaz Materya kominendy, tamuzca
przeszte Obrady Publiczne teraz uiz iest
ulatwiona; tedy Authoritate Wladzy mo-
iej, tak wielu konstytuuyami obwarowa-
ney, daig ten moy Ordynans Jch MmP^o
Generatom, Putkownikom Oberixterley.
Enantom, Majorom, kommandantom Re-
gimentow Pieszych y konnych Woysha Lu-
dzziemskiego Zauiggu Jch Mui y Rzppty;
tudzisz awzrelkicy Szarzy Officyerum, aby
za doysciem onego, odtyd niewazyli sie
pod gardlem Zadnych innych Stuchai
Ordynansow, tytko Hetmanskich, ani
krugrechtow formowai, officyerow for-
skelowai, albo kasowai, tytko prze-
za Ordynansami Hetmanskiemi. Dope-
roz Raportow ni komu czyni nie maiq,
y Tabelli Regimentowych odysai, tytko
mnie punktualnie, y kolledze memu ne-
mine excepto powinni, pod serowosig Ar-
tykutow Woyshowych, y nieodwrotnym sz-
dem zabecam, upominaiq serio awzryblich
wyrszey y nizszey Szarzy Jch MmP^o Officyerow,

ix zadn

iz żadna obrona, ekskuz, ani racya akceptowa-
na nie będzie, tylko venitentes, według Pra-
wa, y Artykułów Woyshowych, karani być
do exemplariter. Działo się w Dziłowie
Dzie 20 Sbris 1724.

A. M. Sieniauski
k. k. H. W. k.

(LS)

Dzie 28 Sbris. Sobota Vacat. S. Simo-
mona Judy Swięto. Wpr. m. Stuchat. Msz.
S. w. Patau. Po obiedzie użycia Jmci Pry-
masa była konferenya

Dzie 29 Sbris. Niedziela Vacat.

Dzie 30 Sbris Poniedziałek. Jm. Pan
Marzatek. Iexeli iednemu iednego dnia
Mrata tak znaczny przyniosta Okhod, ze
narzekai musiat. Amici diem perdidimus,
daleko bardziej Nam indolero nalezy, kiedy
uix pięty tydzień in fructuose trawiemy.
Iax wszystko, ktore tylko dla ulatwienia
prekubstodycyi requiri mogły wykonywaię
się media. A zaty m. non restat tylko iść
na górę dla upomnienia się Wabansow,
y wyistuchania Votorum Senatoriarum,
pyskat się tedy iexeli iest zgoda iść na
górę. Ich m. P. Postouie conelamarunt Zgoda,
niektorzy zaś contradiebant, ale albo o glo-
ry, albo o solwowanie sepyi prosili. y tak
Jm. P. Marzatek niemogge dysonos
componere sensus, in spe ze P. B. B. B. B. in-
spirabit spiritum Paup. solwabat sepya.

in Crastinum, na godzinę ósmą praeire.

Die 31. Mensis Utoris. JmP. Marszałek wyraził iż bynajmniej nie wątpi, że w całej Izbie jest animus et mens una, ut sit bene Patria, utque iako Corpus sine anima, tak Rzeczpa sine consilio Subsistere in vigore nie może, tedy upraszał, aby ad formanda consilia praemittere praemittenda y isci na górę.

Conclamantur Jh tñe Zgoda, ale niektorzy contradixerunt proszce o głosy.

JmP. Podkomorzy Zakroczyński interlo-
cutorie przymówił się, iż nie masz zgody na to, aby miały być dawane głosy, które tylko dispersiones, et irritamenta w Izbie causant, ale raczej instabat, żeby repositis Disceptationibus isci na górę.

JmP. Czach, Stolnik Wołhyński, Posel Bractauski, także interlo-
cutorie odezwat się, iż polni komenda in toto iuxta Novellam Legem uspolujona nie będzie, poty na górę isci nie można, ponie-
waż Interes Władzy Hetmanskiej, za swoy własny Rzeczpa obzieta.

JmP. Marszałek pytał się po kilkakroci, iezeli jest Zgoda isci na górę, ale JmP. Czach y JmP. Krosnowski contradicebant.

JmP. Stolnik krahouski interlo-
cutorie wniost. Iezeli jest statumowana activitas, tru-
dno głosow Zabierai, iezli zaś seus, prosił a-
by były dawane. atak JmP. Marszałek dot głos.

JmPam

JmP^o Chorgremu Halickiemu, który
 podziękowawszy JmP^o Mui, za ułatwienie In-
 teresów, y oddanie kommندی Jch Mm P.P.
 Hetmanom, wyraził iż się spodziewał, że I-
 zba wezmie czas ad operandam Salutem
 Publicam, alieci niepotrzebne Sentymenta
 wbrew Prawu wniesione ratione aesi prae-
 pitanter wydane go ordynansu od JmP^o kra-
 kowskiego, tamże cursum obrad. Czytał
 konstytucje anni 1583. et 1654. o Wła-
 dzy Hetmanskiej, koncludując, aby Jch Mm
 P.P. Hetmani mieli Supremam nad Wo-
 yskami independentem potestatem, a oraz
 deklarował się nie ruszyć z miejsca, polu w
 tym in toto władza Hetmanska, nie bę-
 dzie uspokojona

JmP^o Czaili Stołnik Wołyński, powita-
 wszy Jch y JmP^o Marszałka, przymówił się
 do Władzy Hetmanskiej, iż iako tak wielu
 symonów była dolendo fato Charibdis, tak
 kiedy za Taszą JmP^o Mui, który verus dicitur
 pater Patrie, jest uspokojona, należą
 nieskonexane Panu zato Dzigli. A że ten
 ordynans kommندی za Cooperacyą
 JmP^o Podkarbiego nad koronę, jest odda-
 ny, zaczęły meretur gratiam ku Dzigli
 obligationem. Zyczył aby pro Anticato
 wszelkiej dysensyi wzige novellam
 legem, a nie wchodzić Daley w niepotrzebne
 koncertacye, co łazę łaz lex novella, exacte
 obserwowac.

Jmł. Eperiasz Poset Zmudzi, powiat J.
Łę y Jmł. Małaszka.

Jmł. kurdwanowski, Kolskie Belski
intulit, iż nie wie, żeby się taki znalazł,
który by percalcata Legem Novellam, an-
tiguos chuiat renovare abusus, ale o tym
radził expedit, ne quae tranquilla esse viden-
tur, nocitura quiescant, żeby przez formo-
wanie Nowych Praw, Miarę nieupadły. Cy-
tował konstytucję o Gwardy allegorbanę
a jako infundamento dawnych Praw
formowana Lex Novella, tak czytyt iey się
trzymaj, y przeczytawszy Punkt o Władzy He-
tmanskiej, instabat, aby Wojska plene
y z Gwardy. Subsint Kommandzie Het-
manow, ponieważ Majestatem non se ex-
cubis, et circumstantia tela, quam tutan-
tur Amor. Upraszał Izby o animadwer-
sję nad tym, że jest wzięty officer z gospo-
dy pod protekcją Hetmanską Zosłazcy,
a oraż aby był uwolniony instabat. Ordę-
nans Jmł. Kralowski, non prejudicat
Juribus Majestatis, którym się zaś officy-
erom, położony w tym ordynansie rigor
niepodobna, to niech nie służą; atak na
Ich miejsce Szlachta Katolicką w Regi-
mentach mieć będą miejsca. Intulit na-
ostatek że Władza Hetmanska nad Wo-
jskiem powinna być independens.

Jmł. Pogroszewski, Podjędek kamie-
niceli. Instabat Super iniqua sorte czasu Daremma

Daremnie Strawnego, instabat, aby in pre-
 liminaribus, te które się uprzotnety uyl-
 czyszy. Daley procedere, ile kiedy vindica-
 tis Lasi honoris Divini przez Sąd aktual-
 ny Sprawy Thorunskie, kiedy kommen-
 da oddana, y kiedy Ordynarya Ostrogska
 in spe uspołowania. zyczyt nieczynie per-
 disceptationes inutiles dalszych dysensyi,
 et non luctari cum fatis, ale iść na górę.

Jm. P. Starosta y Posel Wilkomiński intu-
 lit. kiedy uix kommena przez oddanie ordy-
 nansu uspołojona, nil aliud requiritur, tyl-
 ko unia animorum, od ktorey pendet Sa-
 lus Publica. Zyczyt aby iść na górę, y uz-
 stuchai Dignissimos Senatorum Sensus
 a z nich wzięte mensusas dalszych obrad.

Jm. P. Lopałki Posel Ciechanowski Na-
 vis oneraria Władza Hetmanska, ponie-
 waz za Tasz, Płk. Mui Szczerliwie pozg-
 danego dopłynęła Portu, Sprawa też Tho-
 runska aktu Sądzi się, non restat tyłko
 według Prawa iść na górę, gdzie aby Jm. P.
 Marszałek doniosł o obywatelach Woje-
 wodztwa Mazowieckiego gwałtem przez
 Ludzi Brandeburskich pod Regimenty
 Zabranych upraszat. Insistendo zaś pra-
 kustodyci Jch Miuw. P. P. Mazowieckich
 aby po Regresie do tej Izby mogła sub-
 regri idempatis w podatkowaniu praw-
 stodiebat.

Gmł. Holnik krakowski. Zda się być
 Izba ta unius negotij, kiedy w ziguży przed
 się trzy przekusody, onych do tąd uspokoić
 nie może. Ze expectatio Populi, iuxta terax
 zostanie uhontentowana redijt ad Potesta-
 tes Legitimas, kiedy Sprawa Thorunska
 agitatur, y kiedy Ordynacya Ostrogska nie
 trudni, spes erat. alisii novum emer-
 gens iahies respectem ac si precipitan-
 ter wydane go Ordynansu Hetmanskie-
 go wypada. Intulit zaly m iz niuwo-
 dzę się, ulla parcialitate, y dalekim by-
 dze a fada adulatione, recta conscientia
 mowi. ze Polacy Polakom difidunt, nie-
 pozwalaję, aby Swardya pro custodia Cor-
 poris Hetr. Mui naznaczone, pod kommen-
 dę Hetmanską zostawata, lubo tak Het-
 mani, iahy y kardy. Sanguinem litare
 pro seueritate Mui gotow. Za krola Gmł.
 Michala, Swardya malaxata do kommen-
 dy. Co się zas tyce inwestygowania poręci
 iahy się obracaję, na to jest kommissya
 Radomska naznaczone. Kiedy za tym
 Swardya jest w kompucie Woyska Rzymskiego
 a zaleosy niema subese disposycyi Het-
 manskiej. Deklarowat się ad extremum
 nie ruszyć na gore, polu Wladza Hetman-
 ska in praesentis cum omnibus suis privi-
 legiis iuxta Novellam Legem uspojojona
 nie będzie

Gmł.

- Poset Linski, niewchodzący

inter

inter oracla Magnorum Syorum Civium,
 zyczył, aby nie tracił nadawemnie Drogiego
 czasu, ale iść na górę ad prescriptum Regem,
 gdyż ma w Instrukcyi praedictum, aby na
 prolongacyi Symowania, ultra spatium sex
 hebdomadarum niepozwalai.

Jm. P. Regent Koronny. kiedy zbliża się
 czas do zamierzonego kresu, a iestże nie się
 in Publicum nie zrobito, nalezy Samiem
 skutkiem agere agenda, nie traci nadziei
 melioris eventus. Nalezy podzielić J. K.
 Mui za ulatwienie dotąd obrady Publiczne
 trudney Materji Komendy, nalezy Ju-
 ra Majestatis, et novellam Legem ma-
 nutenere. Ponieważ zaś bey Rzbie tyłko
 quantitatem et qualitatem woyaka deter-
 minowai competit; Ordynary zaś Jego Ma-
 jestati z Jch Mm. P. Hetmanami Incum-
 bit, a ztąd niepowinni być Hetmani in-
 dependentes a Mtle et Repbca, zyczył te-
 dy non morari felicitatem Publicam iść
 na górę, a tak benedict Dominus operi-
 bus nostris.

Jm. P. Poset Wołhynski. aby
 co miało tamowai obrady Publiczne, post-
 lot discrimina rerum, iako tego niespo-
 dziewał się, tak ne incidat Rzba in Cha-
 ribdes Discriminum, zyczył iść na górę,
 podzielić J. K. Mui. Za uspołnienie
 komendy, obserwowai per omnia No-
 vellam Legem.

Jm. P. Scipio Starosta Lidzki wyrazit,

Iz Seymowanie teraznieysze in autumnali tempore agituięce się, powinno było przynieść Doyrzalę obrad Publicznych twoi, alieci mia- sto tego zbieraig się acerba Dysensionum uro, niepamiętaig nato, że zgoda y iedności ięst prawdziwym Consiliorum Eternentem. a. iako dawne Prawa, tak et Novella Lex, non propter Luctam ięst postanowiona, tak zy- czył, aby Jch Mę P. Hetmani niechcieli się refragari, sua Jura tuendo. a że Jm. P. Marza. Tel. dnia onegdajszego reposuit, ix Punktow na konferencyi koncertowanych, iako nie- projektowanych w tej Izbie, nec Decet nec expedit czytać, tedy zyczył iść do Senatu, a tam się najlepiej dowiedzieć, iezeli aliquam ma Luctam, y iezeli Hetmanska Władza, iezere nieurzędnie uspolojona. Wszak tam będy Jch Mę P. Senatorowie, którzy poprzy- sigaię, avertere, si quid Nocti Sciverint, będy y Jch Mę P. Hetmani, od nich naj- lepsza moze być Informacya, w czym iezere pretenduię uspolowienia Władzy Swoiej, alab Sublatis Diffidentij uspoloi- się ta materya, albo tam na gorze, albo post regressum w tej Izbie.

Jm. P. Podkomorzy Awarzawski. Przyto- czył Salomona Polskiego Aphorism o Kro- lack Polskich, że Jch ięst Conditio prodeho pati, et parere. Te aszytliw Stopnię, że Jch Mę adamusim obserwuię, kazdemu ięst cawno, a kiedy wzajemney potrzebuie Dzięczności, zyczył aby non morari salutem

Publicans

Publicam, et non protelare crasu, darentur
mi, disceptantur, ale iŝi ad montana do
Laskawego Pana, y ziednai konfidency, inter
majestatem ac Libertatem. Uchowaŝ Boŝe
zeby ten Sejm mial zeyŝi, tak iako przeszle
infructuoso eventu, obawiai ŝy trzeba, ne
sero medicina paretur, cum mala per lon-
gas invalere moras, czekaŝ Skutku Salu-
tarium Consiliorum Sey Izby pozostali w Do-
mach Bracia Coagwaŝy w Podathowaniu
ungldziŝy, czeka eliberaŝy Territorium
Elbingense, czekaŝ Fortecy Cehauŝy po-
zdanego opatrzenia. Sepulta morita Jch.
Miu K. P. Wollowiczow y Lawiszow Debitam
satisfactionem przez Sulepiorow Jch im-
plorant, za ktorymi instabat.

Jm. P. Wysolci, Podexarzy Sieradzki. Jako
za krola J. P. Michala, y Jana, Gwardya
byla pod Jurisdikcy Marszathowsk, tak
y teraz aby byla instabat. Sey zas Gwardyi
icxeli krol Jm. pretendit, nalezyŝie to
czyni, aby Dignitas Mtis observetur.
Ordynans Jm. P. kralowskiego, aby nie
mial co derogare Mtis et Libertati, tru-
dno o tym konkludowai. To zas pewna
ialo Jm. P. Regent koronny namienit
iz umowienie quantitatis et qualitatis
Woysha dependet od Sey Izby, Ordynary
zas tegosz Woysha, zuykta bywai per
majestatem na konferencyach z Jch
Miu K. P. Hetmanami. Zyczyt z tym, aby
nie wychodze incertamen glosow, iŝi na
gorz ad auscultanda vota Senatoria.

JmP. Kosiuszko, Poset Inflantki, powitał Izbę y JmPana Marszałka, życząc aby tak wszelkie interwenienye uspokojone były, żeby z tego Rzppcia mogła mieć porządne ukończenie.

JmP. Karwowski, Podczasy Wiski. Letargiem usypia Rzppcia, kiedy niecierpię z niecierpię pochodzi, et abyssus abyssum invocat. Nunc Symptomata, lubo się znają, duię antidota, iednak non proficiunt, kiedy ad preliminaria przystąpić niemożna dla kontradykcyi. wszak nie jest plena activitas w tej Izbie, az post Regresum. y Stuchauszy vota Senatoria, y miauszy Deputatow do konstytucyi. Zyczył iść do Senatu, deklarując się iż po Regresie, do niczego nie przystąpi, polu zupełnie materia komendy uspokojona niebędzie.

JmP. Plater Wolski y Poset Inflantki, powitał Izbę y JmPana Marszałka.

JmP. Marszałek. kiedy impropero gradu w tej Izbie czas się traci, y kiedy ad unionem Sensuum insze racye non movent, ta przynajmniej moveat, iż przez talowc dysensye niepotrzebne, może się vigor tej Izby utracić. Pytał się zatem, iesli jest zgoda iść na górę, kiedy iednak contra Sensum Catey Izby niektórzy Ich Mc kontradikowali.

JmP. Marszałek in spem Lepsey harmonii solwował sepyę na czwartek, na godziny dziewięć prausę.

Die 1. 9bris Wasat Swięto Wszystkich
świętych. 512.

Die 2. 9bris Czwartek Jmł. Marszałek.
Po tak wielu fulminantis fortunae impe-
tibus, kiedy należało spodziewać się meliorem
obrad Cursum, a szło to asociari animis niekue-
my, a tym samym zabnykamy drogę ad con-
clave paucis. Jako na przeszłych Epyach
tak y tej zapraszał aby iść na górę y pytał się
iexli jest na to zgoda

Na co gdy conelamatum zgoda Jmł. Epe-
ryasz, y Poset Lmudzki, odezwat się iż nie-
masz zgody.

Jmł. Lienowicz także interlocutorie mo-
wił: że polni uspołwienie kommendy przez
aktualną exekucyę wydanego ordynansu
Hetmanskiego nie nastąpi, póty nie ruszy się
z tej Izby Deklarowat.

Jmł. Chorzcy Płochi wżigusz y to, wywo-
dził, jako anterioribus saulis, nie było Wo-
yska kwarcianego w Polrze, ale krotowic
schmę per robur militis z Województw y
Ziem bez Hetmanow rozprzestrzeniał
granice Polskie, dopiero za króla Jmł. Au-
gusta pierwszego, kilka Tygocy, poczyło być
Nipendiaryj Militis, tandem z Dobr kro-
lewskich quartam partem procentow po-
zwolono na Woysko, y aukcyja tego Stata się,
potym za aukcyę Woyska nastąpiła y Wła-
dza Hetmanska, ale zawsze dependent

od Króla y Rzeczy. Niechiał wspominać, dla-
czego Mielecki, Wojewoda Podolski złożył Bu-
ławę, y tego niechiał allegować, iako porabra-
nych dwóch Hetmanach przez Koraków
niektórego niechiał podjąć Hetmanskiej Władzy,
aż Hetman Litewski musiał mieć generalną
kommandę nad wszystkimi Wojskami, ale
pominęwszy dawniejsze exempla, to tylko
jedno allegował, że nieśmiertelnej pamięci
król Jmci Jan Trzeci pod Wiedniem, nie tylko
Polakami, ale y postronnemi Wojskami wy-
dźcił. Za Zygmunta III. na Wojnę Turecką,
dana była zupełna władza Hetmanom,
na wojnę Turecką, ale ex post przez kon-
stytucję, była zniesiona. A z tego intulit
że y teraz władza Hetmanska ad novel-
lam Legem powinna być dependens od Jm-
ci. y Rzeczy. Per Pacta Conventa po-
zwolono dwanaście set ludzi Gwardyi cho-
wać Jmci. pro Custodia Corporis, pod Ju-
risdykcją Jmci. Marszałka Wojsk, kiedy zaś
Novellam Legem Manowiono, pozwolono dwa-
naście set ludzi Saskich trzymać Jmci. pro
eadem Custodia, y krom tego Gwardyi Re-
czypospolitey na trzy tysiące Polacy. Conven-
tya z koncertowania z Jmci. Panem Hetma-
nami niemożę prajudicare, ani majestati
ani Libertati, y oniey w tej Izbie niemożna
nie concludere, gdyż co należy ad totam Rem-
publicam, per integros ordines Icy powinno tra-
ctari, et determinari. Jeżeli zaś tak daley
będziemy postępować, iako do tego, to zniszczymy

Liby

Idem Poselsky y derogabimus y: enatorshiey et
 Supremo Ordini H. Kr. Mui. Przyjechali na
 ten Seym Ministri ab Exteryj Potentij,
 a dla niezgody naszej, niebędziemy wiedzieli
 pa co y z czym będą expediowani. Instabat za-
 tym aby obserwowai gradus Seymowania,
 y stanę post preliminaria in plena activi-
 tate, aby na Seymikaich Relacyinych, mo-
 gliśmy wiedzieli co Fratribus referre.

Gmł. koniuszy Litewski intulit. że spodzie-
 wati się przez przez czas swojej choroby do-
 skonatego uspoloienia obstarudum tera-
 znietylkego Seymowania, ale teraz widzi
 remedia graviora periculis, a ztąd obawia
 się trzeba, żeby cursus tego Seymu nie
 wypadł w ręczybę przeszłych. Sprawa To-
 runska niewątpi iż odbierze swiętobliwe
 Judicatum H. Gmł. kanclerza W. K. ale
 quia securitas Executionis hujus Judicati,
 kiedy tak wiele Dekretow przeciwko temu
 miastu ferowanych zostai bez exekucyi.
 Jest y na mieście Dansku tak wiele kon-
 wikcyi prawnych, a stukac ich niechcę, ia-
 ko to y w sprawie Subieporow nieśmiertelney
 pamięci Hetmana Jablonowskiego. Zalicz
 sepulta merita Ich Mui. P. Wollowiczow
 Lauriszow. Co do władzy Hetmanskiej, urge-
 bat, aby żadnych niebyło konwencyi, ale
 prepo iuxta novellam Legem aby zacho-
 wana była.

Gmł. kopei Skarbny Lit. nieporozumienia ma-
 terya kommendy onerari expectationem Pu-
 blicam w dalszym Consiliorum progresie

ponieważ przez aktualne oddanie Ordynansu
 o który res erat, całe Władza Hetmanska i jest
 uspołojona. Ze zaś wydane są Ordynanse
 od Jm^o kralowskiego, które Directi Ładunt
 majestatem Regiam, gdyż w nich zabrano
 Regimentom, a nawet y Gwardyi, aby niktogo
 niesłuchał, a zaś qui Dicit omnia, nihil ex-
 cludit, dla tego interest providere, aby ta
 pretendowana independentia, nie była no-
 civa Rzeczy. Teraz może się ponderare, kto
 był okazyj zerwania przeszłych Seymow.
 R^opta R^o 1590. Dala Zamoylskiemu Władzę
 nad Wojskiem przeciw Maximilianowi, ale
 iż zarządził ekspozycję konstytucyj, Anni 1593 Ma-
 sowata, znowu na Wojsko Turckie także
 władzę temuż Hetmanowi tribuit, lecz
 znowu ją revocavit. Jest kardynalne Prawo
 żeby dependant Hetmani od Jm^o i Rzeczy,
 a sub Interregno od Senatu. Nie-
 dopiero to Władza Hetmanska, wydiera
 się ex dependentia od Jm^o i Rzeczy, ale
 ta pretensja, obłata się krwią po Polach
 y rynsztokach dolendo exemplo, za tego
 to byto parcendo nominibus, tyłko allego-
 walt Skrypt ad Archivum Anni 1658, kto-
 chie wiedzieć, iako jest dependens Władza
 Hetmanska, niech ten Skrypt sobie czyta.
 Intulit z atym, iż poty z tego mieysca ra-
 zyci się y do niego przystąpić nie może,
 polu Ordynansie od Jm^o kralowskiego
 wydane nie będą rewolowane.

Jm^o Krasinski Porot Ciechanowski

wydany

510.
wydany od JmPana krakowskiego Ordynans,
non precipitanter, iako tu mowiono, ale wera-
sie po oddanym ordynansie kommendy nale-
zycie. Chciei zas, aby ten ordynans JmPana
krakowskiego był rewolowany, iest kommen-
de przywrócić nazad do ręk tego, z którego ma-
gno motu iest windikowana, y którego przed-
tym Seruum pona nazywano. Deklarowat
za tym nieruszyć się z miejsca, polki Interes-
ty kommendy ca integro niegdzie uspolojony,
iuxta novellam legem.

JmP. Poniatowski, Podczasy Łeczycki
urgebat, aby w tych incertaminibus głosow
kolizyach, brai się ad media uspolojenia
Ich, ze zas tu się magis adagata znależć
niemogę, iakoby ta Materya, o której dispu-
tatur iako ad Determinationem Caley Rzędy
należąca in plenio ordinibus była uspo-
kojona, instabat tedy aby in executione Pra-
wa iść na górę.

JmP. Oginski Podtoli Lit. Drighowat
JmP. Nui ze lapidem offensionis przez odda-
nie kommendy amovere raxyt, instabat
aby iść na górę ad observantiam Prawa,
a tam onze się każdy domowi, iexli by ta
Materya ięzere de plano niebyła satisfasta.

JmP. Wysocki Podczasy y Poset sic
radzeli. Bifarias Nyszcze illationes, mavit
iz iest dubius który by miał sensu suo
adherere. Jedną aby wydany ordynans od
JmP. krakowskiego, był rewolowany ad
fundamentum Praw allegowanych, Drugą.

aby kommenda była de plano y nad Gwardy-
ą R^ostr^o M^oi sine dependentia Ich M^oi P^o Ro-
tmanom oddana. Na utatwienie tedy tych
dysionu sensus propozycji, medium podał, aby
kiedy się tu uspokoić niemoga, iść na gorę,
et in plenis ordinibus te statere determino-
wai. Interea ordynans Hetmanski Subsistat
in statu quo. Nim ta kommenda była oddana,
mogł kto mówić, że ten ulitorego karebat ser-
wis pena cinseri merebatur, ale kiedy uiz-
teraz kommenda oddana, należy Jm^o P^o ko-
nuszemu Lito^o nietylko gratitudo, ale też
y enomia panegiryzno.

Jm^o P^o Mabatowski Udzie Porzanski
defendował władzę Hetmanską, allegując
że konstytucya przeciw niej czytana, może
się nieznać dowoi in volumine Legum, ponie-
waż przeciwko niej się protestowano. Punkt
iexli są podpisane iakiej konwenyi z Ich M^oi
P^o Hetmanami, expedit, ab onich Izba uiedzia.
Ja, iexli zaś nie są podpisane niepowinny
trudnić cursum obrad Publicznych, y prosit
o deklaracyę Jm^o P^o Marszałka.

Jm^o P^o Krolkowski Instygator Litt^o, Poset Jm-
flantski, powitał Izbę y Jm^o P^o Marszałka
zycząc prosperiorem cursum Seymowania.

Jm^o P^o Drzewiecki, Poset Czerniechowski.
Pront, aby mógł być od Jm^o P^o Marszałka
informowany, iexli kommenda iest in
toto oddana Ich M^oi P^o Hetmanom, alias
nieuszyci się z miejsca deklarował.

Jm^o P^o Marszałek. kiedy głosy czynią
irritamenta, trudno Ich Daley rozdać.

Explikowat się, że in negotio kommendy, iako miał sobie oddany Ordynans in facie Izby przez JmP^a Podskarbiego N. Korony, tak go za wolę J^h Kr. Mui. y za oswiadczeniem się przed Izbą oddat do Ręki JmP^a Hetmana P. Korony. Co tedy daley desiderari moze, penitus ex nie wie, powiedziat. Zapraszat na gorę, ale niektórzy J^h Mui. prosili o solwowanie Sępyi. po tym.

JmP. Marszałek intulit ex nie wie na czym ma solwować Sępyę, ale ponieważ Lawrze zachodzące ardua w tej Izbie resolvebantur na gorze, przeto powtórnie zapraszat, aby hunc passum lege praescriptum non morari.

JmP. Hosiński krakowski interloutorie mowit ex prosi o deklaracyę J^h Kr. Mui. ze kommenda J^h Mui. P. Hetmanom bez wszelkich circumskrypcyi, y konwencyi oddana będzie ex integro iuxta Novellam Legem, a tak J^h Mui. P. Hetmani, pewnie Padoz nie tyłko Pwardyż, ale y więcej Ludzi za swym Ordynansem ad Custodiam Corporis J^h Kr. Mui.

JmP. Petowicli Poset Czerniechowski prosi o solwuyę Sępyi in spem melioris Concordiae ad observantiam Novellae Legis.

JmP. Marszałek subintulit exquirendo Sensus co ma exyni.

JmP. Obozny Koronny interloutorie wniośt, aby JmP. Marszałek dat deklaracyę, iako na gorze upomni się oty Materyę.

JmP. Marszałek explikowat się, ex iako iest Nuga Uniwersalny Catey Zgodney J^h Kr. Mui.

tak niemożę żadnych czynić deklaracji in favorem iednych, cum projudicio dragich, to jednak deklarowat, ze przyupomnieniu się Wokansow, Doniesie Rkr. Mui, Desiderium nie-ktorych Ich Muiw z tey Izby. tandem post aliquod intervallum.

Jm. P. Marszałek in spem lepszey zgody solowat sepyz in Crastinum na godzinę osmą pracię.

Die 3. Obvis. Jm. P. Marszałek. Po tak cieszko pracowitey wczorayszey sepyi, wyrazit ix się, spodziewa prosperiores obrad terazniejszy-zych horas, upaige w miłosierdziu, y w Interpo-zycyi. Swiętych Pańskiich Tutellarium tey Ocyzy, ze tandem do porzadanego in unione ani-morum et sensuum przystąpi Izba nego-tiorum Publicorum Traktowania. pytał się zatyrm iesli iest Zgoda iść do Senatu. Na co conclamatum Zgoda, tyfko Jm. P. Eperiasz contradidit, y prosił o glos.

Jm. P. Eperiasz wyrazit ix chce iść in adorationem majestatis, ale zego fristrubey, ktory czułat, obliquie, aby do nieczego nieprzy-stępował, polu materya komendy nie-będzie uspokojona. więc upraszał, aby Jm. P. Marszałek porzedł do Rkr. Mui po dekla-racyę, iezeli iest zupełnie uspokojona. Wyrazit naostatek ix się, przeciwno pry-watnym wszelkim konwenyom o kom-mende protestuie.

Jm. P. Karwowski, Podczasy Urzli. Za.

Ledwie

520.
Leczenie nie ex profundis obumarta vota Rzplta.
miseremini mei, saltem vos amici mei. A jako
czas utracony wrocił się, niemożę, tak kiedy Con-
cilia jako anima Corpus Publicum utrzymu-
jęca zatrącone będą, verendum aby y ta Rzba
niebyła utracona, ac Libertas semel amissa
nunquam reditura, verendum y to, żeby w
tej Rzbie niebyła vox Clamantis in Deser-
to, a z atym nierzekono perditio Tua ex
Te Israel. Instrukcyja nie jest Lexpositiva
Postulata seym dana, ale tylko propozycya.
Zyczył aby reszciwy czas, nie dysceptacyom
y nie nabężyłym refutacyom ale debito
ordine postępić in Bono Publico impen-
dere. O co wolać pozostali w Domach Bra-
cia, wolać y w niewoli pod Regimenta-
mi Brandeburskiemi zostających, mać me-
dia ratowania. Ich a nieratować, jest onus
Conscientie. Aby do Króla Jmci JmP. Mar-
szalk z prywatnemi miał iść exposu-
lacyami nato się zgodzić nie może, bo
to jest contra antiquam praxim, ale ie-
zeli będzie o co, może się publice in facie
Catey Rzpltey o to domowić.

JmP. Podhomorzy Podolski, zyczył aby
głosami niepotrzebnie pro et contra certu-
jącemi nie tracił czasu Obradom Publi-
cynym ~~na~~ nauczającego, ale aby iść do Sena-
tu, y tam in facie Catey Rzpltey iestli jest
o co domowić się, wszak post regressum do
tej Izby in quantum by Ich JmP. Hetman

opowiedzieli, że komenda, nie jest uspolojona,
wotno będzie o tym rozmawiać. Leby zaś król
Jmci miał bex Gwardyi pozwoloney zostawać,
nato niegadzał się.

Jmci P. Szyska, Poset Lidzki. Affulgebat spes
szczęśliwego zakończenia Seymu teraźniejszego,
aż oto nova emergunt Symptomata
które expectationem Publicam moriantur, liczy
dy komenda z partykularney Jmci. Mui appli-
kacyi za Staraniem digne Jmci Prymasa i
innych Jmci. Mui P. Senatorow, tudzież Mi-
nistrow Status jest oddana: życzył, aby w
resztującym czasie według Prawa agere a-
genda, i iść do Senatu, bo alias deklaro-
wał się niepozwolić na prolongacyę czasu.
Życzył per omnia Novellam Legem manui-
tenere, ktorey ani meliorandi, ani augendi
ani minuendi facultatem niepozwoli.
Przechodził o Dobra Neyburskie przypo-
minat, aby nie przez Sąd Seymowy Spra-
wa o nie Discernatur, ale w Trybunale Coe-
li Lito, i w innych Ziemiach Subelli-
ach mniejszych, ponieważ te Dobra pure
Ziemiskie, i polu na to deklaracyi nie bę-
dzie, powiedział, iż post Vota Senatoria
do Ładney Jmci. Materyi nieprzystąpi.
Merita Jmci. P. Scipiona Kasztellana Jmci.
Lenskiego, według swojej Instrukcyi rekom-
mendował, i prosił, aby tę rekomendacyę
między innymi inter Vacantias konnotowanemi
singulariter do Łasli Jmci. Mui konnotować.

Im. P. Marszałek ponowił pytanie swoje swo-
ie iexli iest Zgoda iści do Senatu: Conclama-
tum Zgoda, ale Im. P. Lienowicz Poset Polo-
chi contradixit contradidit, y tak wrigt głos

Im. P. Stolnik Wołkynski Zapatruige się na
terazniejszy czas wiedzieć kady może, iż vi-
tia sunt hominum non temporum, factorum
non fatorum. Urnane iest pro primo obieto
kommandy uspolojenie, o tey ponieważ ie-
szcze zachodzą Disceptacye, kiedy inferitur tu
kiedy Hetmani powinni być Dependentes
od J. kr. Mij y z Wojskiem przyznawał, iż
taki powinni być, ale indiwisim od J. kr. Mij
y Rzpl. tęg. Allegowana konstytucya anni
1658, ktorey in volumine Legum nie-
ma, iest ad irritationem Domu Przesui-
tnego Ich Mów. P. Lubomirskich, ialso z da-
wna, tak y teraz pro libertate certujących.
Za króla Zygmunta augusta, był Het-
man Jan Tarnowski a ponim Successive
continuat ta Władza aż do tego czasu
cum arcano Libertatis. Zyczył zatem adi-
re majestatem, aby satisfat desiderijs
Populi, kiedy Ordynans oddany kommandy,
należy in integro utrzymać Novellam
Legem, w ktorej kontra Pacta conventa po-
zwolono Gwardyi Saskich ludzi J. kr. Mij
1200. Gwardyi zas Coronna, ktorej Rzpl.
Stipendia płaci, aby należata do komman-
dy Hetmanskiej. Dawno oto instabant

Niektorzy Ich M^{ci}, aby Jm^{ci} P. Krahowski ur-
 dat Ordynans do Regimentow, czego Jm^{ci} Pan
 Krahowski per observantiam Regis nieuczynił
 teraz kiedy to po oddaniu kommandy effe-
 ctuavit, niemoże argui, aby w tym co mia-
 to derogare Majestati, ani moze pretendi;
 żeby ten ordynans był rewolowany. Contra
 quasvis privatas conventiones z Ich M^{ci} PP.
 Hetmanami manifestował się.

Jm^{ci} P. Karwowski na prywatne Jm^{ci} Pana
 Marszałka z k^{ci}tem Jm^{ci}g^{ci} expostulacye nie
 porwabat, ale żeby publicznie kiedy gdzie o
 co upomniat się.

Jm^{ci} P. Obozny Koronny, także interve-
 torie intulit, że Jm^{ci} P. Zawisza Marszał-
 Ich zwykt był adire w Grodzie prywatnie Jm^{ci}
 M^{ci}, y przynosił deklaracye do Izby, to y
 teraz, to moze subsegi.

Jm^{ci} P. Grabowski Podczasz kijowski, Po-
 sek Lwowski, Labauszy pierwszy glos, y po-
 witauszy Izby, y Jm^{ci} P. Marszałka przy mo-
 wit się do Materyi względem kommandy,
 nie potrzebnie pro et contra indisceptati-
 nibus zostajęcy, ile kiedy ordynans, przez
 który zdało się, że było derogatum Władzy
 Hetmanskiej jest oddany Jm^{ci} P. Hetmanowi
 Pol. koronnemu. Jest zgoda całej Izby, aby
 Novella Lex in toto observetur, et manente-
 atur, a kiedy tak jest zyciut przeczytał Ean-
 dem Legem, iakoż czytał titulo Regula-
 men Punktualney Stary Wojsku, a iak

przypis
6

przešlo do tych Słow: Woysko regularne in-
scripto ad archivum, quoad quantitatē et
qualitatē specyfikowane, na obronę Do-
shoiensstwa Naszego y Rzpltey postana-
wiamyż. Subiunxit, ponieważ in hac quan-
titate, et qualitate znaydują się Gwardye
J^ukr. Mui, te zas pro Custodia Corporis Festi-
nowane, tedy zyczyl, aby trzymać się di-
spozycji, reły Marszałka na ten czas Sey-
mowego, a teraz Wojewody Wołyńskiego
podpisanej, była Lex Novella in toto zach-
wana. Kiedy Jch MM. P. Hetmanom kom-
menda nad całym Woyskiem wrocona,
expedit aby się do Gwardyi tak bardzo nie
interesowali, gdyż król Jmci annuendo
Votis Populi, wyprowadził woysko swoje
z Państw Rzpltey, chęć mieć dyspozycyę
nad Gwardyą, nad Gwardyą swoją, tak ja-
ko mielić antecesorowie Jego Królowie
Polscy. Kiedy wystawiał Król Jmci, ięst
zgoda w tej Rzecz, a kiedy providere Ma-
iestatowi Jego Seuvitatem, nato zgo-
dy niemasz. Reputacyę głosow, iako tu
contra authoritatem J^uby invaluerunt,
tak zyczyl, aby Jch poprzestai, ale o-
rzem in unione Animorum tribuere co
Królowi Panu, to Królowi, co Rzpltey, to
Rzpltey, a w Hetmanom natem, to He-
tmanom, dependenter od J^ukr. Mui y Rz-
cyp. o. s. p. o. l. i. t. e. y.

Jm. P. Paweł Pisarz Wileński, ubo-
lewat nad Straconym na niepotrzebnych

Disceptant, y Dissensant exasem, urgebat
 per amorem Patrie, aby porzućwszy te kon-
 trowersye isc do Senatu, et agere agenda. Na-
 Lexato przeciw królowi Jmci, y Łutęxey Jzbi
 podzieliowai za oddanie Kommandy, przed wy-
 daniem Ordynansow pod dawniejszy datę ex-
 pediowanych. Liczyt convenire Jch Miułt.
 Hetmanow o Informacyę względem tcy kom-
 mendy, aby więcej szby nie trudnita.
 wniośt Desiderium Principale Wojewod-
 twa Wileńskiego, ze będąc pragrabowane
 podatkami, tak ze się w Wielkich Sum-
 mack zadłuzyc musialo, a dla niepotrze-
 bnych Dissensyi niepodobna extra plenam
 ięzecz Activitatem o ty Muszności agere,
 więc protestował się, ze omne Damnum, tak-
 ze niewindikowanie zabranych pod Re-
 gimenty Brandeburskie Ludzi imputare
 będzie musiał, temu, kto impedit cursum
 Seymu.

Jmł Wielokurshi, Kasztellani y Po-
 set Wołhynski, nad Straconym exasem
 na kontrowersyach indolebat. Ordynans
 Hetmanski według Prawa wydany, nie
 powinien reprobari ani revocari. Wtadza
 Hetmanska, powinna być dependens od
 Jch Mui y Rzplty. Gwardyi dwanaście set
 pozwoloney, aby było pod Jurisdikcyę Mar-
 szatowskię. Lex Novella in toto observe-
 tur; a w czym tu się uspolowić nie można,
 z tym isć na gorę dla ufaczliwienia za-
 chodzących trudności.

Jmł. Marszałek, kiedy eadem sor

asperm

aspera in promovendo Bono Publico, co y dnia
wzorczyszego Panuie w tej Izbie, a tym sa-
mym et Cursui Iustitiae w sprawie Tho-
runskiej tamuie Droge, przeto jeszcze nie-
desperuige de meliori Sorte, Sotwowat se-
ryz in Crastinum na Osmą praeisic.

Die 4. Ibris Sobota. Jmł. Marsza-
lek juxta piąty tydzień Consiliorum w tej
Izbie uchodzi, a jeszcze się in Publicum in-
niexrobilo, kiedy non movet Prawo, y tak
wielkie do obserwowania Jego racy, mo-
veat proxymam diei Sam exas, y z niego irre-
parabile damnum, którego straszny trze-
ba będzie dai rachunek. Pytał się z tym
niepli według Prawa iść na górę iest zgo-
da. Conclamatum Zgoda. ale

Jmł. Leno wicz interlocutorie pouiedział,
ze iexli Władza Hetmanska nie iest acqui-
etowana intoto secundum Novellam Le-
gem, do niego dechlarował się nieprzytypić.

Jmł. Podskarbi Nad. koronny, w zigu-
ylos wyraził, ze blisko tygodniowym mil-
czeniem, y cierpliwą modestyą słuchat
sensus w tej Izbie Contrarios, kiedy iednak
przez dalsze prokrastynacye corax w wię-
ksze involitur tasz Izba dysensye, mu-
si się odeswać, y explihować mentem su-
am. Indolere potrzeba, ze jux ad hunc gra-
dum przyxlo to Sacrarium Libertatis, ex
wolne in aquali Charactero zostających Po-
stow, od drugich notantur critica censura,

jako by tu uir nie wolno było, et sentire quod
 velit laudem, et dicere quod sentit. Czego uir
 sam na sobie doznał flagrantius showice
 pro Iuribus Majestatis, subjungit, Lubo do
 tego obliquie go przysięga, A empbeam reu.
 nec. Niebył nigdy od nikogo dependens Edge
 via virtutis, y teysię iedney drogi zausze
 trzymać, ani mu moze fada adulatio ob-
 ięci, bo to iest serile vitium. Iezeli zas u-
 kogo to verificari moze, iz atas Parentum
 pejor avis fuit, et tulit nequiores, niech.
 się sam z sobą pomiarkuje. w tej Izbie
 eadem prerogativa Libertatis, et eadem
 virtus, która była w przodkach Naszych
 zachowana, y obserwowana być powinna.
 Władza Hetmanska, ktorey cultorem au-
 xnat się być, powiedziat iz iest potrze-
 bna, ale żeby miała excedere władzę
 Majestatis, na to pozwolić ex ratione
 status niemoze. Apellavit testimoni-
 um Gr^o Wojewody Potockiego teraznie-
 szego in anno 1713. Marizata Seymour-
 go iakie były rationes Status, niepozwa-
 lai tej Władzy absolutam potestatem.
 Gdy by majestas etiam per imaginatio-
 nem miała być gravis, et prejudiciosa
 Libertati, deklarował Szm etiam cum
 dispendio vite preciiuho temu oppono-
 wai się, ale ze tu tyłko Edie de securi-
 tate Majestatis, która iest na Gwardyi
 ufundowana, musi preuidere, aby ta secu-
 ritas nie była zniesiona. Krol Imi nie

preter

pretendując generalney kommandy nad Re-
gimentami, ale tyłko żeby Gwardye, któ-
rych poręczy opisane rachować cetera na
Ludzi trzytysięce kilkaset, były extra ab-
solutam potestatem Hetmanow, bo Maie-
stas um Custodia Sui Corporis od niego de-
pendere nie może. Władza Hetmanska, to
jest prawda iż jest erigowana propter Liber-
tatem, ale nie quid deroget Libertati w tym
trzeba mieć w ceteris Animadversum, y aby
krol miał suam debitam prerogativam.
Niech Jch M. P. Hetmani explicuig się przed
całą Rzplcą, czego pretendere mogą do Wła-
dzy Swoiej, a u tej Izbie expedit in uni-
one sensuum agere agenda, y iść na górę.
Trzeba się obawiać, aby w tych dissensuach
tertius interveniens nie był Bono Publico
przykry. Jeżeli Jch M. P. Hetmani chcą
observare Legem Novellam, w tym jest
uniwersalna Catey Rzplcy Zgoda, aby in
toto od uszytych observetur. Obmyślona
jest Jch M. z Wojsk Swoich Saskich obna-
raicemusig Securitas et Legalis et Armata,
Legalis jest w Prawie, y w Sądach determi-
nowanych, armata jest w Gwardyi, którą
oddai Władzy Hetmanskiej indepen-
denter, jest sub honesta Custodia Jch M.
trzymać. Nie może się niht obawiać a Ma-
iestate jakiego Libertati prejudicium,
Bo Pan Dobry, y trzema Tysięcy Gwardyi
nie może rextuicemus Wojsku Cudzoziem-
skiego Złaggu, Cudziem Ceterum Polskiem
być in aliqua apprehensione. Kommand

ze jest de plano oddana, o tym y disputowai' nie-
trzeba, y nie tamowai' tym Drogi do Sena-
tu. Ordynans Jm^{Pa} krakowskiego praei-
piter wydany nie dla tego w przeszłym
głosie urgebat aby był rewolwowany, żeby
to komiecznie efficiari oriat, ależ praei-
uwarai'ze formam Iego antecederet im-
practicatam, y to expediens, ze nie podzi-
lowauszy, ani o tym do niowszy krolowi
tudziess y Izbie tej, nienalerało wyda-
wai' talowegosz Ordynansu. Zyczyt
z adym isć na gorę, y tam adinvenire me-
dia, aby nie była Lasa Majestas. Na osta-
teley to iexere intulit. Monitione tu forma-
lia, ab homine unius negotij, Libera me
Domine. a ja mowię ab Ambulante in
tenebris homine, Libera Nos Domine.

Jm^{Pa} Belwierski spozniono na kontro-
wersyach obrady Publiczne, iedno tylko przy-
noszą paniter. Zyczyt in unione et Bo-
na harmonia, te differentie o Swardya
posredzy na gorę komuniowai' Senato-
wi dla prętszego pogodzenia, obawiaj-
sz, aby nie było z tą Izby przexce nie-
zgody Divortium. Kiedy w komput Woj-
ska koronnego jest autozona Swardya Jm-
Lana Marszałka W^{sk} po Swardyi W^{sk} kr^{ski}
toe by a pari trzeba sz Izk M^{im} P^{Pa} Het-
manom interesowai' y do tej Swardyi
Jm^{Pa} Marszałka. Zyczyt z adym zgry-
sz cum superioribus Ordinibus, a tak
wszytko może sz uspolowii.

Jm^{Pa} Wal. Chorz y Poset Grodzienski.

uxyout

uczynił kondolencyę nad Straconym na
disceptacyach exasem. Złożył wzięci kon-
stytucyę Novella Legis pro antidoto, y trzy-
mał się jej, wedługtem obserwowai gra-
dus symowania, et in plena activitate
radix de Publico Bono, conjunctionem cum
superioribus ordinibus perswadował za-
wczasu, alias protestował się, że według
swey Instrukcyi, niepozwoli na zadług
prolongacyi tak szkodliwego terminu
wynidzie, instabat ad extremum ut, aby w.
sprawach in foro competenti Sędziów.
niebywały ewoluacyę przez Mandaty na
sejm.

JmP Ożarowski, Sotnik Krahowski, kie-
dy ta Izba obróciła się in Theatrum Dispen-
sionum per malignitatem auleisulozo-
nych głosów, wyrażał iż niechęć nie ad ex-
acerbationem inferre, ale tyłko namięcił
dawne przyzwyczajenia: Si res vera res. porta, pro
verbis verba reporta. Co do racyi w nie-
sionych, powiedział iż go to non convin-
cit że Pan Dobry, bo non de hoc quod est
ale quod potest esse providendum. Władzy
Hetmanskiej nie trzeba opisować, bo jest
opisana dotychczas in Novella Legge. Przerwy-
dany Ordynans, co by JmP Hetman miał
deviare, całe ignoratur. Le zaś Gwardyi kłó-
rzę excludere od Władzy Hetmanskiej ma-
iestas usiluje, iest komput nad dawniejsze
Lwyczaie większy, bo do czterech Tyścy.
Liguiet poręgi ascendens, dla tego expedit,

aby ta quantitas była Władzy Hetmanskiej
podległa. Doswiadczona Ich Mów P. Hetma-
now ku Jhr Mui w przeszłych Zamiesz-
niach. Katerzna Wierność, niepowinna te-
raz in dubium vocari, a dotego snadniej
agere Rzpltej z Plugą swoimi, a nizeli cum
Primo ordine. Oddany jest Ich Mui P. He-
tmanom Ordynans Komendy, ale przy-
watne konwenego o nie formowane, jest
to medicina peior morbo. Prosit Jm P. Mar-
szalka, aby doniost desiderium Jhr Mui.
Zeby Władza Hetmanska circa Novellam
Legem, y przy dawnych Prawach zachowa-
na była.

Jm P. Marszałek, poniewaz niemasz
zgody iść na górę, a góry byłby przyno-
szą niepotrzebne exacerbationes, et dis-
ceptationes, tedy solwował sepyę do So-
niedziatku na godzinę siódma.

Die 5. Jbris Niedziela Vacat.

Die 6. Jbris Poniedziałek. Jm Pan
Marszałek, wyraził, iż nie wie iak na-
cząć Zagajenie Sepyi, widząc niedyskre-
tne Izby na Oyczynę Serca, prosił, aby
iść na górę, a gdy conlatum Zgoda

Jm P. Lienowicz, poniewasz komenda
in Cardinalibus rationibus ktore tu są
w niesigie, nie jest uspolojona, nieporwa-
lat na górę.

Jm P. Karwowski interloutorie. kie-
dy niemasz zgody na górę, upraszał o dy-
spensę na sprawę Korunską, atak.

Jm P. Marszałek, liedy obrady in fau-
sto

sto voluntur Successu, Sprawa zaś Thoruńska, ob absentiam Jch Miu PP. Postor tam Zasiadaigcych retardatur, a zaliż Pan Bog. po tej Sprawie, inspirabit Spiritum Unionis, Solwować Sępyż na godzinę osmą, praeire in Crastinum.

Die 7. 9bris. Wtorek JmP Marszałek, już to ostatni tydzień Sejmowania zostaje, poieszły Nas caordia, konieć zaś nieszczęśliwych Spodziewai się takze konsequencyi. Komenda jako totaliter oddana, tak przez wydane Ordynanso JmP Kralowskięgo, z adney nieckie Jch Miu admittere wiazy. Gwardya jako zdawna była pro Custodia Corporis Regij, tak y teraz, toż samo być powinno. Spodziewaig się zaś in fine velociorem motum, zaś praszab na górę Naco conclamatum zgoda. tandem

JmP. Buynicki. Życze iść na górę sal. u Regresu, aby Komenda Sufficientis była uspolojona, instabat, oto przed ruszeniem się do Senatu.

JmP. Marszałek. kiedy in Cardine legis, iale na kahu zawigzły Consilia Publica, nierożumiat huc uc, vel illuc raktonii się, albo ad interitum, albo ad portum salutis, nie traigie iednak nadziei, in collisionum turbine, pytat się iexli iest zgoda na górę. Nichitorzy Jch Miu contraderunt. atak

JmP. Marszałek. a zali post has tem.

pestates, Zajasnieje pożądana pogoda, a Sena
contradicientium ad visionem Domini uypo-
godzi, Solwował Sępyz in Crastinum.

Die 8. 9bris Przoda. Jmł. Marszałek
Dzien Dzisiejszy naznaczony de Lege ad fi-
nienda preliminaria, Dzien ten od którego
pendet Salus Publica, natęży aby w tym
krotkim czasie, in ultimo prawie peri-
culo zostającą Rzpłity Consilij uinawre zty-
czywszy się z Senatem. Zapraszał na górę.
Naco gdy conilamatum Zgoda.

Jmł. Lienowicz. iako niemasz Satisfak-
cji iusta Novellam Legem kommendzie,
tak y na górę iść niemasz Zgody.

Jmł. Marszałek. Na illayz Jmł. Pana
Potockiego, kontentując oraz Desideria Pu-
blica, Doniost Izbie, iako kommanda tota-
liter uspokojona. o Gwardyę tyłką res erat,
a ta materya na Górze uspokojona być mo-
że, tak, ze będzie et Securitas Mtl, et in
toto prerogatywa Actonano. prosib za-
tym o Jmł. Catey Izby do Jmł. Pa. Lie-
nowicza; ale gdy to niepomogło, znowu

Jmł. Marszałek. jeszcze nie trać na-
dziei. kiedy Sol vergit ad occasum, pytał się
icxli iest zgoda na górę. ale kiedy perseve-
rabat przy uporze swoim Jmł. Potocki

Jmł. Marszałek. kiedy non movet Amor
Boni Publici, pretium Darumo strauione
go czasu, moveat timor przyszlych kon-
sequenci, które z tąd imminent. A po-
kiwabsz niemasz zgody iść na górę, to
niemasz podobno Zgody y na Dym. kto
temu iest przychylny, cadat super illum

534
omne malum, solwował zatyln Sępyg in
Crastinum.

Die 9. 9bris Czwartek. JmP. Marsza-
tek. Dzień wczorajsz był ad finiēda pre-
liminaria, a że Nam Steriliter Decepit, więc
mammy dzień dzisiejszy de Lego naznaczony
do Izozenia się, a zaliż venient meliora
Lapsis, zapraszat iść na górę. Conclama-
tum Zgoda. JmP. Lienowicz contradixit.

JmP. Motnik Kralowski, interlocto-
re powiedział, iż lubo ma na Pamieci No-
vellam Legem, aby Satisfiat oney, ale też
y Instruccyę według konstytucyi 1690.
ad finiēda preliminaria, zacył zacyt
iść na górę Salvo regressu.

JmP. Marszałek, natęży wprzód con-
venire Majestatem, et Senatum, iexeli
Nam pozwolę regressu, bośmy już były Po-
sełskę Strażili. do tym ruszyli się z mięsi,
y podługich konferencyach.

JmP. Marszałek, lubo czas sporniony,
nie wgapit iednak, że ex amore Boni Publi-
ci, et pretio utrzymania Seymu, zechę iść
na górę, y pytał się iexeli iest Zgoda. JmP.
Lienowicz contradixit.

JmP. Marszałek pytał się JmP. Zie-
nowicza, y kollegi Jego, iexeli Zyczą sobie
Seymu votivum Successum, czyli też rwa-
go. JmP. Buynicki Posel Potolski, powie-
dziat, ponieważ JmP. Lienowicz tam uie
cursum Seymowania, y niechce się nakłonić
iść na górę, więc ne quid Detrimēti Respub-
licae patiatur, pretio Boni Publici przyznał, iż się

illegitime obrani. Wtym się stał motus Izby, iedni instabant żeby Sądzić, drudzy że na novum emergens Prawa niemasz, tedy niepodobna Sądzić. Trzeci uiz weszli in activitatem, niemogę być Sądzeni.

JmP. Marszałek niemogę los compo-
nere fluctus solwował Sejmy in Crasti-
num. Die 10. Ibris Piztek. JmP. Marsza-
łek. Niepodobna non ingemiscere, kiedy per
aspera sors Izby Nasz, coram in majorem
podaie vedam. Uchowaj, boze z tych Na-
szych dysensyi fatalnych konsekwencyi bo
za niedojściem Sejmu, co sz Odie, offiden-
cyę inter Status, które są najpiękniejszą zgubą.
A zaliż P. Boy Lubo in delirio, in unione
Trium Ordinum, prosperabit Obrady Pu-
bliczne, zapraszat na górę. Na co gdy con-
clamaturn Zgoda.

JmP. Lienowicz powiedział, iż niemasz
Zgody, ale prout qtos. Ich MłP. Maro-
wicz, y Ptoey, niepozwalali mu qtosu,
ponieważ jest in illegitimitate, y niepou-
mien tamowai Curiam Consiliorum.
Zas Ich MłP. Halicy y Czerniechowsky
od powiedzieli favore JmP. Lienowicza,
że jest in activitate, bo iż kilka razy za-
brał sine ulla objectione et protestatione.
W tym po długich concertacyach.

JmP. Marszałek iterato pytał się iesli
jest zgoda isc na górę. JmP. Lienowicz, y
Ich MłP. Czerniechowsky contradixerunt.

536.
Jm. P. Podskarbi Nad. Koronny. Interlo-
cutorie. iuxta mala nadzieja Seymu, w tym
tylko animadwersyę Izba mić powinna
siexeli to iest sy powagi dependere od ar-
bitror, y żeby Postouie illegitime obrani po-
winni tamowai felicitatem Publicam.

Jm. P. Lienowicz interlocutorie, iuxta le-
gitime obrany powiedziat, bo ten który
mu obieci. Disparet, przy czym Czernie-
chouscy Postouie firmiter obstabant.

Jm. P. Starosta Rozanski, interlocutorie
niemoze Jm. P. Lienowicz tamowai cursum
consiliorum, nie będy in plena activita-
te.

Jm. P. Marzatek, nie tylko w dawniey-
szej, ale y w Naszey Rzpl. byto crimen
desperowai de successu Boni Publici, nie-
desperuige w Luce P. Boga, ze zechce im-
minentia z niedaynia Seymu oddali pe-
ricula, y ten krótki czas felici in uni-
one animorum coronare fine. Soluowat
sejisy na Poniedziatek na godzine osma-
praję

Die 11. 9bris Sobota Święta Święte-
go Marcina.

Die 12. 9bris Niedziela Vacat.

Die 13. 9bris. Poniedziatek. Jm. P. Mar-
zatek. Dzien Trziciusz, Dies Secretoria Sey-
mu, poizygaięca za sobą niepomyśne
konsequencye, uchoway Boze zmiędoszto-
go, albo zerwanego Seymu, aby ulontento-
wata desiderium Publicum, zapraszał na-
gure. Salvo regressu, aby się najmniej nie.

ubliżyto. prerogatywie tej Izby, y pytał się
 iezli iest Zgoda uniwersalna.
 concelmasunt niektórzy Ich M. Zgoda, cum hac
 praestoditione, aby JmP. Marszałek adcat Ma-
 jestatem et Senatam, iezli im pozwolę regres-
 sum. Niektorzy zaś Ich M. Przydali, aby przy
 tej capostulacyi z krolew Jm. prosił o De-
 claracyę, iezli Gwardya iako Novella Lex
 circumseribit za Ordynansami Hetman-
 skiemi chodzie, y onych Muckai będzie.

JmP. Podskarbi Nad. Koronny odeswał się
 nato, ze niemasz zgody. A tak po długich
 disceptacyach, poszedł JmP. Marszałek do
 krola Jm. y przyniósł Declaracyę Jego
 Panskg, iako Jm. M. y Senat znalazł fa-
 ciles in desiderio Izby, pozwalając regre-
 sum.

Bużyli się wszyscy z JmP. Marszałkiem
 do Senatu, gdzie zastali Jm. M. na Tro-
 nie z Ich Mimi P. Senatorami. Dany te-
 dy głos przez JmP. Marszałka W. K. JmP.
 Marszałkowi Poselskiemu.

JmP. Marszałek wyraził, ze iniqua
 sort przedurzyła Izbie desiderium visionis
 Jm. M., iednakze in unione Animosorum
 pospieszyli do upminienia się Waliansów,
 które czytał JmP. Gaspary Sekretarz Seymo-
 wy. Po przeczytaniu Desideriorum Ws.
 iewodztw koronnych, y litewskich

JmP. kanclerz W. Korony od Thronu do-
 niósł, ze Jm. M. widzi różne desideria Ws.
 iewodztw, iako to do Skarbu Korony, y Nadwor-
 nego, które ze exanne upaylitowane były

nie mog

nie mogą, deklarując iednak suo tempore uwe-⁵³⁰
lic ucontentować Desideria. Co zaś do rozda-
nia Wakansow, że jako zwykt zawsze H.
Kr. M. bene meritis, et possessionatis w
województwach konfederacji Civibus, tak
y teraz na Instancję Gzby, konfederować
razem Pieczęć mnieyszą Koronną Jm. K. M.
Lipskiemu Prezydentowi Trybunatu ko-
ronnego. Kasztelanu Wołyńskiego Urodzo-
nemu Ożarskiemu Chorążemu Wołyń-
skiemu, Kasztelanu Łęckiego W. Stadnic-
kiemu. Kasztelanowi Biełkiemu. Biełki
W. Dembińskiemu Kasztellanowi Owi-
cimskiemu, Owiścimskemu Urodz. Morzytynowi
Harosińskiemu. Kasztelanu
Sieradzkiemu, Konarskiemu Urodz. Maczyński-
emu, Harosińskiemu klonowskiemu.

Jm. K. Wysokiej Archidyacon Chelmin-
ski, mając Sobie dany głos, przez Jm. Pana
Marzatta W. K. Disertio ore złożył in ma-
nus H. Kr. M., pozostały in manibus Capi-
tuli po śmierci Jm. K. Boluina Bisku-
pa Chelminskiego, Pieczęć mnieyszą Koron.

Jm. P. Marzatek W. K. faciendo elogio
wobował Jm. K. Lipskiego, do odebrania
konfederacy Jemu. Pieczęci, którą z Rę-
k. H. Kr. M. M. odebrawszy, y przysięgę wy-
pełniwszy, poszedł z Jch. M. M. Mini-
strami na miejsce swoje y Disertissime
podziękował H. Kr. M. za daną Sobie Pieczęć.

Tandem dany głos dając Jm. Podkan-
clerzem Lit. który wyraził se pas vires

suas, debilemque senectam, dedit in manus
Wkr. Mui Piezgi.

Krz. Jmci Kanclerz Lit. od Thronu opo-
wiedzial, iz Wkr. Mui Ligii Podkanclerzemu
konferowal racy kasztellani, Wilenski,
kasztelanowi Zas. Wilenskiemu, Podkan-
clerstwo, y taki statasie commutatio. Po-
wypetnionych tedy przysiegan, zasiedli-
miesia swoje, y Krz. Podkanclerzy podzi-
kowal Krolowi Jmci za konferowanie Pie-
czgi, y za przeniesienie Ojca Swego in gre-
gium Patrum.

Dany potym glos Jmci^u Marszałkowi
Poselskiemu, który prosito Regres.

Jmci Kanclerz Wk. od Thronu odpowic-
dzial, iz Lubo Jmci krycyt sobie in se-
parabilem conjunctionem cum Ordine
Equestri, iednak dogadzaiąc Desideryi Jzby
y zniószy się z Senatem, pozwala regrepu.
Nominowal za tym do konstytucyi Depu-
tatu z Senatu Ligii Jmci Biskupa
kralowskiego, z Matcy Polskiej Lubelskie-
go, z Wielkiej Polskiej Mazowieckiego Wo-
jewodu. Krz. Las Kanclerz Litewski z
Prowincyi Litewskiej nominowal od Tro-
nu Ligii Jmci Kasztelana Wilenskiego.

Poszedł zatym Jmci Marszałek cum
ordine Equestri do Jzby Poselskiej, y no-
minowal Deputatu do konstytucyi z
Matcy Polskiej Stolnika y Regenta koron-
nych, z Wielkiej Polskiej, Podskarbiego Nad-
koronnego, y Podkomorzego Czerskiego z wielkiej

z Wielkiego Xięstwa Litwa Jmłana Lisarza Wi- 540.
lenskiego, y Starostę Lidzkiego. Po nominacyi
wziął głoś

Jmł. Czachł Stólnik Wołhynski, życząc
aby napisawszy kilka konstytucyi, Seym
puszczył w Limicie. Conclamatum Zgoda. ale

Jmł. Wojewodzie Poznański in funda-
mento Instruceyi Sobie danej, nieporwa-
lat na Limite, potym prozonym od ro-
znych Jch Mów Superscedował.

Jmł. Obozny Koronny, nie trzeba mieć
za złe Jmł. Wojewodzie, że trzyma się
Instruceyi, et de assensu Nas kole-
gow kontradykował, iednak propter Bo-
num Publicum Lubo Nas Instruceya
stringit ustępić, hoc praestodito,
ze pro hac sola et unica vice, cavendo
in posterum Legi Publica aby więcej
tych Limit niebywało. Conclamatum
Zgoda.

Jmł. Stólnik Belski praestodivit Sobie
na Reasumpcyę Seymu wolne przy-
wieźć się ad Novellam Legem in Pun-
cto do Gwardyi.

Jmł. Stólnik Wołhynski z innemi
Jch Mimi urębat terazniejszy konsty-
tucyę approbare Novellam Legem. Xię-
stwo Mazowieckie tak ze y Litewskie
contradixit temu, obawiając się aby się
niezdali approbować praegravationem
w Podatkowaniu. Insi zaś Jch Mimi rozumieć

za niepotrzebną rzecz wspominać Legem novellam, przez konstytucję Grodzinską tutam in toto restaurowaną. Przystąpili tedy Deputaci do przysięgi, po której wypełnieniu.

Jm. P. Marszałek upraszał o audiencyę do stukania projektów. w tym między którymi Jch. M. Postowie Litewscy protestabantur, że jeżeli Limita niebędzie do Grodna zapisana, to na nią nie pozwolą, czemu, lubo kontradykowali koronni, jednak pozwolili.

Czytane za tym Projekta, naprzód Artykuł Seymu. Pospolite Ruszenie koronne, y W. X. Lit. Securitas Exekucyi Dekretu Thorunskiego, dyspensując Jch. M. P. Hetmanow, ut assistant, Copijs Militariibus Exekucyi tegoż Dekretu, salwâ Disciplinâ militari, per Novellam Legem sancitâ. Dotyczyło w tymże Projekcie similem Executionem z Miastem Poleskiem, w Interesie Jch. M. P. Jabłonowskiich. Czwarty Projekt odtorenie Seymu.

In hoc Puncto W. X. Lit. obstitit, aby ta Limita non deroget, kademuzy Grodzinskiemu, na co Jch. M. P. Postowie koronni niechcieli pozwolić, ale po tym odstąpili od swojej pretensyi. Continuabatur tedy ten Projekt z Recepsem na Reassumpcyi Catuli Skarbow Alietkich,

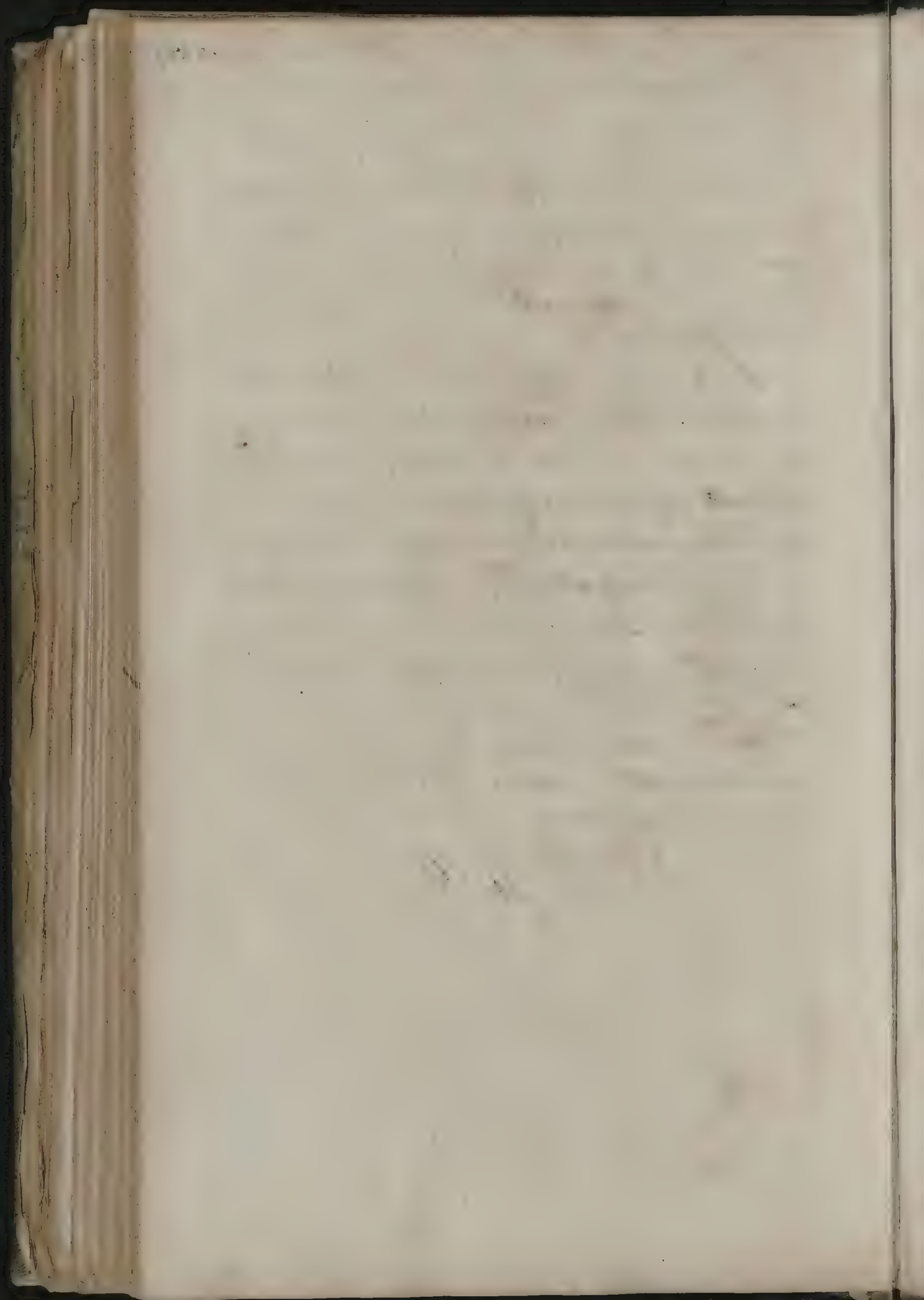
z artykuł

542.
y Artyleryi utriusq; Gentis, ludicris Desiderio-
rum Wojewodztw, Ziemi, et recommendatorum
na tym Sejmie, kunegundy. In hoc inter-
stitio przed Limity maig capediri konfe-
rency, cum Ministris extraneis presentib;
nie conelusive, ale tyko communicative Sta-
nom Rzpltey na Przymylym Sejmie. Czas
seymowi Limitowanemu zostawiony in ar-
bitrio Jk Kr Mui.

Ruszyli sie z atym Jk Mui x Jm. ^{Pm} Mar-
szalkiem przed godzina 12 pólnocna,
do Senatu. ale Jk Mui P. Postowie Lito
zostali sie na miejscach, cheze aby czas
byl determinowany limitie, y inserowany
w konstytucy, ale będe wyperswadowani
od Jm. Pana Marszałka, ze to iest Juris
Majestatici imponere tempus, supersedo-
wali od swey Mlady, y posli na gorę.

Tam przeczytawszy Projekta in ple-
nis Ordinibus solitis Solennitatibus
Seym Zakończony.

Ad M. D. I.

543

Powitanie Izby Poselskiej przez
Im^{pa} Podskarbiego Nad. Koronnego
Marzatkę Seymu Przeszłego, na
Seymie anni 1724.

Do tąd Leżąc in alto sinu Publiczney ex-
peditatwy, y od przesuniętych owych
nie cale in Publicum nieprofitujących
sejsey spoczywając, prolia post vocum
nullos habituram triumphos, Tęż Sa-
mę moją, niedosłego Seymu Łaskę, nutu
Numinis, annata Majestatis, voto Reipu-
blica, gdy szczęście dziś podnoszę. Pod-
noszę oraz oczy in faciem exorientis so-
lis z tą niezawodną polityczney reflexyi
animadwersją, iż co wschodzącemu Plano-
cie, gdy ten amabili exortu odzywia, dźwiga,
y podnosi wzgorz poxiome, Leżące viren-
tia przypisować zwykliśmy, ut respecit,
crecit. Tęż yia przy podniesieniu Łaski
miej pożądanemu umum Panow Le-
ctissimi Equestris Collegij konspektowi, z-
tak wielu Prowincyalnych Horyzontow
in unum obiectum skompensowanemu
oku Swobod Oczystych ogromney zreniuy.
Vos oculus Patria, Vos estis Singula
Lumina Regni: wigłos mówię, dźsiaay przy-
znać powinniemy, iż powtornie, ut res-
pexistis, crexistis. mówię, zaś fidenter wy-
znać bezpiecznie tactus conscientia Sta-
tus, iż wcale nie ja, ale Łaska umppu

ziemny. Nie ia ale tak Liżne, tak przexadne,
 ex millibus wyubilerowane wybrahowane
 W umi^o P^o Trono, Stanguszy tu in Puncto de-
 terminowanej obrady, podnosi Dzisiay t^o Laske
 ktorey Sterile Ministerium nie nie profituizce
 kontynuizce, niechciałbym bydz y Dzisiay inju-
 rius tempori, zabieraizce go ceremonialibus offi-
 cijs nalezy tego um m^o Panow powitania. Wszak-
 ze nie tu po Słowach, nie po ustnych expresy-
 ach, k^ody exoptatissimos vultus Wszytkich
 w obce et in particulari kazdego z um m^o
 Panow, quo voto, quo cultu, qua mente, wi-
 tai Stymowai y wenerowai dostaic mi si.
 Zyczyłbym Sobie catego kola tego Wszytkich
 ocy miie zkoncentrowane w Serce moim in-
 serere utinam oculos Nostro in Corde Liceret.
 Rad bym iuz z Serca miasto Słow wydawat
 Liżył, quot verba, tot corda, albo przynay-
 mnicy Słowa equivalentia Serce, cze^oci^o
 na powitanie tej in rediwo Republici
 Amphitheatro Zgromadzoney postliminio
 Izby, cze^oci^o na oddanie winnego y niesmier-
 telnego Dzikrynienia Najasnieyszemu
 W^o Mi^o P^o M^o Majestatowi, tak La-
 skawie tak punktuabnie, tak Doskonale
 ad normam Legum Sejm teraznieyszy Nam
 składaiizemu. Ma o to W^o Mi^o testem Co-
 lum et Terram, Spectatorem Same Nie-
 bo, Swiatkiem calg Ziemi, Oycouskiey Sw-
 iey nieuspioney czutości, nieporównaney opa-
 trznosci, centoculos agros celuizcey, ktora

545
ex Specula Majestatis, z tej Straznicy Daleko
patrzę, głęboko wszedł w przenikając kon-
sequence, wreszcie Nam tam minantia, quam
imminentia praevidet mala, praevidet bona.
Do wszystkiego tego ochotnym Pańskim, y
Ojcowiskim dopomagając Nam Sercem, coby ko-
wieć Saluti Publicae potrzebnego, Narodowi
wolnemu chwalebne, posteris Nostri
pamiętnego, y przykładowego być mogło, quid
praesentem Deceat, quid posthumam Doceat
statum. Pokazując y teraz nieprzerwanie H. H.
Mi P. M. M. H. H., iakoś Salwując, y utrzymując
Liberam hanc Rempublicam, ut Rex, ut Pater
ut Custos, vindex Legum in nullo Deest
illibata tutela. Niezasypia Państwo H. H.
Mi P. M. M. H. H., wszystkie chociaż Krole-
stwa Swego części uspiwają, na wielki Dulcis
Pauis sopore et sopore. Niezasypia mowie, ale
vigilat Antipater w zaszczytaniu utrzymaniu
wolności Naszej, tak jako należy ex vincu-
lo raz uczynionej przysięgi. Juravit Dominus
et non penitebit eum. Przestrzegając, upatrując
w Najmniejszym Punkcie Scatolii Praw
Naszych, ne quid Respublica Detrimenti, plu-
rimum habeat incrementi. Otworzą y zam-
ka in tempore Legitimo, to swięte to wspa-
niale, to intaminatum Sacrum Sessio-
nialnych Obrad Naszych. Skomusz nie-
jest miłe, nie jest wzigerne owszem nie wie-
stopomne obligatorium otworzenie tego O-
brad, y konsultacji Naszych kapitolini,
komu nieprzyjemna usz ad medullas cordis

Dulcedo Pacis zasmakowanego Aleyonia uspolo-
 jenia. Zawart, Zarmknzt, Zatarapowat arbitra
 Pacis manu ten Najasnieyszy Pan, aspera bel-
 ligeri clausit penetralia Paci. a natychmiast
 Złotego Pokoju po uszytlich tej Ocyzyny,
 Proclinyach otworzytu fundowat, y uprawd-
 owat Nam templum Aurea Pacis. Zazywa-
 my za Taszq Boskq, y Haraniem Jego iż to
 Rok osmy tego Pokoju; tranquillis fruimur
 horis Saturnio saturamur ora. Terax Nam
 uszytkim Starai się o to nalezy, munieribus
 Dibum Sapienter uti, zazywał tego Pokoju.
 in pretium Publicznego Dobra, aby Nam
 kiedykolwiek Atheniensi Pulvere nieza-
 pruszyty Oczu owe Starowieczne przygany.
 Athenienses pacem habere meruerant,
 pace uti nesuerunt. Do utrzymania zaś
 y ugruntowania Pokoju tego, niemasz do-
 konalszego remedium, iako uniformitas
 zgodnych, y zobopólnych serc harmonia
 Animorum uszytlich wmmmpw. Na te-
 się gdy fundowdi zaczniemy, et initia obiad
 Naszych Stabiliemus, niktlyho Darmo Stra-
 conych przeszłych szesiu niedziel. Labem
 temporum zgładziemy, niedosztęgo Szymu
 fatales ferias, y ubliżoney coram Orbe
 reputacyi poprawiemy, ale na tych miast
 pożądanym Doyściem Szymu. następujce-
 go vota populorum ubi contenti sumy,
 wszelkie Szczęśliwości omnigenarum ge-
 nera prosperitatum na Niebie zaiigni-
 emy. Na ostatek malefacentium Ocyzy-
 nie Naszey zdrady, praktyki, imprezy od-

Dalemmy

dalem, y przestraszemy: unitas Civium
 terror Hostium. Doszły to Sejm następnicy
 providere powinien integritati Praw, y swo-
 bod Naszych, y iereli się w czym in antecy-
 sum ubliżyło wolności; naprawić powinien
 aspera in Plana, prava in Directa wyliero-
 wać. Doszłego Sejmu czeka Chrześcijański
 Świat; czekać Boskich Świątnic y religij
 sacrosancta indemnitatis et dignitas, etiam
 sanguine Nostro tuenda, czekać, wszyscy
 zdoły wolności Naszey przychilni, y za-
 czliwi, czekać, się iey iurati hostes. Ja
 lubo infaustus niedoszłego Sejmu Minister
 Kłosego, y te Łaskę, tanquam naufragij tri-
 stem tabulam circumfero, przypominam ie.
 Dnak z obligacyi moicy, et ex amore in Pa-
 triam urnę zachowanie Legis positivę
 de eligendo zaraz na dniu pierwszym Di-
 rectore. Nie trzeba mi do tego z Rzymskich
 grobowców, y z owym extra Portam Colli-
 nam inquit wskrzeszać y budzić katonian-
 nos maiores, aby na nas wotaty Catemi-
 asty, y owę polityczną symulowały pro-
 kaucy; Salvam esse Romanam Rempublicam
 Dii Deique volunt, si Romani volunt. Porro Ro-
 mani volunt, si in recte consulendo, et in Le-
 gibus semel satis idem velle constanter
 habent. Przenikamy to dobrze, iż Bóg y Jego
 subalterna Potestas Chr. Mi P. M. Młody y
 cała Rzplita pretendując w tym od Nas
 szczerę y uprzejmą kooperacyi, potrzebuje
 skutecznej woli ad providendam hancce

Patriae felicitatem. Jakkosz bylebyśmy chcieli
 szczerze aplikować się w tym ad Sana, et con-
 sona consilia, P. Bóg nieomyślnie assistentia
 et benedictione sua nostrum perficiet velle.
 Pokazemy tę ochotę bonae et recte voluntatis
 zaraz natym samym początku Seymowania,
 et in hoc ipso aggressu Negotij Vexillorum.
 Przyślepiemy do obrania nowego Marszał-
 ka, czyniąc zadość Prawu Publicznemu y
 zasadzając się na tey już nieraz doznanej
 w tej Izbie Naszey przestrodze: novum di-
 ferre paratis. Wygląda już teskliwie z
 rehi moicy, et ab his paratus ten to Ocyry-
 stey Nowy Clavus Libertatis, Marszałkowska
 Łaska: gotów jestem z Nim się sine mora rox-
 stać, aby się tandem dostat do szczerli-
 wsey, y godniejszey Agli, y był piastowa-
 ny prosperiore manu, placidiore Jove. Za-
 dać tedy, y już tądioro wyglądając manu-
 missionem, od tey Prowiduyi moicy, zosta-
 wując Szerokie pole, et Lampada tradō
 stawie, reputayci, zastugom naygodniesz-
 zego po mnie Subespora, którego Sobie
 Dobierac, y mianować zyczą Electivi Sen-
 sus umm^{pp}. Oty tylko circa Determinium
 ustugi moicy Publiczney Supplicuius jakonay-
 polkornicy umm^{pp} Łasce, aby bez pro-
 crastynayci, iako nam to wyrażnie Lex posi-
 tiva jubet, Rex, Proceresq, rogant. Na tym
 tedy fundamenie, ponieważ y Prawo tak
 chce mić, aby Marszałek tego dnia stanął
 y kiedy te obstacula które dotąd niby tamō-
 wai się zdaty Obrady Publiczne, już są.

z Dobraci

547.
z Dobroci, y Lasli nieczuwaney Hkr. Mui Pa-
m. m. za kooperacyą, uprzejmą, I.O. Ligua
Jmci Prymasa, tudzież Jch Muiw P.P. Senato-
row, y Ministrów ufaylitowane, Ordynanse,
także JmP^a Kralowskiiego, JmP^a koniusze-
mu Litt^{re} quondam Jani, sz w rgle moich
actu ztozone, do oddania JmP^a Marszałkowi
przysztemu, razem znową Laszą. Zatem
insistendo Legi positiva, daję głos do nomina-
cyi nowego Marszałka, z alternaty Woje-
wodztwu Kralowskiemu.

Oddawanie Lasli przez JmPana
Podskarbiego N. kor. JmP^a Referen-
darzowi Korony, Marszałkowi obra-
nemu.

Tak już podobno od wiechow zrzędzity sterna
sancta, et Jura Decorum, smiertelney nie-
podlegajęce Correkturze, abym ja niesmier-
telnego quo ad merita Predecessora mego,
Lex per mortalitatis Jura, iux in Lachrimis
Patris pogrzebionego Marszałka, zastawszę
succesorem, nie Jinnego też byt, tylko Mar-
tuę bo niedoszłego Seymu Dyrektorem, e-
mortuorum administrator Consiliorum. Tak
dabę że na tę Laszę, zęgnajęcy w tym mo-
menie poględaie okiem, owo telusma in
portu spiewai powinieniem: non tu Lignum
vite, ale raczej lugubris et Sterilis mihi
tu gestata Cupressus. Niepothato mnie
talnie Szęxiie, iako liedy, owego Posta ko-
rabitę, na walnym y wodnistem spływa-
ięcych potopem Clementów Seymie in
confluvio Pelagorum, który do korabiu,

iako do Poselskiej Swojej Izby per fluctus et
 conflatus Undarum Lauriniqui, non redijt
 sedem Pacificator ales, ale z Swierzych roz-
 kwitajacych oliwnikow przyniosł w usciach
 signum amabile Paris, portans rammum
 Sirentis olive, czym uszytkie na ow cras
 stany revalentis natura doskonale u-
 rekreowal, toz bulit alta solatia mundo.
 mnie uix contra alia fatorum serie na
 przepzdzonym, a bardziey zwolczonym in
 fructuose seymie, nie uix, iako virentem,
 gemmantem palmitem, te niedosztego co-
 mitialnego Aktu Laske, piastowal sie do-
 stalo, ale raczej przyoschlych obradach
 usychajacych Patrie expectantis nadziejach,
 in summa sterilitate Consiliorum, ut ea-
 succum, aridumq. virgultum Iruigai mi
 nie nosie z utekniieniem przydalo; tak
 dalece ze ten alias buyny i obfity szcep
 wolnosci Naszych Directoria Virga w rylu
 moich podobno infundendo soli, co mial przy-
 niesi centuplum oczekiwanych publi-
 cznych poliech, i przytkow, culpa magis
 fundi, quam temporis. Oto poral sie. Bore
 planta fuit Sterilis, Steriliq. Simillima
 Taso. Jai uix co do osoby moiej nieutysku-
 ie nato, ani expostulacum in clementia
 fatorum, owszem w tych uszytkich prze-
 sztych terminach, glosach, alternatach,
 w tym uszytkum co sie zemng, Dziato, a-
 doru Boskiej Ordynacyi seriem, uichopo-
 mnie za to nosze mae Dzigli ze nienalogo
 innego, tytko na mnie ta koshka ta impro-

opera

251
spera niedosłego Seymu alca z woli Jego
padła; me mea, non alium fata pretere
virum, zc mówię nie nalogo innego, tylko
na mnie procellosum, et turbulentum Seymo-
wych obrad Statum dopuścić raczył, godnicy
szym y zastuzenszym nieperownanie odemnie
prosperiora et meliora parando. Jajosz iux
szczęśliwie Superum Destinatione, et au-
spice electione WmPP. przenosi się Dzis z
ręku moich in fertiliorern gloria glebam.
Przenosi się, via Directa, ta Virga Directrix
transplantatur na dziedziorny grunt, in na-
talc wszelkich y wielkich ozdob solium,
do rąk twoich godnych, godę tej Izby y sero
naszych Marszałku Mł. Panie Referen-
daru koronny. Siczeli kiedy, to Dzis ad ou-
lum pokaznie swiatu catemu ta Izba
Nasza Poselska, quo valeat, polleatq, Judicio,
qua dignitate sentiendi w obieraniu go-
dnych Marszałku, y zc uzyskie Ekeitri-
ci libertati asistencie P. Błog osobliwy, Desu-
per radz, y Illuminacyj Swoich, kiedy nad
wszystkie estymy godnego omnibus numeris
redoutosii, ozdob, talentow, preeminencyi
w tej Ocyzynie consummatissimum He-
roem obiera sobie Dzis za Marszałka
ad gloriam Gentis utriusq. uschodzi diiay
w osobie Twoiej Mł. P. Referendarzu ko-
ronny, na tym naszym wolności firma-
mencie, magnam et adorabile Sydas Pi-
laid. Wrozy wszelkie szczęśliwości Ocyzy-
stemu swiatu. Portendit nieomylnie tej
Izbie porządane zaczętego Seymu progressa
tym samym twoim Herbownego zastępcu

aspektem. Quid crux portendit, quid avita hinc
 arma loquuntur. Co rolowai nam moze
 ten niebmiertelny Pilaia z wlaszcza w
 terazniejszy koniunkturze, gdy do niego Pry-
 maualne przytęzone krzyże w wielkim
 pierwszej szeregowej obywateli Narodow, y Pry-
 maualney godności Bracie Twoim, w upro-
 bowanym Wycechny cyu I.O. szeregowej Pry-
 masie, Pilaia, Crucem, coronavere Crudes.
 Cosz nam moze, te szeregowe obywateli krzyże.
 Crucis est natura beare, nie innego, tythoiz
 Wycechny swiat w tej szeregowej Naszej in Tertio
 Ordine zgromadzone, nie jednego, ale wiel-
 kiego pomysłnego szeregowe szeregowe odbierze
 plenitudinem. Moze zobowiązane nie do-
 piero ku Tobie affektu, y z uprzednich ku Bo-
 bie twojej chęci, godny po moim następco
 divinare partikularnie liceat, iz ta sama
 Laszka plantatio Deatra Exelsi, która nie-
 wiem quo fato w roku moim, et in arido
 solo Wycechny mojej przez ciele sześć niedziel
 nie nie zrodziła, przesadzona do szeregowej
 grantu wzajemne rze Twoje za sześć moim
 tow, ad pretium gloria, pretioso frondescet vir-
 ga metallo. Odbieray tedy iux niedopiero pre-
 cis Calo przyznany, wprzód szeregowej Naszych
 nisz usta szeregowej odemnie promulgowany
 Elekcie, y z mojej szeregowej, y z szeregowej Na-
 rodow tu zgromadzonych szeregowej szeregowej szeregowej
 hi ty referuiczę się do wielkiego Referen-
 darza Marszałkowskiego godności, Laszka do
 Pilaia, crescentes coronarias spes Publi-
 cas do Stefana ad vicinum coronarum
 nomen garnęcej. Składam ię in alto

et

et Sublimi Sinu niesmiertelnego Domu Two-
go Pitauro, oddaję do innych Rzek Twoich,
ialo do nieoszacowanego Skarbu wszelkich
bonem erenji, a oddaję zęnam iur cale
te Funkcyj moiz; ktory Dotąd ile circa
sterilitate Consiliorum nicuriem iczeli
zdolnie, y z zupełnym kazdego upodobaniem,
ale to wiem pewnie, ze podziwne, ciernie,
absq partialitate, y z nalezytym kazdego
Respectem kontynuowatem. Fidem Servavi;
cursum consummari, pro Corona Justitiae
in reliquo spes mea iusta reposita in sinu
vestro. Na ostatek oddaję iur w ręce Twoje.
Ailari mente, amana fronte tez Laske,
niech mi się iq godzi iczere pozegnai tymi
ostatniemi Słowy, y tę uprzywiejowaną Lic-
dy u Krymskich Statystów, circa Depositi-
onem muneris manierq; Fabium nunqm
latiorem vidit Roma, dum sua perfunctus
Provincia Emilio Probo fascies reddidisset eo,
quod digno dignior successisset. Urge nay-
godniejszy po mnie Następcy, gdy iur ex
Voto Publico, y z uprzymych chęci moich
zasia dai po mnie będziez to miejsce in ma-
mium nieoszacowanych w tej Cyrcynie za-
ług Twoich. Pozwól iczere y mnie, abym
iczere z tego Publicznego Pola, ex hoc Sterili
Dotych czas fundo nieschodzit bez profite,
sine exceptata Libertate publicznei konso-
lacji. Oddaję ci tę Laskę oddaję na tym
Samym zgodnie expirantis muneris, et
uberem manipulum niewyestymowanej
Dobroci, y Łaske Kter Mi P.M.Mto. plenny

Inopek Oczysztych Przechliwosci, aureum ma-
nipulum gloria. Rozwieszaj go przed Tobą,
in facie Patris tui. Języ deklaratoria expli-
catione Regalis Sensus, y heroicznej rezo-
lucyi Jm^{Pa} koniuszego Lit^o m^{Pa} który
afekt wspólney tej Oczyszny Naszey et
Civium Patria, nad wszelkie honory, kom-
mendy Marsowe estymy infinite stymulę.
Wada in sine Patria ansam offensę Popu-
lorum, ordynansę intuitu kommendy Wo-
yska Cudzoziemskiego sobie in antecessum
benewole dane od Jm^{Pa} Krakowskiego
m^{Pa} Pana, które gdy razem z Laszą w rebus
Twoich deponiesz, wzywam cię do tej Pu-
bliczney funkcyi temy z uprzedzonym ser-
ca Staw. Tibi cedat honor, Nobis felici-
tas, utrumq; augusti Imperia. —

Przeglądanie za Laszą Marszał-
kowską, przez Jm^{Pa} Referenda-
rza Koronnego.

Kiedy ex Imperio awolnych głosow, y do fun-
kcji, y do Laszy wyuiggam rebus, totis artu-
bus contremisco, Rostra coram Populo Ro-
mano magnisq; Livitibus consensurus,
obaviarę ię usto metu, abym y Laszawę
awm^{Pa} de capaitate mea opinij, et Pu-
blicam niezawiodt expectationem. Prze-
żywszy bowiem grande aeris spatium,
przyzwolęcię mi ię upatrowai mieysca,
ubi annosa arbor cadam, non in quo Co-
dico floream; a iexeli sam u siebie ar-
terias exploro, iux ponielęd publici usus
żywszych sit nadwzgliły, wszale quot Ci-
ves, tot testes laborum video. Od Pierwszey

mlodych

młodych lat pory, ad istos usq. Novembres zy-
 cia mego nigdy nie omiadał w różnych
 niebezpieczeństwach quamvis nomen in-
 erme tej ocyzy nie stuxyć, ktory wyroli Bo-
 shie czystem, a ciż zliem zausze narzuca-
 ty nieszczęściami, ut in Patria periculis ve-
 ri Cives probarentur. Ta przesiętna Izba
 iako Sacrarium Libertatis, Jurium, re-
 Legum officina od cetero dziesięt bliśko
 lat miewata mnie de scabello Discipulum
 grandes Publicolas auscultantem, et pro
 Libertate paratum ire mori. Nicudolna te-
 dy Zyia Deliritas manumissionem od
 tak wielkiego cizara pretendowai by po-
 winna Sphinx iubet alidem fepis re-
 quiescere membris cum ingentibus ve-
 ris colluctari pozwała. A będz w zielo-
 nym wiehu frustratus hoc fructu, kto-
 ry z ramo Marzalkowskiej innym wy-
 kwitat Laski, zdami się, żeby Lepiej y wy-
 godniej było lasa stati sub umbra
 spoczywai cum minus providum sit, sub
 vesperem, futurum meridiem prospeta-
 re; Nad to terrent mię westigia nie-
 doszłych Szymow, wielcy Aristocratici
 rerum prudentia Antecedenci Solono-
 wie, Statuomq. Deus, Legesq. Viri w tej
 Izbie, gdy inutile Littus ararunt, oba-
 wia mi się, crasim natezy, ne ultra
 Solones præsument Sapere Aristarchas.
 O iak wielcy millionami otadowane cra-
 sy in-curioso fine Straciuszy aurata flu-
 dere hora, et magno nihil emptum est

thesauro. Wyglądająca uterminiona Oyczyzna
 iak matka od kochaizych synow zryktych
 powiek, iak pupilla, bo prawie bex obro-
 ny zostaięca, a tutoribus nalezytey pomocy,
 iak natatilis Insula, bo zewszad postro-
 nych potencji fluctibus oblokowana.
 Wyglądająca morię Oyczyzna vela et valla
 od nas, w Prodnie, y tu zgromadzonych, o-
 strato nicoszacowana. Orax z Seymanni,
 y kotwie Boni Publici zerwaty się, iedney
 tytko Boga mitoniwego Providencyi Divi
 Regni Penatibus, y Oycouslicy Jktr. Mui
 P.N. M^{te} czulości Dzielowai powinnościom,
 ze w tych wirzazgego nieszczęścia konjun-
 kturach, ubi humana consilia in periculis
 defecerunt, Divina Arbitria in manite-
 nendo rerum Statu successerunt, gdy ie-
 dnak wolne zgromadzonych Stanow, a z La-
 shi WMP^{te} zgodne głosy postusznyim bydz
 kaza, non est unus de omnibus, qui non pa-
 ret omnibus. Biorę laske, ale y do Serce
 WMP^{te} ayciagam rebe, Dzieluig unizenie
 pro collata Provincia, ale o wigicy suppli-
 tuig, non adeo magnum est sortiri Provin-
 ciam, in provincia per populum Roma-
 num conservari hoc demum est vere sor-
 tiri Provinciam. Nangtem ad Clavum, ale
 tytko ad Clavum spiritus procellarum,
 zagle, wiosta, y szexyliwa Zegluga, w gto-
 sach, rehu et in Imperio. Zostacie tych,
 ktorzy gubernio hanc Navem powierzyli.
 Ja przed Niebem y Oyczyzną z tym się
 protestuig, ze tak zechce, in holocaustum
 publici obreyi siebie samego impendere,

ut possen

ut posteri sciant, co August Rzymski ma-
 wiat, non me velle, ut Libertas sine m̃tē,
 vel Majestas sine libertate juri dicundo
 præscribat, aut prejudicet. Od Ciebie zaś J.W.
 Mui Panie Podskarbi N. korony, gdy tę virgam
 Directionis, a orax clavim Consiliorum przy-
 chodzi mi odbierać, utinam faustius non
 dignius, non sufficiam goodney Wm Pana
 Tobie debitas reddere Laudes, alem to przy-
 znać powinien, że w Tobie Swoicy poka-
 zat Abiellego Opotenskiego antenata sue-
 go vivam imaginem, który tę, frōz pasu-
 bus suis zdobił, Ocyzyznę Urbem et Orbem
 famā implevit. Widzieliśmy Wm Pa glori-
 osos conatus, ingentes remos, desidatosq
 labores, iaho ~~Alto~~ metiendus. Anceas ni-
 hil in arte reliquit, aby można było sur-
 gentes serenare procellas, za co gratam
 nietylko presentium, ale et posterorum
 memoriam uicexnies' Sobie obligowab,
 y terax novit te Castor a puppis, Si pup-
 pi Cynosura meo

Mowa Jm Pana Referendarza
 koronnego, Marzabta Poselskiego
 przy powitaniu Majestatu.

Tym się Najjasniejszemu Królu, Panie, a Pa-
 nie mój m̃tē, wolny Narod Polski, filij
 libera non serva nad inne monarchie za-
 szczycać moze, że iaho najwyższemu Bo-
 gu Regi Regum caty suiat servato illa-
 ra Libertatis arbitrio poddane schyla-
 karli; Deus ideo Pater est non Tyrannus,

quod vellent Libertate colere, tale Polonia annu-
 la Polo, krolom y Panon novum niędzy
 inxemi Panstwy, ten naydrozszy oddać
 Tribut, ze sponte genu flectit, Caput.
 Prawda wali y na Ziemi, siecle absoluto
 fulmine Silvarum Culmina Cedros, nay-
 wyzsza Nieba gwierzchność, lecz gdy takie
 Cedry przykklunią, nie jest to Adoracya ale
 Casus. Gdzie chce wykiełkowanym szturmem
 nagania, y nagala Sobie obrety Neptun, ale
 y taka Navium powolności, tempesta^{est} non
 obsequium. Nihilum nurtem gromadzą się
 y Hwaig do morza cum Homagio Rexii,
 aqua multa, populi multi; ale y talia con-
 curs, y rehers sprawnie abieita fundi de-
 clivitas. Aqua enim aggregantur Oceano,
 non quia vi innata Salum appetunt, cum
 dulces sint, sed quod suo moveantur pre-
 cipitio. Stawa przed Tromem Swyich Mo-
 narchow iedna tytko Polska, tale iale Stawa
 promieniem Lawotany do Stona Orzel.
 Ardoribus acta ad solem veniunt aquila
 quas attrahit unus Majestatis amor. Sta-
 wamy y garniemy się iale Armigerum
 Resptia Dulcis apum do krola Swego
 gromadnie ^{niofay} Alvaria, nieuiggnie metuen-
 da Potentia Regis, bo ten zgoda nie-
 ona, Gdz do Pana y za Panem z tego
 tytko instynktu ze Rex Pater est, ma-
 tera simul. Oddaiemy Coronato Capiti
 Podansz Adoracya, ale karli Nasze, natchi-
 la Nam samo tytko Serce, non servile
 jugum.

jugum movet ad mandata jubentium, Przy-
 zhai muszę, catuig y insze Narody Złote
 bertern Szych Monarchow rece, Lech x Ley
 przyczyny, ze unguet timent, nibi pogodnym
 okiem wpatruig się w Szych Słowickow tur-
 rzy. Inaig ralyo prima vita pericula cen-
 sent amane infestum Galbam non inopescere.
 Ty sigi kotoarmi kottatlowai zwykli poprzy-
 sigrony Wiernosi, ale ig Seruitutis umbra ma-
 ze, et umbratica Fidelitatis imagini przy-
 pisuie Epigraphen: Quos cogeris esse fideles,
 opus est esse rebelles. Ze krwig, et cum primo
 semine Patrum incorporowane innym Pod-
 danstwu, umouriona zaraz od Piastunek nie-
 wola y zrosli w Tykach y Kaydanach Cives
 opprobria sunt Dominantium, potiusq sunt
 simulacra animalium, quam hominum,
 qui necessitate parent. Rexeli mi się godzi
 quadrigum gloria currum innym Monar-
 chom sprzegai, Niech Lew Litzne x catego
 Suiata zblera Tupy, niech przytym Le Wo-
 zie ze lwem zafasowany cztowiek Subtili
 ratiocinio w ktorym Cztowiek Suiata kraiu
 do terminu szexficia bierzy, Niech Wot Euro-
 py diles manipulos zabiera y zwozi. Pochw-
 li się musiemy Polacy aquila desuper gra-
 tuor eorum, nad wszytke innych krotostu
 insignia, y nad ludzka praiwie kondycja
 Orzet Sobie Nasz postepuie, bo lubo uro-
 dzony wyspatuie wolnosciq, nesit frena pa-
 ti, cednalk za skinieniem Szych modera-
 torow tą droga przy niewiazanych Skrzy-
 dach: spiesz, y Panow Szych gloniarn urocie,
 Polqd inne necessitate jugs ire musza

podrozza herbarie Europę, y światą anima-
lią. Głai' to jest Princeps gloria Regum Li-
bera hominum Majestati, non trabeato pe-
cudum gregi præsidere. Te sz' vicaria Divum
sceptra nad wolną ludzi panować wola, ta-
sz' tyłko nie muszem czynić, y mieć Regni
coheredes. A że do tych czas ad gubernium
wolnego Państwa tego przybiera sobie gu-
bernatora mundi Providentia Vice Reges,
a orax immortalitate factorum Vice Deos,
y z tąd się widzieć może. Miato to krolestwo
Pneumatia magnitudine wielkich, miato
Justitia Justificante gentem. Sprawiedliwych,
miato terrores hostium, Delicias Populi, Dis-
cordium Statuum Statores, miato septem Mon-
strorum Domitores, miato Suctum univer-
sa Christianitatis, cui austria Laurus, et
fuit odoris Luna corona globo. Te uszytlic
tytuły et non inania nomina rerum, zuz-
wiaz tytuł, że jest Najjasniejszy Młody
Panie, nie tyłko wole Populi, ale uszytlich
Stanów Rzeczy recognitione Polona Stator
Libertatis. Niech innych niebierz Dolumen-
tow, umiesz niezuzyczonych krolew attempe-
rować walecznie sily swoje in hoc Deum
imitatus, qui cum popet esse absolutus, ma-
vult esse Arbitrijs hominum Subalternus,
eo principalis Majestuosior, cum sit Do-
minus Dominorum, non Domitor Servorum.
Abzista od otłhona Antenata twego korony
Polona dla niezuzyczonych Potomka Sero-
ni, od niego dana. Tui Sanguinis munus,
ceu domesticum ancile konserwujesz, y nie-
znosną porzytasz imienia notę. N' gwa-
scipiones vovere dona, scipiada abolerent.

Tex
f

Tey koronie August pierwszy & Jagellonow Edg-
cy przydat nieoszacowany Perle Libertatem.
Niech kotchichich skarbow bayli centoculis
pilnuiz vigelijs, gdy prawie bex widza, y
stroza kleynot Nasz w otwartym lini sie
polu na obrone Jego, eue duo gladij satis est,
ze zedwoch Nayiasniejszego Domu Twego knie-
zy, krakstwu, y wolnosci ieden, a Niebu dru-
gi, unus pro Regno, pro celo sufficit alter.
Wiszę circumcirea tey korony, poyranicznych
sgonsiadaw Lizne Wysha Jus belli sunt, ar-
ma sibi, Hoiz gotowe ad convolutionem Fede-
rum, et Pactorum pratensyo sub signa col-
lectus miles gravissima est bellandi ratio.
Ze plenā et serenā fruimur tranquill-
tate, Lubo Nas fulminantes otoczyły nubes
unigenio Regni, sameto tyflio Fortunie W.
K. Mui P.M.Mt., a bardziey oycowstwiey Jego
czutości przynai, y to templum pacis de-
dyhowai pouinnosimy, x szd uznaize, qris
gentis amor seriem W.Kr. Mui P.M.Mt.
Pyryque pari x augustem Rzymskim elo-
gio mouici moze, viscera potius lacerari,
quam Provincias perturbari annuis et Prin-
ceps optimus. Niech Nayuyxzemu Persyi
Monarsze krostestwa reprezentacie urozi-
na przez Sen Statua, Province, Wojewodz-
two, Ziemie y Pouiaty extorhamite sz u-
koronowaney złotem glowy Caput aureum.
Twoim tedy Zyciem Nayiasnieszy Panie to
Corpus swie ex multis membris coalition
Zycie twoim technic niezuygezonym Duchem,
y uierz bys musiał vivo sensu doloris, gdy by
sz choc pars ialia futilis pedum x rancii

miata. Ubi prychodzimy cum Corpore do Glo-
 ry, prychodzimy do Pana, sed Dominum se
 fronte negat, potiusq; falletur fronte Patrem.
 Nicodema od Thronu armatus fulmine uul-
 tus, nieczyni wstretu odiosa supercilij gravitas,
 niekamnie konfidenyalnego accessu pochmur-
 ne obo, quatus, qualisve Princeps est, visus
 Civium, securitas temporum, beatitudo po-
 pulorum est. Prychodzimy delegata Po-
 testas imieniem Catego Panstwa Twego Om-
 nipotentiani, od pozostatych w Domach Bra-
 ci, tym weselcy, im ciższa nam byla po-
 na damni przez dwa Seymy visione caren-
 do beatificia. Niesiemy wielkie a Libera gen-
 te manus wiernege Poddanstwa tribu-
 tum, et in tributo rati habemus Regem.
 Charakter to nasz bez suspicji, wierni, sta-
 tejni, y lochaicy Poddani przed Panem
 prona adoratione unizamy sie. Nizeli od
 Leges ex singulorum desiderio cudentas
 prychodze, nizeli Stany zgromadzone wo-
 towai zacznq, naprzod Mayiasniemy Mlcy
 Panie votivo poplite supplices May-
 uyzszemu Bogu et Ocumenid Providen-
 tid W. kr. M. P. M. M. aras ponimus, nie-
 smiertelne oddaicy Dzielci, ze naszym in
 Ante obradom adversantes Procellas Cy-
 coushion Staraniem ugashauszy, iux mo-
 zemy consiliorum onerariam optato siste-
 re portu, et portum Rex ipse facis. Za ktory
 tak Skuteczna, et omnes Charitates prze-
 wyzszaicy, ku Poddanym miłosci Legem
 ponere fatis, sub Legem si fata cadunt

unanim

unanimi vötorum nexu usitavimus. Zyi Mi-
 losiury Panie tak długo, iak długo Rzymskie
 Państwo swoje Augusta a Conditä Urbe wy-
 glądato, Zyi tak długo, iak, to twoie Kro-
 lestwo od Lecha Szych Augustow oczekie-
 wato, Zyi długo letnie panuy Stawnie y
 bezpiecznie, Polahow kochay Statecznie,
 na których piersiach, tutius, quam Armen-
 tarijs wielcy Antecessorowie twoi zasy-
 pibie zwykli. Zyi tak długo, donec Orientem
 victoris, occidentem obeliscis, Europam
 Gloria, Virinos terrore, Antecessores famä
 seros Successores benemereendi studio, Re-
 ligionem demum Romano-Catholicam
 triumphis impleveris, exceperis, supera-
 veris. a gdy o pocatowanie Rybi krolew-
 skiej iak naysoborniej Suppliwimus;
 Cum dederis dexteram, cor animosq; rapc.

Mowa tegoż Jmci Pana Mar-
 szalka Polskiego, przy upomnie-
 niu się o Wakanse.

Wielkie, y rozne są dokumenta, przez któ-
 re Ziemiskich Monarchow iawnie uzna-
 wamy, że są Terrestria Numina Reges;
 Jednych pogodna Laskawość w niebo nie-
 sie, frons mitior aspici, in nubib; ore nitens
 meridies Divum sedibus invehit. Innym
 czuync nad Poddanstwem Starania bnieży
 quaxdam osadzaia, inter Stellas meru-
 ere locari, in somnes Populi cura. Innym
 Divinitas attributa, quod apud in prosperis,

ae. adversis, non tam sua, quam suorum
 infortunitati prospicient. Ale Naychwale
 brzeysze krołom attributum posse, et velle
 rogari, hoc fuit esse Iovem, quod nulla alias
 magis arte Deos fieri credas, quam arte
 largiendi. Wszystko Mławy Panie niesmier
 telne Odroby Twoie ultra humanam Re
 gnantium sortem Ciebic wyniosły, osobli
 wicy iednak idzie w górę prętha, a pożądana,
 proszona, a nie targowana, przędzy egzosto do
 znana, nix wygładana Szrodrobliwości Twoja,
 która bene meritos Cives honoribus, Civibus
 honores zwykła dekorare; Dokumentem te
 go tak mądra do distrybucy Wakansow lion
 notacya, pełna Dobroci Panskiej Rzeka, ef
 fundit gold plenius habet. Wige nie tak pro
 siemy, ialso ne Jota Legis pratercat, przy
 pominiamy Dobroczynney W. K. Mui P. N. Mł.
 Tascie: Delige Stellas, et Vacuo Superadde Polo.

—
 Mowa Jm Pana Marszałka W. K.
 Woluigi od Tronu, Jm. Lipskie
 go, do Pieczęci Krzeyszej korony.
 1724.

Nay wyższego Panowania insigne Złotoko
 rona, nieznosnym Monarchow Mronie gra
 varet cizarem, gdy by im ad mysteria Re
 gni, et cogitationes Orbis ferendas usierne
 nie miały concurrere ministeria. J. Sta
 tegoi Majestaty Panskiej, checy ulxyi so
 bie pondus, które im raxem z korony in
 cumbit, kwalificata przybierać zwykły Pu
 blica, którym by Panstwu swoich curas bez

pieczęć

piecunie partiri mogli. Stanowig vicarias
 Potestates, ktore Regnantium zasiadaige miey-
 sca, dant magnis Jura Divitibus. Stanowig mu-
 nia Provinciarum, aby quicq. suum piastuige mu-
 nus, onusq. usq. ad Pacem et Bello bene ordi-
 natam spravowali Kempciam. Maig uierne
 przy Bohu Rady lumina Regni, Numina Con-
 sili, ktore ad omnes casus provida, promptaq.
 podaig media pro salute Universi. Maig przy-
 tomne zausze Ministeria Statu, ktorym Patrie
 Leges et Jura, fidemq. in custodiam oddaig.
 Do tej Polskiego Nieba Hierarchij Rex omni-
 um, Pater Singulorum J. Kr. M. P. M. na
 waluigce poe tristia fata Uciebnego w
 Bogu Biskupa Chetminskiego Podkancler-
 sku koronne wzywa dxis Wmci Mici. Rixze
 Lipski, Prexydenie Trybunatu korony, abyś
 Dziedzicznę chwalebnych Przodkow swych
 cnotę, Rady doskonatości, rozumu wspania-
 tości, et magnis dopomagat szeregliwie mo-
 derari sentibus orbem. Uie Dobrze J. Kr. M.
 P. M. M. T. z. e. talie w osobie swojej com-
 pletiteris Wmci qualitates, iakich to powa-
 zne ministerium, et tanta motis potrze-
 buie. Iawne iest suiatu clarum nomen a-
 vorum, zachosi Domu aboriginum Wmci,
 ktorzy przy wielkich w Kzptey zastugach,
 w Herbownego kleynotu w Dom swoy copi-
 osam wysokiich honorow niesem wprawa-
 dzili. Per Fasces numerantur Ari, miedzy
 ktorymi Stawny owy po Huletum terak
 wielu w osobie Wmci redivius Podkancler-
 rzy, potym Kanclerz W. korony. Lubi, Kujawski;

tandem Krahowski. Imputat niesmiertelne et
in posthumis operibus Cnot. rosumu, y dosko-
natosci swoicy Zapisauszy monumenta, ad annu-
la virtutum et meritorum studia, krai zacney
swoicy imitandam zostawit normam. Będziesz
miał Umię recentiores ieszce Species, et Ideas
Virtutis, veriz Laboris natym Stopniu, z Star-
szego nieporównanyh Zasług, nieoszacowa-
nyh talentow, y nieustannyh Prac pro Patria
Collegi Swego inspic, et fac, secundum exem-
plar. Nie potrzeba Umię remonstrować, co
za kleynot w tym ministerium a Dispen-
satrie Gratiarum H^okr Mui P. M. M^o manu
odbierzesz, dosyć Namienić, ze bierzesz gra-
tiam Signatam, gratias Signaturam, Prau
Reptey Stateram, Lydium z Lotey Wolności La-
pidem. Wiesz Umię dobrze, co będziesz winien
piastuizę ten kleynot: Fidem Regi, Custodi-
am Legi, Libertati Zelum, Patriae amorem,
omnibus aequitatem. Ochotną za tym regu-
a wdzicznym Sercem, to. Supremum H^okr.
Mui P. M. M^o o cnoie, attributach, godności,
y zasługach Umię Iudicium, partykular-
ney Taszi Panskiej iudicium nie z altero-
waney oraz in omni Sorte Wierności win-
culum odbieray, a składajizę Signaculum
Super Cor Tuum, zyuz obowiazaney w dzic-
xności Majestatosi Panskiej uxiyń pro-
fessyz: Logularis gratias Domini, et auditas
facias omnes Laudes ejus. —

Nova pro R. Linskiego, kantora
Gnieznienskiego, dzikunizę za
Pieczy mnieyszą horonną, mia-
in Anno 1724 Ma Seymie.

Główny

Gdy bym miał moje Wkr. Mii; P. M. Mtt^o y
 wyjątknie opowiadać Zasługi, na pierwszey
 1. ile dopiero pożyteczny byłbym dla
 literze: Domine d, d, d, nescio loqui, przycho-
 dymy zdumiewszy się obmutenec, y na podzię-
 kowanie za tak wielkie Zasługi, któremi mnie
 Wkr. Mii P. M. Mtt^o reple, gdyby razem y
 słow swoich w niewolne moje niewtorzył u-
 sta, w których dogonna wierność y nigdy nie-
 naruszona brzońca będzie zycielwost. Uwaga
 cały świat w Wkr. Mii; P. M. Mtt^o przez codzien-
 ną Zaskę Jego dystrybutę munificentiam,
 przez Zaskawę mnie konferowanie Pieczęci
 mniejszej widzi prodigalitem, bo in-
 szych signavit Nomina Virtus w Dobroczyn-
 nym Wkr. Mii P. M. Mtt^o seruu, mnie Zaskę
 inmeritum promoves, ut allicias ad me-
 rendum. Cokolwiek świat Polski znajduje
 preeminencji y godności; wszystko to Zaska
 wa Wkr. Mii P. M. Mtt^o rozrzuca ręką,
 cokolwiek Przesiewny Senat Lixy Pryma-
 alnych, Arcybiskupich krzyżow, Biskupich
 Pastoralu, Marszałkowskich Zask, kan-
 cerskich Pieczęci, y inozych Honorow Insignia,
 wszystko to w rękach Ich Wkr. M. P. M. M.
 plantavit dextera, na ostatku w ręce mojej
 velut in ramo d. tych exas inutilis ligni,
 szeregisz Wkr. M. P. M. M. frondes honorow,
 przesadzasz mnie Wkr. Mii P. M. M. z kanto-
 ry, w której decantavi Wkr. Mii P. M. M.
 Zaskę na Podkanclerstwo, abym czciliwy
 Wkr. Mii P. M. M. glosit Jmif ex Stallo Pri-
 mitialis Cathedra, ad non postremam Ele

ctorum sedem, z Griezna gdzie aby non sterile
 nat Patria nidus benediciente Cruce z dobro-
 czynney W. kr. Mui. P. M. M. piastuij Orta. Or-
 ta tego, ktory hostibus opponit ungues, in ju-
 riantibus eripit predam alienych, y su-
 ciliych W. kr. Mui. P. M. M. poddanych pod
 swoje przymiue Skrzydla. Orta tego ktory
 z Domu mego uzbiciuszy, Hisio przez sto
 lat, po uciechu clasie meritis volitabat Do-
 mach, Oziś impulsu W. kr. Mui. P. M. M. Tasce
 w moie wraca sz rego, y ubiorych centum
 am zostawiuszy, mnie sauli subitum d.
 prawowai porzala. Poprzyzysztym M. M. M.
 Panie in hoc Theatro Przesagstnego Senatu
 Cyerystych Praw, y Swobod custodiam, ale
 nie mniej moiey hu majestatowi W. kr.
 Mui. P. M. M. uierności, y Ryexliwosci cu-
 stos ero.

Mowa Jmci Pana Referenda-
 rza koronnego, Marszałka Posel-
 shiego, przy Łaczeniu się z Se-
 natem.

Łaczą się Poselska Izba N. M. Panie, to jest
 Łaczą się Rzecz z morzem, y morze czynią,
 augusta trabes z swemi Scianami, et in-
 calumitati Publice Patet Stawa, do iedro-
 ze prauy cum clavo przychodzą remi, na-
 dzieja w Bogu miniemy Syrtis, w porcie
 przysliwych Stanie Rzplta, Zgromadzenie
 to dzisiejsze trium Statuum, brzy nieba
 reprezentuie, et Calos Rex ipse facis, to
 felices in Subsunaria mozemy sobie
 ominowai Succesus, Zulaszera, ze Hory.

564

zont. Nosz Salubribus Astris Spem arida,
sudasz refert aspectibus horas. Dixis to
u Nos Festum Pantheon, implerunt om-
nes Alria Divi, ut ex unione membrorum
vite humana integritas, ita ex unione
Civium pullulat Salus Republica

Mowa legosz Imbana Marizat-
ka Pofelskiego, przy pożegnaniu
Izby.

Kiedy uix de Limine tej Izby wychodzie-
my, naprzód Bogu naywyższemu, et guber-
nanti Regna Providentis vota lito, y latem
Dzielnicy Serce, ze ex Longa et inani disci-
ptatione wolnych głosow tandem descenden-
te Spiritu s. ufortnowat unam animorum
harmoniam, sprawil credentium Cor unum.
Dzielnicy, iak nayunizeniey Angelis Provin-
ciarum wszystkim Um Ampp. ze Divum
meliora calentes flamine na iedync tej
Ocyxymu Dobro y Serce tej obo Thiers-
walisz, templum Paci, Saluti, communis
Bono y z tej Izby in fundamento legum
w gorę wynosicie. Idziemy teraz Stellis
ad Solem, magna Deum Robores ad Patrem
Patris. Idziemy non opprimendi a gloria
sed majorum Syderum Limine adirrupte-
di, tamto majestuosior Campas Liberta-
tis, tam gruntownieysze legum, et secu-
ritatis Armentarium, et ubi motem
omnes juvant, ne Labatur, motem Haro
neceps est. Legnaje zas Calum Libertatis
te Izby w affektach Braterskich, w Ser-
cach y pamieciach wszystkim Um Ampp.
wicznę Sobie zostawiey Rezydencyę, nun-

qua-

quam desituriam zapisując obligationem
z najwyższym podziękowaniem, z cię mnie
oszczędził godnym Publici. Obiecyj.

Mowa tegorocz Jm Pana Mar-
szalka Rzeszkiego, przy pożegna-
niu Senatu z Królem po Limicie

Tylko tak zegnamy W. kr. M. P. N. Mł. i. alio
fessi labore Operarij post emeritum opus,
gdy spożywają. Tylko tak a majestate a-
vellimur, i. alio gdy od brzegu odjechała Rawa
po droższe Towary, powrot do Portu obiecu-
je. Pozwalać Nam W. kr. M. Limity Sey-
mu. To jest dobry Architekt, wotny czas
dać, ut fundamenta solidentur, na któ-
rych potem wspaniała Cyklozmy Struktura
gruntowniejsz Stanie, to jest ze inter-
polatum tempus plures morbos citius
Sanat, quam cura instans. Za te Cyklozmy
Taszkowski effusis, in gratitudinem cordi-
bus dziękujemy. z. ta rozszerzając się ra-
dziej, z. i. alio z. i. alio Augustem Rzym
się rozszerza. Non Populus Romanus
ab Augusto, non a Populo Romano Au-
gustus, divelluntur. Tę Szerebi Augu-
sta Paludament, ubi locorum Romanum
tegere posset, tak z. koncentrowany Rzym
z Augustem circumferri ubi, et tegi
valet.—

571

ULTIMA SUPPLEX INSTANTIA.

Do Assessorskich Ultima Instantia Sądow J.K.M.P.N.M.

In assistentia Jaśnie Oswieconych ex SENATORIO

Jaśnie Wielmożnych ex Equestri Ordine Sędziow, Miłości-
wych Dobrodzieiow naszych,

Przeciw Kryminałom TORUNSKIM,

Od Collegium Toruńskiego Societatis JESU.

Przez jednego ex eadem Societate JESU

Ore Publico Die ultima 8bris 1724. wniesiona.

Jaśnie Włók. M. i. P. Kanceleriu Koronny, Dobrodzieiu nasz.
Jaśnie Oświecony, Jaśnie Wielmożny Miłościwy Dobrodzieiu nasz.

Kiedy Inkwizycye Torunskiej niezbożności są oddane, kiedy *Criminales* pana zelosissimo patrocinio ewinkowane, gdy Honor B. i. M. Matki iego Najświętszey, Świętych Patronow Polickich, y Nieba całego, Magnis Atlantibus ad ultricem vindictam iest złożony, stawam y ia sacra Persona pro sacro argumento in sacrario S. sprawiedliwości J.O. Miłościwych Dobrodzieiow naszych, nie pretendując Divinae causae patrocinar, bo tey Stuby tuto fulcitur Olympo, ale abyśmy mogli *crudam lenire effiendo dolorem*. Stawiają przy mnie lacrymisq; per ora di, iertis wołają *Justitiam, Justitiam, Justitiam!* wołają y zebrają. *Res Catholica* po ca'ym Chryścianitwie; *Res Politica* po wlyzt. kiej Europie; *Res Catholica & Politica* w tym Krolestwie, u sądu Krola Pana, ktoremu Wiara Katolicka Koronę dała: u Prześwietnego Senatu, o którym prawdziwe to Elogium: *Senatores in Polonia ii sunt, qui Romae Cardinales, rei Sacra Statores & Politica.* Wołają y zebrają u Najjaśniejszey Rzeczy Pospolitey, w ktorej sercu głęboko radicum Urbana VIII. oraculum: *Domini Poloni tamdiu liberi, quamdiu verè Orthodoxi; ubi enim Spiritus Domini, & Libertas.* Wszak weyrzawszy po całej Europy Krolestwach: *Florentissima olim Respublica in absoluta Dominationis Monarchias, & Monarchiarum onera decesserunt.* Zebrze naprzod *Res Catholica* Świętey sprawiedliwości. Miłościwi Dobrodziecie: usza-

Posses.

Lipst.

A

no-

Secretarium suffragio 7

nowanie, cześć, cultus Dula Świętych Obrazów, incontestabile to dogma, artykuł to prawdziwy Wiary naszej. Artykuł wiary: bo in Oriente od Zenonów, Leonów, Jazuryków y innych Jconomachow Cesarzów, niezliczonych Męczenników Krwią abunde wyprobowany. Artykuł wiary: bo millionami cudów od Boga potwierdzony. Niewspominam innych: w tym Przėswiętnym Xięstwie Mazowieckim, przez tę waszę Więę pod Wysogrodem Jacek S. Kamienną Statuę Nayświętszey Matki suchą przenioś nogą z tym artykułem wiary super elementa elevatus: á to, iako wiemy, áby był to Polskie ancile od Tatarskiey uchronił zelżywości. Matko Boga moieg! ná Tatarskie w Toruniu napadłaś Pogaństwo: o to cię bezbożni depcą, rąbią, na publicznym stole iak złocz, áccę palą: o to cię Nayniewinnieysza y Nayczystsza Panno z Polskiego Miasta wyświecają. Czy teraz ktoremu *Mācinell*: rzecześz Juliuszowi *Et cur me non vocas Reginam Poloniae*? Czy się tu twoia prawdzi prophetya? *Ecce enim ex hoc Beatorum me dicent omnes generationes?* otoś w Polskim poddaństwie ludibrium: o toś u Toruńczanów przez Pogańską soborkę skaczących, już nie Regina Polonia, ale *impiffimo & plebeio dehonestamento Dżieweczka ná stos porpiona*: oto cię blasphemii błogotawi: *ratuy się serka Pani, aßak Papistowie powiadaia, że ich ratuieß*. O pa-szczęki! o gęby! o języki! nie Pogańskie, nie Ludzkie, nie bestyalskie! *Nie Pogańskie!* bo Mahomet w Alkoronie tę wielkiego Proroka Matkę, Niepokalanie Poczętą pi-sze, nie lzy *nie Ludzkie*, naygrubsi w których tylko lumen naturae nie Evangelij scintillabat, przeciw swoim baiecznym Dianom, ob Virginitaris reverentiam, excessivo honore grzeszyli. *Nie bestyalskie!* Pies na Świętnego Panna nie tak się prędko rzuci; blask osoby furem w nim hamuje, prędey ná oszarpanego mendyka szceka. Mi-łosćwi Dobrodzie: nie chcę tu accensum ignem accendere: bo serca goreią Pańskie: *alta mente perennat dawne y zawsze świeże zielonych lat w Kongregacyach iuramentum: neq; permissurum ut á meis subditis aliquid contra Tuum Honorem agatur: Sodales estis Mariani*: Toruńczanie wasi to poddani: Toruńczanie wasi municipes.

273.
 Pes, wani *liberti*, & *improbissimâ licentiâ* Libertini. Niech
 każdy ad veraces cōscientiæ pax tabulas appellare; jeżeli
 in rebus dubiis, in angustiis Mariâ invocando, pomocy nie
 odbierał: iakże mówić będziemy: w godzinę śmierci: *Sub
 tñum praesidium confugimus*; jeżeli honor iey od nas o-
 brony mieć nie będzie. Artykuł wiary weneracya O-
 brazow SS. Po cudownych miejscach, gdy ie oczom
 pobożnym otwierają, obteilla dæmonis corpora krzyż, z
 ciał ludzkich uciekają, czują przy nich praesentē Divum po-
 tentiam. Smielsze Toruńskie czartem opętane dusze, o to ie
 ną szuki siekają, rozdzierają: przyznać muszę: *plus po-
 test damon in homine contra DEUM, quàm in se. pso: bo
 si corpore, non est ausus inferre iudicium bl sphemæ;*
 a zaś nie Świętzy Bog! nie Świętza Boga Matka! nize-
 li umarłego Mojżesza ciało? Co im Święte Obrazy win-
 ne? gimnazylły nie łapały: do szkół nie prowadziły: za-
 prowadzić nie kazały: Miłościwi Dobrodziecie; oczywiste
 to dokumentum Pogańskiey, bielowskiey Toruńczanow
 złości, że samę Religiją Katolicką zhańbić, zelżyć, zpro-
 fanować; chcieli, iakoz zhańbili, zelżyli, zprofanowali. Ci
 tedy Święci Reges z Bogiem krolujący coram maiestate
 sacru tego, u tych, którzy im, (nadzieia w Bogu) con-
 Reges będą, & coheredes gloriæ, ci proszą o Sprawiedli-
 wość. Prosi Bog Ukrzyżowany, y odietą przez Toruń-
 czanow wyciąga rękę: *porrigite iustitiam, subleuate iu-
 dicio.* Woła Bog Ukrzyżowany *super numerum vulne-
 rum addiderunt:* Złość Zydowika na Kalwaryi iuż nad
 Ukrzyżowanym sęwire poprzestała; ślepa Longinow To-
 ruńskich zapalczywość nad tym się pastwila, ktorego
 zelżywość y skały nierozumne czuły. Redundat na Bo-
 ga, y na Markę iego, na Świętych ta ignominia, którą zu-
 chwali Toruńczanie Obrazom ich bezbożnie uczynili.
 Wszak Prorokowi, tylko niedobry Saul starego płałcza
 szukę uderł, a wuście Krolestwa karę odniósł. *Scidin Do-
 minus Regnum Israhel a te hodie:* a przecie *plus est Sta-
 tuam Cæsaris, quàm vestem luto aspersisse.* Wszak terre-
 nę Majestates, iasli honoris Crimen w Obrazach swych
 windikuia. Coby czynili z Katolikami, A catholici Prin-
 ci-

cipes za swoich portretow od Katolikow wiolacya? Co czy-
 nią Swiętobliwie Orthodoxi Reges? *etiam umbra Regum*
timenda, honoranda; wszak y w Woytku civiliter umiera,
 czyi obraz in infami ligno prostituitur? Sæculis cele-
 brandus Ludwik przeszły Krol Francuski, vivente nostrâ
 memoriâ, ná Genuenkie Miasło szefnaście ty sięcy bób rzu-
 cić kazął, y trzy iego części in abominationē desolationis
 zbombardował, z á to tylko, że licentiosa plebs herby iego
 zhańbiła błotem; lubo tylko Francuskie lihe terrenæ Ma-
 jestatis są znakami, Obrazy Swięte æthereæ Majestatis są
 charaktery. Stawa tedy Res Catholica, ucieka się ad á-
 zylum sądu tego. Nadgradza Bog millionami cudow
 Obrazowi Częstochowskiemu że Pogańską dwa razy cię-
 ty ręką. Niech nadgrodzi Toruń Matce Boskiej honor
 restitutione Kościoła, ktorego ad blasphemias abutitur:
 niech nadgrodzi Swiętym restitutione Swiętyni, ktore
 prawdziwym Panom swoim Katolikom powydzierali. Ze
 zaś *beneficium est, latronis non pena, si oblata tantum re-*
stituatur: niech nadgrodzi Toruń *Universæ Rci Catholicae,*
Lipsius. *per extinctionem publici exercitii* sekty swojej: niech nad-
 grodzi per exilium Pziedikantow, ktorych, składki y tzy
 Katolickie karmić y odziewać muszą. Niech nadgro-
 dzi przez to, áby ta Sekta, *sentiatur se ancillam, non libe-*
ram, non Dominam. A da Bog: że hoc felle oświecone
 ślepe ich oczy venient in agnitionem veri luminis, gdyż
Ethnici & Judæi ad fidem invitandi, Heretici etiam co-
gendi: w tym punkcie, onym *misereri & connivere, est*
August: *maclare, est perdere.*

Zebrze Sprawiedliwości *Res politica.* Miłościwi Do-
 brodźcie; wszelkie Magistraty powinne bydz: *forma gre-*
gis, candelabra lucentia, Sal populi, ut sapiat: idem pacis ut
concorditer vivat. Magistrat Toruński *deformatio gre-*
gis. Magistrat Toruński, *Caci & duces Cæcorum;* Magistrat
 Toruński *infatuatio populi, turbida Babilon, tumultum*
causa Principalis, & causa omnium nequissimorum cau-
satorum. In Synopsi mowie; przed tumultem ná dwie
 godziny zamknąć kazali Bramy Mieyskie y kramy; przed
 tumultem kule y prochy rozdawali; przed tumultem
 kwatery pod komendą Rayców zostaiące, pod sztrofem
 30.

30. talarow cum armis ruszyli, y to w kwaterach samych
tylko Heretykow, nie Katolikow, toć nie na obronę Katoli-
kom, Jezuitom y Studentom; w tumultcie do strzelania na
Collegium; na Synow Szlacheckich Studentow, Zolnie-
rzy swych animowali; po tumultcie winowaycow nie i-
mal; *P. Præzident ex rebus pessimis gloriosus cum Cri-
minali iniuria, tak Świętych & prima gloria Sadow, z
tego się chwalił y chlubił, że z tey matni kieśienia wynisę
maia; głosc tam execrabile facinus zakazywali, głoźa-
cych y utyskujących więzili; palenie Obrazow Kommen-
tem jezuitckim rozpisałi, y garła swoje (iako Sekretarz ich
tu w Warzawie) nawadyowali; Eug Mieyskich; Widemaiera
Sekretarza iako executrices nefandi Consilij sui manus, ad
corporales inquisitiones Cōmissoriali decreto desty nowa-
nych, y wolą J.K.M.P.N.M. ad statutionem rozkazanych
tu nie stawili; toć, *pallet reus Magistratus ne evidentiore
Criminum Complicatae convincatur. Z tego tedy wżyst-
kiego pociągam ich ad culpam & ad pœnam. Jeżeli bo-
wiem u Augustyna S. & in omni foro; qui desinit obvia-
re cum preest, consentit; ie eli u Justiniana par est, delin-
quere. & delinquentes non prohibere; jeżeli u Saviana
pawie de jure Gentium; in cuius manu est ut prohibeat,
iubet agi, si non prohibet admitti. Nie ia ale Coryzo-
stom S. to do ciebie Magistracie Toruński, co do Senatu
Antiocheńskiego mowi, y konwinkuie; Swawolna pars
gminu w tym mieści; Teodosiusza Statuę cum ludi-
brio sprofanowali; ciągnęło na nich Woytko y nieubla-
gany; gniew Cesarzski; lękali się niewinni, & non com-
plices, ręce wyciągali dissymulujący w takich zbrodniach
Senat; o radę Świętego Káznodźcie Chryzostoma prosili;
on ich ad tolerantiam pœnarum tylko mógł & ad páti-
entiam Christianam animować; *Ecce facinus paucorum fu-
it, accusatio in omnes fertur; ob hoc ipsum (tak mowi do
Senatu całego Miałá) fer pœnas. & ultima lue supplicia,
quod non adfueris, quod non prohibuisti, quod insanientes
non retinuisti, quod pericula non subiisti pro salute Impe-
ratoris; (á co zá salus Imperatoris w iego Statuach?)
Particeps non fuisti facinorum (iako Magistrat powiada
Toruński, nie nachodzili, Statuas Świętych, y Obrazow nie
palili***

1pudGro-
tium l. 2:
cap. 21.

palili;) *laudo hoc, & boni accipio: sed nec, quae fiebant, impediisti, hoc verò iam dignum accusari.* Coż mowić? gdyście na tumult zawołali, gdy kule y prochy rozdawali, do aggressyi animowali: *hoc verò iam dignum condemnari.*

Upadaia tu do nog Miłościwych Dobrodzieiow w Heretyckim iarzmie ięzcący Toruńscy Katolicy. Ubogi Katolik pogłowne bogatemu rowne Kupcowi Lutrowi daie. Katolik ślubu brać y żenie się bez woli Prezydenta nie może; a coż to za assystencya Parochi? gdy się żeni bęz tej woli, więzienia y strify wielkie cierpienie iest że to Angielski papatus? Katolik Sługa w Święta Matki Boskiej, Mszy słuchać nie może; prze-Bog! y Żydzi tego nie zabraniaia. Najsprofniejszymi pracami y publicznymi w te Święta bywa nárzucony; w tym Państwie Tatarowie do Baieranow wolność maia. Conversorů ad fidẽ orthodoxã Kamienice Konfiskuią. Miłościwi Dobrodzieie prawdziwym Londynem pod Angielskimi prawami nie Polskimi Toruń widzę. Niepodobna nieznosnych aggrawacyi ná fortune, ná honorze, tu wyrachować, słowem rzekę; ani w Krolewcu y Holandyi Kościół Rzymski, ani w Konstantynopolu Kościół Grecki tej nie cierpi Tyranii, iako sub Rege orthodoxo, sub Fide Catholica Regnante, cierpią Katolicy w Toruniu Mieście Polskim. Zaczym tẽ viva Christi mēbra, non arida & rescissa, ci Fratres Christi, te zawsze posłuszne dzieci, ci fideles subditi, do postronnych potency i nigdy nie zagładaiaacy z płaczẽ wołaią, ad Vicariam DEI Potestatem, do Miłościwych Oycow swoich, do Panow dobrotliwych swoich; orphanorum fitis adjutores. Supplikuią pusillus grex Christi, Zakonni ludzie tyle aggressyami Toruńskimi zdezolowani, sub alas miłościwych Panow, od tych accipitrow uciekaią; supplikuią Kościoły, Cmentarze; ktore u nich w mnieyszym respekcie niż Toruńskie karczmy: z płaczem o securitatẽ dalszą zebrzą; ktora być nie może skutecznieysza, iako gdy totius Magistratũs prærogativa cała wszystkie subsellia & publica Officia ná Katolickie Osoby będą przeniesione. Maia Katolicy iuż Divorum Regum Rescripta, Zygmunta y Władysława, maia Konstytucyą 1638. że
ad

577

ad medietatem Magistratum pod winą 500. czerwonych złotych powinni być przypuszczeni: y te prawa in contemptu & in volumine legum tylko butwieją: gdy teraz do samey tey przyidzie exekucyi: Miłościwi Dobrodzie-
ic; non est praesentis flagitii pena, antea actorum decretorum in reum executio: trzeba tego węża ną głowę zetrzeć,
Moab sit servus Izraeli gdy rebellis. Zebrze *Justitiam Res Catholica & Politica* Krolestwa tego. Miłościwi Do-
 brodzie: bez Konstytucyi, y woli całej Rzeczy-Pospolitey y Jezuici y nikt Akademij erygować nie może, y nie wa-
 ży się; *Torun Civitas dura Cervicis, ob contemptum & audaciam Rupella to Polska,* Panow własnych Pania się czyni. Akademią otworzyli: nayiadowitszych z Berlina, Hamburgu, Lipska & ex malae terrae finibus Scholiregow y Scholarow zaciągają; co nayokrutniey boli, Catholico corio onym płacą. Detryment przez to cierpi Wiara S.: bo *in hac Schola pestilentia nascuntur pestes,* prostych Katolików zarządzające: y teraz aktu siedmiu Katolików do swych baiek namowili, y aktu ich contra Decreta Konserwują. Detryment cierpi Wiara S., bo tym Kanałem ną wszystkie Pruskie Miasta ta eluvies wypływa, y Herezya roście: bo ex hoc nequitiae armamentario nayzłośliw-
 szy wychodzą hostes Katolickiey Religij, iako y tumultu tego wszyscy Gimnazystowie herztami się być znaydują. Detryment cierpią & leges Patriae: przeciw Konstytucyom ta charybdis ną zamącenie Securitatis publicae y ną pożarcie dusz paszczkę otworzyła: bo się tu uczą *futuri Crues a pessimis, ut studiosi mali sint:* bo się *Quintil.* tu uczą ut eam Patriam velint, iaką im burzliwa Cudzoziemskich Ministellow zaiadłość malować in rasis tabulis zwykła. Otworzyli y Drukarnią bez Konsensu J. K. M. P. N. M. Drukarnią? Officinam blasphemiarum przeciw Niebu & contra Maiestates in terris adorandas, iako paszkwile tu czytane authenticum są documentum Drukarnią? perpetuum archivum Sekty & praesidium: mutum os & in lustra vocale: tą niema paszczką futuris saeculis nigdy blaterare nie przestaną. Exigentia tedy Rei Catholicae, Sacro-Sancta tey Korony Statuta pretendują, abyście Miłościwi Dobrodzieie Gymnasium

in anathema oblivionis demolować; Drukarnią cale
zniesć Świętym dekretem rozkazali.

- Ze zaś *Impius cum in profundum venerit contemnit:*
 Prov. 18. o sobliwie Toruńscy Heretycy tylko są od Katolików to-
lerati, nullius iuris tolerantēs: tyle pręjudicata liczymy że
 Decreta J.K.M. mają tylko ut activa non passiva. Su-
 plikuujemy Miłościwi Dobrodzieje o taką sanciędorů exeku-
 cyą ktoraby, honorem DEI, honorem iudicii, honorem
 J.O. Sędziów bez dylacyi, quæ semper friget, instanta-
 nee utrzymała. Mogłbyś tu pro domo mea balbuti-
 re: ale rany Braci moich Heretycką rądanę ręką te im są
 Añlo. 5. Characteres gloriæ pro Nomine JESU contumeliam pati.
Penas criminales nie wspomina: *Clericus sanguinem non*
sitio. Przyznac się ułtinnarę muszę, że mi postrónę terricula-
 menta, niebezpieczne Konickwencye, Cudzoziemskie iny-
 kancye, a severiore styło ułta zamykały, a te nie inszego
 nie są tylko *tumultuaria partis* Spargamenta, non *solidi*
opinio periculi: ale w eż: Mi ościwi Dobrodzieje; nie tak
 S. Kazimierz Patron Polski od Toruńczyków spalony, żeby
 nie mogli Krolestwo swe okrolewic posilkować, iako Litew-
 skie Woyska posilkowa: wierzę: nie tak B. Stanisław Kost-
 ka Patron Polski od Toruńczyków na szuki poszarpa-
 ny, żeby Oyczyźnie swey podać ręki nie mogli; iako
 podał pod Chocimem przeciw całej potęcey Otomań-
 kiej. Zycie; Zycie Najświętsza Marka lub od Toruń-
 czanów porąbana y spalona, ieżeli pridem Coelum & ter-
 S. Bern: ra ruissent si precibus MARIA non sustentasset; utrzyma
 swe Krolestwo, utrzyma swą Koronę Polską. Wierzę
 na koniec y przyięę *vivit Dominus in cuius conspectu*
sto; facite iustitiam & iudicium, sublevate vi oppressum,
& erit pax in finibus vestris, unus fugabit decem millia.

DECRETUM INTER COLLEGIUM SOCIETATIS JESU TORUNENSE ACTORES,

Atque
MAGISTRATUM ET COMMUNITATEM
TORUNENSEM CITATOS,
latum anno Domini 1724.

AUGUSTUS SECUNDUS DEI Gratiâ REX Poloniae.

Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae,
Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae,
Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Se-
veriae, Czerniechoviaeque; necnon Hæreditarius
Dux Saxoniae, & Princeps Elector.

Significamus præsentibus literis nostris, quorum
interest Universis & singulis: Intercessisse antea
Decretum Nostrum Assessoriale, inter Generosum
Instigatorem Regni, ejusque Delatores Religio-
sos: Casimirum Czyżewski Rectorem, Laurenti-
um Marczewski Vice--Rectorem, Casimirum
Klimecki, Jacobum Piotrowicz, Martinum Wo-
lanski Fratres, & totum Collegium Societatis IE-
SU Torunense, Actores, ab una; atque Nobiles & Spectabiles Ge-
rhardum

rhardum Thomam Burgrabium, Godefridum Resner Praesidem, Pro-
 consules, Consules, & Ordines, totumq; Magistratum & Communi-
 tatem Civitatis Torunensis, citatos, parte ex altera. Idq; in causa
 & actione ipsis instituta pro eo: Quia illi malevolò animò, odiòq; Fi-
 dei Sanctae Romanae Catholicae, in Regno nostro Catholicissimo de-
 gentes, contra leges Divinas & humanas, Constitutionemq; ejusdem
 Regni nostri procedendo, non contenti anterioribus ausibus & vio-
 lentius, recenter nacti occasionem, quòd sub tempus Processionis
 cum Venerabili Sacramento, in Festo Beatissimae MARIAE Virgi-
 nis de Monte Carmelo, in Cimiterio Ecclesiae Sancti Jacobi Apосто-
 li, DEO dicatarum Virginum Ordinis Sancti Benedicti, ipso die
 Dominico Torunii celebratae, cuidam puero Dissidenti, Ceremoni-
 as Ecclesiae irridenti, irreverenterq; se gerenti, galearum Polonus
 Studiosus, zelò cultus Divini ductus dejecerit. Statim absolutà Pro-
 cessione, in cimiterio per licentiosos Cives enormiter eundem stu-
 diosum converberarunt & vulneribus affecerunt, tandem ex loco Sa-
 cro violentè etiam per milites extractum, per plateas ductum, &
 carceri ac custodiae militari, uti & postridie alterum innocuum stu-
 diosum Polonum manciparunt, & in eam conjecerunt; cumq; ad plu-
 ra postulata Juventutis Polonae neuter libertati redderetur, imò contumelio-
 sissimè ambo tractarentur, gymnasta quoq; heterodoxae Fidei, in
 compensationem captivorum duorum praedictorum studiosorum, ad
 scholas, insens Religiosis Actoribus, non tamen cum tumultu, neq;
 cum ignominia nociva, à studiosis Polonis introductus esset, Ple-
 bem licentiosam, ut cum armis variis & bombardis parati essent,
 turmatim sub pænis pecuniariis convocari fecerunt, in quem finem
 & portas Civitatis solito citius tempore claudi jusserunt, & quali-
 ter plebs procedere deberet ad inferendam Statui Spirituali, atq; lo-
 cis Privilegiatis, utpote Cimiterio, Scholis, & Collegio praedicto-
 rum Actorum violentiam, malitiosè instruxerunt: unde factum est,
 quòd eadem licentiosa & seditiosa plebs, taliter in depressionem
 Status Spiritualis & violationem Immunitatum instructa, Citatorum
 scitu, jussu, mandatò, & subordinatione, nec non contiventià, ani-
 mo feroci atq; crudeli, [etsi jam ad requisitionem Secretarii Ci-
 vitatis, gymnasta ex schola liberè dimissus fuerit:] eo ferventiùs,
 quia sol ad occasum vergere, & tenebrae scelere patrocinari vide-
 bantur, bene ad vim inferendam & patrandum nefandum ausum
 armata, tota mente & corpore pro tunc furorem spirans, post egres-
 sum Secretarii simul cum gymnasta (nam eidem ad manus red-
 ditus:) planè ex condicto, & de industria, magno cum impetu,
 in assi-

in assistentia militum Civitatis, & explosione bombardarum pro securitate sui criminis, majoriq; facilitate ad invadendum & deprædandum, foribus primò scholarum securi excisis ac effractis, cætervatim armataq; manu aggressi, scholas omnes & aulam publicam invaserunt; omnia funditus inverterunt, scamna, cathedras, sellas, forniceas, fenestras, fores, ad ultimam particulam concusserunt, confregerunt, dissecuerunt, & globis plumbeis trajecerunt. Quod autem magis execrandum est: nec Imaginibus Christi Crucifixi, ac DEIPARÆ, nec non aliorum Sanctorum pepercerunt, & quod nec Barbari, nec Ethnici facerent, id Torunenses in Regno Catholicissimo impiè facere ausi sunt, in honorem DEI, Beatissimæ, & Sanctorum sacrilegè saviendo; Pedes Crucifixi amputando; altaria duo, unum Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ MARIE Virginis affabrè, & de novo elaboratum, extractumq; in Congregatione minori Sodalium, alterum salutaræ ab Angelo Virginis in Congregatione majori, in partes securibus & ascis scindendo, ita, ut vix locus super sit ubi altare secundum fuerit; Icones plurimas Christi Crucifixi, Beatissimæ MARIE Virginis, & Sanctorum, alias dilacerando, alias gladiis confodiendo, alias securibus scindendo, ac ne impia crudelitas Sacrilego ausui finem imponeret (licet si manus scribendo tremat, & ambæ ad audita tinniant aures) Imagines Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ MARIE Virginis, Sancti Francisci Xaverii, & aliorum Sanctorum in publicam plateam insolenter ac temerariè exportarunt cum subsannationibus, illusionibus, vociferationibus, & blasphemis, lingua procaci, effrenatis in omnem malitiam plenis buccis, ac rodentibus Theoninis dentibus, ceu caninis, lædendo carpendo, & contaminando, hostes contra honorem DEI, DEIPARÆ, & Sanctorum conjurati, tumultuosi aggressores, persecutores Fidei S. Romanæ Catholicæ, terræ alliserunt; circaq; Imagines illas in terra prostratas incendio factò, saltus indecentes ad normam paganismi exercendo, blasphemando contra DEUM & Beatissimam, malitiosissimi tumultuarii, plurimas easdem Imagines vesanis addixerunt flammis & concremârunt, cum summa injuria honoris DEIPARÆ, blaterando inter cætera, *Bronże sie teraz Dżieweczko: Vivat MARIA: &c:* Nec his contenti ausum ausui, scelus sceleri addiderunt: dum eodem cum furore, ac omni genere armorum, violenti aggressores, hostiliter excisis ac effractis foribus, seu Janua Collegii, in ipsum Collegium, jam profunda nocte tumultuatim irruerunt, cum strictis acinacibus, securibus, ascis, bombardis longioribus & brevioribus, aliisq; armis, facibus, & candelis accensis,

cum periculo incendii, bis de industria intentati, ibidemq; in parte inferiori Collegii, omnes fenestras tam ambulacri, quam cubiculorum, uti & fornaces, fores, concusserunt; cubicula suppellectili, ac re vestiaria ferme tota, imò & pecuniâ spoliârunt, in vimq; prædæ ac turpis lucri eandem retinuerunt, & retinent. Imagines plurimas: Christi Domini, DEI patræ, ac Sanctorum, in circuitu ambulacrorum signis illicitis despexerunt, aliquas in partes lacerârunt, alias gladiis confixerunt, alias securibus & ascis secuerunt, alias globis à sclopetis trajecerunt, alias pedibus conculcârunt, & in minutissimas attriverunt partes; oratorium in superiori parte Collegii, ejusq; sculptoriam elegantem structuram, multas in partes sciderunt, secuerunt, & detruncârunt. Ipsum Venerabile ex Tabernaculo in summum opprobrium Fidei nostræ jam jam ejiciendum erat à tumultuariis, nisi cujusdam Religiosi precibus flecterentur, quem tamen & alios Religiosos gravissimè concusserunt, & lauciârunt; hypocautum commune, uti & aliqua superiora cubicula, effractis foribus vastârunt, fenestras gladiis excusserunt, fornaces & fores globis trajecerunt, milites nostros Præsidarios supervenientes ad sedandum tumultum, cum armis aggressi sunt, eosq; letaliter vulnerârunt: etiamq; quendam Religiosum Ordinis S. Dominici ad initium tumultûs [veniente ad Collegium Secretario Civitatis:] verberârunt. Hæc & alia prope ad mediam noctem inaudito exemplo, & nefando ausu, ac impio & sacrilego facinore patrârunt, desolatamq; Arabiam tam in scholis, quam in Collegio, jussu & consensu Citatorum, ac supinâ conniventia mediante reliquerunt, exindeq; pænas Legum Regni criminalissimas promeriti sunt. Pro quibus decernendis, tum & institutione Principalium ac Complicium tantorum scelerum, blasphemorum, & Sacrilegorum, atq; ablatorum restitutione, damnorum litisq; expensarum refusione, citati sunt Citatione Originali, ejusq; relatione, tum propositione ore tenus facta, ac revisione Officiosa per Ministerialem, Combustionis Imaginum & desolationis, ac damnorum, in Collegio & Scholis actorum, in præsentia Nobilium & Officialium coram Aetis Castrensibus Kovaleviansibus, Palatinatûs Culmensis, Feriâ quartâ post Festû Beatissimæ Virginis Mariæ Scapularis, Anno nunc currente factâ & inscriptâ in se latius loquentibus sub Actu Varsoviæ Feriâ sextâ postridie S. Laurentii Martyris & Levitæ, die undecima Mensis Augusti, Anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quarto, id Decretum nostrum est prolatum. Quò necessariam esse hac in causa Commissionem & Inquisitionem adinvenimus, eamq; decre-

veramus,

veramus; ad quam expediendam Commissarios nostros Reverendos in Christo Patres, Dominos, Christophorum in Słupow Szembek, Vladislaviensem & Pomeraniæ, Andreata Załuski, Plocensem, Episcopos; Magnificos Stanislaum Chomentowski, Masoviæ, Jacobum Sigismundum Rybinski, Culmensensem, Ignatium Działynski, Pomeraniæ, Palatinos; Adamum Poninski Gnesnensem, Andream Dambski Brestensem Cujaviensem, Petrum Czapski Culmensensem Castellanos; Generosum Georgium Lubomirski Succamerarium Regni, Venerabilem Dominicum Sieninski Decanum Gnesnensem, Præpositum Cracoviensem ad Ecclesiam Sancti Michæelis, Officialem Generalem Gedanensem, Generosum Jacobum Dunin Regentem Cancellariæ Majoris Regni, Venerabilem Michæelem Węzyk Archidiaconum & Officialem Generalem Varfaviensem, Prælatum in Cathedra Posnaniensi, Generosum Franciscum Radzewski Succamerarium Posnaniensem, Venerabilem Aloysium Humanski Ecclesiæ Cathedralis Culmensis & Insignis Collegiæ Varfaviensis Canonicum, Secretarium nostrum Judicii Assessorem; Generosos Joannem Georgium Kczewski Succamerarium Mariæburgensem, Josephum Nakwaski Capitaneum Ciechanoviensem, Paulum Iaroszewski Vexilliferum Plocensem, Franciscum Poninski Dapiferum Posnaniensem; Joannem Franciscum Rosciszewski Plocensem, Michæelem Kalfzteyn Mariæburgensem Judices Terrestres; Ignatium Dambski Inovladislaviensem, Joannem Piwnicki Culmensensem, Notarios Terrestres; Casimirum Piwnicki Ensisferum Livoniæ; deputaveramus, iisdemque commiseramus, ut si ex scrutinio aliqui principales motores tumultus & violentiarum illatarum, combustionisque Imaginum, & blasphemiarum apparerent esse rei, tales stricto Arresto & sequestro, apud Nobilem Magistratum Torunensem detineri mandarent, eosque ad parendum Judicio pro sumendis panis idem Magistratus Torunensis statuere teneretur, ipsis injunxeramus, Terminumque partibus post expeditam nec ne Commissionem præfatam, coram Nobis Judicioque Nostro conservaveramus peremptorium. Qui Commissarii supra specificati, cum ad Civitatem Torunensem condescenderent, ibidemque in Prætorio Jurisdictionem suam Commissorialem fundarent, & post inscriptam partium comparitionem ad excipienda Confessata libera nonnullorum Inculpatorum, demum ad Inquisitiones auscultandas processerunt, Juramenta super incorruptos Testes Partibus præstare demandarunt, quæ defacto ab ipsis sunt præstita; Post quæ præstita, Testes oculos speciali registro connotatos, ac Partibus ad invicem communicatos, inducere injun-

xerunt. Quos Testes, ex Parte Actorea viginti sex, & ex parte ci-
 tata itidem viginti sex inductos, præviis Juramentis super fideli de-
 positione, cum monitione de perjurio, juxta Interrogatoria à parti-
 bus porrecta, & ad invicem Parti per partem communicata, exami-
 nârunt, auscultârunt, Testimoniaque eorum connotârunt. Post quis
 Inquisitiones per partes eductas, quoniam ex iisdem Inquisitionibus
 eductis, nonnulli Principales Mōtores tumultûs & violentiarum, com-
 bustionisque Imaginum ac blasphemiarum redarguerentur esse rei; Ideo
 Inculpato utpote Graurok Capitanum militiæ civilis Torunensis, Fa-
 matum Zylber Civem Apothecarium & Capitanum Divisionis Ve-
 teris Civitatis Torunensis, Famarum Walter Civem & Capitanum
 Divisionis plateæ pontalis Civitatis Torunensis, Maciejowski &
 Westphal famulos Vice-Præsidis, Swiderski famulum Præsidentis,
 Joannem Kall Wach Magistrum militiæ Civitatis, Karviza Ci-
 vem & Lanionem novæ Civitatis Torunensis, Hafft Civem & Pi-
 storem, Schultz Acuarium, Hertell Coriarium, Mohapt Civem &
 Propinatorem liquorum, Joannem Mertz, Joannem Waz Cives &
 Sutores, Westphal Studiosum gymnasii, pro majori & sufficientiori
 informatione Criminum perpetratorum enucleatione [siquidem non-
 nulli ad corporales Inquisitiones destinati deberent:] ad Nos Judi-
 ciaque Nostra remiserant. Quos modo præmissis connotatos Incul-
 patos, Nobili & Spectabili Magistratui Torunensi in Sequelstrum
 tradiderant, utque eosdem coram Iudicio Nostro statueret, eidem
 Magistratui mandaverant, idque sub onere Causæ, & criminali pro
 non statutis responsione. Alios verò Inculpato, videlicet: Leban
 seu Falsbakier, Iarka, Teyblingier, Oberkram scribam Famati Zyl-
 ber Apothecarii, scribam Famati Kleybe, Ernestum Turkowski scri-
 bam Famati Heyna, Murifabrum aliàs Mularczykà, Civitati Toru-
 nensi melius notos, Lignifabrum aliàs Ciesieleczykà, Guttbrodt Li-
 gnifabrum, Fick aurifabrum, Nagorny, Conradum Gronau, Go-
 defridum Krygier gymnasii Torunensis studiosos, Alexandrum Ci-
 vem chirurgum, Bazylar Sutorem Germanicum, Doliatorem aliàs
 Bednarczyka in platea Carnificis apud Viduam Magistram famu-
 lantem, Krauza, Berent, Bedka Cives Laniones, Christianum Sar-
 torea Artis Socium seu Famulum Famati Krauz Famulum Famati
 Sztalkofer Civis Perukarii sub signo aurei Cervi manentis, Klebert
 Strangulatum aliàs Powroznika, famulum Famati Berkla mercatoris,
 Iacobum Malon scribam, & puerum ignotum, famulos Famati Tesmer,
 nonnullos jam arresto præventos, ceteros captivandos, & strictiore car-
 cere mancipandos censuerant, eosdemque arctæ custodiæ Nobilis &
 Spectabilis

585

Spectabilis Magistratus Torunensis, usque ad finalem decisionem
 Causæ tradiderant, sub rigore superius expresso. Reliquos quoque
 inculpato, videlicet Famatum Heyna Apothecarium, Godefridum
 Panthel Civem, Aurigam seu famulum Famati Heyna A catholicum,
 scribam Famati Fengier Nathanælem Blumenstal, Samuelem Wer-
 ner scribam Famati Dankmeger, Christianum Krauz Famati Szwey-
 cman scribam, puerum sub signo albi equi, Famati Pozyna Peru-
 karij famulum, Famatæ Hannau viduæ filium studiosum, scribam
 Helfzt Famati Rosteuscher, puerum Famati Fengier, Godefridum
 Ludovicum famulum Nobilis & spectabilis Proconsulis, Gryffald pue-
 rum famati Reycha, Andream famulantem ad Officinam librariam
 Civitatis, artis mensatoria famulum vulgò *Stolarczyka* Honesti Kinast
 Magistri, Filium Iuniorem famatæ Rauschowa studiosum gymnasii, Gott-
 libum filium de villa Lubicz artis papyraceæ Magistri, Coriarium
 Nosek ex nova Civitate, scribam famati Sztyrna, famulum Lanionis
 habitantem versùs Ecclesiâ sanctæ MARIÆ Matris DEI, Winter
 Nobilis Præsidentis, Cornelium Civitatis famulos, Bekier Perukarza,
 Ioannem foralium Civitatis Torunensis Exactorem vulgò *szarpacz*
 dictum; inhærendo Decreto Nostro præfato, stricto arresto & seque-
 stro apud Nobilem & Spectabilem Magistratum Torunensem deti-
 nendos, & si opus fuerit ibi ubi de iure venerit pro pænis de eisdem
 sumendis statuendos, sub rigoribus superius expressis sententiaverant.
 Famatum verò David Heyder, Civis & Mercatoris novæ Civitatis To-
 runensis, licet quidem a parte Actorea inculparetur, & ex educto scru-
 tinio, Immunitatis Ecclesiasticæ per eundem violatæ redargueretur esse
 reus; verum quoniam in Tractu Commissionis præfatæ, sponte & li-
 berè fidem Sacram Catholicam Orthodoxam in Ecclesia Torunensi S.
 Ioannis amplexus esset; idcirco parte Actorea pro eodem instante
 etundem in fideiussionem partis Actoreæ Venerabilis Collegii Toru-
 nensis Societatis IESU relinquendum esse censuerant usque ad ulterio-
 rem Causæ præsentis decisionem, cum hac adjecta declaratione, ut
 liberum esset famato Heyder, absque ulla molestia per omnes Or-
 dines Civitatis inferenda, commercia sua tractare, Bonis & fortunâ
 suâ uti frui, & ad velle ac beneplacitum suum iisdem disponere,
 sub pæna scorsiva super refractarios præfatæ Declarationi Commissa-
 riorum Nostrorum, per Iudicium Nostrium irroganda & extenden-
 da; nihilominus is idem famatus Heyder, quoniam supplicationem
 per partem Actoream Fideiussoriam ad Iudicium Commissariorum
 interponeret, idque pro eo: quatenus famatus Radzki Civis & Mer-
 cator Torunensis, filium ejus in Tractu Commissionis apud se exi-

stentem, sibi Patri extraderet; ille verò in contrarium *Fidei ortho-*
doxæ procedendo, veritus ne Pietate Patris permotus *Fidem Sa-*
cram orthodoxam amplexaretur, eundem extra fines Regni *mahtio-*
sè evehit, neq; evehit post trinas declarationes Iudicii præfati
 Commissorialis Patri suo restitueret, idcirco habita ratione postpo-
 sitionis authoritatis Commissorialis, tum & Paterni Iuris naturalis
 convulsionis, eundem pro sumendis pænis de ipso, ad Nos, Iudi-
 ciaque Nostra remiserant. Porro quoniam ultra sup riu's expressos
 Inculpato's, ex scrutinio coram Iudicio Commissoriali expedito, com-
 pertum esset, Nobiles & Spectabiles Gerhardum Thomam Burgra-
 bum Nostrum, Ioannem Godefridum Resner Præsidentem, Iaco-
 bum Zerneke Vice-Præsidentem, Iacobum Meyfner, Andream
 Cymerman, Consules Torunenses, inter Inculpato's intrasse: tamen
 habita ratione regiminis & dispositionis totius Civitatis Nobilibus
 & Spectabilibus Gerharδο Thoma Burgrabio, uti senio grandi pro-
 vecto, atque Nobili Iacobo Meyfner, Consuli, prædicti Nobilis
 Burgrabii (in casu debilitatis) officii Adjutori, Cautionem Iurato-
 riam, observata Iurisjurandi Solennitate, coram Imagine Crucifixi
 Domini Nostri IESU Christi in eam juramenti rotam: prout Iu-
 ri & Iudicio Nostro post finalem decisionem causæ parebunt, ne-
 que se à regimine Civitatis Torunensis alienabunt, neque ab exe-
 cutione Decreti disparebunt, ita eos DEO Omnipotente & San-
 cta IESU Christi Passione adjuvante præstare demandaverant. quam
 cautionem dicto præstiterunt. Quantum attinet Nobiles & Spe-
 ctabiles Godefridum Resner Præsidentem, Iacobum Zerneke Vice-
 Præsidentem, & Andream Cymerman Consules Civitatis Toru-
 nensis, eosdem detineri à tribus Ordinibus Civitatis prædictæ, us-
 que ad finalem Causæ decisionem, Decretique Nostri executionem
 injunxerant, sub rigore supra expresso. Nobilem verò Wedeme-
 jer Secretarium Civitatis similiter Inculpato'm, quoniam pro eodem
 cautio literatoria à tribus Ordinibus Civitatis Torunensis interce-
 deret, ideo eundem unà cum aliis Varsoviæ remittendis Inculpa-
 tis sistendum sese sive statuendum coram Iudicio Nostro manda-
 verant, itidem sub rigore supra expresso. Quò peractò iidem Com-
 missarii Nostri ad visionem desolationis ab intra & ab extra, Col-
 legii Torunensis Societatis IESU & Scholarum, per tumultum im-
 pium Civitatis Torunensis factæ & perpetratæ ad Instantiam Par-
 tis Actoræ sese contulerant, ac juxta Officiosam ante Terminum
 Commissionis, per Partem Actorem conscriptam, in plenissima
 forma Iuris Visionem, viderunt, & optimè animadverterunt, omnia
 taliter

287

aliter nefariè facta, & per tumultum perpetrata esse, prout in conscripta officiosè Visione continentur. Qua taliter facta Personali visione, ad enixam supplicationem Incolarum Catholicorum utriusque sexûs, tum & apud Cives Torunenses Dissidentes famulantium, ne iniquis extorsionibûs post expeditam Commissionem à Superioritate Civitatis Torunensis aggraventur, & angarisentur, præcipuè in expensas Causæ præsentis erogatas & erogandas, quoniam in ulla violentias & crimina per tumultum Dissidentium perpetrata, nullatenus influerent, & se immiscerent; idcirco eosdem ab omnibus extraordinariis sub prætextu ordinariæ Contributionis exacttionibus, extorsionibus, & injuriis liberaverant, sub scorsiva animadversione Iudicii Nostri. Quantum attinet Ephraim Olloff Ministrum Augustanæ Confessionis Civitatis Torunensis, quoniam primò ad Iudiciale Commissionis requisitionem, secundariò ad Iuridicam Terminò tacto ex mente Iudicii Commissorialis citationem, contumacem sese præberet, neque ad præstandam Informationem tam ratione gymnastarum, in sæpe nominatum tumultum intrantium, quàm & ratione scripti pasquinosi foribus Collegii Torunensis Societatis IESU affixi, tum & ad dandam Iustificationem ex Persona sui, in puncto objectæ sibi certæ cum vicinis civitatibus A catholicis Correspondentiæ & factionis, in præjudicium Fidei Orthodoxæ & Personarum Catholicarum, Torunii, in obsequiis variis existentium, coram Iudicio Commissoriali comparere renueret; Christophorus quoque Giereth Senior Minister Torunensis Augustanæ Confessionis, quoniam scriptum certum læsivum, typò Civitatis Torunensis impressum, varias calumnias contra Sacram Sedem Apostolicam Fidem Orthodoxam, tum & Statum Reipublicæ, in se continens, Nobili & spectabili Iacobo Meyner Consuli, Præsidi Cameræ & Scholiar-chæ Gymnasii Torunensis, in applausum fæderis Coniugalæ, & in contemptum durantis Commissionis dedicare, ac varia per loca plurima efferre exemplaria variis Personis ausus esset, & temere præsumeret, neque ad Iustificationem scripti sui læsivi & calumniosi, licèt multoties per Secretarium Civitatis Torunensis vocatus, coram Iudicio Commissoriali comparere vellet, imò se à comparitione abstraheret; idcirco utrosque pro disjudicatione, ratione præmissorum omnium. ad Nos, Iudiciaque Nostra remiserant, & comparere sub rigore panarum contra Calumniatores legibus Regni descriptarum mandârunt. Ad extremum Indicentes omnes: videlicet: Conventum Torunensem Sancti-Monialium Ordinis Sancti Benedicti, Conventum Torunensem Ordinis Prædicatorum S. Dominici,

C

Venerabilem

Venerabilem Severinum Szczuka Episcopum Ioppensem, Suffraganeum, Archidiaconum & Officiale Generale Culmensis, Præpositum Ecclesiæ Parochialis Torunensis Sancti Joannis, singulos pro suo Interesse; atque Conventum Ordinis Sancti Francisci ratione proprietatis Ecclesiæ Beatissimæ MARIE Virginis, nulliterq; ejusdem Ecclesiæ per A catholicos Civitatis Torunensis ac Monasterii sui per eosdem in gymnasium conversi possessionis; Quoniam pars citata eisdem Indicentibus sese opposeret, licet connexionem cum causa præsentis habere nonnullæ Indictiones viderentur; ne tamen Parti citatæ aliquod præjudicium inferretur, ad Nos Iudiciaq; Nostra pro disjudicatione, & partes cum paratis Inquisitionibus remiserant, conservando iisdem Terminum peremptorium; A qua sententia Commissoriali appellationem, citata Pars, ad Nos, Iudiciumque Nostrum interposuerat, eamque non admissam extraditis citationibus Prosecutorialibus prosecuta est; Decreto Nostro supra de Actu specificato, & Actu Commissoriali, Sabbatho post Festum Exaltationis Sanctæ Crucis proximo, anno præsentis millesimo septingentesimo vigesimo quarto expedito, tum Citationibus Prosecutorialibus in se latius præmissa enarrantibus. Quo in Termino ex præfata Remissa conservato, & ex Prosecutionibus per citatos extraditis provenientes, dum Partes hîc Varsoviæ Feria quinta ante Festum Sanctorum Simonis & Judæ Apostolorum proxima die vigesima sexta Mensis Octobris, anno præsentis; Et quidem Actorea: Generosus Wyrozembski Instigator Regni Personaliter, Religiosi Casimirus Czyzewski Collegii Torunensis Rector, Matthias Przanowski Presbyter, Iacobus Piotrowicz, Martinus Wolański Fratres Societatis JESU personaliter, suis & aliorum nominibus, cum Nobilibus Michæele Nagrodzki, Joanne Zlotorowicz; citata verò Pars per Nobilem Christianum Klosman Secretarium Civitatis Torunensis personaliter, cum Nobilibus Chrysostomo Boguszewski & Francisco Cygler judicialiter additis Defensoribus, coram Nobis, Iudicioque Nostro comparerent, eundemque Terminum attentarent, & secum de admissibilitate & prosecutibilitate appellationis, legalitateque nec ne Sententiarum Commissorialium, controverterent; atque Venerabilis Antonius Donadzki Ecclesiæ Sancti Laurentii extra mœnia Torunii Præpositus, uti Venerabilis Severini Szczuka Suffraganei Culmensis & Præpositi Ecclesiæ Sancti Joannis Torunensis, & simul Communitatis Catholicæ Torunensis, Plenipotens personaliter, tum Nobilis Albertus Wlozkievicz Plenipotens Pellionum Catholicorum Torunensium, & Venerabilis Michæel Hankiewicz Plenipotens Venerabilis Abbatissæ DEODICATARUM Monialium Regulæ

Regulæ Sancti Benedicti Conventus Torunensis personaliter; nec non Religiosus Bonaventura Murczyński Ordinis Sancti Francisci de observantia, tum ejusdem Nominis Religiosus Kopaczewski Commissarius Terræ Sanctæ, Ordinis ejusdem Conventus Varsaviensis, suis ac totius Provinciæ suæ Nominibus Personaliter, cum Nobili Antonio Czeszkiewicz ad causam præsentem, cum Iuribus suis, ad Ecclesiam Beatissimæ *MARIÆ* Virginis Torunensem habitis intervenirent, & se indicere. Nos cum Consiliariis & Iurisperitis Nostris, causam præsentem ad Feriam adam proximè futuram rejecimus, Terminum Partibus conservando, pro quo Terminum Partibus utrisque Inquisitiones in Iudicio Nostro reponere mandavimus, sub onere causæ. In Terminum itaque hodierno, ut supra, ex Rejectione conservato, legitimè ad præsens proveniente, & hucusque continuato Partibus prænominatis, Generosis, Vladislao Wyrozembski Instigatore Regni, & Adamo Dorengowski Vice-Instigatore Regni, tum Religiosis Casimiro Czyzewski Rectore, Matthia Przanowski Presbytero, Iacobo Piotrowicz & Martino Wolański Fratribus Societatis IESU personaliter, suis & aliorum, totiusque Collegii Torunensis Societatis IESU nominibus, cum Nobilibus Michæle Nagrodzki & Ioanne Złotorowicz; Citatis verò, & Incarceratis, per Nobilem & Spectabilem Ioannem Fridericum Hawenszteyn Consulem, Honoratos Godefridum Augsztyń Scabinum, Iacobum Gemeiner & Andream Kircheysen Sexaginta viros, atque Nobilem Christianum Klosman Secretarium Civitatis Torunensis, suis & aliorum Nominibus personaliter, cum Nobilibus Chrysoftomo Boguszewski, & Francisco Cygler defensoribus Iudicialiter additis, coram Nobis, Iudicioque nostro comparentibus, eundemque Terminum attentantibus. Et Actoribus quidem scilicet Religioso Rectore totoq; Collegio Torunensi Societatis IESU ex Citatione sua, tum Protestatione coram Actis Castrensibus Kovaleviensibus, feria quarta in vigilia Festi Sancti Laurentii Martyris, anno nunc currente facta, proponentibus, exhibitisque visione per Providum Albertum Kupczewicz Ministerialem Regni Generalem, in Præsentia Generosorum Officialium Terrestrium, Collegii & Scholarum Torunensium, desolationum, bene & diligenter in loco loci in recenti conscripta, & eorundem Generosorum Officialium Terrestrium ibidem præsentium manibus subscripta, & per oblatam circa ipsius recognitionem ad præfata Acta Castrensia Kovaleviensia, feria quarta post Festum Beatissimæ ac gloriosissimæ Virginis *MARIÆ* Scapularis proxima, anno itidem currente porrecta, nec non obductione sub

eodem Actu vulnerum lividorum, converberationum & obfangvinationum, Religioso Casimiro Czyzewski, & Fratribus Andreae Gaykowski, ac Iosepho Rozański, ejusdem Collegii Societatis JESU Torunensis, circa violentiam per gverrham tumultuariam, plebis Communitatis Torunensis, Collegii præfati Invasionem, inflictorum factâ, tum arresto officiosè imposito super Personis, Davide Heyder, Leban Fasbakier & aliis violentiarum & criminum in citatione & protestatione specificatorum patratoribus, in relatione ejusdem Arresti coram Actis Podguriensibus, die sexta Mensis Septembris, per providum Albertum Kupczewicz Ministerialem Regni Generalem, recognita, expressis, iisdem productis, & Actu Commissariorum Nostrorum supra specificatorum Iudicialiter perlecto, Remissas præfati Iudicii Commissorialis ad Nos & Iudicium Nostrum factas expediri, & contenta suæ Citationis decerni petentibus; Generosis verò, Joanne Vladislao Wyrozembski Instigatore, & Adamo Doręowski Vice-Instigatore Regni, pro tantis sceleribus in DEUM, & Beatissimam Virginem MARIAM, & Sanctos, ac Fidem & Religionem Catholicam Romanam, in hoc Regno dominantem, perpetratis, tam Præsidentem quàm & totum Magistratum ac plebem A catholicam tumultuantem, pænis criminalissimis, toti Christiano Orbi exemplaribus, nempe concremationis in vivis, circa extractiones lingvarum à tergo per Executores Iustitiæ affici, Fana eorum Lutheranica, gymnasium & typographiam, totamque mobilem & immobilem cujusvis substantiam confiscari, Ecclesias antiquitus Catholicas per eosdem indebitè possessas, antea actis Possessoribus Catholicis adjudicari, & ne quispiam Lutheranus in futurum in murata Civitate Torunensi habitare, vel pernoctare audeat, severè prohiberi, postulantibus. Jam verò eorum specialibus Delatoribus Religiosis Fratribus, Martino Wolański & Jacobo Piotrowicz, ob non statuitionem Inculpatorum, arrestatorum, Principalium & Comprincipalium, ac Complicum in sequestro Nobilis Magistratus Torunensis, ad tenorem Decreti Nostri, per idem Iudicium Commissoriale relictorum, sub onere Causæ & responsionis, in ordine ad examen illorum Iudiciale, & destinationem nonnullorum ad Inquisitiones corporales, injunctam & demandatam, pænas contraventionis, tam super Nobili Magistratu, quàm ordinibus Civitatis extendi, & nihilominus quatenus Decreto Nostro & Commissoriali in instanti satisfaciant, eosdemque inculpatores, arrestatos, & sequestratos, tum filium Famati Heyder Civis Torunensis, noviter Catholici facti, coram Iudicio Nostro sub forti eaque militari executione & onere causæ statuam, ante omnia

omnia decerni, & circa Decreta Commissorialia se Actores conservari, petentibus. Tandem in ulteriori Tractu, eadem Parte Actorea, Inquisitiones coram Iudicio Commissoriali expeditas, in occlusis ac Sigillatis rotulis, satisfaciendo Decreto Nostro, producente & in Iudicio reponente, ad lectionemque earundem inquisitionum condescendendi, ac remissionem expediri, & pœnas ut supra, tum & ratione contraventionis Decreto Commissoriali seorsivas decerni, postulante; In contrarium Parte citata, & Prosecutionum Actorea; appellationem à sententia Commissoriali, ad Nos, Iudiciumque Nostrium interpositam admissibilem fuisse & ad præsens prosequibilem esse, sententiamque eandem Commissorialem cassari à statuitione Inculpatorum Varsaviae coram Iudiciis Nostriis injuncta, se liberari supplicante, atque contra Testes nonnullos exceptiones suas in scripto producente, tum & rotulum Inquisitionis suæ eductæ occlusum & obfigillatum reponente; In oppositum Actorea Parte locū prætenſæ admissibilitatis & prosequibilitatis appellationis non esse, nec à pœnis contraventionis Decreto Nostro & Commissoriali, ipsos liberari posse; Propterea: quia vigore Iuris Culmensis & Saxonici stante pede, à decretis Commissorialibus non appellârunt, neque intra decendium juxta observationem Reverendissimi Lipski, & continuam Curiae Nostre praxim, extraordinariè de prosequenda protestati sunt, imò eadem Decreta, per Iuramenta super incorruptione Testium tum de stando Iuri, & parendo Iudicato, neque in Actu Commissoriali præstita acceptârunt, Testesque quos inducere voluerunt & notulam ipsorum subscripserunt ad Interrogatoria ipsorum examinati, & Interrogatoria Partis Actoreæ ipsis communicata fuerint, nullumque gravamen eis illatum sit; & quia ab accessoriis & in puncto statuitonis vigore cōstitucionis Regni Anni millesimi sexcētesimi septuagesimi appellationes prætenſæ admissibiles & prosequibiles non sint, sitque ejusmodi petitio præpostera, uti post Decretum Iudicii Nostri demandatæ repositionis Inquisitionum excipiendo, dicente, ac ideo cum non constet de gravamine, assertam appellationem inprosequibilem esse, inferente. Interveniente quoque ad Causam præsentem, Religioso Provinciali Ordinis Sancti Francisci Minorum Conventualium, ac interventionem suam admitti atque se circa Iura sua ad Ecclesiam Beatissimæ Virginis MARIE habita conservari, Religiosorum verò Bernardinorum interventionem ad Ecclesiam eandem factam rejici supplicante; interveniente quoque Religioso Rectore totoque Collegio Płocensi Societatis IESU, per Religiosum Andream Rutkowski Societatis IESU, ratione Iuris & prætensionis

D

prædicti

prædicti Collegii ad eandem Civitatem habitæ, interventionemque
 suam admitti postulante. Nos cum Consiliariis & Iurisperitis No-
 stris, auditis partium controversiis, allegationibus, & defensis, su-
 spensa cognitione admissibilitatis & prosequibilitatis, appellationis,
 legalitatisque nec ne sententiarum Commissorialium, ad lectionem
 Inquisitionum per Partes repositarum juramentô comprobatarum,
 condescendimus. Quibus lectis & per omnes circumstantias ma-
 tura deliberatione discussis; siquidem Iudicio Nostro pater, & suffi-
 cienter deductum est: quod in Civitate Torunensi [quæ olim tota
 fuit Catholica:] Cives, Incolæ, & populus Augustanæ Confessionis
 A catholicæ, abutendo beneficio Reipublicæ, Religionem ipsorum
 hoc in Regno Catholico tolerantis, aliquoties jam (uti Acta re-
 stantur:) insolenter & violenter, tumultus & seditiones contra Ca-
 tholicos & Spirituales Personas excitavit, & nunc recenter in con-
 temptum ejusdem Fidei Orthodoxæ Romanæ, perturbationemque
 Pacis & tranquillitatis publicæ, ac in convulsionem Legum & Con-
 stitutionum Regni, præcipuè Anni millesimi sexcentissimi septimi,
 quæ Religiosis Societatis JESU & Studiosis Scholaribus in Civita-
 tibus Terrarum Prussiæ, singulariter in eadem Civitate Torunensi,
 omnem præcavit securitatem, improba temeritate & audacia ducti,
 ex levi causa dejectionis, videlicet galeri de capite cujusdam Aca-
 tholici irreverenter Processionem cum Sanctissimo Sacramento, in
 Solennitate Festi Sacratissimi Scapularis, Beatissimæ Mariæ Vir-
 ginis, per cæmeterium Ecclesiæ Sancti Iacobi Religiosarum Monia-
 lium Ordinis Sancti Benedicti, annô præsentî celebratam prope stan-
 do intuentis per Studiosum Catholicum, zelô cultus Divini ductum,
 factæ; eundem Studiosum in cæmeterio Ecclesiæ præfatæ spreto illi-
 us immunitate Famatus Heyder colaphizavit, & cum Famato Kar-
 wiza aliisque concivibus suis ex cæmeterio violenter extraxit, ac
 custodiæ militari civili tradidit, ad postulationemque Studiosorum,
 tam idem Heyder quàm Nobilis & Spectabilis Resner Præsicens,
 eundem Studiosum ex carcere dimittere noluerunt, imò in crasti-
 no alterum Studiosum propterea ac si quod precibus suis, tam ei-
 dem Famato Heyder, quàm & Nobili ac Spectabili Resner Præsi-
 denti molestus esset, incarcerari fecerunt, talique incarceratione &
 ad crebras preces Studiosorum denegata illorum excarceratione, eos-
 dem Studiosos Catholicos Polonos ad abducendum vicissim gymna-
 sistam A catholicum ad suas Scholas provocârunt, tumultumque &
 gverrham iidem A catholici excitârunt, quem tumultum Nobilis &
 Spectabilis Præsicens, sub cujus potestate populus Torunensis erat,
 prout

593

prout ad initium non compeſcuit, ita poſtea cum idem tumultus invaleſceret, nullum conſilium cum Civitatis hujus Conſulibus, de ſedando tumultu, fecit, qui tumultuans populus dimiſſione gymnaſiæ Acatolici Studioſi non contentus, animis ferocibûs & magna vi ac impetu cum armis primò Scholas, demum & Collegium Religioſorum Actorum effractis & exſectis foribûs invaſit, hypocauſta, cubicula, ſcamna, ſellas, cathedras, fornaces, fenestras, ſacellum, Congregationes binas Beatiffimæ Virginis MARIE & in iis Altaria duo in particulas ſecuribûs confregit, tandem & Imagines Crucifixi Salvatoris Noſtri, DElparæ, multorumque Sanctorum dilaceravit, acinacibûs confodit, diſſecavit, & nonnullas Imagines ſtatuumque DElparæ & Sanctorum Regni hujus Patronorum ac aliorum exportando accenſo igni in platea ante Domum Nobilis & Spectabilis Zerneke Vice-Præſidis impoſuit & combuſſit, & per hunc ignem Imagines cremantem ſaltando, varias blaſphemias effrenatis in omnem licentiam lingvîs effutire præſumpſit, Religioſum Rectorem & duos Conſratreſ ejusdem Societatis JESU convulneravit, converberavit (uti obductiones loquuntur:) ex quibus unus concuſſus de vita periclitatur; ac poſt ceſſatum (quinque circiter horis durantem:) tumultum, in ſcleratos tumultuantes Cives & incolas præſatus Nobilis & Spectabilis Reſner Præſidens advertere & inquirere tanta crimina neglexit, impunitaque reliquit, & aperrè ſe coniventem huic tumultui contra paucos Studioſos ex minoribus ſcholis [ex majoribus enim jam vacabant:] circa Collegium commorantes, & contra Actores excitato, reddidit; Nobilis quoque & Spectabilis Zerneke Vice-Præſes ex vicina Scholis & Collegio Actorum Domo ſua lapideà per fenestram aſpiciendo tumultuantes Cives ad ſedandum hunc tumultum [uti ex Officio ſuo tenebatur:] ſe non applicavit, imò ut milites & Cives bombardas ad Studioſos exploderent, mandavit, ignemque ante ſuam Domum lapideam & in eo combustionem Imaginum paſſus eſt, & niſi ad finem tumultus eum extingvi curavit; Ideo ex præmiſſis & aliis rationibus Iudicialiter illatis & deductis, memoratos Nobiles & Spectabiles Reſner Præſidem & Zerneke Vice-Præſidem Torunensem penas criminales ſuccubuiſſe adinvenimus, & decernimus. Quatenus Religioſi Actores per Religioſum Jacobum Piotrowicz, Martinum Wołański, Fratres Societatis IESU, vel unum ex illis eoſdem Nobiles & Spectabiles Reſner & Zerneke cum ſex Teſtibus ſibi genere ſimilibus Sæcularibus Perſonis Iuramentò coram Commiſſariis Noſtris ad Executionem Decreti Noſtri præſentis aſſignatis convincant; Et

quidem Nobilem & Spectabilem Resner Praesidem in eam rotam quia ipse per Carcerationem Studiosorum ex levi causa & non dimissionem eorum ad preces Studiosorum occasionem tumultus dedit, eumque tumultum sedare potuit, & non sedavit, imò propter non adhibitum Consilium Magistratus, & per mandatum militibus ac Decurionibus datum, tumultum eundem auxit, & culpâ ejus invasio & devastatio Collegii & Scholarum ac Sacrarum Imaginum diffectio & combustio à tumultu facta est, pœnasque criminales promeruit; Iam verò Nobilem & Spectabilem Zerneke Vice-Praesidem in eam rotam: quia ipse quoque ad tumultum sedandum ex Officio se non applicavit, eumque per data mandata ad ejaculandas bôbardas ad Studiosos Catholicos, in cœmeterio & in Scholis se continentes auxit, combustionemque Sacrarum Imaginum ante suam Domum conniventer passus est & dissimulavit, ac pœnas criminales promeruit; ita illos vel illum & Testes DEO & Passione Christi adjuvante. Quod juramentum postquam præstiterint extunc utrosque tam Resner Praesidem, quàm Zerneke Vice-Praesidem Torunenses capite plectendos esse sententiamus, bonaque Resner Praefidis omnia confiscamus. Actuales autem Cœmeterii Scholarum & Congregationum ac Collegii Torunensis Societatis JESU Invasores, violentiarum manuales patratores, & Principales hujus tumultus Authores, quos Inquisitiones eductæ arguunt esse reos, utpote Heyder, Mohapt, Hertel, Hans Krysztoff, *Mularczyk*, *Ciesielczyk* ignoti nominis Bekier, Guzikarz, Mertz, Waz Sutores, capitibus plectendos esse statuimus, tum & alios non solum invasores sed & blasphematores, Imaginum combustores, & quidem Karwiza Lanionem, Szultz Iglarz, Hafft *Piernikarz* prævia amputatione manuum dextrarum, nec non Gutbrodt capitibus similiter plecti debere, idque in foro publico Civitatis Torunensis, vel aliò ibidem suppliciorum loco solito in theatro sententiamus prævia tamen simili horum omnium supra specificatorum per Religiosos Actores prænominos ut supra juratoria convictione, prout objectorum Crimenum sunt rei, & ejusmodi pœnas promeruerunt. Corpora verò eorum, & quidem Corpus Karwizy Lanionis in quatuor partes dilaniatum, & aliorum blasphemorum Szultza, Haffta, Gutbrota extra Civitatem rogo imponantur & comburantur. Iam verò Nobilis & Spectabilis Gerhardus Thomas Burgrabius & Cymerman Consul prædictæ Civitatis Torunensis tumultus spectator, qui ad sedandum hunc præfatum tumultum (uti ex Officiis suis tenebantur:) non concurrerunt, tam à Burgrabiali, quàm à Consulari Officio

Officio utrosque removemus ac privamus, & inhabiles horum Officiorum esse declaramus, & præterea quatenus sessionem Turris civilis Torunensis in una ab Actu inchoatæ Commissionis futuræ septimana ingrediantur, eandemque Cymerman per spatium dimidii Anni, & Gerhardus Thomas per duodecim septimanas continuent & expleant decernimus sub pæna infamiæ in ibidem coram Commissariis Nostriis sive in Iudicio Nostro publicanda. Quoad Personas Nobilium & Spectabilium Meyfner Consulis, & Wedemejer Secretarii propiores eosdem citatos ad evasionem juratoriam adinvenimus, idque in eam rotam Nobilem Meyfner: quia de tumultu inchoato nescivit & ad finem ejus domum veniendo media sedandi illius non habuit; Iam autem Wedemejer: quia lapidem contra Collegium Actorum (ut ipsi obiicitur:) non projecit, neque tumultum ad projiciendos lapides concitavit, nec ullo modo consilio & opere ad eundem tumultum & violentias Actoribus illatas cooperatus est, idque cum tribus quisque Testibus sibi genere similibus possessionatis. Quibus juramentis præstitis liberos fore debere à pænis pronunciamus. Quoad Personas Graurok Præfecti militiæ Civilis, & Famati Zylber Apothecarii Ductoris unius Quartieræ: quoniam ipsi manum fortem habentes eundem tumultum non sedârunt, imò contra Studiosos Catholicos Scholasque eorum, non autem contra tumultuantes, bombardas exploserunt, & per recessum suum à Scholis, easdem & Collegium indefensum furia populis tumultuantis reliquerunt; idcirco licet pænam capitis jure merito succumbere deberent: quia tamen id ex mandato Præsidis factum fuisse dignoscitur, (quod alias in tali casu attendere non debuerunt:) ad mitiores descendendo: decernimus quatenus uterque redimendo caput fundum Civilis turris Torunensis, in una ab Actu inchoatæ futuræ Commissionis septimana ingrediantur ejusque Sessionem per annum & sex septimanas continuent & expleant, & in egressu de eadem turri Zylber centum aureos, Graurok verò quinquaginta in vim multæ Actoribus solvant, statuimus; Facturi sunt præmissa iidem citati sub pæna infamiæ & colli, ac libera captivatione in ibidem coram Commissariis Nostriis sive in Iudiciis Nostriis in casu contraventionis huic Decreto publicanda. Reliqui autem citati quos Inquisitiones eductæ circa invasionem Actorum præsentis fuisse, & tumultui se cum armis immiscuisse demonstrant, licet tanquam Complices tantorum scelerum, eadem pænâ, qua Principales, criminali puniri deberent: quia tamen de Personali seu manuali eorum excessu luculenter non constat; ideo decernimus quatenus ipsi, vi-

delicet Teyblingier & Leban, Turkowski Pisarek Famati Kleybā, Macieiowski, Nagorny, & Grünau gymnastæ, Bednarczyk, redimendo capita, fundum turris seu carceris per Commissarios designandi in una ab actu inchoatæ Commissionis futuræ septimana ingrediantur, ejusque sessionem itidem per annum & sex septimanas; jam verò Iarka & Pisarek seu famulus Zylbera per dimidium anni, Walter civis, Heyna, Pisarek seu famulus kufego Ianka, Godfryd Pantel, Westphal & Krygier gymnastæ Pisarek seu famulus Famati Proba Vinopolæ, Samuel Werner famulus Dankmajera Mercatoris, famulus seu Pisarek Szweycmana, Nathanaël Pisarek Fengiera, Helfzt Pisarek Rozdayczera, Gryffald famulus Reych, filius Hanaowey Viduæ, Alexander Balwierz, Kall Wachmagister, Tuchel, Perukarczyk Famati Pozyna, Filius Rauzowy Viduæ, Christianus famulus Krauzyi, Perukarczyk sub signo aurei cervi existens, Kleber Pisarek seu famulus Teyfmera, Bedka, Krauz, Berendt Laniones, Pisarek Szyrny, Nosek Białoskornik per unum Quartale anni carceres civiles subeant continuent & expleant sub pæna infamiæ & liberæ captivationis, & in egressu de turri Famatus Teyblingier & Leban tanquam cæmeterii Ecclesiæ Sancti Jacobi Invasores, immunitatisque ejus violatores quisque ex Persona sua quinquaginta aureos, & Iarka viginti quinque aureos Religiosis Monialibus ad dictam Ecclesiam existentibus; alii verò supra specificati Cives & famuli Civium *Pisarkowie* dicti, seu eorum Domini pro incontinentia ipsorum, quisque ex Persona sua per viginti quinque aureos, Walter verò & Heyna tum & Hanaowa Vidua pro Filio suo per quinquaginta aureos similiter quisque ex Persona sua in vim mulctæ pro extruenda Columna & statua marmorea Beatissimæ MARIE Virginis in loco, in quo Statua ejusdem Beatissimæ MARIE Virginis & aliæ Imagines Sanctorum combustæ sunt (si commodè fieri poterit:) aut ei vicino prope Collegium situanda, applicandos, ad manus Religiosi Rectoris ejusdem Collegii Societatis JESU solvant, sub simili pæna Infamiæ in ibidem coram Commissariis Nostriis, sive in Iudiciis Nostriis publicanda, & ipsâ captivationis pæna. Reliquos famulos scilicet Westphal, Ludovicum Swiderski, Exatorem *Szarpacz* nuncupatum, tum & pueros seu tyrones Szweycmana, Fengiera & *pod białego konia*, aurigam Heyny flagellis coercendos, & puniendos esse censemus. Resolvendoque suspensam in antèrius factam, & Remissam expediendo appellatione inadmissibili nec presequibili à Sententia Commissariorum Nostrorum adinventâ, Partes circa sententiam eandem Commissariorum Nostrorum conservamus cum ea declaratione: quod non coram Iudicio Nostro, sed coram Commissariis

597

hiiis Nostriis infra nominatis, omnes eosdem carceratos arrestatos & sequestratos pro sumendis pœnis Decreto Nostro præsentis assignatis. Nobilis & Spectabilis Magistratus & Ordinis Civitatis Torunensis statuere teneantur sub rigore in præfata sententia Commissoriali expresso. Et quoniam frequenter hi tumultus præ potentia A catholicorum in Civitate Torunensi fiunt, eosdemque Magistratus A catholicus sedare & compescere negligit, imò conniventer se habere in illis consuevit, ideo ad coercendam facilius insolentiam & licentiam populi A catholici, tumultibusque ulterioribus contra Catholicos usu jam ferme receptis in futurum obviando, atque Constitutionem Regni Anni millesimi sexcentissimi trigessimi octavi ad executionem deducendo, statuimus & ordinamus, quatenus abhinc in futurum in Magistratu Consulari, Scabinatu & sexaginta Viratu ac in Officio Secretariorum sit medietas Catholicorum idq; per Electionem juxta præscriptum Iurium Civitatis (quæ illæsa esse volumus:) procedendo, in locum demortuorum, vel post ascensum, aut resignationem A catholicorum, ad eadem Officia assumendorum, incipiendo statim post remotos præsentis Decreto à suis Officiis, Quos Catholicos in præsentia Commissariorum ad executionem præsentis Decreti deputatorum eligent; Pariter ad Jus civile suscipiendum, contuberniaque sua & Officia Catholicos sine cunctatione admittent, & in servitio militari civili medietatem Catholicorum, Officiales autem militum Catholicos semper habeant, idq; sub pœna quingentorum aureorum memorata Constitutione Regni Anni millesimi sexcentissimi trigessimi octavi vallata, per Generosum Instigatorem Regni in Iudiciis Nostriis vindicanda, & sub nullitate Electionis in contrarium præsentis Decreto peractæ. Ut autem Cultus Divinus augeatur, & Honor læsus [DE]I paræ per combustionem illius Statuæ & imaginum Sanctorum reparetur, Fidesque Catholica in eadem Civitate depressa reflorescat & propagetur: admissa Interventione Religiosorum Ordinis Sancti Francisci de observantia (qui soli in Regno Nostro Bernardini vocantur) Ecclesiam Beatissimæ MARIÆ Virginis antea in possessione eorundem Religiosorum Ordinis Sancti Francisci de observantia existentem, tanquam Proprietariis & ultimis ante occupationem per A catholicos hujus Ecclesiæ Possessoribus cum supellectili Ecclesiastica & Bibliotheca, quæ & qualis intercepta est, & ex Inventario antiquitus conscripto per Nobilem & Spectabilem Magistratum Torunensem producendo ejusdem Ecclesiæ propria esse apparuerit, & gymnasium quod ex monasterio eorum A catholici sibi fecerunt iisdem Religiosis Bernardinis adjudicamus, & ut ipsos Commissarii Nostri ad Executionem Decreti Nostri

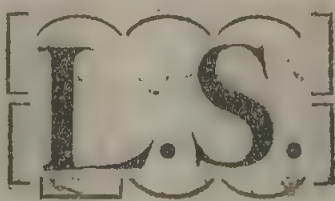
præsentis Deputati reinducant illis committimus. Quam Reinductionem Nobilis & Spectabilis Magistratus & Ordines, & nemo ex populo A catholicus Civitatis Torunensis seu quævis Persona impugnare audebit sub pæna Infamiæ, quam decernimus, & Terminum publicandæ coram Commissariis Nostriis iisdem conservamus, Processiones quoque publicas statim temporibus cum Sanctissimo Sacramento juxta morem & institutum Ecclesiæ Catholicæ, tum sepulturas processionaliter publicas Catholicorum, [uti olim fuerant:] Acatholici impedire, & interturbare in eadem Civitate ne audeant prohibemus, & pænam quingentorum aureorum, aliasque per Iudicium Nostrium decernendas & extendendas interponimus. Scripta typis impressa Sarcasmos & Convitia in ludibrium & contumeliam Fidei Catholicæ, Ecclesiæque Orthodoxæ continentia, ut & hymænea per Giereth Prædicantium sacra miscendo profanis concepta celsamus, & ad rogum per Executorem Iustitiæ comburenda damnamus, ipsumque Giereth & Olloff Prædicantios ob non comparitionem coram Commissariis Nostriis, & in Iudicio Nostro, non datamque in objectis sibi justificationem, Infames & proscriptos esse de Regno declaramus. Et ut reliqui Prædicantii Torunenses modestè se gerant, Fidem Catholicam & Spiritualem statum dictis & scriptis suis famosis non lædant, & Typographia Torunensis nullos libros & scripta sine facultate Loci Ordinarii & Censura Theologi ab eo constituti imprimere audeat, severè & sub confiscatione Typographiæ interdiciamus. Et siquidem ex occasione binorum Studiorum & Studiosorum Catholicorum videlicet & Acatholicorum in Civitate eadem Torunensi tranquillitas publica sæpius turbari solet. Idcirco discrimina quævis turbasque & rixas amovendo, Scholam seu Studium Acatholicum in Civitate tam nova quam veteri Torunensi haberi interdiciamus, ad aliquam tamen villam viciniorem civitatis vel locum extra Civitatem separatum Scholam seu Studium transportari Acatholicis permittimus. Damna causata litisque expensas ad triginta quatuor millia sexcentos florenos bonæ monetæ in Prussia currentis per Actores liquidata prævia realitatis eorum per Religiosum Rectorem coram Commissariis Nostriis infra scriptis juratoria comprobatione: quatenus Civitas Torunensis durante Commissione futura Actoribus solvat demandamus idque sub intromissione in bona huic summæ adjudicatæ proportionata Civitatis Torunensis Patronymica in præsentia Commissariorum Nostrorum, per Ministerialem & Nobiles conferenda. Quæ bona per intromissionem tradita Religiosi Actores usque ad exsolutionem

tionem specificatæ summæ possidere, & usus fructus ex illis percipere debebunt; à cuius summæ solutione & quavis in litem præsentem contributione Catholicos liberamus, confiscataque Bona Resnera Civitati Torunensi damus & adjudicamus. Religiosos quoque Actores Societatis JESU, nunc & pro tempore Torunii existentes præmonemus, ut Studiosos Scholas suis frequentantes in modestia disciplinaque debita contineant, illosque coerceant, & advertant, ne injuriis, contumeliis, & violentiis Acatholicos afficiant. Alios autem indicentes supra specificatos cum suis querelis & prætensionibus ad Commissarios eosdem remittimus. Interveniuntibus tamen Pellionibus Catholicis, quatenus Nobilis & Spectabilis Magistratus Torunensis Decreti Nostri cum Catholicis Pellionibus lati satisfactionem injungat, illudque durante Commissionem exequatur ipsi demandamus. Ad extremum Famato Radzki, qui Filium Acatholicum Heydera [postquam Pater Heyder Catholicus factus est:] de Civitate Torunensi ad externos expedit, coram Commissariis iisdem statuatur, ipsi sub pæna mille Talerorum injungimus. Pro cuius Decreti Nostri Executione Commissarios Nostros utpote Magnificos: Jacobum Sigismundum Rybinski Culmensensem, Ignatium Dzialynski Pomranie Palatinos; Adamum Poninski Gnesnensem, Andream Dambski Brestensem Cujavie, Casimirum Rudzinski Czernensem, Petrum Czapski Culmensensem Castellanos; & Generosos Georgium Lubomirski Succamerarium Regni, Franciscum Aloysium Łoski Varsoviensem & minoris Cancellarie Regni Regentem, Felicianum Grabski Lanciciensem, Antonum Trypolski Kijoviensem, Adamum Wilkowski Sochaczewiensem Succamerarios; Josephum Nakwaski Capitaneum Ciechanoviensem, Vladislaum Wyrozębski Instigatorem Regni, Paulum Jaroszewski Płocensem, Franciscum Mokronowski Varsoviensem Vexilliferos; Franciscum Poninski Dapiferum Posnanensem, Josephum Wysocki Siradiensem, Ludovicum Borucki Brestensem Cujavie Pocillatores; Casimirum Polanowski Subdapiferum Buscensem, Joannem Piwnicki Notarium Terrestrum Culmensensem, Franciscum Łopacki assignamus & deputamus, iisdemque committimus, quatenus prævis Innoscentiarum suarum Literis, duabus Septimanis ante Terminum ponendis ad Civitatem Nostram Torunensem condescendant, ibidemque absentia nonnullorum non obstante modo quinque adsint Iurisdictione sua Commissoriali in Prætorio vel alio loco qui ipsis commodior videbitur fundata, acclamatisque ad præsentiam sui per Ministerialem Partibus, in præsentia earum, tum & Incarceratorum & arrestatorum statuendorum Decretum præsens Nostrum publicari faciant, illudque in omnibus contentis punctis, non attentis quibusvis citatæ & Iure victæ Partis oppositionibus,

bus, rescriptis, appellationibus, citationibus prosecutorialibus mandatis
 Nostri exportatis vel exportandis ad Executionem, adhibita etiam for-
 ti militari manu deducant & deduci curent. Quam Executionem No-
 bilis & Spectabilis Magistratus & Ordines Civitatis Torunensis, & ne-
 mo irritare audebit, sub pænis Legum contra Convulsos Decreto-
 rum Nostrorum sancitis, & ipsa pæna Perduellionis. Demum Indicen-
 tium seu Intervientium ad præsens prætensiones exaudient, cognoscent,
 ac pro Iure, Iustitia & æquitate decident, sapient, vel si complanare
 poterunt, complanabunt, moderabunt. Appellatione à sola definiti-
 va sententia in his duntaxat Indictionibus, Partibus se gravatas esse
 sentientibus ad Nos Iudiciaq; Nostra salva manente. Actum Commis-
 sionis quoad Indicentium & Intervientium prætensiones expeditæ in
 aperto, Inquisitiones verò si quæ eductæ fuerint in occluso rotulo Par-
 tibus extradant, postquam taliter in rem Indicentium expeditam Com-
 missionem, Terminum coram Nobis Iudicioque Nostro comparandi
 iisdem Indicentibus conservamus peremptorium Decreti præsentis vi-
 gore. In cuius rei Fidem præsentibus Sigillum Regni est appressum.
 Actum Varlavie sub tempus Comitiorum Regni Generalium Feriâ
 secundâ post Festum Sanctorum Simonis & Judæ Apostolorum proxi-
 mâ, Die trigesima Mensis Octobris Anno Domini millesimo septingen-
 tesimo vigesimo quarto, Regni verò Nostri vigesimo octavo Anno.

Relatio Illustrissimi & Excellentissimi
 Domini Joannis in Słupow Szembek
 Supremi Cancellarii Regni Lomzensis,
 Graudentini &c. Capitanei.

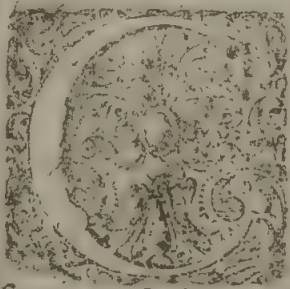
JOANNES SZEMBEK
 Supremus Regni Cancellarius.

SEBASTIANUS RYBCZYNSKI
 Decretorum Curie Regni Notarius.
 MPP.

Actum in Prætorio Sacræ Regiæ Majestatis
Thorunensi. die quinta Decembris, scilicet
Feriâ tertiâ ante Festum Immaculatæ Conceptionis
Gloriosissimæ Virginis **MARIÆ** proximâ,
Anno Domini 1724.

Oram Illustribus & Magnificis Jacobo Sigismun-

do in Rybno **RYBINSKI** Palatino Culmensi Generali
Artylleriæ Regni, Covalevicensi, Lipinensi, Vislicensi &c.
Capitano, Mareschalco Tribunalis Regni; Adamo à Po-
nin Poniński, Gnesnensi, Babimostensi, Capitano; An-
drea à Lubraniec Dąbski Brestensi Cuiaviæ, Casimiro
à Rudno Rudziński Cerscensi, Colonello Exercitus R.S.
Majestatis & Reipublicæ, Petro Czapski Culmensi, Kny-
szynensi, Radziński, Sobovicensi Capitano, Castellanis, Georgio S. R. Impe-
rij Princeps; Comite in Jarosław & Wiśnic Lubomirski Supremo Regni, Casi-
miriensi, Olštynensi, Janoviensi, Capitano, Generali Exercitus S.R. Majesta-
tis & Reipublicæ, Feliciano Grabski Lanciensi, Antonio Trypolski Kosovi-
ensi, Francisco Łoski, Varšaviensi, Regente minoris Cancellariæ Regni, Adamo
Wilkowski Sochacoviensi, Suecamerarijs, Josepho in Kryśk Nakwaski Capi-
taneo Ciechanoviensi, Vladislao Wyrozębski Instigatore Regni, Paulo Casimiro
in Jaroszewo Jaroszewski Plocensi, Judice & Vice-Capitano & Terræ Visso-
grodien: Francisco Constantino Mokronowski Judice Terræ ejusdem Varša-
viensis & Mareschalcali Vexilliferis, Francisco Poniński Dapifero Poshaniensi,
Capitano Copanecensi, Josepho Wysocki Siradiensi, Ludovico Borucki Bre-
stensi Cuiaviæ Pocillatoribus Casimiro Polanowski Subdapifero Buscensi, Jo-
anne Piwnicki Notario Terrestri & Vice Palatino Culmensi, Francisco Łopa-
cki Subdapiferida anoviensi, S. R. Majestatis Commissarijs. In præsentia
Illustrium Magnificorum ac Generosorum & Nobilium Henrici Krokowski
Gedanensis, Capitanei Parchoviensis, Stanisłai Garczyński Bidgostiensis Castel-
lanorum; Svietoslai Radowicki Vexilliferi Pomeraniæ, Alexandri Wolski Ter-
restri & Castrensis Bidgostiensis, Francisci Rościszewski Castren: Judicum;
Ignatij Dąbski Notarij Castrensis, Casimiri Piwnicki & ex eodem Palatinatu Joan-
nis Kalsztyn ex Margebürgensi, Sikorski ex Pomerania, ad Tribunal Regni
Judicum Deputatorum, Baierski Judicis Terrestri Michaloviensis, Joannis Can-
tij Rychłowski Dapiferi Siradiensis, Josephi Wągrodzki Pocillatoris, Jacobi
Milewski Tribuni Zacrocimensis, Francisci Rościszewski Subdapiferi Terræ Do-
brinensis, Joannis Stubicki Venatoris Junivladislaviensis, Petri Sokolnicki Pincer-
næ Schovensis, Colonelli S.R. Majestatis, Adami Pilichowski Thesaurarij Terræ
Vissogrodienis, Joannis Nakwaski Capitanei S.R. Majestatis, Antonij Zakrze-
wski;

602
wskę Judicidæ Terræ Plocensis, & aliorum plurimorum Nobilium nec non Ministerialis Regni Generalis Provedi Alberti Kupczewicz ad Actum præsentem assumpti.

Nos Commissarii S.R. Majestatis, in Actu superius specificato, inhærendo Decreto Affessoriali S.R. Majestatis inter partes infra scriptas Varſaviæ sub tempus Comitiorum Generalium Regni, Feriâ secundâ post Festum Sanctorum Simonis & Judæ Apostolorum proximâ, die 30bris Anno præsentis prolato, vigore Literarum Innotescentialium ad mentem præfati Decreti, tempestivè scilicet duabus septimanis antè præsentem Terminum & Actum editarum, Publicatarum & coram Actis Castrenſibus Covaſevienſibus, feriâ tertiâ ipſo die Festi Præſentis: Beatissimæ Virginis MARIE inſcriptarum, ad Prætorium Thorunenſe, die hodiernâ in Actu contenta condeſcendimus; Jurisdictionem Noſtram Commiſſorialem fundavimus, pacem & ſecuritatem Publicam legibus & Constitutionibus Regni præſcriptam & in Actibus ſimilibus obſervari ſoliſſimè voce ſupra ſcripti Ministerialis publicari & præcuſtodiſſimè fecimus, Partesq; in Decretum præfatum intrantes, voce ſupraſcripti Ministerialis, ad Judicium noſtrum acclâmare demandavimus. Quo in Termino Partibus utriſq; Venerabili Collegio Thorunenſi Soc. JESU Actoribus, per Religioſum Fratrem Martinum Woſański ſuo & totius Collegij Nomine, per Nobiles & Spectabiles Andream Szulc Proconſulem & Joannem Fridericum Hawenſztejn Conſulem Perſonaliter, ex Scabinatu per Spectabiles Carolum Godefredum Hukſztejn Veteris Civitatis, & Joannem Sigismundum Haderſztejn Novæ Civitatis Thorunenſis Scabinos; ex Communitate per Spectabiles Davidem Braur & Joannem Hube Scabinos Suburbanos, ſuis & Magiſtratibus, Scabinatibus, & totius Communitatis Thorunenſis Nominibus Perſonaliter, Admodum Rndō Dno Matthæo Donacki Præpoſito ad S. Laurentium extra Mœnia Civitatis Thorunenſis ſuo & Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi Severini Szczuka Episcopi Joppenſis, Suffraganei Archidiaconi & Officialis Generalis Culmenſis, Eccleſiæ S. Joannis in Veteri Civitate Thorunenſis Præpoſiti, Indicentibus & Actoribus Perſonaliter, Venerabili Collegio Plocenſi Soc. JESU per Religioſum Andream Rutkowski Regentem Seminarij, ſuo & eiſdem Collegij Nomine perſonaliter, Religioſis ac Deo dicatis Monialibus Ord. S. Benedicti Conventus Thorunenſis Indicentibus & Actricibus; per Admodum Rndum Hankiewicz Plenipotentem inſcriptum; Conventu Thorunenſi Ord. Prædicat. Indicante & Actore per Religioſum Patrem Reptowski Priorem Conventus eiſdem, & Fratrem Joannem Profeſſum perſonaliter Illuſtribus & Magnificis Sendicis Conventuum Patrum Bernardinorum Ord. S. Franciſci Seraphici per Provinciam Majoris Poloniæ, per Religioſum & Admodum Rndum Seraphinum Gamalski Provincialem Perſonaliter, Famatis Pellionibus Catholicis, Civitatis Thorunenſis Indicentibus & Actoribus per Famatum Andream Gutowski, ſuo & aliorum Nomine Perſonaliter; Famato Antonio Kronikowski, ante hac Cive Thorunenſis Indicente & Actore perſonaliter, Magnifico Antonio Boguſlawski Capitaneo Plocenſi Indicante & Actore per Generoſum Andream Chwałkowski Regentem Caſtrenſem Junivlaſlaviensem, Magnifico Joſepho Kretkowski Indicante & Actore perſonaliter Admodum Rndō Zrzelski Parocho Dłutoviensi Indicante & Actore per Generoſum Joannem Zalewski inſcriptum Plenipotentem, Generoſo Joſepho Rembeliński indicante & Actore Perſonaliter; Magnifico Michæle Zalewski Subdapifero Mielnicenſi, per Generoſum Andream Chwałkowski: Magnifico Gurſki Notario Terreſtri & Caſtrenſi Ciechanovienſi per Generoſum Joannem Orlewski, Succefforibus olim Generoſi Jacobi Suſki Indicentibus per Generoſum Adamum Murzynowski ſuo & aliorum Nomine Perſonaliter, Generoſis Karwoſieckie Conjugibus Indicentibus & Actoribus per Generoſum Joannem Karwoſiecki Burgrabium Caſtrenſis Plocenſis Maritum ſuo & Conſortis ſuæ Nomine Perſonaliter, Nobili Cimeſto de Wolfon Indicante per Ingenium Adamum Łapczyński Perſonaliter; Spectabili Michæle Zybert per Generoſum Andream Chwałkowski; Per

illustri & Admodum Rndo Josepho Bratkowski Canonico Cathedrali Poseniensi Indicante & Actore per eundem Generosum Chwałkowski, Generoso Andree Daniszewski Indicante personaliter; Incolis & subditis S.R. Majestatis Mokrensis per Honestos Petrum Szynal & Laurentium Piątek suo & aliorum Incolarum Mokrensis Indicentium & Actorum Nomine Personaliter.

Coram Judicio Commissoriali comparentibus & Judicialiter Controvertentibus. Quarum Controversijs nos Commissarii coram se inductis & exauditis ac consideratis; ad Executionem Decreti S.R. Majestatis Assessorialis de Actu superius expressi accedentes. Ante omnia incarceratos & arrestatos ut in presentia omnium Decretum præfatum publicetur sub custodia militari adducere & statuere coram Judicio nostro instantaneè demandamus. Et quoniam Joannes Godefredus Reznier Præses; Jacobus Hendricus Cernik Vice-præses; Simon Mohabt, Christophorus Hertel; Christophorus Cieśielczyk Guttbort, Joannes Bekier Guzikarż; Joannes Georgius Mercz; Georgius Wąż sutor, Christophorus Karuża Lanio, Jacobus Szultz Iglarż, Joannes Christophorus Haft Piernikarż, nec non Nobiles & Spectabiles Gerardus Thomas Burgrabius, Hendricus Cymerman Consul, Gawrok, & Zybler Capitanei Thorunenses & alij sub Custodia militari coram Judicio nostro Commissoriali sunt adducti & statuti: idcirco denuo acclamatis voce Ministerialis ad Judicium nostrum Commissoriale Partibus, apertis subæ Judicialis foribus, in presentia omnium, Decretum supra recensitum Assessorialis S.R. Majestatis publicari fecimus; tandem post Publicationem, ad Executionem Decreti ejusdem processimus; decernendo. Quatenus Religiosi Fratres Jacobus Piotrowicz & Martinus Wolański siue unus ex eis, satisfaciendo sæpe nominato Decreto, tam Reznier Præsidentem, quam Cernik Vice Præsidentem criminaliter convincant instantaneè; additur Ministerialis ad pronuntiandam Rotham. Quò ad Personam Reznier Præsidentis, ex Decreto præfato excerptam præstitit Religiosus Martinus Wolański, additur quoq; Ministerialis Testibus Nobilibus Jacobo Rabczyński, Casimiro Zielenowski, Joanni Bartkiewicz, Martino Skibiński, Joanni Biernacki, Joanni Sosnowski, præstiterunt. Additur quoq; idem Ministerialis, quò ad Personam Cernik, Vice-Præsidentis, ad pronuntiandam seorsivè Juramenti Rotham ex eodem Decreto depromptam prænominato Religioso Martino Wolański, e& Testibus, præstitit una cum sex Testibus superius expressis. Additur denuo idem Ministerialis eidem Religioso Wolański ac Testibus, ad pronuntiandam Juramenti Rotham, in Decreto præfato expressam. Quò ad Personas Simonis Mohabt, Heyder, Christophori Hertel, Hans, Krzysztof Mularczyk, Krzysztof Guttbort, dicti Cieśielczyk, Joannis Bekier Guzikarż, Joannis Georgij Mercz, Georgij Wąż sutoris, Christophori Karwiza Lanionis, Jacobi Szultz Iglarż, Joannis Christophori Haft Piernikarż, præstitis una cum Testibus ejusdem supra scriptis juxta Rotham ex eodem Decreto ipsi pronuntiandam, (excepto Heydera profugo, qui fidem Catholicam ante fugam amplexus est. Post quæ Convictionis Juramenta eisdem omnes criminaliter convictos superius expressos (excepto Heyder Neo-Catholico profugo non convicto, pro Executione de Personis eorum juxta præscriptum præfati Decreti S.R. Majestatis Assessorialis sumenda ad Executorem Justitiæ sub custodia militari remitti demandamus. Actumq; nostrum occupantibus tenebris, imminente Festo craftina die S. Nicolai Episcopi, ad feriam quintam sequentem, voce superscripti Ministerialis reclamari jussimus.

Tandem Feriã grã, in Vigilia Festi Immaculatæ Conceptionis Gloriosissimæ Virginis MARIE, post subsecutam Institutionem & supplicium de Personis Præsidentis & supra scriptorum convictorum (excepto Cernik Vice Præsidente) reassumpta Jurisdictione nostra Commissoriali, voceq; Ministerialis Publicata & proclamata, partibus ut supra comparentibus, conscriptionem Inventarij substantiæ mobilis & immobilis, olim Præsidentis Reznier per Decretum S.R. Majestatis Assessoriale confiscatæ, per Delegatos ex Magistratu in presentia Magnificorum Commissariorum ex Stuba nostra Delegatorum, propter majorem securitatem in-

junximus, ex qua Fortuna olim Præsidis Rezner confiscata; & Civitati S.R. Majestatis adjudicata, Nobilis ac Spectabilis Magistratus, Creditoribus omnibus ad Substantiam eandem confiscatam, signanter Generoso Bonafuss Colonello Quardix S.R. Majestatis, cum Juribus concurrentibus pro justo & æquo, ut satisfactionem decernat & injungat, ac præstet demandamus. Et quoniam super Personam Vice Præsidis Cernik Venerabiles Patres Soc. JESU Actores Executionem Criminalem non urgent, quinimo pro libertate & vita ipsius maximè instant, Senatores quoque, Officiales Terrestris, atque Nobilitas proximorum & Contiguorum Palatinatum, nec non Spirituales Personæ, tam sæcularis quàm Religiosi Ordinis, insuper Populus Catholicus utriusque, Sexus die hesternæ ad Ecclesiam S. Joannis in Festo S. Nicolai catervatim congregatus, pro eodem Cernik, semper sibi eundem Catholicis cum fuerit in Magistratu Civitatis hujus constitutus addictum, rectum, in facilitandis negotiis promptum, commendando & testando, lachrymabili voce, & penetrabili eiulatu ad nos Commissarios emisso intercedit, ac per amorem Christi & Fidei Orthodoxæ, ut eorum Vota & gemitus exaudiantur exemplari Catholicis pietate obligat, Nos verò Commissarii licet si ad præmissas Instantias, magis tamen non urgente Parte Actorea Executionem Criminalem inclinari vellemus. Nihilominus siquidem Executio tantum Decreti S.R. Majestatis est nobis concessa, idcirco Rationibus supra expressis permoti, eo etiam non considerato, ut confidentia & amicitia inter Catholicos ad Magistratum juxta mentem Decreti præfati Assessorialis accedentes, & A Catholicos concilietur, recepta prius a Magistratu & Ordinibus Civitatis Thorunensis fide jussoria cautione, & data judicialiter sponcione, sæpe memoratum Cernik ad impetrandam Clémentiam S.R. Majestatis Judiciumque & Decisionem ejus remittimus. Tandem quò ad Personas Nobilis & Spectabilem Jacobi Meyner, Consulis, & Joannis Hendrici Withmeier Secretarii decernimus. Quatenus uterque eorum Decreto memorato S.R. Majestatis Assessoriali Evasionis Juratoria satisfaciunt, idque instantaneè. Additur Ministerialis ad pronuntiandam Juramenti Rotham, ex Decreto depromptam, tam eidem Nobili & Spectabili Meyner quàm Testibus; præstitit cum Testibus Spectabilibus, Martino Gondlich, Jacobo Stark, Scabinis, Joannè Wöschhausen Aurifabro; Additur quoque Spectabili Withmeier Secretario, præstitit cum Testibus, Famatis Christiano Preijs, Cornelio Elerd, Michæle Fryc de Consensu Partis Actoreæ, admissis similiter juxta Rotham in Decreto contentis. Quia Juratoria Evasione attentata, Eisdem juxta Resonantiam Decreti præfati à Terminò, & Causa liberos declaramus. Jam autè Westfal Szarpacza, cum pueros Szfeczmani, Fejziera, z pod biatego konia, aurigæ Heyny ante Prætorium, ad mentem prænominat. Decreti flagellari demandavimus. Postque perpeffam pænam liberos, mittere jussimus. Porro propter specialiter exhibendum Cultum Divinum & Honorem Gloriosissimæ Virginis Mariæ, in Vigilia Festi Immaculatæ Conceptionis Eiusdem, ad Cathedram & Indictionem Religiosorum Patrum Bernardinorum Ord. S. Francisci Seraphici per Provinciam Majoris Poloniæ condescendendo, ac inhærendo sapefacto Decreto Assessoriali S.R. Majestatis, ac Reinductionem in Ecclesiam Beatissimæ Virginis Mariæ, atque Gymnasium quod olim Monasterium Eorundem PP. Bernardinorum fuerat processimus, & in eandem Ecclesiam atque Gymnasium cum attinentiis juxta antiquas Foundationes & Jura, receptis prius à Nobili & Spectabili Magistratu clavibus, Præfatos PP. Bernardinos reinduximus, eandemque Reinductionem voce superscripti Ministerialis publicari fecimus, tradidimus, Possessionemque pacificam ad Majorem DEI Gloriam & Beatissimæ Virginis Mariæ, ac omnium Sanctorum Honorem assignavimus & eos reliquimus. Interea nocte intante Actum Nostrum post Festum Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis Mariæ voce Ministerialis reclamari demandavimus. Sabbatho itaque in crastino Festi Immaculatæ Conceptionis Beatissimæ Virginis Mariæ reassumpta denuo Jurisdictione nostra, Partibusque ad Judicium nostrum modo quo supra acclamatis comparentibus & in eadem Cathedra Controvertentibus & disceptantibus,

Nos

225

Nos Commissarii S. R. Majestatis, auditis Partibus disceptationibus, & controversijs decernimus ac demandamus: quatenus Nobilis ac Spectabilis Magistratus, satisfaciendo Decreto sapsfacto S. R. Majestatis, Inventarium supellestilis ejusdem Ecclesie, atq; Bibliothecam eorlam Judicio nostro Commissoriali producat & comportet idq; in instanti, & licet quidem Nobilis ac Spectabilis Magistratus Thorunensis satisfaciendo Decretis tam S. R. Majestatis, quam nostro, antependia antiqua bina, candelabra majora duo, minora duo, Patribus Bernardinis in Ecclesia relinquit, Bibliothecam verò Magnificis Commissarijs ex Stuba nostra Deputatis sine Inventario seu Regestro tradidit, verum quoniam Inventarium supellestilis Ecclesiasticæ, præsertim in argento atq; Bibliothecæ apud Magistratum existare esse, Rationibus probabilibus supponitur. Idcirco suspensâ tantisper decisione præsentis Cathegoriæ decernimus & demandamus. Quatenus prædictus Nobilis ac Spectabilis Magistratus Inventarium supellestili Ecclesiasticæ atq; Bibliothecæ sufficientius comportet idq; instantaneè. Tandem quoniam loco comportationis sufficientioris supellestilis Ecclesiasticæ & Bibliothecæ, partes pro summa mille ducentorum tynsonum Poloni: composuerunt, proinde approbata ejusmodi complanatione Judicialiter facta: Resolvendo Superiorem suspensionem decernimus. Quatenus Nobilis ac Spectabilis Magistratus ad manus sæcularis Catholicæ Personæ, quam Venerabiles Patres Bernardini designaverint, Summam eandem in spatio quatuor septimanarum coram Officio Castrensi, Covalevienti realiter & effectivè solvat, sub pæna Banitionis quæ decernitur & terminus Publicandæ in ibidem circa Manifestationem conservatur peremptorius. Quantum attinet Privilegium Divæ olim memoriæ Serenissimi Sigismundi Regis Poloniæ, coram Actis Castrensis Junivladislaviensis in Vigilia Festi S. Thomæ Apostoli 1658 Anno per oblatam porrectum, ad præsens in Judicio nostro per Patres Bernardinos productum, hoc in puncto causam pro cognitione ejusdem Privilegij ad Judicia Affessorialia S. R. Majestatis remittimus; conservando Partibus utrisq; in eisdem Judicijs terminum peremptorium. Nihilominus pro Justitia & Pietate decernimus ac mandamus, ut Nobilis ac Spectabilis Magistratus & Civitas Thorunensis per se seu subordinatas Personas, accidentiam vulgò Akcyzy ab invecia rerum comestibilium & potabilium, ex elemosyna per eosdem Patres Bernardinos collectarum, semper quoties opus fuerit, ab ejisdem Patribus Bernardinis non exigat nec exigi demandet, aut permittat; idq; sub pæna in foro competenti vindicanda, & ne eosdem Patres ad Ecclesiam prænominatam, atq; Monasterium cum accidentijs modo quo supra reinductos, quovis modo vel prætextu interturbare audeat demandamus. Idq; sub pænis contra convulsos Decretorum S. R. Majestatis Legibus Regni sancitis. Eodem Actu scilicet Sabbatho in crastino Festi Immaculæ Conceptionis Gloriosissimæ Virginis Mariæ, satisfaciendo Decreto præfato S. R. Majestatis, scripta quævis Typis impressa, sarcasmos & convitia in contumeliam fidei Ecclesiæq; Orthodoxæ continentia, per Prædicantios concepta, per Executorem Justitiæ, ad sonum Tubæ comburi demandavimus. Tandem feriâ secundâ post Festum Immaculæ Conceptionis Gloriosissimæ Virginis Mariæ reassumpta, iteratò Jurisdictione nostra, vigore nuperæ ad diem hodiernam reclamationis partibusq; voce Ministerialis acclamationis, modo quo supra compærentibus ad Executionem ulteriorem punctorum Decreti S. R. Majestatis Affessorialis procedendo: Quantum attinet personas Famati Heyder & ejus filij per Famatum Racki avvocati & ad exteros expediti, atq; seorsivè Personam Hans Krzysztofa Mularczyka, siquidem Famatum Heyder, qui Catholicus factus, Pars Actoreæ criminaliter non convicit, proinde eundem à pænis Criminalibus liberum pronunciamus. Nihilominus decernimus & mandamus: Quatenus tam Nobilis & Spectabilis Magistratus Thorunensis prædictum Hans Krzysztof Mularczyk, atq; distinctim Famatus Racki Filium Heydera statuant idq; instantaneè. Tandem quo ad Personam Mularczyka trahente se Nobili & Spectabili Magistratu ad evasionem Juratoriam admissibilem & propiorem ad evadendum adinvenimus, decernendo quatenus, bini ex Magistratu Consules evadant in eam Juramenti Rotham, quòd de fuga præfati Mularczyk Magistratus

606
tus cum suis Ordinibus nescivit, neq; causa vel occasio fugæ ipsius fuit, nec scit
ubi commoratur, nec copiam ullam ejusdem Statutionis habet, idq; instantaneè
præstiterunt Nobiles ac Spectabiles Jacobus Bema, & Joannes Christophorus
Elzner Consules; quo attento Nobilem ac Spectabilem Magistratum liberum
à Terminò & quavis impetitione declaramus. Nihilominus prædictum Mular-
czyk criminaliter convictum, ubicunq; locorum capi vel præveniri poterit in
fundamento Decreti S.R. Majestatis capite plectendum esse sententiamus, & pro
Executione ad quavis Officia per Executorem Justitiæ de persona ipsius faci-
enda remittimus. Quo ad Personam Filij Heydera Nomine Christiani, si-
quidem eundem Famatus Racki Judicialiter statuit; quem Pars Actorea Vene-
rabiles Patres Soc: JESU in fideiussionem receperunt, proinde eundem Fama-
tum Racki satisfecisse Decreto præfato S.R. Majestatis, Assessoriali & Nostro ad-
invenimus & liberum facimus, Actumq; nostrum ad diem crastinum scilicet
feriam tertiam apparitori Judicii nostri reclamari demandavimus. Tandem fe-
riã tertiam post Festum Immaculatæ Conceptionis Gloriosissimæ Virginis Mariæ
reassumpta solito modo & forma Jurisdictione nostra, Partibusq; post publicatio-
nem & acclamationem Ministeria: ut supra comparentibus, & secum Judicialiter
controvertentibus. Quarum controversijs diligenti trutina exceptis & confide-
ratis. Quod spectat punctum seu Cathegoriam Decreti prænominati Electionis
in Magistratu, Scabinatu Sexaginta Viratu, ac Secretariatu medietatis Catholico-
rum decernimus ac injungimus. Quatenus prædictus Nobilis ac Spectabilis Ma-
gistratus Thorunensis cum suis tribus Ordinibus ad Electionem eandem; inhæren-
do Decreto memorato S.R. Majestatis accedat, eandemq; juxta præscriptum Ju-
rium suorum, ac Decreti præfati faciat, idq; in instanti. Et quoniam præno-
minatus Nobilis ac Spectabilis Magistratus cum suis Ordinibus stante spacio & re-
jectione ejusdem Cathegoriæ per aliquot dies ad Officia Consularia No-
biles ac Spectabiles Thomam Skomorowski, Joannem Rubinkowski, Constanti-
num Maryański, Carolum Ludovicum Sferstman; ad Scabinatum verò Vilhel-
mum Ludovicum Faust, Bartholdum Laurentium Lyer Catholicos in locum
demortuorum & remotorum Aatholicorum elegerunt, idcirco satisfecisse eun-
dem Nobilem ac Spectabilem Magistratum cum suis Ordinibus Decreto S.R. Ma-
jettatis & nostro Commissoriali in parte adinvenimus. Nihilominus decernimus
ac mandamus. Quatenus idem Nobilis ac Spectabilis Magistratus cum suis Ordi-
nibus satisfaciendo eidem Decreto S.R. Majestatis, illudq; per omnia observando
numerum medietatis Catholicorum in Proconsulatu, Scabinatu, Sexaginta Vir-
tu, Secretariatu, Tribubus in Electionibus suis statis & consuetis temporibus inci-
piendo statim ab imminenti proximè in Anno Deodante futuro
millesimo septingentesimo vigesimo quarto Electione, quæ vocatur Kira adim-
pleat, & donec numerus medietatis Catholicorum adimpleatur, hucusq; Aca-
tholicos suos circa omnem controversiam vel cunctationem, aut quovis modo ad
inventum sive ad inveniendū medium vel colorem, ne eligat ipsi demandamus.
Insuper eosdem Catholicos ad Jus Civile, Contubernia, opificia, Commercia, coem-
ptiones, domuum, Lapidearum, Fundorum, granariorum admittat, nec ullo mo-
do ad id impediat, neq; inturbet; in servitio autem militari Civili medietatem
Catholicorum, Officiales autem Catholicos ad mentem prænominati Decreti S.R.
Majettatis incipiendo statim ab Actu præsentis Commissionis nostræ semper ha-
beat, idq; sub pæna & rigore in eodem Decreto S.R. Majestatis expresso per
contravenientem Nobilem ac Spectabilem Magistratum atq; Ordines Civitatis
Thorunensis irremissibiliter succumbendo, & per quamcunq; Personam ex Ca-
tholicis in foro competenti vindicando. Porro Feriã quartã post Festum Con-
ceptionis Immaculatæ Gloriosissimæ Virginis Mariæ vigore hesternæ ad diem
hodiernam voce Ministerialis Actus Judiciorum nostrorum reclamationis re-
assumpta Jurisdictione nostra, Partibusq; modo solito ad Judicium nostrum accla-
matis, prout supra comparentibus & controvertentibus. Quantum attinet damna
ac litis expensas per Venerabiles PP. Soc: JESU Coll: Thorunen: Actores ad sum-
mam triginta quatuor millium sexcentorum florenorum Pruthenicalium liqui-
datam

datam & per Decretum prænominatum S.R.M. prævia comprobatione per Admodum Rndum Rectorem Collegij ejusdem adjudicata: Quoniam Partes scilicet tam Actorea Venerabiles PP. Soc: JESU, quam citata Nobilis ac Spectabilis Magistratus Thorunensis, loco præstandi Juramenti, per Admodum Rndum Rectorem, alias sistendo Juramentum hocce, ad interpositionem dignorum amicorum pro summa viginti duorum millium florenorum Pruthenicalium composuerunt, ex qua summa Nobilis ac Spectabilis Magistratus Thorunen; cum suis Ordinibus summa octo millium florenorum Pruthenicalium instantaneam solutionem offert; jam verò in summa quatuordecem millium Pruthenicalium Bona sua Patronimica Łązyn & Węgorzyn modo obligatorio, durante præsentè Commis-sione in præsentia Nobilium & Ministerialis officiosè conducendorum dimissurum se usq; ad Exemptionem declarat. Idcirco nos Commissarij approbata ejusmodi complanatione inter Partes benevolè inita decernimus. Quatenus Summam præfatam octo millium florenorum Pruthenicalium; prout se Nobilis ac Spectabilis Magistratus Judicialiter offert, instantaneè solvat sub pæna Banitionis, quæ decernitur; additur & remittitur. Jam verò in summa quatuordecem millium florenorum Pruthenicalium Bona memorata Łązyn & Węgorzyn cum omnibus accidentijs & pertinentijs, in Præsentia Nobilium & Ministerialis officiosè durante Commis-sione, conducendorum; prævia in iisdem bonis conscriptione Inventarij idem Nobilis ac Spectabilis Magistratus cum suis Ordinibus, prædicto Collegio Thorunensi dimittat & Actualiter tradat, cum ea Judiciali de consensu partium declaratione. Quodsi præfatam Summam Nobilis ac Spectabilis Magistratus Thorunensis, in Exemptionem Prædictorum Bonorum provenientem, pro crastino Natalis S. Joannis Baptistæ proximè in Anno Deodante venturò coram Officio Castrensi Covaleviensi non exolverit, extunc pars Actorea scilicet Collegium Thorunense de Anno ad Annum usq; ad Exemptionem Pacificè Bona eadem tenebit & possidebit. Quodsi verò Nobilis ac Spectabilis Magistratus summam præfatam quatuordecem millium florenorum Pruthenicalium, in crastino Festi Natalis S. Joannis Baptistæ proximè venturò, seu in defectu protunc Exemptionis, quocunq; alio cuiuslibet Anni crastino Natalis S. Joannis Baptistæ, præfato Collegio coram Officio Castrensi Covaleviensi prævia tamen à Visitatione duabus septimanis præcedenda coram eodem Officio, exolverit deposuerit. Extunc Venerabiles PP. Soc: JESU Coll: Thorunen; Summam eandem levare, ac de Bonis condescendere, ut eadem in eodem statu prout ad præsens recipient Nobili ac Spectabili Magistratui in unà septimana, post levatam Summam tradere tenebuntur, & debebunt. Facturæ sunt Partes utraq; sub pæna Banitionis, quæ decernitur, & Terminus publicandæ in primis Castrensibus Covaleviensibus Terminis post Contraventionem celebrandis conservatur peremptorius. Et quoniam in Fundamento ejusdem Decreti & compositionis Venerabiles PP. Soc: JESU Collegij Thorun; tam Summam octo millium florenorum Pruthenicalium, à Nobili & Spectabili Magistratu instantaneè enumeratam, quam Bona durante præsentè Commis-sione nostra receperunt: idcirco prænominatum Nobilem ac Spectabilem Magistratum satisfecisse Decreto Judicij nostri & compositioni cum Parte initæ adinvenimus. / Eodem Actu ad Decisionem Indictionum descendendo. Quo ad Interventionem seu Indictionem Famatorum Pellionum Catholicorum Contraversijs Partium seorsivè indictis, auditis, adhærèdo Decreto S.R.M. Affessorialibus binis, primo quidem Varfaviæ Feriâ adâ post Festum S. Lucæ Evangelistæ, in Anno 1715, cum A catholicis, quam ultimariò de Actu superius recensito, prolatis decernimus ac mandamus. Quatenus Nobilis ac Spectabilis Magistratus Thorunensis præfato Decreto Anni 1715, satisfactionem durante nostra præsentè Commis-sione in omnibus punctis injungat. Idq; sub pænis contra Convulsos Decretorum S.R.M. in Legibus Regni descriptis. Et licet quidem Nobilis & Spectabilis Magistratus Decretum suum inter eosdem Famatos Pelliones Catholicos & ex altera Parte A catholicos in puncto solo admissionis eorundem ad Contubernium durante Commis-sione protulit. Verum quoniam iidem Pelliones Catholici sentientes se per Sententiam eandem gravatos & injuriatos, appellatio-

nem ad Judicia S.R.M. interposuerunt. Idcirco pro cognoscenda contraventione, causam & negotium totum eorundem Pellionum ad eadem Judicia S.R.M. Affessoralia remittimus. Conservando Partibus in eisdem Judicijs sine quavis ad citatione Terminum peremptorium. Eodem Actu & die ad disjudicationem Indictionis & Cathegoriae Illustrissimi Szczuka Suffraganei Culmenfis, Praepositi Thorunen: descendendo, Controversijs partium prout supra comparentium, ac disceptationibus, hac in Cathegoria inductis, trutinatis, & debite consideratis decernimus & mandamus. Quatenus Partes secum agentes, scilicet Illustrissimus Actor & Indicens, cum Nobili ac Spectabili Magistratu Calculationem tam in reitu census annualis retenti, ad Ecclesiam Parochialem Tituli S. Joannis spectantis, quam respectu Summae ex Bonis Siemonie ad eandem Ecclesiam pertinentibus, vigore Conventionis ultimariae in Anno 1701, die 3ta Januarij inter Partes constituta, faciant idq; in instanti. Tandem post expeditam eandem Calculationem, ulterioribus Partium Controversijs exceptis, ac discussis decernimus. Quatenus Nobilis & Spectabilis Magistratus Summam nongentorum sexaginta florenorum Pruthenicorum Calculationem per Partem agnitam & moderatam, non computando nihilominus litis expensas & in sublationem processus pœnas, a quibus, attentis Annis calamitatis & hostilitatis, Nobilem ac Spectabilem Magistratum Thoruensem ex moderamine nostro liberamus, & processum cassamus. Pro crastino Natalis S. Joannis Baptistae proximè in Anno Deodante futuro coram Officio Castrensi Kovalevienti realiter & effectivè Illustrissimo Actori seu ejus Plenipotenti, prævia manuali etiam de eadem Summa quietatione solvat sub pœna Banitionis, in ibidem circa Manifestationem publicanda. Quantum attinet Summam ex præfata Conventione seu contractu de Bonis Siemonie Ecclesiam prænominatam S. Joannis Parochialem quot annis concernentem, decernimus & mandamus. Quatenus Partes utraq; eidem conventioni seu Contractui in omnibus punctis usq; ad determinatum in eadem conventione Terminum ab utrinq; satisfaciant, idq; sub pœna Banitionis, quæ interponitur. Appellat Pars citata ad Judicia post curialia S.R.M. adhærendo Decreto superius Nominato S.R.M. admissa, cum conservatione Terminum Parti utriq; in eisdem Judicijs peremptorijs. Post cujus Indictionis seu Cathegoriae decisionem, Actu Judiciorum nostrorum, ad diem Crastinam voce Ministerialis reclamato, ac denuo vigore ejusdem reclamationis Feriâ quintâ post Festum Immaculatae Conceptionis Beatissimæ Virginis MARIAE sequenti Jurisdictione nostra, Judicialiter reassumpta, acclamata, Partibusq; ut supra comparentibus. Et quo ad Cathegoriam & Indictionem Religiosarum ac Deodatarum Monialium Conventus Thorunen: Ord: S. Benedicti Judicialiter disceptationibus, quarum disceptationibus & Controversijs maturâ Judicii sui trutinâ libratis ac diligenter penlatis, iuspensâ tantisper Decisione totius Negotij necessariam esse Condescensionem ad fundos & loca controversa Illustris & Magnificorum Casimiri Rudziński Castellani Cernensis, & Francisci Łoski Succamerarij Varsoviensis, ex Stuba nostra Judiciali Delegatorum in instanti censemus. Qui Illustris & Magnifici Commissarii condescendendo, Jura Partium ad Fundos controversos se regulantium connotabunt, Fundos eosdem controversos revidebunt, cognoscent, mensurabunt; Inquisitiones si opus fuerit ex Testibus fide dignis expedient, Partes si potuerint complanare complanabunt, seu cum connotatione sufficienti Actus totius, ad Judicium nostrum Commissoriale pro Decisione remittent. Post quem expeditum Actum per Illustris & Magnificos Commissarios Delegatos Condescensionis, per eosdem ad Judicium nostrum factam remissionem, Partibus denuo nostro coram Judicio Comparentibus & Controvertentibus. Quarum controversijs iteratò exauditis, Actuq; præmissæ Condescensionis lecto & bene considerato, siquidem in Actu præmissæ Condescensionis, Religiosæ ac Deodatae Moniales Conventus Thorun: Jura quibus proprietatem Fundorum hucusq; Controversorum petunt, coram Illustri & Magnificis Commissarijs produxerunt, suntq; debite connotata. Quorum fundorum ex re oculis subiecta revisio, atq; iusta dimensuratio in præsentia, tam Plenipotentis, Religiosarum Monialium, quam ex Nobili & Spectabili Magistratu

208

stratu delegatorum intercessit eandemq; dimensionationem, utraq; Partes acceptarunt. Quod spectat Fundum Golubski dictum in Villa dicta Mokre situm, praedicti Illustris & Magnifici Commissarii Delegati, ex iusto iudicio & aequo proprietarium esse Religiosarum ac Deodicatarum Monialium agnoverunt. Idcirco resolvendo tam anteriorem Iudicii nostri suspensionem, quam Illustris & Magnificorum Commissariorum Delegatorum ad Iudicium nostrum remissionem approbato eiusmodi Actu Condescensionis decernimus. Quatenus utraq; Partes dimensionem eandem Fundorum de consensu benevolo Partium utrarumq; subsequenter observent & in perpetuum manuteneant. Quantum attinet Fundum in Mokre Golubski dictum proprietatem ejusdem Religionis ac Deodicatarum Monialibus adjudicamus, decernendo quatenus ademptam Particulam Fundi in eodem Actu Condescensionis connotatam ad Fundum eundem Principalem spectantem in praesentia Nobilium & Ministerialis ab Actu praesentis Decreti in octodecim septimanis officiose conducendorum, idem Nobilis ac Spectabilis Magistratus restituatur & applicari curet, ac defacto restituat & applicet. Factura praemissa utraq; Partes sub pena Banitionis in foro competenti suae per Partem contravenientem decernenda & publicanda. Quod vero spectat praesentem Cassationem inscriptionis super summam duodecim millium florenorum Pruthenicalium, per Religiosas ac Deodicas Moniales Conventus ejusdem Thorunensis, in rem Nobilis ac Spectabilis Magistratus in Anno 1704 die 19 Martij coram Actis Civilibus Thorun: recognita, siquidem eadem inscriptio liberè & benevolè in assistentia Plenipotentis, per Illustrissimum Loci Ordinarii approbati subsequenter deducitur, proinde incompetenter regisse easdem Moniales intuitu Cassationis ejusdem inscriptionis adinvenimus, & ejusdem inscriptionis robur habere declaramus. Porro quod spectat praetensiones earundem Religiosarum Monialium, intuitu Provisionum à Summa decem millium florenorum Pruthenicalium, per Nobilem ac Spectabilem Magistratum Thorun: olim Generoso Stanislao Hoynacki die 15 Junij in Anno 1700 inscripta, & per eundem olim Generosum Hoynacki praedictis Religiosis ac Deodicatis eadem retentarum, Provisiones easdem à Summa praefata decem millium florenorum Pruthenicalium, pro Annis retroactis retentas salvis quietationibus si quae iustae & reales apparuerint, per Religiosas Moniales acceptandis, ex Summa duodecim millium florenorum Pruthenicalium, pro ceteris inscriptione superius de Actu recensito, Nobili ac Spectabili Magistratui, ab iisdem Religiosis ac Deodicatis Monialibus proveniente (non agnita vicissim ab eadem Summa duodecim millium florenorum Pruthenicalium Provisione uti in eadem inscriptione Originali defalcandas & excludendas, per Nobilem ac Spectabilem Magistratum esse censuimus. Quantum insuper attinet praetensionem, earundem Religiosarum Monialium, intuitu Summae quinquaginta florenorum Pruthenicalium ex lacu dicto Głęboczek quotannis provenientes, siquidem quietationes utq; ad Annum praesentem 1724 ab eisdem Religiosis Monialibus de Summa hac producantur: idcirco non posse praetensionem eandem obstantibus quietationibus subsistere declaramus, imò ab eadem Nobilem ac Spectabilem Magistratum liberum pronunciamus. Nihilominus ut idem Nobilis & Spectabilis Magistratus faeces & fimos ex Fundo post mania Civitatis hospitali Sancti Spiritus spectante, earundem Religiosarum Monialium propriè expurgare in spatio sex septimanarum demandet injungimus. Appellant utraq; Partes ad Iudicia Assessorialia, S.R.M. admissae cum conservatione Terminum ibidem peremptorij. Tandem Actum Iudiciorum ad diem crastinum reclamari Ministeriali demandamus. Feria 6ta post Festum S. Luciae Virginis & Martyris, vigore huiusmodi reclamationis, reassumpta denuo Jurisdictione nostra, Partibusq; modo quo supra acclamatis comparentibus, & quo ad Inductionem Venerabilis Coll: Plocensis Soc: JESU controvertentibus, quarum controversijs solita & debita attententia auditis ac intellectis documentis quoq; Literatorijs praefati Venerabilis Collegii Plocensis, visis lectis & diligenti trutina ponderatis. Quandoquidem praedictum Coll: Plocense Jus petendi sufficiens & evincens, ad Sum-

mam quinque; millium florenorum Pruthenicalium in Testamento olim Generosi
 Alberti Peplowski Rothmagistri S.R.M. apud Nobilem & Spectabilem Magi-
 stratum Thorun: specificatam ad præsens non producit. Idcirco non possit
 hocce Collegium vindicare Summam eandem adinvenimus. Et eundem No-
 bilem ac Spectabilem Magistratum Thorunensem à solutione Summæ præten-
 sæ quinque; millium florenorum Pruthenicalium cassato Processu in Judicijs Ca-
 strensibus Kovalevici: respectu ejusdem Summæ indebitè obrento liberos esse
 declaramus. Appellat Religiosus comparens, à Venerabili Coll: Plocensi Indi-
 cente ad Judicia Assessorialia S. R.M. admissa, cum conservatione eisdem Judicijs
 Terminis Partibus peremptorijs. Postquam decisam Indictionem, Actu Judicio-
 rum nostrorum ad cras reclamato, Sabbatho denique; post Festum S. Lucie Vir-
 ginis & Martyris, reassumpta exclamatione hesternæ ad diem hanc Jurisdic-
 tionis nostræ, Partibus simili modo post acclamationem & publicationem Actus com-
 parentibus & in Cathegoria Indictionis Admodum Rndi Mathæi Donacki Præ-
 positi ad S. Laurentium extra mœnia Civitatis Thorunensis Controvertentibus,
 Quarum Controversijs & disceptationibus exceptis & maturè intellectis, quo
 ad Principalem Cathegoriam prætensæ dotis ad Ecclesiam S. Laurentij, siqui-
 dem Admodum Rndus, Indicens nec originalem erectionem, nec in visitationib;
 Judicialiter productis, ullam Dotem prædictæ Ecclesiæ esse demonstrat. Id circo
 tam Cathegoriam hanc Principalem ad Judicia Assessorialia Sæ Ræ Mittis uti sum-
 mi in Regno Ecclesiarum Tutoris & Protectoris, quàm alias similiter consequen-
 tes Cathegorias per Admodum Rndum Inducentem prolixè inductas, ad eandem
 Judicia remittimus, Conservando utrisque; Partibus in lisdem Judicijs Sæ. Ræ Mitis
 Terminum Peremptorium. Nihilominus decernimus ac mandamus. Quatenus
 Nobilis ac spectabilis Magistratus Thorunensis cum suis Ordinibus Apostatas in
 Civitate & Jurisdictione degentes Regestro Judicialiter producto manu Illustris
 & Magnifici Mareschali Tribunalis Regni & Commissionis præsentis subscri-
 pto specificatos, ad Decisionem in Judicijs S.R.M. causæ detineat. Idque; sub præ-
 cepto per Judicium hocce S.R.M. decernendis & irrogandis. Ad extremum man-
 damus, quatenus Nobilis ac Spectabilis Magistratus & nemo ex Ordinibus ac
 Communitate Personas Catholicas apud se in servitio existentes, ad violanda Festa
 per labores, Sanctæ Ecclesiæ Romano-Catholicæ adigat, neque; ad frequentandas
 pro devotione Ecclesiæ quovis modo impediat, idque; sub rigore supra scripto.
 Actumque; nostrum ob necdum conclusam Commissionem ad feriam 2dam pro-
 ximam voce supra scripti Ministerialis solito modo reclamandam esse jussimus.
 Itaque; Feriâ secundâ ante Festum S. Thomæ Apostoli vigore nupernæ reclama-
 tionis reassumpta Jurisdictione nostrâ, Partibusque; post publicationem Actus ac-
 clamatis prout supra comparentibus. Ex quo ad Indictiones alias in Actum
 Commissionis præsentis intrantes Controvertentibus. Quarum Controversijs
 attentis & bene consideratis, siquidem in Decreto prænominato S.R.M. Assesso-
 riali, cujus Executio nobis Commissarijs incumbit, prædictæ omnes Indictiones
 non sunt specificatæ, neque; nostro Judicio ad disjudicandum commissæ. Idcirco
 easdem omnes Indictiones ad præsens non decidas ad Judicia Assessorialia S.R.M.
 cum toto earum effectu remittimus, conservando Partibus utrisque; in eisdem Ju-
 dicijs terminum sine quavis addicatione comparendi peremptorium. Ad extre-
 mum in felici Coronide ac conclusione Actus Commissionis nostræ, sæpe me-
 moratum Nobilem ac Spectabilem Magistratum & omnes Ordines circa Im-
 munitatem Jurium prærogativarum & Privilegiorum, inhærendo Decreto
 prænominato S.R.M. pro Autoritate nostrâ, quâ à Sacra R.M. fungimur con-
 servamus, & eadem Jura illæsa declaramus, & præcustodimus, clavesque; ad Por-
 tas utriusque; Civitatis per Generosum Commendantem Præsidij, Nobili ac Spe-
 ctabili Magistratui reddendas esse censemus; hoc loco in virtute & Funda-
 mento præinserti Decreti S.R.M. Venerabiles PP. Soc: JESU præmonitos re-
 linquimus, ut amovendo in posterum omnem occasionem mali, Decreto præno-
 minato

210

minato S.R.M. in continenda Juventute Studioforum satisfaciant, & illud per omnia observent. Hicq; in continenti personaliter comparens Religiosus & Admodum Rndus in Xsto Pater Casimirus Czyzewski Rector Collegij Thorun: Soc: JESU, suo & ejusdem Coll: nomine Manifestatus est contra famatos Wescfal, Krygiel, Gymnasistas Famatorum Probij, Fengiera, Szteczmana, Sztermy, Krauzy, Pisarkow, Grunal Gymnasistam idq; ideo. Quia ipsi contraveniendo Decreto prænominato S.R.M. Turres seu carceres Civitatenfes prodemerito consvetos in Termino per idem Decretum præfixo scilicet Feriâ tertiâ proximè præterita non sunt ingressi, ex indeq; pænâ infamiæ, per Publicationem Decreto prænominato, interpositâ succubuerunt, quam quidem pænâ Infamiæ Ministerialis Regni Generalis in Actu superius specificatus Providus Albertus Kubczewicz, ex Mandato Judicii nostri publicavit, de quo idem Ministerialis fecit suam relationem. Nihilominus decernimus & mandamus. Quatenus satisfaciant sæpèfato Decreto S.R.M., Domini pro Famulis suis in Decreto eodem specificati multas pecuniarias, per Decretum hocce assignatas in Termino per hocce Decretum præfixo, cui vigore ejusdem Decreti competit solvant, sub rigore in eodem Decreto expresso. Ad perpetuam autem memoriam inhærendo prænominato Decreto S.R.M. Assessoriali; locum competentem pro extruenda per Venerabiles PP. Soc: JESU Coll: Thorun: Statua Marmorea in Honorem Beatissimæ & semper Gloriosissimæ Virginis MARIE, in cornu penes murum Cæmeterij Ecclesiæ S. Joannis ab extra ex opposito lapideæ Nobilis ac Spectabilis Rubinkowski Consulis, incipiendo à muro Cæmeterij in latum octo ulnarum, totidemq; in longum in lapidea pro Fundamento prædictæ Statuæ, in Præsentia & consensu Deputati ex Nobili ac Spectabili Magistratu assignamus, & signis annotare demandavimus. Ne autem Canale per decursum aquæ Fundamenti ejusdem Statuæ noceat, prædictus Nobilis ac Spectabilis Magistratus, hocce canale alio decursu aquæ avertere se obligavit. Quibus omnibus ad laudem Omnipotentis DEI, sub felicissimis auspicijs Serenissimi ac Potentissimi AUGUSTI II Regis Poloniarum, nec non hæreditarij Ducis Saxonie, Principis & Electoris peractis & confectis, Actum Commissionis præsentis conclusimus, & manibus nostris circa appensionem Sigillorum nostrorum subscripsimus.

Actum in Castro Junivladislaviensi in Vigilia Festi S. Thomæ Apostoli Anno Domini 1658.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Junivladislaviensia Personaliter venientes Religiosi PP. Antonius Bakowicki Sacræ Theologiæ Doctor, & Gvardianus Conventus Junivladislaviensis Ordinis S. Francisci Minorum Conventualium, & Augustinus Jarocki Concionator Ordinarius itidemq; ejusdem Conventus, Ordinis S. Francisci Conventualium, Nominibus obtulerunt ad Acticandum & Actis hisce ingrossandum, literas Privilegii Pargamentis infra scriptas, manu Serenissimi Sigismundi Regis subscriptas, cum Sigillo appenso cereo Cancellariæ Regni minoris communitas, & manu Generosi Stanislai Cemina Secretarii S.R.M. subscriptas, salvas, & illæsas, omniq; suspensionis notâ, ut ex eis apparebat carentes. Quarum literarum sequitur estq; tenor talis. Nos Sigismundus DEI Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, nec non Terrarum Cracoviæ, Sandomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Cuiaviæ, Russiæ, ac omnium Terrarum Prussiæ, Pomeraniæ Dominus & hæres. Significamus tenore præsentium quibus expedit singulis & Universis, harum notitiam habituris, monstratum Nobis esse in membrana antiquum Privilegium Sacræ Memoriz Racibori quondam Pomeraniæ Ducis Prædecessoris nostri manu Sigilloq; signatum, in se continens Foundationem Monasterij ac Templi Beatissimæ Virginis MARIE

611.

Nascentis in Civitate nostra Thorunenſi ſitum, in quo Monafterio, ac Tem-
plo Venerabiles Monachi Ord: S. Franciſci, à principio Foundationis conſtituti
Devotionem exhibere ſunt ſoliti, Authoritate igitur noſtra Regia uti ex aſ-
ſenſu Conſiliariorum noſtrorum Regionum Privilegium iſtud approbamus con-
firmamusq; memoratis Monachis Or: S. Franciſci, relinquentes ipsis & conce-
dentes perpetuum Jus hæreditarium ſuper Monafterio & Templo iſto ſupra
diſto, in quo conſuetam Devotionis exercitium perpetuis temporibus continua-
bunt, confirmamus; ipsis quoq; perpetuam hæreditariam Poſſeſſionem Templi
& Monafterij iſtius; uti & totius areæ circa Templum muris comprehenſæ,
cum omnibus Manſionibus & areis inteſtinis, quem ad modum & braxatorio
quæ omnia unius formæ lateritiz extructa, ab antiquo in unum ſpectantia, ſol-
lis Venerabilibus Monachis iſtis, legitimisq; eorum Succelloribus, perpetuo per-
manebunt; nulla ipsis obſtante iniuria ſeu detractioe à Republica noſtra Tho-
runenſes Pannifici Civitaten: ſecundum Conſtitutionem antiqui Privilegij
ſingulis annis decem poſituras Panni Venerabili Conventui ad veſtitum red-
dere, tenebuntur perpetuo, quod ne intermittatur Senatus noſter Thorunenſis,
curabit. Littus magnitudine quinq; morgarū ab antiquo ad Monafteriū ſpectabit,
ligna ex ſylvis Civitatenſibus moræ ſine obſtantia ſine interdictione Civitatis libe-
rè, evehantur, perpetuo molitio quorumvis frumentorum tam ad uſum Panis,
quam cereviſiæ in molendino Civitatis Lubiez diſto remanebit ſalva Monaste-
rio ſape diſto, nullâ redditâ menſurâ, ſeu ſtatione perpetuâ. Ex quo molen-
dino Senatus Thorun: ſecundum Ordinationem antiquam Conventui præſato
Siliginis centum modios, tritici ſexaginta, malſæ centum & viginti ſingulis an-
nis dare tenebuntur, perpetuis temporibus. Quæ omnia & ſingula præmiſſa quem-
admodum in antiquo Privilegio Foundationis fuſè ſcripta, in omnibus punctis,
clauſulis, articulis conſuſionibus approbamus, & confirmamus, atq; perpetuum
firmitatis robur præſentibus mediantibus obtinere decernimus. Quibus in fi-
dem ac robur præſens manu noſtrâ ſubſcrip; Regniq; noſtri Sigillo fir-
mat: eſt. Cracoviæ in Vigilia S. Franciſci Anno Dni 1507. Sigismundus Rex.
Appenſio Sigilli in Cera rubra expreſſi; Stanislaus Gemma Secreta-
rius S.R.M. manu propria. Quarum quidem literarum ſeu Privilegij ſupra
ſcripti Originale iidem offerentes ab Officio præſenti receperunt de quo Officium
præſens & ejus Cancellariam quietaverunt, quietantq; Præſentibus.

Ex Actis Caſtrenſibus Capitanealibus
Junioladiſlaviensibus Extraditt:

Correxit Mekarſki,
mpp.

Mowa Jmci Pana Kanclerza v 612

Wsk. po publikowanym De-
kreście w Sprawie Thorunskiej
miana przy Sądach.

Po promulgowanym w Sprawie Thorunskiej
Dekrecie, głoszę jeszcze z miejsca tego, com
powiniem. A naprzód polownie podziękowa-
nie Bogu mojemu, ze Providentia Regi Re-
gina Causarum, Arbitra rerum, Data pod-
ten exas dignissimas causas secundas Um-
m. ppw. o kordym z których Stuznie przed
wszystkiemi mowami moymi: Si scitis, quoniam
justus est, scitote, quoniam et omnis, qui
facit Justitiam, ex ipso Natus est. Maigz
od Umm. ppw. w Sądzeniu tej Sprawy nie-
tylko Lumen, hoc iustorum Semita, qua-
si Lux Splendens procedit, et crescit usq[ue]
ad perfectum diem, ale tak istotną y rzet-
elną pomoc, ze ten Dekret nie mowa,
ale Umm. Panow jest Sentencya.

Dziękuję, iakoż naywzniekszy Gł. Kr. Mui. P. m.
M., ze wiedząc dobrze, iako Justitia Regis
Pax est Populorum, tutamen Patrie, mu-
nimentum gentis, napisaną Securitat[is]
Execucyi Dekretu tego Constytuyz Regis
suo assensu, et beneplacito probare radejst.

Głoszę powinne podziękowanie, y dzięk Gmni
Prymasowi z Przeswiślnym Senatowi, y Prze-
sacnemu Stanowi Rycerskiemu, z Jmci Panem
Marzalkiem Raselskim m. m. Panem, pro
zelo maximis laudibus digno, który od pocz-
tku Seymiku tego usq[ue] in finem w tej Spra-
wie pokazali. Perelli Limita Seymu Grodzin-
skiego, była potrzebna, y skuteczna, Dopieroż

terazniejsza potrzebniejsza, y chwalebniejsza,
bo sta sprawy y chwaty Boskiej, sta sprawy
n. Matki Chrystusowej, y swietych Panskich
intuitu realis, et inditata tego Dehretu
executionis ueryfionna, nieomylnie spro-
wadzi na Oczyszczenie Nasze illimitatas et
infinitas Benedictiones.

Dzielniz unizenie y samymze WMMPP^o
za podigte prace y falygi, Dupelne Zarliwo-
sci, y sprawiedliwosci w tej sprawie Sen-
tymenta, w ktorych doznatem ze Justus
quasi Leo confidens absq. terrore erit, y ze
argentum electum lingua Justi, et Labia
eius erudiunt plurimos. Jaho zas Wm
MPP^o tu Zasiasaige, apud Dominum
Zatozylisic Sobie mercedem, tak abyis
ia desuper copiosam odebrali, in genera-
tionem catem affertem dyerz.
At liedy uwazam, ze czysto ipsa Nostra Ju-
stitia, ad examen divina Justitia deputa
injustitia est, y nihezemnieje in distri-
ctione Judicis, quod in astomatione fulget
operantis. Wize honarz przy konkluz-
zyi, iaho y napoczetluc tej sprawy do
Majestatu Boskiego weytknieniem, aby
iezeliomy co ublizyli w karaniu tak
strasznegu excessu, y nie nakazali Sup-
plicium aequale peccato, Suppleat mi-
sericordia Iego, y zeby Nas wedlug niey
raczyt onici plenius, et perfectius
absolutos in Colo. —

644

Copia Listu Xiecia Jmci Prymasa,
Do Jm Pana Krahowskiego.

Wedlug Janczy przeszedl Poczta Deklaracyi;
gdy teraz obzerzniey Gładem totam Prae
Naszych o koto utatnienia kommendy pod-
ietych posyłam Womn Panu, nieznogę de
Justitia consentiam monente inazey zarę-
tylko od uyznania Wielkiej y nieporównanej
Dobroci Jmci. Mui P. M. M. M. to wszystko quod de-
gritas voluit Paterna Jego Ktecy Ocyzynie
indulsit Charitas. Zaraz in limine zaczy-
nającego się Sejmu Skrypt na kommendę Cu-
droziemskiego Woysha Jmci^{pu} Kormieremu Lito-
dani, był Oczłony w tybach Jm Pana Mar-
szalka Poselskiego Janczy zasli, aby onę pod-
noszę, podniost zaraz do Coronam vota Popu-
lorum, y odgłosit iux ten odwalony kamien
na którym się przeszle rozbiły Sejmy. Ten-
ze Instrument przeniosł się do Ręb nowo-
fasces trzymających, aby actus był circa
activitatem Jmci. Solennior, iel Studij Jm
wyrobiony: ale gdy y natym ieszczę Depo-
zycie, który może się nazwać Cor peltus,
fidele Ryerskiego Stanu, nie dosyć b. to,
pretis tak potrzebnego Sejmu, pokwolit
Dobrotliwie Jmci. Mui P. M. M. aby się uroist
do sameyze Władzy Hetmanskiej, ut seus
ad fontem vivus. Po przyuroconey tandem
taliem Sposobem kommendzie, gdy chodzio
de modo et moderatione, aby y Majestas
z wierzchnością swoią Super totam Rem-
publicam rozciągająca się mogła być in
integro, y Authoritas Hetmanow z pravo-

gatiwami Swemi wedlug Praw Dawniejszych
 y Suweryszych in. Salvo, nimeśmy to utożyla
 y ulombinowali, iako nieraż Sudacimus
 et alimus, niepotrafię wyrazić. O Sobie
 niechęć nie mouri metu Vanitatis, et jactan-
 tid, ale przyznać muszę Jch Mm PP. Sena-
 torom, y Ministrom, że w tej Spółney naszej
 ad emollienda aspera usilności w nich pra-
 wdziwie non defuit Ardor, ardori virtus, y
 im większe w którym ex custodia Legum
 ministerium, tym większa była praca,
 większa activitas, niby ad proportionem ta-
 lentorum fructificans. Przeciż cesze te
 wszystkie nasze Starania, nie miały by być
 Dobrego Sukcesu, gdy by własna Jch Mm,
 non accepisset Latwosi, non percipisset La-
 shawosi. Pozwoliwszy za perwazę naszą
 na wszystko czego tu Jch Mm PP. Hetmani, con-
 sij mientis Wmmbana, y samix zelosi
 przy Prawach Swoich zgodali, nie zostawiały
 Sobie tylko to Solatium, aby Dominus Exerci-
 tium, nie był bez dyspozycji nad Gwardyą
 ad Custodiam Corporis sui Destinowaną, y
 to nie z żadney diffideny, albo dla przy-
 brania Sobie distincta a Repbica Revertita-
 tis, ale żeby w Woyskach, które się mienia
 będą Jch Mm y Rzptey non tollantur Jus
 imperatorium, które mieli Jego Anteceso-
 rowie, bez wszelkiego jednak naruszenia
 Ducalis Wmmb PP. Potestatis ad Legem
 novellam restricta. Te tedy Punkta na
 któreśmy się zgodzili, y które niby prace
 naszych manipulum oddać grato animo
 Wmmbana, przywracając iox zupełnie

616

commendę, do tych exas Disputationi podległa,
przywracającim virtutem Laceratę Władzę
um młanow, ze Jey gdxie nalezy, plenię zaryi
mozeie, przywracając na koniec Pyroustic
um młanow. Hkr. Mui. P. m mtr. Serce, bo gdy
uotang amaritudines, zax nie boleć Jey
latior benivolentia. Nie tyllis zas z przywa-
tnego um młanow Interesu, ale tez z pu-
blicznego y Caley Dyckiznie Zbawiennego,
to poitinn inter Summa teneri vota, Jaly
Principe incolumi Sit mens omnibus una,
a Naybardziey, aby brachia um młanow
coalescant cum Capite. Idy tedy uszytko to
penitais zwaryix, iak bym się uix w Serce
um młanow, y w Wyssoli Jeyo penetruicy
daleze konsequency rozgledu wpatrowat,
tak spodziewam się y pewien iestem, iz przy-
mierzomile te Punkta, acquiesces. Cum H-
nauy: Naszey, wierze Nam, ze y my Filij
tey Dyckizny, Praw y Swobod Jey non ini-
mici, tak dochamy wladzę um młanow,
ialy iz, per rationem. Status kochai, y u-
trzymywai nalezy. To zas zalu Hkr Mui
ulhoie, y umiarlowai nie moze, iz umłan
iestes ultima primo aggressus Loco, uy.
Dauszy nayle tak Surdy, do Regimentu
nawet y Gwardyi pod Holiem Hkr Mui
Ordynans, aby nikogo niestuchala tyllis
um młanow, chci Krolowi nalezy custodia
Corporis, nalezy obsequium militis, a to bez
Raportow do Pana bydr nie moze, ktore
przetyka troche dispozycya um młanow vi-
detur prescindere, y lubo nie w ten cel

bita, invenit iednak, quod non sponte lasit. Cze-
 lat Wkr M. P. Mm. za tak wielkie swoje o-
 dośrodkowania tej komendy trudy, y sta-
 rania, nie tylko per gratitudinem, ale bez per-
 venerationem uprzed. podziękowania od Um-
 miana, et primam Informationem, o tym or-
 dynansie. Czekata Jego y R. p. l. t. a, litora ten In-
 teres za swoy wzguszy, nie odstąpiła go az
 ewent. Czekaty Ministeria, za bez Pennie my-
 sli y prace swoje tej od Ummaniana grata
 vobis recognuyci. Podzięk był y Jm. Koniuszy
 w. L. l. t. a, iahcyholuicki ludzkości Ummaniana,
 za to bez dalszy trudności demisyę swoję.
 Ale w iuz pospieszaniem pomienionego
 Ordynansu omisum, iednak non substatum,
 potrafiło hoc serius reparare insignis offi-
 cij animus Ummaniana. Ja zas do instan-
 tissime prozy Ummaniana, aby i quod pri-
 mum impatiensq. mora, zatuso Wkr M. P. Mm.
 Perce listem petrym submissy, zy-
 celiwości, y tych litora bydz mogą pro venia
 et gratia expresy lenire faczyt. —

Reflexe na niektóre Punkta Pro-
 pozycy Wkr M. P. Mm. Seymowi tera-
 zniejszyemu do deliberacyi podane
 dnia 1724.

Amo Traktat w Neustadzie między W. Car-
 lism Ustuwem a koroną Szwedzką deter-
 minowany, nie może ulia ratione ligare
 Majestatem et Ordines Regni Poloniae, bo
 tam niebyło Polskiego Ministra, a zda-
 my się był ordynowany ad hunc Actum
 Jm. Dunin Regent koronny, ale expositis
 medyi od Dworu Petersburskiego, y ruszy-

mu sz

mu się z Polski nie dano. A z tym ponieważ
bez Naszego Ministra Traktat w Nystadzie
stał między dwiema Potencjami, nie mo-
że w nim preiudicować Trzeciej Stronie
nie wchodzącej w komparację, z Instrumen-
tem Generalney i zupełney Plenipotencyi.

Medyacja Cara Imi między koroną Pol-
ską a Szwedzką, mogła być być akceptowana,
gdyby Car Imi nie był tę Wojny Paris Prin-
cipaliter agens, ale że Prawa i Zwyczaje
Narodów żądają to obserwowali, żeby ex Par-
tibus Belligerantibus nie brano mediatore
ad paciscendum, tak i korona Polska na tym
fundamencie, i przestrodze deprecatur me-
dyacyi. Cara Imi maile przed Oxyoma
w podobnej okazyi, Traktat Oluski z ko-
roną Szwedzką, gdzie ofiarowana medyacya
Cesarza Imi Chryścianskiego, nie jest ak-
ceptowana, że tylko raz przytłacz był ten
Pan Subpetias Krolowi Imi Kazimierzowi,
i dla tego pro Parte agnitus i do medyacyi
non admissus. A z na ten czas musiał ob-
ie krolstwa tak Polskie, iako i Szwedzkie
wziąć za mediatore Krola Imi Francu-
skiego. In hoc tedy casu deprecata venia
u Cara Imi consultius było by wziąć za
mediatora Futurę Paris z krolstwem
Szwedzkim Cesarza Imi Chryścianskiego
Pana nieporównanej Mądrości, i Sprawiedli-
wości, i niewodzącego się radnemi Inte-
resami, i Pasjami.

2d. Recognicja Cara Imi, za Cesarza Catey
Rusi, jest rzeczą dla Polski nie tak łatwą,

ialo inne wszystkie narody imainowai' sobie
mogę. Bo lubo niektóre monarchie, et Status
Regentes przyznali Cara Jmci, za Cesarza
Ruskiego, nie to ich niekorzystowało, tak in-
diminutione Regionum, iako et Honoris. Go-
towa Polska dać Tytuł Carowi Jmci Ułeb-
kiego Mogola, lub Cesarza Chinskiego, lub
Monomotapy, bo iż to nie niekorzystnie, ale
dać Tytuł Cesarza Ruskiego, maieć pod
sobą kilkanaście Prowincyi Ruskich, byto
by to przyięć na siebie respectivum homa-
gium inferioritatis. Ale iako Jmci. Mij
Rzpl'a wysoce sobie estymuje przyiaźń Ca-
ra Jmci, et nomen quod mundus amat,
mogła by przyznać Ten Tytuł Carowi Jmci
adimpletis binis Conditionibus.

Pierwsza Aby Jmci. Mij Rzpl'a Satisfacta by-
ła ex integro względem Traktatu przez Jmci.
Dziatynskiego Wojewodę Chetminskiego uwy-
żnionego nominatim w oddaniu Rygi, i Inflant
od Szwedów odebranych.

Druga kondycja. Aby in posterum król Jmci
Polski teraźniejszy, a potem który nastę-
pca jego, wzięt Tytuł króla Ruskiego,
quo habito, iuz by nie był in onere prestan-
da aliujus dependentie Cesarzowi Ruskie-
mu. Bo iexeli ex Pacto, Pięć się król Jmci
Angielski. królem Francuskiem, choi' Fran-
cyi nie brzyma, Pięć się król Jmci Francu-
ski, królem Nawarskim, choi' nig nie rzę-
dzi; a Czemusz król Jmci Polski, nie ma
bydź orax królem Ruskiem, kiedy ma pod

Sobę

Sobę kilkanasie Prowincyi Ruskich. Jexeli
idzie o kreacyę: Pytam się kto kreował Cara
Jmci na Cesarstwo Ruskie? Odpowiedz mi
Status moribundus et Populus. Ja nato. ie-
zeli te Stany, y ten lud sub Potestate abso-
lutnego Pana zostający, mogą przyznaić swego
Pana Cesarzem, czemuż Stany Rzeczy Pol-
skiej, wotnoię na cały Świat Myngie, y kro-
lowi sobie zausze obierający, nie mają, y nie
mogą przyznaić Tytułu Panu swemu, ile
ludę wyciąga tego ratio conservationis Uni-
versi.

3tio Co się tyje do recognitioni Elektora Jmci Bran-
deburkiego za króla Pruskiego, w tym nam
nie mogą prejudicare recognitiones innych
Potency, które to dają, to przyznają, co ich
nie niekosztuje. Prusy zaś uszytkie od o-
statniego z krzyżakami Traktatu, są indu-
bitum Patrimonium króla Jmci, y kro-
lestwa Polskiego. Wydzielona tylko część tej
Prowincyi Pruskiej wprzód Magistro Cru-
ciferorum, a teraz Elektorowi Jmci Bran-
deburkiemu, y Tytuł mu pozwolony, Dux
in Prussia, a bytaz byto Sprawiedliwoci! Aby
kreatura wyży się bniata, nież swis Crea-
tor! Ale kiedy decrescente mundo, crescit
in immensum ambitio, zda się byż rzecz
przytrudna zdeymować tę koronę, która w
głowę w rastać zwykła coronatis. Daję się
itidem Duxi honyf, ad subsequendam re-
cognitionem.

Pierusza Aby Elektor Jmci Brandeburski
ustąpił pretensyi, Trzech króli Ku Tygcy Ta-

Ierow bitych, nie stusznie in Determinatione
 Wojny Turculiey na nas wytargowanym;
 Bo Dziad kurfistrza Jmci Otrzymawszy asse-
 curacyę od J. P. Krola Jmci Kazimierza natę-
 summe, non stetit compactato, y nigdy ludzi
 swoich przeciwko Szwedom nie dawal, y Ma-
 tego Dziad y Ocie kurfistrza Jmci Tera-
 zniey, z tego nigdy się nie smiał upominać
 Drugu tego u Rzpltey za Żywota J. P. Krola
 Jmci Jana, bo ten Pan będąc wiadomy
 dobrze tej konwencyi, et non subsecuta-
 rum conditionum, potrafił by być rehu-
 perować innocentem in Bona fide Jana,
 assecuracyę od Krola Jmci Kazimierza,
 Dworowi Berlinskiemu. Co że na ten czas
 non est subsecutum, teraz powinno pre-
 tio honoris subsegi.

Druga y nieodzita kondycya, żeby Krol Jmci
 Polski, na ten czas, y na polym będący, asu-
 mat także Titulum Regis Prusie, aby
 nie był Creator inferior sua Creatura.

Ta zaś rehognicya ab invicem powinna by
 być w krotce, circa receptionem Ho-
 magij eventualis a Statibus Prusie Pra-
 sente novo Rege Prusie. Tam Plenipoten-
 cyarze Polscy dali by Tytuł Nowemu Kro-
 lowi, y od niego wzajemnie odebrali by na
 swego Pana Titulum Regis Prusie. —

Copia Listu Jmci Jmci Potkan-
 czerzego Lib^o do Jmci Pana kancle-
 rza W. K. z Warszawy d. 23. Xbris 1724.

Odebrawszy awexoray Doptero Lunhla
 presenci

pretensyi Moskiewskich od Higua Dethoruz-
kiego, Communiuię ie tu per Copiam in
annexis umumblanu, altissimum Jego-
ronich explorans Sensem; Adjungo orax po-
dane Sobie in Scripto prozby y racye, aby
pewne rescripta Kurlandzkie in favorem
dignia, y innych podpisane, y iuz ubierzeci mniej-
szy honorney zapieczytowane, iako Prawom
Ich przeciune, zatrzymane byty, w dalsze
Ich niewdaige Prawa y kłótne. Rozu-
miem ze iuz wiadoma umumblanu deter-
minauya wyiażdu 26. Currentis,
ia chiba po Trech Krolach Separ ve-
stigia Domini, zostaię omni Loco et tem-
pore, inuolabili cultu et obsequio. Se

Punkta pretensyi Moskiewskich.
Pro Memoria.

1ma Zeby Poddanych Jego Imperatorskiego
Wieliczenstwa, ktorzy Sami uiechli, takze
y tych ktorych obywatele Polscy odmourili
za Granice, y trzymaię Ichu Siebie za Gra-
niez, azeby tym rozkazano byto co Ich u
Siebie trzymaię odestai u Państwa Rosyjs-
kie, y oddai officyalistom Jego Imperator-
skiego Wstwa, ktorzy się na Granicach znay-
dowai będą.

2da Zeby dla Skarg zobu Stron rozkazano
Ich mian PP. Starostom, aby się ziechali z
Commisarzami Jego Imperatorskiego Wstwa,
ktorzy na to naznaczeni, y zeby Ci Ich mian PP.
Starostowie z Commisarzami zwazyuszy Skargi

z obu stron zachodzące, uczynili: obu stronom
należyła Satisfakcyja.

3to Zeby Surowie Zakazano Obywatelom
Polskim, zeby żadnym sposobem nie przyi-
mowali Ludzi Ruskich, którzy uciekali,
takze zeby sami nie odprawiali.

4to. Ci Obywatele Polski, którzy przysięgali
z Zagranicy Ruskich Zbiegów, posyłali ich
na rozboj za Granicę Kopyjską, y dawali
im oręż, proch y kule, co zaś ci rozbojni-
cy rozbiwszy łogo w prądam dostali, ie-
dni od nich wszystko odbierali; Drugich
zaś do Dzielenia się z sobą w pot przymu-
szali; zeby tacy Surowie karani byli, et in
posterum takich interwencji czynić
nie wazyli się.

Desiderium Miasta Elblaga
Kiedy Jm. Pan Generał Major Flemming
za ordynansem M. Jmci Pana Wojewody
Podlaskiego Hetmana Pol. Koronnego Do
Starego Miasta Elblaga z Przedmieścia
Dzie Choraqui wprowadził, y w nim Go-
spody Sobie, y officerom bez dyspozycji Ma-
gistratu obierai pretendnie, nad to, talo-
wz uczynił capostubayg.

1 mo.

Aby mieszkanie oprocz Dzierżyciu Sta-
cyi, na których Wartę odprawia, Dzierżycie-
rzyc y awiccy mieyskami Wartami trzy-
mali.

2 do.

Aby wszystkie Działa, które są po Wa-
lach, Miasto miało we wszystkich gotowości,
y przy nich Puszkarzow y o użycy Arma-
ty, którey nie ma żeby się Starato dla opa-
trzenia Watoru. 3 lis.

Aby Waty y inne fortyfikacye, które
konie officyerskie, y Rydta rodeptaty
nieodłocznie Miasto reparowato.

4 to.

Aby Miasto Garnizonowi Prochy y
kule przewidowato.

5 to.

Aby każdej now iabonayniejsza Liczba
Mieszchan była alias Corpus de reserve
na pewnym mieyscu w aszelbicy gotowo-
ści.

Aby kule ogniste, rżeczne Granaty, y Wien-
ce Smolane były gotowe, iednym Stowem ze-
by Miasto było zawsze w gotowości, tak iako
by w oblężeniu.

Tedy Supplikuje pomignione Miasto,
aby te Dwie Chorożynie wyszły z Miasta Sta-
rego, a wrocily się do swoich gospod, co przy
Dziękach Swym z Warszawy Gmbr. Het-
man P. Korony Deklarował, aby ludzie
Brandebury tych Przedmieści, z których
Prasidary do Miasta Starego wyszli nie
opanowali, tak iako Bolwarkizane opa-
nowali, y do tąd trzymają, ile że y o Przed-
mieściu nie raz tentowali.

Memoriale Præsidium El- bingense concernens. —

Sciendum postquam ad Summas in-
citas redacta Civitas Elbingensis, postu-
latis Illrmi Generalis Major de Flem-
ming iam Locum Elbinga tenentis ejus-
que Officialium, ac imprimis in sol-
ventiâ quovis Mense sub Nomine Do-
neur certâ pecuniâ non sufficeret,
quod prædictus Generalis Major quan-
cumq; Cives aggravandi quæsierit
ocasionem, præcipue ut Dimidia in sub-
urbio existentis Præsidiarii Militis
pars: Siquidem ceteri hospitijs intra
fortalitia, et in Nova Civitate fruuntur.

610

veteri Civitati imponeretur, numerusq; re-
siduarii Militis adaugeretur. Nullatenus ta-
men Illius ac Excellenti Magni Exercitus
aut Ducis Consensum de super obtinere
valuerit, donec executio horum facienda
ansam praeberet, ab Illius ac Excellenti
Regni Duce iam vestri eiusmodi utili co-
pia adiacens exhibet, obtinendi mandatum.
Cui eadem Civitas vetus alias ab onere
militis recipiendi libera parere, quam con-
ventionis suspicionem incurrere ma-
luit. Ex quo vero Cives de die in diem ex-
cubias etiam graviores, quam Praesidiani
us MILES. Eadem Militas tantum
quatuor, Cives vero novem Stationes ob-
servant, agentes, eomet ipso maxime opere
aggravantur, praesimilis iam MILES hos-
pitiolum sibi arrogat electionem, ac in-
ter alia insuper praestatus Generalis ma-
ior expostulat.

1. Ut Cives praeter Novem, quas iam ob-
servant, adhuc quam plurimas, Decem vel
plures, alias tempore pacis vix unquam
observatas Stationes excubiis suis vigila-
rent.

2. Tormenta in Vallis iam existentia
non modo habeantur quam paratissima,
suisq; Tormentariis vulgo Constabel de
Nocturnis instructa, sed plura quoq; Tormen-
ta, quibus tamen Civitas caret, per val-
lum adhuc disponantur.

3. Vallum Ceteraq; fortificationes, quas Officialium, qui et alia pecora propriis vitiosas reddiderunt, instantaneè reparentur.

4. Civitas praesidiarium militem, tum pulvere nitrato, tum globulis jaculatorijs, solumbeis provideat.

5. Ut sufficientissimus Civium Numerus Pallis Corps de Reserve dictus, quavis nocte in omnem eventum in certo loco sit partissim.

6. Granata ignita, et missilia, necnon corona picea, vulgo Pechlerantze, ut parata, atq; ad manus sint. In Summa ut Civitas omnibus bellicis instrumentis, ac preparatorijs ita instructa sit, ac si Hannibal iam ante portas esset.

Hinc Illrma Excella Vra ardentissimis supplicatur precibus, dignetur suis, quam plurimum valentibus Instantijs afflictissima Civitati succurrere, eoque rem gratiosissime dirigere, ut Illrmo atq; Excellm Supreme Exercituum Dux, Illrmo Locum tenenti Generali de Flemming remaneret, ne ejusmodi Similibus Postulatis afflictiones Civium adaugeat, quin potius milites in veteri Civitate iam impositos, hospitia sua Suburbana, prouti Illrmo ac Excellm Campestris Dux, Varsavia novissime discedens iteratis Civibus promisit, eo citius rebegare faciat, quo majus etiam periculum, ne moles Brandeburgica Suburbia evanata, uti saepius iam tentavit, adversus propugnaculi Bolwerk occupet.

Cum etiam in maximum afflictissimo-

rum Civium cederet Solamen, si modernum
Elbingense presidium mutaretur, presidi-
ariorz Militi certae ordinationes ad similitu-
dinem copia adjacentis praescriberentur,
gratiosissima horum optandarum promo-
tio, ibidem omni quo ducit venerationis
cultu imploratur.

Stanisław Matkusz na
Kozdole y Rejowcu Rzevu-
ski, Wódca y Generał Siem
Podlaskich, Hetman P. Korony.

Ponieważ exigentia temporis potrze-
buie tego, ażeby Stare Miasto Elbląg nie
było sine presidio, więc tedy Jaż ten mój
Ordynans Im Panu Grzemułki Tlemn-
gowski Generałowi Mąjorowi Wojska
Koronnego, aby za odebraniem jego od Re-
gimentu piechoty. Najasniejszey Krole-
wy gł. n. i. w Parnizonie Elbląskim te-
raz zostającego, w Starym mieście El-
blągu rozłożył chorągwi dwie do Dalezey
Woli Hetmańskiej, z tych czterech Re-
gimentu tegoż. które na tamtejszych
Przedmiesiach Stoig Chorągwi, zachó-
wuje po gospodach omdem modesti-
am, bez Aggrawacyi tamtejszych oby-
watelów, we wszystkim sprawuje się jak
ostrożnemu należy komendantowi. Co
senio zalecam. Datto. w Warszawie d. 18.
gbni 1724. ac.

St. M. Rzevuski Wódca Podl. St. P. K. m. p. w.
(23)

Copia listu Jm Pana Kanclerza
W. k. Do Jm Pa Krahowskiego.

230 Jbnis 1724. R.

Dopieroż mnie, y wszystkim o Religij, Zelan-
tom należy Dziękować W. M. Panu, że raczył
wczesnie prouidować media do skuteczney
execucyi Dekretu w Thorunskiej Sprawie
przez przyśtanie do Rgk Jm Pa Podkomorze-
go koronnego M. Pana, ordynansu swego,
in virtute którego Jm P. Podkomorzy się-
gnęwszy pobliższych ludzi, ruszył dnia
wczorajszego do Thorunia, gdzie nie wątpię
że pobożni Zelo swo starac się będą o
nieodwołaczny pominięcie Dekretu Exe-
lucy, i albowiem pewien jestem że to uszy-
tko zabędzie w przyszłym tygodniu przy-
tey która ad prasens może być asisten-
cyi. Posyłam W. M. Panu Copię propo-
zycyi y rezolucy i Danych na Conferency-
ach z Plenipotencyaryuszami Cesarza
Jmci, y Cara Jmci. Punkta o N. pier-
wszemu dane o krzywdy Confinantium
z Państwami Cesarza Jmci o klasztory
Paradyjskie, Trzebnickie, Reformackie,
Franciszkańskie, o Summy Neapoli-
tańskie, za krolewiczem Jmci Galu-
bem o Summy na obławę. Drugiemu
sę formowane z instrukcyi Jm Pa Wo-
jewody Mazowieckiego o Restytucy Jm-
plant. Rygi, Kurlandyi, o Armaty,
Milliony, na Woytko deklarowane, o
Niewolnikow, Rigi kijowskie, y Bractwa, i

ści, o pretensye miast Thorunia, Elblę- 636
ga y Gdańska y inne brzydkiy privatorum,
ktorych przyszły poeży komunikowac
W M Panu będe. a teraz.

Copia Listu Gm Pana Rybin-
skiego Wudy Chetminskiego,
Do Gm Pa Kancelerza W. K. z Tho-
runia d. 7. tobnis 1724 ad.

Nieczekaję ordynaryiny Poeży, przez
umysłną Sztafety odzywam się W M Panu
Imięniem Catey Jzby Naszey kommissarskiey
z zwykłą obserwaney, donoszę orax veloci Cala-
mo, ix z powinności Naszey zierhauszy na to
mieysce, dla windikowania honoru Matki
Boskiej, omni conatu et studio po fundowa-
ney we wtorek Jurisdikcyi, Karalissimej Sa-
cro Sanctum Judicatum Sędu W M Pana w
sprawie W. O. Jezuitor, per omnes Catho-
gorias irremissibiliter appetit, et super
delinquentibus penas criminales exequi. Ja-
kosz gdy w tenze wtorek, tu bo ultra omnes
spem, nietylko ex Plebe, ale tez P. Prexy-
denta y Viceprezydenta W. O. Jezuici una
cum testibus popprysiggi, zarax in virtute
teyze konwikcyi delinquentes odestalissime
ad Ministrum iusticie pro Sumendi sp-
nis. Dzisiaj tedy o godzinie piętey z rana
wprzod P. Kancelerza Prezydenta, a potem
roznych Delinquentow in Publico Thea-
tro wedlug oblogwenyi Dekretu exequowa-
no, y losiwt Matki Najwyzszej, antiquum

Deus Catholicorum iux in actualern possessionem
 W.W. OO. Bernardynorum, Oddano. Inia xas uxoray.
 xego, gdy uszytu congregati in unum bylistny
 ko Kosiele Tarnym, na Naboxenstwie, nie tylko
 Cate Pospolstwie, y gmin Catholicow z Dziecim
 y Zonami ejulantes z ptaczem y lamentem
 nicopisanym, ktory perstrindit medullas sen
 Naszych, et ad veram commouit Compasi-
 onem, a orax y W.W. OO. Sexuitow in regere
 mollicauit: ale tez Duchowienstwo y Zaloni-
 niey pjs. Aspirijs et Supragijs, nawet Proce-
 res et Dignitany, totaz Nobilitas Uworzu ku-
 jausich y Chetmishiego gorczy mi prozba-
 mi instabant do Wasze Zgromadzonych,
 aby P. Cernihowi Viceprezydentowi darowa-
 de byto zyie, daige mu Uielkie Gmiz ze Za-
 wsze zelabat za Catholicami. Uize niepo-
 dozna mi wyrzuci Stary Zalu y Compasyi
 Uniwersalney, ani atramentem opisai di-
 uinum Lachrimarum Miasta tuteysze-
 go, ktore fundit za pomignionym P. Vicepre-
 zydentem, y dla tego filum vite ejus za-
 wiesilishy tantisper, pohq ni nastapi-
 wter oholicznosci Desuper resolutio, spo-
 dziuwaige sz ze Nas plene raxysz infor-
 mowai pro facto opus est, y proze La-
 skawz interpozycy y Remonstracy swoiz
 innate Clementie Jhr Mui P. Mui
 podai modum Salvandi tego lednego
 Czlowieka, za ktorym Cate Miasto dant
 preces Lachrymasq. Gmne za kontenta De-

brete in toto exegientur, według opisanego Ru. 632
goru, tylko ta jedna trudność zachodzi. Eli-
rowania P^a Cyrnita, upraszamy za tym Alm-
m Pana ażebyś nam hunc nodum Gordium
ravel iakonay przódzay rozobowaci, et in-
deplorabili Forti legus P. Cernita subve-
nire. Serax zas pisze się bydz cultu solute.

Copia Listu H^obr Mui do Com.
missariorum do Thorunia za Cer-
nitiem. 8 10 Xbris 1724 z Warsz.

Wielmożni Urodzeni, Uprzejmie, y Wierni
nam Mili, kiedy przez Dekret Sądu Na-
szego, Assessorskiego zlecona Uprzejmionym
Wiernosiom Waszym Exekucya Skutek
swoy. in decollatione osob konwinhowanych
wziła, y tylko jednego z nich Viceprezy-
denta Cernita, iako tam in Loco Proce-
res Duchowienstwo, et Populus Catholicus
precibus ayzebrać u Uprzejmionym y Wiernym
Waszych Narat się, tak gdy y tu do
nas, wielkie za nim Instancye zachodzą,
abyśmy go życiem darować raczyli,
tedy z Urodzoney Naszey circa Iustiti-
am Chemeney, y dla Wielu y Wielkich
Instancyi, penas Criminales in Civiles
obracając, życiem go darujemy, usilnie
za tym Zgdamy, abyć Uprzejmionym y
Wiernosiu Wasze non obstante Clau-
sulâ Decreti, de non attendendis Litenis

633. Nostris, non obstante etiam convictione par-
tis auctores pornographicę Cernika in panem
Colli exequowai nie kazali, ale go cum parte
auctorea pro panis Civilibus Determinendis do
sędu Naszego odestali. Dobrego zaty do

Responsus Jm Pana kancelerza
U. K. do Jm Pana Abudy Chet
miskiego. d. 10 Xbris 1724. a.

Exekucya Decretu w sądzie H. Kr. M. P. M. M.
ferowanego przez W. M. M. Panow ad effe-
ctum przywiedziona, o ktorej mi W. M. M. P.
dai' znać raczytes', cedat tu pomnożeniu
chwaćy Boskiej, et in immortale meritum
W. M. M. Panom. A ze Viceprezydenta, lubo
konwinkowanego Supplicium tantisper
zawieszony na Wielkiej Instanczy w Li-
ście W. M. M. Pana wyrazone, z datę się W.
M. M. Panom prastolarz w tej mierze reso-
lutionem H. Kr. M. P. M. M., tedy iż po-
syłam W. M. M. Panu, y do niego się refe-
ruję, Iżę y moję zaty Vicepre-
zydentem Instanczy, aby znalazły
tu za Wielkimi takze Instancjami, gra-
tiam et Clementiam H. Kr. M. P. M. M.
znalazły y u W. M. M. Panow. His ex repis-
icem. f.

Copia Listu Jm Pana kanclerza
U. K. do Jm Pana kra-
kowskię z Warsz. d. 10. Xbris.

Uexyrto, tu rekurs per Supplicem Li.

bellum

bellum, y Deputatow Swoich H^o Kr^omi P^o M^o M^o 634
Miaſto Lwow w krzywdzie, y w alienacyi swo-
iej, ktorą ponioſto o dedaworu H^o Jm^o P^oni cho-
rżyny koronney M^o P^oni, w czym nie wgt-
pię, ze y u umm^o P^oni ſzukato zaſzczętki,
y obowiązuie uſzytkie opisato, dla czego nie
rozwódzeſię z kapłakay, upraszam um
P^oni, abyſi interpoſitione powagi ſwo-
iej, et valida perſuaſione do tego dyspono-
wai raczył Jm^o P^oni Chorżyny M^o P^oni,
aby iczali ma iakę do mieſzeczani-
na tamieznego Piatzota, ktoręgo ſubſtancya
poſzta ſub haſtam pretensy oney docho-
dziła ordinaria funis via, niezynige per
potentiam żadnego prejudicium prawom,
przywilejom, y Jurisdikcyi Mieyſkiej,
Legi Publici apelurowanej, ludzieſz kry-
widy kredytorum, na ktorych Inſtancya
towary pomienionego Piatzoty, za pro-
ceſem przewidzonym, y Dekretami Miey-
ſkiemi ſę ſequeſtrowane. o co iterum, i-
terumq^{ue} iſtantifime upraszaię ieſtem.

Copia Liſtu Jm^o P^oni kande-
rza W^o K^o, do Jm^o P^oni Chorż-
yny koronney. d. 10. Xbris 1724.

Miaſto Lwow załoga, przeciwko um
P^oni przez Deputatow Swoich podało
H^o Kr^omi P^o M^o M^o Supplikę, w ktorej
wyrażito, iakoby Ludzie o dedaworu um
P^oni o iakę pretensy do mieſzeczani-
na tamieznego kupia Piatzoty mianę

ktorego Substancya, y wszystkie Towary na jn-
stancya, roznych kredytorow, przez Dekret
mieyski sequestrowane byly onegoz, do skle-
pu sequestrowanego y zapieczkowanego, klad-
li, y zamli po odbijauszy gualtounie upro-
wadzi, y wartę z nadwornych ummpani
Zolnierzy temusz Piatzole przy sklepie
dai mieli. Co ieseli by tak bydz miało, za-
pawdy, byto by to przeciwiło Prawu, y Przy-
wilejom Miasta tamtego, ktore onemu
konstytucyami koronnemi są utwierdzone.
Unixenie tedy uprzątam ummpani, aby to
Dworskim swoim naganita, Jurisdikcyi
mieyskiej, krzywdy czynić nie kazdła, a
pretensyi swojej prawnie dochodziła, by-
dzy pewna, ze w Sądzie Głównym, do ktorego
tylko samego Miasta Należa, uszedłszy,
sprawiedliwosci, y satisfakcyi, mozesz um-
mpani otrzymać, w czym zyczliwog mo-
iz ummpani deklarując listując istem.

Copia Listu Gm Pana Kanclerza
W. K. do Trybunatu koronne-
go z Starogardem 22 Xbris.
z Warszawy.

Miasto Głównie Starogard, powiagnio-
ne od Gm Pana Głównego do Sądu Prze-
sławnego Trybunatu koronnego; uxiu nito
tu rekun per suos Delegatos do Głównie
P. m. m. t. ze in illo Foro, w którym we-
dług Prawa y konstytucyi koronnej Należa
y doprawiać niepowinno, tylko w Sądzie

Głównie

636
Jmci asiepankimi Procepani, u. konie =
mnatami iest inwotwowane, Uzyte ze li by tej
sprawy Jmci Procepani in Subsellis Proce-
pani Trybunatu korony popierat, te-
dy upraszam Jmci, aby raczyli sta-
ngi circa Jura, Constitutiones Regni, et ju-
risdictionem Regiam, ze by ta. sprawa cum
toto negotio et procepu ad Forum Competen.
Posturiam odestana byta, w ktorym pro-
justitia osadzona bedzie. Nie wzyszc by-
namniej o zyceliwey Umbana hoc in paku
manutenezyciem. f.

Copia Listu Jmci Kancel-
rza W. K. Do Jmci Wudy
Chetminskiego za Miastem Dan-
skim, y Do Jmci Podkomorzego
korony Similiter d. 13. Abns 1724

Tuz tandem P. Behne Sekretarz Mia-
sta Danska fide publica. z lachetnego Ma-
gistratu Danskiego, tak mnie, iako y Jmci
Podkanclerzemu korony dat Nowo y apelui-
rowat, ze by Summe Sto Pysdziesigt Typicy
Zlotych Dobry monety, ktorz sie od Miasta
Jmci P. Sukceporowie Jmci Sablonouskie-
go Kasztelana Krahouskiego Hetmana W-
korony kontentowai deklarowali. Miasto
to Dansk zaplati. Laczym poniewaz affi-
dowani iesteimy, ze Miasto Dansk Habit
verbo. Dato et Declarationi sua, za rzecz stu-
zna, szdzienio obadwa z Jmci Podkanclerzem

637. Koronnym Mm Panem przy odezwaniu się z ry-
czliwą umm Panu unizomością donieść onemuż
o tej Miasta Gdańska Deklaracyi, a oraz upra-
szać, abys z ordynowaniem Exekucyi na Za-
lawy, albo inne Dobra Gdańskie zdtrzymał
się, rażył, y tam ich nieordynował, ponieważ
Jmł. Pawłowski Chorąży Malborski Plenipo-
tent Jch Mów P. Jabłonowskiich, na funda-
mentie tej Deklaracyi porozumiał się
cum Praemobili Magistratu postanowił mo-
że y apsekurować Terminy Solutionis, y te
kombinacyą należyćie spisać. Co z miejsca
mezo, przy wszelkiej mojej obserwacyi
donioży umm Panu, zostawam na Zaawze.

Apsekuracya Pana. Behne Sekre-
tarza Gdańskiego Dana in favo-
rem Jch Mów P. Jabłonowskiich.

Ego infrascriptus recognosco, quod nomine
Civitatis Gedanensis vi mandati specialioris,
Illrnis Dñis Successoribus Jabłonovjs pro
componendo inter ipsos, et Civitatem Geda-
nensem intercedente negotio, summam
Centum quingvagenta millium florenor
Bon. Mon. juxta terminos Solutionis cum
Mfco et Generoso Dño Pawłowski Vediti-
fero Marienburgensi Plenipotente ad hanc
Causam Gedan. definiendos, et determi-
nandos declaraverim, hac tamen expressa
et ipsi transactionis instrumento inseren-
da conditione, ut Civitas Gedanensis, si
forte

forte prater omnem Spem, ac expectationem 638
Durantibus tractatibus, cum prefato Dño Ge-
silifero, Pedani instituendis aut ipso finitis,
aut intra terminos Solutionis, hoc vel alio
quoque, pretestu Bona ipsius Patrimoni-
alia, a Copijs Polonijs infestarentur, aut
per modum exactionis, vel alius cuiuscunque
ad inveniendi tituli imperentur, neq; De-
clarationi Suprafato, neq; Tractatibus,
Desuper institutis et Conclussis adstricta,
sed ipso facto, ab eo nequa Libera esse debe-
at. Actum Varsaviae d. 14. Xbris a. 1724.

L. L. Behne Civis Pedane
ad Aulam S. R. M. in
Pol. Resid. Secretarius. m. p.

Do Cara Jmci, o. g. Krotowskiej
m. p. P. T.

Jakośmy się nie tylko w Responsie na da-
wniejszy List W. Caro W. Die 26 Septem-
bra w Roku 1722. Jany, ale y na teraznie-
jszy z Woli Naszey z Petromuchenem Mini-
strami W. Caro W. a Deputowanemi per
Legem Publicam mianey konferencyi o-
wiadczyli, y wiele Dowodow objasnil, ze
z Strony Naszey, nie nieopusciliśmy do u-
gruntowania, utrzymywania y pomnozenia
Stateczney z W. Caro W. Namy przy-
kazni, y oddalenia Wszystkich, ktoreby ich al-
terowac bynajmniej mogły okazy, tak
zadosięc czyniąc stusiedziom. Głównie ju-
rando dawniejszych y surszych Trakta-
tow y Sojuszow obowiązkom, tegosmy za-

wsze z pilnością przestrzegali, aby cokolwiek
w nich jest przyrzeczono, Sacrosancte od Nas
y Poddanych Naszych zachowano było. y dla-
tego w zachodzących od Duchowieństwa y
Ludzi Religij Prawo Ruskiej skargach, a
osobliwie odebranie Cerkwi Piskiej nieod-
włocznie administrowaliśmy i sprawiedliwie;
aliedy w przed Głęciem Naszym pobożnych
Jehumenow Czerncow Piskich ubespierzy-
wszy, y krzywdy Swojej ordynarying Prawa
Droga w Łgach Naszych dochodzić pozwo-
liliśmy, onych za Dekretem Naszym, do spo-
kojney Posespyi tychże Cerkwi przywróci-
liśmy, ani od tąd nie mieliśmy żadney uia-
domości o jakichkolwiek Ludzi wspomnioney
Religij persekucyach, o których z niema-
łym zadumieniem Naszym w ostatnim Li-
ście W-Łar: Wstawa czytamy gwerimonia, y
łatwo się tego domyślami, że złośliwi, y za-
drożczący dobrej między Nammi harmoni-
ey Ludzie, na pomigzanie oney, talowex
prawdę się niezgadzaigce rozsiewać muszą
wieści.

Co się zaś tynie Disidentow, y tym za-
dnego przesławiania y bezprawa czynić nie-
dopuszczamy, yte która Im od Anteceso-
row Naszych y Nas Samych w Państwach
Naszych pozwolona tolerancya Należytnie
utrzymujemy, ani się w Niezym Trakta-
tom Wawzawskiemu Anno 1717 nieubliża,
y naszym go wszelkim usiłowaniami Na-
szym manutinemus. Jacong Im y w tym

punkcie Dobroci y Laskawości Naszemu Skut- 640.
kiem Samym pokazując, że lubo cisza
Dysidencii, zapominając Dobrodziejstwo Rz-
pśtej, abuluntur onemi, przez zabara-
ne tak przerzeczonym Traktatowym Pra-
wom, iako y dawniejszemu cum Externis
partykularnym osobom korespondencye,
y szukanie roznych Protekcyi, na wzrusze-
nie tranquillitatis Publicae, przeciw do tego
wnadziei, poprawy dissimulujemy, chociaż
wszystkich Narodow Prawa, podobne contra
statum attentata surowo karać kazą. O-
czym gdy tak W. Car. W. iako y inne kto-
reby się za pomignieniem Dysidentami
interesować miały, Potencye Informowane
doskonale będą, spodziewamy się że W. Car.
W. wysokiem, y wielkim rozsądkiem swo-
im przyznać, że niebędzie żadney przy-
czyny do najmniejszego przyiazni naru-
szenia, która, aby tym bardziej między
W. Car. W. i nami y Rzpszą, imo-
cnie się, y na wieczne czasy ugruntować
mogła, zgodamy usilnie aby W. Car. W. i
fundowane na dawniejszych y wiekszych
Traktatach y Sojuszach, y nie tylko na
tak wielką W. Car. W. opiekunacy, ale
et Saero Juramenti reau Nwierdzone,
a dotąd w Samey tylko nadziei zostają-
ce Rzpszej pretensye, y oney dane Dekla-
racye, do jak najszybszego skutku przy-
prowadzić raczył.

Ł. 8. Pociągniesz przez to W. Car: Wstawa Nasz y
Rzpięty Do wzajemney akkomodowania Teri-
teriorum Suorum Łatwości y aplikacyi. Po-
mnozysz uniwersalną Sprawiedliwość swo-
ię y Całego Świata estymacyą, wiedy Pan-
stwa Nasze, które nieznosine Wojny, cizary,
szkody, y nieszczęśliwości dla nieprzetomianej
spólnych z W. Car: Wstawa Wzajemnym Interesom ma-
nuteneyi ponosily, uexynisz Szczerbią swo-
go ułesnikami, y wstusznym ukontentu-
iesz capostulacyach. Co sobie po wspania-
łym W. Car: W. Serce obiecuje, oñemusz
długoletniego Zdrowia y Szczerbiwego od
Pana Boga zyczymy powodzenia. Dan ay
Warszawie 8. 23. Xbris 1724. R.

Uniwersal H. Kr. Mui. Do Gro-
dow Pogranicznych

August Włory. II

Wiem wobec y każdemu osobna, ko-
mu o tym wiedzieć należy, mianowicie Ułel-
moxnym y Urodzonym Starostom, y ich
Urzędow Grodzkich przy pograniczu Państwa
W. Carst: Wstawa Jurisdikcyi swoię maig-
cym, tudzież obywatelom na tymże Po-
graniczu Dobra swoje maigcym, y tamże
Pomieszkaigcym, Poddanym Naszym, U-
przymie y Wiernie Gram miłym, przy
ofiarowaniu Łasli Naszey kroleuskiej,
Do wiadomości podaigmy, Mamy tę Rela-
cyą, iakoby na Pograniczu Państwa Na-
szych, przy Granicy Państwa W. Carst:
Wstawa Szlachta, Obywatele Dobra swo-
maigc

629

maicy, y tamże mieszkaicy, krzywdy y ro-
zne aggrawacye Ludziom Poddanym H^o Car^o Ws^o
y Dobrom Jek w Sgmsiectwie b^odgym czynić,
Zbiegow, którzy z Zagranic Kossyiskich ucie-
kają, przyimować, y nimi Wsie swoje osadzać,
y z tych samych osadzonych Zbiegow za Gra-
nicę Kossyiską posyłać, y przez nich do ucie-
czki innych, y do rozbojow namawiać, y na
rozboj oręza, prochu, y kul dodawać, y in-
ne bezprawa na tymże Pograniczu czynić
mieli, Alie myci chcemy po wszystkich
Pogranicznych Obywatelach Poddanych
Waszych, y onym rozkazujemy, aby od usze-
kich krzywd aggrawacyi czynienia, Zbie-
gow z Panstw H^o Car^o Ws^o przyimowania,
y onych odmawiania, yoduszelaliego bez-
prawa, poprzestali, y iezeli którzy mają
po Dobrach swoich Zbiegow z Panstw H^o
Car^o Ws^o, aby onych oddawali, y offi-
cyalistom H^o Car^o Ws^o na Granicy
b^odgym odsyłać, ani Aliecy żadnych
na potym ludzi Ruskich nieodmawiali,
y Zbiegow nieprzyimowali, y tego przestrze-
gali, aby najmniejszy okazy do Skargi
o naruszenie bezpieczeństwa Sgmsiectwie
go nie było, a gdy skarga iaka z Zagra-
nixa o co przyjdzie, żeby Wielmożni, y U-
rodzeni Starostowie, y Jek Urzędy nieod-
wrotną sprawiedliwość czynili, ileżey
z drugiey Strony, podobne sprawiedliwo-
ści czynienie, gdy by któremu z Poddanych

44³ Naszych krzywda Mai się mogła, przyob-
cane iest. Który to Uniwersał Nasz, aby do
wszystkich Wiadomości na pograniczu mi-
szkaięcych dotię mógł, czym przedy on po
Grodach y Parafiach, mieyscach Pogranicz-
nych, Publihowai zlecamy. Dan w Warszawie.

List H^o Królewskiej Mii do Sta-
rostow Pogranicznych.

Urodzony Wiernie Nam Mity Jakosmy
Uniwersałem Naszym do Pogranicznych
Blisko Państwu H^o Car^o Wstawa Obywate-
low miszkaięcych, Poddanych Naszych U-
danym, wszelkich krzywd aggrawacyi czy-
nienia Poddanym H^o Car^o Wstawa, y od nich
Zbiegow przyjmowania zakazali, tak y
Wierności Wasze niniejszym Listem na-
szym requirujemy, abyś nieodwlocznie spra-
wiedliwość, gdy o jakie krzywdy od Poda-
nych H^o Car^o Wstawa Skargi Laydy, praria
Inquisitione ukrzywdzonym administrowat,
y pilnie tego z Oficyalistami Urzędu swo-
go Starościnnego przestrzegat, reby żadney
okazyi do Skargi przed Nammi dla krzywd
y nieuczynienia Sprawiedliwości Poda-
ni H^o Car^o Wstawa nie mieli. Co jako nay-
pilniey Wierności Waszey zaleciwszy, Bo-
żego od Pana Boga zyczymy Zdrowia
Dan w Warszawie

Copia Listu H^o Kr^o Mii do Im Pa-
na kasztellana krakowskiego,

Hemas

1724

Helmana W. Koronę z Warszawy
z dnia 1724. pisanego.

Doniesiono Nam nie bez zadumienia
naszego ze Upieczymosi Wasza miasto na-
lexyey Nam przez podzielowanie reco-
gnicyi za oddany przez Urodzonego Gratta
Fleminga kommandę, aydates Ordynans do
Woyta, sine pravia Communicatione Nam
o tym, et non expectato Nostro assensu.
Opowiedziat Nam wprawdzie Wielmożny
Woda Podlasii, ze Upieczymosi Wasza nie-
miales' Inteneyi naruszenia Praw Maje-
statu Naszego, y opiekunowat Nas przy-
tym ze to Upieczymosi Wasza tylko uxiy-
tes' aby który Generat Leutnant, nie przy-
wlaszczył Sobie tej kommandy. Daigmy
temu awiarę y respekt, ktorym zawsze Upie-
me Wasza proseyi zuykles' ordynanse
Nasze, upewnia Nas zes' niemiat woli
bydz' przeciwny Juribus Nostis. Jaksz
ayperswadowani jestesmy, ze y na potym
w takowych okazach Doniesiesz Upie-
me Wasza o Ordynansach, ktore bydziesz
miał aydawai, y czekai' bydziesz Naszey
approbacyi. Wydates' takze Upieczymosi
Wasza bez Ordynanse do Naszey Gwardyi,
z generalnym prawie awzytch, nie tyl-
ko naszym podziwieniem, nie mogge so-
bie tego zaden imaginowai, abyśmy nie-
miele tyle Prawa nad Naszą Gwardyą.

od Rzeczy postanowionej, ile Uprzejmości
 Wasza, y Wielmo. Marszałek koronny ma-
 cie nad ludźmi na swoje Warte od Rzeczy,
 Destynowanemi, y ptacz, mającemi, tak ja-
 ko y Gwardya Nasza, aniżys Uprzejmości Wa-
 sza chciał wydać Ordynans do Piechoty Mar-
 szalkowskiej, bez uwiadomienia wprzód Wiel-
 możnego Marszałka, y pozwolenia jego. To
 prawda że bywaią takie okoliczności, w któ-
 rych UU. Hetmani wydają Ordynanse do
 Gwardyi: to jest za pozwoleniem Naszym,
 albo kiedy pod niebytności Naszej. Gwardya
 znajduje się na kampanij. a uszakże Gwar-
 dyja Nasza według dawnego od postanowie-
 nia onej zwyczajnie. Posiada się do wyra-
 znej w tym Woli Naszej przez estymacyę,
 Uprzejmości Waszej, będzie miała uszełk,
 wstępu Hetmański obserwowany, y nie-
 ubliży onej, tudzież y aplikacyi do sz-
 dow Uprzejmości Waszej, *salva jurisdictione*
ne particulari et subordinata, która jest
 należy, iako y innym Regimentom. Co U-
 przejmości Waszej z tej kłopot masz Wielka,
 w sprawach wojennych eksperyencyi, mu-
 si być wiadomo. Do tego czyni będzie po-
 migniona Gwardya Raport Uprzejmości
 Waszej, y Tabele regularnie podyta, że-
 byś Uprzejmości Waszej tym perzgodnie,
 mógł Nam całego Wojska rapport od-
 dawać. A ponieważ Gwardya Nasza pieczę,
 dla kommanderowanych z niej ludzi do
 Prus, y których na wybieranie ptacz kom-
 mend.

646

międzyrować muszę, nie wystarcza na Warz-
nasz, y Dworu Naszego, wydasz Uprzejmie
Wasza Ordynans do Gwardyi Naszej kon-
nej, żeby była gotowa do usług Naszych,
kiedy jej potrzebować będziemy; ialso y do
Pułku Lecińskiego, aby był gotowy do rozsta-
wienia po drogach, gdy pojedziemy do Sa-
xonii, y powracając będziemy, do Królestwa
Naszego, albo kiedy potrzebować ich be-
dziemy na Poczty dla korespondencyi
Listowney, z Uprzejmą Waszą. Dobrego
zatywn. W. W. od P. Boga zyczymy Zdrowia.

Do Cara Jmci od Jmci rokusłuy
mci. P. J.

Wdzięczne Nam jest ponownie przyja-
znie W. Care Wstawa przez Wielmożnego Sig-
cia Wasila Potkorskiego Petnomocnego
ministra W. Carsk. Wstawa ucywione, który gdy
nam doskonałą w sprawach, y negocyacyach pu-
bliżnych roztropnością y expyryencyą repre-
zentował Desideria W. Care Wstawa, jakos'my
go przychilnym Nuchali uchebn, tak dla
tym Łatwiejszego wszelkich Interesow z ob-
potnym ukocontentowaniem, dla przyszła
da Bóg zaspumpey Limitowanego Seymu
akkomodowania, zadamy usilnie abys W. Care
Wstawa, na exponowane od Nas y Rzp. t. le-
miesz Petnomocnieniu W. Care Wstawa Mini-
strów pretensy y expostulacye pomysłną
dą rezolucyą a przerwionego godnego Mi-
nistra Swego partikularnym prosekui racast
respectem. Dobrego Zatywn Zdrowia, y ialso nay-

gruntowniowych Sukcesow Wz. Caru Wstam
Zyczymy Zdrowia. Danu Wanzawie Polonia
14. Abra 1724. Roku.

Copia Literarum Regis in Prussia
ad Serenissimum Regem Poloniae absq.
Die. P. T.

Quandoquidem missum ad aulam Mttis
Vestrae Nostrum Generalem Vigiliarum Prae-
fectum, et ablegatum extraordinarium de
Scheverin, revocare Nobis visum est Mttlem
Vestram amice fraterneq. rogamus, ut pra-
dicto Ministro Nostro concedenter valedicen-
di Locum benignissime concedat, praeceq.
in omnibus promissis, et pollicitationibus ple-
nam fidem adhibeat, quas de Sincera Nostra
et invariabili erga Mttlem Vram et Rem-
publicam Polonam amicitia, quam impen-
sissime Mtti Vrae contestari, a Nobis in man-
datis habet.

Quod reliquum est Mttlem Vram, sub pro-
sidio Divino prospere agere, Eiq. grata qua-
vis, et accepta prestare cupimus. Dabantur
Berolini Die 1724.

Majestatis Vestrae

Bonus Frater et Cognatus.

Copia Responsorialium Regi
in Prussia, ad Supra scriptas Lite-
ras. P. T.

Quantumq. ablegatus Mttis Vrae Extra-
ordinarius, Ejusdemq. Generalis Vigiliarum
Praefectus Generosus de Scheverin, Commis-
sione, ac officiis, quibus in aula Nostra per-
fungebatur, Nobis gratus, acceptusq. existi-
ret, quia tamen Majestati Vrae placuit i-
psam jam ad Latus suum revocare, reducem
a Nobis

640

a nobis abire, aliter non patimur, nisi de mu-
tua vicissim, ac sincera Nostra erga Mttatem
Vram amicitia fidele testimonium referen-
tem. De qua ut Mttē Vram Luculenter pro re-
rum occasionumq; opportunitate confirmet
et ipsum obligavimus, et a. Mttē Vra pro nam
hoc in papu aurem, plenamq; fidem amice
ac fraterne prestolamur. Quod reliquum
est Mttē Vram sub Tutela Divini Nu-
minis Duitissime sospitem ac felicem fore
apprecamur. Sabaz Vanavie 8. 14. Xbris 1724.

Copia Literarum S. Regis Mttis
ad Regem in Prussia, favore Ciri-
tatis Caunensis. P. T.

Repetitas iam aliquoties Instantias No-
stras, tam per amicas Literas, quam per vi-
vas Ministrorum Nostrorum, cum Ministris
Mttis Vra exortulationes factas, favore
Ciritatis Nostra Caunensis, iterum reite-
rare ad Mttē Vram necesse habemus, cu
ardentiori impulsu, quo magis lamentabi-
li subditorum Nostrorum reursu, permoti,
atq; informati reddimur, Novas huic Ciri-
ti, Incoliq; ipsius commercia cum Subdi-
tis Mttis Vra exercentibus adstrui mole-
stias, in prejudicium sane bono, et deide-
rate abutring vicinis, dum contra oblo-
quentiam anteriorum Mttis Vra Rescri-
ptorum in annis 1721. et 1722. emanatorum,
quibus eadem Mttas Vra justitie amans, atq;
studiosa causam Caunensium cum sub-
ceptoribus Valeriani Hernig dato Ipsis cum
eum in finem salvo Conductu suo examinare,

649
usurpatas Summas restituere, commerciis co-
rum libera, nec ulli arresto, multo minus con-
fiscationi Subjecta Declaraverant, nunc ite-
rum in Anno Currenti, extra scientiam, ita per-
suasi Sumus, Mittis Vra advenarij eorum no-
no sibi in contrarium procurato scripto eos-
dem Caunens Civis Subditos Nostros, nec non
merces et res Ipsorum, ubicumq; reperibiles
tam in Bonis, quam et in Personis prosequi, pre-
tensionesq; formatas in, et defectu extorquere
gestiunt. Quod factum, cum opportuna mutuis
Dominij Commencia, non impediri modo, sed
everti penitus et aboleri dignoscantur, Mitti
Vram re perspecta penitus, eam mente et a-
nimo fore confidimus, atq; etiam prestolamur,
ut revocato ultimario hocce prejudicioso con-
fiscationis Rescripto, tum plenam Secu-
ritatem, Caunensibus Commenciis liber-
tatem Declarare, salvoq; conductu obfirmare,
tum Campum Ipsis actionem suam expli-
candi, atq; terminandi impetiri velit. Equi-
tas hoc, quam Mittas Vra ubiq; demonstrare
volupe habet, ad reciproca Semper Nos per-
movebit officia, mutuisq; emolumentis Lo-
cum indies dabit. De cetero bonam vobis
dinem, et prosperitatum incrementa. Mitti
Vra animo appreciamur. Dabantur Vana-
via Die 18.bris 1724. Gni Vo Vini 28. ap.

Copia Listu Gmbana Kanclerza
W. K. Do Gmba Karstellana Kra-
kowskiego H. W. K. 1724.

Lubo przy wielkich prawdziwie Publicznych
pracach y trudnoscach, przeciuz utrzymatem
punkt

659
punktualną moją z Wm Młanem korrespon-
dencyą, na każdy list Jego odpisując, y donosząc
co tu agebatur, ani wątpię ze uix do tych czas
doszły ręk Wm Młana listy moje, iako da-
wniey, ze tak przeszłą pocztą expedowane,
a w nich wiadomości de eventu Seymu tutex-
nego z inkludowaniem Konstytucyami. In
Puncto względem Regimentu Gwardyi H. Kr.
m. P. M. M. referuję się na obszerniejszą
Jm Pana Wojewody Podlaskiego Hetmana P.
koronę Młana. relacyą, będąc pewien, że W.
Młan będzie raczył przynieść solatium
za łowi temu, który H. Kr. m. P. M. M. cau-
savit wydany ordynans pod czas Seymu, do
tegoż Regimentu Gwardyi, aktu na usługę
Panskiej pro Custodia Corporis zostającego.
W tym tygodniu zaczęły się kongerencye
z Ministrami postroennimi, z których, iakie
nastąpi Resultatum, w dalszej mojej korres-
pondencyi komunikować Wm Młanu
będę. Interea iestem na zausze.

Copia listu Jm Pana Kanclerza
Ab. K. do Jm Pana Wojewody Po-
dolskiego.

Dziękuję Wm Młanowi, żeś mi
w uszelbicy poufalsci komunikował ra-
czył wielkich reflexyi swoich, które iako
Distincte powiazał sobie, tak onych ze suo
Loco et tempore uixynię usum, pro Bono Rei-
publice. W tym tygodniu zaczęły się z Mi-
nistrami Externarum Potentiarum Conte-
rence, których iakie nastąpi Resultatum,
doniesięgo Wm Młanu nie omieszkać, Interea
iestem.

Copia Listu J^o Kr^o Mi^o, Do Sena-
torow.

Kiedyśmy iako pod-czas Chłisko przeszte-
go Seymu, tak ponim ex universalis assensu
odtożonym, uszytko to, czego kolewiel ratio
Bonis Publicis Królestwa Naszego potrzebo-
wata z uszeliq^u usilnością expedowali, tedy
Interesom Państw Naszych Dziedzicznych
potrzebney przytomności Naszey udzielić u-
myśliliśmy. Dla czego w tych Dniach uycer-
dzaig, oswiadczaemy się Uprzejmości Waszey z-
tym, upewnieniem, że po ucyzionych tam-
że dyspozycyach powrotu Naszego ad Re-
gnum maturare nieornizkaemy. Interea
usilnie po Uprzejmości Waszey Żydamy a-
byś pod tę absenycę Naszę pro solito suo hu-
nam y szypły Zelo Karat się invigilare
manutenygi interna et externa tranquill-
tatis. Co sobie po wyprobowaney tak wiel-
dorodow ku Majestatomu Naszemu, y Dobru
Ocyxny et sacro neau obowiazaney zyerli-
wości Uprzejmości Waszey obiecuig, Dobre-
goix nemu od Pana Boga Życzemy. Zdravia
Dan w Warzawie d. 24. Xbris 1724. Roku

Copia Literarum Regis in
Prussia, ad Serenissimum Regem
Poloniae. P. T.

Nandum animo Majestatis Vrae exidise
putamus. Nos jam Anno proxime elapso de Ca-
pitanea Teuticensi, apud Mtlm Vraam eā
de Causa quistos esse, quod Femina hui turpi
accepto tributo, in Terris suis Sybrisq^{ue} sibi
subjectis ingenti Cygarorum, aliorumq^{ue} purpur

6. 52
furfuris hominum numero refugium et asy-
lum insimulq; horum nebulonum sententia
occasionem et auxilium prebeat Nostras, ali-
asq; finitimas regiones, cadibus rapinis, et in-
cendijs misere devastandi.

E quidem Mtti Vra gratum acceptumq; ve-
jerimus, ad requisitiones a Consiliario Nostro
Statu intimo, et in aula Mttis Vra Ablega-
to Extraordinario, Generoso et Sincere Nobis
Dilecto a Scheverin, jussu et nomine Nostro
interpositas, de eijciendis Latronibus ante An-
num, et quod excurrit emanata fuisse man-
data. Sed tantum abest, ut hac ipsa Man-
data Capitaneam Tuiensem ad meli-
orem frugiem, reduxerint, ut potius eis-
dem post habitis et vilipensis, quod quod ad
eam confugere Latrones in ditionem Tuti-
ensem audacter recuperare, seq; hoc ipso, obli-
que saltem et perindirectum omnium ca-
dum, furtorum et latrociniorum, a pessi-
morum hominum colluie in Provincia
nostris, Regno Polonia sibi conterminis,
Commissorum in hucusq; diem participem
reddere porrexerit.

Nulli dubitamus Mttrem Vram indi-
gna hac Capitanea facinora, non solum de-
testaturum, sed et penas meritas ab ea
exigendo efficacioribus et magis serijs man-
datis effecturam esse, ut Diligenti perqui-
sitione facta, vel opitulante justitia, vel
alio quovis modo prout rerum Circumstantis
exegerint, Latronum Spelunca funditus

extirpetur, eaque ratione securitas publica,
illuc Locorum non parum violata, ac pertur-
bata restauretur, nostrorumq; cuilibet tran-
quille, et quiete bonis suis uti frui, omnique
imminentis violentiæ, aut invasionis peri-
culo in posterum supersedere liceat. Ut vero
malo huic non minus tantum mandatis, sed
cum omni effectu obexponatur, est quod Ma-
jestatem Vram enixe et fraterne rogamus,
minime eam celaturi Nos alias licet agere,
et non nisi invitos cō necessitatis ad alium
iri, ut adhibitis jure Gentium, prescriptis
remedijs, et ne Subditi Nostri Latronum
eisque Patrocinantium protervia et crudeli-
tati perpetuo mancant obnoxij. tandem ali-
quando ad persequendos, delendos, et extermi-
nandos fures et Latrones ubique Locorum
reperiuntur non modo Nos accingamus, sed et
ut a prefectoribus ipsorum, ratione damno-
rum illatorum Subditi Nostri indemnes
prestentur omnem operam. Simus narranti.

Quod si prater opinionem accidat, ut saluti
et securitati Subditorum Nostrorum aliter
prospici nequeat. Confidemus Sane. Mtti Vra
id ipsum displicere non posse, cum animus
Nobis non sit, obviando impijs Latronum
Conatibus Mtti Vra Regnijs Polonis lu-
ribus, vel minimum prejudiciū affe-
rendi. Ut pote de quo apud Mtllem Gram
in omnem eventum solennissime protesta-
mur, et ut Responsorij, mentem istam
Nobis exponat, per amice instamus etc. Dabam^{us}
in Regia Nra Berolinens. 9. Xbris Die, Anno
salutis 1727.

654

Copia Listu H Królewskiej Mu
Do Jm Pana Krakowskiego.

August Dworcy.

Jaśnie Wielmożny Uprzeczmy Nam
Miły. Odbierając czyste Informacye o de Dwor-
cu Berlińskiego respektami kup Szwabnych,
Ludzi Lutherskich, Cyganow, y tym podobnego
Hultajstwa, którzy w Lasach Turyńskich
y Hamenstynskich, oraz y pod protekcyą
iako Nas Informacyą Urodzoney Popieportki Tu-
czyńskiej ukrywając się, nieznosząc w oko-
licy czynią excesa, tak do Państw Naszych,
iako y do Neomarkichy Brandeburskiej, in-
pudując, najazdy rozboje, zdzierstwa Pale-
nia, y inne excesa popełniając, nieomijając
Listy Surowymy do Roku przeszłym Listy
mi Naszymi, tak Wielmożnemu Genera-
lowi Alieksopotolskiemu, tudzież y Urodzonym
Starostom Pogranicznym inżynierom, aby
przerzezone kupi poskromili, iako też y
Urodzoney Popieportce Turyńskiej Seno Zle-
ci y rozkazał, aby takimym Szwabnym
gwałtem, tytuło wziętym kupom, żadney
protekcji, przechowywania, y pomocy nie da-
wata, sub Rigore panarii irremissibili-
ter według Prawa na nich extendendum.
Kiedy jednak tak Urodzona Popieportka Tu-
czyńska, żadnego y na rozkaz Nasz, y na
Prawa ostre, bezpieczeństwa. Domowej y są-
siedzkiej awaryjce, nie ma względu, a
wspomnianym kupom Szwabnym, prze-
chowywania protekcji, y schronienia dawać

nie przestaie, tedy sprzeciwiając się, tak
nie tylko listownym rozkazem Naszym, ale
y Prawu pospolitemu, mandat wydać roz-
kazaliśmy, y prawem iako przeciw niepo-
stusznemu, Insygnatorowi Korony^u postępować
zabiliśmy. Aby zaś swy wolne kupy bez
dalejey connuencyi nie omieszkanie zgro-
mione, y Łapanie były, ządamy po Uprzejmości
Waszey, abys do Koźcych naberach Ulicho-
polskich Chorgguy, y kompanij utruięz Au-
thoramenti pilnie wydał Ordynanso, ze-
by na uszkromienie tegoż Kultyystwa Try-
bem Lotnienlium powstających Łapani y
gromi nie omieszkał, znowże się w tym gro-
cie opus fuerit, z Regencyi Neomarchickiej
y inney sąsiedzkiej Płanicy. Co Uprzejmości
Waszey pilnie zalecając, Dobrego onemuse
od Pana Boga życzymy Zdrowia. Dan w War-
szawie Dnia 22. Xbris 1724.

Copia Listu J^o Królewskiej
Mci, do Wrodzoney Radomskiej
Dobr. Tuzna Posporki.

August Alstory. Ko.

Wrodzoney Radomskiej, Dobr. Tuzna
Posporki, Uciernie Nam Mitey. odbierając
powtorne Informacye, y expulacye mocne,
o de Dworu Berlińskiego, respektem kup swy-
wolnych, Cyganów, Żłodziów, y Rozboj-
ników, którzy w lasach Tuzyńskich, y Ha-
merytyńskich ukrywają się, rozne na-
jazy y rozboje, z dzierstwa Palenia, y inne
nieznosne zalepa, tak w Państwach Naszych,
iako y w Neomarchickiej Brandeburskiej po-
petniając.

656

petniaią, y iako iestestomy Informowani, prote-
kcyę przechowanie, y przytulenie od Ucierno-
ści Twojej mają, przeciw Surowości Praw y
Sądow, na talowe przechowania opisanych,
nieomieszkalisomy w Roku przeszłym prze-
strzedz w tym Ucierności Twojej Taszkaym
Listem Naszym, na który, ze Ucierności Two-
ja żadnego do tego względu nie masz, iako
bez podziurignia o tym Nyszyć nie mo-
żemy, tak niniejszym powtarzając, pier-
wszą wolę Naszą mieć chcemy y rozkazu-
jemy, abys Ucierności Twoja za odebra-
niem onegoż, nieomieszkanie wszystko, ta-
lowe Maltaystwo z gruntow swoich spędzi-
ła, a ni żadnego napotyć przytulenia prze-
chowania, koczowiska y protekcyi nie do-
puszczata, a jeżeli Ucierności Twoja za ode-
braniem tego listu Naszego we dnie nie-
dzieli onemuż, zadany Ucierności nie miała,
tedy zleisłisomy Uroczonemu Instygatorowi
koronnemu, aby Ucierności Twojej, iako Pra-
wom, y rozkazom Naszym niepostuszna
o Stęatę Dobr Tuczynstwach, y odebrania
opisaney na Sputpomocnicli Excepow
kary, przed Sąd pougneli, uexynisz to tedy
Ucierność Twoja dla nęgoru Praw y po-
winności, wtałney. Dany.

Copia Literarum Serenissimi
Regis Poloniae, ad Sanctissi-
mum Pontificem Benedi-
ctum XIII.

Sanctissime ac Beatissime in Xto Pater
Domine Dñe Clementissime.

Post oscula Beatorum Pedum
Sanctitatis Vestrae mei Regni, ac Domi-
nionum meorum humillimam Commem-
orationem. Cum in Regno meo Polonia, et
magno Ducatu Littae Cultus erga Glorio-
sum Sanctum Joachum, Patrem Bea-
tissima Dei Penitricis Mariae, magno-
pere invaluerit, ut non solum Verus
utriusque piissime Pentis, verum etiam
Senatores, Proceres, Nobiles, omnesque Chri-
sti Fideles, Regimini meo commisi sum-
mo Desiderio a longo tempore flagrant
festum Eiusdem Sancti Joachum cujus
officium Die XX Martij a Clero Celebratur
in aliquo Die Festivo de precepto Majori
cum Decentia et Solemnitate celebrare.
Quamobrem cum opportunissima dies Do-
minica tertia post Pascha videatur, e-
nixe humilliterque peto, a Sanctitate
Vestra, ut pro meo atque utriusque Pentis
spirituali Solatio, et ad augendum Di-
vinum Cultum, dignetur Suprema Aea
Apostolica Auctoritate permittere et sta-
tuere, ut in posterum festum hoc mi-
noris Classis, et officium cum octava sal-
tem in Polonia et M.D. Littae transfe-
ratur ad Dietam Dominicam Tertiam
post Pascha, atque in Litanijs publicis
Sanctorum loco congruo, a Sacra Congre-
gatione Rituum Designando Nomina S.
Josephi S. Joachum, et Sae Anna addere li-
ceat, cui Supplicationi meae, cum Beatitudo

Vestra

Vestra clementissime annuere dignabitur, 650
nullus dubito eorundem Sanctorum inter-
ventu uberiores a DEO benedictionem,
atq; prosperiorem Successum Regni mei
expecturum. Caterum felix et Longa-
rum Orbis Christiani Gubernium San-
ctitali Vra apprecatur. manco. Dabanz
Varavia Die XV.bris Anno Dni MDCCXXII.
Ani Vero mei XXVIII

Sanctitalis Vra

Obedientissimus Filius

Augustus Rex Poloniæ

Copia Listæ Inid Prowinyata
Kapucynskiego do X^{te} Biełewicza
loc. B^{te} Lublina d. 18 Febr. 1725

Cum Noster Adm^{dm} R. P. Commissa-
rius Generalis sit infirmus, mihi im-
posuit quatenus scribam ad R. P. V. signi-
ficando quod recepit Literas suas sum-
mosere laudandi Zelum R. P. V. erga
Patriarcham Joachimum, et se appromit-
tit scribere quam citissime Romam ad
Nostrum R^{ndm} Patrem Procura-
torem Generalem, et sperat sine ulla
difficultate, quod ipse Roma procurabit
omnibus modis, ut concedatur ista fe-
stivitas ex ratione, dum et R^{ndm}us
Noster Procurator Generalis habet in
summa veneratione hanc Sanctam
Familiam Joachimi et Anne, et ideo
spero, quod desideria Sancta R. P. V. ha-
beunt suum effectum. DEUS adaugeat

vires ad perticiendum hoc opus, cui me re-
commendatum habeat. Sicut qui sumus.

Copia listu Jmłana kancelerza
W. k. do Jmł Pa Krahovského
z Kupisk d. 17 Xbris 1724.

Dosta mię natym mięsu, do kęd
pro respicio umknętem się, nieustajęca
punctualney korespondencyi Jaska, um
młana, za ktory dzikuzę unizenie um
młanu posyłam per extensum Dyaryusz
odprawionę z Jmł Pa Graffem Wratislau
Plenipotencyaryuszem Cesarza Jmłi Con-
ferencyi, nieomierzam postać y innych
subsekwenter iak się poprzepisuię. Nie-
xmierne zaś xaluzię tego, że list mój de
Die 23. przez tego młęsię pisany, miał
dąć okazyę sensibilibis um młanu dolo-
ris. Pan Bóg widzi Serce moie, iako dyę-
zenie Dobrze xęzge tak y um młanu
prawdziwą xęzliwosć, spixiaię, y to
namienienie Jaku Jmł Pa o ten ordy-
nans wydany do Gwardyi, actualiter in
obsequio Jmł Pa będęcy, a oraz et vo-
lunt moie uspokojnia tegoż Jaku Jmł
Pa przez listownę um młana
explikayę non alio byty wyrazone
motivo, tyłko chęć conciliare rzeczy ad
satisfactionem Principis y Samego um
młana, ile liedy iako ię Jmł Pa
nu młtę ad manutentionem autho-
ritatis Ducalis, omnem desiderabilem

widziabę

660

widziatem y widzę propensionem, która nie-
tylko skutkiem samym w oddaniu kommen-
dy przez JmP^o korwuskiego Lit^o, ale też et ore
Regis JmP^oanu Wojewodzie Podlaskiemu
Hetmanowi P. koronę osiadałszy, tak y w sa-
mym ummP^oanu uznawatem y uzna-
ię optimam intentionem ad prastandū
id, co należy auctoritati M^olis. A zatem
nil desideratur, tylko pożądanę porozu-
mienie się, y odroczenie uszytkiego tego,
co dotużby alterowai miało tak po-
trzebna cointelligencya y kommunika-
cyę, y dla tego jestem pewien, że w to po-
trafi Summa prudentia et equanimitas
ummP^oana ze będąc iux terax in plena
possessione zupełney władzy swojej przez
korespondencyę swoją y explikacyę tych-
że samych pro auctoritate Majesta-
tis sentymentow swoich, ukontentując
expectationem JmP^o M^o P^o M^o M^o. Co in
virtute Laſhi ummP^oana w wszelkiej
poufatoſci wyraziwszy, przy powinzo-
waniu blisko następujących Święt chwa-
lebnych Narodzenia Pańskiego, y przy
życzliwej apprekacyi, wigoru zdrowia,
y pomyślnych sukcesow w niezamie-
rzonych Lata, zostawiam na zawsze. etc

Ad Illr^om et Excell^om
Dnum Nuntium Ap^olicum
ab Ill^o et Excell^om Supremo

Regni Cancellario d. 19. Xbris. 1724

Puisque le n' ay pas eu cet avanta-
ge, que i'ay cherché et desiré, de prendre
personnellement congé de Votre Excellence,
et de Luy souhaiter les bonnes Fêtes,
ainsi ce m'acquitte de ce devoir par le
moyen de ce peu de lignes. et en me re-
commandant all' honneur des bonnes
graces et du souvenir de Votre Excellence,
je fais all' occasion des Fêtes procha-
ines de vœux au Ciel pour la conser-
vation de la Sante de Votre, et pour
toutes les prosperites tant pour l'
année prochaine, que pour d'autres sans
nombre, étant avec tout le respect.

O Jm Pana Kancelerza W. K.
Do Księcia Imi Brymasa z Lu-
pisk d. 19. Xbris 1724.

Przy następującej chwalebnej Naro-
dzenia Pańskiego Uroczystości, nie tylko
z powinney Waszey Księcy Mui Dobro-
Dziejowi Submisji, ale z prawdziwe-
go ku niemu affektu prezentuję Wa-
szey Księcy Mui D. Debitum życiowego
powinszowania tej Doroczney revo-
lucyi censurę: nieprzydaj mu ullum
incensum stonnych ekspresji, ceterum
razeey sercem życząc W. K. Mui D. inalte-
rabilem vigore. Drouia nader po-
trzebnego in Publicum, bardzo miłego
in privatum, a przytym iathonay po-
myślnieyszych, y żadną nigdy przeciuno-
scia

124
sieg, niezmiernych Sukcesow, tak na bli- 662
sko przyszły Nowy Rok, iahoy na wiele in-
nych bez Leczby. Zostaję profundissimo
Cultu &c.

Copia Literarum Illustrissimi Domini
Comitis de Fleming, ad Illustris-
simum et Excellentissimum Dñum Supremum
Regni Cancellarium. Die 28
Xbris 1724 a.

Les fêtes prochaines de L'incarnati-
on de Notre Seigneur, et de la nouvelle an-
née où nous allons entrer, m'engagent à
renouveler à V.E. Les assurances de mon
parfait dévouement, et de la haute con-
sidération que je conserveray toute ma
vie pour la Personne.

Je prie en même temps V.E. d'agréer les
vœux sincères que je fais pour qu'elle
puisse passer ces fêtes dans un par-
fait contentement, et jouir d'une bon-
ne santé, et de toutes sortes de prospé-
rités dans l'année que nous allons com-
mencer, et en grand nombre de suivantes.
Je me recommande aussi à la continu-
ation de l'amitié de V.E. et j'ay l'honneur
d'être très parfaitement. &c.

Copia Literarum Illustrissimi Dñi
Comitis de Flemming, ad Eundem
Illustris et Excellentissimum Dñum Supremum
Regni Cancellarium Die 23 Xbris
1724 a.

J'ay suivi le conseil de Votre Excellence, non seulement pour me marier, mais aussi pour me marier avec la personne qu'elle m'a conseillé. Je ne feray qu'un tour a Dantzic, ou j'ay fait venir mon frere cadet de Poméranie, et un de mes cousins, pour finir une affaire de Famille, après quoy je me rendray a Biata, pour y consacrer mon mariage.

Migneur le Primat a fort approuvé mon mariage, et s'est offert d'aller avec moy à Biata.

In Summâ confidentiâ, j'ay l'honneur de faire parz à V. E. sçç, que Mr Caspari a été chez moy, et qu'il m'a demandé, s'il m'étoit pas possible que le Roy voulût donner au Primat un pouvoir general, pour conferer les Charges Ecclesiastiques de son Diocèse, comé il en avoit donne un tel au Primat defunt, le quel il avoit trouvé parmi ses papiers, ou il y avoit même eues des Charges a conferer de Palatins, et de Castellans, ce qu'il ne prétendoit point. Je luy ay répondu, que ce seroit agir contre la nouvelle Loy, d'accorder une telle permission; que le Roy ne le feroit point, et que S. A. le Primat s'exposeroit a un refus, s'il la demandoit; Je me souvenois fort bien, que la M^{te} avoit accordé ce pouvoir a feu le Primat, de même qu'à au Grand Général; mais que, dans la confederation, cela avoit changé, et que si S. A. en parloit au Roy, S. M^{te} s'imagineroit

roit

roit d'abord, que si elle luy accorderoit cela, le 664
Gr. General seroit en droit de demander la
même chose. L'affaire en est restée là.

Mr Caspari me recommanda aussi de la part
du Primat de solliciter auprès du Roy pour
la souscription Juris Communicativi, en
faveur de Mme la Palatine de Potoch; je luy
ay repliqué ce que j'avois déjà dit à Mme
La Castellane de Craicovic, qui m'avoit pa-
ilé de cette même affaire; et qui est, que le
Roy, à la vérité, ne l'avoit point refusée;
mais qu'elle la Sr^e Générale savoit la con-
duite que Mr le Palatin avoit tenue
dans cette dernière Diète; en quoy il avo-
it même fait entrevoir du Personnel; qu'il
avoit dit à ses amis précédens, qui refu-
soient de plus tenir son parti; qu'il ne
tenoit qu'à luy d'avoir les graces du Roy,
et quand il se présenteroit seulement
au Roy, il trouveroit moyen de se vanger
des autres.

Je croyois même que ces M^{rs} n'avoient
pas manqué de faire rapport de cela au
Roy; qu'ils avoient dit aussi, qu'ils se régle-
roient sur la conduite du Roy envers Mr
Le C. Denhoff; Je croyois que c'étoit cela, qui
arrêtoit le Roy; mais avec le temps, cela
se feroit pourtant. Mme La Castellane
m'avoit répondu, que c'étoit elle, son marry,
et sa fille, qui en souffroient; à quoy j'avo-
is repliqué, que Mr le Gr. General devoit
en écrire au Roy, et que pour lors peut être
le Roy s'y résoudroit.

Après avoir exposé tout cela à Mr Cas-
pari, il me replica la même chose que V. E.
m'avoit dite, que Le C. Denhoff seroit encore
plus fâché, si Mme la Castellane obtenoit
cette souscription: je luy ay répondu, que
je croyois qu'il ne s'embarassoit guères,
par qui il obtiendrait, si seulement il l'
obtenoit.

Le Roy a fixé son départ pour la seconde
fête; je donneray encore un souper et un
bal, chez moy, dont Mme la Srde Générale
sera, pour savior ce que Le Roy résoudra sur
cette matière.

Je joins icy à V. E. La Lettre que S. A. Le Gr.
General m'a écrite; et la réponse que j'y
ay faite. Je luy envoie aussi la Lettre
que j'ay écrite au Roy, touchant la rési-
gnation que j'ay faite du Régiment des
Gardes; comme aussi celle du Roy au Grand
General là-dessus.

C'a été hier que je me suis défait de ce
Régiment, et je l'ay remis à S. E. Le Grand
Trésorier de Lituanie.

C'est là tout ce qu'il se passe icy, depuis
le départ de V. E.

Je fais cy-joint part à V. E. de l'avis qui m'a
été envoyé de Constantinople par Mr
Lomara; et je prie V. E. de vouloir me com-
muniquer ses sentimens là-dessus, pour
m'y conformer.

J'ay l'honneur d'être très parfaitement.

P. S. J'ay l'honneur d'informer V. E. que
j'ay montré la Lettre du Roy au Gr. Ge-
neral, à S. A. le Primat, qui est retourné icy

55

icy pour prendre congé du Roy; et que je
l'ay fait voir aussi au Marechal de La Di-
ete; L'un et l'autre ont goûté et approuvé
cette Lettre, et j'en envoie cy-joint copie
à V. E. Datut in Literis.

Extrait de la Lettre de Mr Le-
marc du 28. Oct. 1724.

Comme Mr Bonnac s'est trouvé jusqu'icy en droit de protéger les Polonois passans, et leur donner ses Passeports et la protection sur les instances de son bon ami le Gr. General de Pologne; presentement qu'il se trouve sur son depart, je supplie tres humble V. E. de vouloir bien me marquer à quel ministre je devray m'adresser pour leur obtenir ces sortes de Suretés: si c'est au Resident de l'Empereur, il m'a témoigné qu'il le feroit avec plaisir, pourvu que la Cour de Vienne le luy ordonnât, et Mr Dandresel le fera même avec plaisir aux recommandations de V. E. f.

Copie de la Lettre du Grand
General de la Couronne, au Cte
de Fleming du 22. Jbre 1724.

La Lettre que Votre Excellence m'a fait l'honneur de m'écrire du 16. Novembre, m'a causé d'autant plus de joye et de contentement, que j'y ay remarqué la continuation de son souvenir à mon égard.

Je suis infiniment redevable à V. E. des peines, qu'Elle s'est données pendant le tems, qu'Elle a eu le Commandement des troupes Polonoises sur le pied étranger. Je la prie d'être persuadée de l'estime que j'ay et conserveray toujours pour un Général et un Ministre de son mérite, et aussi affectionné pour le Service du Roy et celui de la République.

Vous avez, Monseigneur, reconnu, combien il est difficile de servir à Deux Maîtres, l'Ecriture Sainte en fait mention; pour avoir exécuté la volonté de la Majesté, j'ay déplu à la République, et j'ay beaucoup souffert aussibien, que V. E. ce.

Je recommence par la Grace de Dieu à me rétablir tout doucement, ce qui me fait espérer, que je pourray avoir l'honneur et la Satisfaction d'entretenir Votre Excellence, pour Luy expliquer de bouche la sincérité de mes Sentimens à son égard, et l'assurer personnellement de l'estime de la Consideration et attachement singulière que j'ay pour Elle; Cependant je suis avec toute la realité, et la vénération possible.

Copie de la Réponse Du Comte de Fleming, au Grand Général de la Couronne du 10. Jbre. 1724.

C'est avec la plus grande Satisfaction du monde, que j'ay aimé par la Lettre dont V. A. m'a honorée du 22. d. p., que je me sois

attiré

attiré l'honneur de son estime, et de son ap-⁶⁶
probation, par la conduite que j'ay tenue pen-
dant le tems, que j'ay eu le commandement
des Troupes Polonoises sur le pied étranger.
Et c'est avec toute la reconnoissance ima-
ginable, que je recois les marques de con-
tente ment et de satisfaction, que V. A. a eu
la bonté de me donner à cet égard.

Je proteste aussi, que je n'ay accepté ce com-
mandement, que dans la vue, de donner
par là à V. A. des preuves réelles de l'atta-
chement inviolable et du parfait dévoue-
ment, que j'ay toujours eu, et que je conser-
veray toute ma vie pour la Personne.

Mais V. A. me permettra de luy dire,
que la comparaison qu'elle fait de ce com-
mandement, avec le service de celui, qui se-
lon l'écriture sainte vouloit servir deux
maîtres, qui estoient Dieu et Balaal, m'a pro-
pé. Il est certain, que les intérêts de ceux-
cy ne pourront jamais être conciliés, au-
lieu que la félicité reciproque du Roy et
de la République consiste dans une par-
faite union.

Oh bien, Mgr, pendant la Confédération,
n'ay je pas servi le Roy et la République, en
apaisant les troubles? Et ne vous ay je pas
servi aussi Mgr, en contribuant à rame-
ner toute l'Armée à vos ordres, dont elle
s'estoit soustraite?

Je ne comprend pas non plus, pourquoy

La République devroit nous avoir fait souffrir V. R. et moy, au sujet de ce commandement; Car V. R. n'a rien à se reprocher de me l'avoir conféré, ni moy de l'avoir accepté, et le bien qui en est revenu à la République, peut nous servir de consolation, contre le chagrin, que quelques-uns des Nonces, nous ont voulu causer, croyant qu'ils s'en soient causé à eux-mêmes aussi bien qu'à la République.

J'ay même lieu de me flatter, que quand la République qui depuis plusieurs années, n'a pas été assemblée, et par conséquent n'a pas existée, existera dans les trois ordres assembles dans une Diète, elle nous témoignera l'obligation qu'elle nous a de l'affaire du Commandement.

Toujours V. R. peut être assurée, qu'en toute occasion j'auray l'honneur d'être avec un attachement inviolable. J.

Du Roy, au Castellan de Craovie.

Mr Le Castellan de Craovie, le Grand Secuyer de Lithuanie C. de Fleming m'ayant prié de luy donner son congé de la charge de Commandant de mes Gardes à pied, je le luy ay accordé, et j'ay conféré cette charge au C. Poniatowski G. Tresorier de Lithuanie et l'ay déclaré en même tems Lieutenant General de quoi j'ay voulu vous avertir pour que vous le fassiez connoître à toute l'armée à fin que le dit C. Po-

niatowski

niatowski y soit respecté dans l'une 676
et l'autre charge, et en cela vous exe-
cuterez. ma Volunte. Le finis en
maux Dieux.

Au Roy.

En avançant en age les foiblesses du
Corps augmentent, et l'on n'est plus en
état de vaquer à plusieurs charges;
V. Mte m'a permis de me de mettre du
Commandement de l'Armée sur le pied
Etranger en Pologne, qu'elle me per-
mette aussi de remettre entre ses mains
la charge de Colonel du Regiment des
Gardes a pied, ce que je regarderay com-
me une marque des bontes et graces
de V. Mte pour moi, et je ne man-
queray pas de servir V. Mte ailleurs
le reste de mes jours avec d'autant
plus d'application et avec une fide-
lité inviolable.

Je me recommande tres humble-
ment a la Continuation des bonnes
graces de V. Mte et je ne cesseray
jamais d'être avec beaucoup de vene-
ration, de zèle et de passion, dans un
tres profond respect.

A. S. Illmo et Excellmo Supremo
Eni Cancellario ad Illmos
D. Comitem Flemming in

Die 29 Jbnis 1724to Anno.

J'ay receu en meme temps les Deux Lettres, que Votre Excellence m'a fait La grace de m'ecrire du 21 et du 23. De ce mois. C'est avec toute l'obligation imaginable, que j'ennois dans la premiere Lettre, la bonté de V. E. dans les souhaits, qu'elle a bien voulu faire pour moy, all'occasion de saintes Fêtes, et de la nouvelle année, ou nous allons entrer. Je luy en rends les graces, les plus vives, et je la supplie d'estre persuadée, que je souhaite a V. E. toutes sortes de bonheurs, et contentements avec l'empressement le plus sincere, pour des années sans nombre.

J'ay une pareille obligation a V. E. pour la communication dans la seconde Lettre ausibien de son mariage, que Dieu comble de toutes ses benedictions, que de ses reponses tres justes et dignes donnees a Mgr^r Le Primat, et a Mgr^r et a Madame Les Castellans de Cracovie. J'aurois pour tant souhaité, et je le souhaite encor et j'en prie V. E. qu'elle veuille insister sur cela, que l'on produise ce pouvoir general donné au Primat defunt a conferer meme des charges de Palatins, et Castellans, car cela n'a jamais pu estre, et on ne pourra pas le montrer, et cet

cela

1022

éclaircissement de la vérité est très ne-
cessaire par beaucoup de raisons. Pour ce
qui regarde l'avis de Constantinople par
Mr Domala il faudroit savoir l'inten-
tion et la demande de Mr Bonnai, s'il
veut passer par la Pologne car dans ce
cas Sa Majesté a la pitié pourroit se-
lon mon avis luy accorder le Pasport
nécessaire. Au reste en remerciant V. E.
pour l'information qu'elle a montré la
lettre du Roy au Grand General à S. A.
le Primat et à M^r le Mareschal de la
Diète et qu'ils l'ont approuvée. Je suis
avec tout le respect.

Copia Listu Jm^{pa} Pana Siemi-
uskiego Kapellana Krak.
H. W. K., Do Jm^o Protectorskiego Mui.

Pewnie uix currentia poxty tera-
zniejszy Stanie in Conspectu Domini
W. kr. Mui P. M. M^{to} w Panstwach Jego
Dziędzielnych, y będzie miata honor na
List do mnie pisany z Wanzauy de Die
16 elapsi peten submissyji prezentowai
Respons z axety a Capite Libri jachobym
nie miał podziękowai Wkr. Mui za oddany
przez Jm^{pa} koniuszego W. K. List kom-
mendy, tu gdy przypominam sobie gra-
tissimamente konferowaną z Tabli y
Dobroci Wkr. Mui P. M. M^{to} Butawę do honoru

pamiętam że za ten Grzegorz Hetmański wraz
 z komendą nad całym Wojskiem winne
 Majestadowi Jego oddawaniem Dzieli, teraz
 kiedy arguor de peccato sine crimine vivens
 w usługach Wkrstui, niemogę rozumieć
 z kąd na mnie ta Censura Dura Cervicis po-
 sta, bo obrutus Beneficij Wkrstui nau-
 czylem się, zawsze unikać Majestadowi, na-
 wet Natura sama niedata mi tej au-
 nistoci, abym do schilenia głowy i fa-
 stuum meum przed Panem tak Dobrym
 niemiął promptum faulemque animum,
 chyba bym to podał się, z niewiadomości ja-
 kiey wstę opinii Delatorów, którzy chie-
 li mieć ceremonialną komendę, a nie-
 wiedzą, że żołnierz bez Ceremonij powinien
 jusa exequi, nachilona była wprawdzie Wła-
 dza Hetmańska uporekując komendę
 pretensją, ale exvinctulowai się, cale nie-
 mogła dla gwałtownych usurpacji, po-
 nieważ żaden Hetman przez daniel or-
 dynansu pro edigentia temporis komu-
 innemu na komendę do excoing, nie wy-
 zuia się Sam, i prawa tak wielę konsty-
 tucyami Suyozajami uprzywilejowan-
 go y zmocnionego ani zeatoiii preroga-
 tyw swoich, aby iey kiedy chęć, odebra-
 niemogł, iednak gdy examinuję actus
 moie y Protokuty, zneyduję kopię Listu
 mego z Dzihowa do Wkrstui P.N. Mł. pisa-
 nego

nego in materya podzięlowania za byco-
 wskie o kolo Dobra Pospolitego Staranie
 przez ulatwienie kommendy, zwaiz z listy
 moie zatrzymane byty od tych Ich maw,
 ktorzy oderant Lucem, magis amando te-
 nebras, chegcych zawsze profitowai in tur-
 bido, ci takze y ordynanse moie Do Woy-
 ska wydane opacznie tomarzyli przed W-
 krmia, gdyz ia nie nad to nieprzywtasz-
 czam Jurisdikcyi moiey, tyllho co Prawo ka-
 ze, ktorym sie Predeceptores mei rzadzili,
 bez naymnieyszey przeszkody, iakom ja
 zastat, y uix za panowania Szexy, lewego
 Wkrmiu praktylowatem, probule to
 dawnyymi aktami Woyshowemi, ix Gwar-
 dy za ordynansami Hetmanskimu Mu-
 zyta najasnieyszym krolom, ani ja iey
 oddatem tym ordynansem odustuzi W-
 krmia, tyllho dla porzadku Dobrego w Woy-
 sku, zaleutem stukanie ordynansow moieh
 y Raportow oddawanie wedlug Praw da-
 unych y zuzezajow, nietyllho bouiem ta Gwar-
 dy, lecz cate Woysho urgente necepitate
 będzie z nami Hetmanami ad tuitionem
 osoby y majestatu Wkrmiu: nam oblige-
 ay, Im. Wawdzie Podaskiemu kolledge
 memu, ze rzetelnie opowiedziat Wkrmiu,
 iakho nietyllho w Intencyi, ale y pomysleniu
 moim niepostato, abym mial przez wy-
 danie pomienionych ordynansow naruszac
 leges majestaticas, owszem przy Dostojenstwie

Wkr. Mui, y obronie Praw Jego głow y życie
moie, Tozyi gotowem, zadurniewam się nie
tylko super sortem iniquam dla czego W.
kr. Mui P. N. Mtuży wyprobowanego prze-
mi konjunkturami, tanquam ad Lidium
Lapidem nieporuszoney Wierności Swoje
Swego, teraz jahiemi suppozycjami mor-
tyfilowai rażysz, nie inszego nie jest tyłko
udanie z tych ludzi, maigley osobli osobli-
uy Swoy gust, a podobno y profit z niewin-
ney diffidencji do moie Wkr. M. Gdy by mi
debilis Status zdrowiam ego pozwolit bym
excurrere in adorationem Wkr. Mui P. N. Mtu-
remonstruat bym pewnie innocentiam
meam, y dowiedziat się o przyrzecie nie-
odmianie Łaski y Respektu Wkr. Mui cze-
go przez List expliciowai doskonale nie-
mogę, przeciż trzymam o dobroci Wkr. Mui
ze od tego czasu sinistris interpretatio-
nibus uiały niedasz, Lecz bezpiecznie po-
legai rażysz na obligowany awiecznie.

Dziękuję, jakonajuniżniej Wkr. Mui iz
przyznawai rażysz, iako Gwardya według
dawnego od postanowienia Swego Euyozaw
zausze pod ordynansami Hetmanskiemi
zostawata, y teraz ma zezwolenie Wkr. Mui
wyrazne obserwowai onę, tak względem
odbierania ordynansow, czynienia Ra-
portow, odsytania tabell, formowania
krzych z rektow, tyłko do wyrazoney Saluz
Iuris dictionis particularis w Gwardyi,
z jak najgłębszym respektem supplicuję

Wkr. Mui

Wkr. Mui nie obligowac mi, bo tego jako w
 innych Regimentach niemasz tak y w
 Gwardyi Rdx nie porismo przeciwko pra-
 wa, alias daretur fur wielkim inkomu-
 niencyom y nie sprawiedliwosciom w Re-
 gimentach gdy oficerowie mogz krzywdzi
 Zolnierzy, Zolnierze nie mieliby do niko-
 go refugium in tali casu, wize conformu-
 iac se ad jus, praxim et usum, przyzna
 kazdy ze uszytlie Regimentowe Interespa
 sine exceptionibus quibusvis nalezq do
 Hetmana

Zachodzi mi, w tym ze Lisie Wkr. Mui o
 oddawanie sobie całego wojska Raportow,
 naprzod trzeba wiedziec, ze w milicyi Pol-
 skiej nigdy talowc nie praktyhowaty sie
 Raporty, osobliwie przy terazniejszy pol-
 ey Polizac Lokacyi Choragwi, bytaby przy
 trudniejszy, za tego exekucya, y ledwie nie
 całego Rolu potrzebaby na jedno Rapor-
 towanie czasu, gdy by wojsko bylo w ku-
 pie, snadno effectuarem, chci sie to przed
 tym nie praktyhowato dla Satisfakcyi
 Wkr. Mui podigt bym sie uziynic iednak-
 ze ab Anno 1684 actualiter Stuzac
 Rzpp. tey, napatrzytem sie y nastucha-
 tem, ze tylko podczas Seymu czynia
 Hetmani relacya krolowi y Rzpp. tey pod-
 czas wojny odprawionych kampanij Ba-
 taliey, y o okoliznosciach, co y ja sam czy-

nilem na Grodzimskim Sejmie, et in Senatus
 Consilio oniedosztych y zerwanych Sejmach
 teraz zaś w bohoru z łaski Najwyższego Pa-
 na, y Wkr. Mui Starania, niemaz łalich
 okkurrencji. Statum Fortes Artylerji y jej
 potrzeby Debilitatem et ignorantiam, quis
 sit usus armorum, Wojska periculum im-
 minens z przychyty niegotowości Żołnie-
 rza w talowej Łokacji, krzywda Partyi
 na Ukrainie w Podolu y Pokuciu usta-
 wicznie prawniżcych, a tych co w wielkiej
 Poliszce, krakowskim Sandomiskim,
 Mazowieckim Noia proznowanie Uciellie
 y zalezenie Pola pouzrytkim co tyłko widzę
 bydz godnego wiadomości Donosze Wkr. Mui,
 łec znam się bydz doskonale justyfikowany,
 kiedy czynię to uszybio, co obligacya moia
 kaze

Piszes' Wkr. Mui, aby Regiment konny
 był gotowy do usług Jego, gdy exposit necepi-
 tas, y Pułk Lekki do restauracji po Drogaach
 podexas przejazdu Wkr. Mui do Sazonij, y z
 tamtęd szersliwego powrotu do Nas, tudziez
 dla Poczty trzymania, więc y w tym zaraz
 czequię woli Wkr. Mui przez wydane co no-
 mine Ordynanse, łak do Regimentu, jalo
 łez y do Pułku Lekkiego, łale kiedy łalio-
 we łom menderowanie pomignionych lu-
 dzi przypadnie potrzeba, upraszam Wkr. Mui
 o wżesne wiadomiznie, zebym mógł mo-
 mentalną usługę exegri rozkazy Jego, po-
 setam łez tu, posyłam łez tu requisitus

proxi

679

przez List Ich Miu P. Commissarzo Tho-
ran, aby Pan Major Darkle & kommandy
swoje Dobrze Zaleciony zostat tam ieszcie
ialu czas na prexydium dla utrzymania
Miasta pomignionego in continentia poza-
konzoney Dekrety exekucyi.

Jak naypomyslneyzich zalym y Zdro-
wui y Zamyslom uszytkim W. k. Mui zycze
subsecro, oraz de pobilis votis konze. S.

Kopia Listu Jm Pana Wo-
jewody Podlaskiego Hetma-
na Pot. Korony, Do Jm Pana
Kasztellana Kralowolskiego Het-
mana W. Koronnego z Chetma
d. 14 Abis 1724 do.

Dnia dopiero onegdajszego po nie-
wczasach Wanzawskich, Kanguzy w
Chetmie, iuz wolniejszy Domowego
odpozyndu rezydencyi zastatem List
awm m. Pana z Poizty Lubelskiej Sklo
prolixiori z Brzezan pisany, z kto-
rego naywyzsze pra primis zabieram
Polatum, ze umm m. Pan integer viris
vigez, Patria wigksze codiennie pri-
stino incolumitatis, a day Boze w la-
ta nieprzezyte suffectura zabierai-
sity. A ia zycze dla zupełniejszy Zdro-
wia czerstwości, azaby nec corpus pre-
mat ulla gravedo, ani tex z adna anxi-

etas animum mentemq; fatiget. Limi-
 ta Seymu terazniejszego Prawem y da-
 wniejszym y Suwerenym zakonem, ze
 podpada pod censurę y Glose vasti et pro-
 fundi Iudicii auctoris, by najmnieysze
 niedziwuię, bo y umnie samego na po-
 czętku, y dalszym obrad Seymowych
 przeciagu, nie była nigdy w myśli y sercu.
 Ale kiedy na iednym ze halus nie bez in-
 widyi podobno, y narzekania, szosty miał
 się już padać y rozbić Seym, dalo się wie-
 lom y na tę niepozwolną dawniej, codice
 lato, pozwoleć Limite. A ad Ludzkie nie-
 jest ieden cursus qui solis, ktore prostym
 prawem y niesmyłonym Posciencem bieży
 ab ortu in occasum, ale raczej wielkich
 Creek ductum exstokraci nasładować mu-
 simey, ktore non rectam sed prorsus et
 expeditam cernit sibi viam. Potrze-
 ba nieodbita Publica utilitatis karata
 quoung; modo et ordine ratione y ten
 Seym. naprzód dla utrzymania, chwale-
 bnego ad perennitatem temporum De-
 krety w Sprawie Thorunskiej zaszłego.
 Apotym dla wysłuchania propozycji
 zastanych Postoi od skolligowanych
 Monarchow, azeby delegowani jakme
 tak ex Senatorio, jako tez Equestri or-
 dine, wyrozumiawszy mentem et deside-
 ria

ria Pryncypalow. Ich. y upewnienzy Nomine
 Rzeczy o wzajemnym, y nienaruszonym
 bono vicini et amicitie zachowaniu in-
 formowali. Dostatecznie na przyszłym da-
 leymie zgromadzone Rzeczy Stany gła-
 concedi et offerri mozz, et quod negari. Ado-
 tego sam odgłos do Exteros potrzebny, a-
 żeby wiedzieli, że ta Rzecz, nie jest sine
 successu et Termino, y że positis discor-
 dip. et Simultatibus przychodzi ad uni-
 onem animorum, który. tanquam ve-
 stem inconsutilem Cudziemskich In-
 terepow oży, radyby zausze in in par-
 tes seipsam udkiały. Pozwolona na czas
 limitata. Si postulante necessitate Pu-
 blicā. które uszytłie przewyższa Prawa
 Parlamentowi angielskiemu equiparan-
 niemoże, bo tamten ex arbitrio same-
 go Króla dla uyrobienia Interepow
 Majestatis bywa zalimitowany, ten-
 zas za powszechną Senatu y porpolitey
 Izby zgodą practicatis exemplis iest
 odłożony, czasu tyłko determinacy-
 u Rządku Króla. Ordynans
 dany odemnie Jm. pa Podkomorzemu
 Koronnemu, iix przed tym od Ammbrana
 ad hunc actum executionis naxnaxo-
 nemu, nie wyszedł motu Iudicii, ad opie-
 ros jubendi potestate, ale rączy swa-
 jendi authoritate, który dla nadaxaney

z Dekretu Sądow Apeperskich neci moram
 patientis exekucyi, musiałem pod nie-
 bytności ummłana, y nierychłą w tak
 nagłym razie komunikacyę podpisać
 more recepto zniósłszy się wprzód z Imba-
 nem Władę Po Tołłm młłanem, y in-
 nemi jak młłmi Panj Generałami na ten
 czas przytomnymi. Pod tenże czas datem
 ordynans Imb^{pa} Graffowi Flemingowi
 komendę w Elblągu mający, ażeby
 na porok jakeykolwiek w Fortcach Po-
 granicznych Potowosii. Sprowadził dwie
 Chorgwie z Przedmiesi Elbląskich ad va-
 cuam presidio Urbem. ale ze podobno ta-
 meczni accola uskarżai się będą przed Um-
 młłanem et hac agre stativa ferent, kło-
 re ja tyłko do czasu y uspoloignia zachę-
 dzących w Thoruniu kłotni pozwolitem.
 Alie nietylko to sam refero, do pieruszej
 ummłłana disposycyi, ale też będzie sam
 fepus longioribus annis tollerantiori
 paci y uszelkiej expedyui ummłłana
 animo cuncta curarum składam, y
 oddaję.

Respons od Imbłana Kralo-
 uskiego na ten List z Brzezan
 d. 26 Xbris 1727r

Odbieram tedy Pocty List ummłłana
 z Chetona d. 24 Currentis pisany, który
 z uszelkim pozczytawszy, respektu-
 informuję się ze more z Brzezan pisania

Derz.

Do rzędy Rzek W M M Pana. Niech, się teraz
 capliuwać z moich przeszłemi Poextami
 Do umm Pana adrebowanych listow, ale
 gdy będę miał campum stuxenia umm
 m Panu ad Coram, pokaze probabilitatem
 moich reftecyi, ktorych rozumizm, że y
 sam umm Pan non reprobabis. Spra-
 uz Thorunskę etiam non stantibus Co-
 mitijs mogł by sędzić gmb. Kanclerz
 y exekucya pewnie by była dodana. Co
 się tyczy wystuchania propozycji ze
 stanych Postow od skolligowanych Mo-
 narchow, ia nato mam Tobie presto o-
 wż sentencyję. Facilius est non admit-
 tere, quam admissa moderari. ff.

Memoriale a Nobilitate Cur-
 Landid. contra Rescripta
 S^{ae} M^{ajestatis}.

Quod pro Duce Sinistre imploratum
 Rescriptum concernit, ut nimirum ipse,
 tanquam Principi nondum investito, et ex-
 tra Ducatum Commoranti Licentia Telo-
 niorum et alios redditus ex Territorio ex-
 trahere Liceret, illud t^{mo} pugnat cum Le-
 gibus Nostris fundamentalibus, dum in for-
 mula Regiminis § 4to. in Decisis et Dispo-
 sitionibus Commisorialibus Regijs de A^o
 1642. § 4. nec non in Responso Regis Duci
 Vladislai etc. expressis verbis Sanctum, quod

Principe absente, et ante propositum homa-
gium. 4. Consilij Supremi omnibus ad-
ministratationis et gubernationis munus
soli prae se reditus disponere, et in Calcu-
lum vocare, et hoc pacto plenum Regimen
gerere debeant. Ad Idem Rescriptum con-
tradiit quocumq; noisime Regis Commissi-
oni de Anno 1717. ad quam observandam
Consilij Supremi Regentes, omnesq; offi-
ciales juramento se adstrinxerunt, in
qua inharendo Legibus Antiquis sub animas-
versione Instigatoria prohibitum, et inter-
dictum Duci, quamdiu extra Ducatum, et
investituram non accepit, ullam admi-
nistratorem tribui, vel reditus aliquos
emitti, sed eosdem ex solvendis debitis, et
remunerandis officialibus impendi, et à Con-
siliariis Supremis in Calculum redigi,
ad quod omnes in solidum tenentur.

Maximo quoq; praesudicio Domini Directi
Sæ Ræ Mttis cedit, quod Feudum evocatione
pecuniarum magis, magisque oneretur, ad-
ministratio Justitiae Detractione Sala-
riorum sistatur, et deniq; illud, quod per
Pacta, Privilegia formulam Regiminis,
Receps Commissionales, et Leges Sancitas
Statutum et Decretum per Rescripta sim-
plicia collantur et annullentur. Ma-
xime cum Dux Durante tutorio et Regimi-
ne summam adeo importantem extraxerit,

quātamen

685
qua tamen Ducatus ore alieno multum
gravatus ut Sufficiens et Statui suo
Ducali convenienter multos adhuc An-
nos de usuris vivere possit.

Quod Rescriptum pro obf^o Burgraffio
Koscuiszko Spectat praten-
sio sua a
Commissione Regia uti asserit calcu-
lata quidem nunquam vero per Dece-
tum firmata et Liquidata est, Praten-
sionem quoque hanc nec per obligatio-
nem a Duc, nec per Contractum, vel
aliud authenticum instrumentum
probat, qui igitur fieri potest, ut
ipsi ad nudas assertiones, contra Jura
et praxim tale debitum, in prajudi-
cium tam Domini Directi, quam fidei-
datarij adjudicetur, Bonae forsam jam
opignoratione sunt attribuantur, et de-
niq^{ue} in Convulsionem Regiminis Du-
calis cetera Commissio ad irromitten-
dum per Rescriptum Statuatur?

Quod a Domino de Sacken Super
Capitaneatu Turben imploratam
confirmationem attinet eadem ejus-
dem momenti, cum duobus Superi-
oribus, cum enim ex Lege Regentibus
Consiliarijs Supremis, per formulam
Regiminis demandatum sit, ut Prin-
cipe absente, et nondum investito Di-
gnitarios instituant, et vacantia intra

Rex Septimanarum Spatium benemo-
 ritis et possessionis Nobilibus deserant,
 Statim quoque post obitum Capitanei Dur-
 bensis, ejusdem officium, in aliquem be-
 ne meritum, et in Ducatu bene posse-
 onatum Nobilem contulerunt, ipsum
 iuxta Leges in juramentum et offici-
 um adumpserunt, Ipsique munus suum
 tradiderunt, cuiusque ultra duos annos
 laudabiliter praefuit. Deinceps Dux
 Dantisci Sachio huius, qui in Curlandia,
 nequidem Possessionatus Capitaneatum
 Contra Jura tanquam Princeps, non-
 dum infeudatus, qui ante prestitum
 homagium, nullam gubernatione gau-
 det, Concessit, ea tantum intentione,
 ut Leges Nostrae fundamentales in-
 fringantur, Regimen Consiliariorum
 Supremorum invalidetur, in officio
 Legaliter institutum, et in exercitiis et
 possessione existentem Dignitatum
 innocenter degradari, et denique Nobiles
 contra se invicem incitare, et commo-
 vere possit.

Quomodo itaque ex his omnibus
 sufficienter pateat, quod Dux per hoc ni-
 hil aliud intendat, quam Ducatum in
 praedictum Sa. Re. M. et Reip. be-
 magis, magisque debitis onerare Nobi-
 litatem, praerogativis suis immunita-
 tibus et Legibus privare, jura et justitiam

tiam in exilium mittere, et deniq; tanquam
 Senio Confectus, mortiq; vicinus Dominus
 Ducatum Devastatum, Domino Directo et
 Supremo relinquere Nobilitas, quoq; et
 Ducale Regimen, si quando praeter o-
 pinionem sub et obreptitie obtenta Re-
 scripta extradi deberent, non in eo acqui-
 esceret. Ad ad S. R. Mtem humillime
 refugient suppliciter orantes, ut Re-
 scripta haec, tanquam Juribus Privi-
 legijs et Pactis suis e Diametro con-
 traria tollantur et Casentur.

Littera Sacra Regis Mttis
 Poloniae, ad Imperatorem.

Enixae insignium Regni Senatorum,
 Statusq; Ministrorum instantiales, ob
 praestara olim Serenissimi Regis Joannis
 Tertij Praedecessoris Nostri erga Ineli-
 tam Rempublicam merita. Idem pro
 parte Serenissimi eius Filij Regij Princi-
 pis Jacobi, a Nobis eliciunt animi te-
 neritudinem, ut expositis Desiderijs su-
 is apud Sacram Caesarream Mtem
 Vram justo inducti Respectu, instan-
 tialibus Nostis Litteris eidem Supra-
 geremus. Proinde non dubitando, quod
 clara rei quam Desideret, possunt pa-
 tere augustissima Mtti Vra Documenta,
 quae nos anxie parcendo illationi

minime revolvare studemus. Jungimus tan-
tum manum nostram propensè incum-
bentes, ut sua Caesaris Mittas de inna-
ta Clementia ac benevolentia proclivi
Ejus intentioni favere, ipsumque pristino
favere ac complendi animo, pro gratia
sua et respectu non dedignetur. ut populi
et valeat de iustitia et jure, quod sibi
competit provisionibus per sequestra-
tionem in Ducatu Olaviensi ademptis,
seu Bonis a sequestro solutis, in futu-
rum plene ac secure perfrui, aut
etiam ad Levandam ex eodem Ducatu
Summam Capitalem, in aliisq. Bona
quam securiora, cum pleno jure suo
transferendam benigniter possit. In-
terim Augustissimae Mtti Ora valetu-
dinem quam Longissimam, Imperijq. fau-
stissimum augmentum exoptatissime
apprecamur. Dabz.

Propozycja od Thronu na Sey-
mie 1724te ucyzionna przez
Jmci Pana kanclerza Wz.

Propozycyę obradom Publicznym na Seymie
terazniejszym formować raczy Jmci M. P. M.
Młwy. od oswiadczenia się przed Stanami Zgro-
madzonymi że pro Suprema cura et tu-
tela Królestwa na tym Thronie od Boga
y Wotnych głosow osadzony oto naybardziej

y nayusobiej

y najusilniej Starai się pragnie, aby Singu-
 licet Univerſi w Panstwach Rzpltej bene be-
 atej vivere mogli: Nie swego Dobra y po-
 zutku szuka, ale Szeregulnie Dobra Pos-
 politego przestrzegaję, non suis, ale Pu-
 blicis intendit moveri sponte z Umimi
 commodis, lub incommotis, niewątpięc by-
 najmniej, że Umie pari et uniformi Zelo
 mieć zawsze w Gosach y Zdanach swoich
 bydlacie pro Cynosura, et Stella Polari
 salutem et Gloriam Rkrstui y Rzpltej. Do
 ktorey iako ad Legem Univerſalem regu-
 lowai się podobnie, naprzód Niepodusz-
 na trwałosi y bezpieczeństwo wotnoſi
 prawdziwej Prawem opisaney, żeby per
 abusum Ley Libertas Libertate. Strasz
 Bolej nie szwankowała, żeby tranquilli-
 tas Domowa w nieznurzonym Porządku y
 ariogrze Zostawata, żeby Poloy zewne-
 trzney z Symsiadami ziewnymi manute-
 neatur, z Drugiem restabiliatur ob-
 tentis obtinendis, et recuperatis, recupe-
 randis y żeby zgodnie y Zupetnie na tym
 Seymie provideri mogło, aby Rzplta w cato-
 ri swojej trwai, ariog, gloria flore kwitnę-
 mogła, y w bogactwa y w dostatku zawsze
 affluat et non egeat. Do ktorego to porzą-
 danego końca, aby to powszechnie sa-
 lute Publice opus, tym Szturicy y do-
 shonaley uyztaurione bydl mogło, Jkro-
 lewska m. p. m. m. deliberandum et re-

resolvendorum Negotiorum potrzebne Punkta per Synopsim Zebrane, ex re et utilitate publica przypominai, y zalucai raczy.

Primario H^okr^o M^o P. M. M. Zyexy, aby Stany Rzpl^{te}y informowane od H^okr^o M^o w Przedseymowey Instrubeyi, o Punkcie Traktatu w Neystadzie miedzy H^o Car^oskim. Wst^owem, y koron^o Szwedzk^o zawartego, do Interesow Rzpl^{te}y regulacyym sie, convenientes Dobru Pospolitemu, et rationibus Status Sui, wzige mogly na tym Seymie mensuras, tak wzgledem Dania rezolucyi H^o Car^oskiemu Wst^owu, iako tez respectem restabilienda Pa^ois z koron^o Szwedzk^o, tudzież ratione assumpti Imperatoris Russia Tituli pr^orex Cara M^o, a oraz wzgledem wynalezienia Srodkow, y Stopniow do poparcia nadziei H^okr^o M^o, y Rzpl^{te}y in expreso poprzyjzzonego Sojuszu n^odu, y na tak wielu Deklaracyach y obietnicach H^o Car^oskiego Wst^owa ufundowanej, ze Inflanty unicum. zacytley Wogny, a z t^og niexliczonych Szkod premium, b^ody H^okr^o M^o y Rzpl^{te}y oddane, a oraz y K^ostwo kurlandzkie y Semigalskie uwolnionem.

Do deliberacyi y rezolucyi Stanow Rzpl^{te}y nalezy proponowane Imieniem Cesarza M^o Chrzescianskiego pr^orex Posta Wielkiego Desideria, przyiazna ku H^okr^o M^o

y Rzpl^{te}y

1694
y Rzpltey chęć ad commune commodum et
mutuam utilitatem Symmiedzwich Państw
remonstruicze, a oraz promowuicze Con-
firmationem, et renovationem antiquorum
federalium, ktore utrinq; pochodzily, y
ktore Roku 1677. od I. p. Cesarza Gmci Le-
opolda, y od I. p. Krola Gmci Jana Trze-
ciego potwierdzone byly, y wisleyszym po-
rozumieniem się de modis et medijs, przez
ktoreby tak presentibus et futuris even-
tibus prospici; ialso bez detrimenta ab ad-
versis Partibus intentata, vel intentanda
everti mogły.

Podobne Federata
Communis Defensionis y z Drugimi Po-
tencyami do utrzymania Poloju y bezpie-
czeństwa Publicznego, takze Tractatus
Commerciorum ad utilitatem et Commo-
dum Rzpltey, byly potrzebne, y wielce po-
mocne.

Przy pominali y zalazai raczy H. Kr. M.
P. M. m. t. w. obmyśle nie Satisfakcyi Wz-
sku koronnemu Dawniejszych komputow
intuitu pretenzyi Starych Zastaw, iednych
uchwalonych y wybranych, a nie wyplaco-
nych, Drugich chociaz przez repartyce
asygnowanych, iednak oschtych, innych
inere bez uchwaty y repartycyi zalazlych,
mianowicie Subiektorow I. p. Krola Gmci
Jana Trzeciego Ww. Hetmanow Jabto-
nowskiego, Potockiego, Lubomirskiego, Ks-
kiego, Generata Branta, y innych, ktorzy
z dawnych Summ in fidem Publicam na
Dobra y Substancye Swoie zaciagnionych

od Ręplty odebrać nie mogą, od Creditorow
Swich; iustaiicznie premuntur.

Wynagrodzenie Certorum fundorum et
Subsidiorum na reparacyę Artylleryi
penitus pod czas Wojny zruinowanej,
na Poselstwa lub ablegacyę y Rezydencyę
u Postronnych Dworow; na utrzymanie
Fortei Pogranicznych mianowicie Kamienca
Podolskiego, y Drugich Ukrainskich; na Eli-
beracyę Territorij Elbingensis; Na restaura-
cyę Promontorij Montaviensis, y Cypla Sa-
nowego, ad assecurandam commodam navi-
gationem, alias w raz bardziey deficientem
z Calcy Polski do Danzka.

Uspokojenie kontrowersyi cum Curia Ro-
mana, ratione Juris Patronatus; Takze z Dwor-
em Berlińskim ratione Tituli pretensi
receptionis homagij Eventualis, y innych In-
terweniencyi.

Naznaczenie Commissyi Pogranicznych
cum facultate decidendi intercedentes Cau-
sas et controversias inter Confinantes.

Assecurowanie, y Ordynacyę kurlandzki
pro presenti et futuro Statu.

Redukcyę Monety ad valorem intrin-
secum; wygubienie Szlagow, robienie No-
wey Monety dobrej, ptxez otwarcie Men-
nic, pravia Commisjone ad eum finem z
Seymu terazniejszego; Przyposobienie
Srebra z Gor Otkuskich, y innych, ktore
się znależć mogą w Polixce.

Seueritatem Commenciorum ptxez
zniesienie przywatnych Cest, y Depahacyi

nie zrachowanych.

Podziwignienie y powstanie Miast, przez
opresję, y nie zliżone aggrawacye, to-
taliter zubożonych, y upadłych.

Redintegrationem Dobrej Stosowności. Ows-
bodzenie Ekonomii; Stawelskiej na po-
trzeby Rzpłtęj Zastawioncy.

Uprawadzenie Manufaktur, y innych
profitow, in Commodum Publicum, które
od Skarbu koronnego będą sufficienter ex-
plorowane, y promouwane.

Interes ordynacji Ostrogskiej, aby na
terazniejszy Sejmie, abyż wzięte swoje
Determinacye y uspokojenie.

Których to Spraw y Interesow Rzpłtęj
pomysłne alikomodowanie H^otr. Mⁱ P. M. M.
Ręko wola Stanom Rzpłtęj Zalecając, że
ich radzici ze w^om^e maie w refleksyi, ia-
ko Rada Publiczna najbardziej rationem
et securitatem Statūs utrzymuje, że Sey-
mamy iako Duchem Pryncypalnym, Cate
Corpus Politicum Rzpłtęj animatur, vi-
vit et vegetatur, niechcicie nie ubliżyć
w szczerym y usilnym promouwaniu
obrad terazniejszych do pożądane go skutku,
będzie pewni, że iako H^otr. Mⁱ P. M. M. ob-
ces Sejmu tego uprzątnęć circa agnanimi-
tatem Gm^ołana koniuszego Lit^o, który
soto pretio et amore Rzpłtęj przyjął ocho-
tnie komendę wojska Cudziemskiego
z iawnym Rzpłtęj pożytkiem y ozdobą,
y we wszystkim z woli H^otr. Mⁱ y Rzpłtęj
Kosować się chce, et jupa sepi H^otr. Mⁱ nie-
wagpię ze Rzpłtęj będzie miała gratam

recordationem usulgi y fatigi tego nazawze
 usibus R^zp^ltey Copiarowaney przez Pan-
 szę H^{er} M^u natym Seymie aplikacya
 urna R^zp^lta zwiexchosi tego Laschawego
 Regnanta Swojego razez pro se nizeci su-
 pra se Dominantem.

Breve Apostolicum

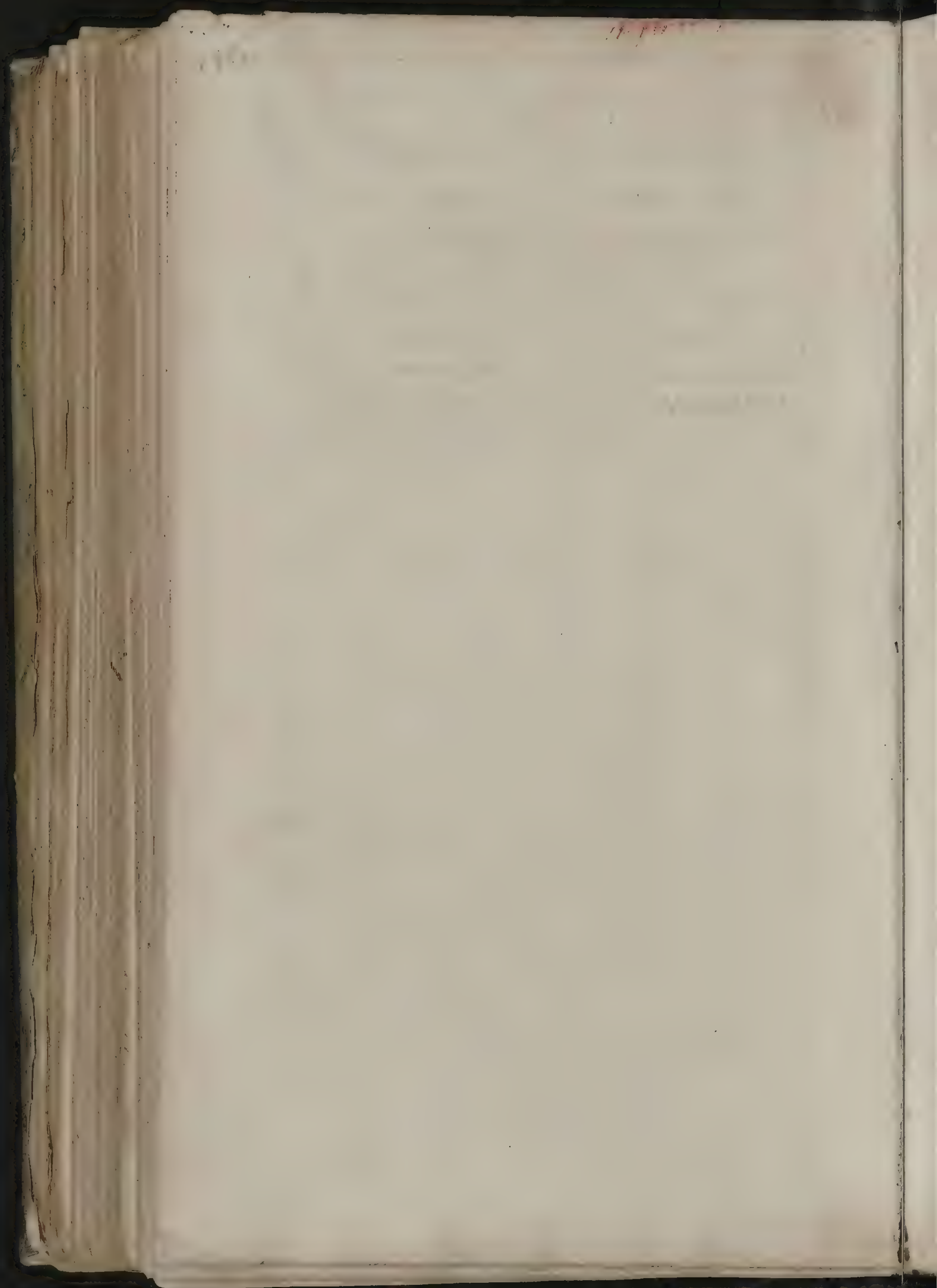
Benedictus P.P. XIII.

Dilecte fili Nobilis Vir Salutem et aposto-
 licam Benedictionem. Cum certa Regno-
 rum praesidia in sacrosancta Religionis offi-
 cijs Locata sint, quo studiosius publicis
 Commodis pro tuo munere adorgilas, eo te
 Deet ferventius, quod ad Divinum Cultum
 pertinent, fovere et conservare. Quoniam igitur
 dolentes audivimus, Studere non nullis et
 moliri, ut Comitiorum Generalium Decreto
 Bona quoddam Ecclesiarum et monasterio-
 rum ita Regijs Juribus addiantur, ut
 laius bene de Republica meritis Regis
 Arbitrio tribui possint; Committere non
 debemus, ut Sacerarum rerum rationibz
 Desit vigilantia Nostra Pastoralis officium,
 et absorum Polonica pietati ac Iustitia
 exemplum in periculum publica felici-
 tatis erumpat. Propterea Nobilitatem
 tuam Paternis Studiis hortamur, et vehe-
 menter requirimus, ut tam tibi ac Domui-
 tus, quam toti Regno Divinam operam hoc
 reverentia Deo debita argumento consili-
 are nitaris; tuamq; Auctoritatem consi-
 liis et Conatibus ejusmodi fortiter opponas;

proque

695
proque certo habens, Caelorum Regem, bo-
norumq; omnium Largitorem tanta beni-
gnitate rebus tuis adfuturum, quanta ob-
servantia solertiq; ipsius honorem, et jura
tuenda susceperis. ac Dum pares arituti
tus successus nostra sollicitudinis exputa-
mus, Nobilitati tue Apostolicam Beno-
dictionem peramanter impertimur. Datus
Roma apud Sanctam Mariam Majorem
sub annulo Piscatoris. Die xxx Septembris
M DCCXXIV. Pontificatus Nostri Anno primo.

C. Archiepiscopus Emipenus.

690

Protocolum Conferentiae Deputa-
torum ex Senatorio & Equestri
Ordine ad Excellentissimum et Re-
uerendissimum Nuntium Apostolicum
Die 21. Novembris Anno 1724.

Principi Palatinus Craoviensis
Proponit in genere prætensiones Sacra Regia
Majestatis et Reipublicae, et petit resolutionem
principaliter in Negotio juris Patronatus.

Excellentissimus Nuntius
Imo. Jus Patronatus prebe negat. Commissum
sibi tamen a Sede Apostolica deferre tractandi
de hoc negotio et proiectum sibi missum expli-
cat, & communicandum pollicetur.

Nunquam in Orbe ullam Abbatiam salvo jure
Patronatus fundatam esse, et si in hoc fundamen-
to Jus Regis et Reipublicae manuteneri velit nullum
finem sperandum

Nisi a Stephano Bathoreo quæstionem in-
ceptam et sola conniventia nunquam jure con-
cupa commendas.

Synodum Petricoviensem commemorat de libe-
ra Electione Monachorum.

Sed jam non agi de jure Regis, quod prætendi
non potest, sed de Bona intentione Sanctæ Reipublicae
ad finiendum hoc negotium. Item. 58. Abbates
Tynecenses libere electos allegat.

Ad Juramentum Regium super Pacta con-
venta

697 *venta & Statuta Regni, respondet hac tantum
ad beneficia secularia pertinere, & Regem Manu-
tentionem furium Reipbica iurape. qua hoc in
puncto existere negantur.*

*Præcipimus Palatinus Cracoviensis
Pro conclusionem petit Communicationem in scri-
pto punctorum & Excellentissimo Nuntio vicipino
ex parte Reipbica communicanda promittit.*

*Puncta in negotio Abbatiarum ab
Illustrissimo & Rndmo Domino
Santini Archiepiscopo Trapezuntino
Nuntio Apostolico Deputatis ex
Senatorio & Equestri Ordine por-
recta.*

*1mo. In ijs Monasterijs, quæ aut nunc sunt,
aut aliquando commendata fuerunt, quorumve
proventus satis ampli sunt, ut detractis ijs, quæ
Abbati Commendatario assignabantur, qui reliqui
erunt, Abbatem Claustralem cum sua Religiosa
familia alere, ac sustentare possint: Summus
Pontifex sermo Regi, ejusq; Chæcoribus, atq; adeo
Reipbica Solona id juris tribuēt, ut quod in Epi-
scopatibus mandandis, jamdiu fieri consuevit,
ex ejus supplicatione. Viris sacri Ordinis, ac de
Religione, ac Reipbica benemeritis Literæ Pontificiæ
trahi debeant, quibus eorum Monasteriorum
Abbates constitui rite possint.*

2do. Quibus autem in Monasterijs jus hoc sermo

Regi

Legi fiet. Abbates Claustrales liberis Monachorum suffragiis pro eorum Institutis designandi, pariter constituantur, quibus potestas ac jurisdictio omnis in Monachos relinquatur, ut nullam ejus partem Abbates Commendatarii ad se trahere umquam possint. Hoc autem eo justius, atq. equius videri omnibus debet, quod nusquam Locorum, in Italia praesertim Germania, ac Gallia Abbates Commendatarii nullam omnino in Monachos jurisdictionem obtinent.

3tio. Bonorum autem Monasteriorum, de quibus imposterum commendandis conventum fuerit, ea partitio fiet, ut quod justum sane est ac necessarium non minus Religiosarum familiarum, earumdemq. disciplina, quam utilitatis Abbatum Commendatariorum ratio habeatur. Itaq. pro eo Monachorum numero, quos singula monasteria habere consueverunt ij undascujusq. monasterij fundi relinquuntur, ex quibus Abbas Claustralis se ipsum ac suos alere non incommode possit, nec ulla deinceps inter ejus mensam ac communem Monasterij partitio instituitur. Cuius autem summa Loco, quam Abbates Commendatarii ad Sarta tecta Ecclesiae ac Monasterij reliqua, ejus generis conservanda ac reficienda peragere quolibet solent, fundus unus pluresve si opus fuerit, a reliquis separatus constituitur, cujus procuracionem Abbas ipse Claustralis ita geret, ut ejus rationes Fratribus statutis temporibus debeat ostendere. Ita fiet ut nullum hoc nomine Abbatibus Commendatariis onus supersit, nec ulla deinceps controversia inter ipsos ac

monachos

Conflonachos popit existere.

4to. Cum Abbatia quapiam claustralis vacua fuit, ejus Bonorum administratio priori Monasterij, ejusq. Capitulo libera relinquatur, idemq. in ijs Monasterijs servabitur in quibus Abbates commendatary constitui minime potuerint. Abbate vero commendarario vita functo aut alia quapiam ratione Abbatia vacua facta nihil super eo innovabitur quod hactenus observatum fuit, nec ad annum quem appellant gratia obtinendum Monachis jus ullum erit.

Responsum a Deputatis Ordinum Regni Polonia ad puncta Illmi² & Illm² Nuntij Apostolici superiora datum.

Insinuata propositiones respectu Abbatum claustralium de Novo constituendorum tanquam prejudicia et Jus Patronatus Regium inconstabile prorsus convelientes hactenus admitti non possunt, idq. ex summis rationibus status in scorsivo scripto sub litera A. deductis, et adhuc alijs plurimis si opus fuerit deducendis; sed pramisso reverentiali erga sanctam Sedem cultu, et omni imaginabili feliciter Regnantis Sanctissimi veneratione instantissime exponitur quatenus abhinc nullae provisiones super vacaturis abbatibus absq. praevis presentationibus Regijs ad normam Episcopatum extradantur, et si jam aliqua extradita aut exequuta absq.

precedentibus

praesentibus huiusmodi praesentationibus fuerint, 100.
quatenus suspendantur Bona, quae taliter provisae
rum Abbatiarum sequestrentur, ac per Commisarios
a Loci Ordinarijs designandos administrantur, usque
ad plenariam et finalem huius controversiae alia-
modationem, alias verendum ne Repbica contem-
ptu tot Instantiarum et representationum exa-
cerbata, cogatur suas mensuras accipere, more et
exemplo aliarum potentiarum Catholicarum
secundum remonstrationes sub litera. B. expositas.

Litera A. Rationes status excluden-
tes Propositiones insinua-
tas respectu Abbatum Clau-
straliu de novo erigendorum

Paterna Sanctitatis suae erga S. R. M^{tes} et
Imp^{bia} Regni Polonia Contestata Benevolentia
et sollicitudo in tollendis disputationibus saeculo
nostro exortis circa negotium Abbatiarum Regu-
larium in pergrata ejusdem S. R. M^{tes} totiusque
Repbica perennabit memoria.

Hac tamen ad informationem insinuare
licet: Quod Regulares qui sibi libertatem eli-
gendi Abbates praeferunt, eandem lege Regni
huius sibi concessam esse non probant, et quam-
vis Statutis Regni titulo Abbates Herburt in
librum seu Codicem suum colligendo Leges Regni
folio 1mo. & 2do. quasdam literas olim Vobis Pl.
berti Abbatis et Fratrum Lubinensium de

Anno

Anno 1460. ac Lndi olim Andrea Episcopi Roma-
niensis eodem Anno scriptas ingropavit. In quibus
literis Electionis et Electi fit mentio quodq. electum
Regi tanquam Patrono de iure et consuetudine pra-
esentare se teneri fatentur. Illa tamen littera pro
Legis Regni electionem concedente reputari non
possunt, tanquam non a Rege, nec a Republica
data, et magis ad cautelam defensionis iuris Pa-
tronatus Regij et Reipbica contra Regulares in
hunc Codicem legum sunt adscripta, quam ut
aliquam Legis Authoritatem vel confirmationem
sui hac in parte habeant.

Umbram tamen et Nomen seu Premoniam
Electionis Abbatum habuerunt semper et habent
Regulares et Monachi ex tali causa. Quia occur-
rente Vacantia Abbatia Reges ex usu praxi et
consuetudine a ducentis quinquaginta Annis et
ultra sicut scriptura testantur solebant et so-
lent dare litteras ad Monachos et Religiosos nomi-
nando et presentando ipsis Personam sive in Re-
ligione sive extra Religionem existentem sibi et
Reipbica meritam proficuum et gratam cum man-
dato, ut hunc et non alium in Abbatem eligant
mittit etiam aliquando Rex suum delegatum
ad Monachos et Regulares cum instantia civiliter
cum ipsis procedendo pro nominato et presentato
et non alio eligendo. dat quoq. litteras ad Locum
Ordinarium ut Diem electionis nominati et
presentati Monachis seu Religiosis praefigat
Quod si autem contingeret, quod alium et non no-
minatum seu presentatum eligerent, talem Ele-
ctum Reges adire possessionem nunquam pa-

trabantur

trabantur, imo etiam per vim exturbabant uti ad
cent exempla.

Et quamvis aliqui Regulares pro suis conventi-
bus specialia Privilegia libera Electionis abbatum
a Regibus nonnullis se impetrasse et obtinuisse ape-
runt, ea tamen si data habent nihil ipsos adve-
runt. Quia non est in potestate Regum his Pa-
tronatus demittere, cum quicq Rex per Pacta Conventa
et firamentum suum est obligatus se Regalia non
alienaturum.

Et Impetrator quicq Beneficiorum juris Patrona-
tus Regi omnium bonorum mobilium et immo-
bilitum secularium et Ecclesiasticorum confiscatio-
ne punitur iuxta Statutum Alberti Regis Anno
1496. Herbart folio. 251.

Et si qui spirituales jura Patronatus sibi obti-
nerint, ea obtenta capavit Rex Sigismundus
Augustus Anno. 1550.

Et exinde venit quod Michael Rex accepta noticia
quod Religiosi Praemonstratensis Ordinis Privilegi-
um a Joanne Asimiro Rege ante ejus abdicatio-
nem Regno super libera electione abbatis Hebr-
vici impetrassent, et in virtute Privilegij saltem
impetrati Vollem Justrolski in abbatem sibi ele-
gissent, statim hoc Privilegium non solum Rescri-
pto suo de Data ej. 5. Februarij A^o 1670. revoca-
vit, sed etiam subsequenti Anno. 1671. Decreto
suo electionem ejusdem Volis Justrolski cap-
avit et in locum illius Adam Plzeurski in abba-
tem nominavit et in possessionem hujus abba-
tia introduxit.

Pariter idem Rex Michael accepta noticia

de

105
salys Privilegijs ab eodem Joanne Casimiro & Vladislas Quarto Regibus per Regulares conventuum Lundensis Coprioviensis Andzejovien impetratis eadem Privilegia ipsorum Decreto suo capavit Anno 1672. uti Acta Decretorum Curia Regni edixerunt.

Et non solum Reges, sed etiam cum Regibus simul et Imp^{er}atorem dispositiones de Abbatib^{us} pro jure supremi Dominiⁱⁱ scilicet Leges Regni testantur, dum abbatias duas uni personae conferre et Episcopatibus cui jungere prohibuit. Constitutio Regni Anno 1607. folio. 837.

Et rursus aliter Republica placuit, quando declaravit abbatias posse tenere Archiepiscopum Leopoliensem et Episcopos Premyslien^{sem} Samogitiaⁿ Chetm^{en} Rujovien^{sem} Cameneu^{en} Venden. Constitutio Regni Anno 1633. folio. 28.

Episcopo Luceoriensi protunc Illmo Przemowski abbatiam dieciehovien^{sem} adjunxit Constitutio 1650. folio. 28.

Episcopo R^utmensi abbatiam ex primis Vacantib^{us} conferre promisit. Constitutio 1667. folio. 15.

Et ne Coadjutoria Abbatiarum minorennibus conferantur praecepit et prohibuit Constitutio Exorbitantiarum Michaelis Regis Anno. 1669.

Sunt et alia Leges Regni de Abbatib^{us} condita exempli gratia. Abbates Nobiles sunt. Reges ad abbatias bene meritos presentato Episcopi post fata abbatum abbatias regunt, et a Rege presentatos instituunt. etc.

Qua Regum & Legum Regni dispositiones de Abbatib^{us} suam semper executionem habuerunt

nunquam

nunquam illis Regulares et Monachi contradicere
runt, nec in usu Privilegiorum, ducum praeterea
electionis aliquando fuerunt.

Sciendum autem venit, quod abbatia suppleant
indigentiam Episcoporum et Ministrorum Status
aliorumque Officialium iura Regni spiritualium
non otiose sicut Monachi privati viventium
sed munia Senatoria obeuntium peram Diace-
sium suarum habentium, functiones varias
publicas pro commodo totius Rphica et Ecclesiarum
sustinentium.

Item sciendum venit, quod Religiosi seu Regu-
lares et Monachi teneant pingua beneficia
exempli gratia. Regulares Geruener Conventus
Varsaviensis tenent Praepositum ad S. Georgium
importantem circiter Decem milia floren post
Blonensem annui redditus item Decem milia
flo: post facientem, Krasinensem Octo milia
flo: post: important, et praeterea Religiosi su-
ius Conventus tenent Parochias seculares,
in quibus manent, et pauci resident in suo
Conventu lautissime viventes et sic de alijs Ab-
batibus censendum.

Si itaq; Claustralem Abbatem fovere vellet,
uti ipsum desiderant, haberent, unde ipsi de
mensa providere possent, si hos redditus, quos
particulares Persona Regulares percipiunt
et nescitur in quos usus convertunt ad com-
munitatem suam comportarent vel saltem
medietatem horum reddituum Claustralibus
suis Abbatibus darent, quorum tamen de novo

105 institutiones ex rationibus supra allegatis et allegantibus
nullatenus ex parte Regis et Reipublicae admitti non pos-
sunt in praerudicium juris Patronatus et Abbatum
Commendatorum.

Et reparatio conventus et Ecclesiae sufficiens potest
esse ex Bonis Claustralibus, quae tenent Idem Reli-
giosi in Regno.

Nihil novi Rex, et Respublica praetendit, sed id
defendit, quod sui Antecessores per aliquod centum
annorum popederunt, Supremum Jus Imperij in
Regno suo habendo, et moribus antiquis procedendo.
Id autem quod Monachi et Regulares promouent
est novitas, quam si a sanctissimo / ultra spem
obtinere deberent, Regis et Reipublicae dignitas depri-
meretur, Senatus Spiritualis gravitas minueretur,
Tribunalis Regni Auctoritas cui spirituales praes-
ident et praesident attenuaretur, Aula Regia pra-
miandi modo destituta a spiritualium assisten-
tia desereretur, et publico eorum obsequio priuare-
tur, tranquillitas Reipublicae turbaretur, et aliae in-
esperatae consequentiae noxae Reipublicae et Ecclesiae in
Libero Regno ex tali novitate conceptae, et moribus
antiquis alteratis facile subsequeretur.

Itaque Rex et Respublica supplicat Sanctissimo
ne has novitates Monachis et Regularibus concedat,
quia nulla ratione Reipublica a moribus antiquis re-
cedere, et novitatibus adherere non poterit nec
potest.

Per derogationem juri
Patronatus ad Abbatis
Regis et Episcopi digni-
tas deprimeretur.

Non solum propter cesa-
tionem jurisdictionis Regia
et Episcopalis qua ipsi in suo Regno
competit controversiam quomo-
di sapiendi iuxta statutum
Alexandri Regis A. 1454. Her-
bert folio. 400. Et omnes diffe-
rentias inter spirituales et
seculares exortas in conventio-
ne generali sapimus et juxta
exemplum in statutis Herberti
folio eodem allegatum tempore
Lisimiri Magni A. 1369. quo
controversia exorta inter spi-
rituales et seculares in finibus
Regni generatibus decidebantur.
Sed etiam propter evocationem
Romam Regis et Episcopalis infra
cujus dignitatem est litigare
cum Monachis fundum Episcopalis
occupantibus, quibus ipsa cum
Rege fura dare consuevit. Tum
propter cessionem juris Pa-
tronatus Regis per talem no-
vationem. Quando Rex non
potest habere Abbatem perso-
nam sibi bene visam et me-
ritam, nisi a Monachis im-
positam, vel propter divisio-
nem juris Patronatus, et Pro-
prium Abbatium impracticata
Legibus Regni non permittam.

19° Senatus spiritualis gra-
vitas minoraretur.

Non haberent enim Episcopi sufficientiam de propria vel ex redditibus Episcopatum Senatoriam suam dignitatem parem, vel maiorem secularibus Senatoribus / quibus Capitaneatus Bonag Regalia optima dantur / sustinendi si abbatibus carerent vel redditus Abbatiales cum Claustralibus abbatibus dividere deberent, uti indigentes essent apud seculares minus considerabiles, et non Authorisati.

Tribunalis Regni Auctoritas cui spirituales praesident & apud eum attenduntur.

Pari ratione uti Episcoporum gravitas in Senatu ita praesidentium et apud eum spiritualium in Tribunali Auctoritas ex indigentia cum tenuiores redditus ex suis Canonicatibus seu Beneficiis habeant, et ad continuam residentiam in Tribunali per quinq; quartualia anni obligati existant, quibus quod Rex iuxta merita gratia sua per collatas Abbacias suffragatur.

Aula

Aula Regia premian: eodem enim spirituales obsequi
di modo destituta a sp: spem premij in obsequio Reg
ritualium assistentia de: gis et Reipbica de proprio suo
sereretur, et publico eo: Patrimonio commemorari solent,
rum obsequio-privaretur. et inter premia, qua Rex in:
ter spirituales distribuere
solet, non postrema sunt Ab:
batia. Itaq; iidem spiritua:
les attritis Patrimonijs spe
premijs Abbatiarum destitu:
ti recederent ab Aula, et ab
obsequio Regis, et Reipubica,
quia non haberet Rex quod
illis dare posset, adempta
Regi plenaria aut in minu:
tas partes scilicet Abbatiarum
collatione.

Tranquillitas Reipubli:
ca turbaretur.

Sicut enim in somitijs Pa:
cificationis Regni per Tra:
ctatum Varsaviensem Jus
Patronatus serio cautum,
Iusq; Majestaticum in toto
conservatum est, ita si Mo:
nachi hunc Tractatum et
Legem Novellam tali ut pra:
stendunt novitate Roma
sibi concepta violarent, tunc
omnes Palatinatus et Ter:
ra contra ipsos non aliter
consurgerent nisi tanquam
contra infractores Tractatus
et Novellae Legis, et posent
ipsum

ipsos in iudicijs Extraordina-
rijs vim et potestatem iudi-
ciorum Comitialium repre-
sentantibus iuxta eandem
novellam legem iudicare, et
penas tales, quales in Le-
gibus Dñi sancitæ sunt ex-
tendere. Iudiciumq; hoc Lex
prohibere non valeret, nec
executionem Decretorum im-
pedire posset.

Fata insperata. Conse-
quentia nociva. Rpbica Nam indignum Lepba
et Ecclesia ex tali novi- videtur, ut Lex lite certet
tate concepta & subseque- cum Monachis, quem uti-
rentur. Protectorem et Patronum re-
nerari debent, et si aliquibus
medijs iudicijs Roma idem
Monachi juris Patronatus in-
fringent, tunc Rpbica alia
media fortiora et extrema pro
defensione et conservatione
hujus juris Patronatus contra
Monachos juxta præscriptum
Legum Dñi arripere opor-
tuit, et quod modo Regi et
Rpbica negant, inviti concedere
tenererentur, et ex tali exa-
speratione Collisio inter Rm
pbicam ejusq; potentiam et
Ecclesiam, ejusq; potestatem fieri
facile posset cum incommodis
utriusq; Partis et Scandalis
Hæreticorum.

Rescripta Sacerdotum et
rarium Regni Polonia. M.D. Litta
ad Illustrissimum Excellm Le-
gatum Sedis Apostolica per De-
legatos ex Stuba Nuntiorum E-
questris Ordinis utriusq. Gentis
sequentia proponuntur Anno
1721. ex Limitatione Comitiorum
Generalium Grodnensium.

1mo. Exponitur submissa, veneratione Sanctissi-
ma Sedis Apostolica Filialis Obsequia S.R. Ecle-
sia ejusq. Capiti Summo Cemente ab Equestri Ordine
deinde pro Patronis Regni Polonia et M.D. Litta et
precipue ut S. Salomea Regina Hungaria Regum Fika
usq. ad Asimirum Magnum Regem Polonia lineam
suam ducens, ac tandem claustrum ingrepa, et Beata
Cunegundis Regina Polonia beatificata, ut Officio
in honorem earum conscripto et Festo prima classis
honorificentur. B. Stanislaus Kostka Soc. Jesu
atq. B. Ieslaus ord. S. Hyacinthi Ord. Præd. canoni-
centur, et Pater Albertus Meinski Soc. Jesu Polonus
et Beatus Joannes Cantius pro Patronis Regni
et M.D. Litta agnoscantur.

2do. Demonstrabitur Summa latio Jurium
Regni Polonia et fundationum per avulsionem
Conventuum a Provinciis Quæ præcipue vero Patri
Ord. Præd. tum S. Francisci conventualium atq.
Reformatorum in Silesia harentium et situa-
torum ad Provincias Silesia, tum quoq. Conventus

Trebnice

III Trebnicensis pro solis Monialibus Nobilitium Regni
Polonia per illam Serenissimam Reginam Polonia
S. Hedvigem fundatis et amplissimis Ditionibus do-
tati. Jam vero per Crismam Regiam Matrem in pro-
tectionem accepti, a quo conventu excluduntur ad
presens omnes Nobiles Virgines Polonia et non
suscipiuntur ad Claustrum per Inhibitionem. ^{Patricia}
Matris, adeoque Equestris Ordo submisse petit a Summo Domi-
no ut suam interponat Authoritatem, ut hae Mona-
steria suis Provincialibus Rnri Polonia restituantur,
ut Polonia Virgines Nobilitium ad Claustrum Conven-
tus Trebnicensis admittantur et Abbatissa antiqua pra-
xi Polonia eligatur et instituatur.

3to. Quod papam in suis Privilegiis ex vi ac pra-
scripto Statuto hujus Regni ad iudicium seculari spe-
ctant ad Forum Ecclesiasticum evocamus, et frequen-
tius in Actionibus quae intra Regnum terminari de-
bent contra Bullas sanctissimi Petri Principis recordatio-
nis Urbani VIII usque Romam trahimur

4to. Quod Jus Patronatus Regium et Regnicularum
cum summo Regni praevaleat contra antiqua Jura
hujus Regni in dies magis enervatur et destruitur,
et quidem Lmo. Expeditio pro Abbatibus per apensum
datur in Curia Romana ad provisionem Applicam
non ad Nominationem Regiam. Ideo. Ad omnes
fere Abbacias per suggestionem seu conniventiam Curiae
Romanae inducuntur Electiones per ambitum et
Licentiam Monachorum contra Jura Regni, et in
suppressionem Juris Patronatus Regni in Expeditione
Abbatiarum in Commendam quae ex usu antiquo et
lege Regni concedi solent. Episcopis, et alijs Prelatis
Secularibus tenues proventus nascentes. 5to.

apponi

apponi solet hac clausula, ut post expirationem quatuor
mensura constitutur Abbas Regularis et insuper in plu-
ribus Abbatibus novissimo tempore commendatis sta-
tim substituitur Abbas Regularis vel Adjutor cum au-
tente susceptione, per quod ipso facto praecluditur via
nominationis Regia. 4to. Quatuor nova Congregatio-
nes Generales Monachorum inaudita in Regno Polo-
nia firmantur cum Approbatione clauis Sedis Aposto-
licae sine praevio consensu Serenissimi Regis et Archiepiscopi,
sine quo nulla fundatio nova particularis fieri de-
bet, multominus fundatio alicujus Congregationis
Generalis, quam non pridem tali inaudito modo
fundavit Pater Mirecki ex Benedictinis, et alij Re-
ligiosi hoc exemplo induiti similem machinantur.

5to. Tali modo et Patres Basiliani constitue-
runt in suo Capitulo Generali neminem fere ca-
pax Episcopatus Rutheni, nisi fuerit a Religi-
one Basilianorum reuocatus, cum Episcopa-
tus Rutheni immediate conferuntur a Crmo Rege.

6to. Jam ab Abbatibus deventum est ad Capitula
Cathedræ, non tantum obstantibus Constitutioni-
bus Regni, sed etiam Bullis Pontificiis, quorum
vigore nemo extraneus capax est ad Ecclesias Ca-
thedrales, nisi sit nobilis Regni Poloniae ex utroque
Parente, nihilominus per Provisiones Apostolicas
includuntur extranei et Poloni, quemadmodum no-
vissime ad Cathedram Leopoliensem, et quidem
nominationis Regia provisus est Meliorum Mer-
catoris Cracoviensis Filius, immediate deventum
est ad Episcopatus primo et inaudito exemplo, quod
de Suprema potestate Archiepiscopi concedi solent proven-
tus nondum in Episcopali dignitate constituto, ex eo

713 cum oritur metus ne induantur pensiones super
beneficia Polonia.

7mo. Quod Spirituales ultra antiquas fundatio-
nes, novas possessiones terrestres et fructus acquirendo,
onera fundis annexa recusent, et ex ratione eorum
et levissima quandoque occasione censura Ecclesiastica
in Seculares Personas extenduntur.

8vo. Quod absente Illma Excellentia a Regno
Adm^{us} Rnd^{us} Auditor inaudita praxi jurisdictionem,
dignitati et prerogativa primitiis, nec non Epi-
scopali gravem exerceat, atq. ut pro Auditoribus
Sacra Nuntiatura designentur Viri maturi, ac
in Sacris Ordinibus Constituti.

9no. Expeditiones omnes super Episcopatus Re-
gni Polonia, et M^o D^o Litt^a ad praesentationem Au-
thenticam Sacra Regia Mis antiqua forma et
praxi pro Jure Regni sine immutatione iuribus
Regni Polonia, et Ducatus Varmiensis contrariis
expediantur, et legitime praesentatis Episcopis
extradantur.

10mo. Quoniam Palatinatus & Terra in
desiderijs suis a Celsissimo Episcoporum Collegio
ad aequalem resolutionem in commune ad sa-
tisfactionem non sint adepti, instantijs ad San-
ctam Sedem Romanam interpositione Illma
et Excell^{ma} Dominationis Legati Apostolici, ut
in desiderijs suis quae in Collegio Episcopali sunt
proposita, interveniente Auctoritate Sedis Apo-
stolicae satisfiat petunt.

Ad postulata utriusq nationibz
Polonia & Lithuanica in postre-
mo Congressu proposita Nunti-
i Apostolici. Responsio.

Caput 1um. De Viris ac feminis qui sum-
ma Christianarum Virtutum laude aliquando flo-
ruerunt clauicorum fastis adscribendis, aut Religio-
sis Ecclesia Catholica honoribus augendis, quod pri-
mum caput postulatum est, non praetermittet
Nuntius Apostolicus praesentiusq gentis vota ad
Pontificem Maximum referre suasq preces adiun-
gere, verum cum hujus generis res singulari cu-
ra ac diligentia pertractari soleant, omnino opus
est esse Roma, qui eas pro more procurent, & Emi-
nentissimos Patres de iisdem deliberantes edoce-
ant, nihil deesse, aut impedimento esse, quo minus
pro summorum Pontificum decretis, ex quibus
hujusmodi causa diiudicantur, pietati ac Religio-
ni Publica satisfieri possit.

Caput 2um. Cum Religiosa Domus Vir-
rum, aut puellarum, de quibus hoc in Capite
mentio fit, in Editione Augustissimi Imperatoris
ita Trebrius quia aut lege, aut consuetudine adole-
scentibus aut puellis Poloni generis, pro quibus fun-
data fuisse dicuntur, injuria fit, quod in eas non
recipiantur, cura esse debet Publica, ejusq ministro-
rum, ut ipsi de rebus cum ipso Augustissimo Im-
peratore, atq ejus Ministris diligenter agant.

a Simon

115 a cun. mo autem Pontifice facile obtinebitur, ut de
ipsum suo ad Augustissimum Imperatorem Nuntio
mandata det, ex quibus justas Episcopa petitiones sp.
cys suis pro virili juvare curabit. Nihil enim Pon.
tificum maximorum. Officio magis consentaneum
est, quam ut eorum qui Anobia, aut monasteria
fundarunt, pias voluntates diligentissime tulerant.

Caput 3^{ium}. In causis, quae ad Pontificum
hoc Tribunal deferuntur, nemini molestum esse de.
bet, quod iudicium clausi Oratoris jurisdictionem con.
stanter a nobis defendendam arbitremur, eoque magis,
cum eam semper diligentiam adhibeamus, ut eas qua.
rum iudicium ad nos minime pertinet, ad priores hu.
dies, quod haud raro fit remittamus. Nam autem
eo in genere Palatinatus Praeviensis Nuntij expo.
sulationes suas ad me nominatim detulerint, quas
Urbani VIII Pontificis maximi auctoritate roborare
contenderunt responsum, quod ad eas paravimus
suis scripto adungere opera pretium esse exi.
stimamus. Illud itaque ita se habet.

Proposita a Palatinatu Praeviensis praetensiones
adversus jurisdictionem Ecclesiasticam, primo ver.
santur circa inscriptionem censuatum causas,
quas eadem jurisdictio judicare consuevit quoties.
cum de simplici agitur executione adversus Bona
dictis inscriptionibus onerata, in quibus terminis
loquitur Episcopa Constitutio Anni 1635. Nobilis
Debitorum ad forum Seculare per Ecclesiasticos con.
veniri poterunt; nam, mera executio se mota
causa cognitione, jurisdictionem non laedit, sed.

adjuvas

decurat Ecclesiasticam. Quoniam vero quoniam Debitores,
res, ut effugiant fructuum censuatum solutionem,
impositiones censuum in proprijs Bonis nulliter, et
usuarie, et contra præscriptum Constitutionum Sum-
morum Pontificum Martini. V. et Clementi. Pij. V.
factas fuisse sustinent prout de hac re in Tribu-
nalibus Ecclesiasticis hujus Regni sapissime disci-
ptatur, cum dictas Constitutiones in illis diligen-
ter observari testetur. Nicolaus Lalszowski de
Jure Regni Polonia. tomo. 2. lib. 3. p. 2. lit. 25.
de pœnibus, in his proinde circumstantijs, in
quibus censuum Ecclesiasticorum impositiones
in dubium revocantur, et quaestio est de illarum
validitate et invaliditate, deq. Constitutionum Pon-
tificiarum interpretatione, mirum videri non de-
bet, si in Synodo Provinciali Petri Gamrati Petrus
via celebrata Anno. 1542. inter causas ad Forum
Ecclesiasticum pertinentes, censuales quoq. reem-
pta fuerint ibi item causa mere spirituales
sunt maleficia, incantationes, sortilegia, raptus,
et violentia Ecclesiastica et quorumcumq. censu-
um perpetuorum, qui terreni et conditionarii,
qui *Widerlasy* vulgo appellantur. secularis
enim potestas, ut de natura, & qualitatibus cen-
suum Ecclesiasticorum Domorum Religiosarum,
aut Beneficiorum foundationibus addictorum
judicet, vel allegatas Summorum Pontificum
Constitutiones explicet minime consentane-
um est.

In Causis vero Decimarum, quae secundo
loco referuntur, pro jurisdictione Ecclesiastica

militans

117 militat, textus in cap: pervenit, et in cap: tua No-
bis de Decimis, quos ad rem allegat Paulus Piasec.
cuius olim Episcopus Belmensis in praxi Episcopa-
li. p: 2. c: 4. art: 9. n: 1 de Decimis prout etiam
militant pro dicta Jurisdictione Synodi Provin-
cialis Constitutiones & Breve s: m: Urbani VIII.
de serenissimi quondam Vladislai Regis, atq: omni-
um nobilitium Polonorum preces emanatum, in
quo solis Episcopis facultas conceditur cognoscendi
et decidendi, causas Decimarum sicuti humiliter
in eo disponitur ibi: Supplicationibus dicti Geo-
rgii Comitis, & Oratoris nomine ejusdem Vladislai
Regis nobis super hoc humiliter porrectis incli-
nati VV Fratribus Archiepiscopis et Episcopis
dicti Regni Polonia tenore presentium committi-
mus, et mandamus, ut Compositiones per Ecclesi-
arum Rectores, et Laicos faciendas super quanti-
tatem Decimarum confirmet, vel illas appro-
bent de Consensu Rectorum, et ubi non adest illo-
rum consensus etiamsi agatur de novatis,
Ordinarius a sumptis duobus de suo Capitulo
una cum illis causam et causas super compo-
sitione facienda cognoscat ac terminet appella-
tione remota, ubi Decima quolibet Anno non
excedant florenos quinquaginta in valore earum,
& quatenus excederent dictum valorem, tunc
semel appellare liceat, & appellatio per Metro-
polititanum a sumptis pariter duobus de suo
Capitulo cognoscatur, et terminetur, quatenus
vero Metropolitanus esset Ordinarius tunc ap-
pellatio cognoscatur, et terminetur per Nuncium

Aplicum

Aplicum in eodem Regno commorantem. &c. ^{§ 10} Sostegit
relatas plures Reip^bica Constitutiones de Decimis
disponentes cognitionem causarum super illis ad
forum Ecclesiasticum pertinere docet. Citatus Ni-
colaus Talaszowski de Jure Regni Polonia ubi
supra lib. 3. p. 2. tit. ultim. in fine de Decimis,
solummodo / Uti de censibus jam dictum fuit / foro
seculari jurisdictionem competere posse arbitra-
tur, quoties agitur de simplici nudaq^{ue} executio-
ne, quam tamen cum secularis jurisdictio ju-
dicium Ecclesiasticorum decretis et sententijs
contra Nobiles debitores pluries negaverit, et
neget Tribunalia proinde Ecclesiastica, ut pro-
pria Decreta exequantur, penis et censuris Ec-
clesiasticis necessario eiti debent.

Quod tertio loco deductum fuit, ut Controver-
sia limitum Bonorum Ecclesiasticorum atq^{ue} in-
iuriarum in iisdem Bonis patrararum inter
Personas Ecclesiasticas vertentes in Foro secu-
laris cognosci, et judicari debeant, id non solum
per seculares Reip^bica Constitutiones / qua ta-
men ex defectu potestatis et jurisdictionis Ec-
clesiasticos ligare nequeunt ubi praesertim cano-
nicarum Canonum dispositioni difformes sunt /
verum etiam per antiquos Provinciales Syno-
dos cautum reperitur. Cum autem juris cano-
nici dispositio in cap. nullus iudicium et in
cap. si Clericus de for. compet. hinc Synodis Pro-
vincialibus contraria sit, per eam siquidem
Ecclesiasticis pro quavis actione sive reali, sive
personali

719 personali coram proprio loci Ordinario conveniendi
sunt, ideo, ex quo Synodus fore competentiam decer-
nens per summum Pontificem, qui solus furi Cano-
nico derogare potest, nunquam approbata et confir-
mata fuit. Proposita proinde non semel in Tribu-
natibus Urbis dicta controversia semper declara-
tum fuit, Constitutiones Synodales Provinciales
eo in puncto minime attendendas esse, bonorum
terrestrium, limitum et injuriarum causas ad-
versus Ecclesiasticos institutas, in foro spiritu-
ali cognoscendas esse, ut nuper contigit causa Ar-
chiepiscopi Potosensis Rutheni cum Collegio S. P.
Sci. Jesu ejusdem civitatis, atq; in causa Abba-
tis Monasterij Cyriacensis Ordinis Cisterciensis
cum conventu Viennensi Ordinis Carmelitarum
discalceatorum.

Extinctio atq; extenuatio censuum redemptiona-
rum, de qua ultimo loco mentio habetur, per
numeratam pecuniam, seu per inscripta cumma
translationem de uno ad alium fundum fieri
potest; In primo casu nullus requiritur Con-
sensus Creditoris Censui, quo etiam invito per
restitutionem cumma in Bonis inscripta Cen-
sus extinguitur, ad disposita per superius alle-
gatam S. Pij V. Constitutionem. In secundo
vero casu, cum prejudicium Creditoris census
circa illius translationem de uno ad alium
fundum verificari possit, ob alterius fundi onera,
inaequalitatem et insufficientiam Consensus
dicti Creditoris Censui omnino requiritur, alias
quavis translatio pro nulla atq; irrita habetur.

Sin autem

Si autem Nomine extenuationis census intelligitur
restitutio non totius crumma censuales in scripta, sed
partis tantum ejusdem crumma, certum in Jure est,
debitorem Census suum compellere posse, Creditorem
ad recipiendam non exiguam, sed notabilem tantum
partem census absq[ue] eo quod tamen pars, qua su-
per est de mortua aut ingruitiera remaneat, ut
de prima propositione statuit Card. de Luc. de cens.
dis. 39. n. 3. Lot. 102. Buzatt deis 377. et de-
cis 39. per tot & in rei. deis 354. n. 6. p. 5 et
deis 148. n. 5. p. 6. et de secunda ens. de cens.
quart. 107. n. 10. et quart. 110. n. 3. et Lota post
cum deus 362 num. 1.

Postremo observandum venit fieri non nusquam
posse, ut de partium consensu aliqua controversia
ad forum Seculare spectans, ad Forum Ecclesia-
sticum deferatur devolvaturq[ue] ad Urbem, quam-
vis per tres Instantias in hoc Regno Polonia de-
benda foret, prout de causis Criminalibus Céri-
corum, et de causis Delictuarum disponunt. Insti-
tutiones S. m. Urbani VIII. iuxta accedente ca-
rundem partium consensu, Tribunalia Secula-
ria cognitionem plurium causarum Ecclesia-
sticorum suscipiunt, quae ad Locorum Ordina-
rios pertinent, atq[ue] ad illos remitti deberent, nam
Judicis Secularis jurisdictio in causis Spiritua-
libus, nec de partium consensu prorogari potest,
jurisdictio vero Ecclesiastica per consensum par-
tium prorogatur in causis etiam mere Secula-
ribus, et semel coram Judice prima Instantia
prorogata amplius declinari aut recusari nequit.

Caput 4um Quod clementissimi Regis.

121 *u. Apocā in Monasteria Jus Patronatus esse dicitur, si ve-*
ritatis Potuit liceat mihi sine invidia dicere nullum est
De his Sacri Ordines, ex suis institutis habent, ut Libe-
ris suis suffragiis Abbates sibi eligant ac designent, qui
postquam Summi Pontificis Auctoritate eam sibi di-
gnitatem rite confirmari impetrarunt, plenam in
suis Jurisdictionem exercere possunt, ac debent. Cum
primum hoc Sacrorum Institutum Caput innume-
ris Summorum Pontificum Decretis probatum ac fir-
matum Summa in Ecclesia universa quacumq. late-
patet Religione exceptum fuerit, de eo immutandis
nunquam ne cogitarunt, quidem S. Polonia Reges,
aut Proceres, qui Monasteria fundarunt, hujus rei,
etiam is qui sacros Canones nunquam, nec a limi-
ne quidam salutarunt, apertissimum argumentum
esse debet, quod Sacri Ordines hoc electionis Libere
Jure per quadringentos et amplius Annos sine ulla
molestia usi sunt. Utcumq. autem hujusmodi Jus
Patronatus probari possit, quod sane non potest quis
unquam illud ad Monasteria Praelatis aut sac-
dotibus secularibus commenda trahere possit? vi-
detur id hac ratione agitur, ut Bona Sacris Ordi-
nibus donata, dignitatesq. eorundem Ordinum pro-
pria, in aliud genus hominum omnino diversum
transferantur, quod idem profecto est, ac pias vo-
luntates Fundatorum, ac sanctissimi Benedicti
ac Bernardi instituta omnino evertere. Verum
cum jam a multis retro Annis Serenissimis Po-
lonia Regibus postulantis Praelatis secularibus
hoc aut illud Monasterium interdum commen-
icare Pontifices Maximi pro sua potestate consue-
verint et nunc id agatur, ut hujus generis fa-

cultas aequa a Summo Pontifice Cerenissimo Reg⁷²²
perpetua lege tribuatur, habet Summus Pontifex pro
sua benignitate hujus postulati rationem, easq; rei
constituenda conditiones proponit, qua Viris Summa
in Ap^lca Authoritatis ac Dignitatis aequissima atq;
utissima privatim visa sunt. Id quidem omni-
bus constat, nec ipsum Summum Pontificem Inno-
centium XI. quancquam et Serenissimum Regem
Polonia Joannem, Imp^lbeam singulari amore
prosequeretur, nunquam a se impetrare potuisse,
ut Cerenissimo Regi ac Ap^lca tantum tribueret.
Id autem ille Pontifex est, de quo nunc in San-
ctorum Album referendo, pro ejus maximis in
hanc Imp^lbeam meritis, Omnes Ap^lca Ordines
pro gratoq; animo laborant. Congregatio vero So-
lonorum Benedictinorum, qua de causa exorta
appellatur ignoro. Nihil illa perigrini, aut alieni
a Polonia continet, cum Polonis Monachis tota
constet, nec quidquam aliud ea instituentia actum
fuerit, quam ut ejus Ordinis vetus disciplina
accuratius servetur, quare nullum profecto da-
mnum Reip^lca impendere existimo, quam ve-
ro Congregationis hujus institutio nihil com-
mune habeat cum quaestione de Jure Patronatus,
vel ex eo cognosci potest, quod etiam ea constitu-
ta Monasterium Sineense quod eidem adiuncti
Clemens XI. Pontifex Maximus decretis Vite-
latis mandavit Illmo Archiepiscopo Mesnensi
commendatum, haud pridem est, eamq; potesta-
tem Serenissimis Regibus in monasteria tribuere

23 Summus Pontifex cogitat, quantam nulus superiorum Pontificum in animum induxit.

Apud Stum. Quod de Episcopatus Ruthenici in posterum mandandis Basilianus Ordo constituerit ignoro. Id tantum sine ulla dubitatione affirmo, ejus non esse de rebus hujusmodi Leges condere, aut cujusquam jus imminuere.

Apud Stum. In omnibus literis Pontificiis, quibus aliquod Ecclesiasticum Beneficium huic aut illi tribuitur, Index Cæcutor apponitur, apud quem is qui Beneficium obtinuit, verum id esse ostendere debet, quod Summo Pontifici antea narravit, quo in iudicio aut cognitione homines ad se popunt, quorum aliquo modo interit, ne cui Beneficium impetravit in ejus possessionem inducatur. Cum eo modo Georgius Meliorucius Canonatum Lepolensem adeptus fuerit, verisimile mihi est nullum ei legitimum impedimentum opponi potuisse, ad Saloviense vero Beneficium de quo nunc acris controversia ei est cum Adversario, ab ipso nominatus fuit, in quorum Curæ Patronatus Beneficium est, viris scilicet Matronisq. Nobilissimi in tota Polonia generis.

Apud Imum. Quod Sacer Ordo Secularis aut Regularis novos in dies fundos acquirat, id aut emptione fit, aut pia nobilium Polonorum largitione. Utromodo id accidat, multo magis Civibus quam Saceri Ordinis Viri cavere debent, ac solent, ut aut pia eorum liberalitas rata sit, aut ne ij. a quibus fundorum suorum pretium accipiunt, de possessionis sue jure dubitare.

nullo

nullo modo possint, aliter enim nulli unquam contra
tractus inirentur. Sæterum Calesia nunquam cum
publica rei damno locupletior fieri optavit ijs qui
sacram jurisdictionem exercent, censurarum re-
medio extremis tantum inutuntur casibus ijs
semper inviti

Caput octavum. Quod absentibus Nuncijs
Apostolicis, aut ijs alio præfissi iuris, quoad
successor adveniat, eorum Auditor causas ad Pontifici-
um Tribunal delatas cognoscere prohibeatur, nul-
lo jure postulari potest, cum id omnibus in locis,
in quibus Apostolicus Nuncius versantur sine ulla
controversia fiat. Nobilium vero Calesiarum An-
tistites, qui Pontificij a latere Legati titulo ac
dignitate decorati sunt, quorum permulti in
Ecclesia catholica numerantur nullam in hujus-
modi causis jurisdictionem obtinent, nec quisquam
de ea exercenda cogitat. Ad Auditoris officium
non alij, quam probata fidei, ac doctrina homines
deliquuntur, nec facile in toto Regno reperietur,
qui cæci, aut juris juris scientia ijs præferri
possit, qui hoc munere ornati in Sacerdotium
unquam venerunt.

Caput nonum. Qua in re Pontificis Epi-
scopatuum literis expediendis a jure Reveren-
ti Regis, aut a veteri consuetudine discedi
cantum fuerit, perspicere profecto nequeo, cum
contra sciam per multos ex ijs, qui ejus generis
literas, hoc aut superiore Anno obtinuerunt a
summo Pontifice liberalissime pube tractatos,
quod nec ipsi disitentur. Quævis sane auctoritas

Amiensis apertissime ostendit clementissimus. Rex
a nonnullis retro annis multo ampliore fuit in
eo Episcopo designando, uti capisse, quam ut inter
clementissimum Regem Sigismundum Primum, et
eius Ecclesiam Canonicos olim convenerat.

Hinc autem meo Responso liceat mihi nunc
clari Ordinis Latini, ac Rutheni Ritus postulata
adiungere, ad qua obtinenda utriusq. Ritus Sacer-
dotes utilissimam sibi eorum operam atq. aucto-
ritatem futuram non dubitant, quibus ut mecum
de huius generis negotijs agerent, Clementissimus
Rex, atq. ideo ipsa Respublica mandavit.

Postulata Riti Secularis et Regularis Latini

1mo. Ne Iudicia Secularia assumant co-
gnitionem causarum contra Viros Ecclesiasticos
institutarum, aut in quibus de materijs Eccl-
siasticis ad Locorum Ordinarios pertinentibus
agitur.

2do. Ne Secularis Jurisdictio procedat ad
publicationem penarum, Banitionis, Infamiae,
Capitis, atq. aliarum contra Ecclesiasticas perso-
nas eidem Jurisdictioni in causis mere Eccl-
siasticis se submittere renuentes.

3to. Quotiescunq. ad Secularia Iudicia de-
cretum aliquod a Iudice Ecclesiastico prolatum
pro executione remittitur, ea de iustitia, vel in-
iustitia ejusdem decreti cognoscere seu licitum
esse non putent sed meri et simplicis executionis

partes.

partes agant, nec demandatam executionem exp. 726
ac trecent.

4to. Cum eorum qui sacris censuris notati ^{ut}
illegati sunt pervicacia, a non multis pro levi culpa
haberi videntur, non modo ij, qui sacras censuras
parvi pendunt, sed etiam qui ipsi blandiuntur, mo-
nendi hoc loco a nobis sunt, in utroq; illud dictum
ipse, qui Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam
Ethnicus aut Publicanus.

5to. Ecclesiastici Seculares, aut Regulares
ultra vires & Bonorum mensuram Contributio-
nis ne pregraventur, nec Hiernalis Contributio
ex Bonis Hereditibus per Religiosas familias pot-
estis pratendatur. Ad illud vero tributum, quod
superioribus Annis in Capita impositum fuit,
ab Ecclesiasticis exigendum, cum Diplommati Pon-
tifici ea de re impetrati tempus, jam diu elapsum
fuerit, pium atq; equum videtur, aut novum postu-
lare, aut ab eo tributo exigendo cessare.

6to. Ut in Ecclesiasticis Beneficiis confere-
dis, aut per Patronos tam sacri, quam civilis Ordi-
nis, hunc aut illi assignandis, sacrorum Canonum
diligens ratio habeatur, ne locus ullus sit gratiae,
vel privatis officiis, sed tantummodo Candidatorum
virtus, mores, ac doctrina aestimentur.

7mo. Provisiones Apostolica debita executioni
mandentur, nec resignationes cum Antidatis
in praepudium Statuta Apostolica permittant. Be-
neficia Sedis Apostolica reservata, per alios clam aut
dolose ne conferantur.

8vo. Provocandi ad Ordinariorum Secretis
ad Archiepiscopos, vel ad Nuntiaturam Apostolicam

Natus nemini praecludatur, nec Acta prioris iudicii
cuiquam denegentur, qui ad altius Tribunal appellaverit.

Postulata Cleri Rutheni Uniti

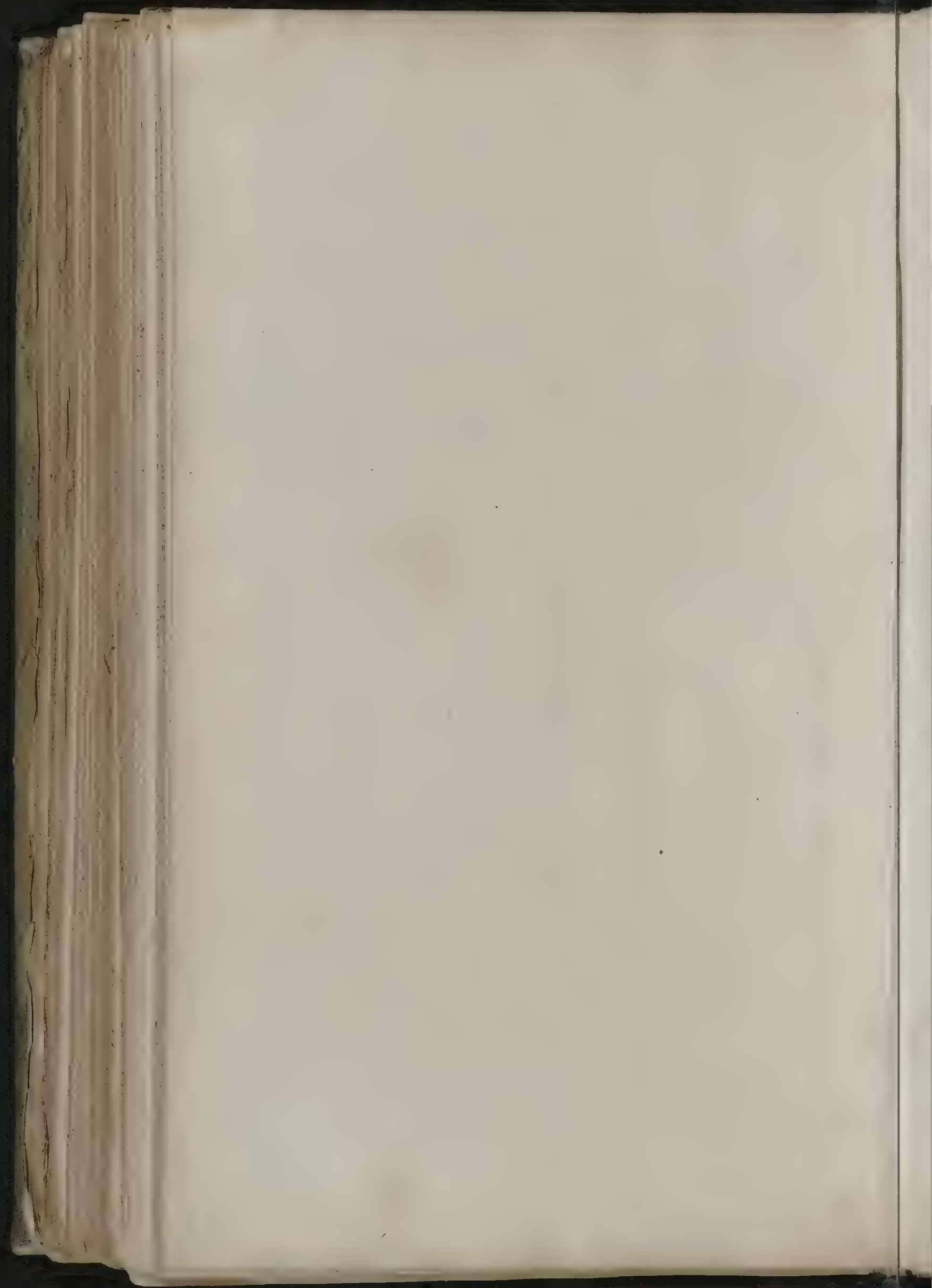
1mo Clerici Rutheni Ritus ad ea opera im-
pellantur, quae soli Rustici & Clerici praestare consue-
verunt. M. a militibus quod saepe fit, vexentur, neve
inuitata tributa ab ijs petantur. Cum autem et sacer-
dotes iidem sint, et sacri Fori Jus habeant, si quid
aliquando deliquant, Villarum Dominis in ipsos a-
gendi Jus nullum est, sed pari modo ac Latini sacer-
dotes apud eorum Episcopos rei faciendi sunt.

2do. Nova Ecclesia nisi ex Episcoporum consen-
su, atq. Auctoritate minime adiciatur, i. q. eodem
tempore iusta dos constituatur.

3^{tie}. Minus etiam quisquam existimet ab ullo
alio quam ab Episcopo ulli Clerico potestatem sa-
cramenta administrandi fieri posse.

4to. Cum ab Episcoporum Luceorientium patri-
monio septem omnino villae a Principe Constantino
Astrogogensi Anno. 1625. ea de causa avulsae fuerint,
nunc Episcopus Tertulius Romam ad sacra Unionis
negotium tractandum ac perficiendum profectus esset,
aequum omnino esse, cum Principe Sanguszko, qui mo-
do villas possidet diligenter agi, ut eas pro sua pietas-
te, ac Religione Ecclesia Luceorienti restituat.

5to Rutheni Ritus Parochi ab Episcopo suo ac-
gerendam Curam animarum uspiam positi a Vil-
larum Dominis nequaquam amoveantur, quod si
amoveni causa extiterint. Episcoporum tantum-
modo de ijs cognoscendi Jus esse debet.

In Nomine Domini. Amen

128

Diarium Conferentiarum Statuum
Regni cum Illustrissimo & Excellmo
Domino Francisco Carolo Wratislaw à
Mitrowitz Sacra Casarea Majestatis
Legato.

Dies Vigesima Secunda Mensis Novembris
Anni Millelesimi Septingentesimi Viginti Quarta
huius Actui destinata. Huius enim die circa horam
nonam Matutinam postea quam ad locum desi-
gnatum publicisq. actibus ac Consultationibus so-
litum in Arie Regia Varisaviensi tum Illustris-
simus et Excellentissimus Sacra Casarea Majestati
Legatus, tum Celsissimus Princeps et Primas Regni
aliiq. Ministri utriusq. Gentis, ac designati per
Constitutionem proximè limitatorum Comitiorum
tam ex Senatorio quam Equestri Ordine Deputati
convenierant Celsissimus Illm^{us} & Rndm^{us} Prin-
ceps & Primas Regni totius Congressus nomine
sic allocutus est Illmum Legatum Casareum.

Respublica Nostra sub felicissimo, pruden-
tissimo, et suavissimo Sacra Regia M^{ti}s Domini
Nostrⁱ Clementissimi regimine, ejusq. fortuna et
fortitudine tuta, secura, pacifica, et undiq. beata,
adeoq. in profunda et altissima quiete immersa, ut
nihil sibi deesse credat, prater ut eâ, qua intra se

Finitur

729 fruitur tranquillitate, eadem gaudere valeat cum
civibus et confinantibus sibi Potentibus et Dominis.

Cum itaq. S. Caesarica Regia Catholicaq. Majestas Au-
gustissimus Imperator modernus cuius gloria, et vir-
tutes excelsiori omnibus titulis et laudibus, cuius iusti-
tia et aequitas grata Deo, nota hominibus in antero-
ribus Comitibus per Excellm. Illm. et Rndmum Episco-
pum Nitriam et magnum suum Legatum, memoria-
le presentare fecit ad confirmandam Nationum Po-
pulorum, Terrarum, et Confinitiorum mutuam seiu-
ritatem, per renovationem antiquorum et recen-
tiorum Tractatum ac Fœderum; Quod memo-
riale S. Regia Majestas prius toti Reipbica per
Instructiones Antecomitiales nunc Ordinibus Re-
gni pro Comitibus Generationis congregatis dignissi-
mo ore, efficacissimo sermone Excellm. et Illm.
Supremi Cancellarij Nostri et deliberationi totius
Reipbicae summo opere commendavit.

Annuerunt itaq. Status Regni in Comitibus feli-
citer limitatis, et lege publica sanciverunt, ut cir-
ca tenorem et contenta hujus memorialis, et alia-
rum quarumcumq. intervenientiarum et Negotio-
rum ab utraq. parte proponendorum seu novum fa-
cultatem nobis a Reipbica concepam conveniamus,
conferamus cum Excellentia Vestra generis clari-
tudine amplissima, virtutibus et meritis orna-
tissima, negotijs summis agendis et perficiendis
plusquam sufficientissima, et a S. Caesarica Mte
ad hoc opus tractandum et perficiendum omni-
bus requisitis munita, et plene characterisata.

Auscultabimus itaq. cum summa attentione
nobis proponenda ab Excellentia Vestra reponemus

ad omnia

ad omnia cum debita ponderatione et deliberatione
Nostraq; quae Nos concernunt successu temporis expo-
nemus cum omni exactitudine et realitate, spe firma
confisi, ea omnia votivo coronanda et terminanda suc-
cessu, quacumq; spectant ad plenam Principatum No-
strorum Gloriam, communem Eminorum sibi con-
nexorum utilitatem optatam omnium et singulo-
rum satisfactionem & felicitatem.

Ad quem sermonem Firmus et Excellens
Seminus Legatus pari respectu respondit
his verbis.

Premissa decenti gratiarum actione pro elo-
quentissima et benevola allocutione Reverendissimi
et Celestissimi Domini Primatis, Ego infrascriptus
sequentia posui; Litera Credentiales à me paucis
abhinc diebus porrecta Imperatori Regique Catho-
lica Majestatis Augustissimi et Celsissimi Domini
mei Intentionem, Animam sui propensionem, etiam
Serenissimam Regiam. Matrem, Incolitam Imperatricem
haud dubie sufficienter explicuere, cumq; hujus
intuitu mihi certus polliceor Regiam suam
Matrem, et Incolitam Rempublicam sibi coram ha-
bere, quanta ex reciproco Vicinitatis cultu Regis
et Dominatibus utriusq; emanaverint, et ulterio-
ra speranda sint commoda, ideoq; immense salu-
gere, ut Tractatus Anni 1677. qui sui propri-
am mutuamq; conservationem felici hactenus
cuentu stabilivit, tantocius renouetur, ita ac su-
ius effectum Plenipotentia seu mandato cum Le-
teris Ego munitus, nomine Imperatoris et Regiae
Catholicae Matris eundem, et antiqua simul amicitia
vincula restaurare, et confirmare paratus sum.
Si qua interim respectu unius alteriusq; partis

tanto

732 Tanto Annorum decursu oborta essent gravamina omni
meliori et amabili via illa tollendi operam dabo, ean-
dem a S^a Regia M^{te} et Incl^{ta} Rep^{ba} mihi recipim
spondeo modum quo facilius, et sine Principatum pot
iudicio id fieri possit, ab M^{mo} hoc consensu expe-
ctans ut S^a Regia M^{te} Felix a Deo Optimo Maximo
diuturnumq^{ue} regimen, ita et Incl^{ta} Rep^{ba} tran-
quillitatem continuam, et prosperos rerum successus
devotissimo corde exopto.

Franciscus Carolus Comes
Wratislaw a Mitrowitz.

Quo quidem sermone M^{mo} et Excell^{to} Domini
Legati finito Ipsissimus M^{mo} et R^{mo} Primas
Regni et Magni Ducatus Lit^{ae} postulavit dilationem
Actus memoratarum Conferentiarum in sequentem
diem, receptisq^{ue} ab eodem M^{mo} Legato Credentiali-
bus Literis Denderia per illum prolata S^a Regia
M^{te} deferre, resolutionemq^{ue} eundem referre promisit.

Die Vigesima Tertia. Congregatis M^{mo} Sena-
toribus Ministris status et Deputatis ex Equestri
Ordine assente tamen Ministro Caesareo capta con-
ferentia, ubi Ipsissimus Regni Primas requisivit,
placeret ne inchoatam in Ceremonialibus hesternam
conferentiam ulterius prosequi et ad essentialia
maxime in legendis Credentialibus Literis Caesarea
M^{te} accedere: ad quod accedente omnium consensu
lecta fuit, primo Plenipotencia ejusdem Caesarea
M^{te} M^{mo} Comiti Wratislaw data. 2da Litera re-
centiales ejusdem Caesarea M^{te} ad Serenissimum
Regem Clementissimum. 3tia Litera re-
centiales ad Senatum distincta, et ad Equestrem Ordinem
separatim scripta, quae hic distinctim suo or-
dine apponuntur.

Plenipotencia

Lienypotentia e. Garca. Majestatis illius
Illustrissimo Comiti Wratislaw data. 132

Nos Carolus Sextus Divinâ favente clemen-
tiâ Electus Romanorum Imperator semper Augu-
stus ac Germania, Hispaniarum, utriusq. Sicilia,
Hierusalem, Indiarum neu non Hungaria, Bohe-
mia, Valmatia, Croatia Slavoniaq. Rex, Archidux
Austria, Dux Burgundia, Brabantia, Styria Carin-
thia, Carniolia et Wirtembergae Comes, Habsburgi Fan-
dria Tyrolis et Goritiae &c. &c. Notum testatumq.
facimus, perjuvandum sane Nobis accidere, quod qua
in praesens Varsaviam Incliti Regni Polonia Comi-
tia induta sunt, ea recentem Nobis contestandi No-
stri erga Serenissimum Regem constantissimi Fra-
terni affectus, atq. in istud Regnum, Magnumq. Libe-
ratorum sinuere voluntatis Nostra occasionem
praebeant. Neq. enim sine voluptate rememora-
possumus ingentia, quae ex pervetusta Animorum
ac Fœderum conjunctione utrinq. promanarunt
commoda, dum alter alterius Uicini incolumita-
tem, Ordinum ac Subditorum libertatem, salutemq.
procurare iuvunda emulatione studuit. Cujus qui-
dem Sensus cum et Serenissimum Regem, atq. i-
stam Impbecam esse nulli ambigamus, haud intem-
pestivum, quin e re mutua his praesertim de-
sijis temporibus fore existimamus, ut illud ipsum,
quod Anno 1677. cum Augusto quondam Impe-
ratore Concordissimo Nostro Ono Parente rel. record.
itum fœdus a Regno et Rpbica Polonia fuit in immi-
nentibus Comitibus renovetur. Nos sane hac spe in-
ducti Vri et Mgco Nostro Consiliario Intimo ac
Camerario Francisco Prolo a Wratislaw et Mitrovitz

Nulla

733 Aule clementissima Nostra ex Fratre Neptis clementissi-
ma Archiducis Maria Josepha Hungaria ac Bohem-
ia, nec non utriusq. Russia nata Regina: nupta quoq.
Regia Polonia ac Electoralis Saxonia Principis su-
premo Praefecto amplum mandatum, quin et plenam
potestatem, ut super restaurando dicto faceret, et si
quid amplius utrinq. conveniret, cum sua Regina serene-
ritate, atq. Alma Regina agat, tractet, atq. etiam im-
cludat per presentes damus, atq. concedimus: Verbo
caesares Regis atq. Archiducali spondentes, Nos ea
qua is ita egerit, tractarit, atq. concluderit, non secus,
ac si a nobis ipsis coram gesta ac peracta fuissent,
rata, grataq. habituros, ratificationumq. Instrumen-
ta intra tempus conventum extradituros esse. In
quorum fidem presentes manu Nostra subscripsi-
mus, et appenso Nostro Sigillo communiri iussimus.
Dati in Civitate Nostra Viennae die 14ta. Mensis
Obris. Anno 1724. Regnorum Nostrorum Romani
Decimo Quarto. Hispaniarum Vigesimo secundo
Hungarici vero Bohemici itidem Decimo quarto.

Carolus 6us Ad mandatum Aulic-
Philippus C. A. Linzendorf. Caesarea M^{te} propri-
um
Joannes Georgius de Ruos S. R.
in C. M^{te}

Litterae Credentiales ad eam Regiam Ma-
jestatem Dominum Clementissimum.

Nos Carolus sextus Divina favente clemen-
tia Electus Rom. Imperator. etc. ex clementissimo
ac Potentissimo Principi D^{no} Fridenico Augusto Po-
loniae Regi Magno Duci Lithvania, ac Russia
etc etc

et c. Fratri et Vicino Noſtro Chariffimo ſalutem 34
cum omnis boni incremento. Sereniſſime & Potentiſ-
ſime Princeps Frater et Vicine Chariffime. Dum iter
Varſaviam ad Serenitatem Veſtram ingreditur Al-
bi Magnificus Conſiliarius Noſter Intimus et ſame-
ritus Comes a Vratiſlaw ut ſuprema ab eodem man-
data, antequam Drezdam ſe conferat recipiat, eidem in
mandatis dedimus, ut Serenitati in primis Veſtra per-
petuum Noſtrum ſibi addictiſſimum paternum aſſe-
ctum Noſtris Verbis coram confirmet, ſimul una ro-
get, ut per occasionem imminentium Regni Comi-
tiorum ſadus Anno. 1677. inter S. e. n. d. i. ſ. i. m. u. m.
cum Noſtrum Onium Parentem Imperatorem Leo-
poldum R. e. m. e. m. e. cum Rege Regnoq. Polonia ini-
tum renovare, et ſi qua alia in uſum communem
propicia reſe offerrent, exequi ſataget. Quod cum e-
re utriusq. Noſtra epe praeſens Europa ſtatus mo-
neat, eandem qua Nobis Serenitati Veſtra mentem
epe minime dubitamus. Alii ergo plenam fidem
in ijs, qua Noſtro Nomine proſoſiturus eſt, non
ſeuus, ac Nobis ipsis adhibere ut velit per amicus
petimur. Quod ſuperest Serenitati Veſtra amicum
Noſtram ac propenſam voluntatem large confir-
mamus. Dat. Viena 14ta.bris A. 1724. Regno-
rum Noſtrorum Romani Decimo quarto. Hſpan-
niam Vigefimo ſecondo. Hungarici vero, et Bo-
hemii iterum Decimo Quarto.

Sis V. Benevolus Frater & Vicinus

Carolus

Philippus Du. C. A. cinzendorf.

Joannes Georgius de Bruel

Titulus exterior in Literis

Sereniſſimo

Clementissimo ac Potentissimo Principi Domino
 Frederico Augusto Polonia Regi. Magno Duci
 Lib. Russ. Pruss. Masovia, Samogitia nec
 non Duci et Electori Saxonie Fratri et Vicino
 nostro Charissimo.

Litterae Credentiales ad Celsissimum Principem
 Primate Regni.

Carolus sextus Divina favente Clementia Electus
 Rom. Imperator &c. Reuerendissime in Christo La-
 ter Amice sincere nobis Dilecte. Perpectus. Quidma
 Paternitatis Vrae in Rpbica amor, ac indefessum in pro-
 movendo istius Regni commodo studium certos nos
 reddit, illam in ejs, quae Consiliarius Noster Intimus
 ac Camerarius Alris et Magnus Comes a Vratislau
 et Mitrowitz, quem cum munere Plenipotentiarij
 Nostri ad imminencia Regni Comitia mittimus, co-
 ram exponet, non solum plenam ei fidem adhibitu-
 ram, sed et ea quae in per utriusq. Regnorum emo-
 lumentum cedunt, praecipua sua, quae in illo Regno
 pollet Authoritate suffulturam esse. Cane cum tot
 saeculorum cursus euentu non uno docuerit, Regnum
 Rmpbiamq. Polonia salutem, ac libertatem non alio
 tutiori loco, quam in Austriaca potentia, amicitia, ac
 confederatione collocare posse, vident minas unde
 quae in Europa rerum aspectus monere, curas mu-
 tuas, ac providentiam, ut vel nunc tandem in futuros
 casus serio convertamus. Quem in finem praefatum
 Comitem amplam potestate munivimus eiq. manda-
 vimus, utq. Nostra erga Quidmam Paternitatem
 Vestram enixa voluntas sit ei pluribus verbis co-
 ram exponat. Si adeo Benevolentissimam Nostram
 Caesaream voluntatem in omne tempus confirmamus.

Dati

Lat. Vienna die 14ta. Mensis Octobris 1724. 1736.
anno^r Nostrorum Romani Decimo quarto, Hispania-
rum Vigesimo secundo. Hungarici vero et Bohemi-
arum Decimo quarto.

Quondam Paternitatis V^{re} Philippus Lud. C^a S^{entendoff}
Benevolus Ioannes Georgius Prus. C^{ms}
Carolus C^{ms}

Titulus exterior in iisdem Literis
Reuerendissimo in Christo Patri Dno Theodoro
Podicki Archiepiscopo Gnesnensi Legato Nato
et Reoni Poloniae Primati. Amica sincere
nostra dilecto.

iterum presentiales ad senatum

Carolus celsus Divina favente clementia etc etc
L^gime, Andⁱ, Ill^{mi}, ac Ill^{rs} Magnifici nec non ge-
nerosi sincere dilecti, quae nostra in Regnum et
Imperiam Poloniae Magnamque Ducatum Lib^{re} volun-
tas, quod studium ac sincera pro utriusque incolumita-
te mens sit, argumenta ejus sat firma superioribus
temporibus edidisse nos existimamus. Et quam quam
operatum inde fructum invidentibus satis, non sem-
per retulerimus, in eo tamen sensu ac proposito
affirmati stamus cum Regno, ac Illma R^{pb}ica V^{ra}
perpetuum non modo colere, sed et his praesertim
dubijs temporibus stringere arctius amicitiam;
quod ipsum quam e re communi sit, qua etiam
ratione id assequi liceat, exponet coram Consiliariis
noster Intimus ac Camerarius Ill^{rs} ac Magnus
Comes a Vratislaw et Mitrowitz quem ampla cum
potestate cum in finem commiserimus. Huius igitur

plena

737 plenam fidem in y, qua nomine ac de mandato No-
stro expositurus est, ut adhibeatis beneuole petimus.
Et quod superest Rpbica V^a omnia fausta precamur.
Datum Vienna die 14^abris A^o 1724. Regnorum
nostrorum Romani Decimo quarto. Hispaniarum
Vigesimo secundo. Hungarici vero et Bohemici ite-
dem Decimo quarto.

Carolus ~~pp~~ Philippus Lud C. A. Saxeus
Ioannes Georgius de Bus. ~~My~~

Titulus exterior in iisdem literis
Reuerendissimis, Reuerendis V^{ris} ac V^{ris}
et Mag^{is} nec non Generosis R. Archiepiscopo
Gnesnensi, ceterisque Principibus Senatoribus
Ordinibusq^{ue} Regni Polonia et Magni Ducatus
Lit^{ae} sincere Nobis dilectis.

Litterae Credentiales ad Rubam. Cuius
Ordinis.

Carolus Sextus Divina fauente Clementia etc.
V^{ris}, Mag^{is} Generosi sincere Nobis Dilcti. Cum ea
nobis Praedecessoribus nostris cum Regibus ac Rpbica
Polonia perpetua interceperit mutua necessitudo
amicitia ac animorum conjunctio, ut quae sive lata,
sive aduersa alterutri contigissent, ea sibi quoq^{ue}
communia extimauerint, Sane opportunitatem
imminentium Regni periculis nostri Nostra
im. Rpbicam scire voluntati deesse videri posse-
mus. Nisi quantum salus ac securitas eiusdem
ordi nobis esset, palam testaremur. Itaq^{ue} hunc
in finem V^{rum} et Magnificum Re^{dem} Nobis
dilectum Franciscum Caro^{um} Comitem a Vratislavia
et Mitrouk

et Metrowitz Consiliarium Nostrum intimum et ne 738
rarium, cum Plenipotentiarj Nostrj munere in Po-
niam mittimus, qui vobis immutabilem Nostram erga
vos propensionem ac benevolentiam confirmet. Deinde
ea vobis exponat, quae utrinque providere monet praesens
rerum Europa Status. Quin quae desuper agenda tra-
ctanda, atq; etiam concludenda visa fuerint, ea pro
potestate sibi facta agat, tractet, atq; concludat. Illi itaq;
Plenipotentiarj Nostrj plenam indubitamq; fidem
in ijs, quae nomine ac de mandato Nostrj proponi-
turus est, ut adhibeatis, benevole petimus. Et quod
superest vobis benevolentiam Nostram peraream,
in omne tempus confirmamus. Datt Vienna Die
14ta Mensis Obrii. A° 1724. Regnorum Nostrorum
Romani Decimo quarto. Hispaniarum Vigesimo
Secundo. Hungarici vero et Bohemici eodem Decimo
quarto

Carolus ~~imp~~ Philippus Lud caesarensis
Joannes Georgius de Brud ~~imp~~

Titulus Exterior in iisdem Literis

Mustribus Magnificis Generosis n. n. Ma-
reschalis, ceterisq; Ordinis Equestris Regni
Polonia, et Magni Ducatus Lithuania
sincere nobis Dilectis

His perlectis literis Clissimus Primas Regni
intulit, quod quandoquidem essentia Legationis
Caesarea consistat in promotione Renovationis
Tractatus Anni. 1677. inter p. m. Augustissimum
Imperatorem Leopoldum et d. m. Johannem III
Regem Polonia, ideo necessarium videtur, ut in eodem

consequi

739° idem Tractatus melioris ac recentioris informatio-
nis gratia legeretur. Lectus itaq; fuit idem Tractatus
ex Authentico Instrumento per Dñum Regentem
Cancellaria Regni Majoris.

Hoc perlato placuit exquirere sibi primo Primati
ut siquidpiam haberet quidpiam hac super re propo-
nendi libere sensum sensum suum reflexionesq;
exponat. Tum interrogavit quid loco Respondi Ca-
sarea Mti dandum foret.

Itaq; Almus Princeps Episcopus praeviens
accepta voce, factaq; praevisione, quae non ex
turno sequentia diceret in duas partes questionem
diuisit. 1mo. Quid Legato Casareo respondendum?
2do. Quid proponendum foret? Ad primum re-
posuit. Quos quoniam Propositio Casarea Mti
maxime teneat in eum finem ut Tractatus Fe-
deris Anni 1677. renouetur, ideo censeret in
materia Amicitiae, quae nulli neganda est, nega-
tium responsum non posse dari, itaq; sublinxit
suavendo, ut Mti Ministri interea formarent Pro-
iecta renouandi huius Tractatus salvo jure ad-
dendi, minuendiq; in futuris Deo dante sumi-
tis. Nunc autem expiciens epe dixit, ut de Respon-
so tam a Sa^{te} Mti, quam a Statibus Regni
cogitetur, quale id, et quod Legato Casareo dan-
dum esset. Ad 2dum. Ratione praetensionum
Nostrarum suasit, ut haec legerentur, satisfactiq;
debita spoliatis et iniuriatis urgeatur. Maxime
tamen pro parte et ex Interebe Abbatis Para-
ciensis locutus, injuriam tum illi, tum Juribus
Sa^{te} Mti in adempta illi Jurisdictione tempo-
rali et spirituali exaggeravit. Quo finito sermone

Almus

Illm^{us} Procancelarius Regni legit puncta prætensionum⁷⁴⁰
mercatorum Regni ad ditiores et pueros Casarcos.

Cominus Trypoliki Chccamerarius Rijoviensis et Dñs
Orarowski Vapifer Craoviensis trutinando quadam Pun-
cta Tractatus Anni 1677. maxime punctum mutua de-
sensionis contra communem hostem, ac punctum liberae
apud nos conscriptionis militum vulgo Verbunkow pre-
cavebant, ne per id Rypciā in societatem belli trahatur,
neve præsens conscriptus in declarationes assecuracionesq;
quaspiam sese ingerat, cum non sit destinatus nisi
ad audiendum, et toti Rypciā referendum. sui dicto
omnes abenserunt.

Illm^{us} Palatinus Polackia Dux Campestris Re-
gni subintulit, ut Materia hac tractandi remittatur in
particularia Palatinatum et Terrarum Comitatus.
Ad quod repositum Materiam hanc satis in instructi-
onibus finis Antecomitiatibus esse indigitatam.

Illm^{us} Praefectus Castrorum Regni promovit, quod
quoniam cujuslibet Tractatus seu fœderis fini fines et
commoda esse censeatur, utilitatis scilicet et necessitatis,
ideo nec fœdus hoc cum Casarca M^{te} respuendum cen-
suit, cum utraq; ratio illud pangendi suadeat, tam ne-
cessitatis ex causa accrescendarum contra hostes quovis
virium, tum utilitatis ex mutua amicitia cultura
et obligatione ad asopiciendas quovis prætensiones No-
stras gravaminag Nobis illata per subditos Casarca
M^{te} resarcienda.

Interea Illm^{us} Princeps Episcopus Craoviensis co-
incidendo in sensum Illmⁱ Praefecti Castrorum illius
reflexiones approbavit. Quo ad scrupulos vero per Dñm
Trypoliki illatos subiunxit; his non esse locum multis
hac super re discurrendi, sed in futuris O^{eo} dante Co-
mitijs, ubi ille ipse in materia tam gravi suam Vi-
gilantiam

gilantiam cautelamq. adhibere appromisit.

Jam autem interrogavit, quale responsum dari deberet Caesari Legato in materia renovationis Factorum negativum ne? scilicet an affirmativum? Si negativum datur, monstrabitur via et modus quomodo ad nostras praetensiones nobis negative respondeatur. Si affirmativum? hoc erit caedere metam restricta potestatis, qua huic consensui ad audiendum et referendum non vero concludendum data est. Itaq. suadebat mediam viam arripiendi referendum se se ad apensum et congressum totius Rpbicae, ubi negotium hoc ventilabitur et promovebitur. Deinde conclusit ut Cancellaria Regni parent Proiecta, qua loco Responsi hoc in pascu servire possent Legato Caesari consignanda.

Apertiente illatis toto congressu Celsus Princeps Primas soluit sessionem ad referendum haec omnia S. R. M. tum demum ad exponendum Legato Caesari.

Die 24ta. Vacabat a congressu et Conferentia

Die 25ta. Congregatis ad locum solitum Senatoribus, Ministris Status, et ex Equestri Ordine Deputatis in praesentia Legati Caesari a dextris Celsi Primatis apidentis. Post Celsus Primas orsus est ad eundem Senem Legatum nomine totius congressus sermonem his formalibus.

Illatis ad invicem in hoc amplissimo tam ex Senatu, quam ex Equestri Ordine composito consensu ad infra dicentia ab integra Rpbica autorisato sensibus rationibus Consilijs et habita gratiosissima a S. R. M. Dno nostro Cmo approbatione deliberationis Nostrae hunc Excell^{te} Prae deferimus Resultatum

Sum nihil antiquius habuerunt, habentq. in votis suis S. R. M. Dns Ns Jmms omnesq. Status et Ordines Regni, quam integram, et inviolabilem amicitiam

Curag.

742
Iurag bonae Vicinia Sarta tenag conservare ac manutene-
re cum Clara Sarcia Regia Catholicae Maje. Prout hacten-
us ipso effectu ex parte sua praestiterunt, nihil innovan-
do sive attentando contra vetera fœdera praesertim An. 1677.
huius renovationis propositis servatis servandis tem-
peratis praecautis praecavendis, hoc est salvo Jure addendi vel
minuendi iuxta praescriptum tenorem in Limitatione
Comitiorum immediatorum propensum S. R. M. et C.
dinum Regni invenit animum, et ad ulteriorem hoc
in Negotio cum Excellentia Vestra communicationem
M. et Excell. Dni utriusq. Gentis Ministri cum Illmo
Domino Comitiorum Marchialis a S. R. M. et C. Dno Nro
Amo ex Gremio Nostro reliquantur et deputantur. Cum
modò ante omnia innovata et attentata gravamina in
præjudicium publicum et privatorum Regni Poloniae
civium causata, contra ejusdem fœderis pacta, cujus reno-
vatio proponitur, ac in seorsus scripto, quod Manibus
Excell. V. consignamus purgentur et removeantur, spo-
liatq. aut fribus, et jurisdictionibus, aut fribus, Villis,
Terris, Jurisq. suis tam Ecclesiasticis, quam Seculares
absq. mora ante incidentiam ex Reassumptione Comi-
tiorum restituantur.

Glorificabitur itaq. non tantum exemplaris S. R. M. et C.
M. justitia, sed etiam tam S. R. M. et C. Dnus Noster
Amus, quam et Apbica Nostra habebunt motiva, obliga-
tionem, necessitatem tanto majori nexu bonae amicitiae
et Vicinitatis adhaerere S. R. M. et C. M. et C. ejusq. benevolen-
tia, et aquanimitate latari.

Responsum quod ego infra scriptus ad Declarati-
onem a Reverendissimo et Celatissimo Principe Domino
Primate Regni Romine Melitensi Senatus et Equestri Or-
dinis factam dedi. 25ta 9bris Anno 1724.

Humanissimas quas possum respondeo grates, quod

Altitudini

Reverendissimi Vestrae et Excellenti a. Almo. viri Consensui pro-
positionem nuper a me factam tam benevole excipere
tamq. prompto interim Responso ut ut intermedio ho-
norare placuerit. Et cum Caesarica Regia Catholica Ma-
iestas Augustissimus et Amicus Dñs meus praecipue
in animo positum habeat cum Armā Regia Mte et In-
clita Repbica in viua quiete vivere, et in finem
anteriores Tractatus, et omnia fœdera renovare, et ul-
terius tueri, ideo nullus dubito, quin in continuandis
proxime sumitis momentorum hocce Negotium unde
mutua ad invicem pendet tranquillitas, desiderate
perficietur.

Gravamina modo mihi exhibita diligenter perpen-
dam, et in quantum potero enucleate desuper respon-
debo, reliqui ubi dubia supererunt instructione quan-
totius providere satagam, cum denominatis mihi Mi-
nistris exinde ulterius collaturus, parem operam, satis-
factionisq. promptitudinem super iisdem, qua vivisimo
Ego expositurus sum mihi spondens. Ne Reverendissimi Vra
et Excellenti a. Almo. consensui ad ulteriores eniae commende.

Franciscus Carolus Comes

Wratislaw & Mitrowitz

Puncta Primum Regni Polonia per Depu-
tatos in sumitis Generalibus novissime expositis
designatos in Conferentia publica exposita
satisfactionem exigentia Die 28. Mensis Jani.
A. Dñi 1724. eadem Legato Caesareo porrecta.

Amo. Cum Avola Virini Regni Hungaria Quatuorq.
Plesia varijs temporibus praecipue vero immediatis
turbulentis limites veteres ab utring. olim constitu-
tos excedendo, Fundos Terrarq. Aplica continantes in

pluribus

pluribus locis sibi appropriaverint, multasq; violenti- 744
as ac Damna Incolis Regni Polonia intulerint et hu-
cuscq; inferre non cessent, expedit, tum ad conservandam
pacem, et restabiles jura bona et integra vicinia
inter utraq; Dominia, tum ad obviandum quibuscvis
disidijs & collisionibus exinde emersuris quatenus
Commisarij ex utraq; Parte indilate destinentur cum
plenaria potestate omnes quereles differentiasq; gra-
nitierum et quasvis controversias hinc inde inter Vi-
cinos intercedentes summario processu pro jure et
justitia decidendi, definiendi, et apopiendi, omnesq;
causas disidiarum in posterum amovendi, prae-
terim inter Dñum Comitem Sapieha Starosta Bobruy-
ski, et Enim Comitem de Hatsfeldt et Gleichen, tum
inter Dñum Capitaneum Ostrovincensem, et Comitem
Potulnicki, et ejus Villam Boronow, item inter pra-
dictum Dñum Comitem de Hatsfeldt, et Dominum Co-
mitem Burghaus atq; Dominum Andream Latke-
wiski, nec non inter Dñam Wazykowska Castellanam
Kielunensem, et Bona ejus Praszka, et Bona Duc-
tus Ciesia Oppidum Gorzew, Nowa Wies, et alia.

2do. In consilio magno Varsoviensi Ab. 1710.
et Comitij Generalibus Anno 1712. Conquasti cum Inco-
la Regni Polonia super diminutione tonnarum Vini de
Hungaria procedentium, quae non continebant in se res
mensuras Vini Quinquaginta, et hae de re facta proposi-
tio Domino Principi de Fraustem, qui exivit apud S.
Caesarem Mttem, ut augerentur tonnae ad mensuras 60.
raginta, et Antalia ad mensuras Tringinta, quod status
Hungaria observant per duos vel tres circiter annos,
Utrum quoniam nunc ad Antiquum usum deventum
est, et minores Tonnae ad Regnum Polonia invehuntur
per quod Incola Regni Damnicantur, proinde exorta-
tur, quatenus Caesarea Mtas dignetur statibus Hungaria

demandare

745 demandare, ut sexaginta Mensurarum Polonicarum ton-
nas, Antalia vero triginta Mensurarum extruant, et
Vino impleant, sub confiscatione minor tonnarum neve in-
civis Poloni majoribus Accis, quam Subditi Imperatoris
Mitis graventur. Præterea Subditi Poloni in Confinijs
Hungariae degentes in Hungariam profugi, ubi Patro-
cinium et protectionem inveniunt, nec Dominis propri-
etarijs redduntur, imo in Poloniam cum alijs associatis
eacurrentes furta et latrocinia patrant, nullaq; quæ-
rantibus administratur iustitia; Proinde ut Dominis
directis extradantur Iniola Regni Polonia desiderant.

3to. Capitaneus Glogoviensis contra Josephum Gor-
czynski Abbatem Paradisiensem, et totum Monasterium
non ita pridem non tantum imprædictam inhibitionem
extraxit ne idem Abbas tanquam Nominatus Regius
suscipiat, ex eo quod quasi contra Alternatam quan-
dam ex Statuto Regis mundi Ani 1600. et ex posteris
rebus Regni legibus sublato prætentam inter Polonos
et Germanos nunquam exercitam, Nominatio ejusdem
Abbatis facta sit. Verum etiam Secretum Sequestratio-
nis Bonorum Abbatialium in Ducatu Silesia existen-
tium promulgavit, et de facto eadem Bona. Sequestravit,
alias præiudicia & gravamina intulit proinde qua-
tenus huiusmodi attentata tanquam fura Regis Mitis et
Aplicæ enormiter Audentia removeantur. Inhibitio, pro-
prie emanata ad sequestrum revocetur. Spoliumq; Seque-
strarum Villarum ante omnia restituatur.

4to. Conventus Religiosorum Ordo Prædicatorum,
ac Religiosarum Virginum S. Domini in Silesia ad
origine Fundationum suarum ad Religiosum Provin-
cialem Polonum spectabant, et modo primum tempore
revolutionis hoc in Regno Polonia circa Annum 1707.
Isti Conventus Provinciali Polono accepti et alteri

nempe,

nempe Bohemia applicati sunt, ut Provincialis Poloni Junis 146.
Ditioni restituantur; Similiter Duo Conventus Franciscanorum
in Allesia Opali et Pitomia ab origine fundationum
ad Provinciam Poloniam spectantes ab Anno. 1707. in
Regimine Spirituali turbantur, ne itaq. Provincialis Polo-
nus ejusq. Visitatio impediatur; pariter et alij Duo Con-
ventus Patrum minoris strictioris observantiae apud Annam
eamdem patiuntur sortem, quod in illis impediatur Visi-
tatio Provincialis Poloni. Conventus Trzebnicensis funda-
tus a Principibus Polonis Henrico Barbato dicto, quo
ad temporalia et a S. Hedwige ejusdem Principis Consor-
te, quo ad spiritualia semper tam moniales Polonas,
quam Abbatissas habuit, nunc ad malas informationes
Polona magnas patiuntur turbationes, et ad eligendam
Abbatissam Germanam in Anno. 1706. sunt visenter
coacta, et cum post fata illius Abbatissae Polonae sibi
eligens, Decreto quodam prohibita sunt, ne in futu-
rum Polonam in Abbatissam solum Germanam eligens,
tum quoq. Polonas ad erudiendum, vel Religionem reci-
piendum in hoc conventu interdictum, ut itaq. haec pra-
judicia amoveantur, et circa Jura sua ac consuetudines
antiquas conventus praenominati conserventur; Cum er-
go in Regno antiquus Status observetur inter Religiosos,
nominatim S. Pauli Primi Cremata, et Bartholomaeorum,
qui tam in Regno hoc, quam Magno Ducatu Lit. a
Germanis Superioribus visitantur.

5to. Summa Diti Neapolitanae quatuor Centeno-
rum et triginta Millium Taleror. Imperialium cum
provisione Decem a Centum Archiepiscoporum olim Sigismun-
dum Augustum Regem Poloniae post fata Archiepiscopi
Bona Fortia, baronis Galliaci Ducis Mediolanensis et
Isabella Aragonia Regina Neapolitana Fidei, Sigismundi
vero Primi Regis Poloniae Secundo voto Consortis Matris
sue

147 uti Filium concernens, demum ad Sigismundum Tertium
Regem Polonia ex Catharina Sigismundi Augusti sorore
Germana Joannis Regis Suecia Consorte procreatum Fili-
um jure Successionis Naturalis devoluta, tandem per eundem
Sigismundum Tertium pretio Corona Regni pactis conven-
tis Apbia donata, a qua Serenissimi Reges Polonia vide-
liet Gem Sigismundus III ac ipsius filij Vladislavus
et Jasimirus ex permissione Apbia percipiebant pro-
ventus. Post obitum vero ejusdem Serenissimi Jasimiri
Regis Polonia statim Apbia eadem sibi summas deb-
itas sine omni mora ab Antecessoribus Augustissima Ma-
iestatis requisivit, quas etiam stante vita ejusdem Admini-
stratoris, postquam Regno abduisset per Illm olim Archiepiscopum
Episcopum Gnesensem praeavit sibi reuerentem hujus
Summa, ac postea saepius instantias suas videlicet per
Illm olim Zaluski Episcopum Warmiensem et Patrem
Vota Soc. JEI, tum per alios renovavit, et mandata
ab Antecessoribus Augustissima Mtes pro indilata satis-
factione obtinuit, quae quoniam non sunt sortita effe-
ctum, iterum Anno 1714. per Illm et Reverendum
Christophorum Sembeck Episcopum Sionia nunc
Vladislaviensem, suas renovavit instantias, ad feliciter
Imperantem Augustissimam Mtem, quarum instan-
tiarum Jurium et Pretensionum, Apbia Passarea
Mtas agnovit realitatem, et soliditatem, dum preten-
sionem Gallorum circa Tractatum Badensem. his sibi
ad eandem summam pretendendum Jure Regni Po-
lonia explodi mandavit; ut ergo hoc negotium diu-
tius non protrahatur, imo quam citissime satisfactio
 fiat, Summa cum Provisionibus Apbia solvatur repetitis
Instantiis Urgetur

Ob. Serenissimus Regius Princeps Polonia Ja-
cobus locatus Summas per Serenissimum olim Sionia

memoria Regem Joannem. III. Parentem suum desic. 1748
ratissimum Jure Regni Polonia inscriptas circa initum
matrimonium suum cum Serenissima Neosponsa Di-
ua memoria Principe Neoburgica in Ducatu Claviensi,
eazq. speciali ratificatione Augustissimorum Dna me-
morie Leopoldi. I. et Josephi Imperatorum habuit signa-
tas, videlicet Quingentorum millium Florenor. Rhe-
nensium, de quibus Bonis stante matrimonio suo quae-
debat pleno jure et secura quiete inviolabiliter suis re-
ditionis, ac provisionibus praescriptis, immediate vero
ante facta Serenissima Consortis sua Excella Camera
Silesia ex quadam occasione adinventis proventus omnes
dicti Ducatus Claviensis sequestravit, eisdemq. per ali-
quot annos interceptis, nec ad ullum usum fructum de
ijsdem Bonis percipiendis Serenissimum Regium Princi-
pem admittit, et ad hoc usq. tempus interceptis. Quo mo-
tuo ad Pr. Regiam Mtem, et Inlytam Impbcam con-
gregati Palatinatum Regni Ordines inter desideria
sua praesentibus Comitib. Regni Generatibus comparen-
tes, et ad unum votum concurrentes, hoc praevicium
eodem injuriose illatum exposuerunt, quatenus stantibus
tam firmi Contractus pro parte diti Regis Principis
tot Senatorum Ministrorumq. Regni manibus corro-
borati conditionibus ad validas Pr. Regis, nec non
Senatoy, et Equestri Ordinum instantiales ad Pr.
Caesarem Mtem aut paucis poperone, reintegratio-
neq. plenaria eorundem Bonorum cum omnibus usibus,
et fructibus / ut ante / reintegrari possit, aut etiam le-
viata de iisdem summa capitali integra cum rebusione
omnium proventuum retentorum propter intervenien-
tia aliqua debita per eundem Serenissimum Principem
paucificanda restitui, et satisfieri valeat.

Imo Sunt et alia Regni Polonia Incolarum

desideria

249. desideria, videlicet Domini Palatini Iulmensis Capitanei
Ipniciensis ratione non Administrationis Iustitiæ per Ca-
cellam Cameram Plebsia, tum ratione non Executionis
Decretorum per Schola suam Ipniciensem obtentorum. Pra-
terea Dni Palatini Ryoviensis ratione Executionis, et de-
positi violationis, Iustitiæq non Administrationis.

Tum Dni Mnisek Cyprimi Regni Polonia Mare-
schalli ratione successionis ad Bonam in Austria superio-
re sita derelicta morte olim Podonia Ursula Comitissa
de Ottemberg conjugis olim Dni Mnisek Cyprimi Re-
gni Polonia Polina Praefecti, uti legitimi Successoris se se
concernentis, Decretis Augustissimorum Imperatorum
curata ac Executionem ac satisfactionem expectantia.

Responsum. Quod infrascriptus
Sua Cesarea Regiaq Catholica Mtes
Minister Plenipotentarius ad puncta
qua Ordinum Regni Polonia Depu-
tati in Conferentia publica. Et 22da
Mensis Novembris nuper exposuerunt
reddidit. Die 6ta Decembris. Anno. 1724.

Cum Sua Cesarea et Regia Catholica Mtes Augustissi-
mus et Amicus Dominus meus Concordia et Paus amom-
tissimus inter præcipuas Regiminis sui curas alte or-
di infirmum habeat, cum a Regia Mte et Inlyta Regni
Poloniarum Apbica indispolubili amicitia, et tranqui-
la Vicinitate vivere, idq non nudis solum Verbis

delin care

delineare, sed et opere, et factis ex innato Augustissima 750.
Domui Austriacae erga Serenissimos Reges et Inclitam
Imperiali ejusq. Conservationem terribilissimum affectu tam
per Gloriosissimos suos Antecessores, quam per se inter
vicissim retro et novissimis ut constat temporibus
remonstrare non praetermiserit, nullamq. Ansam huius
amicitiae contrariam in minimo dedisse, aut a suis
dari permisisse sibi conscius sit, ita eo minus dubi-
tandum est, eundem et media, quae ad tuendum ulte-
rius huius finem, et purganda, si quae inter utring.
Regnorum et Ditionum Incolas interceperunt disci-
mina communibus Consilijs apta videbantur, prono
animo amplexurum fore.

Quod igitur concernit Propositionem, quatenus
ex utraq. Parte constituantur Commisarii cum potesta-
te controversias Limitum, aliasq. incidentes querela:
summario procepi pro Jure et justitia decidendi, au-
sary Depositionum in posterum amovendi. P. S. S. S.
et Regia Catholica Majestas non detrectabitur, imo
accelerare sataget tam bonam, et aequam utring.
intentionem, dummodo de tempore congruo, ratione et
modo, quo facilius sine strepitu a Paucis Personis,
et citra Ambages tale negotium expediri, et moles ex-
pensarum restringi queat, ante conveniatur.

Præca casus autem específicos præsertim Inimica-
rosta Bobruyski Comitem de Sapieha, et Dominum
Comitem de Hatzfeldt et Gleichen in propositis est,
Prænominationum Dominum Starosta reiteratis saepius
benignis Admonitionibus, ut a turbatione Limitum
satisq. Violentis desisteret, toties quoties in tantum
recessit, ut P. S. S. S. et Regia Catholica M. S. manu-
tandem valida in ipsum animadvertere, finesq. Silecia
santos et tectos conservare laesit et coacta fuerit.

Et c.

251 Cum idem Dominus starosta denuo novis inveni-
entibus eisdem fines Silesiae transgredi, et transactionem
inter se et Dominum Comitem de Hatsfeldt d. 1719.
initam excedere, insignemque tam Quercuum, quam
Abietum, aliarumque Arborum copiam intra Territoria
hujus Ducatus Caei, et augeri curavit, interpellatus
vero ab Inclita Suprema Ecclesia Curia vulgo Ober
Amt, ut ligna ad locum unde succisa fuerunt re-
stitueret, non tantum huiusmodi renuere, nec habita
attentione ad id quod a Sacra S^c & R^e Catholica M^{tis}
Ministro Residente Lib. Barone de Martel, Maona-
ti, et Supremo Regni Cancellario Domino Stembeck
sub Data. 27. Julij 1724. fusius demonstratum est,
sed insuper in facie Comitiarum, et coram Rege et
Inclito Poloniarum R^{ep}l^{ic} Ministeris: At si praef-
ata transactio a Domino Comite de Hatsfeldt primo
loco violata et minime ex parte Silesiae de ulterioribus
infractioibus breviter perpetratis facta essent,
callide conqueri non veritus sit, considerandum re-
linquo, an ejusmodi novissima peiora prioribus
attentata sufficere non possent longaminitatem Sa-
crae Caesaricae et Regiae Catholicae M^{tis} Domini mei
Caei denuo conciliare.

Circa differentias inter Dominum Capitaneum
Gustinensem et D^{nu}m Comitem Potulinski quae
Anno 1719. ventilatae sunt ex informationibus
ab eodem S^c Caesarica Regiaq^{ue} Catholica M^{tis} Mini-
stro Residente porrectis luculenter demonstratum
est: Ipsum D^{nu}m Capitaneum Gustinensem non
gravatum, sed gravantem extitisse. Ad reliquas vero
querelas, quae ulterius nominatim ad finem huius
articuli continentur, Informationem ab Aula Cae-
sarea Inclitis Dicasterijs petam instructusq^{ue} desuper

punitatim

punctatim respondebo.

252

Interim silentio etiam praterendum non est. Quod et Regni Polonia incolae non minus contra spem et expectationem in limites Hungariae et Silesiae audacter peccare, variae Damna incolis et Subditis S^a Caesarea et Q^a Catholicae M^{tes} inferre non pratermiserint, quorum excipus, quam et plures alias a Polonis in Hungaria et Silesia finitimis exercitas rapinas et violentias jam superi-
bus ab hinc Annis Ministri Caesarei in presenti statu
rum sperare, quae sub Litera A. consignata est, sapius
conquarati sunt cumq. nulla de super sautenus secuta
satisfactione, nova in praedictum publicum et Privatum
eiusdem Regni et Ducatus Moraviae acciderint
injuria, uti in Scripto consuevit sub Litera B. notatum
reperitur securissime quoq. sibi confidit S^a Caesarea et
Q^a Catholica M^{tes} a Serenissimo Rege, et Inlyta Re-
publica tam antea attentata, quam ex post inno-
vata gravamina identidem ante recapitulationem
limitatorum Comitiorum exemplari iustitia adhuc
reparatum vi.

Ad 2dum. Ut tonna Vini de Hungaria proce-
dentis ad mensuras Sexaginta, et Antalea ad triginta
extruantur, et impleantur, iam Anno 1719. Ex parte
Statu Cameralis Superioris Hungariae, publicationes
per omnes Comitatus, et Regias liberaeque Civitates iux-
ta mandatum Caesarei Regium facta sunt, ut quodlibet
solutum Vini has tres Annas Saxonenses sine defectu
mensura pro justo et aequo in se continere debeat, ea-
dem mandata hoc Anno iterum quantum ex adjuncta
S^a Responsoria sub Litera C. ab Administra-
tore Camerae Saxonensis ad praedictum S^a Caesarea M^{tes}
Residentem patet repetita scribere non dubito. Intimen-
tur autem in dictis Responsorijs rationes non modicae,

quibus

753 quibus ipsi Quæstores Regni Polonia, quam et plures Poloni
Vino in Hungaria ementes inculpari, ipsorum defectus Vi-
sorum et mensurarum, qui in Polonia compèriuntur non
postremo loco attribui possunt. Ne autem Incola maio-
ribus auiis, quam Subditi S^{ca} R^{ca} Catholica Majestatis
graventur, æqua est pètitio, et si parem inde justitiam
expertis non essent, speciosus de contrario casus expecto. Sua
des sibi alte nominata S^{ca} R^{ca} Catholica M^{tes} a Pr^{mo}
Potentissimoz Rege et Inclutis Regni Statibus non minus
abusus, qui circa commercium irrepsérunt, serio corrigèn-
dos, et Pacta antiqua super eodem, inter utring Dominia-
tuum et Provinciarum Subditos libere exercendo, deinceps
sanctius observanda fore. Ardenter enim Mercatores spe-
cialim Vratislavienses desiderant, ut in suis a Serenissi-
mis Poloniarum Regibus obtentis Privilegijs tuti con-
serventur, subactis libero commerciorum cursui interie-
ctis impedimentis, Vexatilia immodica, quorum violen-
ta extorsiones, executiones et iniquissima repressalia com-
mercium Polonia cum Rubia Regno Poloniarum ipsi-
met fertilissimum, via non penitus prostrigarunt, æquo
moderamine diminuantur, restaurataq negotiorum li-
bertate damnificati, quorum non levis momenti que-
relas ante citata Litera A. & B. fusiùs continent, sine
ulteriori mora debita satisfactione beantur.

De Profugis ex Polonia in Hungariam Accolis et
Subditis, quoniam etiam speciosè docendum erit, qua-
les nam illi sint, quibus Dominis se subtraxerint, et
apud quos illicita sustentacula et protectiones invene-
rint sollicitè de super curabo, ut Dominis suis resti-
tuantur. Circa eos qui ex Dominis S^{ca} R^{ca} Regiaz
Catholica M^{tes} Hereditariis, et præcipue ex Polonia Pu-
catu copiose in Poloniam aufugerunt, ibiq foventur, et

quorum

quorum huiusq. retentorum ingens numerus in praenominatis
literis A. & B. comprehenditur, mihi viviparum parerem.
Industriam et iustitiam promittens.

Ad 3^{ium}. Sicut gravamen Abbatis et Ecclesiae Sa-
radisiensis quamvis S^a S^aarea & R^a Catholica Majestas
non sine gravissimis causis unam alteramq. inhibito-
nem fieri curaverit, actualiter de medijs cogitatur, quibus
res et desideria Abbatis, ut ipsi constat, complanari, et
ad bonum finem perducii poterunt.

Ad 4um. Quod comprehendit querelam de quibus-
dam Conventibus in Superiori Silesia sitis, et interdicta
Conventualibus receptione Visitatoris Poloni procul dubio
S^a S^aarea R^a Catholica M^{te}, nisi alia rationes in con-
trarium militent demandabit ea, quae respectu ad-
missionis Visitorum ex suis hereditarijs Regnis et
Provincijs in Regno Polonia observari, et in usu esse
animadvertet, quo desuper instructionis mandata
experiri non deficiam.

Quod concernit papum Canobj canitimonialium
in Trebnix, memoria obsoletum non est, quidnam ab
illte memorata S^a S^aarea et Regia Catholica M^{te} pau-
cis adhuc annis ad iteratas instantias R^{ndm} et
Excell^{mi} Domini Christophori Sembek Serenissimi
Regis, et Incl^{ta} Reip^{ae} Poloniarum Plenipotencia-
rio responsum sit, a quibus tam per gloriosissimos
suos Antecessores, quam semum per se ipsam in emu-
lumentum huius Canobj castis resolutionibus recedere,
Dispositionesq. legitime factas cursus dirimere, neq.
congruum, neq. practicabile foret, apsumptumq. vii spe-
rat Sua S^a S^aarea et R^a Catholica M^{te} in sua erga Gen-
tem Poloniam immota propensionis notabile specimen,
quod in tam numeroso conventu in Terris suis heredi-
tarijs sito unam tertiam Poloniarum Virginum suscipi
et lauro

759 et Sauro Ordini iniriari permittat, cum inficiari non possit,
Canobium hoc a Fundationis Origine principaliter ratione
Bonorum prima Fundatione Applicatorum, ad Ducatum
Silesiae per continuatam aliquot saeculorum seriem per
tinuisse.

Ad 5um, 6um, & 7um. Quod praetensionem
ita dicta Summa Neapolitana nec non Serenissimi Re:
gi Principis Jacobi locatas pecunias Summas sequestra:
tioni adhuc obnoxias, et Magnatis Regni Polonia Ma:
reschalsci Domini Suiszek, aliorumq; Regni Polonia
Incolarum sub articulo septimo comprehensa Deside:
ria concernit itidem informationem ab Aula Caesarea
explorabo, deinceps sicut anterioribus respondere con:
tendam. Ulteriora siquid adhuc pro re jam nata aus:
nascenti gravaminum loco exponendum foret reser:
uando.

Sua Regia Majestas et Inelyta Apbica gratia
mihi habebunt si hac occasione causam, et petita Arma
Electoralis Palatina et Sultzbacensis Principis Elisabethae
Christinae de Bonis in Magno Ducatu Lib^{ra} sitis, ipsamq;
jure naturali et hereditario asserentibus, ut iuxta leges Re:
gni, et Novellas Constitutiones Anⁿⁱ 1727. et 1728. gaudeant,
ac in pacifica eorum possessione eadem Arma Princeps
non inturbetur, Causaq; Illis Comitibus Sapientia Mare:
schalsci Supremo, et Capifero MC Lib^{ra} alijsq; praetensis
Competitoribus occasione horum Bonorum ad Comitum
Regni Generalia intentata, ibidem in Comitibus disjuncte:
tur, prout a Sa^{ct}o Pa^{tri} Catholico M^{te} Am^o Domino
meo in mandatis habeo, ulteriori protectioni et tuta:
mini demississimo quo par est respectu enixe commendo.

Franciscus Carolus Comes Wratislaviae
et Mitrowitz.

Gravamina

Gravamina ratione spoli-⁷⁵⁶ rum & invasionum

Litera. A.

1mo Anno 1680. Die 6. Junij. Per Generosos
Melchiorum Castellanum Stradiensem, et Grimirum
a Grudna Grudzinski Fratres Germanos in via publi-
ca tribus ante Urbem Bremberg milliaribus perpetra-
tum est spolium, nam assumpta Judeorum iniqua causa,
cum quindecim armatis hominibus, Sex Cracovia Geda-
num tendentes currus varijs mercibus onustos aggregi-
sunt equis Podemnium abductis mercibus, cum Damnis,
et expensis pretium Viginti millia Imperialium ex-
cedentibus ablatis. Quamvis in Conventione Regni Ge-
nerali Anno 1681. Ad restitutionem mercium et
solutionem pretij distractarum, uti et refusionem damno-
rum et expensarum in Judicio Lanciensi moderanda-
rum sub pena perpetua Banitionis Dammati fuerint,
varijs tamen tergiversationibus Regium Executioni.
Decretum a Rele. elusum, et nulla penitus a damni-
ficatis tot laboribus et expensis quaesita satisfactio im-
petrata est.

2do Anno 1710. Die 6. Aprilis. Notabilis inju-
ria facta est per milites Gⁱ Francisci Goltchowski tunc
temporis Centurionis sub regimine Ill^{mi} Domini
Belli Ducis Regni Sieniauski, G^{ro}so Joanni Mauritio
de Franckenberg; cujus residentiam in Bono suo Ju-
staw dicto ad mediam Noctis furibundo impetu in-
vaserunt, Familiam ejus et conjugem verberibus affe-
cerunt, et ablata argentea alijsq^{ue} suppellectile, dictum
Franckenberg frameatum ictibus in capite graviter
lesum

757. Iterum unctis post tergum manibus morte saepius com-
minata per multa devia Boleslaviam ad praefatum Go-
tuchowski violentia hujus Authorem deduxerunt, qui
eum a se prius dimittere noluit, quam eidem Ducentos
Aureos sub specie litri exolvendos promississet. 2036.
Imperialium summam excedentis spolijs nulla huc
usq. satisfactio secuta.

3to. Eodem Anno Die 28. Mensis Julij Quidam
Pietzli Judei iniquam causam apumens in Cui-
tate Damno transeuntes Aurigas Vratislavienses
una cum ferribus Equis et Mercibus arrestari fecit,
seque ulterius reprehalijs usurum audacter esse commi-
natus.

4to. Joannes Bucamerarius Lanciurensis nec
non Sebastianus et Joannes Sigismundus de Krzyno
Krzynski Anno. 1711. Die 6a Mensis Novembris
Dynastiam Wartenbergensem invaserunt, ibiq.
sub arrogato sibi tutorio Pupillorum Krzyniano-
rum titulo, ex publicis pascuis Octuaginta sex
Equos in Poloniam abegerunt.

5to. Ex ejusdem Dynastiae territorio a Nobili
quodam Wingersli nomine. Mense Augusto. 1713.
tres Equi abacti sunt.

6to. Anno 1716. Die 27. Maji Generosus de
Krenski Capitaneus Terrestris in Stawczyn ultra
priora contra Civitatem Wartenbergensem attentata
iterato presumere ausus est per suum Juniores
Filium, et homines secum ductos, praedij Wioske
nuncupati, et aliorum complurium hominum pe-
cora ad 20. partes violento modo ex Sylva de pascu-
is abigere et in Poloniam compellere, pro quibus re-
cuperandis praefati praedij conductos 29. Wachsenmies,
seu 58. florenos Phrenenses denuo exolvere coactis

est.

est, ita ut quantum illicite extortum ad 260. florenos⁷⁵⁸
cum illis vero 229. flo. quos praefatus Dñus Capita-
neus ob non rite praestitam evictionem, penes resti-
tutionem elocati praedij civitati liquido obligatus re-
mansit ad quadringentos Octuaginta novem florenos
Rhemenses se extendat.

Imo. Die 3ma Mensis Augusti Varij exequus
et irruptiones in Silesia confinia Caesareatorum
copijs perpetrata sunt, ubi praedium Libero Baroni
de Schweidnitz proprium exspoliatum est, alibi etiam
equi abacti, nec non a Polonico praesidio Karga Ger-
nuij prata invasa sunt, et illius loci Austrius janus
violenter ablatum est.

Pro. Profugi ex Dominijs Caesareis et Silesia
Ducatu subditi praesertim ex Provincia Gueiburgi-
ensi et Pischnensi Polonia finitimis non tantum
recipiuntur et foventur, sed etiam quando a Domi-
nis suis reclamantur, negantur adeo. Insuper Bu-
na eorundem mobilia sive vel clam in Poloniam
transvehuntur, et quod plus est alij exemplo ad si-
mitem fugam et illicitam transmigratorem pa-
lam alliciuntur et incitantur, quod malum adeo
involutis, ut postremis his Annis ex praedictis tan-
tum duobus Disstrictibus plus quam 280. subditi
absq. Familiarum et Liberorum Numero in Polo-
niam emigraße, nec reclamantibus Dominis re-
stitutos esse constet.

quo. Cum Seltioni cuidam in Budey ob viola-
tum interdictum Caesareum per Officiales Provinciae
Testenbergenses legitime confiscatus fuerit currus
cum duobus Equis subdole sale oneratus Nobilis
cuidam Polonus Nomine Bartolewski non minus
violenter

759 violenter, quam injuste attentavit, Nobiles duos Silesitios
nempe Christophorum Conradum de Progiel, et Georgium
Sigismundum de Panivitz sub specie venalis fani fallaci-
liter ad se allicere, et eorundem de insidijs ne quicquam
cogitantium. Nobilium Equos Octo, et currus duos detineri,
famulorum verberibus miserrime exipiti iussit, et non atten-
tis quibusvis interpellationibus et amicus requisitionibus
Equos illos continuo renuit relaxare, quare suprafati duo
Nobiles Silesitici, dum amicos illos remonstrantes et
petitiones frustraneas esse viderunt necessitati fuerunt.
Licita vi Equos et currus suos recuperare, Dura vero memo-
ratus Nobilis Bartosleus Equos istos et currus in gra-
vissimis itineribus, dum ingentia pondera ferri ad diver-
sa loca trahere debuerint taliter destruxit, ut Nobiles
Silesitici eisdem ulterius uti nequeant, Damnum per
hoc 400. Imperiales excedens ipsis Nobilibus illatum est.

16mo. Anno 1724. sub finem Aprilis, eo quod
per quidam ignotus Podstarosta tum temporis Peczken-
si in Mundsibus Miltchenribus equum abstulerit, idem
Podstarosta non tantum ad mediatorem teloniorum et
Comitis de Maltzhan Judeum, qui commercij et negotiorum
suo gratia in Poloniam profectus erat, in via publica
arrestavit, et in Ozielow seum abduxit, ibidem etiam
in durissimo carcere tamdiu detinuit, donec Judeus
iste triginta Imperiales exolveret.

17mo. Anno 1725. 2da Junij postea quam Domi-
nus Zakrzevski in Druppin et Domarasschultz actione
contra Nobilem quendam Silesiticum de Helmrich dictum
coram de Vita ejusdem instantia nempe Domino Comite
de Maltzhan instituit, ibidemque bene examinata causa
non vero ad mentem et libitum Actoris lata fuit senten-
tia, curavit prefatus Dominus Zakrzevski perora Dni
Comitis de Maltzhan N. 62. per Duodecem Armatos

Viros

Viros ex Dominio sequestrati Domini omnis et prato communis 760
in Sagum Dommaratschulez abigi, eademque tam diu detinuit
donec omnia quaecumque voluit obtinuerit.

12mo. Eodem Anno 1715. iussit idem D. Zakrzewski Nbls.
cujusdam Melitici de Niereimuschel dicti molitorum Molina
alata, qui Dno suo ultra 80. Imperialibus ex debito obstrictus
erat, iuxta propria molitoris ejusdem aperta de nocte manu
armata abigi, et in Bonum suum Dommaratschulez in. Polo-
niam abduci.

13to. Pari auctoritate propria et ex ea ratione quod
Judeus patroschimenis Joseph, Jacob cum suo ex pignore con-
tra Haeredes Galleientes coram Domino Comite de Maltzhan
indebite et injuste pratenso debito remissus fuerit, arrepta
est et abripuit Nblis quidam Polonus Stephanus Dubin
dictus Matheum Herlebrodt suum Melitschensem cum fenu
et equis in potrocin miscrum suum tandem in ferris
detinuit, donec Judeo aliquod concebunt fuerit. Currum
vero et Equos totaliter destruxit.

14to. Anno 1716. in Septembri contigit, ut plures
Poloni aliquot dies Meltschenses ad Mordinas in sine
tendentes non procul a Schluppe aggregi fuerint, illorum omnes
adegerint cum Equis et ferribus diversis mercibus onustis,
in pradium Dominale Koinense vehi, quo facto quatuor
meliores Equos ex ea ratione attruxerunt, quod sex mensura
vulgo Schafel frumenti ob non solutam accisam fuerint
confiscata, et detinuerunt quatuor hos Equos in tantum, do-
nec in medio Octis ejusdem Anni pretium frumenti confis-
cati ex lapsa Accisali refusum fuerit.

15to. Anno 1718. Die 3. Julij praeumpsit Arendator La-
rostra Osteinensis in N. B. Nblis Ducatu Silesia Oppokensi
D. Comiti de Puckler appertinens Bonum Laminitz non
tantum coadunatis armatis hominibus invadere, et prato
penes Charce et Rudniki agros insuper, et quicquid frugum
in his repertum est devastare, et diripere ingensq. Dno
Locii et Subdisis ejus damnum infligere, et etiam quod plus
est

est ingentem et ad meum miliare se extendentem terra portionem sub vano prætecto et colore ac si illa ad Austriam Cisteinensem, et si quoque ad Regnum Polonia pertineret, propria auctoritate sibi vindicare, limites antiquos invertere & novos pro libitu et arbitrio suo ponere attentavit addita comminatione audaci Executionis contra omnes, qui limites illos prætensos transgredi præsumerent.

Copia Responsoriarum ab Administratore
Camera Sepusienſis Caſarea L. B. de Me-
dnyanski ratione Vasorum Vini ad justam
mensuram conficiendorum: 26. Julij. 1724.
ad me L. B. de Martels datarum

Debito cum honore percepi Illm^a Dñs V^a de Ama
presentis Varsavia ad me datas, recte in hiſce Bonis
meis in limitibus Poloniarum conſtitutis, quib^{us} tenorem
quidnam ratione Vasorum iterum non ad justam men-
suram verum de Anno in Annum in minori quanti-
tate in hiſce Regni Hungaria partibus conſui captonum
michi insinuare, quam et quales ponderosas et ad accipi-
endum ſervitium Caſareo Regium Augustissimi N^{ri} Dñi Dñi
ſmⁱ, quam et ipsum Podum publicum har^{um} partium tan-
gentes reflexiones in medium adducere Placuerit abunde
intellexi. Fata fuerant omnino adhuc in R^o 1719. ex
Parte ſtatus Cameralis ſuperioris Hungaria publicam
per omnes Inſulytos ſomitatus, quam et Regias liberar^{um} Civi-
tates harum Dñi partium iuxta Clementiſſ^{um} Mandatum
Caſareo Regium, quodvis ſolitum Vini Uas tres urnas Paſo-
nienses ſine defectu menſura pro iusto & aquo in ſe conti-
nere debere, Et ne quiſpiam justam menſuram Vasorum
ignorare quodam modo ſemel excuſare queat, etiam Menſura
trium Urnarum Paſoniensium. germanica lingua vulgo
Fioir.

sic nuncupata per omnes harum Partium Dni Hungaria 2762
periorum Comitatus, et Regias Civitates ultra centum exempla:
rium Casoria preparatorum, pro quorumvis securiori directio:
ne seorsum transmissa extiteret, qua etiam mensura aliquo
tempore universim observata fuisse. Inaudiri ego quoque
nonnullos in priorem defectum abusus mentis iusta men:
sura Vasorum denuo devenisse; Hinc ad astimatissimam
insinuandem Alma Dni Va non intermittam proxime
Casoria rediturus, novas intimaciones ad omnes partes,
et loca debita harum partium sub graviore comminatione
Authoritate Regia instituendi serij remediij cameratiter
primi sus expediri curare, Interim Alma Dni Vena
pro sui informatione id quoque obsequio presentibus re
insinuandum habeo, Ipsos Quastores Regni Poloniarum
quam et plures Dnos Polonos Vina in Hungaria ementes,
in eo culpari posse, et iisdem non postremo defectu Vasor
in Polonia expertum attribui posse, quod plures non
Vina meliora submontana dicta, circa Tolainum pere:
ata, verum ex deterioribus promontorijs ob vilite pretij
plura exigua Vina coemere solerent, qua prioribus tem:
poribus in Poloniam non facile emebantur, et exhebant,
verum prastantiora Vina submontana dicta, quorum
Uasa etiam de presenti plurimum iustam mensuram
in se continent. Praemontionata vero vilia Vina non
nisi Educillis Dominior Terrestrium intra hoc
Regnum Hungaria distrahebant, et ideo respectu ta:
tum Vilium Vinorum Mensura exigua habebitur refle:
xio, cum quisque Dominorum Terrestrium ex Educillis suis
in statim mensuratis Uasis ab Educillatoribus suis rames
exigere soleret, Aut etiam vasatim distrahta viliora
Vina intra Regnum a raone quantitatis Vasor Emptor
pro occasione habita venundari solerent, iam semel ante
aliquos Annos insinuaveram Alma Dni Va p eductionem
vilium Vinor ex Regno hoc Hungaria per Quastores
praesertim

163 presentim graves in Regno Poloniarum constituti quæstus cer-
centes quam plurimæ defraudationes fiunt, ubi viti vino non-
nulli et fortitudinem quam et dulcedinem artificiose conficiendo
addere sciunt, et tali confecto vino utentibus destructio plurimum
sanitatis et Marripij in Polonia causaretur. Hinc non alia præ-
sertim Quæstiones in Regno Poloniæ constituti verum præstantio-
ra Submontana dicta Vinæ colere deberent, in quibus et Boni-
tatem atq; præstantiam, quam et justam mensuram Vasorum
invenirent. Secundus defectus est in ipsis Vinorum Emptoribus
Dominis Polonis hocce Regnum Hungaria subintransiens.
Quodsi etenim in emptione Vinorum quodpiam Vas Vini
non justæ mensuræ esse advertit, quare tale Vas Vini emit?
Aut vero ubi quæpiam Vasa Vini non justæ mensuræ emunt,
quare non induant Cameræ Spourensium talem defectum, et
nomen Venditoris talis defectuosa Vasa habentis, scirem
sane talem Venditorem Emptores injusta mensura defrau-
dantem, suo modo invenire, et ad satisfaciendum Dno Polono
Emptori quo ad defectuosam mensuram Vasorum complere
et exempla statuere. Quod ipsum Dnis Polonis Empto-
ribus pro securitate et avertendo ulteriori Damno in
mensura Vasorum suggeri posset. Adhibebo interea omnia
excoGITabilia media in præmissis pro salutari remedio.
Qui pro omnibus occasionibus honori et fortuna mea repu-
tato, prætitulata Dnis Vra mandatis in omni observantia
satisfacere, et in hisce Partibus inservire et gratificari
posse. Ne his ulterioribus favoribus per quam obsequiare
commendans perseverare cupio.

Ejusdem Illmæ Dominationis Vestre
Servus obsequentissimus
Paul Leopold Baro Mednyansky

Dumavex. 26. Julij
1724 a^o

764

Gravamina contra Transgressores
Limitum Silesiae A. 1724 Exposita.

Anno 1721. venit Dominus Bojanowski Starosta Inesniensis una cum Fratre suo in Pagum Silesiae Koningern. Dño de Koningdorff proprium, et cum ibi Subditam quamdam Absente memorato Loci Dño quarens, non inveniret. Prætozem Pagi à Domo sua vocatum ejus Loco capere, seumq; abducere molitus est, cum autem iste in Dommum suam, tanquam tutissimum cuilibet receptaculum, se reciperet, portam Dñus vi effringere tentavit, atq; effregit, nocturnus, nisi excitato ab occurrentib; alijs hominibus rumore recessit, minatus se paulo post rediturum, Denique ejus incensurum.

Dem Dñs Starosta transportatione signorum granitiorum Limites versus Civitatem Glogau pravaricari aggressus est, cum autem postea, uti dicitur in priorem statum reposuerit, à quereela quidem utrinq; cessatum est, illud autem quod differentia reliquum est, intermixta commissione si qua fieri prius potuisset, si nominati ex parte Dñi Starosta Commissarij Statuto invicem tempore comparuissent, decidendum adhuc restat.

Gravamina, Circa Læsiones et Damna, quæ Incolis et Subditis La Cœ et Rœ Cath, Mttis in Hungaria et Silesia recentib; noviter illata sunt.

Proficiscens Anno 1720. Mercator Lignicensis Julius Philipus Helwig in Poloniam, ubi Siniavam versus Hungariae Confinia veniens ejus merces auctore Lesnensium Senione Judæo Marco Placht sub pretextu debiti cujusdam vilionis et illigendi arreptæ fuerunt. Quasivit hucusq; ex hac iniusta et compactatis publicis e diametro contraria mercium suarum deten-

tionem Sesus mercator, non sine maximis impensis,
damni illati restitutionem et satisfactionem, quod ipse
intercedente ex mandato de Casa M^{ltis} ministro
Residente L. B. de Martels adjudicata fuit, eam ta-
men ob continuas Iudei tergiversationes obtinere
non potuit, dum nimirum dictus Placht accepta
Palatini Calisiensis protectione Regijs et Ministe-
rialibus in hac causa emanatis Mandatis et Decre-
tis, se frivole subtrahit et ita debitam damni illa-
ti satisfactionem nondum prestatit.

Anno 1710 Mense Majo Mercator Eperiensis
Ernestus Henricus Goshke tribus onustis curribus
varia mercimonia ex Silesia in Hungariam per
Polonia Confinia, vestigali prius debite soluto
transvehere intendens, in via publica prope Ci-
vitatem Novosadz per Milites Principis Georgij
Lubomirski obrutus est, curvus violenter in Civi-
tatem deducti, et desumpta merces, sine ulla ju-
ris pretestu Iudeis divendita sunt. Gravissi-
mum ex injustissima hac mercium usurpatione
subdito Cesareo emergens damnum, licet Ca-
strum Przemisliense ejusdem resarcitionem
cum eo, quod interest ipsi adjudicaverit, hucusq
nondum restitutum, neq. publica violata com-
merciorum libertate prouti Justitia exigit
satisfactum.

Anno 1721. Mense Majo Negotiator quidam
ac Civis Vratislaviensis nomine Fridericus Bruchs,
pro avena emenda in Poloniam iter fecit, cui No-
bilis quidam Paynowski, ipso per Iudam doctore
ad se in Pagum Minorem Mrocksli introducto, sub
solo alidius contra Viduam Höknig quondam Mer-
catoris Vratislaviensis pretensionis pretestu, Du-
centos Imperiales vi extorquere ausus fuit, quam
temerarie extortam pecuniam summam cum eo
quod interest, licet saepius requisitus, hucusq
restituere recusavit.

Eodem Anno Transveherunt nonnulli Silesia In-

colle

colle Novem currus lignis onustos in Poloniam, quos Castellanus Dupinensis Adamus Lahrzewski una cum jumentis Numero octodecim arrestavit, et contra omne fas et equum per quaticordecim septimanas ad usum suum tempore menseis adhibuit. Remisit quidem deinde currus illos una cum jumentis perpetuo Labore, via non ad internecionem defatigatis, sed damnum injusta hac detentione Causatum, et ad octuaginta sex Impeniales estimatum nondum restituit.

Anno 1722 Mense Mayo Abierunt Vratislavia tres Currus mercimonij, plurimum ferreis onusti per Poloniam Dantidum devehendi, quos in via Publica uno militari peres Civitatem Rawic Francisus Gajewski Castellanus Soitezensis, per administratorem suum cum in finem illuc una cum decim alijs Personis missum invasit, et vectores plagis, minisq' eo adiecit, ut dictos tres Currus in domicilium suum veherent, ubi eos haud per exiguum temporis intervallum detinuit, sequenti nixus pretextu. Se alium Urbis Vratislaviensis, Incolam ex mutuo sibi habere obstructum, et hunc Currus hosce ad Vratislavienses spectantes tam diu detinere velle, donec debitum pretensum sibi esset solutum, licet hi mercatores Vratislavienses nec sui nec Consoj fuerint hujus debiti. Tandem dictos Currus quidem dimisit, debitam tamen Lese nequaria commerciorum libertatis, viarumq' Publicarum securitatis satisfactionem, et ex hac illicita Curruum retentione promanantium damnorum, restitutionem nondum prestitit.

Cum mense Novembri Anni 1722 Georgius Burchard Hungarus 27. dolia vini Lublinum devehens et in itinere Ghuskam veniens ibi impetrata a Dno Castellano Gostinskiensi nomine Casimiro Ghuski venia vina deposuerit, accepit ipsam post triduum dictus Dnus Castellanus et tria

vini dolia desiderans degustavit, ex quibus unus
 post tres dies per aulicos suos petijt, quod et di-
 ctus Burchardus, licet de pretijs nondum inter
 se convenerant, ipsis dedit, precipue dum ape-
 verabant, quod ad accipiendam pro eo pecuniam
 Dñm Castellanum adire deberet. Accedens
 autem loco pecunie accipienda, plagarum
 minis ab ipso exceptus est, sub prætecto quod
 ipsi plura debeat, dum Lublini quoque de quo-
 libet vini dolo aurem dare necesse haberet.
 Hinc metu plagarum abiit meliorem Domini
 Castellani resolutionem expectans, sed spe sua
 frustratus, vidit post aliquot dies advenientes
 iterum ejusdem aulicos, qui invito ipsi Cellam
 ubi deponita vina jacebant, ingredienti alie-
 rum vini dolum, et praterlapsis nonnullis diebus,
 etiam tertium, postquam clausam Cellam vi-
 aperuerunt, abstulerunt, et Dño suo attulerunt.
 Per quod attentatum itaq; Dñs Castellanus Dñs
 Hungaro damnum ad 800000 triumphos excurrens
 contra omnia Jura intulit.

Gravamina contra receptionem Pro-
 fugorum.

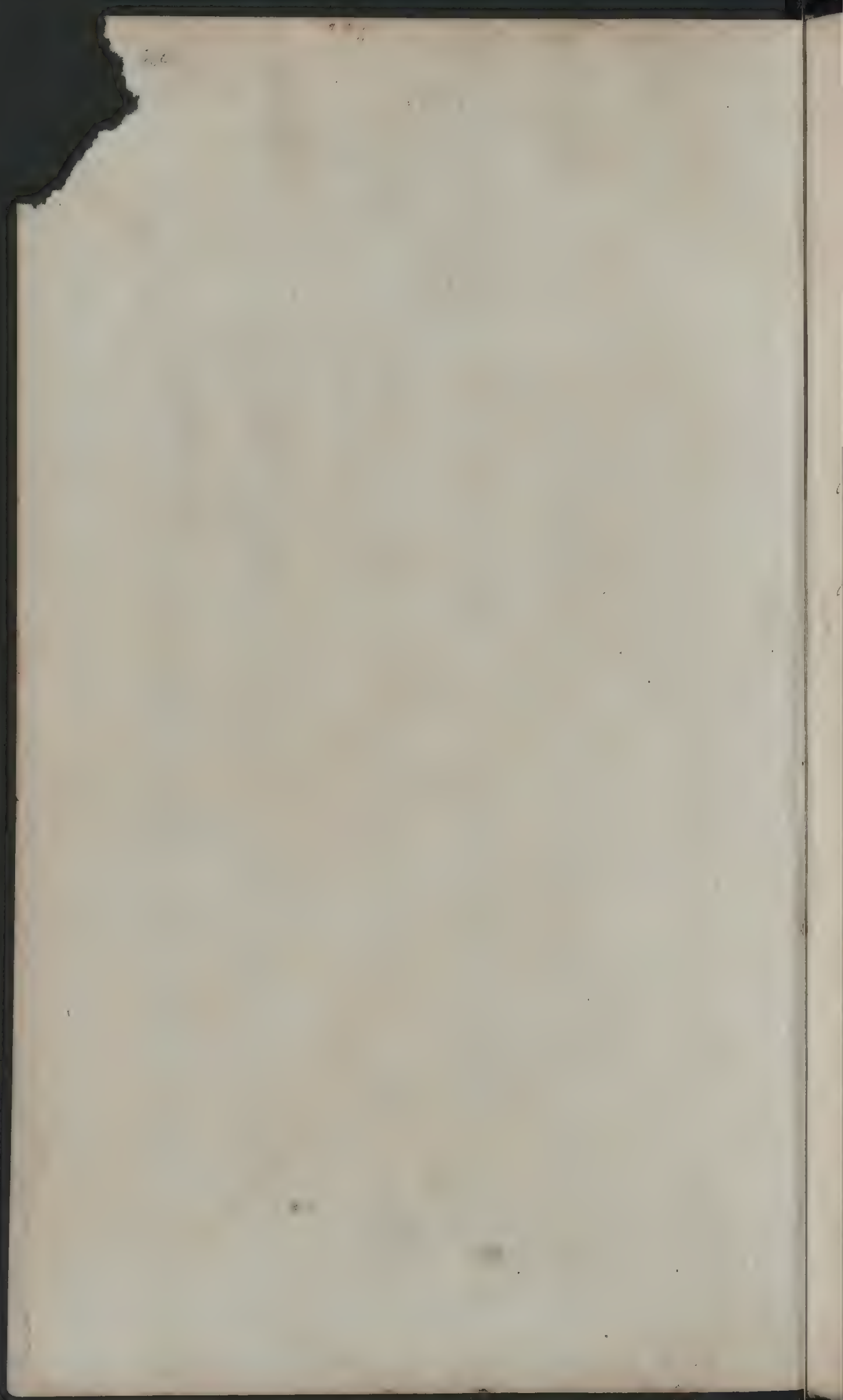
Accedit Superioribus Annis, ut duodecim sub-
 diti Silesitici a Dño suo Nobili de Hauchvitz de-
 ficientes, cum Equis bobus, Curribus, alijsq; re-
 bus in partes hujus Regni Silesie vilinas,
 profugerant, quos Dñs Latorzeuski non modo
 recepit, sed et tutum eis refugium præbuit,
 extraditionem ipsorum negans, sub prætecto,
 ac si illa Libertati Polonica contrariaretur, cum
 tamen Compactatis utriusq; Nationis cautum
 sit, ne alter alterius Subditos ad se quovis modo
 profugos ullatenus receptare, occultare, fovere,
 multo minus vindicare quovis modo Colore aut
 prætecto detinere præsumat.

Idem.

Idem Nblis Zakrzewski Dñus in Sarna Servum
cum equo, quem Dñe Nbli Silesio De Dyht Surripu-
erat, Sarnam fugientem suscepit, et saepius regi-
sus, postpositis bonae vicinitatis et Justitiae Le-
gibus, non solum Spolij hujus, restitutionem,
et furis ad locum perpetrati delicti extraditionem
denegavit, sed etiam quod gravissimum profas-
tum Nblēm Silesium, violando Supremam &
Casu mtlis Jurisdictionem Territorialem ad se
citaret, ipsumq; si non compareret formidine
reiterandi prope diem fauoris haud tolerando
ausu exerrere non dubitavit.

Simili modo Potonia Civitates Kampensis Bun-
zlaviensis, volunensis, Wereshoriensis protugos
Subditos Silesiacos susceperunt, eosq; contra Com-
pactata ad requisitionem tam Inlyta Suprema
Silesia Curis, quam illorum Dominorum huc-
usq; non remiserunt.

11.5a

768_d

Konferencyi tej Dzień 27. Mieniąca Listopa.
 W Roku niniejszego 1724. naznaczony, y te-
 goż dnia o godzinie Dziesiątej, jak tyłko na
 miejscu naznaczone w Zamku Warszawskim
 Aktom publicznym y obradom Związayne
 J. C. Księstwa Prymas, Jasnie Wielmożni; Wiel-
 możni Ichm. Panowie. Ministrowie Senato-
 wie Koronni; Wojskowi y naznaczeni przez
 Konstytyęą blisko limitowanego Księstwa De-
 laci przyjechali, wrotcie y Książce Jm. Bazyli
 Potocki w asystencyi Książcia Siergieja
 Potockiego. Poset Petnomocny przybył mi-
 nym po prawcy rze Książcia Jm. ułożony.
 Po powitaniu tedy onego Książce Jm. Prymas to
 uczynił do słowa. P. ta prologium, ze z
 przytomkami Ichm. Panami Ministrami Sena-
 torami y Deputowanemi z Kola Ryerskiego
 szeszeć chęć w za Propozycy Książce Jm. Po-
 set Petnomocny ma od Pryncypata swego.
 Doniosł ja tedy in facie Zgromadzonych An-
 now Francuskim językiem wtych czterech
 Punktach. Naprzed Doniosł dotrzymywanie
 przyjaźni Pryncypata swego J. Kr. m. i. y. Rz. p.
 Pro secundo prozbił Pryncypata swego, aby J. C.
 Kr. m. i. y. Rz. p. Tytuł Imperatorski przy-

znali. Pro tego uskarzenie się o gravamina
Religii Greckiej Dysunitow wprawnych. Pol-
skich będących, także o Dissidentow. Pro quarto
et ultimo Schara o brzydki Ludziom Mosko-
wim o. Ograniczonych Polskich pokynione, które
Punkta in tenore jakże w sobie są nize się
wyrażają, wysłuchawszy Datym 10. X. 1793. mi. Pr.
mas pomienione. Proponując się do kompletowania
namierzenia, aby się scripto tenus podać X. 1793. mi.
Pr. mocny. Przed Dignissimo Hermone 1. 1793. X. 1793.
mi. wyrażają, że Rzeczka Deklaracji. Ara. Smi
shutku żadnego nieodebrała, a że z Wilkory
nad. Zwiedami ar. Smi stawę, zysk y pożytek, a
Rzeczka straciła, szkodę, nieznosną, y ostatnie kraju
Polskiego zniszczenie, y w popiołach zstąpienie,
O gdy 10. X. 1793. mi. Pr. mas słowno, X. 1793. Pr.
mocny przy Deklaracji oddania zwrz wyra-
zonym Punktom odjechać, oddawszy in primis prin-
cipis negocjacji swoje, expedycja, to jest Plenipo-
tencya, y List od Jego Janiego Wieliczenstwa do
Hermi, która Plenipotencya tak się w sobie
ma

Plenipotencya.

Bratu Naszemu Najasniejszemu y Dzierza-
wicznemu Wielkiemu Hospodarui Austrii
Wtoromu Bożyciu Miłostiu Korolu Polsko-
mu, Wielkiemu Kniazu Litowskiemu, Rusko-
mu, Pruskiemu, Zmugdzkiemu, Mazowieckiemu, Wo-
łyńskiemu, Podolskiemu, Podlaskiemu, y Inflan-
ckiemu, y innych Dedyecznomu Kniazu Sa-
lskiemu, Juliantskiemu, Kłiskiemu, Hershkiemu
Anstryjskiemu, y Westphalskiemu, Hospo-
darui

Darstwa Rzymskiego Arcymarszałku y Knia-
 ziu Elektoru Landgrafu, Kniazi Hennebur-
 skomu, Grafu Margr y Burty Hospodaru na
 Rawensztynie, Bozyciu pospizewstwu ui-
 szczoniu Milostiu My Peter Perwy Impera-
 tor y Samoderzec Wsie Rosyjski, Moskowski,
 Rjowski, Wladymirski, Nowhorodzki, Jar Kazan-
 ski, Jar Astrachanski, Jar Sibirski, Hospodar
 Polowski, y Wielki Kniaz Molenski, Kniaz
 Estlanski, Liflantski, Korelski, Twerski, Lu-
 horski, Permski, Wiatki, Botuorski y innych
 Hospodar y Wielki Kniaz Nowahorodo, y i
 zowskie Zemli Czernichowski, Piazanski, Ro-
 stowski, Jarostawski, Beto Ozercki, Wdorski Ob-
 dorski, Kondynski y Wsieja Siwiernia, Frany
 Powelitel y Hospodar Jwerskija Zemli, Kartal-
 linski y Hrazinski farci y Kabardynskije
 Zemli, Czerniaschki y Gorskich Kniazey y in-
 nych nasledny Hospodar y obladatel, Bratu Na-
 szemu ut supra etc. Mazowieckomu etc Waszo-
 mu Krolowickomu Wielkożestwu Nasze Brat-
 stwo Lubitelnoie Pozdrowienie. Poniewaz
 my za rzecz potrzebną uznali, dla lepszego u-
 trzeźwienia macy Naszej z W. Kr. M. y
 Rzplta przyiazni, wyprawii do W. Kr. M.
 Nam Wiele Wiernego Xia Wasia Dostoru-
 liego, jako Naszego Pełnomocnego Ministra;
 Wiec prosimy W. Kr. M., aby pomienionego
 Naszego Pełnomocnego Ministra nie tylko
 tashawie do siebie audiencyi przypusci, y
 wszystkim tym, co on imieniem y zleceniem
 Naszym od czasu do czasu przelatane będzie

Zupełną daś wiarę, ale też zawsze słotnemi
 resposami y rezolucyą w propozycjach Oniego u-
 łatwić, wczem my dobra y nieomylną mając ra-
 dzie, żyjemy od Pana Boga. szlachetnego, w.
 dobrym zdrowiu Wkr m. powódzenia. Dán w Mo-
 słwie Maia 31. Dnia 1727. Gospodarstwa-
 nia Naszego 43. Addu Naszego Korolewske-
 ho Wieliczenstwa Mierny Brat, Druch y Sioś
 Peter, Graf Potowin.

Listu za. Ho. Ardie Wieliczenstwa
 do Ho. Krolewicy Ksi. pisanego
 Srebr. talowa

Bratu Naszemu Naj. niez. zemu y Najoty-
 zniejszemu Wielkiemu Krolowi Augustowi Ws-
 remu z Bozej Laski Krolowi Polskiemu Wiel-
 kiemu Kijczu Litewskiemu Ruskiemu Prus-
 kiemu, Lmudzkiemu, Mazowieckiemu, Wotyn-
 skiemu, Podolskiemu, Podlaskiemu Inflantskie-
 mu y innym Dziedzicznemu Ksi. chł. kiemu
 Kurlandzkiemu, Kiewskiemu Hor. kiemu, An-
 gryjskiemu y Westfalskiemu, Państwa Rym-
 skiego Arcy Marszałkowi y Kijczu Cielito-
 wui, Ant. grafowi w Turinny, Margrafo-
 wi Misnickiemu, Takze wyższey y niższey
 Lasani, Burgrawowi Magdeburgskiemu
 Grafowi Kijczu Hannowerskiemu, Graf-
 u Maribij et Barb, Panu na Ravensztynie
 z Bozej Matroności y Laski My. Piotr Pier-
 woz, Imperator Samowladca Casy Rusi
 Moskiewski, Kijowski Włodzimierski, Nowo-
 gródzki, Ar. Kazanski, Ar. Astrachanski

172
Car Siewierski, Pan Tichowski, y Wielki Książ-
ze Smolenski, Inflancki, Koreski, Twerski,
Iuhorski, Permski, Wiatki, Baltharski y
innych Pan y Wielki Książce Nowego Groda Ni-
zawskiej Ziemi, Czernikowski, Riazanski, Rostow-
ski, Jarostawski, Biało Oziński, Udowski, Ob-
dorski, Kondynski y całej Siewierskiej stro-
ny Wiśnowładowy Pan y Pierskiej Ziemi, Kartalni-
skich y Gruzynskich Panow y Kabardynskiej Ziemi
Czerkaskich y Horich Książat y innych Nastę-
pców Pan y Rządca Bratu Naszemu Najasniey-
szemu y Najpotężniejszemu utrupa etc. Na-
szej Królowi Mści Nasze Braterskie miłe po-
żonowienie, Waszej Królowi Mści. My w odprawio-
niz Naszej Przejajliwej Braterskiej Ekspedycji
dnia 2. Maja 1722. Roku jednostajnie do-
nieśliśmy jelić nieprzesłanne y wielkie prze-
stawiania Grzech Ruskiej Religji Kraciom Mo-
nasterom y Cerkwiom y w nich znajdującym się
tego Zakonu Duchownym y Świeckim Obywatelom
komu drżęć, ze Cerkwie Monastery y całej Biskup-
stwa z przymusu na wniq nawracają się, y one-
go Greckiego wyznania Obywatelów swoich dobrze
ufundowanych Praw, wolności y zwyczajów, nie
dłinnie bez żadney rączy we wszystkim odstępują.
A ponieważ także y inne Dysydentów w Państwach
Waszej Królowi Mści y Rządu takimże opresyom
podlegają, y także zarowno prześladowania z
tym Grecko Ruskiego Zakonu Obywatelami
cierpią y ponoszą, y My niemiłą za nich
zastępować siebie winnych znajdujemy, dla
tego wotych tym Dysydentom czyniących krzywdach

agrowayach y przesławaniach W. Kr. M.
 przez rządującego przy Dworze Ministra Pa-
 szego należyte przełożenie uczynić, y o nie odwo-
 czne y sprawiedliwe poprawienie uszyścić tego
 z czasu do czasu prosi y domówić się każącemu.
 My zaś po sprawiedliwości przychylnie mamy nadzie-
 ie, że te Nasze Pragnienia chętnie gorliwie
 przełożenie, należyte y pożądany skutek odbierze,
 W. Kr. M. y Rządzący także ulonantowanie uczynio-
 ne będą, aby te Prezbiter y Protobanowski wyzna-
 nia: Obywatele przy swoich cerkwiach Monasterach
 Nacyach y przy wszystkich swoich dobrze ufundo-
 wanych Prawach y zwyczajach od wszelkiego bez-
 prawnego naruszenia y krzywdy oddał między Nami
 y W. Kr. M. y Rządzący znajdować się zaczęły y
 dotrzymać będą mogły. A ponieważ to do tego cza-
 su wielkim Naszym Zalem przychodziło, y te opresyj-
 y przesławania nie tylko nieprzestają, ale jeszcze
 z czasu do czasu gorzej dźwigać się, y tych biednych
 Ludzi ostatnie zruinowanie nad ich głowami już
 się wynosi, dlatego My nie możemy onych opuszc-
 zeno Nasze styk przeciw Prawom czyniących ro-
 pędliwych przesławaniach W. Kr. M. i uczyn-
 nione Instancje, gorliwym y wielkim Zwyczajem
 przez to powtarzać to najbardziej, ponieważ
 Zawarty w Roku 1616. w Warszawie Traktat
 onych przesławania y pretext wzapomnie-
 nie y Exhuzacyę bierze y wyłata się W. Kr. M.
 że ten Traktat pod Naszą Medyacyą y gwaran-
 cyą wykonany, y co wystąpiło, My nigdy odstą-
 pić nie możemy, żeby onych także wyłatanie u-
 czynione było, któreby tym niewinnym ludziom z

krzywdy

184

Arzywdy y uraza byto, y onych wszystkich swo-
ich Praw zdawna mających fundamentalnem
ułożeniami Rzędy y wiecznym między Nami y
Wkr mji y Rzędy znajdującym się Traktatem
potwierdzonych wolności y prerogatyw we wszystkim
oddani mogło. Naybardziej my sumieniem swoim
pracy: niowych sił się znajdując, onych przytym
swoich dobrze ufundowanych Prawach, zaszczycać
utrzymywać y wspomagać. Jakiż my w tym Inter-
eys Wkr mji y Rzędy naypilniej prosim naybar-
dziej niedopuszczać, aby te jak Naszego Precuiego
sta. Protestantkiego wyznania Obywatele przesła-
dowania y aggrawowania niektórych Partykular-
nych osób niebyli podlegli y na następujących
leżmie takich pomartwianiu wzięli; aby oni przy-
tych swoich Prawach y zwyczajach wprzód spoko-
nie zostawieni, y w tym ni od kogo by ni jakiego
uciśnienia, Arzywdy y przesładowania ponowić wię-
cej niebyli przymuszani, My tylko naybardziej
spodziewamy się, że ta nayposilniejsza prośba
y sprawiedliwe Żądanie od Wkr mji y Rzędy
należyte rozsadca weźmie, ponieważ spodzie-
wamy się, że Wkr mji samemu nie bez wiado-
mości, że inne rozni wyposile Protestantkie
Państwa za tych Dysidentów mocno uymać się
y interesują, y przedłużenie tych przesładowan nie
maćże jako ku większym nieprzyjaznym niezna-
stom przyczynę y powód porować mogą. Przytym
Żądamy Wy Wkr mji od Naywyższego Boga
dobrego Drowia godziwego Panowania. Dan
w mieście Peterburgu d. 6. Augusta 1724. Pa-
nowania Naszego 43. Roku. Wkr mji
szczęśliwy z życzliwy Brat Przyjaciel y sąsiad Piotr

Gróf Gortleben

Punkta przez J. O. Xcia
Jmci Bazylego Dethorukie-
go Posta na konferencyi po-
dane y czytane d. 29. gmo.

Poniewaz w konferencyi litora naznacza
16ta presentis s. v. J. O. Xcie Jmci Prymas
z Jmci Panami Senatorami Ministrami y
z innymi Jmci Panami dotychczas konferencyi nazna-
czonemi Chcieliby od Nas wiedziec z jakimi sta-
niskami Propozycjami z strony J. O. Imperatorskiego
Wielikienstwa Pap. Mith. do J. O. Kr. M. y. Rze-
czytke, ktoremy ustnie Jasnica Owidzom
Jasnica Wielmoznym, Wielmoznym Jmci Panom
Senatorom y Ministrom Chcieliby doniesci, ze
od Nas wystuchawszy, obliwowali, zeby my je
in scripto podali. Dlatego wyrazamy.

1 mo

J. O. Imperatorskie Wielikienstwo P. N. Mith. ro-
zuzaad Nam J. O. Krolewskie y. Rzytke, prosiu
zeby J. O. Wielikienstwo zezwolilo dac tytul
Imperatora, ktory tytul inrze niektore Poter-
ce y Monarchie dawnych lat Antecyporum
J. O. Wielikienstwa dawali, y teraz J. O. Wiel-
kic. J. O. Imperatorskie Wielikienstwo P. N. Mith.
mocy dawney y nieodmiennej z J. O. Krolewskim
Wiel. y. Rzytke, prziazni, ktore prziazni
J. O. Imperatorskie Wiel. z strony swojej dostate-
cznie pokazad proby, dlaczego jest dobrej radziej,
ze J. O. Kr. Wiel. y. Rzytka to uczyni zechce.

J. O. Imperatorskie Wiel. wielkosc w Kra-
motach

motam Co Kościół Wielki i przez Ministrow⁷⁷⁶
swoich iz nie reauizuje, q uskarza się, ratione
persekcuy Religij Greckiej w Prawinach Polskich.
Poddaniem Kościoła Wielkiego, przeciwko wszystkim
Traktatom, a osobliwie Wielkiego Polsoju. Ze
zas moc wyrażonych obowiązków q wedlug samey
suszności trzeba by to zakazać, ile kiedy J^{ce}
Imperatorskie Wielkizstwo, lubo do tego nie jest
obowiązany, przeciw Wiary Katolickiej Ludziom
rozwiolit w Imperyi swojej Koscisty budować q Na-
bożensstwo wedlug obrzadow Rzymskich odprawować.
A zatem J^{ce} Imperatorskie Wiel^o nieodmiennie
był nadziei, ze te persekcuy Religij Greckiej cale
ustane, ale nad spodziewanie J^{ce} Imperatorskiego
Wiel^o wotego czasu zachodzą, wstawiane q az
groza wymowie od ludzi Religij Greckiej querimo-
nie, ze wyrazone persekcuy nie tylko nie ustają,
ale się coraz bardziej szypią, a tedy ludzie tej Re-
ligij q przez rozne opresye do Wnij przymusza-
ją, ktorzy zas nie chcą prawdziwey odstąpić wiary,
talem rozne ucimienienia q krzywdy czynią, fer-
tule im odbierają q do Wnij przawracają, a tedy
się skarzą na Trybunatach, Ludni. prawdzi-
wosci trzymać nie mogą, do żadnych Urzędow q
dignitarisow, do ktorych przedytym byli donuszeni
rownno tak jako Katolicki, nie donuszają, szu-
gulnie oldzego zesa Greckiej a nie Rzymkiej
Religij. Wszakie ta q tym podobne persekcuy
q ucimienienia przerażają q są scannibilia J^{ce}
Imperatora Wiel^o, a najbardziej, ze przeciwko
suszności q wszystkim Obowiązkom, q J^{ce} Imper^e
Wiel^o jest tego zdania, ze się to dzieje przeciw-
ko Bosney woli J^{ce} Kr mji q Rzpltey, intuicie
partykularnych wielkorych osob, ktorzy jedni

Dla swego pożytku, Drudzy zas, ut opinantur,
spevane gloria nato się odważali. Jego Imper-
wo P. N. Miltwy rozkazat Nam vsilnie prosu
Jego Kr. Wiel. a Rzplta, zeby partykularnych
Poddanych swoich od takich utrzymali perre-
cji, q rozkazali im poprzeftai aggrawowat. Cz-
lowie Greckie na unie odebrane powrocili, Lu-
dzie poftepy Greckie in libera conscientia po-
doinie zostawali, zeby w Wierze swojej bez wzet-
kich przeszkod żyć mogli.

3to

O krzywdach wzmianowanych Poddanych Jego Imper-
Wiel, ktorzy mieszkali blisko Granic Polskich
y mialy wielkie aggrawacye od ludzi Nazyj Polskie,
ostatecznie wiadomo Jego Krolew Wiel. a Rzplta
potak wielu in scripto q vsilnie z Strony Jego
Imperatorskiego Wieliczenstwa wzmianowanych
pach, aby to postanowiono, aby pro administran-
da justitia zobu stron postali Commisarzow, q
wedlug tej umowy z Strony Imperatorskiego Wa-
naznaczeni Commisarze już od Roku na Grani-
cy acta się znajduia. Z Strony zas Krolewskiej
Wiel. a Rzplta do tego czasu Commisarze nie-
byli, Te zas krzywdy codziennie pomnazaia, q
juz do tego przyslo, ze Pogranicznicy Obywatele Pod-
dani Rzplty przeciwko Traktatom wiecznego
Pokoju przyciagly wielkie mnostwo Zbiegow,
ktorzy uciekli z Zagranic Rosyjskich, q osa-
działy niemi wielkie wsi, posylaia, z tychże
samych Zbiegow za Granicę Rosyjską jednych
namawiaia ludzi, drugich dla rozbojow, q daia
im na rozboj oręze, pruch q kule, jako zla-
pani

778

pani, a nie którzy y wydani z Zagranicy Polskie
ludzie sami powiadają, mianując tych którzy im
orzech, proch, kuli dawali. Z Boycy inter alia Ka-
znie JE. Imperator o Wielu na drodze rozbili, y to co
wzbyć brał, pieniądze y inne rzeczy odbierali
u nich Panowie ich Polscy. Także Szlachci nie
jaki Jurgilewski przyjechałszy na granicę Ros-
yjską y znalazłszy na zastawie trzech Rosyjs-
kich Żołnierzy, przez despekt bit hanexuba-
mi, oprócz tych wyrażonych wiele inozych cię-
szkich krzywd ponoszą, które wyrazu nie podobna
dla tego in scripto podać będą. Także aliey Pod-
danych Rzplte, na dishonor y nieznosną ruinę
Podanych JE. Imperatorskie Wielu znieść y cierpieć
JE. Imperatorskie W. nie może, y dla tego rozka-
zał Nam prosić u siebie JE. Krolskie Wielu o nie
odwrotną. prawdziwość, żeby przez wznanie
Kommissarzy zobużron takich krzywdy uznane
były, y należycie nastąpiła satisfakcyja, także aby
surowie zabrakano było, żeby Poddanych JE. Imperat.
Wielu Zbiegów Poddani Rzplte, nie przyjmowali,
których zaś mają, żeby oddali, a jeżeli kto z tych Zbie-
gów niektórych zaprowadzi od granicy w miasto
oddalone, żeby takich y z tamtąd odsyłał do gra-
nic Rosyjskich y oddawał tam Administrato-
rom Rosyjskim albo kommissarzom, którzy dla
czymienia. sprawiedliwosci naznaczeni, y mieszka-
ją na granicy czchając Polskich kommissarzów.

4to

Ponieważ niektórzy Monarchowie proszą JE.
Imperatorskie W. intercesyją do JE. Krolskie
Wielu y Rzplte, za Dydyentami Obywatelami
Polskimi, żeby uiszczenia y aggrawacyi w Nab.

zenstwach im nie czyniono, y żeby mogli mieć libe-
rum exercitium Religionis według obyczajów swoich wi-
gorę dawnych Praw, y mocą ostatniego Warszawskiego
Traktatu, którego Traktatu był gwarantem Jego Impe-
ratorskie Wieliczenstwo; Więć in virtute tej gwarancji
Jego Imperatorskie Wiel^o prosi Jego Kr^o i K^o i K^o, żeby
wrazani Dysidencii in Religione Christiana od wszel-
kich aggrawacji wohnili, y według Prawa Państwa tego
in omni foro uhrażdzeni sprawiedliwosc y satysfakcyę
otrzymywać mogli.

5to

Tak wiele razy Jego Imperatorskie Wo^o prosił Jego Kr^o i K^o i K^o,
żeby mocą pomienionego wiecznego Pokoju rozkazał
wydać Jego Imperatorskiemu Wiel^o Dżayę Kozaka
Naczmowskiego, który razem z Maxem zdradził,
wtemczas kiedy, spólnie Wojna przeciwko Królestwu Szwed-
zkiej prowadzona była, ale ta prośba Jego Imperator-
skie Wo^o dotąd żadnego niema skutku, kiedy ten
Dżayca nie jest oddany, a wprzeszłym 1722 Roku
za usilną requirycją Ministra Jego Imperatorskiego
Wo^o wniesiono y mówiono, jakoby ten Dżayca nie
był Poddany Jego Imperatorski Wieliczenstwa. Takie
Responsy Jego Imperatorskie Wo^o przysłał z wielkim po-
dziwieniem, że tego Dżayę, którego się rodził na U-
krainie pod władzą Jego Imperatorskiego Wo^o, udamy ja-
koby nie był Poddanym Jego Imperatorskiego Wo^o, na tyż re-
sponcy z strony Jego Królewskiego Wiel^o y to mówiono
ze ten Dżayca przysłał tu od Basy Choumskiego
Jego Imperatorskiego Wo^o jest dobrze wiadomo, że ten Dżay-
ca nie raz był posłany od Krajów Turckich dla fo-
mentowania Porty przeciwko Jego Imperatorskiemu Wo^o
ale Turcy widząc że ten Dżayca bez najmniejszych
fundamentów jakie proponuje czyni cyfrowe nie-
czyny naruszając Pokój z Jego Imperatorskiego Wo^o tego Dżay-
cę Basy Choumskiemu za wartę y z Państwem

swoid

780
swoich do Polski relegować zlecita, a takie zażycie
od tego Państwa do Imperatora Krakowskiego przesłano
w którym wyrażono, iż jeżeli się ten Edryca w Pan-
stwie Turckim napotygnąć miał polować, to Pasza Cho-
cimski hasz szczie uciąć, zato że jeżdżąc fomentując
ich Naród, y tamże ten Edryca zapisał się u Im. Pa. Kraka-
skiego K. H. M. J. H. W. rozkazał Nam H. K.
Krolu y W. y. R. p. l. t. y. prosi, żeby tego Edryca oddać
rozkazali mocą namiennego Traktatu, będąc pe-
wną nadzieją, że H. K. Krolowski W. y. R. p. l. t. y. żadney
w tym traktacie czynić nie będzie, gdyż by było przeciwko
Traktatom bez najmniejszego awantazu R. p. l. t. y.
dlatego H. K. Imperatorskie Wiel. rozkazał Nam v-
sunie J. H. Wiel. y R. p. l. t. y. o oddaniu tego Edryca
awant.

K. H. K. B. y. l. t. y. Dothoruki
K. H. K. B. y. l. t. y. Dothoruki

w Warszawie
d. 10. g. b. 1727.

Punkta od H. K. W. i.
y całej R. p. l. t. y. Traktatem
między H. K. M. i. y R. p. l. t. y.
a H. K. Karłim Wiel. i. z. n. o. w. e. m.
zawartym stwierdzone, tudzież
pretensye nie raz na konferency-
ach z Ministrami H. K. W. a przy
Boku Jego proponowane przez ro-
zne Ablegacje poparte y przez
Poselstwa Petnomocene powołane
a obietnicami y deklaracjami H.
Karł. W. a apelowane, że skut-
ku niewziety swego, teraz X. i. i.
Imi Dothorukiemu Petnomocnem

Ministrowi na konferencji przez
Delegatów Konstytucyj ostatniego
Sejmu naznaczonych dla strzema-
nia zupełnej satysfakcji podane
w Warszawie.

A Naprzód. O Restytucji nieodwołanej. Cy-
gi i Infant według Traktatu Kolliackiego tot
vinculis umowionego i utwierdzonego.

2do O uwolnienie Kurlandji i Semigalii i
przywrócenie onej ad antiquum Statum Domi-
nio Ryspoli.

3to Kieżna jeyme Kurlandzka, a by od Szlachty
Dobro nienabywata przez żadne Wlewiki.

4to Leż, w połowynej Pospolzi Miast, jako to
Czechryna, Kaniowa, Tretimrowa, Moszyn, So-
łdnice, Perhasow, Ryshowa, Borowicz, Wyrod-
łowa, Pruziny, Kryłowa, Gryna i innych żadnej
nie byto od ludzi dla jmi przeszkody.

5to Satysfakcja Wypłatu Obojga Narodow,
przez obciążenie w Traktacie Kolliackim spe-
cjalizowane, i tak wielkie obietnicami deklarowa-
na względem zapłacenia Millionow, aby wska-
nym skutku byta.

6to Armat restytucja ponieważ do Korony
żadna według Relacji Wojska Państwa ty Bra-
stawskiego nie stała się, a do Rejstru Litew-
skiego nie zupełna według wkazow dla jmi
nastąpiła, tedy aby powtorne mi ukazami
Rządowi Króla według Rejstrów Koron i wo-
jska Artillerji i innych partykularnych

prekursorów

nych na li chadzie się Ty się, żeby nagrodzo-
ne były.

10mo Ponieważ Grunta Wo niegdy Jm^{Pa} Za-
wisy Starosie Minskiem na trzy mile od Pu-
lu Starodubowskiego do Wsi Bohusonow y do
Dobr Szerkow Kyowskich na mil trzy zabrano,
zeby Sukcesorem tegoż W^{oj} Jm^{Pa} Starosty Mini-
skiego wrocono.

11mo Przy Ewakuacji Ukraińcy w Traktacie z
Portu Ludzi z Loniemi, Dziećmi y Dobytkiem za
Dniepr zagnanych, aby wolno ze wszystkimi wy-
puszczono, także wyszłych Poddanych z Dobr tak
koronnych jako y Wołak^{ów} y przy ległych Prowin-
cy, aby uwolniono, y regreśow nie tamowano.

12mo Przewozow na Dnieprze wbrzeża Pol-
skim wszędzie a osobliwie pod Trętimisowem
Ryżowem y Szerhasami, aby nie zabraniano.

13° Vivendy y inne potrzebne rzeczy tak z
Litwy na Ukrainę, jako z Ukrainy do Lit-
wy Dnieprem idące, aby przy pokazanych atte-
stacyach nie były tamowane.

14to Dobr y majątności w Wołodzowie Ki-
jowskim, aby kupować na zastaw dawac, y aren-
dować Poddanym swoim przy Jm^{Pa} zakazab.

15to Roku 1710. w Brastawskim Powiecie
w majątności Łainowie Jm^{Pa} Jana Platera
Wojskiego Infantzkiego Komendy Generata
Baura, Kalnucy y Kozacy najpadoxy fundi-
tus zrabowali, ludzi tamiejszych męzzy, y ocy
pięchac, aby wszyscy Deposita po naprawie mo-
gli, którzy w domu swoim ładkie sobie sub ja-
rento

ramento przez ludzi, a samemu więcej, a ta
 Typicy Typow szkodliwa y satysfakcyi re-
 quirui. Tegoż Brat wdzony Piotr Płater
 prz. Regimentu pierwszemu JmP'a Generata Ar-
 tilleryi Wojska Hiszpańskiego za Kadeta będą-
 cy wzięty jest z ludźmi tegoż Regimentu prz.
 poddanie się Brykowi do więzienia przez lu-
 dzie JmP'a, ten gozie jest zaprowadzony y iezli
 żyć nie mogąc mieć żadney wiadomości, upra-
 sza pomieniony, aby onim opyt użyć można
 w Państwach JmP'a. Will'a, y iezli żyć u-
 wolniono, qd do Kommissarzy Rypity doślano,
 o co y stany Rypity instanc.

16to Mobilia ktore po śmierci Nieboszczyka
 JmP'a Arcybiskupa Lubowskiego w Państwach
 JmP'a zostały, aby sukcesorom jego wydane
 były. Także y pieniądze, których nasco było, kto-
 re Nieboszczyk JmP'a Podkomorzemu Somyn-
 ski Brat jego wydał sukcesorom, wrcone
 były.

17to Naigtnosc Harbilow z gruntami Wa-
 silowskimi graniczaca, ponieważ nullo Jure
 do Państwa JmP'a jest przetyczona, aby była do
 korony JmP'a granie pokazują y przywrócona.

18to Diferencya między ziemiami Monastyrza
 Mijdzynskiego o młyn na rzecie Jypin, ktore
 należą do Kluka Kozarowickiego JmP'a Panow
 Kozubow, aby uspolojona była.

19to JmP'a Brygadzer Bałty wracając od mia-
 sta Elbląga pod czas Kommandy tam swojej
 na zapłatę, reszcie Typicy placzow dla Wojs-
 ka JmP'a pewną sumę, którą zbełchował

10. Jonikiem Monarchy swego zapłaci, i tego
ze nie uisznit, więc żeby była w tym satysfakcyja
Miasta Olszowu.

20.mo Kilkadziesiąt Wsi od Powiatu Rzeszowskie-
go oderwane, a według Państwa Andruszowskich
do tegoż Powiatu należące, aby były przewrocane.

21.mo Rozbojników przy granicach ciobline
w Nowowodzie Msiauskim, aby było pospo-
mienic.

22.do Commercia jako antiquitas bywały, tak
i teras aby wolne były.

23.to Popiewax to jest publicum w całym Xię-
stwie Litewskim jako nigdy Jan. Hieronym
Tyzenhauz Woywody Wileńskiego Starosta Inter-
sh. Septuagenarius przez Parthę Kozackę
w komendzie natenczas Xięży Repmina z
Galicya na będący przy zabranii substancji na
kilkadzieci stotyż w domu własnym nieumi-
nie tyranisko zamieszony i na wznie upieczony
Lycia dokonany, aby pro tam enormi crimine
Patrores onegoż szluzę uasę odnieśli i zra-
bowana substancja suae poribus aby była wro-
cona.

24.to Miasto Thorun Woywody Kujawskiego
Wielce przechodzącemu Róku 1712 pozycy-
to dwardziesia Tyśięcy Kory Lita przy realnej
obciążeni Xięzi pna Galicya, iż jako nayprz-
dziej miało być zapłacone, co ze dotychczas
non subsecutum, żeby realną satysfakcyją mie-
możto.

25to Miasto Pańskie tak wielkie summy
zażądało y inne szkody przez Kapitana
Milboke pomiości, aby swoich satisfakcyi we
wszelkich pretensyach mieć mogło.

26to Genl. Mikołaj Thomasz Bildziwicki
Podkomorzyna Barneński z Fortec. Rybszwicki
postąpił z juramentem juramento firmatam na-
przed do Baturyna, potem na Stolicę zapro-
wadzony, y tam ex tota suppellectili, jako y w
gotowiznie, tak y w munimentach do fortury
należących przeszło dwadzieśc sto tysięcy talar-
ów bitych wyzuty, na koniec w dozwachu ro-
puszczony, aby miał tak wielkich szkod nagrody.

27mo Kupców z każdego stanu handlujących de-
zei Woxa z Łódzki węgeln z Zagranic, tak na-
samę Moskwę, jako y na Wkraing, stricypine
z wielkim zatrudnieniem rewiduią, niepuszczaj-
ąc ztąd zpienigdzmi Moskiewskimi, jeno
srebrną albo złotą monetą, a za powracają-
cych z Zagranicy powtornie rewiduią suśle, y
jeżeli niekupiwszy Towaru, Nasz zpienigdzmi po-
wracają kupcy, odbierają monetę dobrą srebrną
y złotą, a dać kopieki, aby odtąd tego nie było.

28mo Ponieważ zagraniczni Kupcy Moskiew-
scy pod Protektora Licuajmii Męzyska lub Wz-
dnieńswo jego różne Towary y gutra naprzód
do Horch, a tamty do całej Licuajmii i twardskie
wywożą, aby to in futurum zabazane było,
requiritur.

29mo Obrana sobie Rezydencya juxta od

Dwoch lat w Mieście I Ks mji Mohilewie
 tytuł / Grafa Rodzińskiego impracticato
 exemplo, który nie wiemy za jakim instrumen-
 tem assumptis formam et nomen I Ks mji
 Wielce bydx omni parzem, causat u nas rozne
 reflexe, ile gdy se implicat negotijs spiritali-
 bus et interturbat pacem między Duchowien-
 stwem Naszym y Dysunitami w Ruskich Wo-
 jewództwach y Powiatach Wox Lito, a przez one
 go opaczne y fałszywe relaye może I Ks mji
 Wielce irritari, dlatego instamus, aby talowcy
 Rezydent, Dobrey harmonij diriment / jeżeli za
 wola I Ks mji Wa commoratur / mógł revocari
 et amoveri, ponieważ non constat nam y nigdy
 in anterieus niepraktykowało się, aby talowcy te me-
 os omni parij in Ditionibus permanere mieli,
 eo minus se immiscere in negotia spiritalia
 talowce napotym przynozić involuwy ac perplexi-
 tates

30me Nieznosna krzywda y szkoda poniesiona
 przez M Pa Werdena Generala Woxsk I Ks mji
 Wielce wykryta w Roku 1704. Dnia 17. Febua
 przez zabranie na dobrowolne, drodze w Mieście
 Lepku nazwanym w Powiecie Orszańskim leżącym
 Pięci Wozow dwiesie trzydzieści y pięć, które
 na każdym wozie było po bierkowcow trzy, która
 piła zaprowadzona wprzód do Ptocha, za Kom-
 mendy Generala Porbova, a potem do Zagraniczn-
 go Miasta nazwanego Opoczka I Ks mji Wa
 y poszła in vnum robionych Piętow, sameż tedy
 Pięci było Bierkowcow siedmset pięć, ze wzel-
 kami przaborem y prowiantem, zawozić dyskrecie
 latadnie

a ładnie z konmi, ja niami cena lub więcej
kosztowała. Dziesięć Tysięcy Talarów, gdyż się prosi
najęcia fur płaćto za każdego konia po talerów
najmniej dziesięć, bo byli y po 20. talarów, co non
jure belli factum, bo Jm. Pan Miński Marszałek
Praslauski nie był do żadnej na ow czas Wojsk
obligowany a sekuracji, ani też do Rygi też prowa-
dzone, był towar, ale na Port Królewiecki do
Wilki od Dwustu, który o mil kilka imireturze
przez wyk specyfikowane, Jm. Pa. Gr. do rzeko-
nej Fortecy Opoczki zaprowadzona, z zabranieniem
y odbiciem ludzi Wojsow, koni, towarow y wszel-
kiej ruchomości, zaco et de ipsa iustitia deside-
ratur satisfactio.

31mo Pułk pod Wasilkowem stojący pod Kom-
mendą Rosyjską na Naszych gruntach straż
trzymał, y o mil kilka mało rze nad samą
Przepelichą Mogilą siana kosa, aby zabrać su-
rowy mieli.

32do Do Chawstowa należącą Wioskę Plic-
chą nazwaną do Wasilkowa przytaczali, a ta
Wios do Biskupstwa Kijowskiego należy, aby przy-
wrócona była.

33to Dobra Firlejowskie w Naszej granicy je-
szcze za Burtow Kozachich przywłaszczony, z
którego trzymał Wsi pięć Ormanowską, Perchowską
Mokiejowską, Deremesną, Obuchów, aby oddane
były.

34to Grunta do Trypola quondam należące
ale daley na pięć mil od Kyjowa będące nieustannie
sobie przywłaszczają, y te aby przywrócone
były.

35to Jm. General Ropp wstąpił Jm. Jm. będąc

dać przeciwko Prawom Naszym Dobra Chodo-
row nabyt, y Podstaroście Krosławę trzymając,
złachcie w granicach krzywdę czyni, y nie chce
się w sądach naszych sądzić, aby z Polsepski arsz-
dzie należitym sprawować się.

36to W Kijowie y Pereastawie nawet innych
Horodach Pogranicznych Schon P.P. Immedanii
Towarow różnych a osobliwie Wotow żynnych
nieprzepuszczają, az się im opłacać muszą, aby
sprawiedliwość zachowana była.

37mo Archiwa Wołoskiego na Police będące, także
Księgi Biemskie Kijowskie y inne dotąd w Kijowie
wferłwie zatowżenia były, Lofy zatrzymane, y
innych miyscach ad seipsum requisitiones nie
wydane, także Armaty w Rykowie, Olyce, Dorno
Stajach, Tykowie, Hlusku, Lachowiczach, Stu-
cku y Birzach, tudzież w Horoskach, Ztordzi-
siu, w Dubnie y Riwach y w Białej, Przewi, które
deklarowane oddać, aby oddane nieodwrotnie
były.

38mo Tanski wstępując z Białej Przewi, ludzi
gospodarzow na szes bęsię, wzięwszy od Fasto-
wa z całej Ukraiiny za Dniepr Zagarnął, aby
wolno zewszętem wypuszczeni byli.

39mo Mx Bishop Pereastawski do Popow Nasze-
go Kraju interesować się witać y Kommissarzy
wyprawać, o czym sonat List do Woiewodztwa
Bracławskiego pisany, aby zaniechał od tego.

40to Roku 1723. primis Augusti W^u In Panu
Janowi Andorffowi Starosie Mościskiemu
Grunt w Wodztwie Mościskim za Rzeką
Sozem od majątności Lasieła na trzy mile y
trzy

trzy Wsi z Poddanemi osiadłymi per potestatem ludzi Garnizonu Smoleńskiego zabrali, Starodawną Granicę w Traktatach opisaną zruinowali, a nową wznieśli, przyswajając ten grunt z poddanych od głosi dając, że z więcej zabierać mają, aby przewrócony był.

41. ^{ma} Pęzoł Rólu Jmci Kurnińskiego simili modo w Wódzowie Mściwoskim za rzeką Sożem od majątności Jego Kamień groda violently grunta na miłe zabrali, granicę starą zruinowali, y ten aby do własności wrocił się.

42. ^{do} W tymże Rólu wyz. specyfikowanym Obywatelom Włodzimierzem Mściwoskim za rzeką Sożem takoz od Granicy Moskiewskiej to jest Paszowskim, Kowalskim Chalewskim y innym od majątności szachowa Giedroyc Lymba, Karpowicz, Lichowiczowski, y inni z dodaniem Garnizonu Smoleńskiego ludźmi violently modo Starodawną Granicę zepsoowali, grunta więcej niżeli na miłe zabrali, aby być oddany.

43. ^o Warty Garnizonu Smoleńskiego na granicy stojąc pod komendą Jmci Pułkownika Pułkownika nieznosnie agrowując, ludziom naszym na Pograniczu mieszkającym krzywdy czyniąc, przez ustawne grabieże y uwięzienia, jakoż na Pograniczu Mściwoskim Wódzowie Jmci Pami. Zubowskiej nieznosną uczyli krzywdę Jmci. Kurosz Kapitan Komendy Jmci Celiszowa, który przez przestępstwa najęzdzając na majątności Peczersk oddanych kilku zabił na śmierć, a kilku pobawił, młyn funditus zruinował, łowic bydła y inne rękomości rabunkiem pobrał, teraz zaś

noviter maię Komendę nad Wartą Zagranicę
stoięca, uſtawie z Dragonami na tę maiętnoſć
najeżdża, rabuie, ludźi zabija, ſtrzelac łaze, i
o a y Poddanych liłku wzięwsz, ſtrzymuie na
granicę pod Wartą. u morz, o do głoſe, i zezę daci,
ze ma wioſki zajeżdżac; aby ſprawiedliwoſć
wtych krzywda, y zabaz ſuroy naſtampit.

44. W Mięſciechu Tatarskim w Wroclawie

Mieſtaurkim opiet mił od Granicy Mieſzkanie
Michnowcy z dodaniem z garnizonu Mołenskiego
Dragonami najeżdżawsz, Szlachcia Słuchara gwał-
tem wzięli, y do Mołenska ad carceres zaprowa-
dzili, do tąd trzymali, quod maximum, czy naci
na diſhonor Szlachecki, liłku razę tego kmetowali
aby przy ſatysfakcyi przyzwolity był uwolniony.

45. Ten Punkt wſzych lich Obywatelów Koron-
nych y Woxliſt ſerca przerwac moze, ze ludzie
Jęſarſki Wielki Garnizonu Mołenskiego od Wielkich
tule y od Toropca y od inſzych mieſt Zagranicznych
na maiętnoſć Domy y Wioſki Pańskie y Szlacheckie
na Pograniczu będąc najeżdżali, armata manu
y violenter od lat liłku dziesięt liłku naſta y liłku
u nas mieſzkających zabierali, naybardziej w Wo-
jewództwie Połockim, w Traſcie Newelſkim y Li-
bickim, y w Województwie Witebskim, nie uwa-
żali na Pałta zaprzężone, aby zabaz na-
ſtampit ſuroy, naybardziej Sotniernom na
Luſławach ſtoięcym y w garnizonach iſtęcym.

46. Aby Woyſka będąc na oſiſtencyi w
Kieſtowie Kurlandzkim y Emigalskim Boarskiego
Właſtawitę, poniewaz do tegoż Woyſka drę-
wop wleci iſcię ſię Powiatom Kieſka Kurland-

zkiego y Semigalskiego do Prowincji Woxalito
należącym uim Detrimeto Republice.

47me Le Jan Adam Kosciuszko Oberbur-
graf y Najwyższy Consiliarz Xięstwa Kurlan-
dzkiego Kłodzicy Szlachcie Korony Polskiej y Wo-
xalito niestęchany przybada niepopetniwszy za-
drego excessu, sequestruowany przez dwie lecie nie-
mal sarkie był na Mostwie chowany, aby napo-
tym tak jemu jako niemużelwiciu z Ludzi Rzplte
podobne niedziaty się bezprawia.

Wtenc tedy punktach y pretensjach tym
później y rzetelniej y y sprawie słusznej Je-
go M^{ci} y Rzplta od Je^{go} Cesarz^o Wielikienstwa przez
Petnomocnego Ministra potrzebuie y podziawa
się satisfakcyi, ponieważ tak wiele brzyd
wniosła przez zabranych ludzi: Dezolacya Krajow,
palenie y dewastacya przez Nieprzyiaciela,
ktorego J^{ego} M^{ci} y Rzplta z tak wielką swą szuo-
głą brzydą, kiedy Je^{go} Cesarz^o W^o niemaie żadne-
go prawie in oppositionem Nieprzyiaciela, Kraj
Szwedzki wykuiac Fortace y Powinye brat a za-
wojowywał.

A na ostatku Woyska Je^{go} Cesarz^o W^o w Kraj
Korony y Woxalito przyszedł, tak wiele millio-
now w gotowiznie y prowiantach wyciągnęty, a
choć już Nieprzyiaciela nie było, pod pretekstem
przechodow u Panstwach J^{ego} M^{ci} y Rzplte roz-
kładając się y rozkładując Contrybucye bra-
ty y wyciągaty, y traktaty rozne przez cały Pol-
skę obracając ostatnią ruinę przyniosły.

Recredenciales od
H^o Kr^o M^oci do Ara Imi
Xciu Bazylemu Dothoru-
hemu Dane.

August Wtóry etc.

Wdzięczni Nam jest wielce ponowienie przy-
jazni W^olasz Wielki przez W^olmożnego Xcia
Wasila Dothorubiego Pełnomocnego Mini-
stra Waszego s^o W^ola u^oznione, który gdy
Nam doskonałą w^oprawach i negocyach
publicznych roztrząsając i eksperyencyę repre-
zentował Desideria W^olasz W^ola, jakośmy go przy-
chylnym słuchali uchem, tak d^olatym taktu i se-
go wszelkich interesów z obopólnym w^olonten-
towaniem na przykład d^orobog resumptory lini-
towanego s^omu alikomodowania, zadamy w^osi-
nie, aby W^olasz W^ola na exponowane od Nas i
K^ozłoty temux Pełnomocnemu W^olasz W^ola Mi-
nistrowi pretenzye i expostulacye, pomyslny
d^oue rezolucyę, a przereczony od niego Mini-
stra jego partykularnym prosequi racz^o i re-
spectem. Dobrego d^olatym d^orocznia i jako nay-
bruntowniejszych sukcesów W^olasz u^oWielu,
Zyżemy. Dan w^oWarszawie Dnia XV. M^oca
Dziemora Roku Pań^o MDCCXCV. Pano-
wana Naszego XXVIII. Roku.

Respons od H^o Kro-
lewskiej M^oci na List
Ara Imi.

August

August Wtorek etc.

Adosmy się nie tylko wreszcie na dawniejszy list Warsz. z d. Wądnia 26. Septembra Roku 1722. Danym, i na te razniejsze, zwoła Nasze, z Pełnomocnemi Ministrami Wojska a deputowanemi per aegem publicam, miane, konferencyi oswiadczyli, i wielę dowodów objaśnili, że z strony Naszej, nie nieopuszciliśmy do ugratowania, utrzymania, i pomnożenia Stateczney z W. W. i Nami przyjaźni i oddalenia wszelkich, któreby ją alterować by nam nie, mieli obaw, takżę zadosyć czyniąc stwierdzonymi preceptami dawniejszych i świeższych Traktatów i sojuszów obowiązkiem, tegożmy dawrze z pilnością przestrzegali, aby cokolwiek jest w nich przyrzeczone, sacrosancti od Nas i Poddanych Naszych zachowane było, i dlatego w zachodzących od Duchowieństwa i ludzi Religij Grecko-Rybskiej, Szargach, a osobliwie odebrania Cerkwi Piskiej, nieodwroczną administracją sprawiedliwosc, kiedy wprzód Głytem Naszym Pobożnych Jhuannow Szernow Piskich ubezpieczwszy, i utrzymawszy Ordynaryjną Prawa Droga w Szadach Naszych dochodzie pozwoliliśmy, onych za Decretem Naszym do spokoynych postępów tychże Cerkwi przywróciliśmy, ani odtąd nie mieliśmy żadnej wiadomości o jakichkolwiek ludzi wspomnioney Religij persekucjach, o których z niemającym Ładu mierniem Naszym w ostatnim czasie Wódar. Wieda czytamy querimonia, i ta two się tego domyślamy, że złośliwi i zaskroznii dobrej harmonii między

między Nami ludzkie na pomieszanie oney tak-
 we z prawdą nie zgadzające się rozsiłwać muszą
 wieści. Coż zaś tani Dysidentów z tym za-
 nego przesławiania y bezprawie czyni nie do-
 puszczamy, y tę która im od Antecessorów Na-
 szych y Nas samych w Państwach Naszych pozwolo-
 na tollerantia, statecznie utrzymujemy, ani się
 w niczym Traktatowi Warszawskiemu Anno 1717.
 nieubliża, y owszem go wszelkim osiłowaniem
 Naszym manuteneremus, jawno im w tym punkcie
 dobro y łaskawość Naszą skutkiem samym poła-
 zując, że lubo iż Dysidenti zapominają Dobro-
 dziejstwo Rzeczy, abutuntur Onym, przez zabaza-
 ne tak przezręczonym Traktatowym Prawem, jako
 y dawniejszym cum externis partykularnym oso-
 bom korespondencye, y szukanie różnych Protekcyi
 na wzruszenie tranquillitatis publicae, przeciż
 to dotąd w nadziei poprawy Dysimulujemy, cho-
 ciaz Wzrostlich Narodów Prawa podobne contra
 statum attentata surowo karac bacz. Oczym
 gdy tak Wejśr^o jako y inne, któreby się za-
 pomienionymi Dysidentami interpować miały
 potencye, informowane doskonale będą, spodzie-
 wamy się, że Wejśr^o wysokim y wielkim roz-
 sadkiem swoim przyzna, że nie będzie żadnej
 przyczyny do najmniejszego przyjaźni naruszenia,
 która aby tym bardziej między Wejśr^o a Na-
 mi y Rzecz^o zmoćnić się y na wieczne czasy
 ugruntować mogła, zadamy sobie, abyś We-
 jśr^o ufundowane na dawniejszych y śwież-
 szych Traktatach y Sojuszach, y nie tylko tak
 wiele Wejśr^o Wa apsekuracyi, ale et sacro ju-
 ramenti nexu stwierdzone, a dotąd w samy tylko

nadziei

nadziei zostające Rzeczy, pretensye, y oney
 ianc deklaracye, do jakonay przedszego skutku
 przy prowadziciu racy. Pociągając przez to
 Wł. i. Wo. Nas y Rz. do wzajemnej alioho-
 rowania ceteriorum suorum tatarow y appella-
 cyi. Pomnożyż Uniwersalną sprawiedliwość
 swoyę, u całego świata dostępną; kiedy Państwa
 Nasze, które nieznosne Wojny użary, szkodę
 y niespokojność, dla nieprzelamanej spólnych z Wł.
 i. Wo. interesow manutenciji ponoszą, wstę-
 piesz szczęśliwego wezwaniem y wstusznym
 ucontentuiesz expostulacyach. Co sobie po wpa-
 niatym wezwaniu Wiel. Serca obiecuje, onemu
 długoletniego zdrowia y szczęśliwego od Pana Bo-
 ga życzenia powodzenia. Dan w Warszawie Dnia
 13. Maja Abis. Roku Pańskiego 1724. Panowania
 Naszego 28. Roku

Uniwersaty do Pogra- nicznych

August Wtóry etc.
 Wszem wobec y każdemu z osobna do mu o tym
 wiedzie należy, mianowicie Wielmożnym y Pro-
 dzonym Starostom y ich Wz. doom Grodzkim przy
 Pograniczu Państwa K. i. Wiel. Jurisd. i. i.
 swoię mającym, tądzież Obywatelom natymże
 Pograniczu Dobra swoje mającym, y tamże mieszka-
 jącym Poddanym Naszym Wyprzemię y Wiernie Pan-
 mitym przy ofiarowaniu Łaski Naszej krolewskiej
 dowiadomości podajemy. Mamy te Relacye, ja-
 koby na Pograniczu Państwa Naszych przy granicy

Państwu Cesarz. Wielik. Wszech. Sił. Oby-
 watele. Dobra swe mający, y tamże mie szczerzy
 brzydki y rozne aggrawacye ludzom Poddanym
 Cesarz. Wszech. Sił. w sąsiedztwie będącym
 czyni, Zbiegów, którzy z Zagranic Rosyjskich
 uciekają, przyjmować, y nimi Wszech. Sił. swoje osadzać,
 y ze tych samych osadzonych Zbiegów za granicę
 Rosyjską posyłać, y przez nich do ucieczki in-
 nych, y do rozbojów namawiać, y na rozboj orze-
 prochu y łut oddawać, y inne bezprawia natymże
 Pograniczu czynić mieli. Więc mić chcemy po
 wszystkich Pogranicznych Obywatelach Poddanych
 Naszych, y onym rozkazujemy, aby od wszelkich
 brzydki, aggrawacyi czynienia Zbiegów z Państwu
 Cesarz. Wszech. Sił. przyjmowania, y onych odmawiania
 y od wszelkiego bezprawia poprzestali, y przeszli.
 którzy mają po Dobrach swych Zbiegów z Państwu
 Cesarz. Wszech. Sił. aby onych oddawali, y oficjalistom
 Cesarz. Wszech. Sił. na granicy będącym dyktali, ani wię-
 cę żadnych napotyk ludzi Roskich nie odmawiali
 y Zbiegów nie przyjmowali, y tego przestrzegali, aby
 najmniejsze chwały do Szargi o naruszenie be-
 pieczeństwa sąsiedzkiego nie było, a gdy Szarga
 jako z Zagranicy owo przyjdzie, żeby Wszech. Sił.
 y Wszech. Sił. Stanowienie y ich Urzędy nie odwołany
 sprawiedliwosc czynili, ile ze y drugiej strony prodo-
 bnie sprawiedliwosci czynienie, gdyż któremu z Pod-
 danych Naszych brzydka stać się miała przyobieca-
 nie jest, y nato raznaczeni są z strony Cesarz.
 Wszech. Sił. Kommissarze na granicach Moskiewskich mie-
 szkańcy, którzy to Uniwersał to Uniwersał Nasz
 aby do wszystkich wiadomości na Pograniczu mie-
 szkańcy dochodzą mogły, czym prędzej on po Pro-
 duk

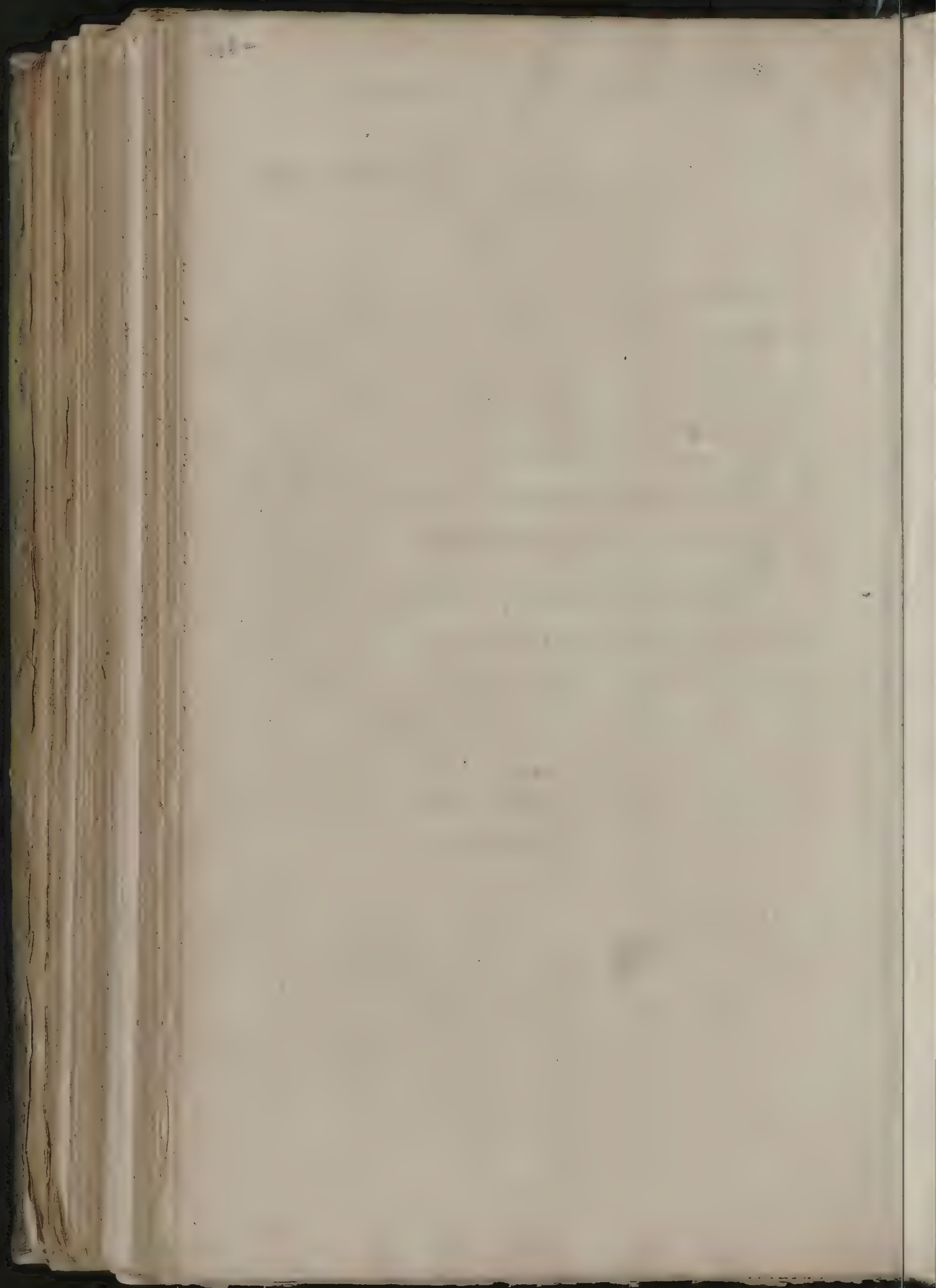
798

Jack y Paraftach mieyſcach Pogranicznych
publikowac zlecamy. Dan w Warszawie

Listy Do Pogranicznych Starostow

August Wtorek etc

Wrodzeni y Wiernie Nam mili. Jakiſmy Uni-
wersałem Naszym do Pogranicznych blisko Parfu
Jko Jarok Wiel a Obywatelow mieszkajacych Pod-
danych Naszych wydany, wszelkich krzywd ag-
rawacy czynienia Poddanym Jko Jarok Wiel a
y od nich zbiegow przymowania zabazali, tak
y Wiernosci Nasze niniejszym Listem Naszym
rekwirujemy, abyscie niſodwobozna ſprawiedli-
wosc, gdy o jakie krzywdy od Poddanych Jko Jarok
Wiel aargi zayda, prawią inquisitione u krzy-
wdzonym adminiſtrowali, y pilnie tego przeſtrzegali,
zeby zadney okazyi do ſhargi przed nami dla krzywd
y niuczynienia ſprawiedliwosci Poddani Jko Jarok
Wiel a niemieli. So jakoſmy piſnity Wiernosciam
Naszym zaleciusz od Pana Boga Dobrego Zyczenia
(zdrowia. Dan w Warszawie

Conferentia cum Ministris^{1799.}
Aula Berolinensis

Sacra Regia Majestas, Dominus
Noster Christus omnesque Status et Ordines
Regni per nos Deputatos ex Comitibus Ge-
neralibus honorifice celebratis ad praesentem
Conferentiam Designatos, quatenus praedictas et ultimatas suas men-
suras accipere possint, ab Illustrissi-
mis Dominis Vestris ad puncta gra-
vaminum, injuriarum, ac prejudicio-
rum, contra Stipulata Anteriorum Tra-
ctatum, illatorum toties representa-
ta, nunquam tamen exaudita, multo-
minus pro Justitia accomodata, ne ob de-
fectum Administrationis Justitia ejus-
dem ansa represaliorum suboriatur,
exigunt requiruntque, non solum Direc-
tam et categoricam responsionem,
verum etiam indilatam, realem et
effectivam satisfactionem, videlicet qua-
tenus

1mo Ecclesia Linoviensis Roma-
no-Catholica adempta protinus resti-
tuatur.

2do Ut Propugnaculum Bolwerk
Schantz in alta pace, qua nihil hostili-
tatis timendum fuit, contra Fede-

ratam amicitiam, imo contra apertas
Pacta, ante aliquot menses occupatum,
ex nunc deoccupetur, nec non Domus Vi-
giliarum in Suburbio Elbingensi con-
tra Tractatum retradita Elbinga mi-
litibus Brandenburgiis in sepa evacuetur.

3to Sal transmarinus Elbingam
devehendus, nullatenus / uti militari
manu attentatum est / imposterum im-
pediatur, quin potius ab hinc liberrime,
uti antea, transmittatur.

4to Ne ususfructus Territorij El-
bingensis contra expressum Tractatū
Retradita Elbinga Articulum 5um
ad augeatur

5to Ut Equites contra Pacta Ter-
ritorio Elbingensi impositi, Colonosq;
ad maiorem usq; exoptantes educantur.

6to Ne angariae pro transeun-
tibus Brandenburgiis, a Colonis et Sub-
ditis Elbingensibus postularentur.

7mo Ut Interdictum, quod Capis-
tationem pro punctuali Exercitūs
Regni solutione a Republica Polona
laudatam, in apertam se Rē Mittit
N^{ri} Cl^{mi} Domini Directi infractio-
nem, ac Civium Elbingensium aggra-
vationem, a Colonis et Subditis Elbin-
gensibus levare prohibuit tollatur.

8vo Ne Censur Pasuorum Ter-
ritorij

ritonij Elbingensis contra Pacta in pra-
judicium Possessorum per Licitationes ad-
augeatur.

9no. Ut violentissimis hominum ex-
plagationibus efficax imponatur finis, ac
ex modo abducti ex Confinijs Regni, et Ma-
gri Ducatus Litta. Singulariter ex Epi-
scopatu Warmiensi, et Territorio Elbin-
gensi, atq; ex Oeconomia S^{ae} R^{ae} M^{ts}is
Marienburgensi, tum ex Civitate Col-
nensi in Palatinatu Caspiensi sita, si-
gnanter Josephus Kubecki, Libere dimit-
tantur.

10mo Stromgeld a Mercibus Elbin-
gensibus contra expressum transactio-
nis de A^o 1642. Articulum 6um. Regio-
monti A^o 1716 exigi ceptum sistatur.

11mo Ut Thelonium Pillaviense
contra expressa Prodnensia Pacta de A^o
1639. et sequentem de Anno 1642. Trans-
actionem, etiam a Mercibus per Elbin-
gam in et extra Regnum tendentib;
exactum, et in huc usq; diem continuatum
instantanee sistatur. #

12to Ut Supplicationi Elbingensi
intuitu mutui accepti, sed prae-
ter eorum intentionem et culpam nondum
restituti instantis S^{ae} R^{ae} M^{ts}is toties
reiteratis. consulto ac conventioni inter
S^{er}nam Aulam Berolinensem et Elbin-
genses de 1704. et desuper Civitati per

12. A Transvectione Salis Hallensis per
Thesium et Porto Elbingensem ac S^{er}nam Aulam
per contra opposita Pacta affectu
securitatis
13

Generosum Commisariatum Braun Dale
apsecrationi indixit annuatur.

14. Ut orientalibus Prussis Laui Drau-
sen adhabitantibus propriis Altkoffi-
ensibus et Kielbornensibus Severe inhi-
beatur, ne piscationem in Laui profecto
contra expressa Pacta private usur-
pent, nec arendatorem Ejusdem Lauis
a purgatione herbarum ac piscatione
certa Lauis partis coerceant, minus
insulas ejusdem vi abripiant, suq[ue]
adjungant Terra.

15. Ne Pistoribus Elbingensibus con-
tra nundinales immunitates ab anti-
quissimis temporibus usitatas, in nun-
dinis Regionum montanis, in alijsq[ue] orienta-
lis Prussie Civitatibus panes suos
vendere prohibeatur.

16. Ne defluatio aqua ex Laui
Sorge ad Molendina Aconomie Ma-
reburgensis per suffocationem fossa-
rum ad claustra aquatica Germani-
ce Steusen perductarum, prejudiciose
amplius impediatur.

17. Non solum continue querela
quae de damnis injurijsq[ue] ex Bonis Fa-
wrogi in Ducatu Masovia sitis, Gene-
roliis Odachouslii Dapifero Ducatus Sa-
mogitidis ac Drulowiszlii, proximis Co-
rum Bonorum vicinis, in specie per
dissectionem Scopulorum, excisionem
arborum granitiorum subditorumq[ue]

transp.

transfugorum Detentionem, illatis ad
Im Regiam Mtem D.N. Cuius indecesse
Deferuntur, exigunt requiruntq; indilatam
Satisfactionem. Sed quo evidentiùs etiam
constat, quod Generosus Stankiewicz, No-
tarius M.D. Littæ Jus suum putativum
in prefata Bona Tawrogi in maximum
preiudicium Legitimorum Successorum
Gnosi olim Demaradzki contra expressa
ex Scrijs Partium Controversijs in Tri-
bunali M.D. Littæ lata Decreta, prius
in personam Magnifici olim Ducis Ja-
nussij Radziwit, Palatini Vilnensis et
Supremi Exercituum M.D. Littæ Ducto-
ris uti potentiorum mala fide cepserit,
ab hoc vero in Serpnam Domum Bran-
deburgiam translatum sit, eo magis
Iustitiæ, suum cuiq; tribuentis est, ut
Eadem Bona legitimis Supradenomina-
tis Heredibus et Successoribus restituant.

Ad Pro. Quomodo Tamatus Herning Ci-
vis, et Mercator Regionontanus, Contra
notoria Civitatis Kownensis Jura Depo-
sitoria, ultra prefatam Civitatem Com-
mercia exercere ausus est, ac aliquoties,
ut desistat, desuper admonitus, per te-
meritatem suam ansam dedit, fru-
menta sua confiscandi, omnibus no-
tum est, nec minus patet, quod Eodem
Herning ad vindicationem confiscati sui
frumenti duobus Millibus Tynsonum
in Inquisitione Juramento estimati, in

Judicij. Saks Mttis D. N. Cmi, actionem
 Civitati Lownensi instituerit, Civitate ve-
 ro actione hâc absolutâ, Naves Civium
 Lownensium arestare, eosq. Cives ad Sub-
 scriptionem certa asscurationis viadi-
 gere præsumpserit, consequenter etiam
 injuslam suam pratensionem a duobus
 millibus Syngorum ad 60. Flor. Pruth.
 excedentem Regentis Regiomontano
 ceperit, hæc autem a Mercatoribus
 Lownensibus nomination Hoffman Fa-
 renheit, et Successoribus alterius Hoffma-
 ni merces suas Regiomonti vendenti-
 bus, 30 Flor. in partem sui et altera
 30 in partem prædicti Tamati Her-
 ning forti executione expreperit, cum
 eo adjuncto, ut illi a Civibus et mer-
 catoribus Lownensibus Regiomontum
 commercantibus eandem summam re-
 pelant, id quod Mercatores Lownenses
 a Commereijs abistere coegit, Civitatisq.
 maximam causavit ruinam, ex quibus
 profecto satis Superq. luescit, quam
 injuriore contra Pacta perpetua unum
 quemq. in foro Domicilij conveniendum
 esse Disponentia, cum Civitate Lownen-
 si processum sit, idcirco iustissimum
 est, ut impostorum mercatoribus Lo-
 wensibus liberum commercium
 Regiomontum permittatur, extorsaq.
 Summa instantaneè restituatur.

Art. 9. no Ejusmodi Injura, quibus
 quam

quam plurimi alij M. S. Litae Inuola
 propriis Commercioꝝ causa Regio-
 montum vel alias Orientalis Prussia Ci-
 vitates frequentes sapissime lacepsantur,
 dum debiti alicujus causa ad cuiusvis in-
 stantiam bona, ac merces eorundem con-
 tra Superius allegata perpetua Pacis
 Pacta, non modo arrestantur, ac sepius
 quoq; distrahantur, sed insuper Eorumq;
 Naviularij Austrii, ac Subditi, sicuti
 Anno 1722. Mfco de Campo Superiori,
 Castellano Smolenscensi accidit, ad mi-
 litiam modis violentissimis coguntur,
 in Regiam Mttm et Kempnam ma-
 xime perire afficiunt, eaq; de causa serio
 eidem ex postulatur, ut ejusdem reb. si-
 milibus injurijsissimis attentatis suffi-
 cientia coercitionis adhibeantur media,
 tum omnes ad militiam rapti, propri-
 is Subditis precati Mfci Castellani
 Smolenscens Libere dimittantur.

20mo. Pretensioni Justae Inosi
 Bogdanski ad Capitaneatum Eulaien-
 sem respectu dejectionis ex eodem Capi-
 taneatu Matris sue Legitima post a-
 rum suum Successoris, ut satisfiat,
 tum quoq; portio Culmensis post mor-
 tem auctoris Ejusdem Inosi Bogdanski
 eidem competens hucusq; recto modo in-

Debito Denegata eidem extradi demandetur?

Quorum Salvo addendi jure premisso-
rum iustissimorum Desideriorum pro
facilitandis ceteris intervenientibus, effi-
cac et indilata ab Illrnis Insignibus Ve-
stris expectatur Satisfactio.

Copia Literarum Serenissimi Regis
in Prussia, ad Sacram Regiam
Majestatem.

Fridericus Wilhelmus, Dei Gratia Rex
Borussia, Marggravius Brandenburgensis,
Sacri Romani Imperij Archi-Camerarius,
et Princeps Elector, Supremus Princeps
Arausiohensis, Novi Castri et Valangie,
in Seldria, Magdeburgi, Clivia, Aliaui,
montium, Pottlini, Pomervanis Casubi-
orum, Vandalorum et Megapolis, nec non
in Silesia. Crosna Dux, Burggravius No-
rimbergensis, Princeps Halberstadtj, Min-
da, Camini, Vandalis Suerini, Raseburgi
et Mury, Comes Hohenzollera, Ruppini,
marca, Ravensbergi, Hohensteini, Tecklen-
burgi, Linga, Suerini, Burd et Leerdami.
Marchis Vechre et Ulpinga, Dominus La-
vensteini, Rostochij, Argarda, Lauenbur-
gi, Butovis, Aricay et Bredag. Sere-
nissimo et Potentissimo Principi, Do-
mino Augusto 11to eadem Gratia
Regi Polonia, Magno Duci Litte, Ru-
siae, Prussia, Masovia Samogitia kij-
ovia, Volhynia, Podolia Podlachia, Livo-
nia

nis, Smolensis, Severis et Czerniechovis,
 Duci Saxonis, Sacri Romani Imperii Archi-
 Marshalli, et Electori, Landgravo Thu-
 ringis, Marchioni Misniae, nec non Su-
 perioris et Inferioris Lusatiae, Burgravio
 Magdeburgensi; Comiti Principi Hen-
 nebergensi, et Comiti de Barby; Fratri
 et Cognato Nostro Charissimo, salutem
 et mutui affectus, omnibusque felicitatis
 continuum incrementum; Reverissime
 et potentissime Princeps, Frater et Co-
 gnate Charissime. Sincerum quo tene-
 mur cum M^{te} V^{ra} et Gr^{at}ita Repu-
 blica perennem concordiam colendi,
 et quicquid eam corrumpere posset,
 serio abolendi desiderium, nunc etiam
 nos permovet, ut Generosum Sincere
 Nobis fideliem atque dilectum, Nostrum
 Generalem Vigiliarum Praefectum et
 Tribunum Regionis Pedestris, Con-
 radum Christophorum de Schvezerin,
 cum potestate ablegati Extraordina-
 rij ad Majestatem V^{ram} dimittere-
 mus, Singulariter confisi, et pro eo
 quem in illo pigniter animadvertimus
 tuenda conservandaeque mutuo inter
 Majestatem V^{ram} et Nos amicitia,
 et bonae vicinitatis studio, certi
 et persuasi, ipsum nihil omnino
 intermissurum, quod ad promovendum
 adeo salutare propositum, ab eo con-

ferri, aut. confisci valeat.

Quam obrem Mttm Vram huc
fraterne ac amice rogamus, velit pro-
dicto Nostro Ministro in omnibus, quae
Nostro Nostro Nomine, gratia Mtti Vrae
proponenda habiturus est, tanquam No-
bis ipsis, plenam fidem adhibere, suamq[ue]
mentem ad ea vicissim declarare in
eum sensum, quam a Majestatis Vrae
prona erga Nos voluntate Nobis polli-
cemur.

Quicquid pro re nata, mutuo-
rum officiorum, a Nobis proficisci poterit,
id omne Mtti Vrae pari promptitu-
dine offerimus, Eidemq[ue] de cetero pro-
spera omnia et felicia cupide appro-
camur. Dabantur Berolini 2 Febris

1724

Serenissimi Borussiae Regis
infra nominandis Ablega-
tis, ad Sacram Regiam Mttm
Julysamq[ue] Poloniae Repu-
blicam Extraordinarijs, Nobis
Fratribus a Schwerin honor
contigit, Nomine et jussu
Dni Nri Cmi, Illrmi ad
hunc Congressum Deputatis
responsionem ad gravamina
mihi Excubitorum Praefecto Ge-
nerali a Schwerin 29 Xbris
1722 tradita, sequentibus scri-
ptis

ptis exhibere Verbis, et
glidem.

509

Anno 1700 Punctum Ecclesie Linnorien-
sis attinet, iterum Nos ad prolixiorum
deductionem Latinam, nuper rionis Corni-
tys, Excellentissimo Dño Supremo An-
ticelellario communicatam referimus,
in qua demonstrationibus, luce meridi-
ana clarioribus probatum est, Ecclesi-
am modo memoratam Augustana Con-
fessionis additis Summo furo compe-
tere, ne utiquam vero ad Romanocatho-
licos pertinere, cumq; in hunc usq; diem
nihil quod ullo vel nitatur vel vero-
simili fundamento, contra istam de-
ductionem ab Inelicta Repōba objici po-
tuerit, id tantum ad melius adhuc fir-
mandum Jus Serenissimi Borussia Regis alle-
gare, ere epe Ducimus, quod tempus con-
ditorum Pactorum Velaviens merito
in Discriminibus inter Evangelicos et
Catholicos, pro termino regulativo, atq;
fundamento ponendum sit, utut hoc
ipsum a Cardinale Primate Radzie-
jowski p. m. testantibus ejus Literis
originalibus cum in finem aservatis,
agnitum est, ac Statui presenti Eccle-
sie Linnoricensis convenit, de qua facile
ostendi potest, eam tempore Tractatum
Velaviensem in Evangelicorum, non
vero Catholicorum potestate fuisse,
atq; possessione. Et quamvis huc-

usq; De male fundato principio introducen-
 do, a novis Honorum in Prussia, quibus Jus
 Patronatus inheret, acquiritoribus cogita-
 tum sit, ex quo secundum suam glavis
 Religionem, in Ecclesijs mutationem in-
 stituere posse, et epus Sacerdotes vocare,
 atq; ordinare Jus sibi concessum esse ra-
 tus est. Quomodo ab abusive per
 certos Narzynski nomine Episcopum
 quandam Culmensem, Opalinski, et re-
 centioribus temporibus per Castellanum
 Szretter est tentatum, Sa Ra Mittas Bo-
 russia tamen quia ejusmodi molimina
 Supremo suo Juri Ecclesiastico maxime
 prejudiciosa esse sentit, amplius permitti-
 re, atq; concedere non existimat, quin po-
 tius ea nunc intentione desistit, qua ad
 simultaneum in Ecclesia Lisoniensi in-
 troducendum, animus eius proclivis fe-
 rebatur. Dum hac Serenissimi Borussiae
 Regis facultas cum tantum in finem
 a me Vigiliarum Praefecto Generali o-
 blata sit, ut in solatium Miserorum Dipen-
 dentium in Republica cederet, aut al-
 terioribus oppressionibus finis impo-
 neretur, quorum tamen Conditio, ut
 Exemplis docent neglectis omnibus hac-
 tenus intercessionibus, et remonstran-
 tionibus, eo est devoluta, ut quotidie in-
 peius ruat, imo exitium certissimum
 ipsi immincat, nisi Deus misericordiam
 commotus per Principes Paucos Olivensis.

participes

participes, ejusdemq; Fidejussores, aut per ill.
eos, quide pacificatione Varaviensi Fidem
Publicam Sponderunt, Militam Rem-
publicam ad gratiam demulcat, atq; ad
lenitatem adversus hos miseros com-
moveat. Quod gravamina intuitu Ur-
bis, et Territorij Elbingensis concernit,
quæ in querelis a Magistratu factis adeo
exagerantur, Serenissimus Borussia Rea
nihil magis optat, quam ut super his
et singulis commissis utriq; parti com-
munis ordinari possit, in qua demum
fundamentum, et veritas harum que-
relarum rite cognoscendi facultas eripet,
interim donec ejusmodi commissio con-
sensu Inelyte Reipbica constitutatur,
hæc reponenda sibi necesse esse existimat.

2do. Et quidem quod meliorationem
reddituum attinet, Libentissime hæc ope-
ra supersedere velle Serenissimum Borussia
Regem. Cum vero ratione Summæ Ca-
pitalis 300000 Thalerorum ad mini-
mum ex mora, usuras sibi convenire
equum censeat, hæc autem ex usu fructu,
atq; paucissimis redditibus Territorij in-
sufficientibus haud eveniant, omnibus
faule apertum est, in evidentem cedere
utilitatem Reipbica, si redditus Terri-
torij ad coequationem usura, Summa dicta
capitalis adaugeantur, cum alias illæ, quæ
deessent oneri Reipbica relinquere necessum fo-
ret. nec.

3to. Statio Militum Sersini Borussiae Regis in Territorio Elbingensi pro conventione Tractatus Elbingae retransmissa haberi posset, cuius S^{er}mo tenore ipsi quamdiu Territorium sibi oppignoratam habet, ususfructus solitus ex illo competit, cumq; is, in verbis modo citati Tractatus, ad mera emolumenta, ne utiquam restrictus sit, quae in utilitatem Magistratus hucusq; ceperunt, sed de usu illo intelligi debeat, qui Reipublicae respectu Territorij convenit, et ad Jus praesidij merito extendendus est, nullum est Dubium Sersinum Borussiae Regem in Territorium quamdiu non redluatur, militem suum Stationarium iure immittere posse, praesertim cum tali moderatione et ordine id efficiatur, ut nemini conquerendi locus sit, aut occasio, quod tempore Stationis Copiarum Polonicarum minime vitare possit. Eodem ferme nititur fundamento.

4to. Gravamen ratione Curruum et eorum, qui quandoq; officialibus Sersini Borussiae Regis Liberas Liberi transitus cum infirmis exhibentibus conceduntur. Quosmodi Vecturarum praestatio commo-
ditas dicenda est, quae procul Dubio Sersino Poloniarum Regi vel Inclita Reipublicae, vel demum Magistratui, consequenter Sersino Borussiae Regi competit, quamdiu oppignoratus non cessat.

5to. Item de Capitatione dicendum est, quam Sersinus Borussiae Rex eodem, quo in Prussia

in Prussia Polonica colligitur modo, ex-
 supra memorato principio instar cate-
 rorum Emolumentorum exigere popet,
 vitio vertendum est Magistratui, quod
 intermissione ejusmodi exactionis pro-
 beneficio non reputet, ad quam nulla alia
 ratione induitur Serinus Borussiae. Rex,
 quam ut pauperum colonorum, per fre-
 quentissimas inundationes desolatorum
 misereatur, atq; vicem illorum doceat.

Pro. Per censum adiectum Pasui La-
 tionum, iterum manifesta intenditur
 Reipublicae utilitas, quantum enim Serinus
 Rē Mtē Borussiae per hanc melioratio-
 nem auerescit, tantum decrescit usuris
 summe Capitalis 300000 Thalerorum
 deficiente Territorio ab Inelyta Repta
 solvendis.

Imo Quod querelas circa violentas
 hominum abductiones, atq; ad militi-
 am suscipiendam coactiones concernit,
 plerq; earum vel penitus fictae, vel fal-
 so nituntur fundamento, in ceteris re-
 presentatione a Nobis Dno Nro Clementino
 facta severissima fiet animadversio, cui-
 jus effectum congruentes sentient, si
 gravamina sua officialibus Serini Borussiae
 Regis, atq; Praefectis Regiminum deferre
 voluerint.

Pro. Ad Gravamen exactionis Strom-
 geli dictae, tam saepius iteratis vicibus
 tanta soliditate responsum est, ut mi-

randum sit, cur Inglesta Respublica hanc quaestionem recuperare in animum sibi induxerit; omnia cum in finem edita scripta evidentissime testantur, Exactionem illam Summo Jure Ser. Bor. Regi propter rumationem sicuti terminus est, aquarum et sumptus ad id necessarios competere, nec ullo Jure Elbingenses isti sese subtrahere posse, cum eorum hac in re eadem sit conditio, ac ceterorum mercaturam tractantium, quamquam ad certum tempus ex speciali gratia Serenissimi Borussiae Regis ab eadem solvenda Liberati, atque exempti fuerint, quod vero nullum Jus vel Privilegium iuribus illorum involvere potest.

2no. In Puncto Liberi transitus Salsii Hallensis per Territorium Elbingense, et Lacum Drausen, hucusque tambarica dignitati, et Justitiis innitentes representationes a Ser. Bor. Rege factae sunt, ut comprehendere nequeat, quo pacto vel facto ille in futurum denegari possit, sperigitur foret Deus Noster & Clonius, fore, ut tandem rationem habitura sit hujus pretensionis. Inglesta Respublica, in primis autem ad literas Serenissimi Regis, ad S^m Regiam M^{tem} Poloniae & 22 Augusti A.C. scriptas benigniorem resolutionem datura.

10mo. Quod ultimo loco usuram respicit Summa Capitalis, quam Serenissimi Borussiae Regis Deus Parens gloriosissime

815
memoria in extrema Civitatis Elbin-
gensis necessitate. Magistratui mutuo de-
dit exigua certa gratitudinis signum
est, quod Civitas inter cetera gravamina
in solidis fundamentis apud Serenissimum
Polonia Regem contra Dñm Nostrum
Cm̃m prolata, ratione usurarum, quas
jure summo poscere potest rixas adhuc
movere intendat, superat ergo Serenissimus
Borupia Rex Sacram Regiam Mtl̃em
Polonia, pro nota ejus animi magnitudi-
ne, et in justitiam propensione respectu
considerationis maximae, quam Serenissimus
Borupia Rex pro intercessionibus ejusdem
Semper testatus est, hoc in casu eandem
non amplius Elbingensibus impertitu-
ram, sed potius ad praestationem debiti ipsi-
us rite constituti Senis Magistratum ad-
monituram. Ratione gravami-
num in nuperrima conferentia occasi-
one Provinciarum Leoburgensis et Byt-
torid ut et Starostia Prakhimensis con-
tra Dñm Nostrum clementissimum,
prolatarum, adaequata responsa, et reso-
lutiones Dubiorum sub. N^{ris} 1. et 2. hui
adjecta sunt, e quibus clarissime pate-
bit nullas ibidem factas esse innova-
tiones Partis conventis contrarias, ut
ita nullum eorum Punitorum indeci-
sum relinquatur, quae ante biennium
in congressu habito resolvenda atq ex-
plicanda data sunt, nisi forsitan quod

attinget controversiam, circa interruptum
 commercium Civitatis Rowno, ad quas
 dirimendas Inlyta Repbia Ser. Bo-
 rusie Regem paratissimum semper
 habebit, dum modo media convenientia
 ad id suppeditentur, quæ non nisi in com-
 muni ab utraque parte instituenda Com-
 missione uti videtur consistere possunt.
 Quam primum itaq; Inlyta Repbia
 e re spe ducet ejusmodi Commissionem
 constituere, Remonstratibus Nostri
 apud Dnum Nrũm Cũm efficere posse
 confidimus, ut ne minima quidem
 difficultas interponatur. Quod su-
 pper est cum hæc scripta nostra Declarati-
 one, cunctis gravaminibus, ab Inlyta
 Repbia ante biennium expositis nos
 obviæ in ipso, atq; penitus satisfecisse,
 credimus, semperq; certam fore eam, ut
 ulteriores difficultates Inlytam Repu-
 blicam non amplius interposituram, ita
 confidimus de plenaria Satisfactione de-
 sideriorum Nostrorum in ultima Con-
 ferentia prolatorum, ab Inlyta Repbia
 non amplius deneganda. Insuper denuo
 instantias agimus, ut

Anno. Sereno Borussia Regi Liber tran-
 situs Salis Hallensis per Elbingam
 et Lacum Drausen (ut jam Supra me-
 moratum) contra fas et aequitatem in
 posterum non recusetur.

2do. Ut adaugeta vel noviter inventa The-
lonia Regni Polonia vel M. D. Litte abol-
antur. De quibus presertim mercatores
Neidenburgenses conqvesti sunt, quemad-
modum Excelltmo Dno Thesaurario non
ignotum, ad quem Litera Regiminis
Regiomontani, imo ipsius Serenissimi Bor.
Regis eam ob causam missa responsionem
aliquam, quamquam Seriozem expectant.

Petimus
3tio Ab Inelyta Reipbia, ut e Prussia au-
fugientes Subditi Reipbia adductitij retra-
dantur, quorum centum et tria Capita
unicum Comitem de Finck Deserentia, in
Dicesi Ptoensi frustra eam obrem fa-
ctis reclamationibus Domicilium suum
invenierunt. et

4to. Ut Promontorium Montaviense quam
Citissime reparetur, cujus neglecta agger-
ratio, quot annis fere Insuper, atq; Depressi-
onibus Agris irreparabile damnum in-
fert, inprimis vero redditus Territorij
Elbengensis evidenter diminuit.

5to Justitiam imploramus Reipbia
nomine Serenissimi Marchionis Brandenburgis, et Ducis Sado Meiningensis, ra-
tione prætensionum suarum Curlandi-
carum, tot nunc annorum serie irritis
Conamine factarum.

6to. Hisce renovamus quoq; prætensiones
prægrandes Serenissimi Borussia Regis in Bo-
na Radziiviliana, vel Neuburgica, quarum
rationem tandem aliquando Inelyta digne.

tur habere Respublica.

Imo. Instantias agimus apud Inelytam Rem-
pblcam occasione Commissariorum denomi-
nandorum, Pavis et Justitie Studiosorum, qui
in communi Commessione nobiscum haben-
da, limites utriusq; Regni constituent, talig-
modo mala in posterum avertant, hucusq;
frequentia, ac collimitancis Innotis, maxime
præjudiciosa, quorum Specificationem, ob eo-
rum abundantiam, hic addere impossibile
raturum est, facile autem evenient. Si Com-
missio tantummodo rite prius ordinata sit,
atq; instituta.

Pro. Urgemus Universale mandatum omni-
bus Capitaneatibus insinuandum, eoz Seno
injungendum, ut contra prædictam et Consue-
tudinem huiusq; usitatam in posterum ju-
stitiam non denegent Subditis Ser. Bor.
Regis, de excessibus et Limitibus perpetra-
tis, querelas suas exponentibus.

9no. Causam extraditionis mutue militi-
um castra deserentium, vulgo Cartel,
iterum Inelita Reipbca canonendam,
cum ab illa dependeat conservatio utriusq;
Exercitus, nec non multa amoveri possent
inconvenientia, utriq; Regno maxime
præjudiciosa in specie.

10. Nomine Serenissimi Borussiae Regis
pratendimus extraditionem eorum
qui in Provinciis nostris Crimina per-
patraverunt, cum iuxta Pacta idem
in Toris delicti semper judicari debent,
nullis vero hucusq; remonstrationibus
obtinere poterint, ut requisitione Judici-
orum

orum decenter facta extradarentur.

819

11. Quarelas movemus contra Rendum Episcopum Culmensem, qui propria Auctoritate curam Ecclesie Roslasiensis in Provincia Leoburgia sita, Parocho Leoburgensi adimere, illamq; iterum Sacerdoti Polonico Drebcensi conferre ausus est.

Inelytam rogamus Kempfbeam ut in Reverendissimum Episcopum, novitatum causas animadversiones fiant, utq; ad revocandum illum Polonicum Sacerdotem adigatur, eoque citius quo repulsa lata Ser. Bor. Rex illum tanquam intrusum, et illegitime vocatum finibus excedere iussus est.

12. Simili modo non sine stupore atq; animi agitudine perspeximus, terminos edorbitantes, et incongruum scribendi modum, quibus Castellanus Betensis in Responsorijs suis ad Universales Serenissimi Pol. Regis, & Regis Mtlis Borussiae mentionem fecit.

Petimus ab Inelyta Repbea, ut Castellanus modo dictus, eam ob causam Severius coercatur, atq; ejusmodi Licentia in posterum reprimatur, ne harmonia Publica, ob Studium Privati periclitetur.

13. Nomine et jussu Dni Nostri Cmi pro Thorunia, et vigore Sententie nuperrime latae pro oppressa Religione

Evangelio Augustana intercedimus, quem admodum etiam hoc loco frequentiores, alia nostra instantia repetuntur, occasione Ecclesiarum Piascensium et Wengrorensis. Spem fovemus Inelytam Rempbcam tandem ad mitiora et clementiora Consilia per tot Principum interventiones Descensuram. Quandoquidem hoc eo magis de Ecclesijs Catholicis in Prussia, quarum Ratio, eam ob causam in futurum etiam benignior habebitur, demerebuntur Inelyta Rcipbia membra et interitus Dissidentium in Polonia a Principibus Interessantibus, haud indifferentibus, De multa adspici potuerit oculis.

14. Cum quoque a longo jam tempore Universa Europa Regiam Dignitatem Dño Nro Cmo non recusaverit, Speramus Inelytam Rempbcam ad ejus imitationem, recognitionem non amplius dilaturam, Sed utraq Regina firmiori connectura vinculo, Studij vicinitatis proximiori optimam etiam prebebit ansam, atq. occasionem.

15. Coronidis loco adhuc renovamus Pretensionem Comitum a Dohna ex Art. 20. Pacis Olivensis, atq. Inelytam rogamus Rempbcam, ut in Reapumendis / quod Deus facili successu evenire permittat / proximè Proinde Comitibus de modo huius Alri Domo satisfaciendi Deliberet, ac publica stipulatam

indemn

indemnisationem ex hanc benemeritorum 221
impartiatur.

De omnibus hisce, atq; singulis Supra-
moratis, equam Nobis, ac Partis congru-
entem, ut a Magnanimitate Serenissimi Po-
lonorum Regis, Vita et a iustitia Inuita
Reipublice, et Animo Illustriorum Dominorum
ad presentem Congressum Deputatorum
in equitatem propenso, atq; prono nobis pro-
mittimus Satisfactionem.

Quibus gratias agere maximas Nosri esse du-
ximus, quod Nobiscum conferre, non tantum
Dignati sunt, sed et desideria Nostra Reipublica
in suis Ordinibus congregata universa
exponere velint.

Laudabilem Excellentissimorum Virorum
pro bono publico Zelum, omnibus modis pro-
ficui Dño Nro Cōno deferemus, et quod
superest omnem adhibebimus curam, ut vi-
cinitatis Cultus utriusq; Regni in dies cre-
seat, et mutua sine ullo impedimento sem-
per colatur amicitia.

Dabantur Varavia 23° Ibris 1724.

Ea quæ a Nobis infra nominandis
se Regia Mtlis Borussia, ad Serenissimum
Poloniarum Regem, et Inuitam
Polonia Remplicam, ablegatis Ex-
traordinariis, sub dato 20° Ibris
Illustriis Vñis Deputatis exposita,
sunt, sequentia addere esse esse
duximus.

¶ Ut in posterum requisitione facta a
nobis, extraditis eorum non amplius recu-

setur, qui e Provincijs Nostris, vel more rebel-
lium, vel propter Crimina perpetrata au-
fugientes, in hanc Regionem sese receperunt,
cujus rei notissimus nuperime existit ca-
sus, tota cohorte equitum Hungaricorum
seditione facta Castra Borupia deserente,
et in Polonicas usq; Ditiones fuga sibi con-
sultante.

Ab Inelyta petimus Repbia, ut similibus, in
casibus instantijs decenter a Ministris Ser.
Bor. Regis, vel alijs ejusdem officialibus,
tunc temporis hic presentibus, eam obrem
factis, nulla amplius interponatur difficul-
tas, eo magis quo Partis Velaicensibilis con-
veniens erit, ejusmodi profugarum resti-
tutio vicinitatis Cultum, magis, magisq;
promotura, ac in commodum Censura ipsis
Polonis, quandoquidem homines eorum vel
subditi, vel quibus res suas crediderunt
flagitia meditantes, cum omnibus mis-
ericordijs, et Navibus ipsis in Prussia a-
sylum quærere et invenire possent.

2. Petimus ab Inelyta Repbia, ut Locum-
tenens Colonellus de Gesler obperactum
in Buggarium Salaviensem homici-
dium Polorum capite pleterendus ex-
tradatur, tot iteratis vicibus apud Ex-
cellmum Supremum Lithuania Du-
cem absq; effectu requisitus. Quod Justi-
tie adeo est conforme, ut vel Divina Ju-
ra, vel humana ejusmodi homicidium
non sinat esse insultum, ac Sanguis in-
nocenter effusus vindictam celestem
necessario excitare debeat. Cum etiam

3tio. Nuperrime prope Bronsbergam Var. 823
mid Urbem in Cauponam Einsiedel dictam
violenta a Civibus Bronsbergensibus fa-
cta sit irruptio, ac vani excessus in cau-
ponem ipsorum, ac Domum ejus com-
missi, uti adjacens relatio pluribus edo-
cebit, Satisfactionem petimus a S^a Re-
gia M^{te}, et Inlyta Polonia Republica,
Justitia ac equitati convenientem.
Habentur Varsoviae 8 2 Xbris 1724.

Sacra Regia Majestas D^{ns} Noster Cle-
mentissimus, omnesq; Status et Ordines
Regni, per nos Deputatos ex Comitib; Ge-
neralibus novissime celebratis ad presen-
tem conferentiam Designatos, quatenus
praevisas, et ultimas Nos mensuras acci-
pere possint, ab Ill^{ms} D^{ns}onibus V^{ris}
ad Puneta gravaminum, Injuriarum, ac
praedictorum, contra Stipulata anteri-
orum Traetatuum illatorum, toties re-
presentata, nunquam tamen exaudita,
multominus pro Justitia accommodata, ne,
ob defectum Administrationis ejusdem,
ansa Repressaliorum Suboriat, Directam
et Cathegoricam eo certius expectabat re-
sponsionem, quo magis Libera De Data

824. Berolini Die 22 Augusti A. 1724. fœdera-
tam Serenâ Aulâ Berolinensî amicitiam
in S^m Regiam M^{tt}em. D. N. Clm^{um} ac Rem.
publicam singularibus expressionibus de-
preciantes, eandem approbantebant, tan-
tum vero abest ut appromissis hisce il-
lud respondeat scriptum, quod Illma
D^{na}ones V^{ra}. tum ad Punica c. 9. Xbris
a. 1722. per S^{ae} Regis M^{tt}is Dⁿⁱ N. Clmⁱ.
Deputatos, ipsam exposita, tum aliquo-
rum putativorum gravaminum causâ
sub Data Varavie 30 gbris a. 1724. No-
bis die 1 Xbris anni ejusdem insinu-
arunt: ut potius contra omnia jura,
quotidianamq; praxim supponatur.

1mo. Quod Ecclesia Lisnoviensis ideo
Romano-Catholicis non restituenda sit, quia
eadem tempore Tractatum Velaviensium
in augustane confessioni addictorum fuerit
potestate; Siquidem omnia tam natura-
gentium, quam Civilia volunt jura, ut
spoliatus ante omnia sit restituendus,
ac per consequens eadem Lisnoviensis Ecclesia
Romano Catholicis ruper violenter adempta,
ante omnia restituenda est.

2do. Usuras de 300 Talerorum. Sti-
pulatas esse, nec in Bydgostiensibus: ac Ve-
laviens, nec in ipso Retradito Elbinga Tra-
ctatu, vel unius legitur verbo. Et quomodo
usuras de yd^{em} etiam stipulari potu-
erunt. ex quo illa ipsa 300 Talerorum
Prætenso, non ex mutuo aliquo, sed ex mera

ob præ

ob praestanda et non praestita contra hoc 825
cos tunc temporis subsidia, promissa grati-
tudine provenit, de quali praetensione, quod
nulla peti possint usura, neminem la-
tere potest, maxime dum quotidiana omni-
um pro auxiliatricibus Copijs Summas
exolventium Potentatum exempla con-
trarium solidissime attestantur. Accedit
quod in Consilio Varaviensi Anno 1699.
omnibus usurarum praetensionibus per
Serma Aula Berolinens. Plenipotentia-
rios expresse renuntiatum, inq. huius
renuntiationis fundamento, potissimum
Tractatus Retradita Elbinga initus sit,
ibidemq. praterclenodia Regni in pignus
data in casum non exolutionis Consti-
tuto tempore Summa 300 Talerorum
℞ Solitus usus fructus Territorij Elbin-
gensis tandem concessus, nullatenus
vero usura stipulata, minus Supple-
mentum usurarum, in quantum Li-
cet ℞ Solius Territorij Elbingensis usus
fructus ipse non sufficeret appro-
missum legitur. Ad porro etiam eain-
de patet, quod ibidem, neq. de usura-
rum umero quot nempe pro centum
solvi debeat, quodquam dispositum sit.
Nec est quod usura ex mora pretendi
possint, ex quo in casum non subseu-
ta exolutionis 300 Talerorum ℞ So-
litus Territorij Elbingensis usus fru-
ctus solummodo concessus, sed insuper
expresse praecautum est, ut quam primum

Summa 300 Tal. exoluta fuerit tam dictum Territorium integrum, quam clementia Regni statim Rs. Nullam humanitus excogitandam iniliendo difficultatem, iniolabiliter restitui, et reddi debeant ad manus ad id a Reptia Depu-
tatorum. Taceatur quod nullus serenissimorum Pauescentium, calculum percipiendi usus fructus Territorij si-
verit, atq; ita multo minus ad plane in-
certam usurarum restantium Sum-
mam Reimpl^m obligare, vel ingran-
tum usus fructus usurarum Sum-
mam superasset, illud ipsum super-
fluum tam simpliciter, nihil scilicet
in ejusmodi casum desuper dispositio,
negligere potuerit. Quae praemissa quo o-
mnino exceptione majora sunt, eo firmi-
us insimul ostendunt, quandoquidem
usus fructus Territorij Elbingens^{is} Soli-
tus, uti Illrma Dnaones Vra No 2. Scri-
pti ipsimet fatentur, solummodo
ob defectum usurarum augeatur, quod
autis eadem contra Pacta instituta,
ac ea propter omnino negligenda sit.

3tio. Facultatem usum fructum Ter-
ritorij Elbingensis Solitum percipiendi
in Articuli 5to Tractatus Retradito El-
binga concessam esse haud negatur, ean-
dem vero facultatem ad Nationem Mi-
litis extendere, clarissima ejusdem Ar-
ticuli 5ti verba prohibent, expresse pre-
caventia, ut illud Territorium Rs. Sine
qualvis innovatione, aut quocumq; colore,
Fert

827
Fortality extruptione, verum in statu, in quo
tam diu tantum possidere debeat. Statio-
nem vero Militis in Territorio Elbingensi
Patronymico novum quid esse, eo celebrius
est, quo magis indebite supponitur, quod
Reipbica in Territorio illo conveniat u-
sus, ut milites eidem imponere possit. Si-
quidem Patronymicum Elbingense Terri-
torium ab omni militis Statione Liber-
rimum est, ita ut ne quidem penam hy-
emalem pro Reipbica milite Solvere
teneatur. Equis igitur non apertissi-
me videt Stationem Equitatus Brande-
burgici ad 40 imo 50 Florenorum plus
minus Colonis Elbingensi quotannis
constantem, haud dum contra praefatum
Retradita Elbinga Tractatum, Territo-
rio Elbingensi non modo impositam,
sed hucusque etiam in Summum Colonu-
rum exitium continuatam esse, Licet
si id quod tamen constantissime ne-
gatur, concederetur, quod concessus in
Dicto Articulo 5to ususfructus Solitus
non de eo tantum intelligendus sit, quem
Magistratus tantum percipit, sed quem
Reipbica percipere convenit. Quae pra-
missa in super apertissime ostendunt,
Stationem eandem nullatenus mode-
ratam esse, minus ordine fieri, quin po-
tius de eadem justissime congeri, ac ex-
postulari deberi, ut equitatus idem ex-
nunc ex sepius nominato Territorio edu-
catur.

4to. Eodem vacillanti nititur Argumento, quando Angaria pro transeuntibus Brandenburgicis a Colonis suppeditanda comit volunt iustificari, quod eodem Sa Regis Mti Poloniae vel Imperialis Reipbicae vel Magistratui competant. Ex quo nec Sa Ra Mti D. N. Colonius nec Reipbica a Territorio, ab omnibus ejusmodi oneribus liberrimo, ullas praeferat angarias, quinimo, nec ulli Magistratus Personae easdem aliter, quam ad solum Civitatis commodum exigere licitum est. Quam porro moderate eodem pro transeuntibus exigantur, exinde satis, superq. videri est, quod saepius 40. 50. 60. 70. et plures agri cum curribus una vice, nec tantum intra Territorij Elbingen Limites, sed haud raro Ryckenburgum, imo Gedanum usq. suppeditandi sint.

5to. Quomodo Nobis Magistratus, qui ex officij sui vinculo, omne praepudicium ac gravaminosum, a Civibus pro omni posse avertere obstrictus est, pro beneficio reputare debeat, quod eidem interdictum sit, Capitationem / quae pro praestanda militi Reipbica punctuali exolutione intuitu Territorij, ad ejusmodi contributionem obligati, major Civitati Elbingensi imposita est, quam sine Territorio / a Colonis levare, nullus sane ab omni partium studio, liber ullo modo comprehendere valet. Dum eodem interdictum Colonos a Capitatione liberando, Cives quoz

quoque eam contributionis partem Solvere co- 829
git, quam Colonis prestare obstrictus est. Ve-
rum eundem est Colonorum pauperum,
ac per frequentes inundationes Desolatorum,
miserendum esse, ac nec etiam negandum
est, Cives Elbingenses esse miseros, imo pau-
periores esse, qui rebus Civitatis Sui existen-
tibus usu fructu Territorij adempto, præ-
ter Capitationem illam, sumptus etiam
Civitatis publicos jam ferre tenentur,
ac eos itaq; nullo sub miserationis colore
ad colonorum debitum Solvendum justo
adstringendos esse, idq; eo minus, quo apertius
constat, quod Colonum Elbingensem, non-
tam inundationes, quam Status Militis
Brandenburgi, et imprimis Equitatus, jam
ibidem subsistentis, ad tantas, quas jam
extremas patitur inuitas redegerit. Cui
audivit, quod prædictum interdictum in
apertissimam Supremi Dominijs Sahe-
giae Mittis D. N. Clm in Territorium El-
bingense competentis vergat in fra-
ctionem, hincq; tum hac, tum anteri-
bus ex causis idem interdictum tollen-
dum Magistratuiq; Elbingensi ut Capi-
tationem a Colonis Levare possit, eorum
concedendum est.

Cto. Non solum pascuorum Lanionum,
sed et omnium aliorum pratorum, quæ
per licitationes mediante Publicatione
plus licitanti ad arendam extradita
sunt, adauctus Censui innovationem
Tractatui Retradite Elbinge M. Solitum
usum fructum unico concedenti, contrari-

am oculariter ostendit. Ad auctum vero hunc censum in utilitatem Reipublice cedere, tam absonum, quam Superius jam ad oculum Demonstratum est, Rempublicam ad usuras pretensas minime tueri.

Imo. Duo frequentiora a Militibus Brandenburgicis, per violentissimas hominum abductionses de die in diem exercentur plagia, imo quo frequentiores etiam tam a M^{te} Regia M^{te} D. N. C^{mo} ad Sersimam Aulam Berolinensem, quam a plurimis Regni Polonie Proceribus ad officiales Brandenburgicos hominum propriis ab una nocte ex Territorio Elbingensi ad Altdam, nec non ex Episcopatu Warmiensi, ex Palatinatu Masoviae, Terra Cieschanoviensi ex Terra Nurensi, ejusdem Palatinatus, uti in Sersivo Registro annotantur, tum ex alijs Palatinatibus, Terris et Districtibus quorum Specificatio suo tempore porrigetur, novissime nonnullorum ita abductorum gratia datae sunt Literae, ipsiq; Dominationibus Vris factae sunt representationes; ac insuper quo apertius est, quod Editis Sersivae Aulae Berolinensis violentas militum conscriptiones per typum prohibentibus non obstantibus, homines nihilominus violentissime ad militiam et quidam impune capiuntur, nec retradantur, quamvis in fundamento modo allegatorum Edictorum, non solum ad officiales Brandeburgicos, sed ad ipsam Sersivam Aulam Berolinensem reurus exarum facti sint, eo insperatius auidit, quod Illmo D^{no}

Inactiones vnde violentas illas hominum ab-
 ductiones non solum fictas, sed insuper falso
 niti fundamento dicere potuerint, quod
 profecto satis declarant, quam justissima
 causa sit et Reipublicae sit causa, ad qua-
 tiora adhibendi media, ad violentissimas
 istas hominum expropriationes sistendas,
 quam post expropriationes factas easdem
 ad officiales Brandenburgios solummodo
 deferre.

8vo. Exactionem Stromgeld non ad ru-
 mationem aquarum, ut pote quod in flu-
 mine Pregel a natura profundissimo,
 non modo superflua esset, verum neq;
 ab hominum memoria factum esse con-
 stat, sed ne per diverticula thelonium
 maritimum Pillaiense defraudetur, a
 Divo Vladislao IV Poloniarum Rege, et
 quidem sub expressis conditionibus (1)
 ut ab ijs M. Tuntaxat mercibus, quae per
Haabum vel ex Lithuania Gedanum de-
vehuntur, vel mari in uento Gedano Re-
giomontum mittuntur, atq; sic ne utiq;
 ab Elbingensibus exigatur. (2) ne diutius,
 quam ad 1645. annum inclusive, uti Ar-
 ticuli 2us et 6us Transactionis de 1642.
 expresse praecavent, continetur.

Sermo Electori Brandenburgico Frederico
 Vilhelmo primum concessam esse ipsissi-
 ma articulorum supra allegatorum trans-
 actionis de 1642. Sole meridiano cla-
 rius probant verba. Quae insimul soli-

Disiuncte evincunt conditionem Elbingensi-
um nullatenus eandem cum ceterorum
episcoporum mercantium, Elbingensesq; ab Eadem
Stromgeld exactione minime ex specia-
li Serenae aula Berolinens, gratia, sed
si allegata de A. 1642. Transactionis, usq;
ad annum 1716. Liberos fuisse, imo ab
eadem quae modo dicto anno ab Elbingensi-
bus exigi coepit est Stromgeld, nec non au-
cti Pillaviensis Thelonii Contra expressa
articuli Di. Grodnensium de anno 1639
Pactorum verba a mercibus per Elbin-
gam intra vel extra Regnum vehendis,
huicq; itidem recepti ulteriori exacti-
one, non tantum de Jure Liberandos, sed
insuper ab exactione Stromgeld, nec non
aucti Pillaviensis Thelonij post annum
1645 pro termino eidem praefixum,
quam longissime jam expiratum pla-
ne desistendum esse.

Q. no. Affutatum Salis Hallensis tran-
situm per Territorium Elbingen et
Lacum Drausen apertissime omnibus quot-
quot inter Serenissimos Poloniarum Reges,
Regem Publicam, ac Crucigeros, horumq;
Serenissimos Successores Dukes Prussiae com-
merciorum causa intercepte, Pactis con-
trariani ad oculum demonstrat Respon-
sio ad ulteriorem sic dictam Deductionem,
a parte Serenae Regiae Mitis. D. N. Clavi, ac
Reipublicae typis anno currenti expressa,
Heronis Inaonibus Oris nunc tradenda, ad

ad quam brevitatis ergo S^a Regia M^{te}as D. P33
n. Cl^{mus} ac Resp^{da} se refert, a Justi-
tiam amante, inq^{ue} suis Literis novissimis,
de Data 22 Aug. anni 1724. De Singula-
ri in S^m Regiam M^{tem} D. n. Cl^{um}
ac Resp^{dam} Polonam amicitia mati-
mopere depredicato Ser^{ma} Aula Be-
rolinen^z pectore adhuc dum sibi fir-
miter promittentes, fore ut prefata ad
ulteriorem deductionem responsione
absq^{ue} partium studio penitus perspe-
cta ab isto Salis Hallensis transitu
contra Pacta, et usum affectato desistat.

10mo. Supplicationis Elbingensis
justitia et equitas, ut usura mutui ad
Contributionem pro Territorio Bran-
deburgicis militibus occupato solvendam
a^o 1704. accepti post decursum octo an-
norum ad idem relucendum stipulato-
rum, non modo sistantur, sed Civitati
etiam concedatur summam capitalem
a Colonis, pro quibus eadem necessario sol-
venda fuit, repetere innituntur, tum Con-
ventioni inter Ser^{nam} Aulam Berolinen^z
et prefatam Civitatem de a^o 1704
expressis verbis: Summam capitalem
a Colonis repetere Civitati Ciberum
esse debere praecaventi, tum assura-
tioni ad Civitatis manifestationem, ne
repetitio ista sibi denegata Civitati im-
posterum prejudiciosa minus, damno-
sa esse debeat, per S^m Consilium

Braun desuper iteratis vicibus Civitati
data. Quapropter Sa Regia Mtlas D. N. Cms
ac Respbica afflictissima Civitati repe-
titis suis instantialibus etiam nunc
succurrendum duxit, ut Status Civi-
tatis deploratissimo compatiendo sup-
plicationi ejusdem ita suffulta tan-
dem annuatur.

Almo. Quae ad gravamina intuitu Di-
strictuum Leoburgi et Bitvici, ut et Ra-
rostis Drakimensis in superrima Con-
ferentia Illrnis Dnaonibus Vris insi-
nuata eisdem respondere visum est, il-
la ipsa altioris sunt indaginis, proli-
xioremq; requirunt deductionem, quam
obrem adprolata Illrmarum Dnaonum
Orarum suo tempore respondendi jus
sibi saluum reservant.

Quae praemissa, quo evidentiùs o-
mnium die 9. Novris Anno 1722 Illrnis
Dnaonibus Vris expositorum Sa Regia
Mtlas D. N. Cms ac Respbica desideriorum
evincent Iustitiam, eo justius non mo-
do eorundem, sed etiam sequentium sal-
vo addendi Jure, etiamnum aperiendo-
rum efficacem, ac indilatam exigunt
requiruntq; Satisfactionem

Tmo. Ut Propugnaculum Bolwerk
Schantz in alta pace, qua nihil hosti-
litatis timendum fuit contra Federa-
tam amicitiam, imo contra aperta Pa-
cta ante aliquot menses occupatum

canone deoccupetur, nec non Domus Vigiliarum 235
in Suburbio Elbingensi contra Tractatum
Retradita Elbinge Militibus Brandebur-
gicis inessa et augetur.

2do. Sal Transmarinus Elbingam Deuchen-
dis nullatenus, uti militari manu atten-
tatum est, in posterum impediatur, quin
potius ab hinc liberrime uti antea trans-
mittatur.

3tio. Ut Orientalibus Prussis Lacus Drau-
sen adhabitantibus praesertim Althoffi-
ensibus et Kieboriensibus Severè inhi-
beatur, ne piscationem in Lacu praefato,
contra expressa Pacta privative usurpent,
minus arendatorem ejusdem Lacus, sub
vano pretextu, acsi anterior arendator
certam illam Lacus partem ab herbis
non purgasset, juratorij etiam Documen-
tis facillime annihilando, a purgatione
herbarum ac piscatione certa istius La-
cus partis coerceant, neq. Insulas ejusd-
vi aripiant, vel sue adjungant Terra.

4to. Ne Pistoribus Elbingensibus con-
tra nundinales immunitates antiquissi-
mis temporibus usitatas in Preusch Kol-
lendensibus Libstaddiensibus, Miltku-
sianis Nundinis, aliarumq. orientalis
Prussiae Civitatum suos vendere pro-
hibeatur panes.

5to. Ne defluatio aquae ex Lacu sor-
ge ad molendina Aconomis Mariabur-
gensis per suffocationem fossarum, ad
claustra agraria germanice Schleusen

perduatarum prejudiciosè amplius impediatur.

6to. Non solum continua querela, quæ de damnis, injurijsq. ex Bonis Tawrogi in Ducatu Samogitia Ritis, Inosis. Odaheusoli Dapifero Samogitia ac Druszelowiszli proximis eorum Bonorum vicinis, in specie per dissectionem scopulorum, excisionem arborum granitiorum, subditorumq. transfugorum detentionem illatis ad S^m Regiam Matrem D. D. C^mum indefesso deferuntur exigunt, requiruntq. indilatam satisfactionem: Ad quoniam Successores Inosi olim Domaradzli convaluerunt, quod Inosus Staniewicz, Notarius M. D. Little Jus suum putativum in prefata Bona Tawrogi in maximum prejudicium eorundem Legitimorum Successorum Inosi olim Domaradzli contra expressa ex serijs partium controversijs in Tribunali M. D. Little Lata Decreta in alios transfuderit, Ideo Justitie suæ cuiq. tribuentis esse videtur, ut eadem Bona Legitimis Supradenominatis Hæredibus, et Successoribus restituantur.

7mo. Quomodo Jamatus Herning Civis, et mercator Regiomontanus, contra Notoria Civitatis Kownensis iura depositoria, ultra prefatam Civitatem commercia exercere ausus est, et aliquoties ut desistat desuper admonitus est, per temeritatem suam ansam dedit frumenta sua confiscandi omnibus notum est, nec minus patet, quod Idem Herning ad crim-

Jur.

dicationem confiscati sui frumenti duobus
 millibus Tynfonum in Inquisitione iura-
 mento affirmati, in Iudicijs. Scilicet. Petri D. N.
 Cōm actionem Civitati Lownensi institu-
 erit, Civitate vero actione hac absoluta,
 naves Civium Lownensium arrestare, eosque
 Cives ad Subscriptionem certe assecuratio-
 nis vi adigere presumpserit, consequenter
 etiam injustam suam pretensionem a 2.
 Tynfonum ad 60^m Flor. Pruth: Regentia
 Regiomontana cessarit, hae autem a mer-
 catoribus Lownensibus nominatim Hoff-
 man, Farenhait, et Successoribus alterius
 Hoffmani merces suas Regiomonti venden-
 tibus 30^m in partem sui, et altera 30^m in
 partem praedicti famati Herning, forti
 executione expresserit hoc cum Adjuncto,
 ut illi a Civibus et mercatoribus Lownen-
 sibus Regiomontum commercantibus,
 eandem summam repetant, Et quod
 mercatores Lownenses a commercio ab-
 stinere coegit, Civitatiq; maximam cau-
 savit ruinam. Ex quibus profecto, satis, su-
 perq; elucescit, quam injuriose contra Pa-
 cis perpetua Paix unumquemq; in Fo-
 ro Domicilij conveniendum esse dispo-
 nentia cum Civitate Lownensi pro-
 cessum sit. Idcirco justissimum est, ut
 in posterum Mercatoribus Lownensib;,
 Liberum commercium Regiomontum
 permittatur, extortaq; Summa, instan-
 tanq; restituantur.

838 8vo. Ejusmodi injuriis, quibus quam pluri-
rimi alij M.D. Littæ Incolæ propriis com-
merciorum causâ, Regionum, vel alias
orientalis Prusie Civitates frequentantes,
sæpius læduntur, dum debiti aliquius
causâ ad eiusvis instantiam bona, ac mer-
ces eorundem, contra Superius allegata
perpetua Pacis Pacta non modo arrestantur,
ac sæpius quoq; distrahuntur, sed insuper
eorundem Navicularij Rustici ac Subditi,
sicuti Anno 1722. Mfio de Campo Sipiõni
Castellano Smolenscensi accidit, ad mili-
tiam modis violentissimis coguntur, Imò
Regiam Mtlm D. N. Cnrum et Kempocan
Madimopere afficiunt, eaq; de causa Seno
itidem expostulatur, ut ijsdem, vel simi-
libus injuriosissimis attentatis Sufficien-
tia coercionis adhibeantur media, tum
omnes ad militiam rapti, propriis Sub-
ditus prefati Mfii Castellani Smolensceni
libere dimittantur.

9no. Pretensioni Justæ Gnosi Boydani-
shi Incolæ Tomzoni ad Capitaneatum
Culaviensem respectu dejectionis ex eodem
Capiteatu Matris sue Legatione post A-
vum suum Successtris, ut Satisfiat, tum
quoq; portio Culmensis post mortem U-
xoris Ejusdem Gnosi Boydanihi eidem
competens, hucusq; verò modo indebite
denegata, eidem tradidi demandetur, nec
non liquidum debitum Gnosi Ludovici
Sieniichi ex captivitate Moscovitica rediens

pro Canabi Regio monti Detentum, notabilem 839
summam efficiens, eidem proprietario Do-
mino restituatur.

Admo. Ne Patres Soc Iesu in Possessione Ec-
clesiæ Lindeconsis in qua ab Annis 70. et
plus pacifice fuerunt sub proteatu vano
pretensionum Dominorum de Gröben per
Decretum Comonitionale inturbentur. Tum
Limites Haffi in Varmia sacrosanctè ob-
serventur, ita ut communes apud, commu-
ni commodo, et propria proprio serviant;
neve Piscatores Brandenburgii utantur
retibus vulgo keitel nuncupatis, quæ eti-
am semina Piscium extrahunt.

Ad Puncta vero ab Illrnis Domi-
nationibus Vris sub Dato 30. gbris 1724.
insinuata quod attinet, et quidem.

Amo. De Libero Salis Hallensis tran-
situ, iam Superius responsum, sufficientissi-
meq; deductum est, eundem contra clarissi-
ma assertari Pacta, eaq; propter nihil ju-
stius esse, quam ut ab executione hæc tam
præjudiciosissima, ac maxime damnosa de-
sistatur.

2do. In Regno Poloniæ vel M.D. Litæ the-
lonia præter se Regia Mtli et Reipbica
hoc in passu competentia Jura, adaucta,
vel noxiter inventa esse, Im Regiam Mtlem
ac Kempbica Latet, eaq; de causa eo fir-
mius suspicatur de eisdem a mercatoribus
Neidenburgensibus injustè conquestum
esse, multoq; justius a Reipbica conque-
rendum esse, quod ad quasvis Civitatum
Prussicæ Orientalis portas, ac repagula

840 vulgo Schlagbaume, contra apertissima Pa-
cta, nova Thelonia institueret prohibentia,
sub varijs nominibus in Summum Incolarum
Regni Polonici, eiq. incorporatarum Provin-
ciarum prejudicium, nova non solum exigan-
tur Thelonia, sed ad justissimas desuper jam
factas remonstrationes, nec diu ab iisdem
sistatur.

3tio. Quod Subditi ex Prussia Orientali au-
fugientes ad debitam Revisionem retra-
dantur, tot tam antiquissima, quam recen-
tia attestantur exempla, quot ejusmodi
aufugientes Subditos ex Civitatibus Occi-
dentalis Prussia nunquam non extraditos
esse, S^a Regia M^tas P. R. Unus ac Resp^ada
pro certo norunt: Idcirco haud aliter sibi
persuadentes, quam quod Comes de Fing-
lus suum eos reclamandi, qui eundem de-
servisse, nec ad ejusdem reclamaciones, e
Dicesi Rociensi retraditi esse, dicuntur,
haud sufficienter deducere ac probare po-
tuerit, quinimo Nobilium, et Incolarum
Polonorum ac Lithuanorum querela, quod
Subditi, ac homines eorum in Prussiam
Orientalem aufugientes, nec i, qui ipsis
modis violentissimis abrepti sunt, ad
frequentes Reclamaciones suas non ex-
tradantur, incomparabiliter multis in-
stiores sint.

4to. Reparatio Promontory Montavi-
ensis S^a Regia M^tas ac Resp^ada cura
cordique, eaq. promovenda in Instructione
Noissimorum Comitiorum, Statibus
et Ordinibus jam recommendata est.

5to. Quando cause pretensionum Serma⁸⁴¹
Marchionissa Brandenburgica, et Ducissa Sa-
xonyburgensis, in iudicijs Sa Regis M^{ttis}
D. N. Clm^{us} ad quæ spectant, acclamabuntur,
et ventilabuntur pro iustitia decerneret
Sa R^a M^{ttas} D. N. Clm^{us}. non intermitteret.

6to. Quod pretensiones Serma aule Be-
rolinens^{is} ad Bona Radziwiliana, vel Si di-
cta Neuburgica concernit, Sa R^a M^{ttas} D. N.
Clm^{us} ad Responsum hoc in negotio, die
19. Aprilis ac present^{is} Dat^{is} se refert.

7mo. Ad quasvis collimitaneorum Inco-
larum ex Parte Serma aule Berolinens^{is}
remonstratas querimonias non intermi-
sit, Sa R^a M^{ttas} D. N. Clm^{us} Literas suas
ad Capitaneos pro administranda iusti-
tia opportuna providere remedia, et ad
denominandos Commissarios pro inquiren-
dis constituendisq^{ue} communibus Limitibus
Sa R^a M^{ttas} D. N. Clm^{us} omnem declarat
facilitatem, modo intercedentes alia
notoria differentia per propositum
toties, et insinuatum Tractatum appo-
biantur ad quem incundum et conclu-
dendum Sa R^a M^{ttas} D. N. Clm^{us} et Respon-
sa semper propensum suum demonstravit
animum.

8vo. Iustitiam cuiquam eandem debite
petenti, a quopiam, in aliquo Capitane-
atu Denegatamq^{ue} esp^{er}, ad Sm Regiam
M^{ttam} D. N. Clm^{um} hucusq^{ue} a nemine
quidquam delatum est, quod si vero cui-
quam

842 quam ad ipsum acciderit, is, eundem; qui
administrationem Iustitiæ ipsi denegavit
nomine tenus induat, sic eundem, desuper
ut convenit admonere S^a R^a M^{ta}, S. R.
C^{mus} nunquam omittet.

9no. Causa extraditionis in utroque militum
Castra Deserentium vulgo Chartel ad
omnes spectat R^{ip}ta Ordines, hinc ea,
usq; ad reassumptionem Comitiorum su-
spendenda est.

10mo Hoc Punctum specialiore requi-
rit explicationem.

11mo Quid Ulrm^o ac R^{end}m^o Episcopo
Culmensi imputantur, ab iisdem, idem tam
liber, quam notissimum est, ut Ecclesia
Roxlaxinensis non ad Culmensem, sed Vla-
dislaviensem spectat Diocesim, sed. eque
etiam minus Ulrm^{um} et R^{end}m^{um} Locum
Ordinarium Episcopum Vladislaviensem
imputata illa tangunt, qui tam in Ecce-
siasticis, quam Civilibus ab equitate et
Iustitia omnibus maxime notus Senator,
nullatenus iure pretendendi, quo S^{er}ma
Aula Berolinens, ad prefata Ecclesia be-
neficia gaudet contravenire in animo ha-
buit, dum Episcopali sue Jurisdictioni, in
Eadem Ecclesia Eadem plenarie compe-
tenti Satisfaciendo, animadvertenda cor-
rigere; proq; Parochianorum commodita-
te, et curæ administrationem Sacrorum
in. apud dicta Ecclesia Reverendo D^{re}b-
censi ad breve tempus demandare censuit
donec donec presentaretur. Quid quo aper-

tius

tius ab Illmo et Rendo Episcopo imputata 843
^{et magis auctoritatem arguunt}
removent, Styrum, quo Illma Dnaones Vra
putativa illa imputata retulerunt, insimul-
que a Serma Aula Berolinensi ab Eusmo-
di abhorrenti Spem faciunt indubitatam,
fore ut: Differentiarum Seminariis mi-
nus faciliis imposterum prebeat auri,
omnisq; Jurisdictio Episcopo competens per
Pacta Eadem conservata haud interturbetur,
major enim ab Illmis Dnaonibus Vris Se-
natoris Regni expectabatur consideratio.

12. Prout et alterius Senatoris Illmi
Castellani Betzensis non enim est ignotum
Illmis Dnaonibus Vris a Longo Tempore, et
maxime sub Dno olim Magni Principis Fri-
derici Guilhelmi aulam Berolinensem
habuisse particularem estimationem Di-
gnitatis Senatoria, et Illma Dnaones Vra
non debebant hoc exaggerare incontinenti
et contra, ut supponitur Principalis Ve-
stri mentem, Stylo contenta Literarum,
quas ideem Illmus Dnus Castellanus
S. R. M. D. N. C. M. scripsit, quoniam
in nostro Regno unicuique sentire, dicere,
et scribere quod ault est liberum.

13. Horret animus memorare ea Cri-
mina, quae Dissidentes Thorunij contra De-
um, honorem Deiparæ, et Sanctos, Reli-
gionemq; Catholicam attentarunt, pro
quibus majores, quam decreta sunt, pæ-
nas jure merito promeruerunt, neq; est
ocasio querulandi de asi oppressa Reli-
gione Augustana, quia ejus exequitum
sententia Judicij Regij non est ipsis inter-

244 Dictum, et omne id quod in eadem sententia
continetur, Ius et Iustitia dictavit. Pro aper-
tione autem Ecclesiarum Weggroviensis, et
Piascensis dantur literae ad Illustros Locum
Ordinarios, quibus Dissidentes occasionem
dederunt, quod ad ejusmodi occlusionem
proceperant. Et si tam quiete Dissidentes
in Dominij Reipbica, uti Catholici in Prussia
vigore Pactorum manentes vivant, bene-
gnam semper sui tollerantiam in Regno
habebunt.

14. Desiderium Sermae Aulae Berolinensis
ratione tituli Regij Statibus et ordinibus
Regni in novissimis Comitibus iam proposi-
tum est, qui postquam clarius informati
fuerint, quibus conditionibus idem titulus
a Reipbica petatur, in futura Reasump-
tione Comitiorum resolvere poterint.

15. Pratensionem Comitibus a Dona ex
art. 20 Pauli Oliveri, cujus coronidis loco
mentio facta est, S^a R^a M^{te} D. N. C^{mo}
in reasumendis Comitibus Statibus et ordi-
nibus quoque proponet.

Quae omnia Sincere S^a R^a M^{te} D. N. C^{mo}
ac Reipbica in Sermae Aulam Beroli-
nensem documenta satis superque osten-
dunt, insimulq; S^a R^a M^{te} D. N. C^{mo}, ac
Reipbica a propenso Sermae Aulae Be-
rolinensis ad instantiam affectu indubi-
tanter appromittunt fore, ut Iustissi-
ma S^a R^a M^{te} D. N. C^{mo} ac Reipbica
superius ad et deducta solidissimis pro-
bationibus confirmata desideria, et im-
primis ea, quorum vel minima mora

maxime periculosa, prejudiciosa, et damna 845
est, ut pole Ecclesia Ligonviensis Romano Ca-
tholicis restituenda propugnaculi Botwerk
Schantz, ac Domus Orfiliatum in suburbio
Elbingensi, milite Brandenburgico in sepe e-
vacuandorum, salis transharini Elbingano
sine omni impeditione invocendi; Capitati-
onis a Colonis Elbingensibus levanda, Eque-
stratus Brandenburgici ex Territorio Elbingen-
duendi; orientalis Prussis Lacui Drausen
adhabitantibus, piscationem privatam
contra Pacta affectatam interdici; et ali-
orum Supraspecificatorum ad efficacem ac
inditatem ante omnia quantumque produ-
cantur Satisfactionem, nec ulla de Strin-
gentioribus medijs cogitandi Sēdā Mitti
D. n. Cōmo ac Rēipblē relinqvatur causa;
sicuti cum etiam in finem Illrmi ac Excellmī
Statūs Ministri utriusq; Gentis, cum Il-
lmo ac Excellmo Marchale Comitiorū
super hisce Interveniētis, cum Illrnis Do-
minationibus Vris ulterius adhuc confe-
rent, ad futuram Comitiorum Reasum-
ptionem sese referentes. Varsaviae
20. Decembris a. 1724

Finitis Conferentiarum Punctis
sequuntur prætensiones Warmienses,
Terrarum Ciechanoviensis et Nurensis.
1. Joannes German Subditus Capituli War-
oniensis, raptus est per milites Brande-
burgicos, et ad militiam vi adactus.
2. Martinus Conenberg, cum summa vi-
lentia acceptus, verberibus et varijs ma-
cerationibus ad servitiā militariā Bran-
deburgica coactus.

- 846 3. Georgius Osman violenter raptus est per
eosdem milites in campo colens agrum.
4. Ioannes Peter Pastor Civitatis Brandebur-
gens, similiter violenter raptus est in campo.
5. Albertus Famulus Ciniwifels, alias Po-
pielnika, nocturno tempore ex villa kaletka
cum invasione et violentia raptus, quem cum
defendere Populus voluit, graviter a mili-
tibus concussus est.
6. Franciscus Bohm similiter violenter ra-
ptus est per eosdem milites.
7. Ioannes Henricus Sahl Civis Brandebur-
gensis vi raptus est in edia, et varijs miserijs
coactus est ad servitia.
8. Antonius Frack Pannifex Bistecien, in pu-
blica via raptus est, et ad servitia militaria
coactus.
9. Similiter factum cum Thoma Welik Su-
bdito Celmi Principis Warmiensis.
10. Mathiam kaminski invadendo Domum
Pastoris in girilini versus Fridlandium Repelis
idem milites Brandenburgii violenter
abduxerunt.
11. Idem milites in campo pascentem oves
Famulum Schenavens vi rapuerunt.
12. Sultetus Tolniensis Iacobus Geritt Jo-
co evocatus per aliquos Compisarios in Bar-
zenz raptus est.
13. Ioannes Behm Subditus Warmiensis
pergens Wormdittum pro persolvenda devo-
tione, inter arbusta raptus est violenti ma-
nu, ac postea varijs sollicitationibus ni-
mis stipulatus fuit, ut magna Statura
homines indicaret, eosq; ex Warmia adduceret.
14. Undecem milites violenti manu aggressi
sunt,

Sunt Domuncilam Ruknenseld, ubi janiciam effregerunt, fenestras concusserunt, globulos igneos in Rubam immisuerunt, non sine gravi periculo Incendij, cum magna Læsione hominum ibidem existentium, ubi etiam Petrus Ruckorapet gravissime vulneratus est, ita ut ad Lazaræ tum debuerit deportari.

15. Nocturno tempore, circa horam duodecimam, milites Brandenburgii villam Jagottin invaserunt, quâ in villâ Dornam Jacobi Rohflewen circumdederunt et oppugnaverunt, milites bombardas exploserunt, igneosq; globulos in homines iniecerunt.

16. Civitatem Reseliensem, milites Brandenburgii, summo mane invaserunt, ac fores Civis Martini Klerx effregerunt, volentes Studiosum Gieritt rapere, quem concitatus Famulus in Populo liberavit.

17. In suburbio Reseliensi in quadam Domuncula effraitis Januis et Fenestris duos operarios, Michaelen Glon, et Casimirum Konechii viotenter a Lecto abduxerunt.

18. Scholam Parochialem Reseliensem milites eadem invaserunt, quendam volentes hominem viotenter abducere.

19. Ab eisdem Militibus Prædium Episcopale dictum Seurum non fuit, quod invaserant, ut quendam hominem raperent.

20. Studiosum Gieritt, de quo supra mentio fuit, Major Caspar Litteris suis minacibus, ausus est compellere, minando

ipsi, ejus. carentibus, et Civitati Reseliensi
inteliies exitus.

21. Iidem Milites invaserunt Domum
Sulteti Villa Birgerdoff, ex qua Sulte-
tum una cum Familiulo suo Ligatis mani-
bus abducere studebant, proat de facto Sul-
tetum ex lecto rapuerunt, cumq, tum et
uxorem horrendè percuperunt, post fugi-
entem uxorem, iunctus est miles unus,
qui Sultetus cum se fugā salvavit, volen-
do abducere famulum, penes auxilium
Joannis Kriger, qui cum tribus Filijs venit
in succursum, officialis mandavit ad illos
explodere Bombardas, ex quibus, unus Fili-
us Joannis Kriger occisus est.

22. Iidem Milites Cives Schultze in sub-
urbio aggressi sunt, licet aliquoties fru-
strati sua intentione abiverunt non tan-
tum absq, magna Lesione convulnera-
tionibus, concussionibus, imo et occisione
hominum recesserunt.

Terra Ciechanoviensis.

1. Andreas Rotarius Subditus Dñi Cas-
tellani Czerxensis ex Sarnow modo vis-
lendo per milites Brandenburgicos abre-
ptus ac Havam sub vexillum Capitanei
mulsana abductus, ut ante omnia Dño
suo restituatur.

2. Non tantum cum violatione securi-
tatis publicæ, sed præjudicio Libere Gen-
tis, Statusq, Nobilitaris, Captus, ac vi acce-
ptus est Nobilis Adalbertus Niedziathowski

in Pub.

in Publiis Nundinis in Driatow, Vir bene
possessionatus.

3. Pari ratione et modo ibidem in sequen-
tibus Nundinis vi acceptus est Inſus Ober-
ſhi Nobilis Terra Ejuſdem crudeliter
cuneo in os immiſſo per majorem Biſſil
Brandenburgicum tractatus.

4. Item Major Biſſil Inſum Wroblewſki
Nobilem Terra Ejuſdem captivavit, ac in
ſervitutem amplectendi per vim ſervi-
tij Militaris adiecit.

5. Subditi Inſorum Miſczynſki, Gz-
ſceli, ac aliorum, quam plurimum nobi-
lium Terra Ejuſdem Prusiſiam Brande-
burgicam profugi, et qui extrahi volunt
ut ſuis Dñis Georſio ſcripto ſpecifican-
dis reſtituantur requiruntur.

Terra Neurenſis.

Ad Comotationem et remonſtrationem
pretenſionum, cum alijs Palatinatibus,
Terris et Diſtrictibus, in immediatis
Comitijs porrexit quoque hæc ſua grava-
mina per Legatos ſuos Terra Neurenſis,
ſcilicet quod Inſus Gregorius Godleuſki

Jablonowſki Zakrzeuſki
violenti modo rapti, ac a militibus Bran-
deburgicis ad ſervitium militare vi ad-
acti ſunt, ut itaq; hi et alij omnes ſpei-
ficati priſtina Libertati, ac ſtatu, in
quo reſtituantur, parimodo requiruntur.

Puncta Conferentia adjecta
ratione Diſtrictuum Leoburgienſis

et Bythoriensis, atq; Capitane-
atus Drakymensis.

Anno Dñi 1658. ad Sersmam Domum
Brandenburgiam, Devenerunt Districus
Leoburgensis et Bythoriensis cum hac cau-
tela, ut in statu quo remanent, et ceteran-
te Linea masculina Domus Brandebur-
gica ad Rempbeam redirent, ut testantur
Pacta Bidgostiensia de Anno 1657. et Con-
stitutione 1658. et 1659. Item Actus tra-
ditionis Leoburgi Anno 1658. per Com-
missarium Regium Joannem Bykowski
Succamerarium, tum temporis Culmen
habita, ubi de indemnitate cujuscuq;
status et Dignitatis cautum, ut ipsi
Juribus Privilegijs Bonisq; suis Eodem mo-
do, ac sub immediato Dominio Regis Polo-
niae usi fuerant uterentur fruantur.

Pro tali Jurium et Libertatum in
ipsum Districibus conservatione, non solum
Pactis obligarunt sed Electores Brande-
burgici, sed etiam oblatis Instructionum
circa homagia 1658. 1688.

Sersmus Fridericus Wilhelmus Co-
lonie apud Spream die 20 Julij 1677.
talibus verbis. Similiter sua Serenitas
Electoralis nullo modo vult, quatenus Ci-
uitates aut Prædia in prædicto Dominio
extraordinarijs Contributionibus oner-
rentur, præterquam ijs, quæ illis ex lau-
dato quanto competent. Et debet No-
bilitas, Civitates et Prædia quæ ad
modum temporibus Reipublicæ Polonæ

unum corpus constituere, similiter Uni-
versalia aut alias solebat formari.

Hinc Supplicationi firmissima Status
adhaserunt per Lauda 1679, 1680, 1682,
1683, 1684, 1686. ut universa Nobilitas,
Civitates Bonag alia, ita prout sub Do-
minio Reipbica Polona conjuncta erant,
inseparabiliter, tanquam unum corpus
sub nullitate Contributionis permane-
rent.

His non obstantibus nova quoddam
contributio vulgo accisa introducta, per
quam

1. Civitas absq; Consensu Status Equestris,
Nobilibusq; invitis, ab ipsis separantur,
quandoquidem ad easam publicam nihil
tenetur contribuere, quam quod in Co-
mitionis secundum illarum possibilita-
tem Laudatur.

2. Nunc per istam accisam ruinantur
Civitates, et extremum defectum pati-
untur, quia ex Vicinis Franciebus Polo-
nia nihil advehunt, et insuper debent
solarrare Superintendentes istarum
accisarum.

3. Magistratus Civitatum, et Cives gra-
ves patiuntur confusiones, et in Jurib;
suis impedimenta per servitores.

4. Tota Nobilitas patitur prejudicium,
quando propter publica negotia conve-
niunt ad Civitates, et secum adferunt
vitalia, violenter Curruum revisiones
fiunt, et accisam a Vitalibus solvere
debent.

5. Decedit non parva pars Solarij Ex-

actori Contributionum Pobory Ditarum, cui merito deberet solvere capsa decimarum.

C. Ab omni re, quæ ad Civitates adfertur decisa exigitur.

Natui Ecclesiastico hæc decisa quoque præjudicat.

A. In fundo Ecclesiastico, et in eo habitantibus hominibus omnis adempta immunitas, et adeo gravantur, ut jam aliqui Catholici, coacti sunt migrare ad alias Civitates.

2. Ipsi et Ecclesiastici nihil licitum vivere in Civitatem, nisi cum præjudicia Characteris et Personarum revisione.

3. A segete Decimali decisa solvi debet, unde media vivendi Ecclesiasticis adimuntur.

4. Nec unicum currum Lignorum ad Civitatem advehere possunt Ecclesiastici absq[ue] cedula.

5. Fundum Monasterij, et in eo edificatas domos violenter ademerunt, pro quibus tamen extat Breve Urbani VIII De Anno 1539. et Privilegium Sæcæ Mitis. Item mandatum Sæcæ Mitis Vladislavi ad Capitaneum Leoburgensem pro decupatione fundi ejusdem Monasterij de a. 1540.

6. Occuparunt sex mansos Parochiales, à quibus solummodo annuatim in recognitionem solvunt florenos duodecim.

7. Non pridem expulso aditu ex Domo circa Ecclesiam Brzezniensem, eandem Domum violenter occuparunt et occupant.

8. Non solum in Larcigor, Roszy, Bozopol, privatas exogitarunt Capellas, sed etiam recentissime in Brzezno Ecclesiam ca-

truderunt. multa praejudicia fiunt Juri-
bus Parochialibus, et quidem Dissidentium
ministri saepe baptisant, copulant, se-
peliunt, vi intrando Cimiteria Catholica,
sibi pulsando, et minantur etiam ipsas
Ecclesias Catholicas recipere, cum hucusq^{ue}
secundum Pacta nihil Dissidentibus Lici-
tum erat in ratione Administrationis
Sacramentorum agere, sine pravia pro-
prietate actu Licentia Parochorum Catho-
licorum. Nunc autem etiam in alij Vil-
lis istius Parochia Brzennensis Domus
per modum Capellarum pro devotionibus
Dissidentium Destinantur, contra Eadem Pacta.
2. In alijs quoq^{ue} Parochijs Catholicis mul-
ta fiunt praejudicia et injuriae, tam sa-
cerdotibus, quam ministris Ecclesiae, ac
subditis Parochorum, justitia non admi-
nistratur, et Jurisdictio Episcopi multa pa-
titur.

Proinde desideratur, ut omnia in anti-
quo statu prout fuerint ante Pacta con-
serventur.

Capitaneatus Drakimensis
in pignore certa Summa apud
Serissam Domum Brandeburgi-
cam manens, similes prout Di-
strictus Leoburgensis patitur
Injurias.

1. Accise ante duos circiter annos sunt
impositae, unde magna est Injuria Sub-
ditorum illius Locum.

2. Nullum ibidem fuit Exercitium, nulla

Ecclesia, nullus Minister, nulla Schola Dissidentium, nunc autem recentem sub tempus revolutionum Svecicarum, sub praeestatu Pratonj extruxerunt sibi Dissidentes Ecclesiam in oppido Principali Tempelburg dicto, ac Scholam unam, Drahimi alteram.

Administrationem Sacramentorum se per vim immiscient Dissidentes Ministri, cum summo praesidio Parochia, et Ecclesiarum Parochialium Catholicorum.

Aliquando etiam causas Matrimoniales in Pomeraniam Starogardiam evocant, et multa alia in contemptum Jurisdictionis Episcopalis exercent, contra Pacta, et contra omne Jus, quod pignoriatio Possepori non competit.

Desideratur itaq; ut omnia ibidem observentur in eo Statu, qui fuit, dum in feudum cederet ille Districtus, videlicet circa annum 1669.

Resolutio Dubiorum a Ministris Regis Polonici de Statu Leoburgensi per Extractum Protocolli factorum.

Antequam ad ipsam resolutionem Dubiorum progrediamur, praemittendum esse duximus, quod ea, quae in praefato Protocollo ex Partis Instructionibus circa homagia, et Laudis in Comitibus Districtuum Leoburgensis, simulq; Bitorienz sancitis, praesimulariter allegata sunt, sua nitantur veritate, nec ulla indigeant prolixa discussione, nec non quod Sa. Regia Mltis Prussiae Avus Serenissimus ac Potentissimus

Fried.

Fridericus Ulhelmus Elector. Brandenburgensis gloriosissime memoris, Nobilitatem Civitates, alias Prædia per Constitutionem de anno 1677. in unum corpus conjunxerit. 259

Quomodo autem Nobilitas, quæ non emolumentum Civitatum, sed potius earum oppressionem semper quæsit cum iis processerit, sequentes exhibent casus. Statim post illam conjunctionem prædicta nobilitas (1) Civitates pluribus, quam populi debant mansis oneravit, et Civitati Leoburgensi soli, quæ rigore Privilegiorum solummodo centum Mansos tenent, Ducenta insuper adscripsit, de quibus annuatim hucusque contribuere tenebatur.

(2) ExcoGITavit sibi in summum contemptum S. R. M. P. et extremum Civitatum exitium contra Jura Culmensia, et Privilegia Pruthonica Judicium, quod ex puris Nobilibus consistere debebat, vulgo Postcuriale dictum, ad quod promiscue omnes causas Civium trahere, easque ibidem sine ulteriori appellatione ad Castrum, vel Regiam Matrem dijudicare, et sic ordinarium Judiciorum, et Instantiarum cursum evertere voluit, (3) coegit Civitates certam summam pecuniariam præter voluntatem, et consensum earum, ad redimendam Ecclesiam Charbroviensem, quæ a Reformatis occupata fuit, et adhuc occupata est, extraordinarie contribuere, quæ ex re multasurbationes passæ sunt; hinc et ea propter aulæ Regiæ, multis querimonijs, et gravaminibus semper impleta fuit. Contra autem negari nequit, quod in Pactis Béd-

gestiensibus quoque cautum sit, ut arcus et
Civitates eorundem Districtuum S. R. M.
P. Eiusque Serenissimis Antecessoribus, Eo-
dem Jure, prout eas olim Illustri Duxes Po-
merania tenuerunt, tradita sunt verbis.

Præterea de ampliori gratia et benevolen-
tia Nostrâ, Serenitatem Ejus, et illius Hære-
des ab omni juramento, nec non tributis
et exactionibus quibuscumque, nobis et Poste-
ris Nostris ratione dictarum arcium et
oppidorum præstandis, dimittimus, et li-
beros facimus, prout olim a Ducibus Po-
merania eadem Præfectura Bütau et
Lauenburg tenebantur.

Quæ verba non sunt inania, sed suum habent
effectum, et argumenta a parte adversa,
ad Protocollum data protinus destruunt.

Cavetela generalis in Pactis contenta.
Indemnitas cujuscumque Status et Dignitatis.
Non totam hinc absolvit rem, sed ea per speci-
ales expressiones verborum contra distin-
gitur, et explicatur, quomodo proprie, et in
vero sensu Pacta intelligenda, et accipienda
sunt; cui enim non constat, quod Ducibus
Pomerania Libera dispositio prædictorum
Districtuum subditis, iuxta suum interesse
et utilitatem, uti frui competisset? Eius igitur
audet S. R. M. Præsid, cui eodem Jure
Arces et Civitates tradita sunt contradicere,
ei non competere Liberam dispositionem
circa illas; Neque ille, quod Serenissimus ac Po-
tentissimus Fridericus Vilhelmus nobi-
litatem, Civitates, aliaque Prædia per Consti-
tutionem prædictam de a. 1677. in unum
corpus constrinxit, a Nobilibus ipsis ex-
rationibus supra memoratis ruptus est, et

et solummodo modum collectandi respiciebat, 257
Sachse Mtlle Prussie autem competit vigore ple-
na potestatis in his Districtibus, ad instar
Ducum Pomeraniae subditis suis Jura dare,
et Jura auferre; nam cuius est coniungere,
eius etiam est disjungere. Quare his omni-
bus bene tractatis et perpensis ipsa com-
mota est, ut omnes querimonie et oppressi-
ones removeantur, et unusquisque Status pro
altero non aggravetur, sed quilibet com-
muni onera paribus humeris ferat, Civita-
tibus, relicta tamen rigore Paucorum No-
bilitate in integritate Jurium suorum
dare acisam. Qui modus Contribuendi,
in Civitatibus Regni Polonie non ignotus,
quandoquidem Pedani, et in alijs experi-
entia quotidiana testante, in viridi ob-
servatur usu, nec non equitate conveni-
entissimus est, quippe Civitates Sape di-
ctam illum, antequam moderna acisam
introduita sit, sibi Ipsi jam elegerant, et
propria Authoritate constituerunt.

Nunc denique pauca tangenda sunt Du-
bia, ratione Status Politici mota.

Qua quoniam admodum perlustrato sur-
perius dicto Protocollo, eadem ferme re-
periuntur, quae ante quadriennium in pen-
ultimis Comitibus Regni Generalibus Gro-
dna celebratis, jam proposita et tunc
temporis sufficienter resoluta sunt, ita
nullum prolixiorem responsionem in
praesentiarum mereantur, sed ut materia

revocta considerantur. inde omnia se in
unum colligentes fasciculum afferma-
mus, quod ea prater Scitum, et volunta-
tem, tum Nobilitatis, tum Civitatum, ad
Comitia Data sint, sed solum modo ex in-
quieta Cleri Catholici Leoburgensis ingenio
emanaverint, qui Jurium et Legum Accisa-
rum ignarus varia machinatur, et multa
falsa sibi exogitat. Siquidem (1.) Falsum
est, quod Cives per istam accisam ruinen-
tur, et extremum patientur defectum,
Contrarium e diametro docet, manifesta
notoritas, nam Cives nondum adat in ali-
monij suis bene subsistunt, sed etiam
ut ab extremo praeveniantur defectu, i-
psis Laudata in Publicis Comitibus Con-
tributio ex accisarum capsa porrigitur,
ex qua etiam Catholici Praepositi,
nec non Evangelici Sacerdotes, ut et ca-
teri ministri Ecclesiastici, sua Salaria
accipiunt, quos ante Accisam Cives pro-
prijs sumptibus, non minima cum Coru^m
pergravatione alere et sustentare tene-
bantur, a qua tamen molestia, iam ex-
empti et liberati vivunt.

(2.) Falsum est quod e graniciis, sive
Limitibus Polonis nihil advehatur,
dum non solum Poloni cum Civitati-
bus in pristino flore mutuum commer-
cium quotidie exercent, prater quod
modernus Palatinus Meriburgensis
Pannificibus Leoburgensibus Contra Con-
stitutiones Regni Libertatem mundinarum

in Civitate

in Civitate Weijheropoli celebratarum, ad instantiam Pannificum Pucensium, ab inmemorabili tempore possessam prohibere ausus sit, cum tamen Earundem inviolabilitas Dominorum Palatinorum custodia demandata sit, sed etiam ipsis incessanter varias res advehunt, de quibus non advehentes et vendentes, sed ementes et consumentes accisam solvant.

(3) Falsum est quod Civitates Superintendentes accisarum Solvere Debeant; accipiunt enim hi sua Salaria ex accisarum Cassa.

(4) Falsum est quod Magistratus Civitatum et Cives graves patiantur confusiones, et in Juribus suis impedita per Servitores. (5) Falsum est quod Nobilium currus ad Civitates venientium, violenter recedantur. Horum duorum Punitorum, merito preterditur probatio, vel sufficiens satisfactio. Servitores nihil plus faciunt, quam quod indagentur, quibus nam rebus currus, sive nobilium sive Rusticorum ad Civitates euntes onusti sunt, et contra nullum nisi morosum, ne defraudationibus operiantur fenestra, suo officio utuntur, juxta prescriptum modum. (6) Falsissimum autem est, quod exactori contributionum, Pobrory Dietarum, aliqua Pars Salarij Decedat, quandoquidem ille, absq; ulla defalcatione Salarium suum annuum, ex predicta accisarum Cassa accurate accipit, prout hoc total Inobilitas, et Civitates, utiq; ipsius exactoris quietationes propria

manu scripta. attestari possunt.
 A Statu Politico transgredimur ad Statum
 Ecclesiasticum, ubi Rerum Detator non
 recordatus est Divi Apostoli monito. Depo-
 nite mendacium et Loquimini verita-
 tem, alias non plura evomisset falsa.
 Falsum itaq; est ad h. quod in fundo Eccle-
 siastico, et in eo habitantibus hominibus,
 adempta sit immunitas. Nullam un-
 quam ibidem habitantes habuerunt
 immunitatem, nisi eam, quam violentor
 et Defacto in summum Civitatum pro-
 judicium sibi arrogavit, Clerus Catho-
 licus adeoq; ipsis nulla adimi potuit.
 Nemoq; ex istis hominibus ad alias
 Civitates migravit, quam faber Cu-
 prarius quidam, quorum autem nesci-
 tur. Causa enim huius migrationis
 non fuerunt praegravationes alicui, sed
 quod iste vagabundus absentis cuiusdam
 mariti conjugem in matrimonium duxerit,
 quem Clerus Catholicus copulavit, siquidem
 ille statim post Copulationem, cum vi-
 licet versus maritus pro recuperanda u-
 xore sua Domum rediit, sese cum nova
 maritata sua clandestine amisit.
 Hic silentio praterire non possumus, quod
 ante annum circiter praedictus Clerus
 Perinarium quendam ex Pomerania Leo-
 burgum venientem, quem ob crimen
 incestus, cum uxoris moderna Sorore
 suspectum et accusatum, sacerdotes E-
 vangelici ibidem hanc copulare voluerunt,
 sine ulla publicatione i Suggestu facta, et pro

et probabilibus attestationibus, in Summum
 Ecclesie scandalum iterum copulavit.
 Nullum ad 2. et 4. exinde Ecclesiastici,
 neq. alius quisq. prejudicium capere pos-
 sunt, quod in eorum characterem et per-
 sonam, quando ad Civitates ignoti veni-
 unt, inquiratur, siquidem illud militis pe-
 nes portas exultantis officium requirit,
 cui inquisitioni Plebani homines quam
 Ecclesiastici se submittere tenentur. Nec hoc
 in Ecclesiasticorum prejudicium vergit,
 quod Lignum sine scheda in Civitatem
 vehere nequeant; Nam per hoc praevenitur
 defraudatio, quae sub eorum pretestu, sin-
 gulis momentis ab alijs committi posset.

Mirandum est ad 3. quod Rectorius dela-
 tor pro hac falsitate non erubuerit. Quo-
 modo ille illius conscientia, dum ab omni-
 bus rebus consumptibilibus, nullis exce-
 ptis, inter quas etiam Lignum et Segetes
 Decimalis computatur, Liber et immunis
 adhuc est, sicut ante Introductionem acci-
 sa fuit, aperere potuerit, quod à Segete
 Decimale accisamolvere debeat, et per
 illud Ecclesiasticis media vivendi adiman-
 tur; Genuina hujus rei ratio consistit in
 eo, quod suam totam familiam, ex proven-
 tibus Ecclesiasticis nutriet, aliat, colat et
 conservet; Jure Canonico prohibetur
 clericus beneficium habens aedes Parochi-
 ales locare, hic autem clericus non so-
 lum locat, sed totas familias cum ux-
 oribus, liberis, servis ancillis, puellis, por-
 cis, pecoribus, alijs, omnib. suppellectili re-

cepit, quod omnem proventum devorant, et
Ceteris Ecclesiasticis vivendi media ad-
mittunt, non decisa. Merito pretenditur
ad 5. huius Puniti probatio, quod nimirum
fundum monasterij, et in eo edificantes
Domus, violenter post traditionem ho-
rum Districtuum occupaverint Evange-
lici.

Allegatur quidem pro eo Breve Urbani
VIII Pontificis, et Privilegium Vladislai
IV Regis Poloniae, sed utraq; neq; producta
neq; Tempora determinata sunt, quibus Ca-
tholici eundem fundum cum ipse Dom-
ibus possederint. Hoc autem notum
est, et nemo indubium revocare potest,
quod fundum illum Illrmi Duxes Pope-
ranie a tempore reformationis Lutheri
in possessione habuerint, quod Castrum Les-
burgense post eorum extirpationem eti-
am sub regimine Polonio illum quiete
tenuerit, et deniq; quod per traditionem
cum eodem Jure ad Serenissimam Saks Mitis
Prussiae avum pervenerit, qui et eius suc-
cessores Serenissimi in eo hucusq; nemine con-
tradiciente possessionem continuaverint;
proinde hoc immemorabile tempus, etiam
si in manibus adversariorum Documenta
quoddam pro eo fundo extarent, eorum
pretensionem annihilat, et Jura posses-
sionis Saks Mitis stabilizat, cum expeditum
sit, quod res Ecclesiasticae quoq; prescri-
ptionibus obnoxiae sint.

Generaliter nimis ad 6. punctum ratione
pretensorum Mansorum positum est, in quo

803
nei locus, ubi eadem jacent, neq. eorum Posse-
siones expressi sunt. Quando autem utrum-
que et Locus et Possesores specificè demon-
strabuntur in causam inquiri, et si ea ve-
ra et justa invenietur, Satisfactio sub-
sequi, et exigua illa Duodecim Florenorum
Polonicae recognitio annua ad agri-
tatem reduci debet, sin autem falsa ul-
terior ulterior Declaratio dabitur.

Callide satis et operose ad 7. quoniam imo cum
preteritione necessariarum causa circum-
stantiarum prefato Protocollo insertum
est, quod Evangelici expulso edituo ex Do-
mo circa Ecclesiam Brexernensem, ean-
dem Domum violenter occupaverint et
occupent. Sed irrito Conatu, controversia
quidem ante triginta circiter, et quod ex-
currunt annos, circa hanc Domum adi-
tualem, inter Evangelicos et Catholicos
existit, quae autem per Commissarios a
superioribus utriusq. partis Datos et con-
firmatos finita, et ita composita sunt,
ut Evangelici Domum praeditam, una cum
agro retinuerint, in ejus compensatio-
nem autem Catholicis aliam novam
Domum pro edituo exstruere, et pro agro
centum florenos Polonicas, quod sum-
ma adhuc sub administratione provisio-
rum Ecclesiae, ut et nova edificata Do-
mus est, exolvere debuerint. Ideo ex
hoc puncto per transactionem jam satis-
facto, et semel sopito, nihil pretendi po-
test, quia Lites per transactionem semel

sepulta resuscitari prohibentur; Quosdam
farina sunt querele, quæ ad 8. et 9. in
magna multitudine recensentur.

In Pactis liberum Exerutium Religio-
nis Catholice reservatum est, in Pactis
quoq; Episcopo Vladislaviensi jurisdi-
ctio in Tempora et Sacerdotes integra man-
sit, sed nullibi ibidem invenitur, quod Evan-
gelicis interdictum sit pro suis devotio-
nibus instituere Capellas, aliasq; oratoria.

Quod enim non interdictum illud consen-
sum esse, suadet dictamen recte rationis.
Hinc in Garigaz Roszytz Bozopol ante
sexaginta et plures annos Bonorum Poi-
seperes pro devotionibus suis sibi extrue-
runt Capellas. Si enim secundum Pacta
Clero Catholico his quoddam prohibendi
competisset, quare præfatis possessoribus
adificare permiserit, et tunc temporis
non contradixerit, nec non Jura sua inta-
cta conservaverit? Jam autem
cum nuperrime ex summa necessitate
Oratorium pro devotione Evangelicorum
extructum est: siquidem in Multetia ubi
hactenus devotionem peragere solebant,
ad modum sordide vivebatur, atq; locus
eidem destinatus, ante et post eam per
gallinas, sues, aliasq; pecora fæde spur-
cabatur, cum tamen Deus a Nobis in
munditie, non sordibus coli velit, veuife-
ratur, blaterat et clamitat pactis contra-
ventum esse, quæ tamen omnem, uti jam
superius dictum, prohibitionem ignorant.

Juribus Parochialibus nullatenus

magis

865

præjudiciū a sacerdotibus Evangelicis illa-
tum est. Facultatem dare licentiam bapti-
sandi, copulandi, ac sepeliendi, quam sibi ar-
rogavit Clerus Catholicus, non ex pactis, sed
privatis conventionibus cum Diœcesianis
initis adeptus est, quibus sacerdotes Evan-
gelici sese sponte, et voluntarie submise-
runt, et licentiam prædictos actus spiri-
tuales peragendi ab ipso sumpserunt, et
adhuc sumunt.

Verum autem cum varias rixas, alter-
cationes, et similitates, non solum cum ipsi, sed
etiam eorum Diœcesianis incipiat, dum ipsis
potestatem baptisandi copulandi, utique in
Cementeriis Catholico sepeliendi et Carn-
panas pulsandi plane denegare audeat,
quam tamen licentiam sepeliendi et
pulsandi Diœcesiani semper post deces-
sum Ducum Pomeranici, etiam sub gu-
bernatione Potonorum, et in hunc usq. Di-
em habuerunt, videntur quidem male
contenti esse, sed statim ad obsequium
pristinum redigi possunt, modo Clerus
Catholicus a suis innovationibus, et atten-
tatis abstinere, et omnia in pristino statu
relinquat. Quomodo autem exvincere velit
quod unquam minatum sit Catholicas oc-
cupare Ecclesias, aut Ecclesiasticis, justitiis,
quando iudicis officium debite implora-
verunt, denegata sit, expectatur, aut sa-
tisfactio præbenditur. Nullas unquam
Clerus Catholicus, a sacerdotibus Evan-
gelicis papsus est turbationes, vel violentias,
et si quas ipse met. ipsi fecerit, modo in illos,
quamvis innocenter devolvere velit. Non

pridem Propositi Leoburgensis Vicarius,
homo rixosus impudicus, immodestus,
in moribus et literis parum versatus,
non solum Sacerdotem Drincelicensem
ex e Cementerio Roslaxinensi eiecit
voluit, sed etiam violento modo Sacerdo-
tis Preznensis Domicilium intravit, mul-
tas insolentias ibidem peregit, Sacerdo-
tem ipsum, non solum Lupum incre-
pavit, aliisque dictis sine ulla data cau-
sa ipsi obiecit, sed etiam ipsum percu-
tere minatus est, ut alia plura taceamus
attentata, ut et Devastationes Regie Silve,
in qua promiscue omnes Arbores optimos
tam faginas, quam quercinas, ad ignem
per ejus Servitores exudi permittit, atq[ue]
ita irreuerabile Damnum ipsi publicè
infert.

Proinde Desideratur ut Rendumus Delator
cum suis falsis Delationibus, si ulterius
harum rerum instantias faceret, a Li-
mitibus futurorum Regni Generalium
Comitiorum repellatur, nec non propter
Commissa falsa, et peractam violentiam
publice, et exemplariter puniatur, ipse
ut et ejus subordinatis serio et sub pa-
na remotionis ab officiis injungatur, ut
ab omni innovatione et turbatione in fu-
turum absteat, et sese in Cancellis su-
is et terminis contineat. Niquidem
nullibi constat, quod contra Pacta hacten-
us actum, sed ea potius inviolabili-
ter et sanctissime servata sint. —

Circa Capitaneatum Drakenhemensem, ha-
ud solida, et imo inanes moventur querelae,
nec ulla ad 1^m existit Subditorum illius
Locum injuria, Jure enim et cum omni Do-
minio possidet Rex Borussiae hanc Prae-
fecturam, sub Conventione Publica die
vi. Novembris Bidgostia peracta, Jure-
jurando tam a Rege Joanne Casimiro,
quam a Senatoribus Poloniae confirmata.

Cum Consilio Dominorum Consiliani-
orum, tam Spiritualium, quam se-
cularium, et ex Senatus Consilio in-
scripta et obligata est, Arx et oppidum
Drakeim, cum omnibus Eiusdem Prae-
fecturae Drakeimensis vasallis sub-
ditis, fructibus libertatibus, Emi-
nentijs, censibus proventibus et Uni-
versis et singulis, nihil excipiendo
vel reservando pleno Domini Jure,
cum omnibus utilitatibus.

Accisa igitur excepta, nec reservata, po-
tius sub Eminentijs, censibus, proventi-
bus, pleno Domini et sui eximio Jure com-
prehensae. Modus quoque accisarum, ad ob-
tinendum pro Domino tributa, et pro Sub-
ditorum Conservatione, quod sit optimus,
et minimum gravans, experientia et
eventus et ipsa rei veritas testis est. Nec
est quod redditus excedant Jura, pretium
enim Interest ante traditionem, per
tot annos retardatam Expensae pro ac-
quirenda possessione et meliorationes de-
vastatae hujus Praefecturae ad alterum tan-
tum excedunt pignus, et Dominium Drakeymense.

Ad Im Desiderant Pacta praedicta, ut Reli-
gio Catholica Romana in eo statu, quo tunc
fuit in Praefectura Draheimensi con-
servetur.

et hucusq; conservata est, uti
Jus Patronatus ad Beneficia Ecclesiastica
ibidem ita Regni Polonia reservetur.

Et adhuc integrum ei reservatum mansit.
Ad Dissidentes vero quod attinet, qui tunc tem-
poris adfuerunt, et adhuc sunt, nihil pro-
sus in ipsorum odium conventum, nec in
praejudicium Religionis et Conscientiae
ipsorum quicquam praescriptum.

Hisce ejectis Terra desolata, et Domini-
um Praefectura, cum omni fructu et uti-
litate, de nihilo foret, quod tamen per
Pacta concessum, et ut iuxta Conventi-
onem consistat, necesse est. Hinc et Inno-
centiarum Conscientiae Religionis, et ani-
marum saluti consulendum. Salvo Re-
ligionis Romano-Catholicae, quo tempore
Conventionis Conventionis fuit, statu, e-
contrario res prorsus intolerabilis est,
quod Plebanus Parochia Catholica Dra-
heimensis negotijs quibuscumq; tam Ecce-
siasticis, quam politicis se immisceat.
Inter Evangelicos, qui tamen ad gregem
suum hactenus pertinent, actus Ministen-
iales, puta Baptismi, Copulationis et
similes exercere audeat. Evangelicorum
schola magistros et adituros in Urbe pariter,
et Pagis turbat, eorundem Liberos, ad am-
plexendam Religionem Romano-Catholicam

cogit.

cogit, et quæ huius generis sunt alia, quæ
 Pacem non minus, quam ædificationem in
 Christianismo hinc turbant, iuxta et im-
 pediunt. Ipsa igitur rei necessitas exigit,
 ut pro conservanda tranquillitate Publica,
 dicti illius Plebani potestati, quam temere
 sepius usurpat, et in Evangelicos exercere
 studet, cum efficacia obex penatur, ita qui-
 dem, ut quemadmodum, secundum Pacta Con-
 venta Religio Catholico Romana in Statu
 quo fuit, et adhuc est, conservari cupit, ita
 vicissim Evangelicis, qui in hac præfectu-
 ra sunt, et fuerunt, liberum maneat
 Religionis exercitium, sine quo Jus Domi-
 ni Præfectura in Regem Borussia publico
 nomine translatum saluum, integrum
 et plenum consistere nequeat potest.

Actum in Caupona dicta Einsie.
 Del. coram Iudicio Heilgenbeilensi
 Delegato. Die 31 Decis 1724. a.

Tactâ solito more obvectione Cauponis,
 Jurisdictionarius Loum tenens de Uarug
 Dominus Hereditarius in Hohenwald et
 Schreinen instabat ut Caupo referret, qui-
 bus de Causis ille ob Innotis Braunsber-
 gensibus ita duriter acceptus, atq; tra-
 ctatus esset. Hic itaq; retulit, se accepisse
 schedulam a Magistratu Heilgenbeilen-
 si, quæ continebat. Nonnullos milites
 Regio montis aufugisse, Castra deseruisse,
 hos, si forsitan exiter dirigerent, adjacet
 enim eius Caupona finibus atq; oppido

Braunsbergae: ut Regio nomine, et mandato retineret et caperet. Itaq; factum, ut Die Mercurij, hoc est 25 mensis Currentis, famuli ejus e Longinquo, et quidem matutino tempore duos milites advenientes conspicerent, hos cum Cano, Lutoq; conspurcatos, suam Cauponam transire, atq; Braunsbergam tendere cerneret, insecutus est, petijtq; ab ijs, ut sibi Literas Liberi Transitus monstrarent, quas cum exhibere non possent, unusq; eorum diceret, se prosequendo profugas, festinanter iter epe ingressos, alius nempe officialis inferioris Ordinis, Stricta ense, sibi ictum intentasse quem declinatione corporis evitaverit, alius horum gregarius miles, vel sclopetarius prope Domos in aggere Lapidibus Strato consistens, in Domum aliquam se conjecisse, quem vi extractum ceperit. Alterum vero Sicut officialem inferioris Ordinis ex Suburbio usq; in forum prosequutum esse, ibi quoq; corripuisse. Civis vero quidam audiens profugas esse, vestim ipsi dedit, quo illum constrengeret, Ligaretq;. Quod vero Pater, ejusq; familiares insecuti, ipsi operam tulissent, hos captos, Ligatosq; Domum in Cauponam Einsiedel duxisse, illosq; post hoc Excebijs Heiligenbeilsensibus in custodiam tradidisse. His factis semel, atq; iterum, ubi ex usu suo esset, Braunsbergam epe profectum, sed a nemine gratius quidquam passum, aut

injuria effectum esse. Verum pridie Die Do-
 minica 22 Mensis hujus tempore pomeri-
 diano rei familiaris causâ Braunsbergam
 iter secusso, ibi Fabri cujusdam Serrarij
 Tyronem sibi insultasse, atq; exclamasse:
 Ecceum Nebulonem Plagiarium, atq; Pro-
 ditorem hominum. Nemo vero, cum nihil
 boni inde ominari posset, in Domum
 Civis cujusdam Tutoris vel Crepidarij
 sese recepisse, a puero vero atq; turba
 insequentibus obsepum esset, qui cum e
 conulari, vel hypocausta extrahere sint
 conati. Accidisse interea, ut Miles ex Ar-
 ce Domum intraret, hujus auxilium
 precibus se postulasse, atq; solito pro
 opera navata dimidio Thalerò ab eo in
 Arcem ad Centurionem ductum fuisse.
 Centurionem percipientem, hominem
 esse minus tutum, ipsi Comitum eundem
 militem adjunxisse, et ad Consulem mi-
 sisse, ac petisse, ut Cauponem Presidio
 munitum, atq; tutum Domum deduci
 curaret, ab hoc sibi bajulos duos cum eo-
 dem milite comites, atq; presidium datur
 esse, qui ipsum usq; ad Cauponam in aggre-
 re vitam deduxissent, atq; singuli accepto
 dimidio Floreno discessissent, cumq; hor-
 tati essent, ut bono esset animo, tuta esse
 reliqua, atq; seculo Domum ire posse.
 Sed illam postea ingentem turbam ju-
 niorum et adultiorum esse persecutam,
 usq; ad Cauponam suam, quoniam vero fo-

res clausisset, primo fenestras lapidibus, atq;
 baculis excussisse, postea foribus atrij effra-
 ctis, fores hypocausti effregisse, mandata Re-
 gia parietibus affixa deliterasse, et pedibus
 concutasse, aliasq; insolentias exercuisse, itaq;
 se coactum fuisse, summam partem adium
 petere, ibiq; Camera se includere. Turbam
 vero nesicientem, quo se receperat primo
 accensis candelis illum in altiori parte
 adium quersisse, atq; per rimam illum
 linteo tectum in Camera delitescentem
 conspuentes fores effregisse, pectus
 frequentibus ictibus securis concussisse,
 eumq; ex Camera extractum, per Scalas
 quæ deiectura ex Domo per limtes atq; in
 Pontem seum rapuisse in terram pro-
 jecto pedibus insultasse, adeoq; pessimo fu-
 ribus ac clavis tractasse, et conculcasse: Fe-
 riat, feriat, quisquis manibus valet, Tun-
 dite, contundite, nebulonem, Plagianum
 ac proditorem pessimum. Cum itaq; ex-
 grauisimis verberibus deliquium animi
 pateretur, tamen amplius turbam in-
 sultasse, atq; exclamasse: Tundite, tundite,
 nondum sufficit, pergite Socij, quanquam
 mulctam incurremus, tamen probe onusto
 verberibus sit oportet. Longius eum seum
 duxisse, usq; ad Loum vel Statuam S. Egitis
 Gregorij, ubi Famulum Centurionis advo-
 cantem illos adhortatum esse, ut iam iam ma-
 nus ab eo abstinerent. Ab ulore vero inse-
 quenti se cruentum, prostratum curru im-
 positum

positum, primo ad Centurionem in Arcem ve-
clum, coramq; eo injurias Marito factas
demonstratas fuisse, qui ad Consulern eum
vehi jussit, huc ad Chirurgum ut vulnera
curaret. Inde vero pridie, cum Nobilis Do-
minus De Müllen Consiliarius Aulæ,
Judicij atq; Proventuum cum Domino
Locumtenente de Unruh a Consule ipsi
sufficiens presidium expetissent, probe
vulneratum Domum suam in Cau-
poram Einsiedel ditam, ipse reportatum.
Præterea conprehenditur hujus Cauporis
Uxor, sibi e Scrinio in quo Clavis erat
relictus ad Viginti Thaleros subreptos
esse, e Penu cujus fores erant effraite,
plurima esse subtrahita, imo Linteami-
na nonnulla in hoc tumultu perisse.

Theodorus Schönfeldt p. t.

Judex
Christophorus Thiedeman

Gregorius Walterberger

Joannes Böttcher Notarius.

Status Cause. excerptus ex actis
Inquisitionis, ratione facti Tu-
multus in Taberna Einsiedel
Dita.

Ultimis Diebus Octobris contigit, quod
Tabernator ex prefata Taberna dita in
Ditione Serenissimi Regis Prussiae, propè Ci-
vitatem Bronsbergam præsumpserit

Duos profugos milites, usq. ad Suburbium
 Brunsbergense insequi, eisdemq. ibidem ope
 suum recepti Operarij capere, ligare, et si-
 ne ulla facta denuntiatione in officio Pro-
 consulari suum abducere. Ex qua occasi-
 one facile plebs concitari, et illis violen-
 tas manus inferre potuisset, nisi hoc
 die Feriali, quo tempore quilibet Labo-
 ribus suis occupatus factum fuisset.
 Nihilominus Plebs per temerarium et
 violentum hunc ausum Tabernatoris
 vehementer exacerbat. Die Dominica qua
 erat 29 Octobris viso tabernatore in Ci-
 vitate, Authore Puero quodam, tumult-
 um excitavit, et Tabernatorem aggredi-
 tentavit, quod ubi animadversum et dela-
 tum ad officium Proconsulare statim ex
 mandato ejusdem Officij Author Tumul-
 tūs in carceratus est, Cateriq. repulsi, ut
 vero sapeditus Tabernator securus, et
 illatus perveniret ad Tabernam, datum
 est illi ex officio Proconsulari Præsidium,
 quo etiam saluus et inuoluntis usq. ad
 Campum deductus est, ubi conscendit cur-
 rum, et discessit ad Tabernam. Quia ve-
 ro injuriōsissimis verbis cum educeretur,
 plebem offeuit, et varias contra eandem
 evomendo Calumnias, minabatur se se-
 vero ulturum sibi illatam injuriam,
 plebs tamen ob præsidium, quo Taberna-
 tor stipatus erat, nihil ex hunc ausu ten-
 tare, expectavit donec hi qui illum comita-

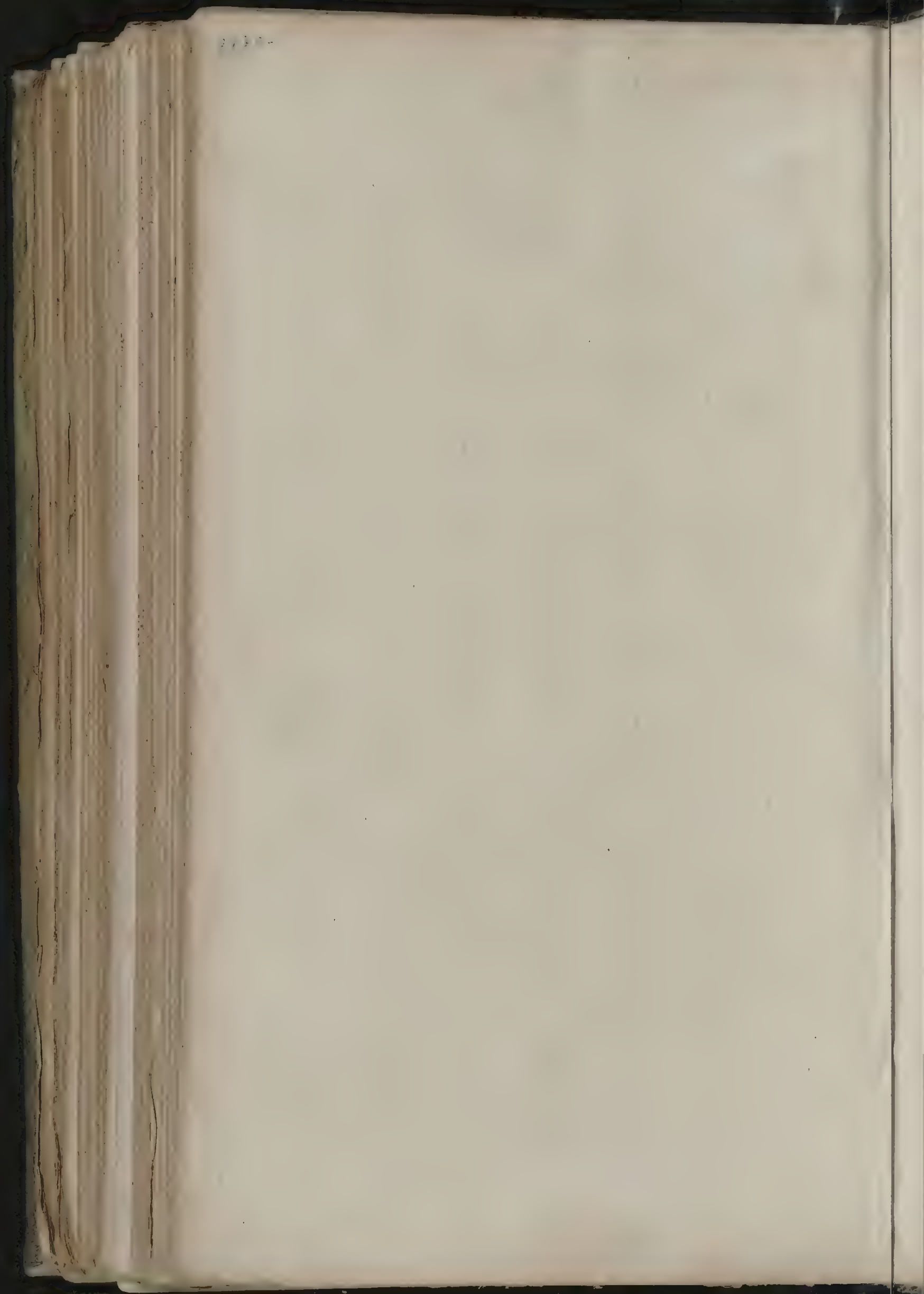
bantur, nihil ultra tale quid sperantes
 redirent in Civitatem, quo facto multi;
 omnes vero postremae Sortis, et Conditionis
 homines, nullus enim in hoc Tumultu
 Civium, aut Incolarum interfectus est;
 iterum in Turbas ac turmas convulsi, An-
 tesignano quodam Sodali Regionis montano,
 qui hic absq[ue] conditione in Nova Civitate mor-
 rabatur, et est de Contubernio Balneatorum
 tabernatorem usq[ue] ad tabernam sunt in-
 seuti, ubi rhombos aliquot ex fenestris
 exusserunt, Seras ianuarum effregerunt,
 Cellarium aperuerunt, tabernatorem
 ubiq[ue] percurserunt, et tandem in Superiori
 parte inventum in Camera inde extra-
 xerunt, et usq[ue] ad Territorium Bruns-
 bergense seum acceptum, ibidemq[ue] in
 Terram prostratum baculis percuss-
 runt, taliterq[ue] verberatum derelique-
 runt, quem etiam paulo post sui ad
 officium proconsulare adduxerunt, inde
 remissus ad Chirurgum, ubi facta ob-
 sultatione inventum est, nulla lethalia
 vulnera ipsi inflata esse, praterquam
 in facie vulneratus usq[ue] ad sanguinem,
 alibi vero solum erant contusiones, et
 modo jam plene convaleuit. Ad puniendum
 ergo hoc inconveniens, et Juribus vicini-
 tatis repugnans factum, omnesq[ue] in hoc
 tumultu cogniti ad Iudicium sunt ad-

citati, ubi bene examinati et qui rei inventi,
 statim in carcerati, inter quos primus Au-
 thor tumultus 20 Annorum oriundus
 ex Saxoniam. Idus Sodalis de Contubernio
 Balnearum Regionum montanus, qui ante-
 signarius erat omnium in hoc Tumul-
 tu Intereptor. Stius Studiosus Infir-
 mita homo 20 Annorum ex Civitate Neu-
 teuk. Denique duo Lictores ex Nova Civita-
 te qui ebrii existentes huic tumultui
 se immisuerunt, ceteri minus culpa-
 biles, et non habentes ultra 24 Annos,
 Liberi in Civitate ambulant, ut igitur
 parti Lesae procuraretur Satisfactio,
 scriptum imprimis ad D. Capitaneum
 Balgensem, cui competit Jurisdictio in
 hac partes, ubi sita haec taberna, petendo,
 ut adstringeret partem Lesam, ut se
 sisteret, quia autem nullum rescri-
 psit Responsum, itera expedita sunt
 Literae ad Illimos Regentes Prussiae,
 qui Responsum suis Significarunt, cau-
 sam hanc ad Persendum Regem delatam
 esse, pollicentes nihilominus intra
 spatium 24 dierum se resolutionem
 Serenissimi Regis in hac materia DD. Com-
 missarij ad hunc actum designatis,
 transmissuros, quam tamen haecenus
 sine effectu praestolati sunt, et ideo ma-
 gnis sumptibus tam longo tempore

conservari debent, qui rei sunt inventi.
Brunsbeyda d. 6bris 1727.

Extradidi

And. Ig. Parzau
Notarius Juratus V.C. Brunz

Memoriale per Gnōm Brachell
Ordinis Equestris Curlandiae et Semi-
galliae Plenipotentiarium Capita-
neum Majorem Mitaviensem Saevae
Regiae Majestati porrectum.

Serenissime ac Potentissime Rex
Domine Domine Clementissime

Sacram Regiam Majestatem Vestram pro
insita sibi Clementia et Justitia Sublimita-
te non agere Lataram Spero, si pro conserva-
tione Jurium et Privilegiorum Nobilitati Du-
catu Curlandiae et Semigalliae, a Serenissimis
Poloniae Regibus quam Clementissime conue-
sorum, Desideria quaedam Urgentissima per
supplices has Literas humillime Deferam,
omniq. Subscriptione exponam. Quatenus Limi-
tationes Jurisdictionum relationum ab ordinariis
in extraordinarios terminos non solum Juri-
bus Positis antiquis contrariis esse videntur
testantibus extractis sub L. A. Sed quatenus
etiam processus ipsos diutiores et pretiosiores
reddant, cum Partes ex tam Dissitis Locis huc
venientes per totos fere Annos non mini-
mis certe Sumptibus huc attendere et ex
ipso Inventias Curlandiae pro publicatis-
ne Sententiarum huc Latarum propter an-
tiquam temporis negligere et preterire oportet,
Juri communi q. v. g. et genuina Libertati
repugnat, invitis partibus q. v. g. Nobilibus ter-
minos extraordinarios obtrudere: Quapropter

nomine totius Ordinis Equestris praememora-
torum Ducatum humillima cum devotione
obscuro, dignetur S^a R^a M^tas V^{ra} rejectionem
nuper erronee factam cum toto suo effectu usq^{ue}
in Martium eui tempus legibus praescriptum
et ordinarium differri, Nobisq^{ue} Clementissimas
indulgeri Reversales, ut in posterum Criminaria
tantum tempora iudicij Relationum impendi;
et his praterlapsis, Causae ad proximam Casenti-
am rejici debeant.

Cum etiam in hoc usq^{ue} tempus ad solitam audi-
entiam, non obstantibus precibus ardentissimis
quibus eam a Magnificis Status Ministris Solli-
citaverim, pervenire haec potuerim S^a R^a M^tas
autem omnibus tam deputatis quam etiam pri-
vatis hanc largiatur gratiam, hinc et ego Statu-
um Ducatus Curlandiae et Semigalliae humil-
limis internuntiis devotissima Animi Sub-
missione ad Thronum S^a R^a M^tas V^{ra} refugio
humillimis hinc precibus, dignetur S^a R^a M^tas
V^{ra} me ad solitam hanc audientiam, pro-
xime admittere, ne summa haec Gracia Re-
gia a Majoribus Nostri, jam obtenta, mihi
diutius differatur et detrectetur.

Ex Allegatis Sub L. B. clare illucet Gene-
rosis Consiliariis in Curlandia Supremis, in-
ter omnia Administrationis munia Principe
nondum investito et absente facultatem
etiam in indicendo conventus publicos datam
esse. Cum autem S^a R^a M^tas V^{ra} de necessi-

tate visum, hanc Libertatem per Rescriptum
Regium tantisper suspendere, prefati S. Consi-
liarii et totus Equestriis Ordo in teporem prompti-
tudinis et debite observantiae sub huius quoque
mandato Regio omnem obedientiam presti-
terunt, hinc nomine totius Nobilitatis Sup-
plex oro, dignetur S^a M^{te} V^{ra} hanc sus-
pensionem quam Clementissime tollere
et Nobis facultatem ex Legibus competentem
tandem unicum modum, quo saluti pu-
blice prospici, et omnes inconvenientiae
everti queunt, restituere.

Cum porro Commissio Regia ex Senatus Consi-
lio, pensatis hinc inde rationibus et controversi-
is ordinata, per Constitutionem De Anno 1767.
fol 75. confirmata, et tandem per Decretum
Traustadiense tantis per suspensa, suum
nundum sortita finem, Illmo Dux Fer-
dinandus autem illam sub pretextu appel-
lationis in convulsionem prefate Constitutio-
nis et mandati Regii evertere attentaverit.
Hinc a S^a M^{te} V^{ra} tota animi submissi-
one hanc Clementiam efflagito, ut hactenus
a M. Commissariis per astra, vim legis et effe-
ctum suum retineant, iisdemque reiterato
mandato iungatur, ut vigore memo-
ratae Constitutionis et mandati sui totum
negotium non attenta ulla appellatione
inaccessory ac finem persequant, et omnes
differentias cum Illmo Duce intercedant.

finaliter decidant, et effictive determinent.
 Telonia Libauriensia et ejusdem loci Postas per
 Dux Ferdinandus, per hominem quendam civi-
 ci Status dictum Ruprecht Inosis Consiliarius
 ex Rego Regentibus de facto auferre, et redi-
 tus illorum sibi sedanum quottannis remi-
 ttere curavit, quo facto cum fere nulli in Du-
 catu supersint proventus, unde necessaria
 officialium sustentationis subsidia parari
 possunt. Illius Dux quoque Summam 500000
 Imperialium excedentem parata pecunie ex
 Ducatu evocaverit, Teidum in summum Directi
 Domini prejudicium magis magisque oneratur,
 Jurisdictionarij detractione Salariorum
 officio suo fungi, partibusque justitiam administra-
 re inhabiles redduntur, et inde omnem Le-
 galis Regiminis et Justitie administrationem
 cessare necesse est. Hinc S. R. M. L. S.
 Ora intuitu Juris ejusque exercitij Clementissime
 subeibit, ut S. Consiliarij Supremi Telonia
 hae et Postarum Munus recuperent, Dispositi-
 onis sub venus subijciant, et officialibus seu
 Capitaneis Majoribus et minoribus ex eorum
 redditibus Salaria ipsius competentia exolvant.

Cumque Fratres Kochij homines vaga-
 bundi, vilisq. conditionis testante Decreto sub
 L. C. ob nefanda et publica crimina conde-
 mnati, et infames declarati, tamen non em-
 bescent contra totam Nobilitatem actionem
 hic in judicij Regijs instituere, et contra sen-
 tentias latis ad male narrata salios condu-
 tus

ctas exportare: Hinc in An. Nost. ^{nostr.} Submississime ve-
neror, et suppliciter oro, Dignetur S. A. M. S. S. Vra ho-
mines hos facinorosos a Limine iudiciorum, in quo
bus nullum Standi Locum habent, cum putativa
illorum actione repellere, eos in exemplum alio-
rum Delinquentium Statuta in Legibus Nost. r.
p. o. a. p. c. i. c. et salvos conductus Sinistre expo-
natos, secundum jura allegata, quam clemen-
tissime tollere. Ne judicia Nost. r. irrita fiant,
et hominibus e. g. s. condemnatis, infamiae No-
tatis facultas totam Nobilitatem in litem vo-
candi prebeat.

Cum itaq. humillima h. p. e. t. i. t. a. et desideria
in jure Legibus N. r. s. et antiqua praxi funda-
ta sint, Tum etiam clementissimam eorum ex-
auditionem sperans, Devotissima animi sub-
missione emorior.

S. A. Regia M. S. S. Vra
D. n. i. N. r. Clementissimi

Humillimus Submissimus.

Casimirus Christophorus Brackel
Ord. Equestris Interveniens
Cap. Maj. Mutaviensis.

L. A.

Extractum Diplomatis Appellatorij in Du-
catu Prussie, ad quod Curlandia se con-
formare debet.

¶ Duo vero Subditi Ducatus Borussiae sine ma-
gno temporis et sumptuum impendio, appella-
tionum Causas prosequantur, bis in Anno ad eos-
dem cognoscendas et dijudicandas certos terminos

nampe mensem Martium et Octobrem constitui-
mus, et assignavimus: ita ut tempus binarum ha-
rum Cadentiarum 6. Septimanas continuas du-
rare, et à I. Martij, usq; ad 12. Aprilis inclusive, et
similiter a 1. Octobris, usq; ad 12. Novembris com-
putari debeat. Quod jam dicta Cadentia et termini
certi et semper pro Juridicis diebus habendi
sunt.

2. Et quo termini hi ad componendas et dispu-
tandas Causas Ducatus Burusid Stati eo melius
observentur et discernantur, Terminus Mensis Martij
usq; in Aprilis, Juridica vernalis, sive termini vernales
alter vero a. 1. Ibris usq; in Novembrem Juridica
autumnalis, sive termini Autumnales, dici debet.

3. Si quo obstacula Nobis obvenirent, obq; consti-
tutum ordinarium tempus Relationum Judicij
impendere non possemus, ne per hoc partes in
ipsarum incommodum, et molestiam frustaneas
impensas facere cogantur, justo tempore per spe-
cialem limitationem Nostram imminuentem ac jam
jam presentem Juridicam, usq; ad proxime subse-
cuturam cadentiam suspendemus ac differemus.

§. 9. Formula Regiminis. Judicia Aulica
quotannis bis celebrentur, Singula Spatio Septi-
manarum quatuor, aut minori, si nimirum tanta
frequentia Causarum non sit circa festum
trium Regum et Trinitatis, a quibus appellatio-
nes omnes indistincte, in Causis exidentibus
Summarum Accusationum florenorum, et honorem
concernentibus ad Regiam Aulam deferantur.
Partesq; terminam ad proseguendam appellatio-
nem, ex Lege hoc habebunt Judicij tempus, quod

Pro

884

#

Pruthenicarum Causarum expeditioni in aula S^a R^e m^{ts} datum est, mensium scilicet Martij et Octobris eademq; appellationes ad S^a R^e m^{ts} interposito, ad Judicium Relationum S^a R^e m^{ts} proprium presentis Judicio appositionali devolventur, atq; ibidem, juxta Leges, et consuetudines Curatōricas determinabuntur.

§ 4. Responsi Regij Divi Vladislai IV. Jurisdictionem vernalem et autumnalem S^a R^e m^{ts} tempore et formula Regiminis constituto judicaturam se benigne dularat, eozq; preterlapso, jubebit limitari Causas, ne subditi et tam remotis et desitis Locis in aula S^a R^e m^{ts} commorantes gravi-ori sumptu aggraventur.

L. B.

§. Formula Regiminis: Principem si absque a Ducatu, vel minorennem aut infirmum ep^{us}, vel etiam mori contigerit, prefati Consiliarij, Jurisdictionem et Judicia exercebunt, mandata et sententias aliq; omnia administrationis munia Principis nomine, quamdiu in vivis erit expedient, ac promulgabunt, atq; Jurisdictionis eorum etiam mortuo Principe indivisa, atq; insolidum censi debet, et uno pluribsq; eorum defunctis, reliqui suo munere plene fungantur. Jure tamen S^a R^e m^{ts} et Reip^{us} per omnia et in omnibus salvo.

§. 4. Commissionis Regis de Ao 1642. Sede vero vacante vel Principe ex Ducatu absente, vel in minorennitate existente, soliquatuor Supremi Consiliarij, juxta formulam Regiminis, Ducatum, omniaq; gubernationis Munia etiam in iudicando Conven- tus administrabunt.

L. C.

Decretum Commisoriale. Iudicium Commisoriale ad
 Rō Mitis ex quo Kochius Theodorum Secretarius
 postquam certus ipse per Anterior Decretum Judi-
 cii presentis, ad respondendum ad obiecta profusus
 fuit terminus, personaliter non comparuit, con-
 cepit sibi ob allegatam in Supplici Libello Regis-
 mento missa, et per attestatum Medici probatam
 infirmitatem, ac iterum ex clementia Iudicii pro-
 rogata dilatione abusus est, nec legales absentia
 sua causas deduxit, verum contumacem, et Dece-
 to Iudicii sui refragum sese probuit, fidemq;
 Juramento coram anteriori Commisione Rō Mitis
 praestito firmatam quod fuga se subditurus
 non esset, sed coram Iudicio toties, quoties voca-
 tus compariturus, enormi perjurio fefellit, cum
 non solum in gravaminibus publicis Insigni
 Ordinis Equitibus Reuerentiam Literarum, in
 Postea Legibus Cantum, una cum fratre suo
 Posteram senba violasse inculpatus sit, sed
 et examine Testium, praeiis illorum Corpo-
 rali Juramento, ad Delationem Nobis Fran-
 cisci Wischmanni, qui in Libello Denunciato-
 rio comperta malitiosa facta fratrum Ko-
 chiorum allegavit, instituto etiam per ma-
 gnificum e medio Iudicii sui ad id delegatum
 facto luculenter patet, ipsam officio suo in ad-
 ministratioe Postarum perperam esse fun-
 ctam, crimina falsi radendo Literas plus una
 vice commisisse, Epistolas aliorum aperuisse,
 nec ipsa, quae ab Ultimo Duce ad Unum alterumque
 Datis sunt peperisse Poste pretium auxisse, et
 ab

ab iis, qui acceperunt Literas extorsisse, nonnullos eti-
am verbentibus et contumelijs afflicto: Idcirco eundem,
uti contumacem, et tot Delictorum rerum penis
infamid, nec non privationis officij sui, ac perpe-
tus, et hinc Ducatus relegationis Subjugandum
episcopus censet, easdemque super illo decernit. Fratrem
vero suum, uti nonnullorum Delictorum com-
plicem a Ponto in instanti amovendum, et officio
suo privandum episcopus sententiat, et ut intra qua-
tuor ab actu presenti septimanas, ex hinc Du-
catibus alio se conferat, injungit et Demandat
sub penis gravissimis contra illum in casu con-
traventionis Decreto presenti statuendis. Ne vero
Cursus Postarum ob amotionem inculpatorum
ab officijs suis impediatur et perturbetur, ad offi-
cium Postmeister, quatenus G. Consiliarij per-
sonam idoneam, et muneris hujus Capacem in
instanti Substituant, cuius diligenter et fide-
liter, officio suo secundum prescriptam sibi ordi-
nationem fungatur, sub privatione instanti-
nea, ab officio suo Demandat Decreto presen-
tis vigore.

Extractum Diplomatis Appellatorij. Si quis iji-
tur in contemptum et contumeliam antefati
Decretus extra Casus in eo et Decretis N. 1609. No-
stra et Imperij Nostri Statuum auctoritate pro-
mulgatis contentos, per citationes ex Cancellaria
Nostra extractas, sub specie appellacionis extra-
ordinariae vel alterius cujusdam gravaminis
Judicio Principis Aulico, vel etiam Ducatus Bo-
rassii Consiliarijs supremis, vel omnibus, et

ita toti Collegio, vel etiam ex ipso uni vel pluribus molestias creare, eosq; ad Aulam nostram Regalem trahere auderet, ante omnia insinuat hae Citationes tanquam illegitimas et frivolas nullius us efficaciam spe debent, nemoz ipso parere obligatus habetur, ille vero, qui obtinuit ejusmodi Citationes, si nobilis est, 600. florenor. Hungar. mulcta, cujus dimidia pars nostrae, altera dimidia Electoralis Chantalis Ord. tanquam Ducis Borussiae Fiscus cedet afficiendus est: alius vero, cujuscuq; etiam sit Conditionis, turri ad sex septimanas eo in loco et judicio, ubi ex citationibus actum, absq; remissione puniendus est.

§ 17. et 18. Formula Regiminis. Non dabantur autem Salvo Conductus hominibus ullis facinorosis, sed tantum si quis ex sinistra aliqua delatione, offensionem principis suorumq; eius incurrerit, vel adversarij aliqujus potentia prematur, aut alio, aliqua justas de causa dignis presidio, ac patrocinio se hie Mitis videatur. Dabantur Conductus tales non a jure sed a vi tantum et potentia, ea tenus, ut qui eos impetraverit, sui nihilominus se resistere, neq; iudicato parere teneatur. Duranteq; Salvo Conductu impetrator modeste se gerat, nullum injuriam afficiat, et publicam Salvum Conductum, illum ad Notitiam omnium maxime autem Magistratus, a quo vim

veretur

veretur, adducat: q^{uo}q^{ue} ad sex tantum mensium spa-
tium, intra quos menses, et jure experiri, et alia
negotia sua honesta gerere, administrareq^{ue},
cui saluum Conduatum habuent, possit. Spatio
autem eo exacto, alium prater hunc impe-
trare ei liberum sit.

Trivole Principem, aut Consiliarios ad Tribunal
Regium citantes, aut pertrahentes, ita quibusvis
alijs Sententijs, siue ipsius Principis, siue Consi-
liariorum, siue aliorum Judicium inferiorum
temere appellantes, aut Principem suum,
vel quoscumq^{ue} alios sine causa apud Regiam
M^{ajestatem} traducentes, Damna omnia, omnesq^{ue}
sumptus refundant, ac praterea Judicio
Regis M^{ajestatis} pro rei qualitate arbitraria
pena puniantur.

Responsum ad Memoriale
S^{acrae} M^{ajestatis} D^{omi}n^o Pro C^{om}m^{uni}o per
G^{ener}osum Brachet Ordinis Equestris
Curlandis et Semigallis Pleni-
potentiarium Cap^{it}aneum Majorem
Mitaviens^{em}, porrectum.

Nihil magis optatum est S^{acrae} M^{ajestatis}, quam ut
omnia Jura Ducatus Curlandis et Semigallis
salva et integra mancant. Quibus nullum pro-
judicium ex Limitatione Judiciorum, die ulti-
ma Octobris inchoatorum, ad novembrem facta,
et usq^{ue} ad Decembrem prorogata, illatum est,
nec pretendi potest; Siquidem Legalitati pu-

Alia Comitiorum Regni Generalium, Judicia eade-
cedere debuerunt; atq; reversales Litera ex oca-
sione talis Limitationis, non sunt necessarii
nec aliquando fuerunt practicati, quamvis uti
acta et Protocolla testantur. Anterioribus tem-
poribus, etiam mensibus Astivalibus, Judicia
Custandia absolveretur.

Quemadmodum autem non solum ad S^m R^m M^ltem,
sed simul et ad Remp^m Desideria Equestris Or-
dinis, Inquis Plenipotentianus in Comonissis ex-
ponenda habet; ita usq; ad reassumptionem Co-
mitiorum, quando Res^{pta} erit congregata, ean-
dem audientiam, cum suis Desiderijs S^a R^a M^ltas
differre, et sub tempus eorundem futurorum Co-
mitiorum hanc audientiam Ipsi dare Signabitur.

Quod attinet protensam facultatem indi-
cendi Convventus Publicos Inquis Supremis Con-
siliarijs Regentibus, absente a Ducatibus Prin-
cipe, vel eo necdum plenarie investito, assi-
ipio concessam; Hae facultas per omnia
negatur, et contra Jus directi Supremij Do-
minij S^a R^a M^ltis et Reip^bica, pretenditur, utro
cujus S^a R^a M^ltis voluntatem, et illa indicia
ac inconsulta, indicare sibi privatim aliquos
Convventus nefas est. Et cum super Indictione
Convventus circumscripta, a S^a R^a M^lte concessa,
abusi sunt, super alterius Convventus Indi-
ctione, ne prejudicium aliquod Juribus S^a
R^a M^ltis et Reip^bica ab illis inferatur, ma-
turius deliberandum venit.

Thelonia

890

Thelonia, postas, et alios redditus Ducales a Serma
Carea Mste recuperatos, uti Sa Ra Mttas in ante-
cessum, ita et nunc Celsissimo Duci, ne yeat, ad in-
terim, quousq, lis cum ipso finita non fuerit, con-
ferre dignata est.

Causa Cechiorum cum a principali negotio com-
missionis dependeat, et in iudicium introducta,
Regestrog, iudiciali inscripta sit, iudiciale
decisionem expectare debet.

Reflexiones ad petita Dni Brackel.
Ordinis Equestri Curlandia et Semi-
gallia Plenipotentiarj:

Ad 1^m Licet Commissarij Reipublie in formula
Regiminis ad proseguendas apellationes coram
Sa Ra Mtte. Menses Martium et Octobrem
Curlandis sicut et Borussia profinxerint non
potuerunt, tamen ita Sa Rm Mttm arctare,
ut dum gravissimis totius Reipublie negotijs oc-
cupata, cepta iudicia finire non poterat, ali-
quantisper ea prorogeret, ac sitientibus Iustitiam
eam extra hos menses ex urgentibus rationi-
bus administraret. Proinde cum et modi multi
ex nobilitate Curlandica iudicia continuari
exoptent, Sa Ra Mttas eorum desiderijs ele-
menter annuere non designabitur. Ceterum
provideri curabit, ut dum Publica impedimenta
non interveniant, designati menses observentur.

Ad 2^m Audiencia Internuntio Nobilitatis quan-
tumvis transgressor Mandatorum Regionem
clementer concedi poterit, dummodo Instructio,
ne Sa Ra Mttis auctoritati ac Reipublie indemni-
tati adversas non adferat.

Ad 3^m. Spectat ad Supremam Regis Mtlis Pote-
statem et curam praescribere formam et normam
Conventibus particularium Provinciarum, ne in iis
cum discrimine Reipbica exorbitetur; neq, ullibi ex-
presum, Consiliarijs Regentibus Curlandia
Competere facultatem ultra voluntatem S^{ae} Mtlis
conventus indiendi.

Et sicut hucusq, S^{ae} Mtlis indulset, ita et ultra
Clementissime, si id Ducatum Curlandia et
Semigallia necessitas vel utilitas poposuerit,
indulget facultatem Conventus celebrandi
dummodo Nobilitas Curlandia ea utatur in e-
molumenentum et non magis in detrimentum
salutis publicae.

Ad 4^m. Cum per Commissionem pleriq, in
Contumaciam peracta sint, ad instantiam unius
Partis, proinde ea vim perpetuae Legis obtinere
nequeunt, sed accuratius adhuc indagine Parte
audita altera indigent, poteruntq, praeter Com-
missionarios anteriores adhuc residuos in locum
jam defunctorum alij Commissionarij ad in-
stantiam alterius Partis Designari.

Ad 5^m. Durum est Ducem omni omnino pro-
ventu ex Ducatu destitui; aequum tamen est,
ut Ill^{ms} Dux Summas, quas in Portem sua
portionis olim ab Illmo Fratre suo acceperat,
quarumq, intuitu Bona feudi non pauca onerata
sunt, nunc factus Ducatum Dominus, im-
pendat in liberando ea Bona ab ere alieno.

Ad ultimum. Reclij in contumaciam tan-
tum condemnati non possunt excludi ab omni

gratia

gratia Regia; cum non vana presumptio sit eos
adversariorum potentia preposuisse, ac ex de-
lationibus offensionem multorum Nobilium
incurrisse. In quibus Casibus saluum Conductum
dari poſſe ipsa formula Regiminis §. 17. et §. 18.
allegata testatur.

Compendium Rescriptorum S^{ae} R^{ae} M^{ts}
emanatarum, ex Cancellaria Regni &
M. D. Litta pro Parte Celsissimi Ducis
Curandae Ferdinandi.

Anno 1701. Die 8 Augusti. Rescriptum S^{ae} R^{ae} M^{ts}.
Duo particularis Conventus proter Consensum
Ferdinandi Ducis Tutoris celebratus, capatus,
Nuntij Terrestres ex hoc Conventu electi ad au-
dientiam S^{ae} R^{ae} M^{ts} non admitti et alium
Conventum Duci Ferdinando indicere S^{ae} R^{ae}
Majestas mandat.

Anno 1706. Die 6. Martij, iterum capatur Conven-
tus Particularis proter voluntatem Ducis Ferdi-
nandi Tutoris celebratus, Regimen et Administra-
tio Ducatum Ferdinando Duci Tutori a S^{ae} R^{ae}
M^{ts} datur, non absente adjudicatione Annorum
Wilhelmi Ducis minorennis exportata.

Anno 1710. Die 29. Jbris. Rescriptum. Duo obe-
dientia Ferdinando Duci praecipitur, a Consi-
liarijs et Equestri ordine prestanda.

Anno 1712. Die 3. Aprilis. Rescriptum, seu Lite-
ra S^{ae} R^{ae} M^{ts}, quibus differtur homagium ad
Comitia per Ferdinandum Ducem prestandum,
interim obedientia Consiliarijs et Equestri ordi-
ni praecipitur Ferdinando prestanda.

Anno 1712. Die 3. Jbris Rescriptum S^{ae} R^{ae} M^{ts},
quo Conventus nuncupatus Fraternalis Conferen-
tia, sine consensu Ducis Ferdinandi celebratus

capitur, et obedientia iuxta Juramenta Ferdinando Duci praeſtita, demandatur, cointelligentia cum Exteris inhibetur.

Anno 1713. Die 24. Martij Rescriptum, seu Littera S^{ae} R^{ae} M^{ttis}, quibus reſcribitur Ferdinandus Dux, quatenus bono regimini Ducatum prospiciat, Consiliarij vero Duci Ferdinando cum Equestro ordine ut obediant, ipsis praecipitur.

Anno 1719. Die 4. Julij Rescriptum. Duo Consiliarij et Equestris Ordo monetur, illis prohibetur, ne aliquos Conventus absente a Ducibus Ferdinando Duce sine consensu S^{ae} R^{ae} M^{ttis} celebrare audiant, et ne cum Externis Correspondentias habere, atq; de Bonis Ducalibus, et de pretensionibus ad ea habitis, in Potentiores cedere praesumant, interdicitur et quatenus Bona Ducalia nulli in Arendam tradantur, sed per Possessionatas Personas absente Duce administrantur.

Anno 1720. Die 26. Aprilis. Littera S^{ae} R^{ae} M^{ttis}, quibus dispensatio a Personalitate in puncto homagij reddendi ad Comitatus futura differatur per Ferdinandum Ducem expetita.

Anno Eodem et Die Rescriptum ad Consiliarios, quatenus Ferdinando Duci Condignam Staturi ejus Ducali Subsistentiam ex Proventibus Ducalibus prospiciant, quod in rationibus Calculi ipsis computabitur.

Anno 1721. Die 14. Maj Rescriptum. Duo redditus, seu Proventus ex Bonis Ducalibus Ferdinando

Duci

Duci ob Legalitates suas a Ducatibus absentibus reddi mandantur, Theloniarum et aucis, quas a Carca Mlle in emolumentum Ducis, magnificus Palatinus Masoviae obtinuit, quatenus Consiliarij sibi usurpare non presumant Jurisdictionem sub nomine Ducis absentis exerceant; M. Lucasq. sub nomine Ducis Ferdinandi hanc Jurisdictionem exercent.

Anno 1722. Die 2. Januarij. Rescriptum S. R. M. M. quo iterum mandatur Consiliarij, quatenus Thelonia et aucis sibi non usurpent, aliosq. redditus Ducales interceptos, pro condigna sustentatione Ducis Ferdinandi Ipsi restituant.

Anno 1722. Die 8. Januarij. Rescriptum quo Consiliarij et Equestri Ordo iterum monetur, ipsiq. interdicitur, ne contumelias cum externis habere et de pretensionibus, Bonisque Ducalibus in Potentiores cedere presumant, sub pena amissionis pretensionum suarum, et pena duplicis auctoris alius per quempiam pecunia, gratiaq. animadversione. S. R. M. M.

Anno 1723. Die 9. Januarij. Literae S. R. M. M. ad Ferdinandum Ducem, quibus petita dispensatio a Personalitate in Punto Homagij ad Comitatu differtur.

Anno eodem 1723. Die 20. Augusti. Rescriptum S. R. M. M. quo capiantur Januaria Conventa ultra facultatem in Literis S. R. M. M. Universalibus conceptam, nulliter conclusa, M. Ex hac conventu S. Brachel Plenipotentarius cum Instructione audientiam petit.

Anno 1724. Die 20. Xbris. Rescriptum, quo, cum propter intervenientia publica negotia, Causa

cum Equestri Ordine disjudicari non potuit, deman-
datur, quatenus Consiliarij in Thelonijs, annis, alijsq;
reditibus, quae a Camera Imperii recuperati sunt per-
cipiendis, Ducem Ferdinandum non impediant,
et plenaria dispositioni ejusdem Ducis, ut ex illis
condignam Ducali Dignitati Subsistentiam ha-
bere possit, illi relinquant, ac de pecuniario sub-
sidio ex Bonis Ducalibus ipsi prospiciant, quod
in rationibus Calculi Ipsius computabitur.

Anno 1724. Die 24. Decembris. Literae S. R. M. S.
quibus ob Limitata Comitia Desiderium Ducis Fer-
dinandi Dispensationis a personalitate differ-
tur ad Comitia futura. —

87

C

243

